

رؤمان

مہرگی بیگوتا

رزگار کہریم

2002 ز

ناوی کتیب : مەرگی بی کۆتا .
نوسەر : رزگار کهریم .
سائی چاپ (2002) ز .
هیئکاری : ره جا محهمهد

بهشی یه کهم

(1)

میرزا سلیمان بهیانی زوو وهك عادهتی لهمال چووه دهرهوه پاش
ئهوهی نویژی بهیانی له مزگهوتی پاشا کرد ... تازه تارمایی شهو
دهرهوییهوهو سپیدهی بهره بهیانیش به هیواشی بآلی دهکیشا بهسه
ههله بجهدا و خه لکی گونده نزیکه کانی دهوری شار بهسواری و لآخ و
به پیاده به ماست و دۆ و بهروبومهوه بهره وشار له دامین و قهراخی شارهوه
دههاتن ، ههریهك کۆل و باری خۆی قایم کردبوو و تاک و تهرا ریچکهیان
بهستبوو...

جموجۆل هیدی هیدی خه ریک بوو پرووی ده کردهوه جهستهی شار و
هیمنی و ئاسایشی ئه وشارهی که وهك دورگه یهکی بهرز و بالآوابوو
له ناوجه رگهی پانتاییهکی به رفراوانی بی شو ماردا ده خستهوه گهر ...

میرزا سلیمان چوست و چالاک دهرده کهوت و ، به تییه پربوونی سالآنی
پر له مهینه تی ژبانی و کامل بوونی په ریشان و شهکت نه بووبوو ،
هه ره هه پهرتی لاویدا له گونده کانی شار باژیره وه پرووی کردبووه هه له بجه و
سه ره تا خه ریکی بازرگانی چابووبوو له سه ر سنووره کان و ، له ریگهی
ئامشو و رهوتی و مانه وهی له یه کیك له گونده کاندا خانه وادهی سوؤفی
سالخی ناسی بوو ، ئه وانیش زۆر خو شحال بووبوون به ره وشتی ئه م
پیاوه ، بی ئه وهی ئه سل و فه سلئ بخویننه وه خوالی خوشبووی باوکی
سوؤفی فاتی کچی خۆی لی ماره کردبوو ، له ومیژه به دواوه میرزا
له هه له بجه جیگیر بووبوو ... به لآم نه هامه تی هاتبوو به سه ر
بازرگانیه کهیدا و تووشی گیروگرفت بووبوو ، ناچار له گه ل هاو رییه کی دا
چایخانه یه کیان داناوو ...

میرزا کاریگه‌رییه‌کی زۆری هه‌بوو له‌سه‌ر خانه‌واده‌ی سوّفی سالح و دوای مردنی خه‌زووری ئەوانیشتی له‌گوندی سازانه‌وه هینابووه هه‌له‌بجه و ئیدی تاماوه‌یه‌که هه‌موویان له‌نزیکدا ژیانیان بردبووه سه‌ر تاوه‌کو سوّفی له‌یه‌کیک له‌قوتابخانه‌کاندا به‌فه‌راش دامه‌زرا بوو “ئه‌وسا مالیان جیا کردبوویه‌وه ...

میرزا وه‌که که‌سیکی بی‌نه‌واو داماو وابوو ، به‌ته‌نها خۆی بوو ، هیچ خه‌یزان و تیره و هوژیکی وای نه‌بوو به‌رچاویت “ له‌وه‌ده‌قه‌ره‌ی هه‌میشه شانازی کردن به‌هۆز و تیره‌وه سیمایه‌کی به‌رچاوی نیو‌کو‌پرو دانیشته‌کان بوو “ میرزا به‌په‌یچه‌وانه‌ی خه‌لکی ناوچه‌که‌وه پروت و قووت له‌هه‌موو نه‌سه‌ب و ناودارییه‌که ، ده‌ت ووت له‌کونه دیوارها‌توه‌ته‌ده‌ره‌وه ، به‌لام ئەم حال و باره‌هیچ کاریکی وایان نه‌کردبووه سه‌ر خه‌لکی ده‌وری میرزا ، به‌لکو زۆر به‌سوۆز و به‌زه‌یی بوون بۆ میرزا سلیمان و وه‌که پۆله‌یه‌کی تیره و هوژه‌که‌ی خۆیان مامه‌له‌یان له‌گه‌لدا ده‌کرد و، هه‌رگه‌یه‌ستی به‌غه‌رییی نه‌ده‌کرد “ بگه‌ر سوۆز و میهره‌بانی ده‌وربه‌ره‌که‌ی وای لی‌کردبوو سه‌رجه‌م ناسوورییه‌کانی ژیان‌ی له‌بیربجیته‌وه و بکه‌ویت به‌سه‌ر ناز و نیعمه‌ت و شکو‌دارییه‌که‌دا که‌به‌هیچ کلۆجیک هه‌ستی پی‌نه‌کردوه له‌شارباژێردا ...

هه‌یمنی بارودۆخه‌که و له‌باری ژیان‌ی له‌نیو‌کو‌مه‌نگه‌دا وایان له‌میرزا کردبوو خو‌ش‌حال بیت به‌و ژیان‌ه‌ی خۆی و، له‌گه‌ل فاته‌ی خه‌یزانی دا لانه‌ی هاوسه‌ریتیان پیکه‌وه بنه‌ین و ده‌ست له‌ملانی ژیان‌یکی ئاسوده و ماناداریین ...

میرزا سلیمان سی‌مندالی هه‌بوو ، ئه‌رسه‌لان و ئامینه و نازدار ... ئه‌رسه‌لان کو‌په‌گه‌وره‌ی بوو، دواتر ئامینه و نازداربووبوون “ فاته‌ی

خیزانیشی هیشتا تازه جۆشی ژنیستی بوو بۆ ئەوەی مندالی دیکه
بخه‌نه‌وه، میرزاش خۆی حەزی لە مندال بوو وەك فاتمی خیزانی دەیگوت:

– میرزا خۆی سەری لێی دەخوری...!

ئەو بە یانیەش وەك بە یانیەکانی دیکه لە مال هاتە دەرەوه و بەرەو
چایخانه‌کە ی کهوتە پری، لە ناخەوه هەستی بە خۆشی دەکردو داها‌توو
جاریه‌جاریک دەرگا‌کانیان لێ‌ده‌خسته سەر پشت و ، خەونی ئەر‌خه‌وانی
جوانیان دە‌هینایه سەر ئاوی‌نه‌ی بیری ... زۆریک لەو ئاواتانه‌ی هە‌ی بوو
بە‌بەر‌چاوه‌وه‌بوون و خەریک بوو وەك گۆلی دە‌پشکوا گە‌ش دە‌بوون ...
ئە‌رسە‌لان و نامینه‌ گە‌وره‌بوون و هە‌ریه‌ك لەم دوو‌جگەر گۆ‌شه‌یه‌ کۆ‌له‌که‌ و
پایه‌یه‌کی بە‌رزی ژبانی میرزا بوون ، هەر کاتی‌کش بە‌بالایاندا دە‌پروانی وا
هە‌ستی دە‌کرد هە‌موو دنیا مۆ‌لکی ئە‌وه و خۆ‌ای گە‌وره‌ خە‌لاتی‌کی زۆر
مە‌زنی کردووه ...

لە‌بیری خۆیدا بە‌بە‌ژن و بالای هە‌ریه‌ك لە‌مندال‌ه‌کانیدا دە‌روانی و
وایدە‌بینی پاش ماوه‌یه‌کی دی ژن بۆ ئە‌رسە‌لان دە‌هینی و نامینه‌ش
دە‌دات بە‌شوو و دە‌یسپیری‌ت بە‌مال و می‌ردی خۆی و ، دە‌مینێ‌ته‌وه‌ نازدار،
ئیت‌ر خۆی و فاتمیش سەر لە‌نوی وەك جاران یان لێ‌دی‌ته‌وه‌ و “ خۆ هیشتا
هە‌ردوو‌کیان بە‌بە‌ریان‌ه‌وه‌ ماوه و توانای ئە‌وه‌یان هە‌یه‌ وە‌چه‌بخه‌نه‌وه ...

میرزا تاساوی دە‌ستی ئە‌م خە‌یال‌انه‌بوو بە‌کۆ‌لانە‌که‌دا تی‌ده‌پە‌ری و
لە‌ناکاو یه‌کی‌ک لە‌دواوه بانگی‌کرد:

– میرزا سلیمان ... میرزا ...

ئاو‌ری‌دایه‌وه‌ تە‌ماشای کرد رە‌حمانی مینه‌کۆ‌له ، پاش ئە‌وه‌ی رە‌حمان
مە‌رحە‌بای کرد ، بە‌چرپه‌و وەك ئە‌وه‌ی چاودیری بە‌سە‌ریان‌ه‌وه‌ بی‌ت و
گۆ‌ییان لێ‌بگری‌ت وتی :

- میرزا دنیا شلّه قاوه...!

- چی بووه ؟

- ئەی نەت زانیوه ؟

- نەوئلا... چی بووه ؟

- لەسلیمانی وەزەکە شلّه قاوه و دەلێن زەعیم سدید قەتل و عامی

خەلکی کردووه و سویندی خواردووه بۆ کو دەتاجیهکان کورد لە

ناوبەریت... !!

- ئەی هاوار بە مالم ... خەلکی داماوچی یان کردووه ...؟! بۆچی !!

- دەلێن (منع التجول) بووه و خەلکیکی زۆر دەستگیرکراون و

لەحامیەیی سلیمانی گوللە بارانی کردوون و بەرپوون بۆ هەلەبجەش ...

- ئەی هەلۆیستی پیشمەرگەیی کوردستان چی بووه ؟

- پیشمەرگە لەسەنگەرەکاندا خۆیان قایم کردووه و دەنگی ئەوهش

هەیه کە هیژکی زۆر بەرپوویه ...

- بەخوا ئەم بەعسیانە خائین و ناپاکن ... سێ مانگە گفتوگۆدەکەن ،

تومەس خۆیان بە هیژ دەکرد بۆمان ...!

- بەخوا یە میرزا ئەو خوین ریژە بیّت ئەوا هەموومان سەردەبریت ...

- خوا کەریمە ... رەحمان ... خوا کەریمە ...

بە دەم ئەم قسانەوه گەیشتنە بەردوکانەکانی قەیسەریەکەیی ناوبازار و

خواحافیزیان لەیەک کرد ، ئنجا میرزا خەیاڵ بردیەوه و بە دەم خەیاڵەوه

دەستی دایە دەرابەیی دوکانەکەیی و کردیەوه ... تازە خەلکی کرێکار و

جوتیار دەهاتن و دەچوون ... میرزا وەجاخەکەیی گەشاندەوه و لەناخەوه

هەستی دەکرد بە نا ئارامی و شلّه قانی بارەکە ، خاویار بوو کوردستان ئارام

بیّت و ژیا نیکی خووش بگوزەری نیّت ، دوور لە کوشتار

و برین و دەریە دەری، بەلام ئاسۆی ژیا نی کورد تا دەهات

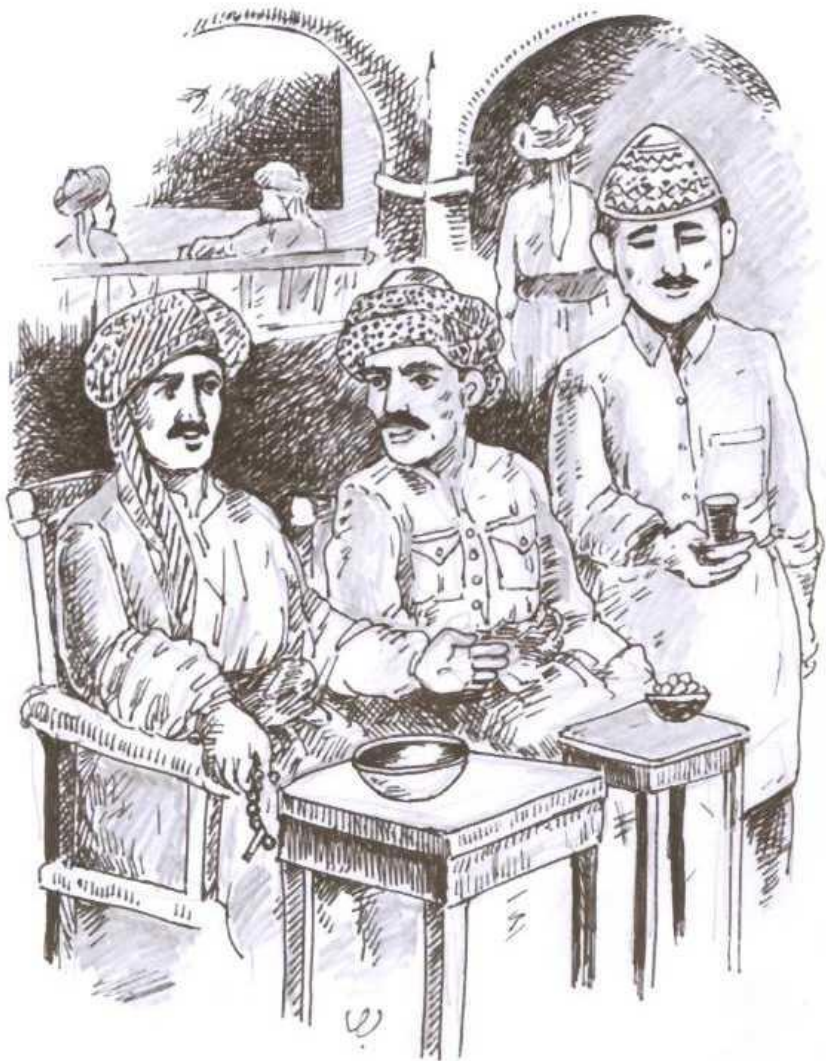
لیل و تاریک دهبوو ، خه لکی هیچ باش بونیکیان بو
فراهه م نه دههات له بارودوخی ژیانیان و ، زولم و
ستم زیاتر دهبوو ، ئومییدی میللهت پوژ به پوژ زیادی ده کرد به هیزی
پیشمه رگه و سه رکرده تی شوړش ، لیړه وله وی چالاکی پیشمه رگه
ده بیستراو به رگوی ده که وت له به رانبهر هیزه حکومیه کان و ، نه و جاشانه ی
چاره نووسی خو یانیا ن له که لدا گری دابوو ، پیشمه رگه ش وه که له لایه کی
پته و ابوون و قاره مانیتیان ناوبانگی دهر کردبو و پوژ به پوژ نه ستیره ی
ناوداری یان گه ش دهبوو یه وه و خه لکی شانازی یان پیوه ده کردن ...

میرزا کورسی و قه نه فه ته خته که ی هی نایه دهر وه و به هیواشی
ریکی کرد و ورده ورده ش خه لکی دههاتن و داده نیشتن و قسه و باسی
همه لایه ن و همه چه شن دهر کرا و هموو مه سه له کانیش یه که ناراسته یان
نه گرتبوو ... دوویپاوی خه لکی عه بابه یلی دانیشتبوون و له نیو خو یاندا
که وتبونه گفتوگو ، میرزا واپه ی دهر د نه و دوویپاوه باسی کا دزین
بکنه ” چونکه گونده که یان بی له وه رگابوو ، میرزا ش گهر نه یناسیانیه نه و
په ی دهر د باسی سیاست و ریخستنی خه لکی بکن !!

دووانی دیکه ش له سوچیکی چایخانه که وه دانیشتبوون و به چریه و
هیواشی له که ل یه کتردا دهر دوان و جابه جاریکیش سه ریان لارده کرده وه ،
له م لایشه وه حاجی دهر ویش به ته نها له سه ر کورسییه که دانیشتبوو
ته زبیحیکی دریزی به دهسته وه گرتبوو ، له جیهانی دهر و بهری
بی ناگابوو بوو خه یال بردبویه وه و ره ق و وشک بوو بوویه وه ...

ژیان به شیویه کی ناسایی له چایخانه که ی میرزا سلیمان به ریوه
ده چوو ، جموجوولی شاریش زور ناسایی بوو ، خه لکی به گوی دریز
وباره ماست و دوو پهنه وه تیپه ر دهبوون ، نه حمه دی شه ریکی میرزا ش
چای بو مشتیره کان داده ناو میرزا له سه ر کورسییه که دانیشتبوو بو
وه گرتنی پاره ی چاو ماستاو ...

دەبوو پۇژانە ئەرسەلانی كۆپى مىرزا سەر بىدات لە باوكى و
يىداويستىهكانى پۇژانە بۆمال بىاتەو ، بەلام ئەو پۇژە ئەرسەلان
دواكەوت و هيچ سۆراخ و دەنگىكى نەبوو ... مىرزا ئۆقرەى لەبەر
بىرابوو ... هەرتا و ناتاوى لەبىرى خۆيدا دەيوت : (ئەو هەتيوہ بۆ
وادواكەوت ...؟! تۆبلىى شتىكىيان لى نەقەومايىت ؟ نانا بىرواناكەم “ شەو
كەس نەخۆش نەبوو ، هەموويانم بەسەر كىردەوہ و ، شوكر هيچ بەلاؤ
موسىبەتيك شوكر پىروى تىنەكردبوون ... خۆ بەلاؤ موسىبەتتەش
ئەمەندە خىرا بلاؤ دەيىتەوہ هەروەك پەتا وايە ... !!) .

لەنيو ئەم خەيالانەدا تاسابوو ، لەناكاو ئەرسەلان لەسووچى سەرووى
شەقامەكەوہ دەرکەوت و باوكيشى دەسبەجى هەستايە سەرىپى خىرا
بەرەو پىروى ئەرسەلان پىويشت و وتى :

- كۆرپم بۆ خاترى خوا ... ئەو تۆ لەكويىت بۆ وا دواكەوتىت ...؟!
- بابە گيان هەندىك ئىشم هەبوو هيچ نىيە مەترسە خۆمن مندا
... نيم ...

- كۆرپم دنيا واخەرىكە ويران دەيىت ، چۆن نەترسم ؟ من كىم هەيە
لەئىوہ زياتر ...!!

- بابە گيان هيچ نەبووہ ... شوكر هيچ نەبووہ ...
ئەرسەلان ئەم قەسەيەى كرد و زەمبىلەكەى مائەوہى هەلگرت و
بەباوكى وت :

- دەگەرئىمەوہ بۆ مائەوہ ... هيچ خزمەتيكى دىكەت نىيە؟!
- نەخىر باوانەكەم ...

* * *

ئەرسەلان ھەر كەگە يىشتە مائەو ھە خىرا زەمبىلە كەى دانائو خۇيكر د
بەژوورە كەى خۇي دا و ماو ھەك ون بوو ، پاشان ھاتە دەرەو ھە و ھەك بو
سەفەر پىروات و خۇي ئامادە بكات و ابوو ، گۆرەو ھە و پىلاوى توند و تۆل
و پىشتوئىنى چەند گەز و پەنگ ھەلبىزپكانى ، ھەموو ئەم نىشانانە
بەدەموچاويدا دەرەكەوتن “ ئامىنەى خوشكى تاكە كەسىك بوو بەوردى
لەھەلس و كەوتەكانى ئەرسەلان تىدەگە يىشت و جار بە جار يىكش و توئىژ و
پازى دلى خۇي بو دەرەو ھە ، بەلام ئەمجارەيان ئامىنە پەفتارەكانى
ئەرسەلانى زۆر بەلاو ھە سەير بوو ... دويىنى شەو تادەرنگانىك
نەھاتبوو ھە ، كاتىكش ھاتەو ھەك عادەتى خۇي بەدزى باوكى يەو ھە
دەرگاي ھەوشەى بو ھەلگرت و دەموچاوى ھەلپچا بوو ھەك دن و
جەردەكان و كەلئىشى پىرسى بوچى وا دواكەوتوى ، بەرەقى وەلامى
دايەو ھە و تى :

– كچى تۆ بوچى خۆت ھەلدەقورتىنئىت لەكاروبارىكدا كە پەيوەندى
بەتۆو ھە نىيە ...!!؟

گەرچى پىشتەر ئامىنە دەيزانى ئەرسەلان لەرىكخستەكانى ناوشاردايە
و شەوانە جموجوول و كوئونەو ھەيان ھەيە ، زۆر جار يىش ئەرسەلان باسى
كوردايەتى و ئازادكردنى كوردستانى بو دەرەك و تا پەناو پىشتگىرىك بىت
لەمائەكەدا ، لەوسونگەيە شەو قەناعەتى پىكردبوو شەوان نەخەوئىت تا
دەگەرپىتەو ھە بەدزى باوك و دايكى يەو دەرگاي ھەوشەى بو بكاتەو ھە
لەو ھەلوئىستە ئەستەنگەدا ھاوكارى بكات ...

ئامىنە پىش ئەو ھە دەست بداتە زەمبىلەكە پرويكر دە لاى ئەرسەلان و
تى :

– كاكە گيان دەمەوئىت بزائم بو كوى دەچىت ؟

- دەچمە دەرەوہ ...

- نا بەخوئا ... وا دەزانم ئەمجارە بۆ سەفەریک دەچیت و لیمان دوور

دەکەویتەوہ ...

کاتیك ئەم قسەییەى کرد خۆشەویستی و هەست و نەستی بۆ برا بالآ
بەرز و جەحیل و لاوەکەى هاتبووہ جۆش و خەریک بوو لە قەد و بالآى
ورد دەبوویەوہ ...

ئەرسەلان دەیزانى ئامینە هەروا بەناسانى وازى لى ناھینىت و دەبیٹ
ھیچ نەبیٹ کەمىک دلنەواىى بکات و شتیکی لابدرکینىت ، بۆیە
بەھیمنىیەوہ وتى :

- بەلینم دەدەیتى لای کەس باسى نەکەیت ؟

- نا بەخوئا باسى ناکەم ...

هەناسەییەکی قوولى هەلکیشا و ئنجا لەخوشکەکەى نزیک بوویەوہ و
وتى :

- ئامینە دەچم بۆ ناو پێشمەرگە و بریاری چوونە دەرەوہم هاتووہ ...

- چۆن ؟ ... بەلام دەلین وەزە ئالۆزە ...

- ئاخىر پىويستيان پيمانە و بەرپۆەبردنى ئيش وکارى ئەم ناوہم
سپاردووہ بەیەکیکیتر و شۆرشیش رازى بووہ ...
- بەلام دەترسم تۆ شتیکت لى بیٹ ...

ئەم قسەییەى کرد و خەيالیکى پەر لەمەرگەسات و خەم و پەژارە هاتە
سەر ئاوینەى بیرى ، سەر جەستەى هاتە لەرزە و بەشیوہیەک ناگای
لەخۆى نەما ، فرمیسک لەچاوہ گەش و رەشەکانى هەلقولآ و باوہشى کرد
بەگەردنى براکەیدا و وتى :

- نا...نا... کاکه گیان ... تو خوا مەرۆ ... ئیمه هەرتۆمان ههیه ...

ئاخر زۆر دەترسم ... !

ئەرسەلانیشت جار بەجاریک هەوڵی دەدا بەهیمنی دەستی خوشکەکهی
لەگەردنی بکاتەووە نەبادا دایکی بیانیینی و ئاشکراییت ، لە دایشەووە
قسەیی بەخۆی دەووت بۆ ئەمەندە دل سافە و ئاوا پەفتار و ئەمری
شۆرشی بۆ ئەم خوشکە بەپەحم و سۆزەیی ئاشکرا کرد ... ئامینە کاکێ
زۆر خۆش دەووست و هەرگیز نەیدەووست لێیان دووربکەوێتەووە ، هیچ
کات هەستی بەتەنیا یی نەکردبوو ، وەك دوو هاوپی و ابوون و سەرجهم
نهیینی و شاراوەیی یەکتریان دەزانی ، تەنانەت ئامینە ئەوینداری کاکێ
دەزانی لەگەڵ شیرینی کچی حەسەنەفەنی دا، وابەستبوونی خۆی
لەدوورەووە بۆ مەحموودی خالۆزای باس کردبوو ...!!

لەبەرئەووە لەبیروھۆشیدا نەیتوانی جیگەیی ئەووە بکاتەووە کاکێ بەپی
خۆی پروات بۆ ناو ئاگر ... هەر کە بیڕیشی لەشەر و تەق و تۆق دەکردەووە
لەشی دادەھێزرا و ترس و خەم دەبوون بەبار بەسەریەووە ...
ئەرسەلان هەرچۆنێک بیست خوشکەکهی هیورکردەووە و بەدەنگێکی
زبرو پەقەووە وتی :

- کچی بەسە لوشکە لوشک ... چی بوو ؟ ، دەنگ هەلمەپرە با دایکم
نەزانیت ...

- ئاخر چی بەباوكم بلیین کاتیك هەوآلی پرسیت ؟! ئەیی مەکتەبەكەت؟
- كەمن رویشتم دەیانخەمە بەردەم ئەمری واقیع و بواریان نادەم قسەو
وتوێژ لەسەر رەفتارەكانم بکەن ...

- کاکه گیان باوكم زۆر نیگەرەن دەبییت ... خۆت باش دەزانی ...
نەبھیشت ئامینە قسەکانی تەواو بکات وتی :

- کاتم نییہ ... گویٰ بگرہ ... بہنیازبووم خۆم ئەم نامەییە ھەلّ بدەمە
مائی شیرین ... ! بەلام تازە درەنگە لە قەراخی شار چاوەرێمن ... ئەم
نامەییە بدەرەیی و بلی ئەرسەلان سەلامی ئی دەکردیت ... دلنەوایی دایک
و باوکیشم بکە و نازداری بچکۆلانەش بی نازنەکە ی ...
- کاکە گیان ... ناخر ...

ھیچ بواریکی ئامینە ی نەداو خیرا لەمال چوو دەدەرەو و
لەچاوتروکاندنی کدا کۆلانەکە ی بەجی هیشت و دیار نەما ...

(2)

ئىۋارە پېش ئاۋابوۋنى تېشىكى زېرىنى خۇر و داھاتنى شەۋى تارىك و چەتوون مىرزا گەپرايەۋە مال ، ھەر لەدەرگاي مالەكەى چوۋە ژوورەۋە ھەستى بە گۆپىنى دەم و چاۋى ئامىنە كرد و فاتمى خىزانىشى چاۋى ھەلنەپرى و جار بەجاريك فرمىسكىكى دەسپرى بەچاكي كراسەكەى...

دواى رۆيشتنى ئەرسلان ئامىنە ناچار بوۋبوۋ بەدايىكى بلى و نەبادا سەرجم ئەم پروداۋە ئۇبالى ئەو بگىتەۋە و بەسەرىدا بشكىتەۋە... فاتمىش چەند قەسەيەكى بەرامبەر كىژە خۇشەۋىستەكەى كردبوۋ ، بەلام زور دلىشى نەھاتبوو زىاد لەھەد نارەھەتى بكات ، ئەم پروداۋە يەخەى بە ھەموۋيان دەگرت و كەسيان نەبوۋ غەم و پەژارە و نىگەرانى داينەگىت، تەنەت نازدارى بچكۆلانەش زوو ھەۋالى دەپرسى و ئالودەى كاكى بوۋبوۋ دەگىريا بۇى و ۋەك بەدوايدا بگىرى ئاۋەھا بو...!!
مىرزا لەگەل پىي نايە ئەودىو دەرگاكەۋە فاتم بەدەنگىكى ھەلبىزپكاۋى پەشۋكاۋەۋە پروۋى كرده مىردەكەى و وتى :

– مىرزا گيان تو خوا ئەرسلان ... ئەمەندەى وت و ئىتر دەستى كرد بە گريان و لالانەۋە ...

مىرزا سلىمان جەستەى ساردبوۋيەۋە و ھىشتا ماندوۋبوۋنى دەرئەچوۋبوۋ ، بەدەنگىكى ھەلبىزپكاۋەۋە پرسى :

– چى ئى ھاتوۋە ... خۇ لەنيۋەپروۋە ناردوۋمەتەۋە ...
ھەرىكە لە ئامىن و فاتم بى دەنگ بوون و مىرزا ش پەيتا پەيتا دەى
وت:

– چى ئى ھاتوۋە ...؟ ھا پىم بلىن ...؟!!

ئامىنە پىي نا بەجەرگى خۇيدا و وتى :

– باوکه گیان ... هیچی وانه بووه ... دایکم توژی مهسه له که ی گه وره کردووه ...!

– کچم ره حم پی بکن ... چی بووه !؟

ئامینه تفيکی قوتدا و هه ناسه یه کی ساردی هه لکیشا و وتی :

– بابە گیان ... ئەرسەلان چوو تە دەرەو تە تاببیت بە پیشمەرگە ...

میرزا وهك له سه ربانیکی به رزه فری بی بدنه خواره وه ئاوا بوو ، چهند وه خته شتیکی شك نه برد به لگه بیته له سه ره ئه وه ی کورپه که ی خو ی له سیاسه ت هه لقورتان دبیت .. باشه چو ن و له پری کی وه ؟ هه زاره ها پرسیری دیکه له سه ره می شکی میرزا ئاراسته یان به ستبوو ... تا به دنیا ییه وه وتی :

– گهر ریکه خستنی خو یان نه بوو بیته ئه وا ده نی رنه وه ...

ئنجا پروو یکرده فاتم و ئامینه و وتی :

– پی م بلین له که یه وه ئەرسەلان رۆیوو ه ...؟

ئامینه وتی :

- له وکاته وه زه مبیله که ی هی نا وه ته وه رۆیوو ه ...

- بو زو وه وه آلتان نه دامی ...!؟

فاتمی خیزانی ته ماشای ئامینی کرد و هیچی نه وت “ ئامینه ش

رهنگی هه لبزپکا و به دهنگیکی له رزوکه وه وتی :

– بابە گیان ئەرسەلان دەمی که ئیشی ریکه خستن ده کات و بپروا ناکه م

بینی رنه وه ...

- یانی تو زانیوته پیش وه خت خانم خاس ...؟

– به لی ...

– ئە ی بوچی قسه ت نه کردووه ؟ ئای ... ئای ...

ئىنجا نامىنە چەند وتەيەكى كاكى بىركەوتەوہ و غىرەتى داىە بەر خۇى
و وتى:

— باوكە گيان ... ھەموو دەبىت بو كوردستان بژىن و پرزگاركردىنى
كوردستان جىگەى فەخر و شانازى گشت كوردىك بىت ...

ئەم قسانەى نامىنە باوكى پاچلەكاند و ھەستى نەتەوايەتى لەناخىدا
وہك بروسكەيەك داى لە پەپەى دلى ، كەمىك چووہ ناو خەيالىكى قوول و
پەرلەقارەمانىتى ، ئەوجا تەواو تەسلىم بوو بەم قسەيە، بەلام چاوى
بەرايى نەدەھات ئەو جگەر گوشەيەى چەند سالە بەخىوى دەكات و
ئومىدەكانى پىوہ وابەستەكردووہ پووبەپرووى ئەو سوپا دپندە و
وہحشىەى رژىم بوەستى ، بوىە وەك لەخەونىكى قوولەوہ بەناگا
ھاتىبىتەوہ وتى :

— ئاخىر ئەرسەلان ھىشتا كاتى چەك ھەلگرتنى نىيە و لەتەمەنىدا
ناپەھەتى نەچەشتووہ ...

فاتمى خىزانىشى زياتر بارەكەى لەسەر مىرزا قورس كرد و دەستى
كرد بەگريان و ھۆن ھۆن فرمىسكى گەرم و بەكول بە گۆنايدا دەھاتنە
خوارەوہ و دەيووت :

— داىكت بمرى ... ئاخو ئىستا لەبن كام بەرد ھەل تروسكابىت و
بەسكى برسى و لەژىر چنگى كام زالمداىت ... !!؟

مىرزا زور دلتنەنگ بوو بەم قسانە و ئەو دل داخوړپانەى بەيانى كەوا
ئەرسەلان دواكەوتووہ بە زەنگى شووم و ناسورى لىك داىەوہ و
ھەرچەندىشى دەكرد نەيدەزانى چۆن قەناعەت بەخوى و خەلكى بكات
بەوہى ناىەويت بەشدارىەكى راستەوخو بكات لەم شوپشەدا؟ ، سالانى
لاويىتى خوى لەبىر بوو چ دەردەسەرى يەكى چەشتبوو ، دەيوىست كەمىك

پشوو بدات و ئەو تالیانەى چهشتووێهەتى مندالەکانى نەیبینن ، بەلام
واديارە قەدەر دەستى دەگرت و نەدەبوو کە نارگير ببییت ...
بۆ دلنەوايى کردنى خانەوادەکەى وتى :

— سبەينى جواب دەنييرم بۆ خوارەحم و داواى لى دەکەم ئەرسەلان
بنیيریتهوه و هیشتا مندالە و توانای ئەرکى پيشمه‌رگایه‌تى نى‌یه ...
خیزانەکەشى دەمیك بوو خوارەحمى برائى نەدیبوو تەزووێهەک بەناو
جەرگى داها ت و کەمیك بى‌دەنگ بوو ئەوجا بە ئاه و حەسرەتەوه وتى :
— خوا دەزانیت خوارەحم لەکوی‌ییه و ئەرسەلانیش پرووى کردووته
کوی ؟

بۆ دلنەوايى کردنى ژنەکەى وتى :
— دەزانم لەکوی‌ییه ... خەمتان نەبییت ...

* * *

ئەو شەوه زۆر بەناپەرەحت گوزەرا لەسەر دللى هەریه‌ک لەئەندامانى
خانەوادەى میرزا سلیمان ، بۆبەیانى میرزا زوو چوو بۆ مالى شەریکه‌کەى
و داواى لیکرد مۆلته‌تى بدات تاوه‌کو مشووریکی کورەکەى بخوات و
بزانیت پروویکردووته کوی ؟

هاوه‌له‌کەى سەرەتا زۆر لەخۆى بوویه‌وه و خوازیاربوو بیتوانیایه
له‌گه‌لیدابییت بەلام لەبەر دوکان نابییت هەردووکیان چۆلى بکەن ...
میرزا ویستی سەریک بدات لەمالى سوڤى سالى ژن برائى و
مەسەله‌کەى تى بگه‌یه‌نییت ، بەلکو وه‌لام و سوڤراخیکی خوارەحمى دەست

بکەویت و لەریگەى ئەووە زۆر ئاسانە ئەرسەلان بدۆزیتەو و
بینیڕیتەو..

قاجى بەگزان لەدووى دەهاتن ، هەر لەخۆیەو بەزاربوو لەو حالەى
ئەرسەلان خستویەتیە ناوییەو ، سەرچەم نەخشە و پلانەکانى لەیەك
گیرابوون و هیچی بۆ لەیەك جیا نەدەکرایەو ، بەلای مەزگەوتى جامعدا
تییەرى تا گەیشتە گەرەكى كانى عاشقان ، بیری كەوتەو چۆن ئەم
گەرەكە چوو بەیەكدا و كانى یەكەى سەرنجى راکیشا ، بەلام لەناكاو
سووییەكى پەرلەئیش هات بەبەرىدا و ئاخىكى قولى هەلكیشا و لەبەر
خۆیەو وتى : ((كورم ئەرسەلان من چیم دابوو لەم دەردە سەرىیە...؟
باوكم ئەو هەموو كورپو لاوتى، بۆ دەبیئت تۆش لەگەل ئەو دەستەیەدابیت
!؟... بۆ ؟؟؟))

بەدەم ئەم خەيالانەو گەیشتە بەردەم مالى سۆفى سالىح و هەرکە لە
دەرگای دا مەحمودى كورپى سۆفى دەرگاگەى لیكردەو و بەروویەكى
گەشەو وتى :

— كاكە میرزا ... فەرموو ... فەرموو ...

میرزا كەمىك لەمەحمود وردبوویەو و زۆر لاویكى قەشەنگ و
جوانکیله و رۆح سووك بوو ، یەكسەر لەویادا ئەرسەلان هاتە بیری و تاویك
مەستی كرد ئنجا غەم و خەفەتى ناوناخى خواردەو وتى :

— مەحمود گیان ... سۆفى لەوى یە ...!؟

مەحمود پەنگە زەرد هەنگەپراوەكەى میرزا سلیمان سەرسامى كرد و
تەنها پۆژىك بوو سەردانى مالى پوورى نەكردبوو لەدەدا وتى : تۆ بلایى
شتیكى خراپیان لى نەقەومابیئت ... نا... ناپرواناكەم ... بەلام شەرم و
رەوشتى بەرزى وایان لى كەرد زۆردانەمینی و بەمیرزای وت :

— كاكه ميرزا گيان ... بهلى لهوى يه ... فرموو ...

ميرزا له گه ل چاوى به سوڤى سالىح كهوت يه كسهر قورگى پر بوو له گريان و دوت وت نه خوڤشى و بارىكى گران وا له نه ستوى دا و مهيسه ريش ناييت تا سوڤى نه بينيت ، سوڤيش بو ميرزا رولى برايه كى زور دلسوزى ده بينى و هميشه به يه كه وه گوزر و به ندى يه كه بوون ، به و حاله پهريشانه وه مه سه له كه ي له سوڤى گه ياند و ئه و يش ده سبه جى وتى :

— ميرزا گيان ... خه مت نه بييت ... هه رته نها جوابييك بو خواپه م بنييرين ئيتر پيوست ناكات خو مان دواى بكه وين ...

— ئاخو نه من و نه فاتم هيچ كاممان خو مان راناگرين ...

— چارنى يه ده بييت ئارام بگرن ... به لكو خواى گه و ره به سه لامه تى بيگه رينته وه بو تان و دلتن پى شاد بيته وه ...

— خوا ده ست به بالته وه بگرييت سوڤى ... به وخوايه ئه و قسانه وه ك مەرهمى ساريژ كه رى ده روونم وه هايه ... نازانم به بى تو چيم بكردايه ...!!

— ميرزا ئيمه كه سى يه كين ... ئه رسه لان خوشكه زاي منه ... جه رگى تو و من هيچ فه رقيكيان نى يه ...

سوڤى پياويكى ديندارى خواناس بوو ، هميشه ناماده ي كوڤرى زيكر و يادى مردن ده بوو ، هه ركات قسه ي بكردايه به رانبه ر پى خوشحال ده بوو ، چونكه له ديديكى واقعي يه وه ده دوا و تاقه تى قورس كردنى قسه و مه سه له كانى نه بوو ، هه ر زو و ده كه وت به سه ر مه قصه د و مه به سته كانى دا ...

به و چه ند قسه يه دلى ميرزاي خوش كرد و هه رواش دانه نيشت ده سبه جى يه كييك له وسايه قانه ي راسپارد كه ده چوون بو گونده كانى

سه‌روو تاوه‌کو حالّ و مه‌سه‌له‌که له‌خوارپه‌حمی برای بگه‌یه‌نن و دلّی
خوشکه‌که‌یان شاد و به‌خته‌وهر بکه‌نه‌وه به‌گه‌پانه‌وه‌ی کورپه‌که‌ی .

(3)

ئامىنە ھەر ئو بەيانىي يە زو نامەكەى ئەرسەلانى ھەلگرت و بەرەومالى شىرىن كەوتەپرى " مالەكەيان كەوتبوو ھەروى گەپەكى پادشا ، ھەر كە لەدەرگای دا خىرا شىرىن بەرەو پىرى چو بەبىنىنى ئامىنە دللى داخوپا ، شىرىن نەيدەزانى ئامىنە زور بەشىوہىكى ئاشكرا ئاگادارى پەيوەندى نىوان خوئى و ئەرسەلانى ، بويە زورى پى سەير بوو كاتى بىنى ئامىنە نامەكەى دەرھىنا و وتى :

— شىرىن گيان ... كاكەم ئەم نامەيەى بو ئاردوويت و زور سەلامىشى ئى دەكرىت ...

كەمىك رامو بەپەرۆش و تامەزۆيىوہ دەستى برد بو نامەكە و ھەر لەويادا خوئى پى پانەگىرا و دەستبەجى نامەكەى كەردەوہ ، راستەوخو لەنامەكەدا نوسرابوو :

بەناوى خواى گەورە و مەزن
شىرىن گيان ...

پاش سلأويكى پەرلەئەوين و خوئشەويستى ... گەرمتەر لەسوئى دايك و فىنكتر لە بەفرى كەژى شىروئى ...

گيانەكەم ... من ئەوئەندە دەرلەتم نەبوو لەنزيكەوہ خواحافىزىت ئى بكام ، من دەرپوم بو ئەوہى لەپىناوى نىشتمانەكەم دا تى بكوشم و لەگەل ھىزى پىشمەرگەدا بەرگرى لەم خاك و نىشتمانە بکەين ...

دەزانم نىگەران و دلتەنگ دەبىت ، بەلام حەزەكەم ھەموو ئەو قسانەى بوم كەردوويت بەيىتەوہ بەرچاوى خوئ و بزانىت گەر ئىمە خاك و نىشتمانان نەبىت ئەوا بوونىشمان نايىت و تىكوشانىش ئەركىكى مەزنى سەرشانمانە ...

نامه‌ویٔ خه‌فت بخؤت ، ئه‌مرو گه‌لانی دنیا هه‌موویان له‌پیناوی
ئازادی‌دا تی‌ده‌کووشن ، بامنیش به‌گیان و پوچ تی‌بکووشم ، ئه‌گه‌ر
گه‌رامه‌وه ئه‌وا ده‌گه‌ین به‌یه‌ک ئه‌گه‌ر نا ئه‌وا له‌دنیا‌یه‌کی دیکه‌دا یه‌ک
ده‌گرینه‌وه .

به‌نیازی دیدار و یه‌کتر بینین و به‌یه‌ک گه‌یشتن

خۆشه‌ویستی خۆت

ئه‌رسه‌لان

شیرین به‌ده‌م نامه‌که‌وه ده‌ستی کرد به‌گریان و هه‌رچه‌ند هه‌و‌ی‌دا
فرمیسه‌که‌کانی له‌ئامینه‌ بشاریته‌وه نه‌یتوانی ، د‌لی به‌خیریایی لی‌ی‌ده‌دا ،
چاوه‌کانی فرمیسه‌کیان ده‌رشت و گو‌ناشی سوور هه‌لگه‌پا‌بوو ... به‌گشت
توانای خو‌یه‌وه ده‌یویست و انه‌بیٔ به‌لام نه‌یده‌توانی و به‌ناچاری خو‌ی
ته‌سلیم به‌ خۆشه‌ویسته‌که‌ی کرد و هه‌ست و سو‌زی زیاتر جو‌لا‌و
له‌به‌رچاوی خوشکه‌که‌یدا وتی :

— خوا ده‌ست به‌بالت‌وه بگریٔ گیانه‌که‌م ...

دیمه‌نه‌که زو‌ر کاریگه‌ربوو له‌سه‌ر ئامینه و ، به‌ده‌م کاریگه‌ریه‌وه
باوه‌شی کرد به‌شیریندا و هه‌ردووکیان تووند نوسان به‌یه‌که‌دا، که‌وتنه‌ ژیر
کاریگه‌رییه‌کی پر له‌هه‌ست و نه‌ستی جوان و ناسک ...

ئامینه زو‌ر شادمان بوو به‌وه‌ی له‌گه‌ل شیرین دا بمینیته‌وه و چه‌ند
ساتیک له‌گه‌ل یه‌که‌دا به‌سه‌ر به‌رن ، به‌لام له‌ناکا‌و بیری که‌وته‌وه ده‌بیٔ
سه‌ریک بدات له‌مالی خاله‌ سو‌فی و چاوی بکه‌ویٔ به‌ خه‌رامان و چه‌ند
ساتیکیش له‌گه‌ل ئه‌ودا بگوزه‌رینیٔ ... وه‌ک تازه بیری که‌وتبیته‌وه
هه‌ستایه سه‌ری‌ی و وتی :

– شیرین گیان نارام بگره ... پشت به خوا کاکم دهگه پرته وه و بهم
زوانه بهیه کتر شاد دهن ...

ئه مهی وت و رووه و درگای هوشه چوو ، شیرینیش شوینی کهوت و
تازه سوکنایی به ئامینه دههات و “ بوئی ئه رسه لانی نابوو
به خوشکه کهیه وه ... توند دهستی گوشتی و وتی :

– خوا بهرهمی خوئی به زهیی پیماندا بیته وه ...

ئنج شیرین وهک تازه بیرى بکهوئته وه یا خود دیقچه تی دابیت وتی :

– ئه ی بو ئه مهنده به پهلهیت ؟ جاری زووبوو ...

– دهچم سه ریك له مالى خاله سو فیم ددهم “ هه زده کهم کاتیکیش لای
خه رمان دابنیشم و چاوم پییان بکهوئت ...

– ئامینه گیان توخوا پیم لی مه بره ... دلّم زور به تو ده کریته وه ...

– پشت به خوا ... توش سه رمان لی بده ...

– گهر هه وایک هه بوو هه زوو پیم رابگه یه نه ..

– باشه ... به سه رچاو ...

* * *

ئامینه به راسته ری یه کی لاتهنیشدا چووبه ره و گهره کی کانی عاشقان
و به نزیک بوونه وهی له مالى خاله سو فمی دلّی داخو رپا و دت وت بو جیگه
و شوینیك دهچیت پر له چاودیره و له هه موو لایه که وه خه لکی سهیری
دهکن، هه نگا وه کانی هیواش هه یواش هه لده هینا و له ناخیشه وه ههستی
به خوشتی دهکرد ، له راستیدا بو لای خه رمان نه دهچوو ، به لکو دهیویست
گهر لابه لاش بیّت چاوی به مه حموود بکهوئت ، گهرچی مه حموود زور

به‌پروشت بوو ، هميشه پهنګى سوور هه‌لده‌گه‌پړاو دهنګى ده‌گورا و به‌شهرمه‌وه به‌خپره‌اتنى ده‌کرد ... به‌لام ده‌يزانى له‌وتپروانينه‌وه که بوى ده‌روانى چاوه‌کانى چ مانايه‌کى له‌خوگرتووه ... پوژ به‌پوژ که‌سايه‌تى مه‌حمود له‌لاى هه‌موويان گه‌وره‌تر ده‌بوو ، به‌ناشکرا هيچ شتيکى دهرنه‌ده‌برى ، به‌لام له‌چاوه‌کانى يه‌وه هه‌موو شتيکيان ده‌خوينده‌وه ، سهر جهم نه‌ندامانى بنه‌ماله‌که‌يان سهرسام بوون پي‌ئى و خوښيان ده‌ويست و زور کيرئى گه‌پړه‌ک و ناسياوېش پي‌ئى سهرسام بووبوون ...

کاتيک نامينه گه‌يشته به‌ردهم مالى سوږى سالح له‌وکاته‌دا هيشتا ده‌ستى نه‌بردبوو يو کلومى دهرگا که ، عه‌باکه‌ى توند کرده‌وه و ويستى له‌ده‌رگا بدات ، مه‌حمود هاته‌ دهره‌وه ، زور له‌نزیکه‌وه لووتيان ته‌قى به‌يه‌کدا و ، هه‌ردووکيان يو چهند ساتيک چاوه‌کانيان که‌وته سهریه‌ک ، چاوى نامينه زور گه‌ش و جوان بوو ، پر له‌ماناى به‌رز و بالآى نه‌وينداری بوو ، ته‌زوويه‌کى ته‌ليسماوى هات به‌ سهر سنگى‌دا و دلآى به‌خپرايى که‌وته ليدان ... مه‌حموديش چاوه‌کانى پاش چهند تپروانينيک دانه‌واند و به‌ده‌نگيکى شهرم ناميزه‌وه وتى :

– نامينه ... فهرموو ... فهرموو وهره ژوره‌وه ..

دهرگا که‌ى والا‌کرد و پيشى که‌وت ... ئنجا له‌ناوه‌پراستى هه‌وشه‌که‌ياندا بانگى خه‌رامان و دايکى کرد و ناگادارى کردن له‌هاتنى نامينه ... مه‌حمود هه‌زى ده‌کرد نه‌وه چهند ساته له‌ماله‌وه‌بيت به‌لام به‌چ بيانويه‌ک بمينيته‌وه و ناچار چهند پرسيارىکى دروست کرد و وتى :

– نامينه دهنګ و باسى نه‌رسه‌لان چي‌يه ؟

نامينه‌ش به‌شهرمه‌وه وتى :

- باوكم وتى خالە سوڧى جواب دەنيړيٽ بو خالە خوارەحم و لەوانەيه
بەم زوانە بينيړنەوه ...
مەحموود بەم وەلامە توڙيک ئيحرارچ بوو بەلام گوئى نەدايه و وتى :
- بەلى ... وام زانى خوئى جوابى ... شتيكى بو ناردوون ...
- نەخيڙ ... هيچ هەواليكى نىيه ... تەنها دوو پوڙه پويشتووه ...
لەم كەين و بەينەدا بوون خەرامان و دايكى هاتن و بەگەرمى
پيشوازيان كرد لەئامينه ئيتر مەحموود هيچ بەهانەيهكى بەدەستهوه نەماو
ناچار بەجىي هيشتن ...

(4)

زهيم سديق له ژوورېكى حاميې سلېمانېدا دانېشتبوو ، پېش چهند ساتيک بهرقييه کې له به عسييه کانه وه پي گه شتتوو ، زور گلېي و سه رزنه شتتېان لې ده کرد سه بارت به و پووداوانه لې له لاولې حه وزي شاره زوور و هه له بجه پووي دابوو “ له پفاندني ئوتومبيلي حکوومي و گرتني مه خفه ره کاني ته ويله و چهند چالاکييه کې دیکه ي جيا جيا له م لاولادا ...

توورپه يي و خه شم و قين له خويني دا ده گه پرا و له نيوزووره که دا ده هات و ده چوو ، پېش چهند پوژيک (منع التجول) ي کرد بوو له سلېماني و ژماره يه کې زوري له خه لکي شار گولله باران کرد بوو ... ئوقره ي له بهر پرابوو ، وهک نه فسه ريکي شو فېنيزم کلاوه که ي کرد بووه سه ري و جار به جاري شاني هه لده ته کاند و له توورپه يي دا وهخت بوو ناله ي ده کرد ...

له ناکاو نه فسه ريک خو ي کرد به ژووردا و وتي :

– قوربان هه موو ئاماده ين ...

به توندي نه پراندي به سه ر نه فسه ره که دا :

– ئه و سه گانه ي دويي ئيتان چي لي کرد ... ؟

نه فسه ره که ش له ترسا هه موو گياني ده له رزي و وتي :

– قوربان چاوه پري فه رماني به ري زتين ...

بي قه يد و شه رت وتي :

– ئه و انيش وهک سه گ سه ريان پان بکه نه وه ... خيرا ... باگويم

لي يان بيت ... !!

هەرچەند ساتیك بوو “ دەنگى دەست پىژ ھاتە بەرگوى و
ھەناسەيەكى ئاسوودەيى ھەلكيشا، ئەوجا دەرگاي ژوورەكەي كوردەو و
سواری جىبەكەي بوو و ھاواری كرد:

- بەرپىكەون ... خىرا دەي ...

پىش وەخت ھەموو ھىزەكانى فىرقەي (20)يان خستبوو ھەپ و
پىشترىش پەيوەندىيان كوردبوو ھەو بەو جاشانەي كە دوای كودەتاي
بەعسىيەكان و گفتوگوى سىمانگەيان لەگەل شوپشدا چەكيان دانابوو ،
زەعیم سدیق پەيوەندى لەگەلدا دروست كوردبوونەو و لە(سەيد سادق)
مۆلگەيان بەستبوو لەگەل چەند ھىزىكى حكومىدا .

ھىزەكەي زەعیم سدیق بەفیز و خەشم و قىنەو ھەو ماو ھەك دەپووى و
پاشان دەو ھەستاو ھەماسى بەرز دەكردنەو ... ! لەنيوياندا ھەرەس
قەومى سەربە ھىزى بەعسى تىدابوو ...

لەپەنجەرەي جىبەكەي ھەو تەماشاي ئەو رىگەوبانەي دەكردو، ترس
و بيم بوو بوون بەسپەر و كشابوون بەسەر ناوچەكەدا ، زۆر خۆشحال بوو
، گەز گەزبالاي پىدەكرد و دلنابوو لەو ھەي دەي كرد و پشت ئەستوربوو
بەو بەعسىانەي ھەوآليان بو دەنارد و زياتر ھانىياندەدا لەسەر تاوان و پەش
بكوژى كوردان ... !!

تانك و دەبابەكان ئەوجادەوبانەيان ھىنابوو لەرزە و خەلكى عەربەت
و كانى پانكە و سەرا و ئەو دەوروبەرە خويان لەمالەكانيان توندكردبوو،
يان ھەلھاتبوون و مال و منداليان بەجى ھىشتبوو ، خولى مردوو كرابوو
بەسەر ناوچەكەدا ... !

زەعیم سدیق پى و ابوو بەزوترين كات ئەو جموجوولەي پىشمەرگە
سەركوت دەكات و بەئاسانى دەست دەگریت بەسەرناوچەكەدا ...

له لایه کی تریشه وه هه رکه سیکیان له و ریگه و بانه بدیایه و سووکه
 گومانیکیان لّی بکر دایه ئه و هیزه که فرمانی گولله باران کردن " یاخود
 خستنه بهرتایه ی تانک و ده بابه کانیاں پی بوو ... بویه خه لکیکی زوری
 تاک و ته رایان به گیرهینا و پهیتا پهیتا دهیان کوشتن و زیاتر معنه ویاتی
 هیزه که ی بهر زده کرده وه، خه لکیشیان ده توقاند و دهیانویست هیچ کهس
 زاتی ئه وه نه کات له بهر ده میاندا بوه ستیّت و خه لکی ئه مه کداری خویان
 بی کۆت و بهند رابگه یه نن ... !!

ده و روبه ری سه عات نۆی سه ره له به یانی هیزه که گه یشته (سه ید سادق)،
 له لایه ن جاش و ئه لقه له گوی کانه وه به گه رمی پیشوازی یان لیکرا ...
 دهسته دهسته خه لکی ئه و ناوچه یه ده هاتن و به زور ملکه چی
 خویانیاں پیشان دها بو زه عیم سدیق و ده سه لاتداری به غدا، ئه ویش
 به تووره یی یه وه دهینه راند به سه ریاندا :

— ... واده زانن ده توانن یاخی بن لیمان ... ئیمه هیچ که سیك
 ناتوانیّت ئالای یاخی بوونمان لی هه ل بکات ... ئه و چه ته و تیکده رانه ش
 ده بیّت ده ردیکی وایان دابدهم له هه موو ته مه نیاندا شتی وایان نه دیبی ...
 خه لکه داماو بی نه واکه ش به ملکه چی یه وه : سه یدی ... سه یدی یان
 بو ده کرد و کهس نه یده و پرا نزمترین ناره زایی ده ربپریت ، سه ره تا له سه ید
 سادقا وه عاده تی هه موو هیژیکی درنده و داگیرکار که وتنه پشکنینی
 ماله کان و جاشه کان پیشیان که وتن ، زیاتر ئه و مالانه شیان بو
 ده ستنیشان ده کردن که کوپ یاخود یه کیکیان له گه ل هیژی
 پیشمه رگه دابوو ... پیاوی ریش سپی و بی دهسته لاتیان له سه ر سک
 کیش ده کرد بو لای زه عیم سدیق و لاوه کانیشیان ده کوشتن یان
 ده ستگیریان ده کردن ... !

دیمه نی شارۆچکە ی سەید صادق زۆر ترسناک و تۆقینەر دەردەکەوت
لە ژێر دەستەلاتی ئەو هیژە ی تەرۆ و شکیان بەیەکەوێ گری دەداو بو
لەناو بردنی گشت مۆرکیکی کوردی هاتبوون ... زەعیم سدیق بەپەلە
کۆبونەوێهێکی کرد بە سەرکردە ی هیژەکە ی و بپاریاندا بەشیک لەو هیژە
جوولەپی بکەن بەرەو هەلەبجە ...

(5)

خوارچم به مه فرزه یه که وه له گه ل مه فرزه یه کی دیکه له سه ر بپاری سهر کردایه تی پیشمه رگه به پیکه وتن و هه ریه که له و پیشمه رگانه ده توت قه لایه کی مه زنه و ئاماده یه بو هه موو گیان فیدایی یه که ، خه لکی گونده کان زور به گهرمی پیشواز بیان لی ده کردن و پیشمه رگه ناوئته ی گیانیان بو بو بو ، وه که سایه تیه کی پیروز مامه له یان له گه لدا ده کردن و هه زارویه که ئومیدیان پیوه به ند کردبوون “هه والی به پیکه وتنی هیزه که ی زه عیم سدیق تاراده یه که کتوپر بوو چونکه سه ره تا وه که شائعه یه و ابوو ، به لام دوایی بوو به واقع ده بوو هه ر زوو بکه ونه ری ...

خوارچم به ئازایه تی ناسرابوو ، خه لکی ئه و گوندانه زور خوشیان ده ویست و جیگه ی ریز و ته قدیری هه مووان بوو ، هیژیکه کی دیکه ی پیشمه رگه ش هاتبوو جگه له و دوو مه فرزه یه له (لامه رکه زی) هه ردوو هیزه که به یه که گه یشتن ، هیشتا هیزه که ی زه عیم سدیق نه گه یبووه جی و پیشمه رگه گوی قولاخ بوون ... ئه مه نده ی نه برد ده نگه کی دوو فرۆکه ئاسمانیان شه قاند و ده ستیان کرد به بووردومان به شیوه یه کی کویرانه ...

پیشمه رگه کان له م به راوبه ری جاده که بوون به دوو به شه وه و وارپیکه وتن عه ده د ره شاهه که له سه ر ته پیک بیئ و هیچ ته قه نه که ن تا هیژی دوژمن دئته پیشه وه ... هیزه که ش پیشکه وت و ده نگه کی زنجیری ده بابه کان به زه قی ده هاته به رگوی ... ده بابه کان پیشکه وتن و هه ر ئه مه نده ی نه برد که وته به ر ریژنه ی گولله ی ره شاهه که و ئیتر له م به راوبه ره وه ته قه یان کرد و شه ر دامه زرا ، زری پۆشه کان نه یان ده ویرا سه ر

دەربەھینن و شەپ نزیكەى نیو سەعات بەردەوام بوو و لەئەنجامدا ھێژەكە بەشكاوى گەپراپەوہ بۆ سەید سادق ...

ئەم سەرکەوتتە زۆر گەورە و مەزن بوو لە دیدى پێشمەرگە و خەلكى ناوچەكەدا ... خوارەحم بەدەم فرمییسكى خوشى وشادى یەوہ پێشمەرگەكانى بەسەر دەكردوہ و وەك براى داىك و باوكى یەك یەك توند باوہشى پیاوہكردن و دەیوت :

— رۆلە نەبەردەكانى میللەتى كورد ، بېگومانم لەوہى ئەم میللەتە رۆلەى بەشەرەف و ئازاوە بەردى وەك ئیوہى ھەبیت ئەوا ھەرگیز شكست ناخوات ...

حەمەئەمینیش بۆ پێشمەرگەكانى ھەمان ھەلوئىستى ھەبوو ، ھىچ كات ھەست بەوہنەدەكرا ئەو دەستەو پۆلە پێشمەرگەىە لەگەل ئەودا جودان ، ئەرسەلانىش لەنیو ئەوھىژەى حەمە ئەمینى تەوئلەىىدا بوو ... زۆر نەیدەویست خوئى دەربخات و ئاگاداربوو خالە خوارەحمى نایەویت چەك ھەلبگریت ، بەلام تىكەل بوونى ھەر دووھىژەكە و دابەش بوونیان بەسەر گوندەكاندا بووہ ھوئى ئەوہى خالى " ناوى ئەرسەلان لە نیوناوئى پێشمەرگەكاندا ببینیت ...

سەرەتا ناوى ئەرسەلانى لەلیستى دابەشكردنى پێشمەرگەدا بینى و زۆر سەرنجى راکىشا ، كاتىكىش داواى كرد بینینى ئىدى ھىچ كون و كەلینىك نەماو ناچار لەبەردەم خالىدا ئامادەبوو ... ھەلوئىستىكى زۆر سەخت و گران بوو ، دەمىك بوو ئەرسەلان ھەولئى دەدا نھینى چوونە ریزى رىكسختنەكان و ھىژى پێشمەرگەش لەخالى بشاریتەوہ ، بەلام ئەمجارە دەستەلاتى نەبوو ، ھەرکە كاك حەمەئەمین ناوى ھینا خیرا تاسەىەكى ھات بەسەردا و وتى :

- بهائی قوربان ... چ فرمانیکت ههیه ؟

- بهریز کاک خوارحم دهیهوئیت چاوی پیئت بکهوئیت ...!

- بوچی !؟

- نازانم ... بهلکو بجیت بۆلای ...

قاچی بهئهستم ههلههینا و دهیزانی خالی نیگهرا نه بهو رهفتاره ی و نهو هشی زیاتر مهسه له که ی شیواندوهه نهرسه لان بازی داوه بهسه ر خالی دا و چووته ریزی هیزیکی دیکه ی ناوچه که و هیچ هال وهه والیکی به خالی نه داوه ، ئەم خه یالانه له بیروهوشی نهرسه لانداهه هاتن و دهچوون و نهیده زانی چوون پاساوی ئەم رهفتارانیه ی بکات ، بهلام به زور پیی نا به جهرگی خویدا و له نه فسی خویدا وتی : (چی ده بیئت با بیئت ، خو کاریکی خراپم نه کردوهه ... بهرگری له نیشتمانه کهم ده کهم ... نه ی خو ی بوچی بووه به پیشمه رگه و وازی له ژیان ی دنیا هیناوه ...؟)

پهیتا پهیتا وهلام له بیرو هوشیدا سهریان دهرده هینا تاگه ییه بهردهم ئەو ماله ی خالی لئ بوو ته واو خو ی یه کلا کرده وه و هیچ گرفت و دودلئ یه که نه ما له نه فسی دا ...

خواره حمیش زور نهرسه لانی خوشکه زای خو ش دهویست کاتی دهیبینی ههستی کوردایه تی گه یوه ته ئەو ئاسته ی واز له قوتابخانه و مالو ژیان ی ئیسراحت بهینی و خو ی بخاته ئەو مهترسیه گه ورهیه وه ... پیش گه یشتنی نهرسه لان بریاری دا بوو کار له سه ر ئەوه نه کات ههستی کوردایه تی تیایدا لاواز و کزبکات ، له هه مان کاتیشدا زور به شیوه یه کی بهرپرسانه لی بیرسیته وه ...

هه رکه نهرسه لان خو ی کرد به و ماله دا و چاوی کهوت به خالی خیرا

باوهشی پیا کرد و وتی :

– خالە گیان ... لیم ببووړه به خوا نه مویرا خوّم ئاشکرا بکه م لای تو
... دهمزانی رهوانه ی هه له بجه م ده که یته وه ...!

که میك بی دهنگ بوو پاش چهند ساتیک ئەوجا هاته قسه و وتی:

– باوکه که م من دهمه ویّت تو جاریک توژی کامل بیت ئەوجا چه ک
هه لبگریّت ... هیشتا تو ماوته و نازانم چون چونی پاساوی ئەم ره فتره ت
بدهمه وه ...!

– خالە گیان ... من سوپاس بو خوا به هیژم و هیچ ناته واوی یه کم
نی یه ... ناشترسم و هه لئایه م و سل له دیویش ناکه مه وه ... !!

ئەم قسه یه خوژی یه کی بی پایانی خسته ناو دلّی خواړه حم و دهیزانی
خوینی لاویتی له جهسته یدا دیت و دهچیت و ناتوانیت کوترول بگریّت ،
له دلیشه وه لومه ی نه ده کرد ، پرژیمه یه که له دوا ی یه که کانی به غداد کاریکی
وایان کرد بوو هه موو دیارده یه کی دواکه وتن و سته ملیکردن به ئاشکرا
به دی ده کرا ... ویپرای سته می ئابووری و گه ماروی پزق و روژیش که له
شیوان و تابلوی جورا و جوردا خو ی ده بی نی یه وه ... ئەوه تا لادی یه کی
خه لکی گوندیک له وگوندانه بو ی نه بوو ته نه که یه که نهوت زیاتر بگریّت ...!
لی ی ده پرسنه وه ... یاخود حکومت هه روه ک بریار بوو سالانه تووتن
له خه لکی وه ربگریّت ، که چی سالی وا هه بوو نه که هه ر تووتنیان
لی وهرنه ده گرتن به لکو سه رباری ئەوهش ده بوو تووتنه که یان بسوتینن و
نابیت هیچ که س بیبات بو ئیران یان هه لی بگریّت و بیشاریته وه
له بهرچاوی جاش و پیوانی حکومت “خوئه گه ر حکومت به و باره شی
بزانیایه یه کی ک تووتنی شار دووه ته وه ئەوا وه ی له حالی و ده بوو خیرا
فریای خو ی بکه ویّت و ده یه ها به رتیل و پاسا و بو ئەو کاره ی به ی نی یته وه
تا وه کو ده سته لاتداران چاوپوژی لی بکه ن ... !!

ئەم سىتەمانە كارىگەرىيەكى قووليان ھەبوو لەسەر دەروونی لاوان و ھەرگىزا ھەرگىز خوارەم لۆمە ياخود گلەيى لەئەرسەلان نەدەکرد “ چونكە خۆشى ھەر لەزوو ھەو ھەو تىبوو ھەو ھەو كارىگەرىيانە و بېرىشى دابوو ژیانى تەرخان بکات بۆ كورد و كوردستان ھەتا سىتەم ريشەكیش دەكریت ...

ئەرسەلان لەچاوەکانى خالیدا زۆرمانای بەرز و مەزنى دەخویندەو و وایدەبىنى خالی لەو كەسانە نىيە لەسەر كوردایەتى لۆمەى بکات “ بۆيە بەدەنگىكى نزمەو و تى :

— خالەگيان ... من دەزانم تۆ زۆر دلسۆز و ئەمەكدارى بۆ ولات و خەلكى ئەم ولاتە ... بېرواناکەم لۆمە و دلساردکردنەو لەتوو بەيستم ... داواكارم لىم نەگريت و ناتوانم وازبىنم و جارىكى تر بگەریمەو بۆ ھەلەبجە ...

پاش چەند ساتىك و تى :

— باوانەكەم ... من دەزانم ئەم كوردستانە چاوى لەدەستى سەدەھا و ھەزارھا پۆلەى ھەك تۆيە “ بەلام باوك و دايكت زۆر نىگەرانت ، جوابيان بۆ ناردووم و چاوەرپىن تۆ بگەرپیتەو لايان ... نازانم چ وەلامىكيان بەدەمەو ... ؟

— پىيان بلى ئىو چۆن دەتانەوئىت كوردستان پزگارى بىت و ئامادەنن كورەكەتان بەخت بکەن لەپىناوى ئەو مەبەستەدا ... بۆيان بنووسە ئىو ھەك ھەزارھا خەلكى بەشەرەفى دىكەى ئەم ولاتە ئارام بگرن ياخود كورد پزگارى دەبىت ياخود كورەكەتان شەھىد دەبىت ...

ئەم قسانەى ئەرسەلان دوو فرمىسكى لەچاوى خالى بەدەرکرد ،
هەرچەندە خوارەحم دەيوست فرمىسكەكانى بشارىتەو بەلام نەيتوانى و
توندباوەشى پياکرد و وتى :

— بەقوربانى ئەو پوختەم بىم ... باشە دەوەرەلای خۆم لەگەل مندابه

...

سناوانم ... لەوى هاوئەکانم لەگەلدايە و دەمەويت تازە لەگەل كاك
حەمە ئەمىندايم ... زۆر پياويكى چاكە و هەست دەكەم نازايەتى و
قارەمانىتى و جوامىرى تيا بەرجەستەيە ، بىگومان زياتر لەمنيش
دەيناسى ...!

— باشە ... هەول دەدەم بەپىگەيەكدا جوايىك بو فاتم و مىرزا سلىمان
بنىرم و دلنبايان بكەم لەوئەى باشيت ... و ئاگاشم لىتە ...

هەر بو ئىوارەى ئەو رۆژەش هيزى پيشمەرگە سەنگەريان لەدەورى
چەمى زەلمدا لىدا و توانىيان پىگەيەكى مەحكەم هەلبىژىرن كەدوژمن
نەتوانىت لەپردەكە بپەرىتەو ... رەشاشەكەيان دابەست لەسەر
گردىگۆو هەموو ئامادەباشى بەكيان وەرگرت ...

هيزى پيشمەرگە لەوگوندانەدا دامەزرا بوون و مەفرەزەيەكيش
ئامادەباش بوو لەسەنگەردا و ناوبەناو دەگوڤران ، خەلكى گوندىكان
خزمەتىكى زۆر گەورەى پيشمەرگەكانيان دەکرد و هيوكانيان وابەستە
بووبوو بەوانەو ...

* * *

ئەرسەلان لەنيو هاوئەکانيدا لەمالى مام حەسەن بوو زۆر خزمەتبان
کردن ، ئەوشەو ئەرسەلان خەو نەدەچوو چاوەكانى و بىرى لەوقسەو

گفتوگۆیه ده کردهوه که له گهڵ خاڵیدا کردبووی ، به بیریشیدا هات نامهیهک بنووسیت بۆ مالهوه ، له ناکاو شیرینی حهسه نه ئه فهنی بیر کهوتهوه و ته زوویهکی پر له خوۆشی و ئه وین هات به سینهی دا و خیرا شیرین هاته بهرچاوی و به جل و بهرگی بووکیژییهوه ، گهرمه ی هه لپه رکی و شایی بیری مهست و حهیران کردبوو ، بزهی شادی له سه ر لیوه کانی ده بینراو و اههستی ده کرد به ئه زموونیکی گه وردها تی په ریوه و ئه م شه رهش ئه لقهیهکی گه وره ی ئه و ئه زموونهیه ... توانی له بهردهم سته م وزو لندا بوهستیت و ئازایانه له مال دووریکه ویتهوه و چهک بکاته شانی “ ئه وچه که ی لای ئه رسه لان بوو بوو به ناو نیشانی ژیا نی و هه میشه هه ر له مندالییهوه ئاشنا بوو پی ی و پرو داوی جو را و جو ر هات بوو به سه ری دا ... بی ئه وچه که نه ده ژیا ” چونکه زالمه کان سل له چهک نه بی ت له هیج شتیکی دیکه ناکه نه وه ، ئه وچه که ره مزی هیزه مادام به رام بهر چهک به ره مزی سته م ده زانی ت ... !!

له نیوجیگه کهیدا ته پ و تلی ده دا و یه کیکی تریش ههروهک ئه و خهوی لی نه ده کهوت ، ئه ویش شاکری نه جم ته ویله یی بوو ، لاویکی جوانکیله و گورج و گو ل بوو ، ههردوو لاو به حالی یه کیان زانی و شاکر به دهنگیکی نزمه وه وتی :

– ئه رسه لان بۆ ناخه ویت ؟

– خه وم نایهت ... نازانم له ده ریایهکی پر له ئه ندیشه و خه یالدا مه له ده که م ...

شاکر له سه ر جیگه که ی به رزبوویه وه و وتی :

– منیش هه مان ده ردی تو م هه یه ... نازانم بوچی خه وم

لی ئا که ویت ... هاوړیکانمان له گهرمه ی خه ودان ... !!

- پېم بلی تو بیر له چی ده که یته وه ...؟
 - بیر له زور شت ... ژیانمان ... باوک و دایکم و خوشک و
 براکانم... له گه ل...
 شاکر ئەمە ی وت و بی دەنگ بوو ... ئەرسە لانیش زور تامە زروبوو
 قسەکانی تەواو بکات و بە پەرۆشە وه وتی:
 - کی تر؟!
 شاکر چەند ساتیک بی دەنگ بوو ئەوجا وتی :
 - پیت دەلیم بە لام دەبیت بە لێنم بدەیت لای کەس باسی نە کهیت
 - بە و پەری دنیای یه وه ...
 - حەزم لە کچی دەرە بە گی گوندیکە “ پێش ئە وه ی چە ک هە لېگرم ، زور
 هە و لمدای بیخوازم بە لام نە یان دامی ... نای چەند زولم و سستە ممان
 لە سەرە ... تەنھا لە لایە کە وه گیرمان نە خواردوو ...!!
 - بوچی نە یان دایتی ؟
 - ئاخر ئەوان دەرە بە گن و ئیمەش جووتیارین ... توخوا کە ی ئەمە
 رە وای حە قە ...!!
 - خو ئە و مە سە لانە تە و او کال بوونە تە وه ...
 - هیشتا هەر رە گی لە نیو دلای کە سانیکدا ماوه و چاوی بە رای
 ناهینیت کچە کە ی بدات بە کورە جووتیاریک کە تادوینێ لە زە و ییە کە ی دا
 کاری کردوو ...
 ئنجا شاکر لە سەر جینگە کە ی قنچ دانیشت و وتی :
 - ئە ی تو بیر له چی ده که یته وه پالەوان ، ناشی بلی من دەنکم ئی یه
 و بیر له شتیکی دیکە ده که مه وه ...!!

ئەرسەلان پۇخ سووكى و ھاوہلایەتى ئەو لاوہ چووبووہ نیو دلى و
وتى :

— منیش گىرۇدەى دەستى يەككىم ، بەلام من ھىچ كۆسپ و گىرقتىك
نىپە لەرى بەيەك گەيشتەنمان جگە لەوہى پىشمەرگەم ، بەتەمابووم
بنيرمە داخووزى ئەگەر داوانەكراينايە و چەكمان ھەلنەگرتايە ...
— ژيانىكى تالمان ھەيە و دەبىت ھەول بەدەين ئەو ناسورى و تالىيەى
بەسەر خۇماندا ھات نەيەلەين بەسەر مندالەكانماندا بىت و ولاتيان بۇ
رزگار بكەين ...

— منیش ھەر بىر لەوہدەكەمەوہ و ئەم چەكەم بۇ ئەو مەبەستە
كردووەتە شانم ، نايىت بىلەن سەتەم و زولم و زوردارى سەر
دەربەينىت... دەمىكە گىرۇدەين ... ھەر دەمەى بەچەشنى ...

شاكر ھەستى بەخۇشچالايەك دەكرد و ھاوړىيەكى نيو مەفرەزەكەى
زىاتر لەگەلیدا نزيكبووہتەوہ و واھەستى دەكرد دەستكەوتىكى گەورەى
دەست كەوتووہ پاش ئەوہى ئەو رۆژە ھىزەكانى حكومەتيان شكاند و
رووہ و سەيد سادق پراويان نان ...

لەگەرمەى ئەم بىر كىردنەوہيەدابوو ھات بەخەيالیدا لە ئەرسەلان
بپرسىت ناخۇ كاك خوارەحم بۇچى بانگى كردووە بەلام واى بەباش زانى
خۇى لەكاروبارەكانيدا ھەلنەقورتىنىت و ئەو چەند دەمەتەقەيە بەس بىت
و بىدەنگ بىت باشە ...

ھەردوو لاوہكەش بەبىدەنگى پال كەوتنەوہ و پاش چەند ساتىك
خەويان لىكەوت و شەويش بالى كىشابوو بەسەر گوندىكەدا و تەنھا
وہپىنى سەگ و قووقەى كەلەشیر نەبىت ھىچى دىكە نەدەبىسترا ...

* * *

(6)

دانیشتوانی شاری هه له بجه زۆر به په رو شه وه چاود پیری ئه وه
شه پرو پیکدادانه یان ده کرد که له ده وری سهید سادق روی ده داو به گیر هی نانی
زه عیم سدیق له لایه ن پێشمه رگه ی کوردستانه وه بوو بوو به باسی هه موو
کوڤر و مه جلیسیک .....

و پرای ئه وه ی دانیشتوان له ناخه وه خو شحالی یان ده رده پری به رامبه ر
ئه وه سه رکه و تنانه ی هیژه کانی پێشمه رگه و سه نگه رلیدانیان له ده وری
پرده که ی زه لم ، له هه مان کاتیشدا ده ترسان له وه ی ده ره نجامی شه ر به
پێچه وانه وه بییت و له کو تایی دا ئه وه هیژه بتوانییت به ره وه هه له بجه بکشیت
...

له نیوان ترس و دل ه راوکی و دل خو ش بوون به سه رکه و تنه کاندابوون ،
جابه جار یکی ش فرۆکه قه سفی قه راخی شار و بنکه کانی هیزی
پێشمه رگه ی ده کرد وه یمنی شاری ده شه له قاند ... جه ما وه ریش خو یان
چه کدار کرد بوو به پو حیکی پر له به رگری و به ره نگاری ، هه رچه نده
ئیداره ی شار به ده ست قائی مقام و به رپرسیانی حکومه ی یه وه بوو به لام
هیزی سوپا و چه کمه ی سه ربازی که و تبه وه ئه و دیو پرده که ی زه لم و ،
هه له بجه وه ک ناوچه یه کی ئازاد وابوو ... پێشمه رگه ئازادانه له نیو
شاردا بوون و ها توو چو یان ده کرد ، خه لکی سه رباری ئه وه بارو دو خه
ئیواران روویان ده کرده باخه کانی ده وری شار و تیایدا هه ناسه یه کی پر
له ناسو و ده یی یان هه لده مژی ... باخی پاشا که که و تبه وه سه رووی
گه ره کی پاشا و پرپوو له میوه و گول و گولزار و جیگه ی پیرو گه نج و لا بوو
بو به سه ربردنی کاتیکی خو ش ، ئیواره یه ک له و ئیوارانه میرزا زۆر بی تاقه ت
بوو ، پێش وه خت چایخانه که ی داخست و به راسته ری یه کدا سه رکه و ت

تاگه‌یشته باخچه‌ی پاشا ... له‌وی ته‌ماشای کرد خه‌لکی پۆل پۆل پوو
ده‌کهنه باخچه‌که و هیمنی‌یه‌که له‌پال دارو گول و گولزاری باخچه‌که‌دا
دروست بووبوو ...

له‌نیو‌ئو‌هه‌شاماته‌دا چاوی کهوت به‌هه‌سه‌نه‌ئه‌فه‌نی و بینی
له‌سه‌ر سه‌کۆیه‌که له‌پال داریکدا دانیشتوووه ... سه‌ره‌تا دوودل بوو له‌وه‌ی
بچیت بۆ‌لای چونکه ده‌یزانی هه‌سه‌نه‌ئه‌فه‌نی شاعیره و پیتی ده‌چیت
رۆچوو‌بیت له‌به‌یتێ شاعر و بیه‌ویت شاعرێک بنوسیت یاخود بیروکه‌ی
شاعرێک داریژیت و گه‌ل‌ئه‌بووبیت له‌بیریدا ، به‌لام خۆی پی‌رانه‌گیراو
هه‌ستی ده‌کرد پێویستی به‌یه‌کیکه‌ قسه‌ی له‌گه‌ل‌دابکات ، به‌هیاوشی
له‌پشته‌وه هاته پالی و وتی :
— سه‌لامو‌عه‌له‌یه‌که ...

هه‌سه‌نه‌ئه‌فه‌نی که‌می‌که‌راماو‌ئه‌وجا وتی :
— عه‌له‌یکه‌سه‌لام میرزا ... ئه‌وه‌له‌کۆپوه ...؟ وادیاره‌تۆش
ده‌گه‌ریت به‌دوای که‌شیکی هیمن و پیر له‌ئاسایشدا تا باری ده‌روونت
هیمن بکه‌یته‌وه ...
— به‌لی قوربان ... فه‌رمایشته ... زۆر دلته‌نگ بووم و هه‌زم کرد
که‌می‌که‌خه‌م به‌بابده‌م ...
— ناحه‌قت نیه‌یه ... گه‌رچی تانیستا هیزی پێشمه‌رگه‌توانیویانه
نیه‌لن ئه‌وه‌هیژه‌بی‌ت به‌ره‌و هه‌له‌بجه‌به‌لام که‌س ناتوانیت گه‌رنه‌نتی بدات
به‌وه‌ی ئه‌م باره‌تاسه‌ر ده‌بیت ...
— قوربان ئه‌و خوی‌ن ریژانه‌ده‌یانه‌و‌یت ئه‌م شاره‌مان لی بشیوی‌ن و
هه‌موومان بکوژن و ژن و که‌کانیشمان فه‌ساد بکه‌ن ...

— بیگومان به لهوه میرزا .... هیژی داگیر کهران دلیان ناسووتی
به میلیله تیگی دیکه و وهک غه نیمه یهک ته ماشای دهکن ...
— دهلین ئەو زالمه هەر گوندیکی ئەو ریگه و بانه ملکه چی بیان بو
نه نواندبی ئەو پیاوه کانی گولله باران کردوو و دی کهشی
سووتاندوو ... !!

— بهلی ... بهلی ...

— ئاخو گوناھی ئەو خه لکه چی بیته “ هیچ گوناهیکیان نییه
له وه زیاتر که کوردن ... کوردیون ئەمڕۆ له دیدی ئەو زالمه دا ستهمه
...

— بهلی ... کورد بوون بووه به ستهمی و یه خه ی هه موو کوردیک
دهگریته و ده بیته هه ریبه که له ئاستی خو یه وه به شداری بکات له م شوپشه دا
به لکو پرزگارمان بیته و کهمی که به و یینه وه ...

یه کسه ره خه یالی پوی بو لای ئەرسه لانی کوری و خه ریک بوو
به شانازی وه بلیته منیش ئەرسه لانی کوره تا قانه و نیونیگی چاو و جگه
گوشه م پیشمه رگه یه ... به لام هه ر زوو پاشگه ز بو یه وه و واها ته بیریه وه
نه با دا هه سنه ئەفه نی به فشه که ره و خو هه لکی شی دابنی ، خواش کردی
هه سه نه ئەفه نی خو ی با سی کرد و وتی :

— میرزا هه والی ئەرسه لان چی یه ؟

ئهم پرسیاره ده لاقه یه که بوو به پرووی میرزادا تا وه کو با سی کوره که ی
بکات ، به هیواشی وتی :

— له نزیک گردی گون پاریزگاری دهکن له پرده که ی زه لم ...

هه سه نه ئەفه نی پیشته ده یزانی ئەرسه لان چوو ته ده ره وه و بووه به
پیشمه رگه و ته نها له شوین و جیگه ی بی خه به ربوو و ، له ریگه ی شیرینی

كچى يه وه جاربە جاريك هەوالى دەبيست و ئەويش ئەيدەويىرا بەناشكرا
باسى بكات بەلكو لە دەمى ئامىنە وه هەمووشتيكى دەگپرايه وه ...!!
ميرزا حەزى دەکرد زياتر تيشك بخاتە سەر پۆلى پيشمەرگه و
دەيوست لەنيوناخنى ئەوباسەيشدا باسى كورەكەى بكات دواى چەند
ساتيك بى دەنگى وتى :

— ئەو خويىن رپژە چەند جاريك هيرشى هيناو تە سەر پيشمەرگەى
كوردستان و شكاندويانە تە وه بەديوى سەيد سادق دا ... بەخوا پۆلەى
ئەم ولاتە قارەمانن ...

— بەلى ... ئاخىر هەريەك لە وپيشمەرگانە پيشتر تالوى دەستى ئەو
زالمانە مان چەشتوو و دەزانن مەحاله چاكە لە دەستى ئەوانە وه بيبين ...
دەبيت سەر جەم كاروبارى ولاتى خوت لە لايەن خوتە وه بەرپۆه بپروات ...
— بەلى وايە ...

— ميرزا هەرگيز نيگەران مەبە بە وهى تاقە كورەكەت بوو بە
پيشمەرگە، شانازى پيوەبكه ، ئەو لاو زور سەكە وتو دەبيت چونكە
غيرەت و شەرەف لەخوينى دا دەگەپى و بەرگرى دەكات لە خاك و نيشتمان
و پەريزەكانى ولاتەكەى ...

— وه لالەى من نيگەران نيم بەلام جەرگمە و زورم خوش دەويت ،
خوش دەزانيت جەرگ چ زالميكە ...

— ئەگەر ئيمە هەستى بەرگريمان تيا دا دروست ببيت و لەناو
خيزانە كانماندا ئەم هەستە پەرەپى بەدين و لەگشت ناوندیکماندا باسى
بکەين ئەوا چارەنووسىكى پۆشمان دەبيت ... نايبت بۆ تەنھا ساتيكيش
دلى دۆژمنەكەمان خوش بکەين ... ئيمەش مافى خو مانە وهك گەلانى تر
بژين و سەر جەم مافەكانمان دەستە بەر بکەين ...

ئەم قسانە ساپىژكارى برىنەكانى مىرزا بوو و ، دەيشى زانى حسەن ئەفەنى پىياوئىكى خويندەوار وپوشنىپىرە و ھەر قسە و وتەيەكى مانا و اتايەكى تايبەتى لەخوگرتوو ، سەرەپراى ئەوھش حسەن ئەفەنى خوئى لەژىرەو جار بەجارى شىعەر بو شۆرش دەنووسى و بەنھيىنى بوئان پەوانە دەكات ...

باخچەى پاشا وردە وردە چۆل دەبوو لەخەلكى و تيشكى خۆريش بەھيواشى بەرەو ئاوابوون دەچوو ... بوئى خوشى گول و گولزاري باخچەكەش ئەو دەرووبانەى پىركردبوو ، زياتر نەفسى ئامادەبووانى دەكردەو و زام و ناسۆرىيەكانى بو چەند ساتيىكى كەم لەبىر دەبردنەو ...

حەسەن ئەفەنى ھەستايە سەپى و وتى :

– مىرزا با ئىمەش بکەوینە خو بەرەو مألەو ...

بى ئەوھى مىرزا ھىچ بليت شانبەشانى حسەن ئەفەنى باخچەكەيان بەجى ھيشت و بەرەو مألەو گەرانەو ...

(7)

شکست هیئانی هیژهکانی زهعیم سدیق خهشم وقینی زیاتر پهنگداو وهای لیگرد زیاتر خهشم وړق ههلبگریټ لههیزی پیشمهگره و نهمجاره خوئی بهشیوهیهکی راستهوخو سهرپهرشتی جهللادهکانی بکات ... شهش پوژ دواى نهو شکسته هیشتا هیزی پیشمهگره پشووی نهدابوو ، زهعیم سدیق کهوته نهخشه و پلان دانان بو کوټتروټل کردنی بارودوخهکه و هاتن بهرهو ههلهبجه .

بهیانییهکه ههر زوو جاش و سهریاز و ههرهس قهومی هیرشیان هیئا ... پیشمهگرهکان دابهش بوو بوون بهسهر نههم بهراوبهری جادهکهدا و ههر دهستهیه بهجیا سهنگهریکی لیدابوو... نهرسهلان نازایانه بهچهکهکی دهستی تهقهی دهکرد و چهند جاریک خوارهم داواى لیگرد زور ههلهسیټ لهسهنگهگرهکهدا و لهجیئی خوئیوه تهقهبکات ، هماس و ههست و سوژی بو نیشتمانکهی و پروابوونی بهپرهوایی مهسهلهکهی وایان لیگردبوو سل لههیچ نهکاتهوه و ههمیشه لهسهنگهری پیئشهوه دابیټ...

نهو پوژهش شهپریکی قورس پویداو هیژهکهی دوژمن توانی یان لهشکاندنیا ندا دوو پیشمهگره کهمارویدهن و دهستگیریان بکن ، نهو دوو پیشمهگرهیهش بهردهوام بوون لهتهقه تاوهکو فیشهکیان پیئنهما و دوژمن لییان نزیك بوونهوه و تهوقیانندان .... پوچ و ههستی شوپرش لهنیو خوینیاندا دهگهپراو کاکههمهیان که پیشمهگرهیهکی نازاو چاونهترس و جهرهزه بوو “ پهلاماری دهبابهیهکی داو ویستی سهرنشینی نیو دهبابهکه بگریټ و نهیتوانی و دهستگیریانکرد هاوهلهکهشی دوابهدواى نهو بهدیل گپرا ...

هەرچه‌نده شه‌رکه ئەمجاره‌شیان له‌به‌رژه‌وه‌ندی پێشمه‌رگه‌کان ته‌واو‌بوو “ بۆ جاری دووم دۆژمنیان به‌وه‌موو هی‌زه‌وه به‌زاند ، به‌لام ده‌ستگیرکردنی ئەو پۆله‌ قاره‌مانانه کاریگه‌ری زۆری هه‌بوو له‌سه‌ر ده‌روونی پێشمه‌رگه‌کان ... دۆژمنیش زۆر دل‌په‌قانه که‌وته گیانیان و حه‌مه‌و هاوه‌له‌که‌یان به‌شیوه‌یه‌کی درندانه شه‌هید کرد ...

پێش ئه‌وه‌ی شه‌هیدیان بکه‌ن ئه‌فسه‌ره‌کان ئه‌م دوو قاره‌مانه‌یان بال‌به‌ستکردبوو ... ده‌یان ویست زه‌لیل و ملکه‌چیان بکه‌ن و ئه‌وسا بیان کوژن ، ئه‌وانیش ئازایانه پووبه‌پرووی چاره‌نووسی خۆیان بوونه‌وه و بۆ ته‌نها ساتیکیش سه‌ریان دانه‌نواند و به‌رامبه‌ری مه‌رگ شاخیکێ پته‌و ویولاین بوون ...

ده‌مه‌و نیوه‌پۆ بوو ، تازه‌ خه‌ریک بوو گه‌رما جه‌سته‌ی مرۆقی په‌ریشان ده‌کرد ، ده‌شتی شاره‌زووریش سوور هه‌لگه‌پابوویه‌وه له‌به‌ر تیشکی خۆدا ... حه‌مه‌یان به‌ست به‌ پاشی تانیکه‌وه و پرایان کیشا به‌ناوشارۆچکه‌ی سه‌ید سادقا ... خه‌لکه‌که له‌ترسا ته‌واو زنده‌قیان چوو‌بوو ... زه‌عیم سدیق به‌ودیمه‌نه خه‌ریک بوو تووشی گه‌شکه ده‌بوو... پێشمه‌رگه‌که‌ی دیکه‌شیان گولله‌باران کرد و به‌مردوویی پرایان کیشا به‌دوای تانیکێ دیکه‌دا و په‌یتا په‌یتا چه‌پله‌یان لی‌ده‌دا و هوتافیان ده‌کیشا ... ! حه‌مه‌و هاوه‌له‌که‌ی چاوه‌گه‌شه‌کانیان لی‌ک ناو و دوا هه‌ناسه‌یان هه‌لکیشاو ، بۆ کوردستان گیانی خۆیان به‌خت کرد ...

ئه‌فسه‌رانی حه‌ره‌س قه‌ومی درندانه‌ دوا‌ی مردنیش وازیان لی‌نه‌هی‌نان و جه‌سته‌یان له‌ت و په‌ت کردن ... !

دۆژمنان له‌و دیمه‌نه مه‌رگه‌ساتاوییه‌دا تام و چیژیان وه‌رده‌گرت و قاقا و پیکه‌نینیان ده‌نواند ، بۆ سووکایه‌تی‌کردن به‌جه‌سته‌کانیش شه‌قیان

تى ھەلەدەدان و ھەوليان دەدا زۆرتىرىن جامى خەشم و قىنى شىكىستان
بەوان پىرىژن ... !

سەربازانى زەئىم سىدىق كەپرىكىيان بۇ دروستىكرىدبوو ئەوئىش فەرمىنى
پىياو كوشتن و جىنىئوسايدى تىادا دەردەكرد و بەھۆى شىكىستە يەك لەدوئى
يەكەكانەو ھەرىك بوو لەداخا گىيانى دەسپارد ... ھىرىشى ئەو ھەموو
ھىزەى ھىنابووى شىكىستى خوارد و نەيتوانى بەسەر ئەو ژمارەكەمەى
پىشەمرگەدا زال بىيىت ...

ئەفسەرانى ناو سوپاكەش تووشى بىزىرى و ماندىبوون و
شەكەتىيەكى زۆر ھاتبوون ... ھەرىك بوو ورەيان دەرووخا سەرەپراى
ئەو ھەموو چەك و دەبابەو زى پۇشانە ھىچ ئومىدىكىيان نەمابوو ...
گىريان خواردبوو بەدەست پىشەمرگەو ھە نەيان دەزانى چۆن بىپەرىنەو بۇ
نىو ھەلەبجە و ناوچەى ھەورامان ...

ئەرك وبارى سوپا و جاشەكان كەوتىبوو سەر ھاوئالتىيانى سەيد سادىق
و گوندىكانى دەوروبەرى و بە زۆر ئاژەل و بەروبوومى خەلكىيان زەوت
دەكرد، ئەگەر سادەترىن رەخنە و نكووليشيان دەربىرپىايە ئەوا خۇيان
ومال و منالىيان بەر سوتان و تالانى و گوللەباران دەكەوتن ...

ھەناسەى خەلكى سوار بووبوو ... چاويان بەقوولچووبوو ، گىيانىيان
پۇژ تا ئىوارى دەلەرزى و لەكارو كاسبى بووبوون و تاو تاو پۇلەكانىيان
دەستگىردەكران ، ياخود دەكوژران بى ھىچ تۆمەتىك تەنھا تۆلەكردنەو
نەبىت لەوشىكىستىيەى دەستەو يەخەيان دەبوو، ھەركات ھىرشىكىيان
بىكرىايە ...

* * *

رۆژيک بەسەر شکستەکی زەعیم سدیقا رانەبورد و جارێکی تر
هێزەکانی پێکخستەوه و دانیشتنیکی بەئەفسەر و جاشەکان کرد ،
تووڕهیی لە دەموچاوی دەباری و هەرکە دەستی کرد بەقسە پرووی تێکردن
و وتی :

— ئیوه هیچ کامیکتان پیاونین ... ئەگەر پیاو بوونایە چەند پۆژە
هەولێ ئەوه دەدەن ... پردیک کە بەبازیک دەچیتە ئەوبەری “ دەتان توانی
بیگرن ... نازانم چۆن ناوی خۆتان ناوه پیاو ...! بەم هەموو دەبابە تانک
و فڕۆکە و ... کەچی زەلیل و ملکە چن پاش چەند سەعاتیک تێکدەشکێن و
هەلدین ... !

یەکیک لە ئەفسەرەکان هەلیدیایە و وتی :

— قوربان ئاخر ئەوان دامەزراون و شارەزای ناوچەکان ... !
حرس و تووڕهیی گرتی و چاوه‌کانی سووریوون و بە دەنگیکی بەرز
وتی :

— گیلە ... گەژە ... ئاخر ئەوان نیوهی ژمارهی ئیوه نابن و
بە ئەندازەی مسقالیک چەکی وەک ئیوهیان پێخیزیە ... بۆ نالین ئیمە
ترسنۆکین و ئەوان نازان ... ئەوان لیھاتوون و ئیوه ... !!

جاشەکان لەم کەین و بەینەدا بێ دەنگ بوون ، زەعیم سدیق
ئەوانیشی بێبەش نەدەکرد لەم سوکایەتییه و رووی تێکردن و وتی :

— ئەی ئیوهی ترسنۆکی دۆراو ... پێشتر نەتان دەوت ئیمە شارەزای
ناوچە کەین و هیچمان لێ وون نابیت ... نەتان دەوت تا شنرووی و
سەر جەم سنوورەکان ئەو چەتە و تێکدەرانیە راودەنێن؟! کوا بەلێنە کانتان
... دەک بەخێر نەینەوه و ئیوه لە نامەردی و ترسنۆکیدا وینەتان نییە
!! ...

هه موو بى دەنگ بووبوون و واقيان و پرمابوو ، هه ندىكيان له ترسا
گيانيان دهر له رزى و به نه سه تهم تفيان بو قووت دهدرا ، ده توت بتيكن
له شوينى خو ياندا وشك بووبوون و بى جم و جوول رهق پراوه ستابوون ...
له ناكاو هه ستايه سه رپى و كي شاي به زه ويددا و وتى :

— بوچى بى دەنگ بوون نهى كورى ... نيوه له ... سوكتن ... !!
هه موو دهر ترسان فه رمانى گولله بارانيان دهر بكات و به ناچارى
نه فسه ريكي رهش و په زاگران هه ستا و وتى :

— چى ده لئيت ئيمه له گه لتاين و هيچ نكولييه كمان نى يه له سه ر قسه و
گوفته پيروژه كانت ... هه مووى راستن و بو ارمان بده سبه ينى زوو سه ريان
پان ده كه ينه وه ...

تازه خهريك بوو زه عيم سديق كهف و كولى نيوده روونه نه خوشه كهى
داده مر كايه وه و تونز قاليك هيمنى پرووى تى ده كرد ، بهم قسانه ي
نه فسه ره كه بز يه كه وه ته سه ر ليوه كانى و بو چاريكى تر حه ماس گرتى و
حه ز و ناره زوى فه رمان دهر كردن باليان كي شاي به سه ريدا و وتى :

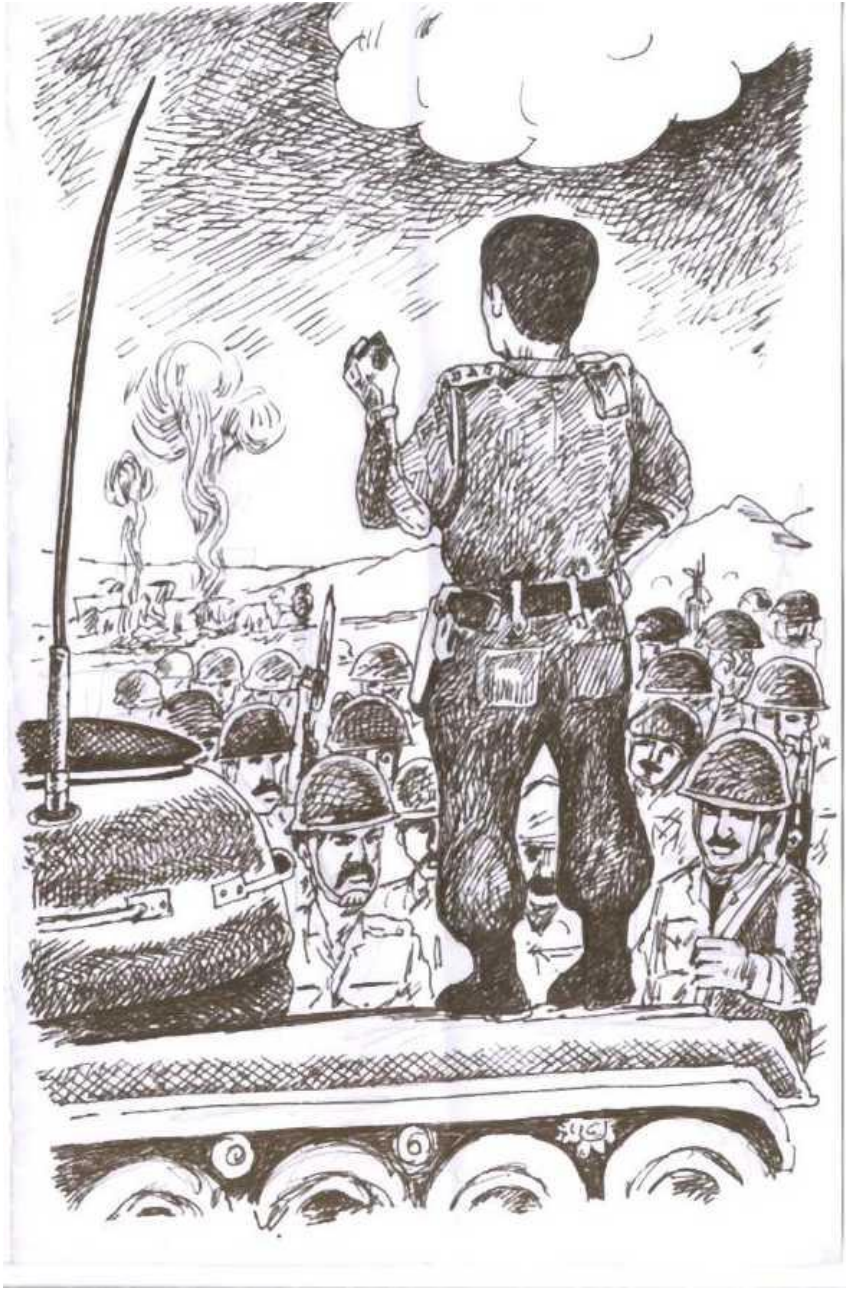
— با هه ريه كه له ناستى خو يه وه بزانييت ... نه گه ر سبه ينى نه و ريگه يه
نه گر ين و به ره وه هه له بجه به رپى نه كه وين نه و مر دنى هه مووتان مسوگه ره و
ده تان دم به دادگاي سه ربازى و چ تومه تيكم بويت ده يخه مه
نه ستوتان ... تيگه يشتن ...

هه موو به يه كه دهنگ وتيان :

— قوربان فه رمايشته و چى ده فه رموويت ناماده ين ...!
ئنجانه خشه و پلانى جهنگى بو چارى سيه هم خسته وه به رده ميان و
نه مجاره شيان زور به لي زانانه و ، سه رجه م هيژه كهى خسته جمو جوول و
وتى :

– هیژەکه مان دهکەین بهسی به شه وه ... به شیکیان له (قاجره) وه و به شیکیان له (گیله که وه) و به شیکی دیکهش له سه رجاده وه ... ههول ددهین پشتیان لی بگرین و نه یه لێن تا قیان لی دهر بچیت ...

پاشان هه موو ئه فسه ره کان ره زامه ندی خویان دهر پری بو نه خشه و پلانه که ی و ئه ویش به هیژه وه هه ستا و سه رجه م ئه فسه ر و جاشه کان له به ریا هه ستان و ته حیه ی شکۆداری یان بو کرد ...!!

(8)

شەو تارىك بوو ، ئەستېرەكانى ئاسماننىش بەكزى تىشكى خۇيان
پەخش دەكرد بەسەرچەمى زەلمدا... ئەرسەلان لەگەل شاكرى ھاوپرىدا
لەسەنگەرىكدا بوون و لەپىگەوبان و جموجوولى ناوچەكە ورد
دەبوونەو...

ھاوپرىكانىشيان دابەش بووبوون بەسەر ئەم پەراوپەرى پردەكەدا و
لەسەروو ھەمووشيانەو پەشاش بەدەستەكەيان دانابوو لەسەر
گرەدەكەى گۆ ... پۆژىكى سەخت لەكوشتارو برىنيان بەپرىكردبوو ،
كزەيەكى ساردى رەشەبا دەھات بەچەمەكەدا و ھەريەك
لەپىشمەرگەكانىش خۇيان پىچابوويەو و دەست بەچەك بوون و گوى
قولاخ بوون بۆ دەنگ و ورتەى ئەو پىگەو بانە...

ھەردوو ھاوپرى " ئەرسەلان و شاكرا لەوشەوئەو كەلەگەل يەكدا
دوابوون زياتر لەپىشمەرگەكانى ھاوپرىيان تىكەل بوون لەگەل يەكدا،
ھەمىشە بەيەكەو بوون بۆ شەر و پشودان و ھەسانەو ...
واقەواقى بۇق و سىسرك كەش و بارى چەمەكەى داگرتبوو ، ئەرسەلان
بەدلىنيايەكى پىر لەئومىدەو و تى :

— چاك دوزمنمان شكاند و بەرووى سەيد صادقدا راومان نان ...
شاكرا ھىشتا ديمەنەكانى جەنگ و تەق و توق لەسەر بىرى دوور
نەكەوتبووئەو و بەپىزارىيەكەو و تى :

— ئاى شەر ... چەند خراپ و ناقولاي ... !!
ئەرسەلان زۆر سەرسام بوو لەم قسەيە و بەلايەو سەير بوو ئەم كورە
ئازا و دليە قسەيەكىوا بكات ، توبلىي بىزاربىت لەپىشمەرگەيەتى ،

بەرۆای نهدهد کرد چونکه هیچ کەس زۆری لە کەس نە کردبوو ببیت
به پيشمه رگه ، ههريهك له وپيشمه رگانه بهويستی خويان هاتبوون ...
شاکريش بهش به حالي خۆی ههستی بهم سه رساميهی نهرسه لان کرد
و نهیده ويست هاوړی گيانی به گيانی به کهی ویلی بيرکردنه وه و گومانی
خراب ببیت و وتی :

— دهگونجیت و ایزانی من له م ژيانی پيشمه رگايه تيه بیزارم ، به لام
وازییه و مه بهستم نه و نه یه تاقه تم چوو بیت ، یا وه رس بووبم “ بگره پوژ
به پوژ زیاتر ئالوودهی ئەم ژيانه دەبم و رادیم له سه ری ...
نهرسه لان خهريك بوو بپرسی ئەی بۆچی وا ده لییت ، شاکر خۆی
پیشی كهوت و وتی :

— شهپر واته بارودۆخیکی ناله بار و پپر له مه رگه سات ، یا خود
ویرانکاری و ده ری به ده ری و مالویرانی ، بۆ هه ردوولای شه پر کهر ، ناشتیش
هیمنی و ناسایش و دلنیایی ده خاته وه له ولادت و خوینی خه لك و پو له كان
ناپزیت ... ئیمه چه ند روژه له م ده روده شته یین و نه وه یزه داگیر که ره ش
به هه مان شیوه ... زیاد له وه بووین به ئەرك بۆ خه لکی ...
نهرسه لان هه ناسه یه کی هه لکیشا و وتی :

— به لام ئیمه پارێزگاری له به هاو پیکهاته مه زن و پیرۆزه کانی ئەو
خه لکه ده که یین ...

— راسته ده کهی ... ئیمه هه ست کردن به به پر سپاریه تی و زو لم و
سته م وای لی کردوین سل نه که ینه وه و به چه کیکی ساده ی وه ک شه ستیر
و برنه و و یانزه تیر به ره و مه رگ هه نگاو هه ل بگرین ... به لام له پر استیدا
شه پر هه ر خۆی دیار ده یه کی ناشار ستانیی و پپر له نه هه مه ت و ناشووب و
ده رده سه ری یه ...

— ئەم زالمانى ئىمە مامەلەيان لەگەلدا دەكەين بىگومان بە لەوہى ئەگەر بەزۆر مافى خۆمانيان لىنەسىنن ھەرگىز سۆز و پرحم و بەزەدىيان لەلدانىيە و لەپىناوى نيازى گلاووپىسى خوياندا گوند و دىھاتەكانمان دەسووتىنن و سووكايەتى بەپىرو پەك كەوتەكانمان دەكەن و لاوہكانىش گوللەباران دەكەن ، ياخود لەزىندانەكاندا دەيان پزىنن ... !!

— ئەو ئاشتىيەشى ئەوان لەگەل ئىمە دەكەن ھەمووى بۆ بەھىزکردنى پلەوپايەى خويانەو ھەرچارە بە قسەوگفت و بەلینىك چاوبەستمان لىدەكەن...!

— كەواتە ئىستا لەگەلمدای بەوہى بەزەبرى ئەم چەكە نەبىت مافەكانمان دەست ناكەويت و ئەم ولاتە پزگارى نابىت ...؟

— تەواو قەناعەتم بەوہ نىيە “ ھەرچەندە چەكىشم ھەلگرتووە و لە رىزى پىشمەرگەدام ، من دەلیم دەبىت لەنىو رىزەكانى دوژمندا كەسانى عاقل بدۆزىنەوہ و گفتوگويان لەگەلدا بكەين ئەوانەى مەبەستيان ھەلخەلتاندىن و خۆ تۆكەمەکردن نىيە لەئاشتى و دانوستان ...!

ئەرسەلان حىرس گرتى و بەپەلە وبى ھىچ پىشەكىيەكى وتى :

— ئەوان ھەرس قەومى و بەچكە بەعسىيان تىدايە ، ئەوان شوقىنىزم و زەعیم سدىق و دەيەھا زالم و خوين رىژى دىكەيان تىدايە ... ئەبەد وا گومان نەبەيت ھىچ گەللىك تەنازول بۆ گەللىكى دىكە دەكات ... ھەموويان بەخوينى سەرى ئىمە تىنوون و دەبىت تا سەريان پان نەكردوینەتەوہ و ھەياو شەرەفيان ھەتك نەكردوین ئىمە دەستپىشخەرى بكەين و لەگۆرەپانى جەنگدا تەختيان بكەين ... !

شاكر ئەم ھەماس و نازايەتییەى ئەرسەلانى زۆر بەدل بوو ،
خوازياريش بوو كەمىك لەبازنەى عاتيفەگەرى بىتە دەروە و تام و چىژى
ئاشتى بچىت بەدلداو ھەستى پىبكات ، بۆيە بەھىمنى وتى :

– باشە من پرسىارىك لەتۆ دەكەم “ ئايا لەناو خۆماندا پىشمەرگە و
جاش نىيە ؟

– با ...

– ھەردووكمان رۆلەى يەك مىللەت نىن ؟

– بەلى ...

– ئىتر بۆچى بەھەمان چاويشەوہ تەماشای ئەو گەلە نەكەين و
پىوانەكانى خۆمانيان بۆ بەكار نەھىنين !!؟

كەمىك دىققەتەى داو بەعەقل بىرى كەردەوہ “ ئەم قەسەى زۆر لە واقەوہ
نزىكە ، بەلام لەناكاو خىرا رابوردوى رەشى دەسەلاتدارانى وەبىرھاتەوہ
و وتى :

– ئاخىر مېژوو شاھىدە ئەوان ھىچ كاتىك نەيان ويستووہ ئاشتى بكنە
و ھەمىشە يا ئىمەيان لەناوخۆدا بەشەرداوە ، يا خود خۆيان سوپايان
ھىناوہ تە سەر ولاتمان و تالان و بېرۆ قەتل و عاميان كەردووين ...

ئىجا ئەرسەلان سەربوردىكى خىراى مەرگەساتى خەلكى كوردستانى
كەرد بەدەستى ئەوھىزە ستەمكار و داگىركارانە و سەرجم قەسەكانىشى
زۆر لەعەقلەوہ نزىك بوون و شاكر قەناعەتى پىپى ھەبوو ... گەرچى
لەدەيدو بۆچوونى خۆيدا بەچەشنىكى سەير بىرى دەكەردەوہ و لەدل سافى
خۆى و مىللەتەكەىوہ بۆ مىللەتانى دىكەى دەروانى ...

ھەركاتىش بىرى ئاھ و ئالەى برىندار و جەرگ سووتانى دايك و بابوك و
ئەودىمەنە كارىگەر و جەرگ برانەى دەكەوتەوہ بى تاقەت دەبوو، لەدلى

خۆیدا دەیوت : ((بۆ واییت ... بۆ ... بۆ...؟؟)) هەناسەى بەم حالەتە توند دەبوو ناچار لەئەستەمى و سەختى بارەكەدا دەگريا و بەچەند دڵۆپە فرمیسكیك هەستى بە بار سووكى دەكرد و قوتار دەبوو لەو حالەتە ...!

* * *

لەسەنگەریكى دىكەى دەورى پردهكەى زەلمدا خوارەحم و حەمە ئەمىن تەوێلەى دانىشتبوون و بەچەشنىكى تر گفتوگۆيان دەكرد و نەخشەيان دەكیشا بۆ پروو بەپروو بوونەوهى هیرشى چاوهپروانكراوى دوژمن و دەیانزانی سبەینى تووشى شەپرىكى قورس تر دەبن و ئەمپروو پوژانى رابردوو زۆر سووك دەبن لەچاویدا “ چونكە دوژمن تەواو پەرىشانەو دپردانە دەست دەوشینیت ...!

خوارەحم وەك پێشمەرگەیهكى لیھاتووى داناو جەربەزە دەھاتە پێش چاو ، حەمە ئەمىنیش زۆر متمانەى بەقسەو نەخشە و پلانەکانى هەبوو ، سەرچەم بارودۆخى ناوچەكەيان تاوتوى کرد ، سەنگەرەکانیان دابەش کرد... حەمە ئەمىن بۆ زیاتر دانیابوونى لەھوشیاری و ناگاداریى خوارەحم لى پرسی :

– كاك خوارەحم پێشبىنیت بۆ شەپرى سبەینى چىیە ؟

خوارەحم هەناسەیهكى قوولى هەلكیشا و وتى :

– واگومان دەبەم ئەمجارە زۆر بەخەستى هیرش دەكەن و تووشى شەپرىكى قورس و گران دەبن ... خوادەست بەبالی ئەم پێشمەرگانەو بەگریت هەر ئەمانن دەتوانن ئارام بگرن و بەرەنگارى ئەو فشارە ببنەوه...

حەمەئەمىنىش وەك مەترسىدارىي شەپرى سىبەينى بخاتە بەر دەمى
خوارەحم وتى :

— دەگونجىت ھەموو ھىزەكەيان بخەنە گەپ و فپوگەش لەناسمانەوہ
بۆردومانمان بکات ...

— بىگومان بە لەوہى دوژمن ھەر توانايەكى ھەبىت درىغى ناکات و
بەھەموو ھىزىكى خۆيەوہ ھەولى ئەوہ دەدات تەوقى ئەو بەرگرىيەى
دروستمان کردووہ بشكىنىت و، بەرہو ھەلەبجە بپرات ...

حەمە ئەمىن وەك پىشنيارىك بخاتە بەردەم خوارەحم وتى :
— شەپرىكى نا بەرابەر دەكەين ، ئەوان بەتەنھا جاشەكان ھەوسەد
كەسن و ، بىجگە لە فىرقەى بىست و ، دەبابە و تانكەكان ...!!

خوارەحمىش ھەستى بەشتىك كرد لەم قسانەدا و نەيوست
بەشىوہىەكى راستەوخو وەلامى بداتەوہ و وتى :

— نابىت گۆرەپانەكە چۆل و خالى بىت و دوژمن ھەروا بەناسانى
دەست بگريت بەسەر شارو گوندەكانماندا ... دەبىت تا دوا تنۆكى
خوينمان بجەنگين و چقى چاوى ئەو بەچكە بەعسيانەين ...!

— بەلام لەشەردا ھەموو ئەگەرىك دىتە پيش و ، نابىت ھىچ يەكىيان
فەرامۆش بکەين ...

لەم قسەيەدا حەمەئەمىن مەبەستى لەكشانەوہ بوو ، بۆيە خوارەحم
وتى :

— راستەكەى ... بەلام گۆرەپانى شەپ بپريارى دوايى دەدات ...
زۆرجار سەرکەوتن دىت و دوژمنىش ژمارە و چەك و جبەخانەى زۆرتەرە
لەتۆ ....

— باشه ئەگەر ئېمە سبەينى تۈنەي بەرگريمان نەبوو،
پېشمەرگە كانمان كەوتنە مەترسى يەوہ “ ئايا ئەوہ دانانریت بەشەپرىكى
خۆ ترين ؟

- راستەكەي بەلام ھەركات ھەستمان كرد بەوہى ئيتەر ھيچ تۈنەيەكمان
نەيە و زال نايين بەسەر ھەلۈيستەكەدا ئەوا ژيرانە دەكشيپنەوہ ... خۆ
نابيت ھەر زوو بىئەوہى بكەوينە بارەكەوہ خيرا ئالاي تەسليم بوون
ھەلبكەين و ناوچەكەبەجى بهيلين !!!...

— بېگومان منيش قەناعەتم وايە شتى وانابيت ... دەبیت ھەتا دوا
بزواتى جەستەمان بەرگري بكەين ...
- بەلى ... بەلى ...

ئىچا ھەمە ئەمىن بىرى دووشەھيدەكەي دويىنى كەوتەوہ و وتى :
— ھەمە و عارف زۆر ئازايانە بەرەنگارى دوژمن بوونەوہ و ھەندىك
لەخەلكى گۈندەكان ديويانە ئەو زالە بەچ فەزاعەتيك شەھيدى
كردوون...!

ئىچا خوارەحم ناھيكي ھەلكيشا و وتى :
— پشت بەخو خوينيان ھەروا بەزايە ناپرات و تۆلە لەودژومنە
دەكەينەوہ ...

پاشان ويستى ھەمەئەمىن لەتەوقى سۆز و عاتيفە دەريازىكات و وتى :
— شەپ ھەمووشتيكى تىدايە ... كوشتن ... ديلکردن ... ئەوہشى
مروقتا چاوپروانى نەيە و خۆى بو ئامادە نەكردوہ ...
بو پشنگىرى قسەكەي خوارەحم سەرى لەقاند و وتى :
— راستە قوربان ... شەپ ھەموو كارەساتيكي ھەمە چەشنى
لەخۆگرتوہ و ، مەردوم نازانيت چى لى دەقەوميت ...

ئىنجا ھەردووكيان دەستيانكرد بەوتويژ لەسەر پيشمەرگەكان و
 ھەمەئەمىن تازە زانىبوى ئەرسەلان خوشكەزای خواڤەحمە و زۆریش
 خوشحال بوو كە لەپىزى مەفەرزەكەى ئەودابوو ، بەشانازىبەو ەوتى :
 — دويىنى ئەرسەلانى خوشكەزات زۆر قارەمانانە تەقەى دەكرد و ،
 ئەگەر ناگادارى تۆ نەبوايە دەگونجیّت بريندار ببوايە ...
 — بەلى ... زۆر بەشەوقەو بەرەنگارى دوزمن بووبويەو ە بەراستى
 چاوپروان نەبووم وابیّت ... !!
 — لاویكى خوین گەرمە و سلّ لە مردن ناكاتەو ە ... لەرىكخستنى
 ناوشاریشدا زۆر بەجموچوولّ و بەتوانابوو ...
 — ئومیدەوارم سەلامەت بیّت و تووشى هیچ گرفت و ناپەھەتیهك
 نەبیّت ...!
 ئەم دەمە تەقە و قسەو گفتوگۆیە تا نزىكى بەرەبەیان بەردەوام بوو ،
 ئەو شەو ەو ەو نەچووە چاوى پيشمەرگەكان و زۆرىكیش لەخەلكى
 گوندىكانى ئەو ناوچەى ەو ەو بەئاگابوون و لەترسا خەويان لى
 نەكەوت ...!

(9)

لهگه لّ دهرکه وتنی گزنگی بهره به یاندا جاش و سه ربازده کان به یه که وه
چوون به ره و پرده که ی زه لم و پیشمه رگه ش سه نگه ریان له م به راوی به ری
جاده که ای دابوو“ زور به توندی به رگریان ده کرد و نه و دهر و بانه به دهنگی
توپ و فرۆکه و گولله ژاکابوو ... مندا لّان به دهنگی توپ توشی
حاله تیکی نه فسی و قهیرانی ترس و بیم هاتبوون و چاویان وشک نه ده بوو
ئه مهنده گریا بوون ... ژنانی دووگیان ئه ژنویان ده له رزی و خه ریک بوو
کۆرپه که یان له بار ده چوو ... پیروپه که وه ته کان بی ری به سه رهاتی
سه فقه به له که و دهر به ندی بازیان و داری که لی و هات هات که ی پوم و روس
و ده یه ها به سه رهاتی دیکه ی کاریگه ریان که وه تبووه وه و کاتی که به راوردیان
ده کرد له گه لّ نه و پرووداوانه دا کاریگه ری ئه م پرووداوانه زیاتر بوو، نه و
ناوچه یه ره ش بکوژی ئاوه های به خووه نه دیبوو ...

ئه رسه لان وشاکر و سی پیشمه رگه ی هاوپی یان که وه تبوونه دیوی
نزی که خورمال و له ویوه به خهستی ته قه یان له جاشه کان ده کرد ... پینج
پیشمه رگه ی دیکه ش له به ری لای راستی پرده که ی زه لمه وه به رگریان
ده کرد و وادیار بوو ته واو دلنیا بن له به رگری خویان و هیچ باکیان نه بی ت
له دوژمن ...

زه عیم سدیق له دووره وه فه رمانی دهر ده کرد و توپ بارانی نه و گوند و
ریگه و بانه ده کرا و زه وی سی به ری پی خه لکی ده هات و ده چوو، خواره حم
چه ند جاری که خه ریک بوو بکوژی و له م سه نگه ر بو نه و سه نگه ر خوی
کیش ده کرد ...

هی زنی دوژمن یه که جار زور بوو ... سه ده قاتی پیشمه رگه بوون ،
پیشمه رگه ش چه ند جاری که داوای یارمه تی یان کرد بوو له سه رکر دایه تی

بەلام وەلاميان ئەو دەبوو : هەول بەدن خۆتان بەفریای خۆتان بکەون و ناتوانین کەس بنییرین ... !!

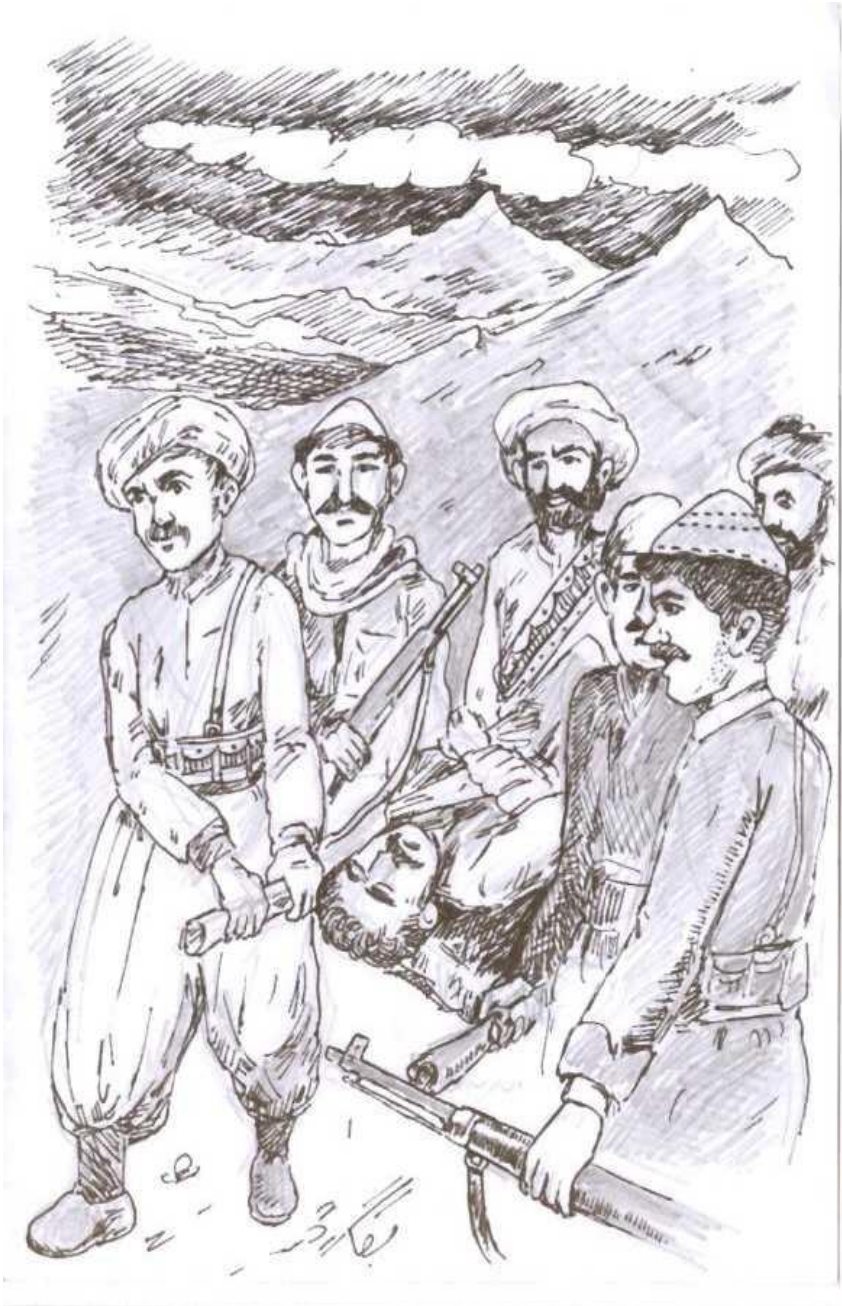
ئەم وەلامەش تەواو پێشمەرگەکانی ئائۆمیدکردبوو ، شەپەرەکیان بەشەپریکی نابەرەبەر دادەنا و بەمەنتیقی عەقل مەزەنە نەدەکرا ، لەو نیوانەشدا ئەو هاتە پێش تازوو بەکەونە خوایان و بکشینەو ...

سەرەتا حەمە ئەمەین دەیزانی شەپەرەکە لەبەرژەوئەندی ئەوان نزییە و چارەسەریش کەشەنەوئە ، لەهەنگاویکی کتوپریشدا دەبابەکان پششتیان لەسەنگەریکی پێشمەرگە گرت و بی ئەوئە بەخوایان بزانی تەوقیاندان و هەر لەناو سەنگەرەکەدا پانیان کردنەو ... !!

هاواری فریاکەوتنی پێشمەرگەکان کاری کردە سەر خوارەحم و حەمەئەمەین و لەم بەریشەوئە نەیان دەتوانی هیچیان بۆ بکەن ... ئەرسەلان و شاگریش بەخەستی برینداربوو بوون و ، هیژی پێشمەرگە تەواو لەنگەری لەدەستدایوو ، هەر ئەوئەندەیان پێکرا چەک و بریندارەکان هەل بگرن و لەژێر قەسفی تۆپ و گوللە و فرۆکەدا بکشینەو و ریگەیی خورمال بگرنە بەر ...

هیژی دوژمن پەپەوئە لەپەردەکەیی زەلم و هیچ بەرەبەستیک نەما لەپەری دا بۆ داپلۆسین و تۆلەسەندن لەخەلکی بیئەواو زەبوونی ناوچەکە ... !
ئەرسەلان دوو فیشەک بەرشانی کەوتبوو ... شاگریش فیشەکی دابوو لە قاچی و تەواو زامەکەیی قوول و کاریگەر بوو ، بەهەر حالیک بوو گەیانندیاننە خورمال و لە بەردەمی مزگەوتەکەدا چەند شەهیدیکیان دانابوو ، خێرا بەپەلە ناشتیانن ... بریندارەکانیشیان لەسەر دارەمەیت گواستەو بۆ بنکەیهکی شوێش لەبیارە ...

* * *

سەرباز و جاشەكان ناوچەكەيان تەواو تەنپەو و گوند لەدواى گوندیان تەى كرد و لەگوندى واھەبوو سى وچل كەسىيان ريز دەكرد و گوللەبارانىيان دەكردن ...! زەعیم سدیقى خوینپریژ بپاریكى دەركردبوو ھەرگوندیک نەین بەرەوپیری وئالای تەسلیم بوون ھەلنەكەن دەیسوتینیت ویرانى دەكات ... خەلكی پەنگیان زەرد ھەلگەرابوو ، ناوچەكە تەواو بەرگی مەرگی كرابوو بەبەرداو لەزەلم تا ھەلەبجە ھەركەسیك بۆى بكراپە ھەلدەھات و ناوچەكەى بەجى دەھیشت ...

رەفتارى تۆلە ئامیزی جەللادەكانى زەعیم سدیق دەنگ و باس و ھەرایەكى زۆرى دروست كرد و گوندى وا ھەبوو بەپى پەتى پریان دەكرد و بەتەنھا خویان رزگار دەكرد لەو شەپۆلە بىرەحمەى خەرىك بوو دەركای پىدەگرتن ...!

منداڵ بەباوھشى داىكپەو دەگرايو پیری ریش سپیش بەھەلەداوان رىگەى گرتبوو ... گوندەكانیان یەك لەدواى یەك چۆل دەكرد ...! ئەو ھیزەش درندەپەكى برسى وچاوچنۆك بوو دەستى لەھىچ شتیک نەدەپاراست و فەرمانى كوشتن و خاپوور كردن و جینۆسایدیان پىبوو ...

چەند گوندیکیش فریای ئەو نەكەوتن ھەل بپن و لاوھەكانیان كۆكردنەو و بەیەك ریز دایان گرتنەو و شەھیدیان كردن ، زەعیم سدیق بەبىننى ئەو دیمەنە گەش وشاد دەبویەو و پەگى تۆلەسەندن لەنیوچەوانیدا دەردەتۆقى ...!

سەربارى ئەو ھەموو زیانەى لەسوپاكەى كەوتبوو سەركەوتنى پەرىنەوھى لەپەردەكەى زەلم تەواو گەش وشادیان كردبوو دەتوت نەبای

دیوه و نه بۆران “ جار له دوای جار فرمانی توندتر و نامرۆییانه تری
دەردەکرد ...!

(10)

هێشتا شاری ههله بچه تهواو ههوالی نهوشکستهیان نه بیستبوو ، لهه
کوژ و نهو کوژدا باسی شهپێکی قورس دهکرا له نزیك پردهکهی زهلم و
خهلکی به گرنگی یهوه گوی بیستی بووبوون ...

خانهوادهی میرزا سلیمان په شوکاوی یان پیوه دیار بوو ، فاتی
خیزانی میرزا نهو پوژه ههه له گهله ده رکه وتنی شه به قی به ره به یاندا
ئامینهی ههستان و باسی خهونیکی سهیر و عه جایی بو گپرایه وه ...
ئامینهش به ورد و گرنگی بیری دابوو یه قسه کانی دایکی و
جابه جاریکیش دهی وت خوا رهحم بکات ...

ورده ورده تاک و تهرای خهله شاریان به جی دههیشته و هه ریهک
به لایه کدا ده پوویی ، میرزا سلیمان له چایخانه کهی بوو ، دیقته تی نهو
خهله کهی ده داو بازار به چه شنی رۆژان قه ره با لڭ نه بوو ، ههستی به مه ترسی
پوودا وه که کرد و نه حمه دی شه ریکی بانگ کرده په نایه که وه و وتی :

– با ئیمهش دوکان دابخهین و بکهوینه خو مان ... وادیاره وه زع باش
نیه ...

ئه حمه د په شوکاوی به پرووی میرزا وه ده خوینده وه و دهیزانی خراب
دهقه ومی و ههله بجهش باجی گه وره ده دات و هه روا شاره که بی مه لامهت
دهرناچیت ، بویه به میرزای وت :

– قوربان تو چی دهلی من ئاماده م و نکولیم نیه له سه ری ...

– ده لیم هه رئیسته با دوکان دابخهین و به ره مال برۆینه وه ...

– زۆرباشه ...

چهندساتیکی که می برد و میرزا سلیمان و نه حمه دی شهریکی
 دهراپه‌ی دووکانه‌که‌یان داخست و هه‌ریه‌ک به‌ره‌و مالّ به‌رپیکه‌وتنه‌وه ...
 به‌تیپه‌په‌بوونی ساته‌کانی ئەو پرۆژه ناوشار زیاتر ده‌شله‌ژاو خه‌لکی
 زیاتر خه‌م په‌روی تی‌ده‌کردن و به‌ره‌و ده‌ره‌وه‌ی شار ده‌چوون ، میرزا
 سلیمان له‌دوولاهه باری ده‌روونی نا‌ارام بوو ، ده‌میک بیری له‌چاره‌نووسی
 کورپه‌تاقانه‌که‌ی ده‌کرده‌وه ئاخۆ چی لی‌هاتیبیت له‌گه‌ل خواره‌حمی ژن
 برای‌یدا... ده‌میکیش بیری له‌چاره‌نووسی شار ده‌کرده‌وه و زۆر ده‌ترسا
 ئەو زالمه‌ خوین پڕیژه هه‌تکی هه‌یا و شه‌ره‌فی خه‌لکی بکات و تووشی
 فه‌زاحه‌ت و ناشووب بن به‌ده‌ستی‌یه‌وه ... !!

ده‌سته‌وسان مابوو ، ده‌رگای ماله‌که‌ی داخستبوو ، ئامین و فاته‌می
 خیزانیشی هه‌ستیان به‌م باره‌ ناهه‌موارو ئالۆزه‌ ده‌کرد و ئەو خه‌ونه‌ی
 فاته‌میش په‌وداوه‌کانی زیاتر سامناک و تۆقینه‌ر کردبوو لایان ، له‌ناکاو
 ته‌قه‌ی ده‌رگا هات و مه‌حموود و سوّفی سالح خویان کرد به‌ ژوردا ،
 خانه‌واده‌ی میرزا سلیمان دلّیان داخوړیا و په‌نگیان زه‌رد بوو ، فاته‌می
 خیزانی میرزا ده‌یه‌ها خه‌یال و بیری سه‌یر و سه‌مه‌ره هاتن به‌می‌شکی‌دا و
 خیرا خیرا سوّفی سالحی سویند هه‌دا : تو خوا چی بووه ... ؟ تو خوا
 چی بووه ... ؟

سوّفیش دلّنیای ده‌کرده‌وه و جار له‌دوای جار ، به‌لام سوودیکی وای
 نه‌بوو و فاته‌می لی‌خۆش نه‌ده‌بوو ، میرزا توند نه‌پراندی به‌سه‌ریدا و وتی :

– کچی بی‌ده‌نگ به‌ بابزانی چیه ... به‌سه ... !

ئنجا سوّفی په‌ویکرده میرزا و وتی :

– میرزا گیان پی‌اوان شار به‌جی ده‌هیلن و په‌وه‌وه‌ی ده‌چه‌ن ، پی‌م

باشه ئیمه‌ش په‌روین و مالّ و مندال لی‌ره به‌میننه‌وه ...

ئەم پرايەى سۆفى بەلاوہ پەسەند نەبوو “ چونکە نەدەگونجا سى
ئافرەت بەتەنھا بەجى بەيلىت و مالىشيان نزيكە لەناو بازارپەوہ ... بۆيە
پروويکردە سۆفى و وتى :

— سۆفى گيان ... نازانم چيىت عەرز بکەم ...! من ناتوانم ئەم
ئافرەتانە بەتەنھا بەجى بەيلىم ...

بەھۆى سەختى بارودۆخەکەوہ سۆفى توورپەبوون گرتى و وتى :
— کورە ميرزا ... ئەى ئيمە دوو ئافرەتمان نىيە و بەجىيان
ناهيلىن!!؟

— ئاخىر من ... دەتر ...

سۆفى نەيھيشت قسەکانى تەواو بکات و وتى :
— بابە ئەگەر ھەر زۆر دەترسن ئەوانيش دەبەينە مالى خومان و با
لەگەل سەکين و خەرامان بەيەکەوہبن ...
لەم نيوانەدا ئامينە بەھيواشى ھاتە قسەو پرووىکردە باوکى و بە
زمانىكى پاراو و ئەدەبيكى بەرزەوہ وتى :

— بابە گيان ... خو ئيمە گورگ نامان خوات ، وەك ئەو ھەموو
خەلکەى مال و منداليان بەجى هيشتووہ ، خالە سۆفى راست
دەفرمويت ... ! پرۆ لەگەليان و گوى مەدەرە ئيمە ...

مەحمود لەم قسانەدا دلى زياتر چوو بە ئامينەدا و زۆر بە کچيىكى
کامل و عاقل دەھاتە پيش چاوى و ھەميشە زياتر شيرين دەبوو ،
لەبەرئەوہى زياتر پشتگيرى خوئى بۆ قسەکانى ئامينە دەرپرى و وتى :

— کاکە ميرزا ... ئامينە راست دەکات ... خو شەوو پوژيک لەشار
دوور دەکەوينەوہ و ئەگەر بارودۆخەکە گونجاو بوو ئەوا ھەر زوو دييينەوہ

و بالهه كهف و كوله دا ليړه نه بين نه گهر خراپيش بوو نهوا بهر ليښاوى نهو
سته مكارانه ناكه وين ... !

بو زياتر شيرين كردنى دهرچوونيان له شار سوږى سالح باسى
نهرسه لاني كرد و وتى :

— بهشكو نهرسه لان و خواره حميش لهوى ببينين و زياتر له حال و
وه زعه كه تى ده گهين ... !

فاتم كوپره كهى كه وتوه بير و وتى :

— نهى دا يكت بمرى ... خوا دهر زانيت ئيستا چى ليها توه و
له كوى يه؟!

خهريك بوو هه موو خه م و په ژاره دايدة گرتن له م دهرسته واژه يهى فاتم و،
مه حموود هه ليدياه و وتى:

— خواى گه وره به پرهمه و پشتيوانى له بهنده كاني خوږى ده كات
له هه موو تنگ و چه له مه يه كدا و ، قهت نائوميډ مه بن ... !

نهم قسانهش بو ئامينه زور گه وره بوون و زياتر دلئى گهش بوويه وه و
مه حموود له ديدا نه و شوږه سواره بوو كه بو تهنه ساتيكيش له خهون و
ئوميډ و داهاتوى جيانه ده بوويه وه ، له نيوان شهرم و ته ريق بوونه وشدا
به پروويه كى گه شه وه وتى :

— دايه ... قسه كهى مه حموود راسته و ئيمه با تهنه ئوميډمان به خوا
هه بيټ و ئيتر گوى نه ده بين به گومان و وه سووه سهى شه يتان ...

سوږى سالح وهك له كاروان دوا كه وتبن پرويكرده ميرزا سليمان و
وتى:

— ميرزا باله مه زياتر دوانه كه وين ... خه لك هه موو روښتن و ئيمه
ماوينه ته وه ، ده لئى چى ديټ يان نا ... !؟

چەند ساتيک داماو ئەوجا بەناچاری وتی :
— مادام ھەموو پیتان باشە برۆین دیم و ئەم مال و مندالە دەسیپم
بەخوا ...

خیرا ئامینە کۆلیک پیدایستی لەنان و کەرە و تەماتە بو باوکی
پێچایەو و ئەوەندە چاوتروکاندنیکی نەبرد ھەرسیکیان لەرێگە
عەبابەیلیو شاریان بەجیھێشت و رێگیان گرتەبەر ...

* * *

خەلکیکی زۆر ملی پێیان گرتبوو “ دەپۆیشتن و شاریان بەجی
دەھیلاً... لاو گەنج و پیر و ھەندیکیش خاوخیزانی لەگەڵدا ھینابوو
نەبادا ئەو زالم و ستەمکارانە زەفەریان پێ بەرن و تووشی گرفت و باری
حەیا چوونیان بکەن ...

میرزا سلیمان و سۆفی سالح و مەحمود کەمیک لای شەخسەکە
عەبابەیلی ماندوو بوونیان دەرکرد و ھەوانەو ، سۆفی سالح لەوماو ھەدا
خۆی پێ نەگیرا و بەرەو ھەرەمی شەخسەکە چوو ، لەسەر پروپای
مەرقدەکە دەستی کرد بەگریان و سکاڵای حالی دەرکرد و خەریک بوو
حالی لی دەھات ، مەحمودیش لەنزیکەو ھەستابوو چاودییری جموجولی
باوکی دەرکرد و جار بە جارێکیش دەیویست بانگی باوکی بکات بەلام
دەترسا لەو ھەوێ ئەو کەش و بارەو لی تێک بدات کە باوکی بەھەند گرتبووی
و ھەمیشە کردبووی بەکۆلەکە یەکی نەپساو لەژیانی پۆژانەیدا ، سۆفی
سالح خولیای دەوری شیخ و ئەولیاکان بوو ، زۆر جار سەردانی بیارە
دەرکرد و ھەندیکی جاریش بەشداری کۆر و کۆبوونەو ھەوێ زیکر و یادی مردن

و پيشهاتى و مەزارەتەكانى دەكرد و دەكەوتە حالئىكى ئىمانى
سەيرەوہ...!

مەحمود ھەزى بەم شىۋازە بە پابەندبۇن نەدەكرد ، بەقالب و
شىۋازىكى كۆن دەھاتە پيش چاوى ، زۆر جاريش لەگەل باوكىدا
گفتوگۆى كردبوو بەلام نەيتوانى بوو قەناعەت بەباوكى بكات و بەناچارى
گوزەراندىبووى و ئەو مەسلانەى ھەروا بەھەل سىپىراوى ھىشتبووہوہ “
چونكە سوڧى ھەرچەندە دل ساف و بەغیرەت و پاك و كەم دووبوو ، بەلام
ھەرگىز لەوشىۋازە باوہى دىندارى لای نەدەدا و ھەوليشى دەدا پوژ بەپوژ
زیاتر ئەمەك دارى خوڧى بو شىخ و مەشاىخەكان دەربىرى و ھەركاتيش
دەرفەتىكى بو پەرخسايە و دەست بەتال ببوايە لەئيش و كار ئەوا يان
پرووى لەخانەقاي شىخ دەكرد ياخود لە نزرگاي شىخك بەملكەچىيەوہ
خوڧى زەليل دەكردو داواى سەرفرازى و خوڧشالى ھەردوو دنياى
لەدەكرد...!

سوڧى سالىح بەھىۋاشى لەو مەراسىمەى خوڧى بوئەوہ و لەپال نزرگاي
شەخسەكە ھاتە دەروہ و بەمىرزا و مەحمودى وت :

— دلنباين پشت بەخو ناوچەكەمان سەلامەت دەبى و ئەو زالم و
ستەمكارانە بەھەلاكەت دەچن و سەركەوتن بەدەست ناھيئن ...

مىرزاى سوڧى دەناسى و ھەزى نەدەكرد لى پىرسى چۆن ؟ چونكە
دلى ناسك بوو و ھەر زوو ھەلدەچوو“ يا عاجز دەبوو ، بوئە بە ناچارى
سەرى بو لەقاند و وتى :

— خىر دەبىت ... ئيشەللأ...

ئىنجا مى رىيان گرت و تازە خەرىك بوو بانگى عەسرى دەدا و
لەپرىگەش خەلكى ھەوالى سوپاكەى زەعمى سدىقيان دەگىرايەوہ و ھەرىكە

به چه شنيك باسي ده كرد ... يه كيك ده يوت ته پرووشكيان به يه كه وه
سووتاندووه و به زه يي بيان نه هاتوت هوه به مندا ل و پيش سپي و
ئافره تيشدا...! هه ريه كه ش به بار و شيوازيك باسي ده كرد و خه لكه كه
مي شكي پر بوويوو، نه يانده زاني چاره نووسي مال و مندا ليان به چي
ده گات ... !!؟

* * *

(11)

هەر بۆ دەورووبەری ئیوارەى ئەو پوژە سوپاکەى زەعیم سدیق لەشارى هەلەبجە نزیک بوویەو و بۆ بەیانى پێشینەى سوپاکەى هاتە ناوشارەو... خەلکىكى زۆر شارىان بەجى هیشتبوو... بەتەنها ئافرەت و پیر و پەككەوتە و مندالان بەجى مابوون... لەپیرمەممەدەو تا گەرەكى پاشا و لەویشەو بۆ خوارەو لای كانى قولکەو هیچ سروەیهك نەدەهات و دەت و ئەوشارە جوان و خنجیلانەیه خۆلى مردووى بەسەرا کراو و ، خەلکەكەى تیاچوون و کەسى تیدا نەماو... بەتەنها ئەوێ جموجوول و بزواتىكى هەبوو پەلەوەر و گیانداران بوون ، خەلکى لەتاوا وازیان لە مال و مندال و هەمووشتىکیان هینابوو ، سەریان نەدەپەرژا ئاورىك بەدەنەو بەلای ئازەل و گیاندارەکانیاندا !...

دوكانەکانى شار هەموو قوفلى لى دراوو ، ناوبازار كە سەنتەرى شاربوو جارێن جموجوول و هاتووچووى تىدابەدى دەکراو گیانىكى زیندبوو و سەرجهم شار لەوێو دەكەوتە بەرچاو “ خاموش و بى جوولە مابوویەو و وادەهاتە بەرچاو چەندەها سالە چۆلکراو و بەجىيان هیشتوو !!...

زەعیم سدیق دلى ئاوى نەخوارەو و فەرمانى دا بەتۆپ باران کردنى كیوێكانى دەورووبەرى شار و بەمەش زیاتر ترس و بىمى خستە دلى خەلکى “ ئەوانەى مابوونەو لەژن و مندال و پیر و پەككەوتە بەدەر نەبوو... هیزەكەى زۆر و بى شومار بوو ، سەرجهم شەقامەكانى شارىان گرتبوو لەدەرەوێ شارەو تەوقى شارىان دابوو ، تۆپ و دەبابە كوڵانەكانى شارىان داپوشى بوو ئەگەر یەككى غەریبە و نەناس بەهاتایە ئەوا وایدەزانى شار مۆلگە و بنكەیهكى سەربازىیە !!...

زه عيم سديق دلى ئاوى نه خواردوه و به موكه به ره جارى به شارى
چولكراو و خاموشدا هه لخت و ناگادارى كردن به وهى هيچ كهس له مالى
خوى نه به ته دهره وه ...!

فاتم و ئامينه زور ترسيان لى نيشت و مالىان له ناوچه رگه ي شاره وه
نزىك بوو ، گه ركه كه يان ته واو چول بوو بوو ... كهش و بارى شار ترس و
توقاندى هه لگرتبوو ، ئامينه چه ند به يان نامه و نووسراو يكي ئه رسه لانى
هيناو خيرا گرى تيبه ردا و سووتاندى ... داى كيشى به وردى ته ماشاى
نيو جل و به رگه كانى كرد و شتيكى واى نه دو زى يه وه جيگه ي سه رنج
راكيشان بيت و لى دابچه كين ... نازدارى بچوك له ژووره وه نه يده وي را
بچيته دهره وه به تايبته پاش ئه و زرمه و نالانه ي هه مووشارى به ناگا هيناو
بالا پوشى كرد به به رگى ترس ، ئه و به سته زمان و خنجيلانه يه واقى
و پرما بوو نه يده زانى چ باسه و چى پرويدا وه ؟! ته نها وه منداليك هه ستي
به وه ده كرد شتيك له ئارا دا يه ، بو يه دا يه و داده ي بى ده نگ بوون و
به هيواش و چرپه گف تو گو ده كه ن و ماله كه ده پشكنن ...

ئهم منداله چوارسالانه يش به سادهيى خوى چوو به ره و لاي داى كى

ووتى:

- دا يه ... ئه وه چى ده كه ن ... !؟

ئهم پرسىاره داى كى راچه له كاند و زياتر هو شى يارى كرده وه تاكو

كه شى كى و ابسا زى نييت منداله كه ي نه ترسى و، وتى:

- هيچ نى يه ... ! ئه وه ميو انمان ديت ... ماله كه مان ريك ده خه ين ...

- ئه ي كا كه ش ديتته وه !؟

دلى داخوريا و ته زوويه كى سارد به گيانى دا هات كاتى نازدار

پرسىارى ئه رسه لانى ليكرد و له دلى خويدا وتى :

– ((خوایه گیان بهزه بییت پیماندا بیتهوه ، نهرسه لان لهم ئاگر بارانه دا سهلامهت بکهی ، بهخو دهلین قسه یا له مندال یا له شیت ، خوایه گیان بیخافات بیته ئهم گهرده لولوهی داباریوه بهسه رماندا ...!!)).

ئامینهش وهستا بوو چاودییری خوشکه بچکولانه کهی دهکرد و پاش تی پرامانیکی قوول ، باوهشی میهره بانی بو کردهوه و وتی :

– نازی گیان ... وهره لای داده .. وهره بایارییه خوشه که بکهین ...
ئهویش وهک نهیه ویت ههنگاو یک ههله بنی تا وهلامیکی وای دهست دهکه ویت سهبارت بهکاکی ابوو ، لهچهقی دهراگی ژووره کهدا وهستا بوو بهسه ر دایکی یهوه و دایکی شی بوی بهری نه دهکراو ناچار بهدهم قولپی گریانوه و تی :

– ئامینه باوکه کهم وهره بزانه بهلکو شتیکی لهگهله بکهیت و نهرسه لانی لهبیر بهریتهوه ...!

ئهمه ی وت و بهپرتا و خوئیکرد بههه یوانه کهدا و ویستی دوور بکه ویتهوه و دیمه نی که ساسی نازی نه بیینی ...

وه نه بی ئامینه بی پرهم بیته بهلکو له دایکی سوژدارتربوو ، بهلام ههراکات بگریایه و نه یویستایه بهرام بهره کهی پی بزانیت ئهوا به بی دهنگ خهفته کهی دهخواردوه و به فرمیسی گهرم و به تین سوئی ناخی دهرده پری ... ئهم چارهش وهک جارانی دی له ناخهوه خهفتهی دهخواردو بهکولیش فرمیسیک بهچاوه گهوره و گه شهکانیدا دههاتنه خواروه و توند نازداریشی نووساند بوو به سنگی یهوه و پی دهوت :

– نازی جوان ... داده خان ... ئیستا حیکایهتی منداله عاقل و ژیره کهت بو دهگیرمهوه ...

ئەو حىكايەتەش پېكھاتبوو لەچىرۆكى مندالېك كە ھەموو پۆزى دايكى دەينارد بۆ مالى باپىرەى تا چەند كولىرەيكە بىات بۆ باپىرەو داپىرەى پەككەوتەى و ، چەند ساتىك لايان بمىنىتەو ، ئەوسا بە گورزەيكە گولى نىرگىز ولالەى جوان و بۆنخۆشەو دەگەرپايەو و لەگەرەك لەنيو ھاوولانىدا گولەكەى دەبەخشيەو ، ئەوانىش زياتر خۆشيان دەويست ، ھەركاتىك ئامىنە ئەم چىرۆكەى بۆ نازدارى خنجىلانە دەيگىرپايەو ئىتر خەيال دەيبردەو و كەسايەتى خۆى دەنواندەو لەكەسايەتى نەشمىلى عاقل و ژىكەلە و چاوى دەپرىيە ئاسمان و بەيىرىش وەك ئەو مندالەى نيو چىرۆكەكە دەجوولايەو ...!

ئەمجارەش بەچەشنى جارانى پيشوو نازدار گوى بىستى دادە بوو ، لەباوەشيا پال كەوت و لەگەل يەك بەيەكى ديمەنەكانى چىرۆكەكەدا دەپۆيشت و تەواو پۆچوو بوو ، لەناكاو بەتوندى تەقەى دەرگاي ھەوشە ھات و فاتم ھەر ئەوئەندەى پىكرا قىژاندى ...! دەسبەجى دەستەيك سەرباز خويان كرد بەژورا و ئەفسەرىكيان لەگەلدابوو ، نازدار بەدەنگى قىژەى دايكى لەخەيالى چىرۆكەكە ھاتە دەرەو و پەنگى ھەلبىزكاو چاوى بەقوولا چوو و توند باوەشى كرد بەملى ئامىنەدا ...!!

شەر لەچاوى سەرباز و ئەفسەرەكە دەبارى و ، بىپھىچ گوى دانە داب و نەرىتىك ھەليان كرد بەژوردا و دەستيان كرد بە گەران و پشكنين ...! فاتم جار بەجاريك فەرموو فەرموى لىدەكردن و ھەندىك جارىش لەترسا بىدەنگ دەبوو و جەستەى دەھاتە لەرزە و بەئەستەم ئارامى بۆ دەگىرا... ئامىنەش نازدارى بە باوەشەو گرتىبوو يەگجار بەويئەى دايكى نەدەترسا و توند باوەشى كردبوو بەخوشكە بچكۆلانەكەيدا و دەيلاواندەو بەباوەشيەو و بىتواناو بەرگرى خانەوادەكەى سپاردبوو

به خودا و له دلایشه وه هر دوعای ده کرد و تهنا ساتیکیش بی ناگانه بوو
له پهروهردگار ...!

زور دترسا ئەم ئەفسەر و سهربازانه به وه وه پانه وه ستن و دست
دریژی بکهن بو حهیا و شهرفیان “ چیرۆک و سهرگوزشتهی زور باوبوو
خه لکی دهماو دم دهیان گپرایه وه ، ههیش بوو زیاتر ترش و خوی
پیوه ده کرد و به رامبهری پی ده تو قانده ...!

نزیکهی نیوسهعات به ناوما ل و دهر و ژورهکاندا هاتن و چوون و
دوایی بی ئه وهی هیچ وتهیه ک له زاری سهرباز و ئەفسه ره که بیته دهر وه
ماله که یان به جی هیشته و دهرگای ههوشهش به کراوهی مایه وه ...

خیرا ئامینه به نازداره وه پویشته و دهرگاکه ی داخست ، دایکی تۆقی
بوو هیشتا نه هاتبو وه وه سه ره خو و له شوینی خو ی نهیده توانی بجوولی و
زمانی گۆی نه ده کرد و گیانیشی له لهرزین نه که وتبوو ...

زور ترسا له وهی دایکی تووشی حاله تیکی نه فسی بیته و ، له دایکی
نزیک بوویه وه و وتی :

— دایه ... دایه !... روشتن ... نه وه چیه ؟ !! مه ترسه ...! هیچ

نه بوو هر پشکنینیکی ماله که یان کردین و روشتن ... !!

دایکیشی ئاو پرکی دایه وه بهم لاولای ماله که دا و دهتوت کتومت له گۆر
دهرهاتوه “ نه وهنده پهنگی گۆر ابوو ، به هه موو توانای خو ی هه ولی دها
قسه بکات دهنگی دهر نه ده هات و له تاوا ده گریا و لووره یه کی لیوه ده هات
و ئامینه لی ی تی نه ده گه یشت ... !!

نازداریش دهستی له گه ردنی ئامینه توند کرد بوو و لی ی نه ده بوویه وه

و وشک بوو بوو پیوه ی ... !!

هەر چۆنیک بوو ئامینه بە دەستیکی جامی ئاوی تیکرد و کردی
بە دەمی نازدارهوه و ، ئنجا لە دایکیشی نزیک بوویهوه و هەندیکیشی کرد
بە دەمی ئەوهوه و توژیکیشی پرژاند بە دەموچاویدا و ویستی بیداری
بکاتەوه ...!!

گەرچی فاتم نافرەتیک بوو تارادەیهک سویری و تالی ژبانی
چەشتبوو، بەلام هەموو کات لە پۆلیس و سەرباز و دیاردەیی چەکداری
دەترسا و گەریبێت و ئەو دیمەنە سەربازییانەیی بدیایە ئەوا تووشی ئەو
حالتە دەبوو ، لە لایەکیشەوه ناحەقی نەبوو ، دیمەنی سەرباز و
ئەفسەرەکە زۆر ترسناک بوو، مەگەر دایکی وەک دای ئامینه بیتوانیایە
بەو چەشنە مامەلە لەگەڵ ئەو پروداوانەدا بکات و ترسەکەشی بشاریتەوه
و ناشکرای نەکات...!!

ئەو ئیوارەییەش شار هەرچەندە بە دیمەنە سەوز و جوانەکانی رەنگین
بوو بەلام لیۆبەبار و خامۆش بوو، بەتەنها دیمەنی سەرباز و جاشەکان
زیاتر دەبینراو ئەو شارەیی دەچوینرا بە دوورگەیهکی بەرزەیی هەمیشە
سەوز و جوان ، مەلول و غەمبار دەهاتە پیش چاوو ، دوزمەن تەواو
کۆستی خستبوو“ هەر دوو دەروازەکەیی بەمۆرکی سەربازی ژبانی سادە و
ئاسایی شار و گوندەکانی دەرووبەری ژاگاندبوو و ناوازیی و نامۆبوون
ببوون بەبار بەسەر خەڵکەوه و ئازادی تیا پیاوان و کۆت کردبوو...!!
شەویش بەچەتوونی باریه سەر و ئامینهیی کلۆل و داماویش دووقاتی
رۆژ لەشەودا ئەرکی زیادی کردو دایکی هەر نەهاتبووهوه سەر خۆ و
نازداریش تووشی حالەتیک هاتبوو شەو لەناکاو بەخەبەر دەهات و
هاواری دەکرد و توند دەستی لەملی ئامینه گیر دەکرد...!!

مالی میرزا سلیمان ئەوشەوہ تابەیانى بەوچەشنە گوزەراندىان و هیچ کامیان تامى خەوى نەچەشت و چيژى لەداهاتنى شەو نەیینى و ھەریەك بەچەشنى گیرۆدەبوو...!!

* * *

ھیزەكە بەرەو زەردەھال رۆیشت و ویستی بگاتە بیارە بەلام پيشمەرگە قارەمانانە لییان ھاتنە دەست و شکاندىان ، ئنجا ھاتەو ھەلەبجە و سەربازگەھەکیان لەدەرەوھى شار کردەو و بەشیکی زۆرى ھیزەکیان مۆل کرد ... ھەر بۆ دواى چەند رۆژیکیش زەعیم سدیق خۆی گەرایەو ھەلەبجەى و شارى ھەلەبجەى بەجى ھيشت...

مالی میرزا چەند رۆژیک بوو لەمال نەھاتبوونە دەرەو و گۆشەگیری مال و ھەوشەى خۆیان بووبوون ، ئامینە ھەزى دەکرد ھەوالی مالی خالە سوڤى بزانیٹ ، بۆ دُنیا بوون ھەباکەى دابەسەریدا و جوان خۆی داپۆشى و ھەرچەند دایکیشى دوو دل بوو لەوھى كچەكەى بچيٹە دەرەو بەلام سووریو لەسەر چوونە دەرەو و وتى:

— بەخوا دەچم ، دلەم دەتەقى نەزانم خالۆژن و خەرامان چىیان لیھاتوو ، بەلكو سۆراخیكى ئەرسەلان یان باوكم و خالیشم ھەریگرین و بزانیڤ روویان کردووھتە كوێ ...؟

ئەمەى وت و دەرگای مالی کردەو و بەدەرکەوت ، وردە وردە دیاردەى ئاوەدانى كەوتبوو ھەو نيو شار و خەلكى ھاتوچۆیان دەکرد و دیاردە سەربازییەكەى شاریش كزیووبوو بەكشانەوھى بەشیك لەوسوپایە و ، مۆل بوونى بەشەكەى تریشى لە سەربازگەكەدا ...

كاتيک ئامينه له ده رگای مالى خايدا زور سهريان سوږما وهيشتا
ئوان ده رگايان نه کردبوويه وه ، ئنجا ههريهك دانيشت سه رگوزشتهى ئه
روژهى خوڤيانى گيڤرايه وه ، له دواى ئه م قسه وباسانه ئامينه باوكى و
ئهرسه لان و خالى و مهحمودى بير كه وته وه و، له داىكى مهحمودى
پرسى:

- خالوژن هيچ هه واليكي باوكم و ئوان نىيه ؟
خه رمان پيش ئه وهى داىكى وه لام بداته وه وتى :
- به و خوايه ئيمهش وهك ئيوه ده زانين ، ده گونجيت پرويان كرد بيته
تا ويره و له وى له ماله ناسياوو دوستان بن ...
پاش چند ساتيک له و قسانهش ئيتر سه كينى خيزانى سوڤى ههردوو
كچه كهى به جى هيشت و چوو موبه قه كهيان و خوڤى خهريك كرد به چيشت
ليئانه وه ...

ئنجا خه رمان چر نووقىكى له ئامينه گرت و وتى:
- هه والى كاميان ده پرسيت ...؟ كچى ئه وه له بهر داىكم هيچم
نه وت ...!!

پهنگى سوور هه لگه ڤاو وتى:
- كچى خه رمان مه به ستم هه مويا نه ... تو سه يرى له م ڤوژه په شه دا
بىرى له چى كرد وه ته وه ...!!

خه رمان بى پيچ و په نا يه كسه ر وتى:
- ده باشه يانى ئيستا دلته لاي مهحمود نىيه؟! پيم بلئ دهى ؟
ئامينه زياتر شه رم گرتى و وتى:
- ئهى خو ت ... بو ئه كره مى عه لى بايز وانيت ...؟!
- به ره وه لا ... دل م لايه تى ... به لام ئاخ ...!

ئەم ئاخە سەرنجى ئامىنەى راکيشاو بە دەم زەر دەخەنە يەكى
مانادارەوہ پىرسى:

- بۆچى ئاخ ... زۆر زان !؟

خەرامان پيکە نىنىكى دروستکراوى کرد و ئنجا وتى:

- كچى ئامىنە ... چۆن خەفەت نەخۆم " باوكم نايەويّت بىمىدات بە
ئەكرەم و دەيەويّت دلم بشكىنى و هەتا هەتايە هەر بە بەدبەختى بژىم...!
ئامىنەش دەيزانى ھۆى چىيە خالە سوڧى رازى نىيە خەرامان بدات
بەئەكرەم ، بەلام بۆ دلنەوايى خەرامان وتى:

- كچى زۆر ليكى مەدەرەوہ " كى دەلى دللى نەرم نايىت و رازى
نايىت ...

- ئە بە خوا ئامىنە من باوكى خۆمە وباش دەيناسم ، ئەوئەندە كەللە
رەقە قىسەى كەس ناچىت بەميشكىدا ... مەحمووديش بى قەزابى
قىسەيەكى خيىرى نەكرەد و ھەموو ھەرىشتيان تىكرەم ...
ئامىنە وەك بەرگرى بكات لەمەحموود وتى:

- كچى ئاخىر كى دەويىرى قىسەبكات ، ئەكرەم بى بەلابى شوين
شيوەى يەكان كەوتووہ و خالە سوڧيش ھەركە ناوى شيوەى دەبرى شىت
دەبىت و بىرى ئەوہى دەكەويتەوہ زوو لەخشتەيان بردووہ ، واين
تىگەياندووہ شيوەى يەت و دىندارى گرىدراوى يەكن ، لەبەختى توش
خالە ھەرچەند ھەولى لەگەل بدرىت ئەو رپووداوانەى پيشووى لەبىر
ناچىتەوہ...!!

خەرامان ناھىكى ھەلكيشاوتى:

- باشە گوناھى ئىمە چىيە ؟ من و ئەكرەم يەكمان خوڧ دەويىت
نايىت قىسەيەكى خيىركرىت بۆ باوكم ...

ئامىنە كېڭىشاي بە پوومەتى خۇيدا و وتى:

- كچى خەرامان ئامان شتى و نهلىي... كەسمان بەئاشكرا ناويرين
هيچ بليين... كىزاتى ئەو دەكات شتى ئاوهها بدركييني... بەخوا شيريني
حەسەنە ئەفەنى كە چەند سالە لەگەل ئەرسەلاندا دليان بەيەكەوہيە تا
ئىستا نہيوپراوہ دووراو دووريش باسى بكات ، ئيت چۆن تۆشتى و
دەلييت "خال و باوكى من و تۆ لەكوى و حەسەنە ئەفەنى لەكوى؟! "

- ئاخر دەترسم باوكم بەزۆر بەمدات بەشوو ... بەيەكى من دلم پيوہى
نەبيت ...! شتى واکەى پەوايە ...! بەخوا زولم و ستەمە ...!

- پرواناکەم خالە سوڤى شتى و ابكات و، مەحمووديش ساليكى تر
دەبيت بەمامۇستا و پشتگيريت لى دەكات ...

خەرامان بەدەم خەفەتى خۇيەوہە نەناسەيەكى ھەلكيشا و تى:

- دوو پۇژىتر مەحموود ژن بەيىنى سەرقالى مال و مندالى خوى دەبيت
و حەزدەكات پۇژىك زووتر من پړوم و لەكۆلى بېمەوہ...!

ناچار ئامىنە بەرگىرى لەمەحموود کرد و وتى:

- بەلام مەحموود وانىيە ، ھەرگيز رازى ناييت بەكارىكى و تۆ
نيگەران بكات و بەرەو بەدبەختتيت بەريت ...!

خەرامان وەختەبوو لەئانومىدى خۇيدا بلى تۆچووزانى من براى خۆمە
و باش دەيناسم ، بەلام شەرم گرتى و بەناچارى قسەكانى خواردەوہ و
هيچى نہوت...!

ئامىنەش زۆر لەخو بوويەوہ و دلخوشىيەكى يەكجار زۆرى کرد و
بەلينى داىە پشتگيرى بكات و ھەموو توانايەكى بخاتە گەر بو
يارمەتىدانى ، گەرچى زۆر پېرواشى بەخوشەويستى نيوان ئەكرەم و

خەرامان نەبوو ... بەھۆی كەسايەتى ئەكرەم و خانەوادەكەيەو و دەيەھا گومان و شتى تر لە دەوريان كۆبوو بوونەو ...!

خەرامانیش دووسال بوو لەگەل ئەكرەمدا پەيوەندى يەكى دروست كردبوو ، ئەكرەم كورپىكى گورج و گۆل و لىھاتوو بوو و خویندەواربوو بەلام لاى سوڤى سالىج جيگەى خوشحالى نەبوو ، يەك دووجاريش خەلكى ناردبوو بۆ داواى خەرامان و سوڤى دەستى نابوو بە پروويەو و ، ھەميشە بەكافر و زندىقى دادەنا و دەيوت:

– ((با تەوبەبكات و لەپىزى ئەو بىباوەرانه بىتە دەرەو ، ئەوسا منيش بىرىكى لىدەكەمەو كچى بدەمى يان نا ...؟!)) .

ئەكرەميش بەمە دەھرى دەبوو و سوڤى بەميشك پووچ و دواكەوتوو دەدا لەقەلەم و رازى نەبوونيشى بەستەمىكى كۆمەلایەتى دادەنا و لەناو ھاوہلەكانيدا دەيوت:

– ((ناخ ... ئەگەر دەزانن من گىرۆدەى دەستى چىم ...؟! بەزەيىتان بەحالمدا دەھاتەوہ “ گىرۆدەى دەستى كۆنەپەستىكم ، دەيەويت واز لەخەبات و رىبازەكەم بەينم ئەوسا كچم دەداتى ... چاك گىرم خواردوہ ...!)) .

ھاوہلەكانيشى بەلاقرتپوہ پىيان دەوت :
– ((تۆ دەبىت لەگەل سوڤى رى بکەويت و سەنگەر يەك بخەيت و ئالای تەسليم بوون ھەل بکەيت ...!)) .

ئەرسەلان ئەو پۈژەي كە برينداربوو زۆر خوینی لەبەر رۆیشت و خالە خوارەحمی تاگەیاندىیە بیارە و پزیشکی بۆ هیئا تام و چیژی پشودانى نەچەشت “ زۆر ترسا خوشکەزاكەي تیا بچیت ، ئاگای بەسەر حالی خۆیەو نە مابوو، تەواو شەكەت و پەریشان بوو ، دەستەوسان بوو ، فریا گوزارانیش زۆر سنوورداریبوون و هەموو كەس دەستگیری نە دەبوو گەر بریندار بکرایە ، زۆر یکیش لەوبریندارانە لەم کەین و بەینی گواستەنەویەدا گیانیان لە دەست دەدا و نە دەگەیشتن چارەسەر بکرین ... !

شاكری هاویری ئەرسەلانیش بەخەستی برینداربوو... پۈژ بە پۈژ حالی پەریشان و خراپتر دەبوو، جار بە جار یکیش فرۆكە دەهات و ئەو مەلەبەندانەي بۆردوومان دەکرد و ئاسایشی نەخۆشەکانی تیک دەدا ... !

شاكر زۆر پەریشان بوو، ئازار تەنگی پی هەلچنی بوو ، چاوی بەئەستەم بۆ دەکرایەو و زمانیشی زۆر بەگرا نەهاتە گۆ ... ! لەتەنیشتی شیا ئەرسەلان پال کەوتبوو، گەرچی ئەرسەلان دوو گوللەي بەرکەوتبوو ، بەلام زۆر لەشاكر باشتربوو ئەو بەستە زمانە هەرچەند چارەسەر دەکرا کەلکی نەبوو ، باری تەندروستی پۈژ بە پۈژ بەرەو دارپوخان و خراپ بوون دەچوو ...

بەیانىیەکیان زوو ئەرسەلان لەدەنگی شاكر بەئاگا هات و هیچ کات ئاوا چاوی پی نەکەوتبوو، تەواو پەنگە سپی و سوورەكەي هەلپزکابوو، چاوهکانی ژیر و ژووریان دەکرد و زمانیشی پیتەکانی دەگلمان و تا دەستەواژەيەکی دەردەبەری خەریک بوو پۆحی دەردەچوو ... خیرا ئەرسەلان هەرچۆنیک بوو لەسەر قەرەوئەكەي سەری لارکردەو و کەمیک سەری درێژکرد بەئاراستەي شاكر و وتی :

شاکر گیان چیتھ ...؟! دکتور بانگ بکھم ...؟!
 ئەو داماوەش دەیزانی تازە کار لەدکتوردا نەماوە و سوودیکی نییە
 بە دەستی ئاماژە (نەخیر) ی بۆ کرد و ئنجا هەرچۆنیک بوو وتی:
 – ئەرسەلان ... هاوپی خوشەوێستەکەم ... ! تکام وایە سەردانی
 دایک و باوکم بکەیت و دلنەوایدی بیان بکەیت ...
 دلێ ئەرسەلان گوشراو هەناسە پرکی سی پیکەوت و چاوی هۆن هۆن
 فرمیسکی پیاو هاتە خوارەو و بە دەم قوڵپی گریانەو و وتی:
 – تو خوا بەسە ...! ئیشەللا هیچت لی نایەت ... ئەم قسانە ...
 سووربوو لەسەر ئەوێ قسەکانی تەواو بکات و خۆی باشتەر ناگاداری
 جەستە و حالێ بوو “ بەتورپەییەو توند دانی جپر کردەو و وتی:
 – دەلیم گویم لی بگرە ... قسەکانم پی مەبەرە ... ناژیم ... من
 ناژیم ... دەمرم ...!

ئنجا هەناسەییەکی دەر داو وتی:

– سەردانی مانی سەعید بەگ بکە لەرێگە شاهی شاھوی برامەو و هەول
 بدە ئەم دوو قسەییە من بگەییەنیتە ساجدە ...! بلێ شاکر زۆر تووی
 خوش دەوێست و دەیگوت هەرگیز لەبیری ناکەم ...! توخوا گەردنم ئازاد
 بکات ... گەردنم ئازا ...!!

قسەکانی بۆ تەواو نەکراو یەکسەر چاوی زەق بوو ، جەستە شل بوو
 لەسەر جیگەکە ... هاوپی کەشی زۆر هەولیدا و هاواری کرد بەلام هیشتا
 پزیشکی بەرپرس نەهاتبوو، ئەو یەک دوو پەرستیارەش پۆلیکی وایان
 نەبینی و شاکر بە دەم ئازارەو گیانی دا بە دەستەو ...!!

ئەو پۆژە ئەرسەلان زۆر گریا و تووشی حالەتیکی نەفسی واهات
 پزیشکی بەرپرس گومانی نەبوو لەوێ ئەرسەلانیش دەمریت ...!

خوارهمی خالیشی دیاردهی بی‌تاقه‌تی و په‌ژاره‌یی پیوه‌دیاربوو ... خوئی له‌سه‌ر پی‌نه‌ده‌گرت و ده‌ستی خستبووه ناو قه‌فی پشتوینه‌که‌یه‌وه و نه‌ژنوی شکابوو، له قورسی و گرانی نه‌و حاله کاره‌کانی له‌به‌ر نه‌ده‌هات ... زور هه‌وئی‌ده‌دا لاواز دهرنه‌که‌وئیت له‌نیو پیشمه‌رگه‌کانی‌دا به‌لام سوژ و به‌زه‌یی وره‌حم زال بوون به‌سه‌ریدا و هه‌رکه نه‌سه‌لانی به‌و حاله‌وه ده‌بینی زیاتر تیک ده‌چوو ...!

دیمه‌نی شاکر به‌مردوئیتی له‌بیروه‌وشی نه‌سه‌لاند زورکاره‌یگه‌ربوو، وای لیها‌تبوو گه‌ر مردن به‌کپین بوایه نه‌وا ده‌یک‌ری و ده‌ست به‌رداری نه‌و هاو‌ری خوشه‌ویسته‌ی نه‌ده‌بوو، به‌لام نه‌و مردنه‌ی سنور و جو‌ر و کات و شوینی بو‌ندی‌یه واله‌پری‌کدا په‌لی شاکری گرت و له‌هاو‌ری گیانی به‌گیانی‌یه‌که‌ی کرد و بو‌ه‌تا هه‌تا له‌خاکی توند کرد ...!

نه‌و لاوه خوین گه‌رمه‌ی نازایانه جه‌نگاو سلئی له‌تیا‌چوون و مه‌رگ نه‌ده‌کرده‌وه ، جه‌سته‌ی بالآ به‌رز و سپی و سووری شل بوو و به‌سی و چوار پیشمه‌رگه هه‌لیان گرت و بردیان ...

چه‌ند جاریک نه‌سه‌لان بوورایه‌وه و له‌هه‌وش خوئی چوو ، خاله خوارهمی له‌و په‌ریشان تربوو ... هه‌ر نه‌وه‌نده‌یان به‌ین بوو خالی به‌ رو‌ح زیندوو بوو نه‌گینا به‌پیوه گیانی سپاردبوو ...! پزیشکه‌که به‌ ناشکرا و بی‌گری و گو‌به‌خوارهمی وت:

— مردنی شاکر کاریکی راسته‌وخوئی کردووه‌ته سه‌ری و نه‌وه‌ی له‌توانا ماندا بی‌ت کردوومانه “ ئیتر نازانین چی بلیین ...؟! به‌لکو خوا ره‌می پی‌بکات ...!

له‌وئی‌دا بروسکه‌یه‌که هاته سه‌ر بیری خوارهم تا جوابیک بنی‌ریت بو هه‌له‌بجه و فاتم و میرزا و سو‌فی برای بی‌ن ... به‌لام خیرا پی‌چه‌وانه‌ی نه‌وه

هاتە سەر گۆشەنىگای بىرى و ترسا لەوہى دلیان بکەوئتە
مەترسى يەوہ...! لەلایەكى تریشەوہ دەیزانى ھەلەبجە چۆل بووہ و ھیشتا
خەلکی تەواو نەگەپراونەتەوہ “ کى دەزانیت میرزاو ئەوان پوویمان کردووہتە
کوئ...؟! ”

زۆریش دەترسا جوابيان بۆ نەنیريت و سبەينى ئەرسلەنیش وەك
شاكر بمرى و تەرمەكەى بنیريتەوہ بۆيان “ ئەوسا لۆمەى دەكەن و
سەرزەنشتیكى زۆر دەكرى و ھەتا ماوہ دەبییت پرووى نەيەت لای میرزا و
فاتمى خوشكى سەر بەرزىكاتەوہ...! ”

ھەلۆیستەكە زۆر سەخت بوو ، پۆژانە فرۆكەش بۆردومانى بارەگاكانى
پیشمەرگەى دەكرد لەبیارە و ، جاش و سوپایش لەھیرش و پەلاماردان
نەكەوتبوون ، ھەمەئەمین تەویلەيى ھەمیشە ھەولئەدەدا خوارەحم
دلیابكات و تەسلیم بەقەزا و قەدەرى خودابییت و ، بەپروداویكى ئاسایى
تەماشای بكات ...

لەھەمان كاتیشدا ھەمەئەمین دەیویست ھەرچۆنیک بییت جوابيك بۆ
خانەوادەى ئەرسلەلان بنیريت و باوك و دایكى ئاگادار بکەن لەحالى
كوپەكەيان .

خوارەحم پىئى خووش نەبوو جواب بنیريت بۆ میرزا و فاتم ، بەلام
لەژیر فشارى بارى دەروون و پیشنیاری ھەمە ئەمین دا خوئ پانەگرت و
پرپاریدا نامەيەك بنیريت بەيەكك لە پیشمەرگەكاندا و ھەرچۆنیک بییت
ھەوالئىكیان ھەبییت لەبارەى ئەرسلەلانەوہ...!

بۆ ئەم مەبەستەش ئیرادەى لەسەر ئووسینى نامەكە جەم بوو بەلام
كۆت بوو بەچ دەستەواژەيەك و چۆن بینووسى ، بنووسى كوپەكەتان
بریندارە ئەوا بىگومان دەبییت بەشیوہن و گریان و واتیدەگەن

كوژراوه...! خو ئەگەر بلی وەرن سەردانی بکەن ئەوا تا دەگەنە بیارە
تووشی هەزار و یەك دلە راوکه و گومان دەبن و مردن بەئاوات
دەخوازن...!!

بەهەر حال خوارەحم پیریاری دا بەناوی ئەرسەلانیوە نامەکه بنووسی و
داوا لەمیرزا و فاتم بکات سەردانی بکەن ...

نامەکهی نووسی و دایە دەستی پێشمەرگەیهک و وتی:

- ئەم نامەیهەم بۆ بگەیهنە دەستی شەریفی حەسەن پرنەو ، پێی بلی
هەر ئەمشەو بیگەیهنیت بەهەلەبجە و بیبات بۆ مالی سوفی برام ...
پێشمەرگەکش هەر زوو فەرمانەکهی چی بەجی کرد و گەرایەوه
بارەگاکی .

* * *

شەو تازە خەریک بوو تاریکایی دادەهات و هیشتا شوینەواری
سوپاکە ی زەعیم سدیق لەناوشاردا مابوو ... بەلام خەلکی زۆر بەیان
گەرابوونەوه و ئاوەدانی بەئەندازەیهک رووی لەشار کردبوویەوه ...
میرزا و سوفی سالح و مەحموودیش پاش ئەوهی چەند شەویک
لەتاوێرە مابوونەوه و دوا ی هیوربوونەوهی بارودۆخەکه گەرابوونەوه و
هەرکەس لەمالی خۆیدا جینشین بووبوویەوه ...

سەرەتا مالی میرزا سلیمان وایان زانی بوو ئەرسەلانیان بینێوه ، بەلام
نەك هەر نەیان دیبوو بەلکو سۆراخیکیشیان دەست نەکەوتبوو و ،
میرزاش زۆر نیگەرانی بوو ، دەیزانی ئەرسەلان لەوشەپردا بەشدار بووه و

دەنگ و باسى كوشتىنى پېشمەرگە زۆر بەربلاۋ بوو ، خەلكى دەيان گېڭراپەوۋە و ھەرىيەك بەجۆرىك باسى دەكرد ...

خانەوادەى مىرزاش لەخەوبىنىن نەدەكەوتن و ھەمىشە لەمالى مىرزادا باس باسى خەوبىنىن بوو بەئەرسەلان و خوارەحم و ھەلەبجەوۋە ...! ژيانى ئەو دوو ئافرەتە يەك پارچە بووبوو بە خەو و ئىواران بۆ مىرزيان دەگېڭراپەوۋە ، ئەويش گوىى بۆ رادەگرتن و دەيوت :

– دوعاى خېرى بۆ بكنەن ... ئومىد دەكەم بەم زوانە سۆراخيكمان دەست بکەويّت ...

ئەو ئىوارەيەش زوو گەڭراپەوۋە مالەوۋە و تازە چايخانەكەى كەوتبووۋە گەڭ و زۆر تاقەتى ئىشى نەمابوو، ئاگرى جەرگ دەيگەڭراند و خوى نەدەگرت ، دوای ئەوۋى شەو داھات ، لەسەرجيگەكەى تەپاوتلى دەكرد و خەونەدەچوۋە چاۋەكانى ... بېرى دەكردەوۋە چۆن ھەول بەدات سۆراخيكي كورە تاقانەكەى بكات ... مەستى دەرياي خەيال بووبوو، دەمىك دەھات بەبېرىدا لەريگەى ئەو قاچاخيانەوۋە كە ئامشۆ و پەوتيان ھەيە بەسەر چياكانى سەر سنوورەوۋە و شارەزاي بارەگاۋ بكنەكانى پېشمەرگەن ... زۆرىش گورج وگۆل بوويەوۋە بەھاتنى ئەم ريگەيە بەبېرىدا لەسەرجيگەكەى چوارمشقى دانىشت و تەماشاي كرد ھيشتا فاتم و دووكيزەكەى نەخەوتون و خەريكي قسەوباسن ...

واھات بەبېرىدا ھەستىت و كەمىك دلخوشىيان بەداتەوۋە ، بەلام واى پىباش بوو جارى نەيدركيىنى “ نەوۋەك كەسى واى دەست نەكەويّت و دوايى مېشكى كون بكنەن ئەوۋەندە پرسیارى لېيكنەن ...!!

لهم خه يالاندها بوو له ده رگای ماله که يان دراو خييرا راجله کی و
ده سبه جي هه ستايه سه رپي، چهند هه نگاويک روپشت و له ده می هه يواني
ماله که ياندا پاره ستا و وتی:

- کی يه... !!؟

دهنگی سو فی به نزمی هاته به رگوي و ئيتر دوو دل نه بوو له وهی
دهرگا که بکاته وه، له گهل کردنه وهی دهرگا که دا و بينینی سو فی هه زاره ها
خه يالی خراپ هاتن به بیری فاتم و ميرازادا و بيريان شله ژاو په شوکان...!
سو فی به ته نها خو ی هاتبوو، دواي ئه وهی شه ريفی حه سه ن نامه که ی
ئه رسه لانی گه يان دبووه ده سستی هه ربه وشه وه پرياری دابوو ئه وه نامه يه
بگه يه نيته ده سستی ميرزا سليمان و فاتم “ مادام شه ريف و تبووی : نامه که
هی ئه رسه لانه ئه واه دانيا بوو له وهی ئه رسه لان سه لامه ته و تووشی به لآو
موسييه تيک نه هاتووه، سو فی له گهل هه ليکرد به ژوردا وتی:

— فاتم... ميرزا... مژدهم بدهنی... کاغه زيکی ئه رسه لانم بو

هيان...!!

ئه وانيش له خوشی ياندا هه موو به ره و پيري چوون و ده ورياندا و،
له خوشی يدا قاجيان ئه وه زه وی يه ی به رپي يانی به خو نه ده گرت و زمانيان
به سترابوو، سو فيش به سه رسامی يه وه ته ماشای ده کردن و هه موويان
له ژير په رده ی هه وائيکی خوشدا چهند ساتيکیان ده برده سه ر...!
کاغه زه که ی ئه رسه لانيان وهرگرت و ئامينه به خوینده واری يه که م و
ساده يه ی فير بوو بوو بوی خویندنه وه :

((سه لامتا لي بيت))

باوکه... دايکه... سلآويکی گهرم وبی پايانم هه يه بو تان، و
ده ستان ماچ ده که م و چاوی ئامينه و نازه گيان ماچ ده که م و هيوادارم

له خوشى دابن ... سلاويشم ههيه بو مالى خاله سوڤى و مهحمود و
خهرامان و خالوژنه سهكين ...
باوكه گيان ...
له گهله دايكم دا سهردانىكم بكن له بياره و خوتان دهزانن بارودوخهكه
چونه من ناتوانم بييمه ناوشار ...!
له كوتاييدا هيوام خوشحاليتانه ...!!

كورى خوتان

((نهرسه لان))

ئهم چهند ديپرە ميژاو خاوخيزانهكهى دلنياكرد و هه ره ئه وشه وه
تهكبيرى ئه وه يان ريڤخست “ چون سبهينى بهريكهون و چى بهرن له گهله
خوياندا ...

لهگەلّ شەبەقی بەرەبەیاندا میرزاو فاتم بەرپیکەوتن “ پریاسکەیهک جل و بەرگ و زەمبیلەیهک خواردنیان ئامادەکردبوو ، لەدڵەوێ شادمان بوون لە چوونیان بۆ بینینی کۆرەکیان و ئەزموونیکی تازەبوو بۆیان ...

حەزیان دەکرد سۆفی سەلح بیّت لەگەڵیان بەلام سۆفی وای بەباش زانی لەهەڵبەجە بمینیتەوێ و ناکرێ مالّ و مندالی هەردوولایان بێ سەرۆبنە بیّت ، خۆ مەحموودیش ماشەللاً پیاوێ بەلام کاتی ئەوێ نەهاتبوو جیگەیی باوکی بگریتەوێ ... میرزاش ئامینە و نازداری بەمالی سۆفی سپاردو دەبوو وەک چاویان پارێزگاریان ئی بکەن ...

هەردوولایان سواری جیپیک بوون و پێش نیوەرۆ گەیشتنە جی، یەكسەر میرزا چاوی کەوت بەخوارەحم ... لەتاوا بانگی هەلدا و چاوی گێرا بەنیو پێشمەرگەکاندا و ئەرسەلانی بەدی نەکرد ، دلی خورپەیهکی کرد و فاتمیش دواي ئەوێ باوێشی کرد بە براکەیدا خیرا خیرا ایی دەپرسی :

– کوا ئەرسەلان...!؟

خوارەحم دوو دلّ بوو لەوێ راستەوخۆ پێیان بللی یان نا؟! دەترسا تووشی خەفەتیکی زۆریان بکات و دوايی بارودۆخەکەیی بۆ کۆنترۆل نەکریت و یەکیکیان ژیان لەدەست بدەن...!

زۆر هیمن و لەسەر خۆ پرووی تیکردن و وتی:

– جاری با ماندویتیتان بەوێتەوێ ئەوسا ئەرسەلانیش دەبینن و

کاتیکی خۆش لەگەلّ یەکدا بەسەر دەبەین...

فاتم زۆر بیری کۆرەکەیی دەکرد وتی:

- كاكه گيان ... به خوا من بينينى نەرسەلان بۆمەن ھەمووشتىكە ...
تۆ بۆمان بانگ بكە با ببينين...

ناچار لەژيڕ ئەم فشارانەدا پىي وتن:

- گوئى بگرن... ئىيوە ھەردووكتان موسلمانن و دەزانن مردن و ژيان
بە دەستى خودايە...!!

ئەم قسانە داىك و باوكى نەرسەلانى راجلەكاند و بەسەر سامىيەو
وتيان:

- بۆچى...!!؟ چى پرووى داوھ...!!؟

دليان فېرى بۆ پرووداويكى خراپ و، تەواو پەشووكاوى بە جەستەو
پرووياندا دەرکەوت، خوارەحميش پەيتا پەيتا ھەولئى دەدا ھيوريان
بكاتەو، بەلام كەلكى نەبوو، لەبەرئەو ناچار بەدەنگيكي بەرز ويستی
بىدەنگيان بکات و وتى:

- گوئى بگرن... گوئى بگرن... نەرسەلان بريندارە و تەنها بۆ ئەو بانگم
کردوون تالەنزىكەو چاوتان پىي بکەويت و ئەويش شادمان بييت
بەبيننتان...

بەبيستنى ئەم قەسەيە وەك ئاو بکرى بەسەر ئاگردا ئاوابوو،
ھەردووکیان بىدەنگ بوون و لەگريان زياتر پەنايەکیان نەما پرووى تى
بکەن...!

فاتم بەتوندى دەگريا و جار بە جار يکيش قژى سەرى دەپزىيەو و
ميرزاش ھەولئى دەدا فرميسکەکانى بشاريتەو و خوراکر و بەتوانا
دەربکەويت، ھەرچى ھەولئىكى دەدا سەرکەوتوو نەدەبوو بەسەر ھەست و
نەستىدا و لەغەم و پەژارەدا ليوى خوئى دەگەزى...

دیمەنی ئەم ژن و میژدە جیگەیی بەزەیی بوو ، رەش بینی و مەرگەساتی
لەخۆگرتیبوو ، حەمە ئەمین و خوارەحم و چەند پێشمەرگەیهك وەستا بوون
و ئەوانیش كەوتیبوونە ژێر کاریگەری دیمەنەكەو و قسەو هەلكەروانیان
بەردی دەکرد بەئاو...!

هەموو كەوتنە گریان و هەركەس لەلای خۆیەو هەستی جوولاً بۆیان
و بەئامان و دامان دابین نەدەكران و بەچەشنیكي لائیرادی هاواریان
دەکردو لەخۆیان دەدا ... ئەرسەلان ... ئەرسەلانیان بوو...

ئەنجا خوارەحم زانی چارەیهك نەیبە بۆ دامرکاندەو هیان جگە لەو هی
راستەو خۆ بیانیات بۆ نەخۆشخانە و بەچاوی خۆیان كۆرەكەیان ببینن...
لەویا خوارەحم باوێشی كرد بەخۆشكەكەیدا و وتی:

— فاتم باوكەكەم... بەسە... وەرن ئیستا دەتانیبەم بۆ لای
ئەرسەلان... ئەی هاوار دنیا تان و رووژانند...!!

هاوڕێكەشی دەستی خستە سەر شانی میرزا و بە هیمنی پێی وت:
— كاكە میرزا گیان... شوكر ئەرسەلان سەلامەتە و هیچی
لێنەهاتوو... وەرن بابتانەین بۆ لای ...

بە دەم دڵنەوای یەو بەردنیان بۆ خەستەخانەكە و ئەرسەلان لەسەر
قەرەوێڵەیهك پال خرابوو ، دایکی كە چاوی پێكەوت لەهۆشی خۆی چوو ،
بەرۆی نەدەکرد ئەرسەلان زیندوو بییت ، باوكیشی دەستەو دەستان
ما بوویەو بە دەست ژنەكە یەو...؟ ، تا چەند ساتیک واما یەو و ، ئەو
دوو دیمەنەیی بۆ لێك نەدەخرا ، هەریك بەجیا لەبیرو هۆشی دا
كاریگەری یەكی تاییەتی هەبوو ، ئەرسەلان هۆشی هاتبوویەو و ئەو
بەیانێیە حالی باشت بوو لەپۆژانی پێشوو ، بەروویەكی گەش و كراو وە
چاوی بڕی یەك دایك و باوكی بە قوولی تەماشای دەکردن و لەناكاو وتی :

- دایه گیان ... باوکه ... مهگرین ... شوکر باشم ...
 دایکی له نزیکی یه وه پال خرابوو و باوکیشی سهری گرتبوو به سهر
 پرووی کوره کهیدا و خوش خوش ماچی دهکرد و دهیوت:
 - سهد جار سوپاس بۆ خوا ... که تۆ بهسه لامه تی پرگارت بووه ...
 جار به جار یکیش ملی لارده کرده وه به لای فاطمی خیزانیدا و دهیوت:
 - کچی فاتم ههسته ... شوکر ئه رسه لان حالی زۆرباشه .. دههسته با
 کوره که دلێ تهنگ نه بیئت و خهفته نه خوات...!
 دواي ئه وهی فاتم ئه و حاله بهری دا ئه ویش به په ره شه وه پۆله که ی
 له ئامیزگرت و له میرزا زیاتر ده ورو خولی دا و ههستی به سوکنایی و
 ئارامی دهکرد هه که لیوه کانی ده برده سهر کولم و سهری کوره که ی...
 ئنجا هۆشیان کرده وه و چی یان به سه ره اتوو و ، ههستیان
 به شه رمه زاری کرد ، له نیو ئه و ژوره شدا چه ند برینداریکی دیکه ی لی بوو
 به چه شنی بریندار بوو بوون و هه ندیکیان برینه که یان سه خت بووه شیان
 بوو سووک بوو ته نها بۆ چاره سهر وه رگرتن مابوونه وه...
 چه ند پوژیک لای ئه رسه لان مانه وه و ئه ویش به درییژی باسی شه په که ی
 پرده که ی زه لم و خوراگری پیشمه رگه کانی بو ده کردن ، له نیو ئه وباس و
 خوا سانه شدا ئه رسه لان شاکری له بیر نه چوو بوویه وه و به چاوی پر
 له فرمی سک و دم به هه نسکه وه باسی ئه و قاره مانه ی ده کرد و
 وه سیه تنامه که شی جیگه یه کی تایبه تی گرتبوو له دلێ دا ، هه میشه پرووی
 گه شی شاکر و ئاواته به رزه کانی ده هاتنه پیش چاو... ده یویست
 هه رچو نیک بۆی بلو یئت سه ردانی ساجده بکات و ئه و ئه مانه ته له نه ستۆی
 خو ی دابمالی و، پی ی بلی... شاکر گیانی سپارد و چاوی
 له و خوشه ویستی یه بوو که پیشتر له گه ل تۆ دا گری به ستی کرد بوو...!!

به بیستنی چیرۆکی شاکریش دایک و باوکی دلیان هاته کول و شانیان کرد به گریاندا و به کول دهگریان بۆ ئەو لاوه جوانه مەرگه ی ئاوا هیوا و ئاواته کانی له گه ل خۆیدا برده ژیر گله وه ...!

ماوه ی ههفته یه ک دایک و باوکی ئه رسه لان مانه وه لای و ورده ورده ته ندروستیشی پوو له چاک بوون بوو... شوینه واری مردنی شاکر زۆر له سه ر ئه رسه لان کاریگه ربوو ، هه میشه دیمه نی سه ره مەرگ و پوژگاره کانی ده وری پرده که ی زه لم له بیری ئه رسه لاندا ده ات و ده چوو ، ناوبه ناویکیش بیری شیرینی ده که وته وه و شه رم پێگری بوو له وه ی باوک و دایکی به ینیته گیر و هه والی مالی هه سه نه ئه فه نی یان ئی پرسی...!

زۆر جاریش واههستی ده کرد خوای گه وره سه ره له نوێ عومری بۆ نوسیوه ته وه و ، له مردنیکی به لگه نه ویست و دلیانیا پرزگاری کردوه... ئه وه تا نزیکترین هاوه لی ... شاکر ... ئەو لاوه جوان و قه شه نگه ... ژیا نی له ده ست داو جه رگی باوک و دایک و دلداره که شی بری و بووبه کوست و سوپیه کی گه وره له دلی هاوه ل و دۆستانیدا...!

هه ستکردنی به م رووداوانه تام و چیرۆکی تایبه تی ده دا به ژیا نی و واههستی ده کرد پته و تریبووه و جهسته و پوخی بوون به هیزیکی پو لآینی نه پساو و، له جاران باشتر ده توانی ت خزمه ت به گه ل و نیشتمانه که ی بکات و له سه نگه ردا دژ به دوژمنی به دهره فتار بوه ستی ت...!!

مالی حەسەنە ئەفەنی پەپرە و پرۆگرامیکی جیاواز و نەوازەیان هەبوو
 لەخەلکی تر ، بەحوکمی ئەوەی حەسەنە ئەفەنی شاعیر و مامۆستا و
 خۆبەدەر و ئارووی ژیان لە چوارچۆیە سنووری مالهەکی دا بە چەشنیکی کراوە
 و پوو لەپێشتر دەچوو بەرپۆه... حەسەنە ئەفەنی دوو کچی هەبوو شیرین
 و شەن... هەریەک لەم دووکیژەش بەهۆی پەرورەدی باوکیانەو
 رەوشتیکی جیاوان هەبوو لەخەلکی شار و هەلسوکهوتیان زوو دەکەوتە
 ژێر کاریگەری عاتیفی یەوہ ...

شیرین هۆگری ئەرسەلانی میرزا بوو... شەنیش دووراو دوور
 لەگەڵ لاوی جەحیل و تازەپێگەیشتوودا تەماشای یەکیان دەکرد بەلام
 هیشتا دالی بەلایە کدا نەخستبوو... چەند شەویک بوو میرزا و فاتم
 گەرابونەوہ و دانیشتوانی گەرە زانیبوویان ئەرسەلان بریندارە... شیرین
 بی تاقەتی و ئالۆزی باری دەروون رویی تیکردبوو... دایکیشی
 ئاگادار بوو کچەکی دلبەندی ئەرسەلانی و هەمیشە بەدریژیایی دووسالی
 رابوردو پەییوەندی یەکی ئەویندارییان بەیەکەوہ گری داوہ... دایکی
 ئافرەتیکی عاقل و ژیربوو ، حەزی نەدەکرد کچەکی تووشی
 تاقیکردنەوہ یەکی لەو جۆرە بییت و دەترسا سومعیان بشکینی و خەلکی
 قسەو بوختانیان دوا بخەن و...! ناویان بزری لەگەرەک و شاردا...
 لەناخوہ لۆمە ی خۆی دەکرد دەبوو زوو لەگەڵ کچە گەرە کەیدا قسەبکات
 و بەرچاو پۆشینی بکات لە چەند راستی یەک “ چونکە ژیا نی هەرزەکاری
 ئافە و بەلای زۆری لەگەڵ خۆیدا هەلگرتووہ و مروژە هۆشیارو دیندار نەبییت
 ناتوانییت بەسەلامەتی ئەو قوئاغە بگوزەری نییت...! ئەو بی تاقەتی و
 نیگەرانیە شیرین بوو بە ئامۆژگاری بو دایکی و هەلیکی باش بوو تا

بتوانیٔ بی‌بنج و گریٔ بدات له ناوجه‌رگه‌ی مه‌سه‌له‌که و بتوانیٔ مۆچپاری
کچه ژیکه‌له‌که‌ی بکات ...

ئه‌و شه‌وه شیرین خؤی نه‌ده‌گرت و قژه‌ ئال و خاوه‌که‌ی به‌ردابوو‌یه‌وه‌و
جاریه‌جاریکیش به‌نه‌ینی چهند فرمیسیکی گهرم به‌گۆنای دا ده‌هاته‌ خوار
و به‌سه‌ری قامه‌ی ده‌یسپری و نه‌یده‌هیشت که‌س بییینی، به‌لام شوینه‌واری
غه‌م و په‌ژاره و گریان به‌چاوه‌کانیدا دیاریوو... له‌میعه‌ی دایکی نزیکتین
که‌سیک بوو بۆ شیرین و به‌لیزانانه‌ لی‌ی هاته‌ پی‌شه‌وه و وتی:

– کچه‌ خو‌شه‌ویسته‌که‌م ... باش نایه‌یته‌ به‌رچاوم...؟!

شیرین واید‌ه‌زانی توانیویه‌تی ناسایی بیٔ و ره‌فتاره‌کانی له‌قالب و
سنووری پی‌ویسته‌دا نمایش بکات ، به‌لام ئەم قسانه‌ی دایکی پی‌چه‌وانه‌ی
بو‌چوونی گوزارشت کرد و وتی:

– دایه‌ گیان ... هیچم نزییه‌ ... که‌می‌ک ماندووم و پی‌ویستم به‌ پشودان
هه‌یه‌ ...

دایکی ئاگاداری هه‌مووشتی‌ک بوو ، بۆیه‌ ئەم قسانه‌ هیچ قه‌ناعه‌تی
پی‌نه‌کرد و وتی:

– باوکه‌که‌م ... من ده‌زانم بۆ بی‌تاقه‌تی...؟

ئەم ده‌سته‌واژیه‌ شیرینی هه‌ژاند ، تو‌بلی‌ی چی بزانی؟! په‌یوه‌ندی
له‌گه‌ل ئه‌رسه‌لان ، که‌ی پی‌ی زانیوه‌ و، ئە‌ی تا ئیستا بۆ له‌ پروی نه‌داوه‌؟!
پرسیاره‌کان به‌نیو‌ییری شیریندا ده‌هاتن و ده‌چوون و به‌رده‌وام دایکی
دریژه‌ی دا به‌قسه‌کانی و وتی:

– ئه‌رسه‌لان کورپکی چاکه‌ و که‌س گله‌یی له‌ره‌وشت و هه‌لس و که‌وتی
نزییه‌ ... خیزانه‌که‌شی له‌به‌رپزترین خانه‌واده‌ی هه‌له‌بجه‌ن... هه‌موو
دایکیکیش هه‌ز ده‌کات کچه‌که‌ی به‌ختیکی باش به‌یینیٔ و، لاری

لهوه نږه كچه كهي شوو بكات... به لام نه وهی من دهمه ویت به كچی خو می
بلیم نه وهیه... لهم ته مه نه دا نامه ویت تووشی هه لهی هه رزه كاری بییت ،
چهند وه ختیسه دهمه ویت له گه لندا دوو به دوو نهو مه سه لهیه باس بكه م...
بو دهر فته تیک ده گه پام و وه به رها تني نه م دهر فته شم به فرسه ت زانی ،
دهزانم نارزووی هه رزه یی پالت پیوه دهنی ، به لام كچه خو شه ویسته كه م
باوكت خاوه نی سومعه یه کی باشه و ئامان له كه داری نه كه یت ، خه لكیش
رهحم به كه س ناكهن و زور نابه جی قسه فری دهن و گوی نادهن به كه س
!!...

شیرین كه وتبووه به رده م حاله تیكي پیشبینه كراوو توانای نه بوو
دهرباز بییت و ، هه ول و ته قه لاشی نه دا بو دهر باز بوون ، ناچار مه رامی
خوی و نه رسه لانی باس كرد و وتی :

- دایه گیان... من و نه رسه لان ده مانه ویت بچینه مالی خو مان و ژیانی
هاوسه رداریه تی به یه كه وه بنیات بنیین... و ابزانم نه م كار هس لای كه س
نكوولی لی نه كراوه !؟...

— ئاخر شتیك رووی نه داوه “ كورد واته نی بووك له سه ر زین
ده گه ریته وه... ”

— راسته كه ی... به لام نه رسه لان به هاتنه وه ی هه موو شتیك ده خات
به لایه كدا و گرفتییكي وانا مینییت شایه نی باس كردن بییت... و ابزانم
كاریكي و اشمان نه كرده وه كه س هه ستمان پی بكات... خو شت باشم
دهناسی من له و جوړه كچانه نیم تیكل به په یوه ندی یه کی و اببم پیش
دهست نیشان كردن و ماره برین هه تکی حه یای خو م بكه م... ”

له میعه ی دایکی توژی له كیزه عاقله كه ی ورد بوویه وه و ئنجا وتی :

– نازیزه کهم... من پهفتاری تو و نهرسه لانیس شاره زام و هیچ کات شتیکی و پرووندات له نیوانتاندا... به لام حه زیش ناکه م له نیستاوه خه موی و بیزارای روت تی بکات و ئاوا کز و مات و مه لولو بتبینم... من دهمه وی همیشه پروگهش و دووربین و ئومیده واری خیر بیت... و کاریگری عاتیفی ئه وهنده به هه ند نه گریته به چاویکی گهش و پروونا که وه بو داهاتوو پروانی، ئه گه ره کانیش بدهیته دست قه در و بزاین چاره نووسمان به چی ده گه یه نیته... خوشت باوکت دهناسیت چه ندریز له بیرو بوچوونتان ده گریته، با کاریکی وانه که یه نیگه رانی بکه یه... خه ریک بوو بلی: ئاخر ناتوانم واز له نهرسه لان به ییم دایکی پیشی کهوت و وتی:

- من نالیم واز له نهرسه لان به ییمه و، خیرا گووانکاری یه کی واهه ریابکه له شه و و پروژیکدا، ناشمه ویته بدهی چوارچیوهی غه م و خه فه ت بیت و له گه ره که و نیو خزم و هاوه لاندئا برووی خوشت و نییمهش به ریت... چاوه ری به سا به لکو بارودوخه که به لایه کدا بکه ویته و زیاتر پرووداوه کان روشتن ببنه وه بزاین به چی ده گات “ئه وسا نهرسه لانیس ده گه ریته وه و ده نی ریته خوازینیته...”

ئنجا له میعه ی دایکی هه ستاو دهستی هیئا به قرزه خاوه که یدا و توند نووساندی به سنگی خویه وه و چه ند ساتیک به یه که وه مانه وه، دواتر یه که تریان به رداو بی ده نگ دایکی به چی هیشت...

ئهم قسانهش بو خوئی جیگه ی هیوا و دلخوشی یه کی زور بوون لای شیرین و دلی داخراوی گهش بوویه وه و، خه یالی به لای داهاتوودا رویشته و خیرا خوئی له مالی هاوسه ری دا بینی یه وه و له ژوو ری کدا به ته نه ا دانیشتبوو له گه ل نهرسه لان دا و پاز و نیازی ئه وینداری یان ئالوگوور

دهکرد ، پهردهی نیوانیان والابووبوو، لهو بیروکهیهدا نرسهلان شاسواری
گوره پانه که بوو ، چاوی شیرین جگه لهو کهسیکی دی نه ده بیینی ...
خوښی بووبوو به بووکی نهو شاسواره و له ژیر پهردهی هاوسه ریدا
یهکیان گرتبوو ، خزم و که سوکاری ههردوولاش پیروزیایی یان لی دهکردن
و خوازیاری ژیانیکی پر له ناسووده و شادی بوون بویان ...
خه یالی دیکهش به دواي یه کدا له بیرو هوښی شیرین دا نهو شهوه
دهاتن و دهچوون ، تا نیوه شهو خهوی لی نه کهوت و چه ند جاریک
دیمه نه کهی له بییری دا هیئاو برد و نهیتوانی دهست بهرداری نهو خه یال و
نه ندیشانه بییت تا خهوی لی کهوت ...

بە عەسىيەكان وەك باليىك لەكودە تاكەى 1963دا لەنيۇ حكومەتدا بەشداربوون و تەواو سەرۆكايەتى ھەموو جينۆساید و پەشە كوژيەكى كوردستانيان دەكرد و ھەر جارە بەبيانوويەك پەلامارى كورديان دەدا و رەگەز پەرسىتى و شوڤينيىزم لەخوينياندا دەگەرا ...!!

رەوشى نامرۇبيانەيان كاريكى وای كردبوو سەر ژيانى پوژانەى ناوچەى ھەلەبجە بەردەوام پيكدادان و بوڤردومان و كوشتت و توڤاندن نەدەپرا ... شارى جوان و ھەميشە رازاوە جار بە جاريك دەبوو بە پيگەيەكى مەترسيدار و نائارام و شانويەك بو نواندنى ھەموو جوڤيىك لەستەم و زولم ...

پيگەتەى شار واريكخرابوو بەچەند گەپرەكيك دەستى پي دەكرد و ھەر گەپرەكەش بو خوڤى خەلكيكي ھەمەچەشن و ئاسايى جينشيني بووون ... چوار دەورى شار بە باغى خوڤش و سەوز گيراووو ... ھەريەك لەچياكانى بالامبو و شنروى و ھەورامان قەلايەكى پتەو بوون بو پيشمەرگەى ناوچەكە و زياتريش تاجى سەرى ھەلەبجەيان بالاپوڤش دەكرد ... ئاوى سيروانيش شارى كردبوو بە نيمچە دوورگەيەك و ئەوئەندەى تر نەخشى جوانى سەر رووى ھەلەبجەى كيڤشابووو ... بەلام دەستىكى رەش لەپشت پەردەو دەجوولاو نوڤە نوڤەيەك بەدواى يەكدا ئەو بەرگە سروشتىيە رازاوەيەى دەشيواند ، ھەر جارەى بەبيانوويەك ، بەبيانووى ياخى بوون “يان سەقامگير كردنى سنوور” جارى واش ھەبوو بيانوونەدەما و ئەوئەى لەژيڤر بەرپەيە دەھاتە سەر بەرپە و بەئاشكرا و بي ھو دوژمن دەستى دەوئەشانند ...

زۆر جار بېشىمىزگە دادەبەزىنە ناوشار و چالاكىيان ئەنجام دەدا و دەكشانهو، ئەوئەشى باجى چالاككەكانى دەدا خەلكى شاربوو ، دەبوو تالوۋى دەستى دەستەلاتدارانى حكومەت بچيژن و بىن بە قوربانى بو ئەو چەشن و جۆرە لە چالاكى...!!

دوومانگ تىپەرىبوو بەسەر ئەو پروداوئە گەرمانەى دەوروبەرى چەمى زەلم دا ، سەكىنى خىزانى سۆفى بەيانىيەك زو وەستا و خەرامانىشى بەئاگاھىناو داواى لىكرد خۆى ئامادەبكات بچن بو سەر كانى ولەوى جل و بەرگەكانيان بشون... مەحموديش لەئورەكەى خۆيدا بوو“ كتيبيكى دەخويندەو و بىرو هۆشى لەسەر كتيبەكە جەم كردبوو... سەكىن تەشتىكى گەرەى پەررد لە جل و ناى بەسەرىو وە... خەرامانىش بەدو زەمبىلە جەو دەواى داكى كەوت بو سەركانىيەكە ، لەپيش ئەواندا پەر بوو لەژن و كچ و منال“ ھەرىكە لەسووچىكى كانىكەو خەرىك بوو ، ھەندىك خەرىكى جل شتن بوون ، ھەندىكى تىرشىيان قاپ و قاچاغى ئىوارەيان دەشت و بەدەم ئيش كردنىشەو باسى پىاوەكانيان دەكرد و كچانى تازە پىگەشتوش بەوردى گوى قولاغى قسەكانيان بووبوون و بە سەر سوپمانەو بو ئەو ژنانەيان دەپوانى ...! دەنگى ژنەكەى مەرف مامەند لەنىو ھەمووياندا ديار بوو ، ھەميشە دوعاى لەمپىردەكەى دەكرد و سنگى لىدەكوتا ، ژنانىش زۆر جار دەيان جوولاند و بو كات بەسەر بردن و خۆشكردنى مەجلىسى سەركانى ...!

شىۋازى شتنى جل و بەرگىش شىۋازىكى يەكجار سەير و سەمەرەى ھەبوو... ئەو جل شتنە سابوونى تىدا بەكار نەدەھىنراو جەلەكانيان نوقمى نىو ئا و دەكرد و ماوئەكە لەسەرى دەوستان تا دەخوسا ، پاشان ھەلىان دەگرت و دەيان بىردە سەر بەردىكى پان كە لەسەر كانىيەكە بو

ئەو مەبەستە دانرابوو... ئنجا بە بان كوت دەیان كیڭشا بە جلهكاندا و ئەمدیو ئەو دیویان پىڭدەکرد ، ئەمەش ماوەیهكى دەخایاند ، ئەوجا دیسان هەلیان دەكیڭشایهوه لەئاوهكه و دوایین قوئاغیش لەسەر پەرژینیک هەلیان دەخست ، بەمەش لەجل شتن دەبوونهوه و سەرگەرمی کاریكى تر دەبوون...

خەرامان بۆماوەى مانگىك دەچوو هیچ هەوالیكى ئەكرەمى نەدەزانى و بیرو حەزى هەرزەكاریش ختووكەیان دەدا و وایان لىڭدەکرد چاوبگىڭریت بەدوای خوشكەكهى ئەكرەمدا ... سەكینی دایكیشى هەستى دەکرد هەول و تەقەلای شتیکهتەى بەلام بەسادهیى و ساویلکەیی خۆی پەى بەو تەقەلایە نەدەبرد و گووى پىڭدەدا...!

ژنیكى زۆر لەسەرکانیهكه كۆبوو بوونهوه و ، خەرامان چاوى گىڭرا بەنیویاندا و بەهاری خوشكى ئەكرەمى بینى لەگۆشهیهكدا لەگەل دوو كچى تردا خەرىكى قسەوباسن بەدەم حاجەت شتەنوه ... بەبیانوویهك لەدایكى دابرا و گەیشته لای ئەوان و پاش سلاویكى گەرم و گوڤر بەبەهاری وت:

- دەنگ و باسى ئەكرەم ؟

ئەویش ناگادارى نیوانیان بوو بەدەم خەم و خەفتهوه وتی:

- خوشكى بمرى...! چەند هەفتهیهكه هەوالى نىیه... ئەم پىڭشمەرگە تازانە تەنگیان پى هەلچنیون و وا گومان دەبریت دەستەویهخەى شەڤرىكى قورس بن...!

هەوالهكه لای خەرامان جەرگ بر بوو ، گەر پى پى عەیب نەبوایه تىر دەگريا و هاواری ئى بەرز دەبوویهوه ، بەلام دانى بەخۇدا گرت و بەئاھ و مەراھەتیکهوه وتی:

- ناخ ... كهى بېت لهم شهپ و شوپ و باره پزگارمان بېوايه ...!!؟
 - جاكهى پزگارمان ده بېت ...!!؟ به خوا قهه پزگارمان نابېت ... تا
 ئه وان خه لكان له دژى دهره بهگ و ستهم هان دها كى له نارادابوو ...!!؟
 قسه كانى به هار نامارزه يهك بوو بو ئايدو لوژياى خيزانه كه يان و ئه و به
 شان و بال هه لدانهى شيوعى يه كان ده يان كرد و ميشكى خه لكان پيوه
 خهريك ده كرد ، به لام بوونى بزوتنه وه يهكى كوردى به و ته رزه و
 سه ركردايه تى يهكى ميژوويى ئه و خه ونانهى تاران دبوون ... هه موو
 ريسه كهى پيشووى كرد بوونه وه به خورى و په نجى سالانى پيشوويان به با
 چوو بوو ...

هيچ كام لهم قسه و فلسفه ليدانه نه چوونه ميشكى خه رامان و
 به ته نها عاشقى ئه كره م بوو " چ كارى هه يه به سه ر ئه وهى كى كردى و كى
 بردى ...!!؟ يان ئه و خه شم وقينهى به هار هه لى گرتبوو به رامبه ر
 به پيشمه رگه كانى كوردستان ...!!؟ خوا ده كات له گه ل ئه كره م به يهك ده گه ن
 ياللى ده كرد ئيتر دنيا ويان ده بوو ، بويه قسه كانى به هار زور جيگه ي
 سه رنج نه بوو ئه وه ندهى خه يال و بيري لاي ئه وه بوو ئاخو ئه كره م هه وال
 وجوابيكي بو نار دووه يان نا ...!!؟ له به هار نزيك بوويه وه و وتى :

- كچى تو پيم بلى ... يانى هيچ هه واليكي نيه ...!!؟

به هار له مه رامى گه يشت و وتى :

- من ده ليم چه ند هه فته يه كه هه واليان نيه به باره گاكانيان گه مارو دراوه
 و ده گونجيت ته فر و تونايان بكه ن ...!! تو ش له به زمى خو ت
 ناكه ويت ...!!؟

توزيك خه رامان به خويدا چووويه وه و شه رم و ته ريق بوونه وه گرتى و ،
 سه رى داخست و هيچى نه وت . له لايه كى تريشه وه به هار خو شى

لهخهرامان نهدههات و له دللهوه زور نيگهران بوو بهوهى براكهى ئهوى دهست نيشان كرديوو ، نهشى دتهوانى بىگوىيى ئهكرهم بكات “ چونكه ئهكرهم بيرمهندى خيزانهكهيان بوو ، قسهى بريقهدارى بو دهكردن و دهخستنه جيهانى خهيال و دور له واقع ، ئهوانيش بهداماوى و نهزانيى خويان تهسليمى بووبوون و بهنج و سهرگردان بوون بهدهم خهيال و ئومىدى بهجى نههاتوهوه ...!

لهبهرامبهرى ئهويشدا خهرامانيش ههمان بيزاريى ههبوو لهمامهلهكردن لهگهله ئهوكيرته لهخوبايى بووهدا و قسهكانى رهق و تيژ بوون لهسهردلى ، بهلام ناچاربوو مامهلهى لهگهلهدا بكات چونكه لهپريگهى ئهوهوه ئهكرهم جوابى بو دهنيريت و پهيامنيرى نيوانيانه ...!

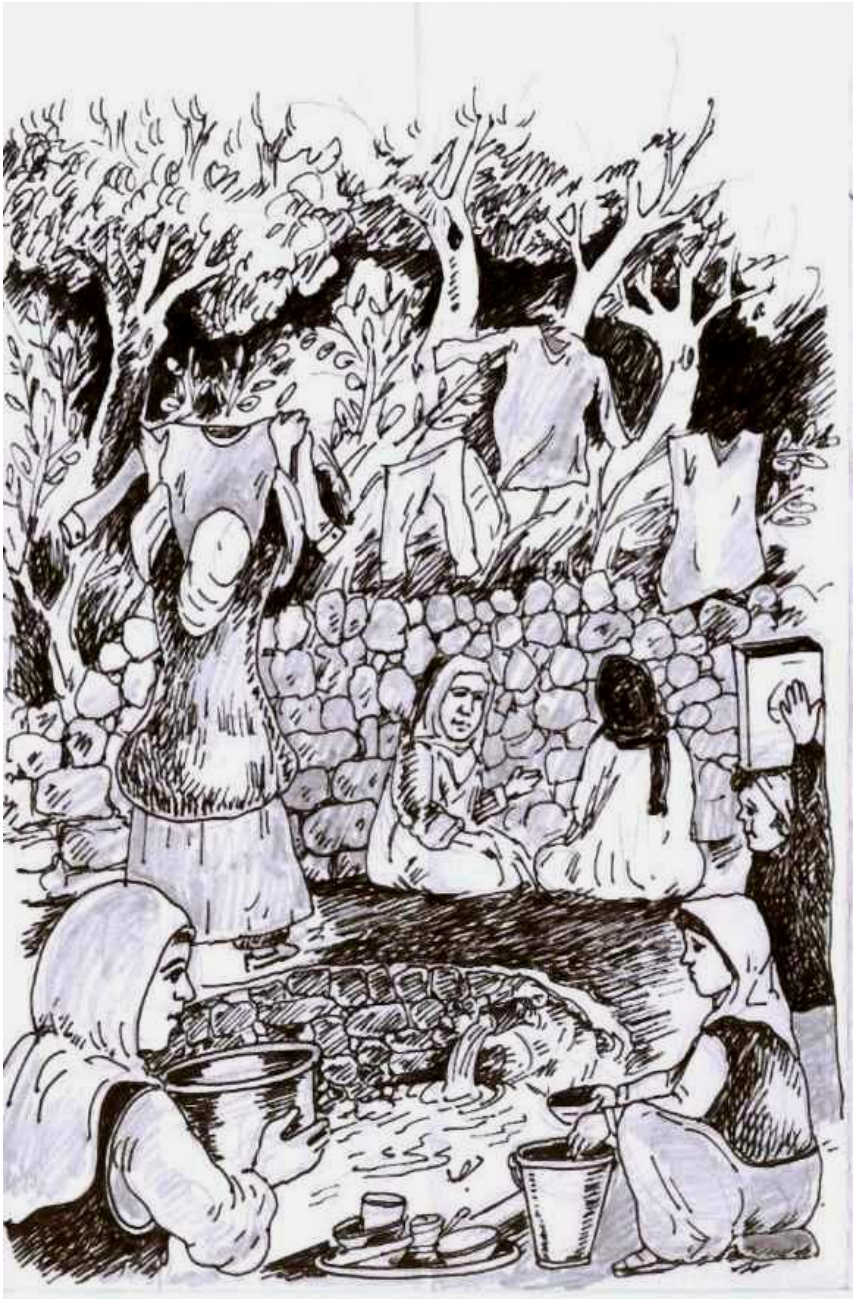
بههار بهش بهحالى خوئى خالى لاوازي خهرامانى گرتبوو ، دهيويست بهمهكر دهستى لهبينى توند بكات و بهخهفتهوه بيتاسينيت ... زورجاريش بو لهكهداركردى لهنيوئهو كچانهى هاوپرىدا دهيوست:

— ئهمه خوشكهكهى ماموستا مهحموده ، كچى سوڤى سالى خواناس...!!

كچانيش ههريهك قسهيهكيان دهكرد و بهوبارهشدا دهيان جهراند بگونجايه لهگهله نهفسياندا “ كهميشيان تييدا بوو بهزهى بهخهراماندا بيتهوه ، گهرچى پهيوهندى خهرامان و ئهكرهم لهسنوورپكى ديارى كراودا كيرسابوويهوه ، هيج كات تووشى تيكهله بوون و لهيهك نزيك بوونهوه نههاتبوون ، بهلام رق وقينى بههار ويينهيهكى دهستبازى وشهوباخهلى بو پهيوهندىيهكه داتاشى بوو ، خهريك بوو دهچووه قالىي ئابرووبردنهوه...!

له خولقاندنی ئەم بارەدا خەرامان لەژێر کاریگەری کوێرانە
دڵدارییەکی شکست خواردوودا دەتلاێهوه ، بەتەنها ئامینە لەم بەزمە
ئاگاداربوو “پیشتریش پەیمانی دابووێه یارمەتی بدات ، لەم لاوڵاشەوه
بیستبووی بەهار چی دەکات و چی دەلیت ؟ خەرامانیش بەدل سافی و
ساویڵکەییەوه مامەڵەئە لەگەڵدا دەکات ...
بەم قسانە خەرامان دلی گیرا و هەر زوو لەبەهار جیابوویەوه و پیش
دایکی گەرایەوه مالهوه ...

***

دوای ئه و گفتوگۆیهی سه‌رکانییه که بو عه‌سه‌ره‌که‌ی ئامینه سه‌ردانیکی مائی خالی کرد کچیکی نزیك له‌به‌هار هه‌مووشتیکی بو باسکردبوو ، به‌ونیازه‌ی ئامۆژگارییه‌کی خه‌رامان بکات تاوه‌کو کار له‌کار نه‌ترازوه ، هه‌لیکرد به‌ مألدا و به‌خیره‌اتنیان کرد و عاده‌ت بوو له‌وماله‌دا ئامینه و خه‌رامان به‌یه‌که‌وه چه‌ند ساتیک دابنیشن ... ئامینه به‌و که‌سایه‌تییه‌ی هه‌یبوو سام و هه‌یبه‌تیکی تایبه‌تی هه‌بوو له‌سه‌ر خه‌رامان گه‌رچی زۆر جار خه‌رامان ده‌یویست به‌گالته و پیکه‌نین ئه‌و هه‌یبه‌ته‌که‌م بکاته‌وه و به‌دالدا چوونی مه‌حموودیشی به‌خالیکی گرنگ گرتبوو له‌مامه‌له‌کردنی له‌گه‌ل ئامینه “ به‌لام ئامینه به‌وکه‌سایه‌تییه‌ هه‌وسه‌نگ و هیمن و دوور له‌هه‌له‌شه‌یه‌یه‌ پێش هاوه‌له‌کانی دابوووه‌وه و هه‌رگیز که‌س له‌هاوه‌لانی نه‌ده‌چوون به‌په‌ریزی‌دا” هه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه‌ش بوو به‌خاوه‌ن عه‌قلیکی ژیر و که‌سایه‌تییه‌کی به‌هیژ و بلیمه‌تیان ده‌دا له‌قه‌له‌م ...

کات ده‌مه و عه‌سه‌ر بوو که ئامینه هات بو مائی خالی ، ئه‌و پوژه خه‌رامان زۆر دلته‌نگ بوو به‌و هه‌لوێسته‌ی به‌هار به‌رانبه‌ری نواندبووی، واهه‌ستی ده‌کرد نه‌فسی بریندار بووه و سووکایه‌تی پی‌کراوه ...

هه‌ریه‌که‌ له‌ئامینه و خه‌رامان له‌چاوی یه‌کتردا زۆر نه‌هینیان ده‌خوینده‌وه و به‌تایبه‌ت خه‌رامان بووبوو به‌جه‌سته‌یه‌کی بی‌پروچ و گیان ، ده‌ت وت ئه‌و په‌فتار و قسه‌ په‌قانه‌ی به‌هار به‌نجیان کردووه ؟! ئامینه به‌پروویه‌کی گه‌ش و زمانیکی شیرینه‌وه پی‌ی وت :

— ده‌مه‌ویت چه‌ند قسه‌یه‌کت به‌ئاشکرا و بی‌پێچ و په‌نا له‌گه‌لدا بکه‌م...!

که‌میک به‌ئاگه‌ات و ته‌واو ده‌سته‌مۆ بووبوو ، له‌ناخیشه‌وه هه‌ستی به‌برینداری ده‌کرد و به‌ده‌م چه‌په‌ساوی و قوورگی پر له‌گریانه‌وه وتی :

– نابییت لاواز بییت ... بو وهك مهحموود نابییت ... ئیمه هه موو
كه سایه تی شهومان كردوه به نموونه یهك و پهندی ئیراده به رزی و هیزی
لی وهرده گرین ...

به دم هه نسكه وه زوری له خوكرد و وتی:

- خوشم له بهیانی یه وه زور دلته نگم ... واههست دهكهم برینداركراوم
و كه راهه تم پرووشینراوه ... دهییت چاره سه ری خوّم بكهم ...
– به لام په یوه ندی یه كه ی تو زور لارو له ویره و خوئی لی بكیشهره وه و
مه به به كویله ی په یوه ندی یه كه كه سایه تیت بدوړینیت تیایدا ...!

له م كه یین و بهینه دا بوون خه راما ن دیمه نی بچراندنی په یوه ندی خوئی
به ئه كره مه وه له بیریدا هینا یه پرو ، قورس بوو به لایه وه و له پال شه
دیمه نه شدا هه لویستی به هاری بیزی یه وه و پشت ئه ستور بوو
به دلنیای یه وه وتی:

– ئامینه ...! گه بزانه به وداخوه سه رده نی مه وه شه ئه و ئاماده نیم له سه ر
كه سایه تی سه ودا گه ری بكهم و بدوړیم “ بریار ده دم له شه مرپو به دواوه واز
له و په یوه ندی یه به ییم و به به شیک له شه زمونی ته مه نی پی شووی
دابنیم ...!

خوشحالی پرووی كرده ئامینه و به گورانكاری یه كه گه و ره ی داده نا
له ژیا نی خالوژا كه یدا ، وازه ینانیش له و په یوه ندی یه بو كچیكی سۆزداری
دلپاك ئه ستم بوو ، له م لایشه وه هه ست كردن به سووكی و ئابروو بردن
ده رهنجامیك بوو سه ودا گه ری به سه ره وه نه ده كراو په یوه ندی یه كه شه
بیگومان ده رهنجامیكی ئاوه های لی به ریا ده بوو ...

تانه و ته شه ر و سووكایه تی پیکردنی به هار به خه راما ن بوو به مایه ی
خیر و ئیتر له و رۆژه به دواوه په یوه ندی به ئه كره مه وه كال بوویه وه و

ههركاتيش جوابى بو بناردايه ئەوا دەيوت من وازم لى بهيناوهو با ئەويش
ئيتروازم لى بهينى ... !!

لەسەرەتاشەو هەلۆيست گرتن بەو رەقىيە قورس بوو بەلام
بەيارمەتى ئامينه و سەرقالکردنى بەئيشى مالهوه زياتر ئەو پەيوەندييەى
لەبەر يەك هەلۆشانى و بوو بە يادەوهرىيەك و مەگەر هەر لە چەند
ساتيكي كەمدا خەرامان بيري بکەوتايەتەو .

مهترسی به عسییهکان زیادی کرد و عهبدول سهلام عارفیش دهرکی بهمه کردبوو ، له نیو سوپادا گه رایان داده ناو هیژ و دهسته لاتی خوین پتهوو توکمه دهکرد ، له ریگه ی حهرهس قهومی یهوه پانتای یهکی فراوانیان داگیر کردبوو، بوو بوون به مایه ی وه پرس بوون بو سه رجه م دانیشتونانی عیراق و ئازاوهو گیره شیوینی یان نابوو یهوه له ناوچهکاندا

...

تونودوتیژی و تۆقاندنیش هۆکاریک بوو بو دامرکاندنی شوپرش و خاپوورکردنی نارهبازی له ملاولای ولآتدا به تایبته کوردستان...!

دوابه دوا ی کوده تاکه ی سالی 63 و پاشگه زبوونه وه ی به عسییهکان له به لاین و گفته کانیان که دابوو یان به کورد له چهند قول و لایه که وه به ربهرهکانی بهردهوام بوو ، رۆژانه پیشمهرگی کوردستان خاکی زیاتریان پزگار دهکرد و به عسییهکانیش شکست و دۆراندن دهبوو به نسیببان ، له ههنگاویکی کتوپر و سهیردا عهبدول سهلام کوده تایهکی بهرپا کرد به سههر به عسییهکاندا و به مهش به عسییهکان خرانه پهراویزهوه، به لام عهبدول سهلام شوڤینیزمیکی نه ته وه یی بوو ، هاوچه شنی به عسییهکان بوو، رق وقینی بهرامبهر میللهتی کورد پهپه ی دلیان داپۆشی بوو...!

رۆژیکی هیمن و ئاسایی بالی به سههر به غادا کیشابوو ، ماندوو بوون و بیزاری به سههر پووی عهبدول سهلامه وه دهرده کهوت “ هیژ و دهسته لاتی به خیانته و داپلۆسین و خیانته و ناپاکی دههاته پیش چاو و ... شریتی رووداوهکان له بهرچاویدا دههاتن و دهچوون ، سههرتا به شداری کردبوو له کوده تای به عسییهکاندا و عهبدول کهریمیان له سیداره دابوو،

دوای دادگاییه کی چهند خوله کی و به دیارچاوی یه وه هاوه له کی گولله باران کرابوو ...!! توندوتیژی له تیروانینی چاوه کانیدا به دی ده کراو ژیانیکی ئاوا زبر و دلپه قی کردبوو به بهریدا و تازه به بارهاتبوو له سهر کوشتن و پیرین و پیلان گپران ...!!

له ودانیشتنه دا سه رجه م ئه فسه رانی سه ر به دهسته لاتی خوئی ئاماده بوون ، هه موو چاوه ری بوون و کهس زاتی ئه وه ی نه ده کرد و رته له زاری بیته ده ره وه ...

عه بدولسه لام به گرتی یه وه دهستی کرد به قسه کردن و وتی :

— به عسیه کان پی یان راکیشابوو ، وایان ده زانی بی دهنگ ده بم لی یان ... ئه گهر دام نه مرکاندنا یه ته وه هه موومانیا ن قووت ده داو ده که وتینه به رشالآوی دپردانه یان ... !

ئه فسه ر و بهرپرسیانی ئه من و هه وانی ریش بتیک بوون و له سه ره قاندن زیاتر هیچی دیکه یان له زار نه ده هاته ده ره وه ... عه بدول سه لام درێژه ی دا به قسه کانی و وتی :

— گوی بگرن ... مه ترسی زۆر ده وری داوین و هه ریه که به چه شنی خوئی خه ریه که گرفتمان بو دروست ده کات ... کورده کان بوون به به لایه ک و له ملمان نابنه وه ... ده مه ویت هه رچی جموجوولیکی ئه و نا پاکانه هه یه خاپوور بکریت ...! نامه ویت ناویان ببیستم ... نامه ویت له م ولاته دا جگه له عه ره ب که سی تر هه بیته ...!!

قسه کان ناویته ی توورپی بوون ، له گه ئیشیدا جار به جارێک وشه و دهسته واژه ی سووک و ناشیرین ده هاتنه ده ره وه ، ئه وانه شی له ده وری بوون هاویری بوون و چه پله یان بو لیده دا ... حه ماسیا ن زیاتر هه لده ستان ، له که سایه تی عه بدول سه لامدا عه بدول نا صریان ده خوینده وه و له وپه ری

حه ماسدا يه كيک له ئه فسه ره کان هه ستاو هوتا فيکي کيشا به گياني عه بدول سه لام ، ئنجا سه رجه م ئه فسه ران دوو باره يان کرده وه و تاده هات زياتر کهش وباري کو بوونه وه که گهرم ده بوو ... !!

ئنجا ده ستيان کرد به جنیوو قسه ي ناشيرين وتن به سه رکردايه تي شوپرش و تومه تبارکردني ، يه كيک له وانه که سه ره به عس بوو خو ي درنده ده خست هه ستا و به دهنگيکي به رز هاواري کرد :

- قوربان ... کورد هه ر ناپاک بوون ... !

خه ريك بوو بلي زولم و سته مي به عسيان بهس بوو ، به لام خيرا قسه کاني گه رانده وه و وتي :

- به فه زلي يه کيکي ريزه کاني عه رهب و له ژير سه رکردايه تي شکومه ندي تو دا ئه و زنديق و ياخي بووانه داده مرکينينه وه ... !!

يه کيکي تريس هه ر له وده سته و تاقمه که خو يان شار دبو وه وه له ژيريشه وه په يوه ندي يان هه بوو له گه ل به عسي يه کاندا ره زا قورسيکي روو گرژبوو هه ستا و وتي :

- ئيمه هه موومان له ژير فه رمانی به ريزتايين و چ فه رمانيك ده ربکه يت به جي يه ... ! گه ر ژيانيشمان له ري ي دا له ده ست بدين ... !!

هيشتا حه ماسي ئه فسه ر و سه رکرده کاني سوپا دانه مرکابوويه وه يه كيک هاواري کرد :

- بژي سه روک عه بدول سه لام ... ! بژي سه روک عه بدول سه لام ...

دهنگي هوتاف و چه پله کوپه که ي گهرم کرد و عه بدول سه لاميش بي دهنگ بوو ، ته ماشاي ئه و پشتگيري و کومه کي يه ي ده کرد و زورجاريش گوماني هه بوو ئه فسه ره کاني له گه لي دا راست بکه ن ، به لام زور

خۆى خەرىك نەكرد بەبىرکردنەوہ لەومەسەلەيە و بىرى لەسەر ئەوہ توند
کرد چۆن شۆرشى كورد دابمركيئيتهوہ ...!

لەناكاو جوولەيەكى كرد و ھەموو بەئامازەيەك تيگەيشتن و بىدەنگ
بوون لەماوہيەكى كورتدا و كەس ورتەى ليوەنەھات ...!

عەبدول سەلام خۆشى سەرسام بوو لەو ئەفسەرانە چۆن ئاوا
بەچەشنى ئاميريان ليھاتووہ و بىئەوہى ھيچ بلى ھەموو لەترسا بىدەنگ
دەبن و گوى بىستى قسەكانى دەبن ؟، پاش كەمىك بىدەنگى روى
تياكردن و ئەمجارە دەموچاوى خۆشحالىيەكى كەمى پيوە دياربوو ، ھەر
ئەوہش جيگەى دلخۆشى ئەفسەر و سەرکردەكانى بوو ، بەھيمنى وتى :

– فرۆكە بەبەردەوامى بۆردومانى بارەگاوحەشارگای ياخى بووان
بكات ... جاشەكان تەواو زىندووېكەنەوہ ... سەرچەم چەشن و شىوازی
ئابلوقەى ئابوورى دروست بکەن و دەمەويت شەپكى نەفسى دريژ خايەن
بەريابكەم لەگەليان ... بيان تۆقينن...! بيان گرن ... بەلى ھەر
كوردبوونيان جيگەى خويەتى دەستگيربکړين لەسەرى ... بابزانم چى
دەكەن ...!!؟

سەرکردەى فەيلەقەكەى كوردستانيش بەشانازييەوہ وتى :

– بارەگاكانيان ھەميشە لەژيڤر بۆردوماندايە ... ئەوانەشى گومانمان
لييان بووييت دەستگيرمان كردوون و لەزىندا ندا مەرارت و ئەشكەنجە و
ئازاريان دەكەين بەگەرودا...!!

لەناكاو عەبدول سەلام قسەكانى پى بىرى و وتى :

– ھيشتا لەسنورى ھەلەبجە و شاخەكانى بوونيان ھەيە و
ھيزيکيشيان لە قەرەداغ مۆلكردووہ و دەستيش دەوہشيئن...!!

سەرکردەى فەيلەق ناچار قسەكانى بەباريکى دیکەدا بادا و وتى :

- هیژەکانمان لەوپه‌په‌ری ئاماده‌باشیدان ...!

ته‌ماشایه‌کی کرد و وتی:

— دنیاان ئی بشیویینن با هه‌موو بتوقینن ژن ، مندال ، گه‌وره و

بچووکیان ...!!

ئنجاهه‌دوور و درییژی باسی جموجوولی هیژەکانیانی کرد و

له‌ودانیشتنه‌ش به‌دواوه‌هاوکاری نیوان جاش و حکومه‌ت زیادی کرد و

بوون به‌گورگیکی هار و به‌کوردستاندا بلاوبوونه‌وه ...!!

شاری ههله بجه چهند پوژئیک بوو جموجوولیکی سهیری تی که وتبووه و هیزه کانی رژیم چاودییری ههلس و کهوتی لاهه کانیان ده کرد و چاویان خستبووه سهر ئه و که سانهی به ئه مه کداری ناسرابوون بو پيشمه رگه شوړش ...

چه کدارانی جاش بوو بووون به ملوژم و بهر بوو بوون له گیانی خه لك و پيش هیزه کانی رژیم که وتبوون له سه رجه م خاله سنوورییه کاندای و ناژاوه و شه روپیک دانیان نابوو یه وه ...

ئه رسه لان چاک بوو بوو یه وه و زور ههزی ده کرد سه ردا نیکی شار بکات و به نهینی شه ویک بمینیتته وه ، به لام خاله خواره حمی هه میشه دژی ئه و فیکره یه بوو ... مه ترسی گرتن و زور جاریش ته قه لی کردنی تیدابوو ، ئه رسه لان به تایبته بی تاقه تی شیرین بوو ، ئه وه نده تامه زرویی بینینی شیرین بوو واپه ی ده برد له زوو وه نهیدیوه و پوخساری خه ریکه له بهر چاوی کال ده بیته وه ...

ئیواره یه که له بنکه ی پيشمه رگه دانیشتبوون و ئه رسه لان به خالی وت:

- ده مه ویت له م شه وانده دا خو م بکه مه وه به شاردا ...

خواره حم ته ماشایه کی کرد و وتی:

- ئه و مه سه له یه مان باسکرد و ئیتر پیویست ناکات بیری لی بکه یته وه و

باسی بکه یته ...!

- ئاخر ... ناتوانم خو م رابگرم و ده بیته بو چهند ساتیکیش بیته

بچه مه و ناو شار ... ناچه مالی خو مان هه ر له کانی عاشقان له مالی خاله

سو فی ده بم و له وی باو کم و دایکم و خوشکه کانم ده بینم ...

خواره حم به ترسه وه باسی له ریگه ی هه له بجه کرد و وتی:

— کوپم ههریهک له وپریگایانه بگریته بهشی خوئی مهترسی تیډایه...
دهترسم بکهوئته کهمینی جاشهکان ، یان بهردهستی ئه وه ههموو چهکدارو
سهربازهی دوژمن بکهوئته ... باوکم ئه رسهلان گه پراڼه وه ناسان
نییه... ریگهیهکی پر له مهترسییه و دان بهخوئا بگره بهشکو خوا
دهروویهکمان لی بکاته وه و به نازادی بگه پریینه وه...!

پاش چه ند ساتیکی کهم ئه رسهلان به دهنگیکی نزم و هیواشه وه که
زیاتر پارانه وهی لی ده خویند رایه وه و وتی:

- خاله ... ناتوانم ئارام بگرم... تکاتان لی ده کهم ریگه م بدهن... تهنها
یهک شه و زیاتر له وی نا بم .... ریگهش ناسان ده بیته ... خو م ده کهم
به خه لکی گوندیک له و گوندانه ی ده و روبه ر، له گه ل چاوسا غیکی
سه ربه خو ماندا به چه شنی بازرگان یان گوندن شینیک له یه کیک
له ده روزه کانی شاره وه ده چینه نا و شار ...!

خالی بوئی ده رکه وت گفتو گو کردن بی که لکه له گه لیدا و ئه رسه لان
که لله ی ره قه و شتیك بکه وئته میشکی یه وه ده بیته هه رچی به جی بکات “
ناچار ویستی ئه وه چوونه دوا بخت و ئومیدیکیش بخاته بهری به لکو
لافاوی شه ر و بهر بهر کانی وشوین پی هه لگرتنی پژی م و جاشه کان کو تایی
پی بیته بو یه وتی:

- باشه وا من و کاک حه مه ئه مین ریگه مان پیډایت ... خو ئیستا ئیمه
له سه نگره داین و هه موو پوژیك چاوه ریپن دوژمن بیته سه رمان و له م کاته دا
چو ن به جیمان ده هیلیت ...!؟

زه ق کردنه وه ی ئه م خاله ش کاریگه ربوو له سه ر نه فسی ئه رسه لان، به لام
هه ر نه بووه هو ی سار دکر دنه وه ی و وتی:

- شهويك هيچ له حالى نيوه ناگوپيٽ و منيش زوو ئهو شهوه مهرامى
خوم حاصل دهكهم و زورم پي ناچيٽ دهگه پريمهوه ...!
خواره حم هيچ وه لاميكى نه دايه وه و تهماشايه كى حه مه نه مينى كرد و
ويستى نه ويش وهكو بهرپرسيك " مه ترسى و ياساغ بوونى ئهو حاله تهى
لاباس بكات ، به لام حه مه نه مين قسهى نه كرد و سهرى داخستبوو... نه م
هه لوپسته ش زياتر خواره حمى بى تاقهت كرد و ناچارى كرد خوى دريژه
به قسه كانى بدات :

- كاكه گيان له لايه كى تريشه وه شوپرش ريگه نادات و سووره له سهه
پاراستنى گياني پيشمه رگه كانى ...

نه م قسه وباسه ش تا نيوه شهوى خاياند و كهلكى نه بوو ، نه سه لان
هه ر وازى نه هيئا و ناچار خواره حم ته سليم بوو ، به لام پي وى و ت :

- خوٽ بهرپرسى له هه رشتيك به سه رت بيت ... نيئه پازى نين و توش
سووريت له سهه قسهى خوٽ ، ناچارين سهه رشكت بكهين و نه وسا
گوناهى خوٽ ئوبالى خوٽ ...!

نه سه لانيش باكى نه بوو له وه مه تر سيدا ركدنهى ريگه له لايه ن
خالى يه وه و گووى لى نه بوو ، ده ميك بوو ديمه نه كانى گه پانه وهى
له بيه وه وشيدا گرى به ن ده كرد و حالى خوٽى و شيرينى ليكده دايه وه " چ
ساتيك بيت؟! قسه وگوفتهى نيوانيان " ناخوٽ ته رزيك به خووه بگريٽ؟!
نه وشه وه تانيوه شه وه به دم خه يال و ديمه نى جياواز جياوازه وه خه وى
لينه كه وت و چه ند جاريك ساتى به يه ك گه يشتنى دووباره لي دايه وه و كه م
كه مه ش فرميسكى ده رشت له كاريگه رى ئهو دلدارى يه ي زال بوو بوو به سهه
هه موو لاشهيدا و دلئى ته واو داپوشى بوو ... ! ساتى ژوانيش شاي نيو
ديمه نه كان بوو و كاريگه ريه كه ي له دلئى نه سه لاندا يه كجار زور بوو ... !

بۆشەۋى دوايى ئەرسلان لەگەل يەككە لە پىكخستنه كانى ناشاردا
چۈنە پىرىس و لەۋىشەۋە لەگەل بانگى بەيانىدا لەدەرگاي مالى سۆفى
سالخىدا ... خانەۋادەى سۆفى ھەموو بەئاگاھاتن و ھىچ كات كەس لەو
ۋەختەدا لەدەرگاي نەدابوون “ يەكەم كەس بەئاگاھات مەحمود بوو ،
گەرچى ئەۋشەۋە تا درەنگ خەرىكى خويندەنەۋەبوو بەلام خەۋى سووك
بوو ھەر زوۋ لەسەرجىگەكەى ھەستاۋ دەرگاي ژورەكەى كردهۋە ، بىرى
بەلاى ئەۋەدا نەدەچوۋ ئەرسلان شتى وابكات ... بۆيە زۆر بەلايەۋە سەير
بوو كاتى بىنى ئەرسلان دەموچاۋى ھەلبەستوۋە “ خىرا دەرگاگەى
والاكرد و وتى :

- ئەرسلان ... تۆيت ... شتى وانايىت ... !!

چەند ساتىكى كەمى خاياند و خۆى كرد بەژوردا وتى :

- ھاتووم سەردانىكتان بكەم ...

لەۋكاتەدا سۆفى و سەكىن و خەرامانىش ھەرىكە بەچاۋى خەۋالوۋەۋە
ھاتبوونە بەرھەيوانەكە و سەرسام بووبوون ، چۆن ئەرسلان توانىۋىەتى
ئەۋ ھەموو بۆسە و خەتەر و سامناكىيە بترازينىت و بگاتەۋە
ھەلەبجە ...؟! ھەموو زۆر بەلايانەۋە عەجايىب بوو ، لەپراستىشدا كارىكى
ئاسان نەبوو بەناۋ ئەۋ ھىزەى پزىمدا بتوانىت بگاتە ھەلەبجە ... ئەمەش
دەرھەق بەحالى ئەرسلان ئازاييەكى كەم و يئەبوو ... بەلام ۋەك دەلىن
عاشق گۆى نادات بەھىچ كۆسپ و گىرقت و رىگرىك و لەپىناۋى
عىشقەكەيدا ھەموو قوربانىيەك دەدات ...!

سۆفى خوشكەزاكەى خۆش دەۋىست ... توند باۋەشى پىاداكرد
ۋەدەم ئەۋ حالەۋە وتى :

- مەحمود سەرى بكىشە دەرەۋە بزانه ۋەزعى كۆلان لەچىدايە ...

ئنجاسەكەين و خەرامانىش بەگەرمى بەخىرھاتنىيان كىرد و بىردىيان بۇ ژوورەكەى مەحموود ... ھەموو خۆشحال بوون بەبىنىنى و وا بۇ سالىك دەچوو بووبوو بە پىشمەرگە و ھەلەبجەى بەجى ھىشتىبوو ... ئەو بەيانىيە كەس خەوى پىيانەكەوتەو و لەدەورى ئەرسەلان گىر بوون ، يادەوهرى مندالى و رووداوەكانى ژيانىيان بەسەر دەكردەوہ ...

ئەرسەلان زور شادمان بوو ، دابەزىنە نىو شارى بەكارىكى مەزن دەھاتە پىش چاو ، وايدەبىنى بوو بەيەكىك لەوانەى خەلكى بەچاوى پىز و شكۆمەندىيەو تەماشاي دەكەن ، پىشمەرگە دللى زىندووى گەل بوو ، مىللەت ھەموو خەونىيان پىوہ دەبىنىن و تەنانەت جل و بەرگىيان بەتەبەرك تەماشاي دەكردن “ چونكە كارىكى ھەروا ئاسان نەبوو كەسىك لەمال و حال و ژيانى ناسايى خوى ببوورى و ژيانى پىر لەمەترسى كوشتن و گرتن و شاخ و داخ و كۆل بەكۆلى و سەرمای زستان و گەرمای ھاوین و پەش و رووتى قىبوول بكات ... !!

بۆيە پىشمەرگە جىگەى خەون و ئومىدى مىللەت بوو ... خەلكى گوند و شار بە پەروۆشەوہ باوہشيان بۇ كىردبوونەوہ و پىشوازى گەرم و گورىيان لىدەكردن ، گوندنشىنى و ھاەبوو گەر بىزانىايە مەفرەزەيەكى پىشمەرگە لەسەنگەردان لەناوچەيەكدا ئەوا بەكۆلى نان و پىداوېستىيەوہ بەپىدەكەوت و بىئەوہى كەس پىي بلى ، باكىشى نەبوو پىزىم چى دەكات بەرامبەر خوى و مال و مندالى ... ! چونكە ئومىدى ھەموو گەل وابەستەى ئەو دەستە ئەستىرە ناسايە بووبوون كە كىوچىياكانىيان كىردبوو بە مال و دوژمىيان ھەراسان كىردبوو ...

لەبەرئەووە ئەرسلەلان لەناخەووە شانازی بەخۆیەووە دەکرد و بەچاویکی مەزنەووە پیشەو کارەکە ی دەهاتە پیش چا و ، گوی ئەدەدا یە مەترسی و ئاستەنگەکانی بەردەم ئەو کارە ...

هیشتا خۆری ئەو پوژە نەکەوتبوو سۆفی چوو بۆ مائی میرزا سلیمان و لەگەل خۆیدا هەموویانی هیئا ... ئەوانیش بەو پروداوە کتوپرە سەرسام بوو بوون ، وپرای ئەو ی دەترسان لەچارەنووسی کورەکەیان بەلام خۆشحال بوون بەو ی لەنزیکەووە بەدیداری جەرگ و نیوئەمامی دلایان شادبێنەووە ... دیمەنەکانی بەیەک گەیشتن و شادبوون بەیەک کاریگەر بوون ، کەسیک نەبوو لەوماڵەدا نەگری و “ حالەتیکی لەدل ناسکی بۆ دروست نەبوویت ... !

ئامینە لەهەموویان زیاتر هەست ناسک بوو ، چەند تاسە یەک هات بەسەریدا و خەریک بوو ببووریتەووە ، ئەوئەندە تامەزرۆی بینینی کاک ی بوو ، سەرتاپای جەستە ی دەلەرزی و فرمیسکە گەرم و گورەکانیشی پریزان بەستبوو بەدوای یەکدا و ئارامی لەبەر هەلگیرابوو ، چەند جارێک لەسەر یەک براکە ی توند گرت و ماچی کرد ، ئەویش زۆر ئامینە ی خۆش دەویست و دەرکی کردبوو بە رەحم و سۆزی ئامینە بۆ ی ...

دوای هیوربوونەووە ی هەستی جۆشاوی هەموویان میرزا پروی کردە کورەکە ی و وتی :

- یاخوا بەخیربێیتەووە ... زۆر تامەزرۆی دیدارت بووین ... بەلام چۆن توانیت لەنیو چەکە ی ئەو جاش و سەربازانەووە خۆت بگە یەنیتە شار ... ئەم پرسیارە لای ئەرسلەلان زۆر گرنگ بوو چونکە پە یووەست بوو بەباسی ئازایەتی و لیها تووی پیشمەرگە و دەشیتوانی ناوکیشی باسی خۆشی بکات ... پاش کەمیك بێدەنگی ئەو جا وتی :

— دەمىك بوو دەمويست بگه پريمه وه ... دلّم دەكولا وهك مەنجهل بو
شار و خەلكەكەى ... بىرم دەكردن ... پيشمه رگه وينهى پولاّن و
بەربەستىكى مەزنن ... جاشەكان جار لەدواى جار شكست دەخون ...
پژىم گلۆلهى كه وتوته ليژى و بەفرۆكه و تانك و زرى پوش ناتوانيت زال
ببيت بەسەرماندا ... خالم زور ويستى ريگم ليبيگريت تاوهكو دانه بەز مه
ناوشار... بەلام دلّم پالى پيوه نام و گه پامه وه !!...

بەووردى گوى قولاخى قسه كانى بوو بوون تەنانەت نازداريش
كه لەباو هشى كاكيدا بوو ، بيدهنگ واقى و پمابوو ، سەرنج پاكيشانى
گەورەكان بو قسه كانى كاكى هەستكردن بە مەزنى گفتوگو و كاكى بو
دەردەخست ...

ئەو پوژە تا ئيواره هەموو لە دەورى ئەرسەلان بوون و ، بەتەنهاش
ئامينه ئاگادارى خواس و پازى نيو دلّى ئەرسەلان بوو ... بواريان نەدا تا
لەكاتى دەست شتنى نان خواردنى نيوه پوڤدا ئەرسەلان چىپاندى
بەگوى ئامينه دا :

- ئامينه دەمه ويت شيرين بينم ...!

داوايه كى زور ئەستەم بوو “ چونكه هەموو لەژىركارىگەرى
رووداوه كەدا بوون و دەورى ئەرسەلانيان بەرنەدەدا و دەتوت تازە لەگور
هاتوو تە دەره وه ، بويه ئامينه بەدەنگىكى هيواش و لەسەرخو وتى :

- شتى وا مهاله ... چۆن ؟!! ريگه يه كم نيشان بده با پيايدا بپروم
و مەرامەكەت بەينمه دى ...

ئەرسەلان تۆزى پراوه ستا و وتى :

- گوى بگره ... من ئەمشه و ليڤه دەبم ... شهو ...

خەرىك بوو بلى شەھوبىيىنىم “ بەلام بىرى كردهوۈ ئەو داوايە ھەر زور
مەھالە ھەرگىز كچىكى ۋەك شىرىن ناتوانىت بەوشەوۈ بگاتە مالى
سۆفى... غەم داىگرت و ھەستى بەدلەپراوكەي يەكى زوركرد و وتى :

– نا... شەونا... باشە ھەول بده ئەم عەسرە بەبىيانوويەك بېھىنەرە
دەرەوۈ و بىكە بەئىرەدا...!!

ئامىنە ويستى بېرسىت ئەى چى بكەين لە باوكم و خالم “ ئەرسەلان
پىشى كەوت و وتى :

– زور ئاسانە ... دەلىين بۆلاى خەرامان ھاتوۈ و ئىشى ھەيە ...
منىش دەچمە ژوورى ئەو ديوو ...

نوتقى بەسترابوو و لەوۈزىاتر قسەى پىنەبوو ئنجا ناچار وتى :

- دەتۆ ۋابكە ... چى دەبىت بابىت ... !

ئەرسەلان پەشۆكا بوو ، ئەو ينى نيو دلى ھەراسانى كرىبوو ، لەشىرىن
زىاتر كەسىكى دىكەى نەدەبىنى و لەدلى خۆشىدا بېرىرىدا بوو بەمىرزى
باوكى بلى ، بەلكو بچىتە داخووزى شىرىن و ھەرچونىك بىت دەست
نىشانى بكات ...

ئامىنەش دلى نەدەھات تاقەبراكەى زویر بكات و لەبىرىشىدا ئەوۈى
لىك دەدايەوۈ چۆن شىرىن بانگ بكات ... ئىشىكى ۋائاسان نەبوو ،
پىويستى بە جورئەت و پى بەجەرگان ھەبوو ... پىش ئەوۈى شىرىنىش
بانگ بكات كەش و بارى مالمەكەى تارادەيەك ساز كرد و داىكى و خالۆژنە
سەكىنى تىگەياند ...

بەئاشكرا چەندقسەو گوتەيەكى بەداىكى و خالۆژنە سەكىن وت و
ئەوانىش خۆشحالئىيان بەنيزپاكى ئەرسەلان دەرېرى و بىدەنگ بوون و
بېرىرىندا بۆ چەند ساتىكى كەمىش بىت دوودلدارەكە يەك بىينن ...

كاتىكى زور كەمى برد و ئامىنە و شىرىن خۇيان كرد بەمالدا و
ئەوساتەى ئەرسەلان چاۋەپىۋى بوو وا خەرىك بوو بەرجەستە دەبوو ،
شىرىن يەكجار ھۆگرى ئەرسەلان بوو ھەر ئامىنە پىۋى وت خىرا عەباكەى
ھەلگرت و بى قەيد و شەرت لەگەلى بەرىكەوت ...

عادەت و داب و نەرىت وابوو كچان جىگەى دانىشتنى خۇيان
جىادەكردەۋە لەو جۆرە سەردانانەندا و ، لەژورىكى تدا سەريان دەكرد
بەيەكدا ، ئەمەش بۇ ئەرسەلان ھۆكارىكى باش بوو ، ھەرسى كىژەكەش لە
ژورەكەى مەحمود دانىشتن ، لەلایەكى تىشەۋە سوۋى ومىرزا ھاتنى
شىرىن پى سەير بوو بەلام خىزانەكانىان ھەر زوو بىدەنگىان كردن و
ھىچيان نەوت ...

ئەرسەلان بەبىانوى چوونە سەرئاو دەرگای ژورەكەى كردهۋە و
چوۋە دەرەۋە ، ئەۋەندەى نەبرد تەقەيەك لەدەرگای ژورەكەى دراو
فەرموۋى لىكرا ، ئامىنە و خەرامان بى ئەۋەى ھىچ بلىن جگە
لەزەردەخەنەيەك كەلسەر لىۋەكانىان دەبىنرا بەدەرکەتن و شىرىن و
ئەرسەلان بەتەنھا مانەۋە ، ساتىكى زور كارىگەر بوو لەسەر ھەستى
ھەردوو دالدار و بەنيازىكى پاكەۋە پرو بەپروۋى يەك بوونەۋە ، ئەرسەلان
پەۋشتى بەرزى واى لىكردبوو ھەرگىز لىۋى نىك نەبىتەۋە و
خۆشەۋىستى يەكەيان لەسنورى رىز و قەدر و بىگەردى دا بمىنئىتەۋە ...
شىرىن پەروەردەيەكى بەرزكرا بوو بەتەنھا چاۋيان لەيەك پرى و
ھەردووكيان چەند ساتىك رامان ...

شىرىن لەناخەۋە دەيگوت : نا ... نا ... بىرواناكەم ... تۋ بلىۋى
ئەۋە ئەرسەلان بىت ... !!

ئەۋىش بەدەنگىكى نزم پەردەى بىدەنگى شكاند و وتى :

— شیرین گیان ... ھەمیشە لەبیرم دابووی ... ئەم ھەموو کۆسپ و مەترسی یانەم لەبەر تۆ بێری ... دەمێک بوو نەم بینیبوووی ... وەختە بوو سویم دەبویەوہ ...!

لەم قەسائە واقی و پەمابوو زۆر عەودالی بینینی ئەرسەلان بوو بەدەنگیکی ناسک وتی :

— ئەرسەلان ... ئای چەند بیرم دەکردیت ... لەوساتەوہ تۆ ھەلەبجەت بەجی ھێشتووہ من ئیسراحتەم لەبەر ھەلگێراوہ و شەوانیش بەدەم گریانەوہ خەوم لێدەکەوێت ...

قەسەو باس زۆر بوو ئەرسەلان بیکات و ھەرگیز تیبری نەدەخوارد لەدیداری شیرین بەلام دەترسا خالە سوفی و باوکی دەرگاکیان لیبکەنەوہ و کەسیتی ھەردووکیان بشیوێت لایان ، بەمەش شیرین سووک بکات و تووشی ئیحراج بوونی بکات ... بەخیرایی و لەھەلۆیستیکی کتوپردا وتی :

— شیرین .... منیش ھەرۆک تۆ وابووم و لەژێر ئەو ھەموو ناپەھتەییەدا ھەر بیرم لەتۆ دەکردەوہ ، شیرین .. دەمەوێت ... دەمەوێت ھەر ئەمشەو بنیڕمە داخووزیت و دەست نیشانەت بکەم ... پێت خۆشە... ھا ... !!؟

بەم ھەوالبە خۆشە پەروی گەش بوویەوہ و سوور ھەلگەرا و بەدەنگیکی شەرم نامیژەوہ وتی :

- باشتەین چارەسەرە بۆ ئەم حالەیی کە تیژی کەوتووین ...

ئەنجا بەخیرایی ئەرسەلان دەرگاکی کردەوہ و سەریکی لارکردەوہ بۆ دەرەوہ و دواتر سەری کیشایەوہ ناوہ و وتی :

— دترسم هردووگمان له که دار بین تهها ئەم چەند ساتەم
بەسە... بەنیازی سەرگرتنی مەرامی هردووگمان ... گیانەکهەم بەخوات
دەسپێرم...

ئەمە ی وت و چوو دەروە و شیرین حەپەسابوو ، چاودێری
ئەرسەلانی دەکرد و چاوی ئی نەدەترووکاند ... گیانیشی لەخۆشی دا
دەلەرزى و توند عەباکە ئالاندبوو لەخۆیەو و دەت وت گەردەلوول و
زریانیکى بى‌وچان هەستاوه ، کاتى ئامینە و خەرامان هەلیانکردەو
بەژووردا و بەحوالەوە بینیان زۆر سەرسام بوون ، خەيالى ئامینە پەوی
پى نەکردە دووپیانیکى خراپ ، چونکە شارەزابوو لەپەوشتی براکە ی ،
بەلام خەرامان بەرەستى دانا لەبەردەمیدا و وینای ئەرسەلانی هینایە
پیش چا و کە دوورە لەهەموو گومان و پەوشتیکی نابەجى ، بۆیە ئەویش
قوتار بوو لەخەيال و بیری نابەجى و هردوو کچەکە بەرەو پەوی شیرین
چوون و ئەملاولیان گرت... ئەویش تازە خەریک بوو دەهاتەو سەرخۆ و
جاری قسەى بۆ نەدەکرا ، هەرچۆنیک بوو حالى کردن و دواى چەند
ساتیک شیرین گەرایەو مالى خویان ...

هەر ئەو شەویش میرزا و سۆفی سألچ چوون بۆ مالى حەسەن ئەفەنى
و داواى دەستى کچەکەیان لیکرد ، ئەویش ئەرسەلانی زۆر خۆش
دەویست و بە لاویکی پەوشت بەرز و بى‌تەنگ و چەلەمەى دادەنا ...
بەخۆشحالییەو پەوی بوو بەمەرجیک شیرین و دایکی پەوی بن ...
بیگومان شیرین و دایکیشی نکوولیان نەبوو دەم و دامانیان تاقى کرایەو
و لەبەر وەزعی ئەرسەلان کارەکەیان دوانەخست و ئەو شەو رى‌ورەسمى
بەیک گەیشتنى هردوو لاویان داناو، بەپیرۆزبایى هەموو لایەک
گرى‌وبەندى هاوسەرایەتیان بەیکەو بەستن ، بەلام پەریاریان دا جارى

كەس نەزانی تارەكو ھەلیكى باش دەپەخسیت بۆیان ئەوسا لای خەلكی
ئاشكرای دەكەن ...

بەم پىۆرەسمەش ھەردوولا بەخۆشحالییەو ھەسەریان خستە سەر
سەرىن و شەویكى شادیان پۆژكرده ھە .

* * *

روداووه‌کانی گۆره‌پانی عیراق تاده‌هات زیاتر گرز ده‌بوو ، هیزی
 پیشمه‌رگه توانا و ده‌سته‌لاتی به‌سه‌ر پووبه‌ریکی فراواندا ده‌پویشت و
 هیزه‌کانی پژی‌میش شکست و تیکشاندن پووی تیده‌کردن ، پیشمه‌رگه
 به‌ته‌نها خاوه‌نی شه‌ستیر و بپنه‌وو ره‌شاش و له‌هه‌ندیك ناوچه‌شدا
 توپیکیان جیگیر کردبوو ، پژی‌میش توانای چه‌کداری و مرویی سه‌ر ژمیر
 نه‌ده‌کرا و سوپایه‌کی توکمه و زۆر بی‌شوماری هه‌بوو ، به‌لام گیانفیدایی
 پیشمه‌رگه و قوریانی دانیان کاریکی وای کردبوو ، ئەفسه‌ر و سه‌ریاز و
 جاشه‌کان توقیبوون و گیریان خواردبوو به‌ده‌ست پیشمه‌رگه‌وه ...

عه‌بدول سه‌لام سه‌ردانیکی قه‌رده‌اغی کرد و تیایدا و تاریکی
 شو‌فینیزی‌دا و بانگه‌شه‌ی ناسیونالیزی عه‌ره‌بی کرد و زالی‌کرد به‌سه‌ر
 کورد و که‌مایه‌تیه‌کانی عیراقدا ...! ، مافی کوردیش که‌وته ژیره‌وه و
 هاوبه‌شی کردنی کوردیش له‌عیراقدا بوو به‌جی‌ی مشت و مرو هه‌زار ویه
 قسه و گوته ...!

پیشمه‌رگه‌ی کوردستانیش بوون به‌ئاگر و به‌ریوونه گیانی هیزه‌کانی
 رژیم و له‌هه‌له‌بجه و پینجوین و قه‌لادزی و قه‌رده‌اغ و سه‌رجه‌م ناوچه‌کان
 به‌رزبوویه‌وه و توانای ده‌ست وه‌شاندنی پیشمه‌رگه‌گه‌یی‌یه پاده‌یه‌ک پژی‌م
 په‌ی بی‌نه‌ده‌برد و ، عه‌بدول سه‌لام تووشی هستریا هات ... له‌ پوژنامه‌ی
 (بلد) هوه هه‌ره‌شه‌و تۆمه‌تی کافرپوونی بو کورد ده‌هۆزی‌یه‌وه و هه‌ولی
 ئەوه‌ی ده‌دا پای عه‌ره‌بی له‌ده‌وری شو‌فینیزی کۆبکاته‌وه ، به‌لام به‌ته‌نها
 ده‌سته‌یه‌ک ئەفسه‌ر و ئەلقه‌ له‌گۆی زیاتر، که‌سی تر وه‌لامی داواکه‌یان
 نه‌دایه‌وه و ناچار برپاری‌دا گفتوگۆیه‌ک له‌گه‌ل سه‌رکردایه‌تی شو‌پشدا
 بکات ...

پیشمه‌رگه‌کانی کوردستان نیگه‌ران بوون به گفتوگو و به چاوبه‌ست و هه‌لخه‌له‌تان‌دیان د‌دا له‌قه‌ل‌م “ چونکه هه‌رکات پ‌ژیم تووشی شکست و لاوازی ببوایه ئەوا پرووی ده‌کرده گفتوگو و دانوستان و وه‌کو‌تریش مه‌سه‌له‌ی مافه‌کانی کوردیان خستبووه په‌راویزه‌وه و ئاو‌ریان نه‌ده‌دایه‌وه به‌لایدا ...

ئە‌مه‌ش وای‌کردبوو به‌رپرسان و پیشمه‌رگه بی‌زارین له‌هه‌لسوکه‌وتی سه‌رکردایه‌تی ، هه‌ر له‌و پ‌وژانه‌ش‌دا تا‌ق‌می مه‌کته‌بی سیاسی و مه‌لا مسته‌فا مق‌و مق‌و له‌ نیوانیاندا دروست بوو‌بوو ، ئە‌مه‌ش جی‌گه‌ی نیگه‌رانی خه‌لکی کوردستان بوو ، ده‌ترسان پ‌ژیم ئە‌و جیاوازی راوب‌و‌چ‌وونه بق‌وژیت‌ه‌وه و دووبه‌ره‌کی به‌ریا بکات له‌نیوانیاندا ...

تازه پیشمه‌رگه که‌وتبوونه سه‌ر باری جه‌نگ و شه‌ری در‌ی‌ژخایه‌ن ، هه‌ریه‌ک له‌و پیشمه‌رگانه واه‌ستی ده‌کرد که‌رامه‌ت و پ‌یزی میلیه‌ت دراوه‌ته ده‌ستی ئە‌و و ده‌بی‌ت به‌رگری لی بکات ... به‌لام هه‌والی ناگ‌ریه‌ست گه‌یشت به‌سه‌رجه‌م هی‌زه‌کان و تووشی بی‌زاری و پ‌ق وقین بوون ، خواره‌حم باره‌که‌ی بو‌ پاسا و نه‌ده‌کراو پیشتر له‌گه‌ل عه‌بدول که‌ریم ، ئنجا له‌گه‌ل به‌عسی‌یه‌کان و عه‌بدول سه‌لام ، ئە‌مه‌جاره‌ش له‌گه‌ل عه‌بدول سه‌لام گفتوگو و دانوستان سه‌ری هه‌ل‌داوه ، هه‌مووشی بو‌ سوودوه‌رگرتن بووه له‌کات و به‌هی‌زکردنی هی‌زه‌کانیان ...!!

پیشمه‌رگه‌کانیش هه‌ستیان کردبوو جم‌وجوولیک له‌ئارا‌دایه و که‌سیان نه‌یان ده‌وی‌را پرسیاربکه‌ن ، ئە‌رسه‌لان گو‌ی نه‌دا به‌هیچ په‌ری‌زیک و بی‌باکانه‌وتی :

- خاله چی له‌ئارا‌دایه ؟!

خوارحم له توورپه یی دا فرمیسیک قه تیس وه ستابوو له چاوه کانی دا و
وتی:

— دیسان گفتوگوؤ ... نهو گفتوگوویه کی هه موو جاری به زیانی نیمه
ته او دهییت ... !!

ئه رسه لانیس به داخوه وتی:

— باشه سه رکردایه تی خوئی نازانییت رژییم دهیه ویت هه لمان
بخه له تی نییت؟! خوئیان نه وه نازانن ...؟! به خوا سهیره ... !!

- نازانین چی بلیین به و پیشمه رگانه ...؟! هه موو جاری سه رکردایه تی
نیمه ئاو امان لی ده کات ...! ناشتی له گهل نهو که سایه تیانه
دهره نجامه کی دیاره ... پیویست ناکات بچینه کایه وه له گه لیان ...!

ئجا خوارحم هه ناسه یه کی ساردی هه لکیشا و وتی:

— با نه مجاره بزانین حالمان به ره و کوئی ده چیت ، عه بدول سه لام
داروده سته که کی نیازیان باش نییه ... شوپرشیش به ساویلکه یی خوئی
بروایان پی ده کات و فریو ده خوات ... !!

یه کی له پیشمه رگه کان وتی:

— پاش نهو هه موو فیداکاری و قوربانی دانه دهییت جاریکی تر
له سفره وه ده ست پی بکه ینه وه ...!

خوارحم هه سته کی کرد پیشمه رگه کانیشی بی تاقه تن و ترسا له وه ی
تووشی ناؤمییدی بن وتی:

- ناشتی باشه به لام له گهل کی دا ناشتی بکه ین؟ ئومیده وارین نه مجاره
شتیکی لی هه لیکرینین ...!

* * *

بەپراگەياندننى ئاگر بەستى نىوان پزىم و پيشمەرگە ناوچەكە چەشنىك
لەهيمنى و ئاسايشى بەخۆۋە بينى ، پيشمەرگەش ھاتوچۇى ناوشاريان
دەكرد و شەوانە لە نيوشاردا دەمانەۋە ...

ئەرسەلان و خالە خوارەحمى بەسەردانىك گەرانەۋە بۇ ھەلەبجە و خزم
و كەس و كار بەگەرم و گوپرى پيشوۋازىيان لى كىردن ، خوارەحم هيشتا
ژنى نەهيئابوو ، ھەر لەمالى سۆفىى براى بوو ، زورجاريش پىيان دەوت
ژن بەيئە ، بەلام دەيووت: تاكوردستان پرگارى نەبيت ژن ناهيئم ...

ئەو بارە ھەليك بوو بۇ ئەرسەلان و توانى ئيش و كارى
ھاوسەرگىرەكەى پيش بخات و لاي خەلكيش بييت بەكارىكى ئاسايى و
بەرچاۋ ، ميرزا سليمانى باوكيشى زور پەلەى بوو لەگواستنەۋەى
بووكەكەيدا و ھەميشە دەيووت : با زوو چاومان بەمال و منداليان
بكهويت ...

ھەسەنە ئەفەنى باوكى شيرين شاعىرىكى نيشتمان پەرورەبوو ،
كچەكانيشى لەسەر مانا بەرزەكانى نيشتمانىيەت پەرورەدەكردبوو ،
ھەزى نەدەكرد زوو كچەكانى بەرى بكات بۇ مالى خويان بەلام لاويكى
رەۋشت بەرز و كەسايەتىيەكى پتەۋى ۋەك ئەرسەلانىش دەگمەن بوو ...
خانەۋادەكەشى جيگەى ريز و تەقدىرى خەلكى بوون ، بۇيە رانەماو
ھەرزوو پارزى بوو لەسەر بەشۋودانى كچەكەى ...

مالى ميرزا خويان نامادەكرد بۇ ئاھەنگ گىپران و خزم و كەس و كار
لەگوندى سازان و عەبابەيلى و مۆردىن و ... ھاتن و خەلكىكى زور
كۆبوونەۋە ...

شیرین له مالی خویاندا رازاندبویانهوه و چاوه‌ری بوون مالی زاوا بیین به‌شوینی‌دا ... ئه‌رسه‌لان شادمانی به‌ده‌موچاوو هه‌موو گیانیدا دیاری دابوو و له‌خۆشحالیدا ده‌شنایه‌وه ...

به‌گه‌یشتنی بووک بۆ به‌رده‌رکی مالی میرزا ئه‌و خه‌لکه‌ی ئاماده‌ی زه‌ماوه‌نده‌که بوون هه‌ژان و ده‌ستیان کرد به‌ ته‌قه‌کردن به‌سه‌ر بووک و زاوادا... ئه‌رسه‌لان ده‌ستی بووکی گرت و له‌سه‌ر دوو کورسی هه‌ردووکیان دانیشتن و خه‌لکی ده‌ستیان کرد به‌ هه‌له‌په‌رکی و ره‌ش به‌ئه‌ک ، خه‌لکی به‌دلیکی ساف و بی‌گه‌رده‌وه هه‌له‌په‌رین و ته‌عبیریان له‌خۆشحالی خویان ده‌کرد به‌ بۆنه‌ی به‌یه‌ک گه‌یشتنی ئه‌و دوو لاوه‌ی ده‌می بوو دلیان به‌یه‌که‌وه‌بوو ، مه‌حموود و ئامینه‌ش جاربه‌جاریک ته‌ماشای یه‌کتریان ده‌کرد و ئامینه‌ زۆر جوان و نه‌شمیله‌ ده‌رده‌که‌وت و، شوخی ئه‌و زه‌ماوه‌نده‌بوو... جیگه‌ی سه‌رنج و نیگای کوپوکال بوو ، بالای به‌رز و ده‌موچاوی پان و سپی و ئه‌برۆی ره‌ش و که‌وانی و کراسه‌که‌تانه‌که‌ی به‌ری و قژی ئال و درێژی بووبونه‌ تاجیکی جوانی سه‌ری ئاهه‌نگه‌که و ئاماده‌بووان سه‌رسام بوون به‌و کیژه ، ئه‌ویش به‌ته‌نها له‌ده‌وری شوپه‌سواره‌که‌ی خۆی ده‌سووپایه‌وه ...

چیشته‌ و نانیکی زۆر ئاماده‌که‌رابوو، سی‌مه‌ر سه‌ر به‌رپا‌بوو ، خه‌لکی زۆر دلخۆش بوون و تا ئیواره‌ ده‌وری بووک و زاوایان چۆل نه‌کرد “ ئنجا له‌گه‌ل ئاوابوونی تیشکی خۆر و په‌وانه‌وه‌ی پووناکی و داها‌تنی شه‌و ورده‌ ورده‌ خه‌لکی مالی میرزا سلیمانیا‌ن به‌جی‌هیشته‌ و به‌ته‌نها بووک و زاوا له‌گه‌ل یه‌ک مانه‌وه ، ئه‌رسه‌لان ده‌می‌ک بوو چاوه‌ری ئه‌وساته‌ وه‌خته‌بوو ، تا له‌گه‌ل د‌داره‌که‌یدا به‌یه‌ک بگه‌ن و زیاتر له‌یه‌کتر نزیک بوونه‌وه ، شیرینیش له‌شه‌رما کولمه‌کانی سوور بووبوونه‌وه و ده‌نگیشی گۆرا‌بوو ...

ئەرسەلان بەشەرمىكەۋە دەستى توند گوشى و پىۋى وت:
— خۇشەۋىستى دل... ۋابەمورادى خۇمان گەشىتىن ، دەترسام
لەۋەى ژيانى پىشمەرگايەتى درىژە بكيشى و ھەلىكى وام بۇ نەپرەخسى
تابەيەك بگەين ...

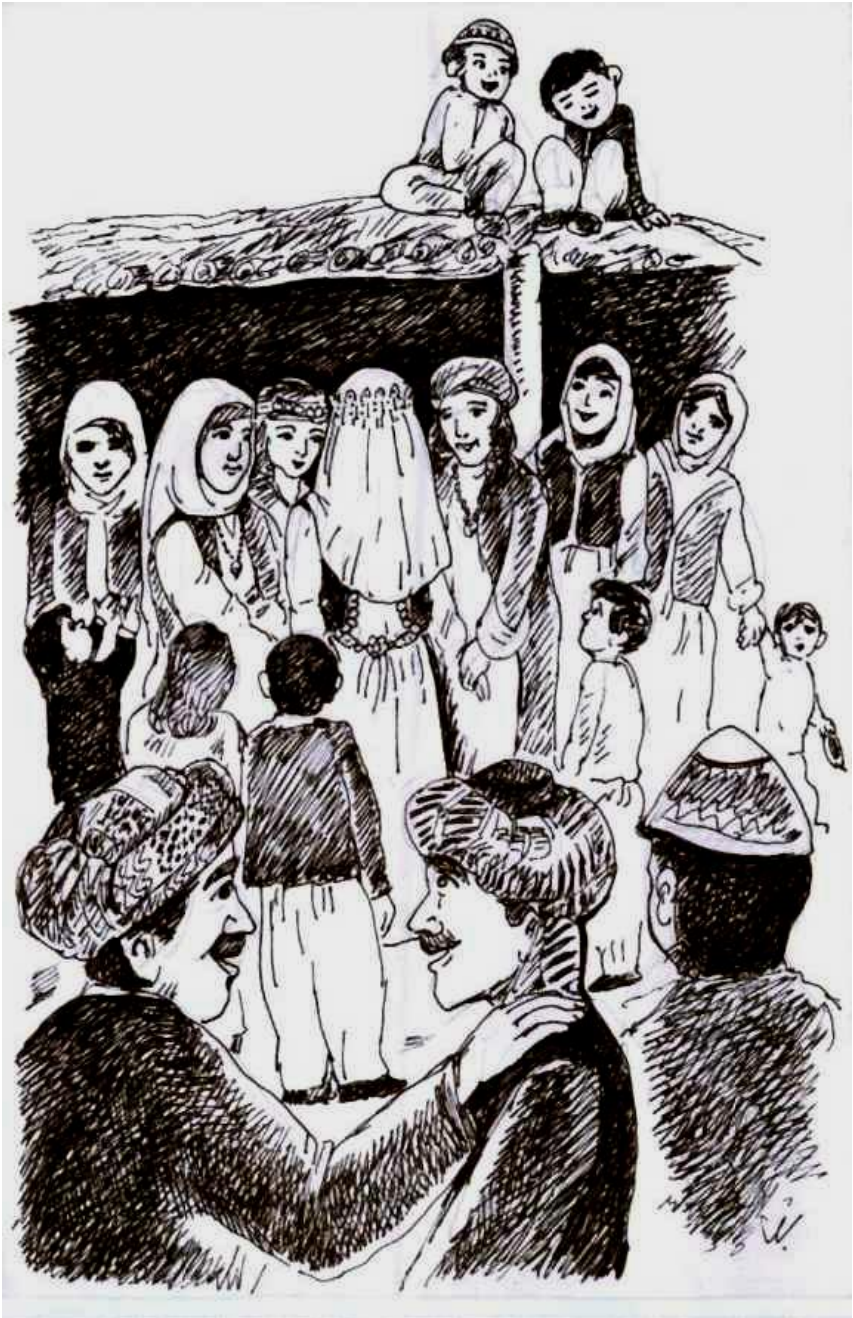
شېرىنىش بەتەرىقىيەكەۋە وتى:
— ئەۋ خەۋنەى ھەمىشە لەبىرمدا لىكم دەدايەۋە و شەۋانە دەبووم بە
تاساۋ و كۆيلەى ، ۋا ئىستا ھاتەدى ...

ئىنجا ئەرسەلان توند گوشى بەخۆيەۋە وتى:
— تەۋاۋ نايىت ئىتر چاۋ لەدۋابىن و چاۋەپرۋى ئەم ساتە بىن ...
ژيانمان ئەۋەندەى بەبەرەۋە نەماۋە تاكات بەفېرۋ بدين ... ئىتر بەسە
دوورى ...

شېرىن ھەستى بە جۇرىك لەتىكەل بوون كرد پىشتەر ئەزمونى ۋاى
نەدېبوۋ تەنھا ئەۋەندەى بۆھات و وتى :
- گيانەكەم ...

ئىتر ھەردووكيان سەرمەستى يەك بوون و دۋاى چاۋەپروانىيەكى زۇر
شەۋى دىدار و بەيەك گەشىتن داھات و لەژىر پەردەى ھاسەرىدا
دەرختى خۇشەۋىستىيان ناشت .

چەند مانگىك بەسەر پىكەوتنى پىشەمەرگەدا راپورد ، بەلام وەك جارەكانى تر رىژىم پابەند نەبوو بە بەلىن و گفتمەكانى خۆيەو و كەم و زۆر شەر لەملاولای ناوچەى هەلەبجەدا سەرى هەلدايەو ...

پۆژىك لەو پۆژانەى مانگى نو لهچەمى خەزىنى نزيك زەمەقى مەفرەزەيەكى جاش كەوتە كەمىنى پىشەمەرگە و زۆرەيان كوژران ، ئەرسەلان مالى خۆيانى بەجىهيشت و پىووى كرده مالى سوڤى سالىح ... خوارەحميش مانگىك بوو چوو پىووه و پىيارە و چالاكىيان دەنواند دژ بە رىژىم ... بارودوخەكە زۆر ئالۆز بوو ... شىرىن و ئامىنە و سەرجهم ئەندامانى خانەوادەكە پۆحيان سپاردبوو ، زۆر دەترسان لەوەى ئەرسەلان تووشى بەلایەك بىيىت ... سەربازەكانى رىژىم سەرى كۆلانەكانيان گرتبوو ... ئەو دەقەرە جمەى دەهات لەجاش و سەرباز ... لەناو بىردنى ئەو مەفرەزەيەى جاشەكان كاريگەرىيەكى تەواوى كردبوو سەريان “ لەلایەك كاريگەرى لەسەر پىژىم و لەلایەكى تىرشەو بو ئەو عەشیرەتانەى سەنگەريان يەك خستبوو لەگەل پىژىمدا ...

هەندىك لەخزمى ئەو جاشانەى تياچوون بو تۆلەسەندنەو لەكەس و كارى ئەو پىشەمەرگانەى هەلەبجە هەلىيان كوتايە سەر مالىيان و چەند كەسىكى بى دىفاع لەو ئاژاوه و پقى تۆلەسەندنەدا تياچوون، مالى ميرزاش لەخۆيان دەترسان گەرچى ئەرسەلان بەشەدارى نەكردبوو لەو دەست وەشانەنى پىشەمەرگەدا ، لەلایەكى تىرشەو سوڤى سالىح زىنوقى چوو بوو ، بەلام گەرەكى كانى عاشقان سەنگەرىك بوو بو پىشەمەرگە و پىژىم و جاشەكان بەدىققەت و وريايىيەو مامەلەيان لەگەلدا دەكرد ...

ئەرسەلان لەمەئى سۆفى چەند شەوئىك مایەو ، خوارەحم جوابى ناردبوو بۆى كەلەوى بىت تا دەستەبەك لەپىشمەرگە دىنە ناوشار و لەگەل ئەواندا خۆى پىك بخت و بگەپىتەو ...

بەتەنھا لەمەئى مىرزادا فاتم و مىرزا و نازدار مابوونەو ، شىرىن و ئامىنە لەمەئى سۆفى بوون ، ھەموو دىسۆزانە سەريان كەردبوو بەبەكدا و غەم و پەژارەى دروست بوونەو شەر و پىكدادان بەزى شادى و خۆشىيانى تاراندىبوو ... شىرىن لەوان زىاتر دەترسا و بەتایبەت پاش ئەوئى نىشانەى دووگىيانى بوونى لىدەرکەوت بوو ، دووقاتى جاران ئەرسەلانى خۆش دەويست و شەو و رۆژ چاوى لەسەرى بوو و دەورى بەرنەدەدا ... !

ئەو دەستە پىشمەرگەرىەى بەپىكەوتبوون لەھەلمەتتىكى چاوەروان نەكرادا دا بەزىنە ناوشار و تەقىيان لەھىزەكانى پزىم كرد و پىكدادانىكى بچر بچر پوویدا ... ھەر دەنگى تەقەو دەستپزىش ھات ئەرسەلان خۆى پىچاپەو و ئامادەبوو ، سەرچاوەى دەستپزىژ و تەقەكەى نەدەزانى بەلام نىشانەكانى تەقەكەى كتومت بۆدەرکەوت ھاوچەشنى بەرچاوپۆشنى بەكەى خالى بوو ، خانەوادەى سۆفىش ھەموو بەپىوھ وەستابوون و بە ژن و پىاویانەوھ رەنگيان زەرد ھەلگەراپوو ، لىويان وشك بووبوو بەئەستەم ھەناسەيان بۆ دەردا ... !

پاش ھىوربوونەوئى دەنگى تەق و توق لەناكاو لەدەرگای مەئى سۆفىدرا و ھەموو راپچلەكىن و شىرىن بەپىئى پەتى راپكرد بەرەو پىرى ئەرسەلان بىئەوئى دىققەتى دەوروبەرى بدات باوھشى كرد بە ئەرسەلاندا و وتى :

– نەچىتە دەرەوھ ...

مهحمود ههنگاوهکانی هه‌لنا و چوو به‌رهو دهرگای هه‌وشه ، سه‌کین و خه‌رامانیش ترسیان لی‌نیشتبوو ، خه‌ریک بوو هاواری لی‌بکه‌ن تا ئه‌ دهرگا نه‌کاته‌وه به‌لام بی‌ده‌نگ بوون و مه‌حموودیش به‌هیواشی دهرگا‌که‌ی کرده‌وه ، دوو پی‌شمه‌رگه‌ دم و چاویان هه‌لبه‌ستبوو وتیان :

— کوا ئه‌رسه‌لان ...؟ ئیمه‌ له‌لایه‌ن کاک خواره‌حمه‌وه نی‌ردراوین ...
خیرا با ئاماده‌بی‌ت له‌سه‌ری کۆ‌لانه‌که‌ چاوه‌پری ده‌که‌ین ...
هه‌ر چه‌ند ساتی‌کی که‌می برد و ئه‌رسه‌لان ئاماده‌بوو و به‌په‌له‌ خواحافیزی لی‌کردن و له‌گه‌ل پی‌شمه‌رگه‌کان رو‌یشت ...

دیمه‌نه‌که‌ زۆر کاری‌گه‌ربوو له‌سه‌ریان ، ده‌گریان و هه‌ریه‌که‌شیان ده‌یویست فرمی‌سه‌که‌کانی بشاری‌ته‌وه ، ئامینه‌ دل‌ی زۆر به‌ برا و برا‌ژنه‌که‌ی ده‌سووتا و سو‌ز و په‌حمی‌کی سه‌یر روویان تی‌کردبوو ، مالی سو‌فیش له‌ژیر کاری‌گه‌ری دیمه‌نه‌که‌دا واقیان و پ‌مابوو ، سه‌رسام بوون ، دل‌یان گو‌شرا‌بوو ، چاویان فرمی‌سکی تی‌یدا قه‌تیس وه‌ستا‌بوو ، بی‌زاربوون له‌وه‌ی تاکه‌ی ئه‌م باره‌ هه‌روا به‌رده‌وام ده‌بی‌ت؟! پۆ‌له‌کانیان به‌ده‌م خه‌ته‌ر و ئه‌سته‌نگی مه‌رگه‌وه ده‌رۆن و هه‌میشه‌ دل‌ه‌پراوکه‌ و ترس و بیم بارده‌بی‌ت به‌سه‌ریانه‌وه ...!

ئه‌رسه‌لان له‌گه‌ل پی‌شمه‌رگه‌کان به‌خیری‌ی سواری جی‌بی‌ک بوون و له‌ده‌روازه‌ی شاردا تووشی ته‌قو تو‌ق بوون و چه‌ند جارێک وه‌خته‌بوو به‌ریکه‌ون ، دوایی توانرا به‌سه‌لامه‌تی ده‌بازین و بگه‌نه‌وه ب‌که‌کانیان له‌بیاره ...

خواره‌حمیش هه‌ر خه‌می بوو ، بۆیه‌ ئه‌و پۆ‌ژه تا نی‌وه‌پۆ‌ ئاگای له‌خۆی نه‌بوو ، وه‌زه‌که‌ زۆر ئالۆز بوو ، دهرچوون له‌شار کاری‌کی هه‌روا ئاسان نه‌بوو ، کاتی‌کیش ئه‌رسه‌لانی بینی له‌گه‌ل مه‌فره‌زه‌که‌دا زۆر خو‌شحال بوو

و له تاوا باوه‌شی پیاکرد و توند گرتی به‌سنگی‌یه‌وه ، ئه‌ویش شاره‌زای دل و دهرونی خالی‌بوو به‌دهم دلنه‌واییه‌وه وتی:

- بابا شوکر به‌سه‌لامه‌تی قوتار بووین له‌ده‌ستیان .....

ئنجایه‌کیک له‌پیشمه‌رگه‌کان وتی :

- کوره هه‌ر خوا پرزگاری کردین ، باوه‌رم پی بکه چه‌ند جارێک گولله

به‌لای سه‌رماندا ویزه‌ی کرد تا له‌و بۆسه‌یه‌ ده‌رچووین ...!

خواره‌حمیش هه‌لیدایه و وتی:

- دوا‌ی ئیباده‌کردنی ئه‌و مه‌فره‌زه‌یه شه‌رێکی ده‌سته‌ویه‌خه‌مان هه‌ر

تووش ده‌بوو ، ئیوه‌شم نارد تاوه‌کو زیاتر ته‌نگیان پی هه‌ل بچنین و

شوینمان نه‌که‌ون ...

له‌م که‌ین و به‌ینه‌شدا ئه‌رسه‌لان وه‌ک دا‌براییت له‌سه‌رجه‌م هه‌والی

پیشمه‌رگه‌ی کوردستان به‌شه‌وقه‌وه پرسى :

- ده‌نگ و باسی هیژه‌کانمان له‌چیدایه ؟

- وه‌لأ ئه‌وه‌ی ئیمه‌ ناگادارین سه‌رجه‌م سه‌نگه‌ر و به‌ره‌کان تووشی

په‌لاماردان هاتوون و ئه‌مجاره‌ش عه‌بدول سه‌لام کلاوی له‌سه‌ر کردین ...!!

ددا‌نه‌کانی له‌تاوا جپرکرده‌وه و به‌رقه‌وه وتی:

- ده‌بوو زوو بیدارین له‌م شو‌فینیزمه‌ گه‌نده‌له ...

خواره‌حمیش وتی:

- جا کو‌رم کو‌رد ده‌لیت : مانگه‌ شه‌و سه‌ر له‌ئیواره‌ دیاره ... پیشتر

ده‌مانزانی چ مائیکه ، ئیمه‌ ده‌بوو گو‌پرایه‌لی فه‌رمانی سه‌رکرده‌یه‌تی بین و

هه‌رگیز نه‌مان ده‌توانی قسه‌ له‌و ئاسته‌دا بکه‌ین ... باوه‌رم پی بکه‌ن هه‌ر

پیشمه‌رگه‌یه‌کت بگرتایه‌ به‌م چاوه‌سته‌ی ده‌زانی و هه‌لویستی شیایوی

له‌به‌رچاوه‌بوو له‌م حاله‌دا ... به‌لام ...!؟

قسه‌کانی خوئی خوارده‌وه و هیچی نه‌وت ، ئنجا ئه‌رسه‌لانی‌ش بیری
ئه‌و ڤووداوانه‌ی نیو به‌غدادی که‌وته‌وه “ و که‌وا عه‌بدول سه‌لام گشت
پیاوانی ئایینی بانگ کردبوو بو به‌غداد و له‌وئی هه‌ولی دابوو فتوايه‌کیان
پی دهریکات دژ به‌ شوپرسی کورد و هه‌ر رۆژیک دوا‌ی به‌ستنی کۆنگره‌که
له‌ ڤۆژنامه‌ی (بلد) دا به‌مانشیتیکی گه‌وره‌ نوسرابوو: زانایانی ئایینی دان
ده‌نین به‌ بی‌باوه‌ری یاخی بووانی کورددا ...!!

ئه‌م هه‌والانه‌ی بو خالی باسکرد و ئه‌ویش به‌گرنگی‌یه‌وه گوئی بو
هه‌لخستبوو ، دوا‌ی ته‌واو بوونی له‌گێڕانه‌وه‌ خواره‌حم لی‌ی پرسى :

– کی بو‌ی باسکردیت ؟ شتی وا بووه ؟!

به‌دلنیا‌یی‌یه‌وه وتی :

– مه‌لاکانی هه‌له‌بجه‌ ده‌عه‌وت کرابوون و به‌شدار بوون ... هه‌ر زووش
چه‌ند لایه‌نیکی دیکه‌ مه‌لاکانیان ئاگادارکردوه‌ نه‌وه‌ک هه‌ل بجه‌له‌تین به
فیتی عه‌بدول سه‌لام ... ئه‌وانیش به‌وردی و وریایی‌یه‌وه به‌شداربوون ،
دوا‌یی بو‌یان دهرکه‌وتوه‌و چه‌ نیازیکی گلاوی هه‌یه ... !!

خواره‌حم له‌توره‌یی‌دا لیوی گه‌زی و وتی :

– کورد دوژمنی زۆره ، نابیت هه‌روا ساویلکه‌بین ... میلیه‌تیکی
داماوین...! دوستان زۆر که‌مه و هه‌میشه‌ ده‌که‌وینه‌ به‌ر غه‌در و ناپاکی
دوژمن ...

ئه‌م قسه‌یه‌ دوا‌یی به‌ گه‌فتوگۆکه‌یان هی‌نا و خواره‌حم وتی :

– ده‌زانم ئیوه‌ ماندوون ، بڤۆن پشوو بده‌ن ڤۆژیکی سه‌خت و
چه‌توونتان به‌سه‌ر بردوه‌ و ، ئومیدده‌که‌م که‌می‌ک بجه‌وینه‌وه‌ و ئه‌وسا
باسیکی ناوچه‌که‌ و گۆڤرانکارییه‌ سه‌ربازییه‌کانی ئه‌م ده‌قه‌ره‌ بکه‌ین ...

پیشمه‌رگه‌کانیش به‌دلیکی گهرم و سافه‌وه به‌گوی‌یان کرد و ههریه‌ک
روویکرده سهر جیگه‌که‌ی و هه‌یان بوو خهریکی ری‌کخستنی جل و به‌رگ و
یاتاخه‌که‌ی بوو ، هه‌شیان بوو ئه‌وه‌نده ماندوو بوو له‌سهر جیگه‌که‌ی پال
ده‌که‌وت و گوی‌ی نه‌ده‌دا به‌هیچ شتی‌ک ...

ئه‌رسه‌لانی‌ش زۆر ماندوو‌بوو مردنی به‌چاوی خۆی دی‌بوو ، ئه‌وه‌نده
مه‌ترسی ده‌رچوو‌نه‌که‌یان زۆر بوو ... هه‌یشتا ته‌واو نه‌ها‌تبوو‌وه سهر
خۆی و هه‌یوری رووی تی‌نه‌کرد‌بوو ... زۆر دل‌ی ده‌سو‌وتا به‌ شیرین و مائی
باوکی ... شه‌وانی پی‌که‌وه ژیان‌یان له‌یرو هۆشیدا جیگه‌یه‌کی تایبه‌تی
هه‌بوو ، هه‌رکات ئه‌رسه‌لان دیمه‌نی شیرین له‌ بیریدا به‌رجه‌سته بوایه‌ خۆی
بو‌رانه‌ده‌گیرا و هه‌موو گیانی ئاو‌ی‌زانی ئه‌و دیمه‌نه‌ ده‌بوو ، به‌رۆح و گیان
گفتو‌گو‌ی ده‌کرد له‌گه‌لیدا و ئاگا و بیرو‌هۆشی به‌ده‌ورو‌به‌ریه‌وه نه‌ده‌ما و
تی‌که‌ل به‌جیهانی ئه‌وینداری ده‌بوو ، زۆر قسه‌وه‌گفتو‌گو‌ی ده‌کرد و
ئالووده‌ی ده‌بوو ، زۆر قسه‌وه‌گوفته‌ی به‌ته‌ما‌شا‌کردن و تی‌پرامان ده‌بوو ،
واته‌ رۆلیکی وای نه‌ده‌ما و هه‌ست له‌پریگه‌ی چاو و تی‌پروانینه‌وه ده‌رده‌پرا
... ئه‌مه‌ش جو‌ریک بوو له‌ ده‌ربرین و حال‌ی بوون و ، دل‌داریه‌که‌یان به‌به‌رز
پاده‌گرت و پله‌وپایه‌یه‌کی مه‌عنه‌ویان ده‌کرد به‌به‌ریدا ، زۆر نزی‌ک بوو
له‌ش‌ی‌و‌ازی کلاسیکی شاعیر و نووسهر و ناوداران ...!

ئه‌رسه‌لان گوی‌ی داخستبوو له‌گفتو‌گو‌ی نیوان هاوه‌له‌کانی و شادمان
بوو به‌جیهانی پڕ له‌ئه‌وین و دل‌داری و ورته‌ی لی‌وه نه‌ده‌هات ... سات
به‌سات ده‌رۆیی و زیاتر پۆده‌چوو ، پۆحی تا ده‌هات په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل
ده‌ورو‌به‌ردا ده‌بچراند و ئاو‌ی‌ته‌وبال‌ا ری‌زی شیرین ده‌بوو ، جار له‌دوای
جاریش چه‌نده‌ها واتا و مانای جوانی له‌و جیهانه‌دا بو‌ ده‌سته‌به‌رده‌کرا ...

ھەمىشە لەو دىمەنەنەشدا خۆى و شىرىنى دەبىنى و داھاتوى
 بەروون و ئاشكرا دەھاتە پىش چا و ، ئومىدى ھەبوو داھاتنى رۆژىكى
 باشتر لەو رۆژە بىتە پىش و ، بەيەك گەيشتنى لەگەل شىرىنىش
 دەستكەوتىكى مەزن بوو “ چونكە زۆربەى ئەو چىرۆكانەى خويندبوويەو
 و بىستبوونى... دلداران بەيەك نەدەگەيشتن و رەقىبى ناھەز و بەد كۆتەل
 و رىگريان دانابوو بۆيان “مەم و زىن نالى و ھەبىبە ، فەرھاد و شىرىن و...
 جگە لەو داستانانەى زوو داىە گەورە بۆى گىرابوونەو و ھەمووشى
 بىرتىبوون لە زنجىرەيەك لەداپران و بەيەك نەگەيشتن...! كاتى بىرى لەم
 چىرۆكانە دەكردەو ھەستى بە سەرکەوتنى خۆى دەكرد و وايدەزانى
 ئەو وىندارىيەكەيان جورىكى ترە و واپىويست دەكات چەند لا پەرەيەك
 بنووسى بۆ يادەو ھى... راي ھاتە سەر ئەو قەلەمىك دەربەينى و لە
 دەفتەرە بچووكەكەى بەر باخەلیدا بنووسى ، بەلام خىرا شاكرى بىر
 كەوتەو و گيانى داھىززا و بەرچاوى رەش بوو ، سويىيەكى تال و پىر
 لەناسۆرى بەناخيدا ھات...! چۆن شاكىر بوو بە قوربانى گەل و نىشتمان
 و ساجدەى دلدارى بەتەنھا بەجىھىشت...! ئاى لە مەرگ...!! چەند
 زالمى...! رەحم ناكەيت...!

ئنجا بىرى وەسىيەتەكەى شاكىرى كەوتەو “ چۆن سەرقالى
 و ايلىكردو ھەنەپەرژى و سەردانى باوك و داىكى بكات... ئەى
 ئەو دلدارەى چاوەدووى دواھەمىن نامەى خۆشەويستەكەيەتى “ پىشھاتى
 مەرگ...! تۆبلى ئەو كىزە داماو ھىستا چى بەسەرھاتىت...؟!
 بىگومان بە مردنى شاكىر كۆستى كەوتوو و شادى و بزەى سەر لىوھەكانى
 تۆراندو ھ...! گەر شوى كرىدبىت ھەر دللى لاي شاكىرە چونكە
 خۆشەويستى يەكەم جار رەگ و رىشەيەكى بەھىزى ھەيە و ھەروا

بەئاسانى پيشە كيش ناكريّت ...! سەد مەخابن ... چۆن شاكر گيانى
سپارد و نەگەشت بە مورادى ...!!
ئىجا ھەستى بەكەمتەرخەمى يەكى زۆر كرد بەرامبەر ھاوئەلەكەى و
بىرپارىدا ھەر فرسەتتىكى بۇ پرەخسىت سەردانى ساجدە بكات بەدزىيەو
و دواھەمىن وتەوقسەى شاكرى بۇ بگىرپتەو ، بەشكو كەمىك سوكنايى
بەدلىابىت و ئۆقرە بگريّت ...!

له پروداویکی کتوپردا عهبدول سهلام به فروکيه که وه سووتا و پشيووی
 و پاشاگهردانی پرووی کرده سیسته می حوکمرانی له عیراقدا ،
 به عسییه کان هیشتا به هوی چهند که نالیکی گرنگی سوپاوه مابونه وه و
 له ژیره وه گه رایان دانابوو ، خزمایه تی و پاساوهینانه وه بو پرهفتار و
 جموجووله گومانداره کان پيشوویان بواریکی پیدابوون بچنه سووری مت
 بوون و له چنگی عهبدول سهلام دهریازین ... ئەحمەد حەسەن بەکر و
 حەردان تکریتی و دهیانی تر به مردنی عهبدول سهلام چالاکیان پرو
 له زیادبوون بوو...

نهرم و نیانی عهبدولرهمانی برای عهبدول سهلامیش هوکاریکی
 یارمه تی دهربوو بو بواردان به به عسییه کان تا له سووری مت بوون بینه
 دهره وه و خهریکی ریکخستنی ریزه کانیان بن ...

شوژی کوردیش به مردنی عهبدول سهلام سوودی وهرنه گرت ، به لکو
 شوژش بوو به دووبه شه وه و ههریه که له وی به رامبه ری ده خویند ، تا
 له نه نامدا دهسته یه کیان له گه ل پرژیم ریکه وت و که وت ه و یزه ی
 نه و پيشمه رگانه ی به ره ی پزگاری خوازی کورد ، تا دهه ات بارودوخه که
 زیاتر ئالۆزتر ده بوو ، ژماره یه کی زور له وانه ی له گه ل حکومه ت ریکه وتن
 روویان کرده ناوچه ی هه له بجه ...

خه لکی زور سه رسام بوون ، چون نه مانه ئاوا خویان فروشت به پرژیم و
 شقلیان کرده دیواری توکمه و سافی کوردایه تی ...؟! ، به چ به هایه که
 خویان فروشتوو ...؟! نه وانه ی تا دوینی شوژشگپر بوون و گیان له سه ر
 دهستی میلیه ت بوون و چه کیان دژ به حکومه ت هه لگرتبوو نه مرپو بوون
 به جاش و خو فروشی بیان راگه یاندوه بی شهرم و حه یا ...!!

بارودوخی شاری هه له بجهش ئالۆز بووبوو ، ئه و تا قمه ی بووبوون به جاش تهنگيان به كه سووكاری پيشمه رگه هه لچنی بوو ، زۆر جار ده چوونه سهريان و سووكايه تی و فهزاحه تيان پیده كردن ...!

سوڤی سالح و میرزاش بهر ئه و لیشاوه كه وتن و پوژیکیان دهسته یه كه جاش هه لیان کوتایه سه ر مالی سوڤی و له بهر چاوی مال و منداله كه یدا دایان گرتوه ، ئه و پیاوه ی به شداری چالاکی سیاسی نه ده كرد و هه میشه گوشه گیری مزگه وتبوو ، سه ری خو ی كز كرد بوو یا زیكری ده كرد یا خود گو ی بو ئاموژگاری شیخ و مامو ستایه كه راده گرت ، مه حموود له و ی نه بوو “ له گوندیکی نزیك هه له بجه مامو ستابوو ، خه راما ن خه ريك بوو شی ت ده بوو ، چو ن ئاوا له باوکی ده كه ن ؟ بهر ق و قینه وه قیژاندى به سه رياندا و وتی :

- ناپاكانه ... دپنده و هیچ و پووچانه ... ئه وه باوكم چی كردوه ئاوا ی لیده كه ن ... خه لكینه ... ئه ی هاوار فریاما ن كه ون ...!!

ئه وانیش به توندى پالیکیان پیوه ناو وتیان :
- كچی ... بوچی نازانین خواپه حمی ... چیتانه ... ده بی ت له ت و په تان بکهین ... ئه ی ...!!

قسه ی ناشیرین و بوگه ن زۆر بوو ، خه لکی گه په رك ته واو نیگه ران و دلته نگ بوون ، كو مه لی ریش سپی ها تن و تکیان لیكردن وان له سوڤی به یین ، به لام ئه وانیش كه وتنه بهر لیژمه ی جنیوو و قسه ی نابه جی ...!
ئه مه ش کاریکی وایكرد خه لکه كه تف و نه عله تی ده كردن و له دلی خو یاندا به جاش و قسه ی ناشیرین دایان ده گرتنه وه ، سوڤی سالح به ده ست جاشه كانه وه زه لاله تی بوو ، هه رتا و ناتاو یك ده یوت :

— لاحول و لا قوة الا بالله... كوره ئاخر من گوناھم چىيە بىرام
پيشمەرگه يە...!!؟

ئەوانىش بەلاقرتى و گالتە پيكردنه وە دەيان وت :

- بەتەنها گوناھى تۆھەر ئەوھىە...!

بەبال بەستراوى سۆفى يان برد و سەكەين و خەرامانىش بەقىرئەو
ھاوارکردن گەپرەكيان هينايە سەر خويان ... رەفتارىكى زۆر قورس بوو
لاى خەلكى و بەعەجايب و دېردانە لەم كۆپ و لەومالدا باسيان دەکرد ،
سۆفى يەقىنى بەخوا ھەبوو فرياي دەكەويت و لەدەستى ئەوجاشە
سەرشييت و خۆفروشانە پرزگارى دەبييت ، بۆيە زۆر كەم دوا و گوڤتەيان
لەزاري نەدەبيست ...!

برديانە ژوورپكى تاريكەو و ئەويش بەھيمنى دەستى كرد بە زيكر و
دروستكردى راببطە لەگەل شىخدا ... حالەتيكى ئيمانى زۆر بەھيزى بۆ
دروست بووبوو لەژيانى نەدەترسا و ھەر بەدەم زيكرەو جار بەجارپك
دەيوت : خوايە سەلبى ئيمانە نەكەيت ...!!

لەگەل پۆژ ھەلھات و دنيا رووناك بوويەو بەرپرسى بنكەكە وتى:

- ئەو سۆفى سألحەى براى خوارەحمم بۆ بەينن ...!

بەچەشنىكى نامرؤبيانە سۆفىيان كيش كرد و بە توندى پالپان
پيوھناو هينايانە بەردەمى بەرپرسەكە ... سۆفى ھىچ خوى تىك نەدا و
ھەك پياويكى كامل و باوپردار دەرکەوت و بەبىدەنگى لەشوينى خويدا
چەقى بەست ، ئەويپاھى بەرپرس بوو ناوى عادلى ھەمە
شارەزوورىبوو ، بەداوين پيسى و دزى و زولم ناسرابوو ، ھەموو خەلكى
شار دەيانناسى و رەفتارى چەپەلى دياربوو ، عادل بە فيزيكەو لەسەر
كورسىيەكە دانىشتبوو ، دووجاشيش لەملاولايدا وەستابوون و بەچاو

لەسۆفی مۆردەبوونەو ، عادل پېشتەر سۆفی دەناسی دوراو دورو و
هەركەبىنى هەستايە سەرى و وتى :

- كاكە سۆفی فەرموو دابنیشە ...!!

دو جاشەكەى دەورى زۆريان پى سەیریوو “ چۆن ئاوا پىزى
لیدەگریت كەچى ئاگایشى لیبوو چۆن بەسووكى مامەلەیان
لەگەلداكردوو و گوئی نەداوتى ، ئەم رەفتارەى عادل سەرسامى كردن
و حەپەسان ...!

سۆفی بەهیاوشى دانیشت و عادل ئەمرى كرد بەسەر یەكێك
لەجاشەكاندا و وتى :

- تۆزێك ئاویو خالە سۆفی بەینن ...

سۆفیش بزەیه كرتى ، لەناخەو نەفرەتى لیدەكرد ، چەند درۆزنە ،
لەدوینیو لەژووریکدا حەپسیان كردوو و نە نان و نە ئاویان پینەداو
كەچى ئیستا لەبەرگیكى پاكدا دەیهویت دەربكەویت ...! لیوی
جێركردوو و چاوی لەحرس و پوپامایى عادلدا چەند جارێك لێك نا ...
ئەویش بە لەخۆرازی بوونەو وتى :

- خالە سۆفی ... دلت گەرد نەگریت لەو مامەلەیهى ئەم پېشمەرگانە
لەگەلیان كردوویت ...! بەخوا ئەگەر بزانی خوارەحمى برات چیمان
پیدەكات قەت ناحەقمان ناگریت ... پېشمەرگەكانمان دەكوژییت و
جەستیان لەت و پەت دەكات ... بى پرەحمانە هەرچییهك خوا پى
ناخۆش بییت لەگەلمان دەيكات ... باشە شتى وا توو ئەو خوایهى
دەپپەرستی لەئایین و شەرعى چ ئوممەتێكدا وارده ...؟! برا بەخوا
ناحەقمان نییه ...!

سوڤي بئدهنگ بوو ورتهي ليونهدههات ، عادلئش درئژهي دا
بهقسهكاني و وتي :

- ئيمهش لهگياني خوڤان دهترسين ... ههتيئيمان شهري جهبهيه و
ههتيئيكيشمان ئه و چهته و ياخي بووانهي دهوري مهلايه ، دهيلين ههروا
بهناساني بيخون...!!؟ دهبيت فشار بخينه سهه كهسوكاريان و بزائن
ئيمهش زهبر و زهنگمان ههيه ... ! بابه خوڤانانئشين گورگ بمانخوات و
دهنگ نهكئين ...!

چاوهرئ بوو رايهك دهريپرئ و قسهيهكي لي بيستي ، بهلام بهردهوام
تهسبيحهكهي بهدهستهوه گرتبوو زماني بهزيكري خوا دهجوولاند...
گه سوڤي نهناسيايه ئهوا دهيووت ئه و كابرايه لهترسا شئت بووه و
تووشي ترس هاتووه و قسهي بو نايهت ، بهلام تهبيعهتي سوڤي
شارهزابوو كه پياويكي دم بهزيكر و فكره و دهبيت غهريقي دهرياي عيرفان
بووييت و بهتهنها جهستهي لهوي بيت ...

ديسان عادل دهستيكردهوه بهقسه و وتي :

- من نازانم تاكهي ئه و سهه شئتانه عاقل نابن ...؟! بابه هه مووشي
لهگهله حكومته دوايي پي هاتووه و ريكه وتووين لهسهه ئوتونومي بو
كوردستان ... سبهيني دهبينن بهچاوي خوڤان چ مافيئيمان
دهستگيردهبيت و چون ئهوانئش وهك بهفري بههار دهتوينهوه و ئه
(چريك) انهي هاوپه مانئشيان نايهه بههانايانهوه ...

بزهيهك لهه قسانه هاته سهه رليوهكاني سوڤي و وتي :

- باشه من گوناهم چييه ...؟! ههز دهكهه ئهوهه بو
شي بكههتهوه... خوارههه پئشمهه رگهيه من گوناهم چييه؟! بوچي ئاوا
سوكايهتي بهخوم و مال و مندالم بكرئت لهپاي چي دا...!!؟

— عەرزەم كەردىت تۆ بىراى خوارەحمى ، ئەوئىش سەرپەلەيگە لەم ناوچەيەدا و پۇژانە پېشمەرگەي ئىمە دەكوژى ، بۇيە فشاردەخەينە سەر كەسوكارى تادەست لەم كارانە هەلبەرگىت و گووى بېستى دەنگى عەقل و ژىرى بېت ... سوڧى گيان ئالەبەر ئەوہ ... تىگەبىشتىت ...؟

تازە خەرىك بوو بىرى لەحالى خوى دەكردهوہ و چۆن لەناومال و مندالدا پەلكيئيشيان كرددوہ و شەويك لەو ژوورەدا بەتەنھا حەپسيان كرددوہ ، بۇيە بەحرسەوہ وتى :

— ئاخەر ئەمە زولمىكى گەورەيە ... خوا قبولى ناكات ... هەركەس بەپىي خوى ... گورگ بەپىي خوى و مەر بەپىي خوى ... من بەرپرسيارنيم لەوہى خوارەحمى بىرام دەيكات ... عادل بەهيمنىيەوہ وتى :

— راست دەكەي خالە سوڧى “ ئىمەش حەقى خۇمانە ئەمن و ئاسايشى پېشمەرگەر پۇلەي ئەو خەلكە بياريزين ... دوور لە تۆ خەلكى وا هەيە مالەكەي بووہ بە بنكەي كارى تيرۆر و تۆقاندن و ئاژاوہ و دەست وەشاندن ... خۆزەمانى محەمەدى مەهدى نىيە گورگ و مەر بەيەكەوہ ئاوبخۆنەوہ ...! برا لەگەل بىراى خوى پاك نىيە ...!

سوڧى هەستىكرەد عادل گەفتوگۆكە دريژە پىدەدات و دەيىبەستىتەوہ بە بەيانكرەدى رەوتى جاشەكان و پاساوهيئانەوہ بۇكارى ناپاكى و خيانەتيان ... بۇيە بەكورتى ويستى بگاتە دەرەنجامىك و لەسەر كورسىيەكە هەستا و وتى :

— ئىستا من بەچ گوناھىك گىراوم ...؟! حوكمەكەم چىيە پىم بلى و با ئىتر پىشتى لىبەكەمەوہ ...!

بەلەم عادل لەسەر رەوتى بەردەوام بوو رېزىكى بىپايانى نواند و
وتى:

- خالەگيان ... تو ئەمشەو ميوان بوويت لامان و حەزمان كرد جەنابت
لەنزىكەوہ حالى بيت ليّمان ...

ئيمە جاش نين وەك ئەو ياخى بوانە دەيلين ... ئەوان خويان جاش و
چريك و خوڤرۆشن ... ئيمە ولات پاريزى راستەقىنەين ... كەس
ناتوانيت پەخنەمان ليڭگريّت ... ئەوكەف و كۆلەى ئەو ناپاكانە دوایى
ديّت ...

ئەم قسانە لە دروشم و هوتاف كيّشان دەچوو ، سوڤى وەلامى
نەدايەوہ و چاوهرى بوو تا عادل لەكۆتاييدا وتى :

- خالە سوڤى دەتوانيت پرۆيتەوہ و ئەگەر نامەتان نووسى بو
خوارەحم ئامۆزگارى بکە و ئەم قسانە بنووسن كە بۆم كرديت ...!
ئنجأ عادل هەستاو توند دەستى سوڤى گوشى و وتى:
- دووبارە ببورە ... خوات لەگەل ...!

بەدەم حالىكى سەيرەوہ سوڤى لەبنكەى جاشەكان هاتە دەرەوہ و
يەكسەر چاوى كەوت بە مەحمود و ميرزا سليّمان كە هاتبوون
بەهانايەوہ، ميرزا درەنگانيك بيستيووى ، مەحموديش جوابيان بو
ناردبوو لەگوندەكە زوو گەرابوويەوہ ، فريا نەكەوتبوو شەوييت و بەياني
زوو بە ياوهرى ميرزا هاتبوون ، هەرکە سوڤىيان بينى باوہشيان پيداكرد
و ئەويش دلنيای كردن و وتى :

- كەش و فشى جاشە تازەكانە ... گوى مەدەنى ...
ميرزاش بەغەم و خەفەتيكەوہ وتى:

- به خوا جیئی ئەسەفە ...! ئیئە بەدریژیایی میژوو کوشتهی دەستی دووبەرەکی و جاشایەتی ئەم ولات و ئەو ولات بووین ... سەد حەیف ...!

مەحموودیش نەزعی لاویتی و حەماسی جوڤشاو وتی:

— ئەمانە جاشن پەیماننامە ی جاشیئیتیان لەبەغدا مۆرکردوو و بەناشکرا یارمەتی پزیم دەدن و کۆمەکی دەکن لە کوزاندنەوی شوێشی رزگاریخواری گەلەکەمان دا ...

میرزا بەهیواشی وتی:

- پییری حەمە ی عەزەلەتکە و نوری باوہ موراد سەریان کردبوو بەیەکدا و باسی ئەوہیان دەکرد هیئیشیکی گەورە ی جاشەکان دەکریت بو شەنروئی و لەوانە یە لەم پۆژانەدا گرژی و ئالۆزی دەست پیبکات ...!

مەحموود وتی:

- لەدەرەشیش بەزم گەرم بووہ دوینی ، ئەم جاشانە کۆلوانە یەکی سووریان لەکۆل کردووہ بو ئەوہ ی فرۆکەکانی حکوومەت بۆردومانی ئەوان نەکات و جاش لەپیشمەرگە جیابکاتەوہ ...

سوئی ئاهیکی هەلکیشا و وتی:

— ئاخ ... داخی بەجەرگم ... چاک گیرمان خواردووہ بەدەستی

هەموویانەوہ ... مەرارەتی ئەم حالەش دەبیئ ئیئە باجەکە ی بەدەین ...!

ئەم دەستەواژە یە دوایی سوئی کاری لەمیرزا کرد ، بەلام دەری نەخست و هەوایی دا بیشاریئەوہ و لەدەوہ نیگەرەن بو ، چاک و خراپ پیکەوہ گری بدریئ " ئەرسەلان و خوارحەم و دەیان کەسی تریش نمونە ی بەرزی پیشمەرگە وولات پاریزن گوناھیان چی یە حالیان تیکەل بە حالی جاش و خوڤرۆشان بکریئ ، ناچار بەدەم ریگەوہ وتی:

— ئەم جاشانە دنيایان تیکداوه ... لەمالی خۆتا دانیشتوویت و سەری خۆت کزکردوووە کەچی وازت لێناهیین و سووکایەتی و تەعدات لێدەکەن لەژێر ناوی جوړاو جوړ و بەبیانوی هەمە چەشن ... پێشمەرگە ی داموایش بەسکی تێر و بەدە برسێیە و ئەم شاخ و ئەوشاخ دەکات بەسەرما ی زستان و بەفر و بەستەلەن کۆل نادن و بەرگری دەکەن و گشت بەرژەوهندییەکیان وەلاناو ، بەتەنە بەبەژن و بالای کوردستاندا هەلەدەن ...

سۆفی لەم قسانەدا ئەوەی خۆیندەووە میرزا نیگەرانی بەقسەکانی و نایەویت شیوەی پێشمەرگە لەگەڵ جاشە خۆفرووشەکاندا تیکەل بکریت ، ئەو مافەشی پێدا چ خواپەحم یان ئەرسەلان لەژیانی تاییبەتی بووران و کۆل بەکۆل و دەربەدەری ئەم گوند و ئەو گوندبوون و باکیشیان نییە ، مادام بۆ کورد و کوردستانە ... بۆدڵنەوایی میرزا وتی :

— وەللا راستەکە ی ... پێشمەرگە لەکوی و ئەو خۆفرووشانە لەکوی...؟! بابە ئەرز و عاسمانیان بەینە ...!

رووی میرزا گەشایەووە و وتی :

- سۆفی حسابی ریکخستنی ناوشاریان بۆ نەکردبێ ...!؟

مەحمود هەلیدایە و وتی :

- کاکە میرزا بەخوا باوکم لەبەزمی خۆی زیاتر مەیلی بۆ کەس نییە...!

رەنگی سۆفی گۆرا و توورپەبوون و گرژی پیا دەرکەوت و وتی :

- تۆ تەماشای ئەم هەتیووەکە ...!

مەحمود سووربوویەووە و ترسا باوکی قسەییەکی نابەجی بکات

بەهیواشی وتی :

- بابە گیان بەخوا مەبەستم نەبوو ...

ميرزاش فرياي كهوت و وتى:

- بابە سوڧى مەحموود بەخراب باسى پىبازى توى نەكردووه ... تو
خەرىكى زوهد و دىندارى و نەفس پاكىت ... سىياسەت و شوپشگىپران
كارىكى ترن ...

بزهيهك هاته سەر ليوهكانى سوڧى و وتى:

- ئاخ ... ئەگەر ئيوه لەمن تىدەگەيشتن هەموو وازتان لەم قسانە
دەهينا و گووشەگىرى خانەقا و مزگەوت دەبوون و دەكەوتن بەسەر بەزمى
زىكر و فيكردا... لەزەت لەزەتى عىرفانىيه ...!
ئىنا سوڧى بەيتىكى شىخى لەبەركردبوو و هەميشە لەبەر خويەوه
دەيوتهوه و وتى:

بەمىعراجى سلوكى سالىكاندا تانەچى پوژى

لەناو جەهلى مورەكەدا دەمىنى هەروەكو ماوى!

مەحموديش و تى:

- بابە دەزانى ئەو بەيتە هى كىيه ؟

- هى شىخە ...

- نەخىر ... هى شاعىرىكى كورده ... ئەوئيش سەرمەستى جىهانى
عىرفان و خواناسى بووه ، دواى ئەوهى لە ئەزمونى دلدارىدا شكستى
خواردووه ، قەصىدەكەشى زور دووردرىژە و لۆمەى نەفسى تىدايه ...
بەوچەشەنە سوڧى لەمەسەلەكان نەگەيشتبوو و تى:

- كورم تو ئەو زانىارىانە هەلگرە بو خوت من زانىنى خوم بەسە و
ئىتر نامەوئىت بچمە بوارى خوئىندەوارى ، عەوامىهتى خوم بوخوم و
خوئىندەوارى و زانىارى خوشت بو خوت ...!

مىرزا و مەحموود دەستيان كرد بەپىكەنين و مىرزا وتى:

— نيمه‌ش ئه‌و نوپژ و پوژووه‌ی ده‌یکه‌ين به‌سمانه و وه‌ک تو‌مان
پيناکريٽ ...

ديسان پيکه‌نينه‌وه و به‌دهم ئه‌م حاله‌وه گه‌يشته‌وه به‌ردهم مالي
سو‌فی و سه‌کين و خه‌رامان و ئامينه و فاطمي دايکيشي له‌وي بوون و
چاوه‌پي‌ي گه‌رانه‌وه‌ی سو‌فی‌يان ده‌کرد ...

هه‌رله‌گه‌ل سو‌فی‌يان بيني هه‌موو هه‌ستانه سه‌رپي و خيرا خه‌رامان
باوه‌شي کرد به‌باوکيدا و به‌دهم هه‌نسک و گريانه‌وه وتي:

— بابه‌ گيان ... چه‌ند ناپاکانه په‌لکيشيان کردیت ... زور ترسام
وه‌خته‌بوو شيٽ بم ...!
فاتميش وتي:

— خواماليان کاول کات ناوا بوون به‌فیتنه و ناشووبي ئه‌م ناوچه‌يه ...
به‌خوا ئيمه‌ش زنو‌قمان چوبوو ، شيرينمان له‌تاوا په‌وانه‌ی مالي باوکی
کرده‌وه و جه‌رگ و هه‌ناومان به‌ربوه‌ته‌وه ...!

سه‌کيني خي‌زانی سو‌فی خويانی بير که‌وته‌وه و وتي:

— ئه‌گه‌ر ده‌زانن چيمان لي‌هات پرواناکه‌ن ئه‌و پوژه بر‌واو
نه‌گه‌رپي‌ته‌وه ...!

به‌يه‌کجار هه‌موو ده‌ستيان کرد به‌پيکه‌نين و هه‌ولياندا ته‌وژمي خه‌م و
خه‌فته سووک بکه‌ن و به‌زوريش بيٽ شادي بخه‌نه سه‌ر لي‌وه‌کانيان ...!

شیرین له مائی باوکی بوو ، وادهی مندال بوونی نزیك بووبوووه و میرزا و فاتمیش پوژ ناپوژنیک سهردانیان دهکرد ، شهرمی دهکرد له مائی باوکی مندالی بییت ، مائی میرزاش دهرسان بیینه سهریان و توشی حاله تیکی نه فسی بییت “ بهوینهی چهن دین ژنی دیکه کهوا له پروداویکی ناله و جوړه وه گیرودهی نه خوشیه نه فسیه کان بووبوون ...

حه سهن نه فهنی و خیزانه کهشی ههستی ناسکی شیرینیان راده گرت و قسه یه کی وایان نه دهکرد جیگه ی بریندارکردنی کچه که یان بییت ، گهرچی خه لکی زورجار لومه یان دهکردن و کوپر و مه جلیسی ژنانیان پی گهرم دهکرد به لام نه مان به دهر له خه لکی دهرودراوسی و تاراده یه کیش خزمه کانیشیان پیریان دهکرده وه و هه میشه هه ولی نه وه یان دها موری کی خیله کی و عه شایری و داب و نه رییتی گوند له نیو بهرن و شیوازیکی نوی بهینه کایه وه ، بویه به چاوی عه جایب و پر له پرسیار و شهرمه وه ته ماشایان دهکردن ...!

خوئه گهر باوی گرتن و پاپیچ کردن له نارادا نه بوایه نه وا هه رگیز میرزاش رازی نه ده بوو بوو که که ی بنیریته وه مائی باوکی ... هه ر خزم و که سوکاری خو یان به لومه و سهرزه نشت می شکیان کون کرد بوون ، نه مانیش باشتر له هه ر که سیك شاره زابوون له حالیان و نه ده کرا بو هه موو که س نه و پروونکرده وه یه بدن ...

عه سریك نامینه سهردانی مائی باوکی شیرینی کرد و وادهی مندال بوونی نه ویش له نان و سه عاتدابوو ، شیرین زور له نامینه پارایه وه نه وشه وه لای بمینیتته وه ... نه ویش به زه یی پیدا هاته وه و گه رایه وه مائی خو یان و حال و باره که ی بو باسکردن و ئیزنی لیخواستن ...

ئەو پۇژەش دياردەى چەكدارى لەشاردا زۇر زيادى كردبوو ، دەنگ و باسى تۆپ بارانى شار بەخەستى باس دەكرا و ، خەلكى شپىرزە و سەرگەردان بووبوون ، لەبەرەبەياندا دەنگ و زرمەى تۆپ دەهاتە بەرگوى و ، بەشىۋەيهكى كوئيرانە پيشمەرگە ناوشاريان تۆپ باران دەكرد ...!

جاشەكان زۇريان بۇ هيئابوون ، ئەوانيش گوىيان نەدەدا بەخەلكى و تۆپ باران ئاسمانى هيمن و جوانى شارى شلەقاندبوو ... خەلكى لەكاروكاسبى بووبوون و بەترس و لەرزەو دەهاتنە بەردەرگا ، ژن و مندال لەتاو تەقەو زرمەى تۆپ ھەراسان بووبوون ... دەشتى ھەمەوغان بەريز لاشەى تيداكەوتبوو ، لەگەل تەنگ پى ھەلچىنيان پيشمەرگە كوئىروليان لەدەست دا و تۆپىكى زۇر كەوتە نيومالانەوہ ... مالى ھەمە رەشىد يەكيك بوو لەومالانەى بەتەنھا خوى دەرچوو ، مال و مندالى لەكاتى چيشتەنگاودا لەسەر سفرە گوللە تۆپىك داى لييان و كەسيان دەرئەچوون ...!

ئەوشەوہ شيرين دياردەى مندال بوونى بەژان دەستى پيكرد و رۇژەكەى زياتر پەرەىسەند و ئامينە زوو چوو بەدواى ھەبىخانى ماماندا لەگەرەكى كانى قولكە ... بەھەلەداوان چوو و ، ھەرچونيك بوو هيئاي لەگەل خۇيدا ... دەنگى تۆپ و كەش وبارى ترس رەنگى سوور و ئالى ئامينەيان رەواندبويەوہ و زۇريش لەچارەنوسى ئەرسەلان و خوارەحم تۆقىبوو ...!

لەدەوروبەرى عەسردا شيرين مندالەكەى بوو كچىكى جوانى سپى و سۆل ... ويپراى ئەو فەرتەنە و شەپرو ئاشووبە خۇشحال بوون بەو بەچكە بچكۆلانەىە و ميرزا و فاتم لەخۇشىدا ھەر ھەلدەسووپان و خزمەتى بووكەكەيان دەكرد ...

بۆنى ئەرسەلانىان نابوو بە جگەرگۆشەو ژنەكەيەو ، واهەستيان دەكرد ئەرسەلان گەراوئەتەو ، ھەسەن ئەفەنى خاوەن ھەستىكى زۆر قوول و ناسك بوو گريانى دەھات و ، چەند بەيتىك شيعرى نووسى كە تەعبير بوو لەپيشوازي كردن لەو ميوانە بچكۆلانەيەى ھاتە بوون بى تەمادەبوونى باوكى و لەكەش و بارىكى ئاوا پەرلەتەق و تۆق و زرمە و بەزەمدا...!

فرمىسك لەچاوەكانى شيرينەو دەھاتنە خوارەو ، بىرى لەلای ئەرسەلان بوو ، ھەرچەندە ئيش و ژان ھەراسانىان كەردبوو ، بەلام بۆ تەنھا ساتىكىش غافل نەبوو لەئەرسەلان و پۆحى ئاويئەى پۆحى بووبوو ... تەماشاي مندالەكەى دەكرد و زياتر دلئى پەر دەبوو ، ميرزاش پەيتا پەيتا دلخۆشى دەدايەو و دەيوت :

— منيش وەك باوكى وام ...! ئەى من چىم ... شوكر بەسەلامەتى نەجاتت بوو ... خواشوكر ...

فاتميش خۆش خۆش سەرى بووكەكەى ماچ دەكرد و دەيوت :

— شيرين گيان ... ھەموو دل بريندارين بەوہى ئەرسەلان لەناوماندا نىيە لەم كاتەدا ، بەلام با بەرە و پەروى خراپە نەچين ... دلئان خۆش بيئ ئيشەللأ سبەينى بەديدارى شاد دەبين و دەگەرپتەو ناومان ...

لەنيو دلسۆزانى دەورى شيريندا بەتەنھا نامينە حالى بوو لەشيرين و ئەو ئەوينەى لەنيو دوو تووى دلیدا ھەلى گرتبوو بۆ ئەرسەلان زۆر مەزن و گەورەبوو ، بەقسەى ھىچ كەسيك دلئى ئوقرەى نەدەگرت چونكە خۆشەويستى و ھۆگرىوونى بەئەرسەلانەو لە سنوورى ناسايى دەرچوووبوو ، گەيشتەبوو ناستى ئالوودەو خوليابوون بۆ مەعشوق ... ئەو جۆرەش لەخۆشەويستى ژن و ميئرد بۆيەكتر كەم بوو ... لای خەلكى

خۆشەويىستى لە ماوەى پيښ بەيەك گەيشتندا دەبزواو لە گەل بەيەك گەيشتنى جووتە دلدار وەك ئاوبكرى بە ئاگردا ئاواى ليدەهات ، بەلام ئەرسلان و شيرين هيشتا تازە خۆشەويىستىيەكەيان چەكەرەى دەکرد و گەش دەبوويەو ...

بە دەم ماچ کردنى مندالەكەو و نوساندنى بەخۆيەو شيرين وتى :
— دلەكەم ... بابەگيان بەم زوانە دەگەرپتەو لامان ... ئەوسا بەيەكەو دەست لەملان دەبين و تالى و ناسورى ئەم پوژانە وەك يادەوهرى يەك دەگيرينهو ... !

ئەم قسانەش هەليكى باش بوو بو نامينه تاوەكو چەند قسەيەك بكات بوشيرين ، دەمى لە گووى شيرين نزيك كردهو و وتى :

- دواى تەنگانە فەرەحى ديت ... بەلكو بەم زوانە كاكە بگەرپتەو ...
شيرين گەش بين بە ... با نائوميدي و خەمۆك بوون تارمايى پەرشى زال نەكات بەسەرتا ... ئيمە ئەگەر بىهيوابين ئەوا ژيانمان يەكپارچە پەرش و ناخۆش دەبيت و هەميشە بيزار و بەرچا و پەرش دەبين ...

هەموو گووىيان بوقسەكانى نامينه گرتبوو ، حەسەن ئەفەنى زور بەلايەو جوان بوو لەدلى خويدا دەيوت : ((بەخوا كچيكي ژيكەلە ... ئاخ كچەكانى منيش ئاوا بيريان بكردايەتەو و ئاواگەشبين و زرنگ بوونايە ...)) .

لەگەرەمى ئەم قسەوباسەدا دەنگى تۆپ نزيك بوويەو و لە نزيك مالىيان توييىك داى بەئەرزدا و هەموو داچلەكين ... ميرزا بەگالتە و لاقرتييوە وتى :

- مەترسن هى خۆمانە !! ...

حەسەن ئەفەنیش بارەكەى راست كردهوه و غەم و پەژارەى دلى
هەلپرشت و وتى:

— وهلا ئەدەبوو پيشمەرگه ناوشار بوردومان بكات ... خواماليان
ئاواكا چون شتى وادەبىت ... بابه ئاخىر ئيمه بو ئەوان قەلاو شوورايەكى
مەكەمىن چون ئەوان بەدەستى خويان شووراو قەلاكەيان ويران
دەكەن...!

فاتمى خيزانى ميرزاش هەلپدايه و وتى:

— كوره لەتاوگيانى خويان ... بەخوا ئەم جاشانە دنيايان
شيواندوو... ئيوه ئاگادارن چى بەم خەلكە دەكەن ... سوڤى برام چ
گوناهىكى كردوو ، تو خوا پياوى ئەوهيه دەسگيربكرىت و سووكايەتى
پيبكەن...!!؟

حەسەن ئەفەنى زوررقى لەجاشەكان بوو بەلام ئەم هەلوپستەى
پيشمەرگەشى بەدل نەبوو ، بەدەم نارەزاييهوه وتى:

— ئاخىر نايىت پيشمەرگه كاريكى وابكات و خەلكى بيزار بن و
پشتگيريان نەكەن ... بابه توۆ لەلايهكەوه زوريان بو هيناوى و، دەتەويت
لەلايهكى ترهوه حەق بسينى...! لەكىش لەو خەلكە پرووت و پەجال و
بىدەرەتانه...!!؟

واقعى بارودوخەكەش وایان لەمیرزا كردهوو نەتوانىت بەرگرى بكات ،
بۆيه بەدەم بيزارى و نيگەرانبوونەوه وتى:

— بەخوا فيتنەيهكى واتى كەوتووین ... نازانین پرووبكەينه كوئى...!؟
هەرلەم كاتەدابوو مەحموود و دايكى خويان كرد بەژوورا و ئەوانيش
بەخوشيدىيهوه پيشوازييان ليكردن ، مەحموود رەنگى پەشوكابوو ،
بيستبووى پيشمەرگه شكاون و جاشەكان خەريكە تەوقى ناوچەكە دەدەن

و ژماره یه کی زۆریش له پێشمه رگه کوژراون ، ئامینه تاکه که سیك بوو به پرووی مهحموودا ئه و مانایانه ی دهخویندهوه ، ئهوانی تر پهنگ زهردی یان دهگی پرایه وه بۆ توپ باران کردنی شار و ئه و حال ته نااسای یه ی تیپی که وتبوون ... به لām ئامینه له چاوه کانی مهحموودا زۆر نهی نی دهخویندهوه و ئه و که سایه تی یه به هیزه بی هوانته لاواز و کز و سیس نه بووه ...؟! ، بیگومان پروودا وه که زۆر مه تر سیداره و مه رگ و هه و آییکی زۆر ناخۆشی له نه ستۆ گرتوو ه ...

کو ت و بهندی عه شایری ناوچه که ش ریگربوون له وه ی ئامینه پروو به پروو قسه له گه ل مهحمود بکات و بزانی ت چی له ئارا دایه ... خو مهحمودیش دووره په ری ز بوو و نهیده و یرا بۆ ته نها جار ی کیش دوو به دوو قسه له گه ل ئامینه دا بکات ، هه رچه نده ئامینه له وزیا تر دا کوکی ده کرد له سنووره کان و له پینا و که سایه تی هه ردوو کیاندا هزی نه ده کرد هیچ کامیان له که دار بپن و خۆشه و یستی یه که ی له نیو سینهدا هه شار دا بوو ، بۆ ئه و پۆژه ی هه موو شتی به جی ی خۆی ده گات و مهحموود ده نی ری ته داخوازی ...

میرزا به بینینی مهحموود خۆش حال بوو ، زۆریش سوپاسی ئاماده بوونی کردن و وتی :

- کوپم بهم ئاگبارانه بۆچی هاتوون ...؟! ئارامتان بگرتایه تا توپ باران دوایی دههات ... ئه وه تا هه موومان حازرین و چاو مان لییه تی ... مهحموودیش هاوچه شنی میرزا زۆر له خۆی بوویه وه و وتی :

- کاکه میرزا ... ئیمه که سی یه کین ... ده بی ت له ته نگانه دا په ناو پشتگیری یه کتری بکهین و ئاگامان له یه ک بی ت ...

سینهی ئامینه هاته جوّش و کولّ و له ناخه وه کهوته گفتوگوّ : ((ئای
ئه م قسانه چهن مه زن و جوانن ... ده تناسم چ که سایه تی بیه کی مه زنی ،
به لام ئه فسوس ... ناتوانم نیستا به ئاشکرا قسه ت له گه لّ بکه م... که ی
بیّت ئه و په رده یه ی نیوانمان هه لّ بگیریّ و گفتوگوّ به ئاره زووی دلّ
بکه ین...؟ ئیتر باس له هیواکانمان بکه ین یه ک به دوای یه کدا
بیهینینه دی...؟!))

پای مه حموودیش نزیک بوو له ئامینه وه و به نه فسه مه نگ و
جیگیره که ی بوّ ئه و کیرژه ی دهروانی و یه کیکی دیکه ی وه ک ئه و ژیر و
عاقلی شک نه ده برد و هه میشه نمونه بوو له دیدوبیناییدا .
ئنجا مه حموود له گه لّ میرزا و حه سه ن ئه فه نی دا له ژوره که ی ئه و دیو
دانیشتن و باس و خواستی سیاسی یان کرده وه و ئه و قه وانه ی پیشوو
سه ر له نویّ لیدرایه وه و نیگه رانی یان له سه ر بوّردوو مانی شار دهرپری ...

* * *

مه‌فره‌زه‌کانی پيشمه‌رگه‌ی کوردستان دابه‌ش بوو بوون به‌سه‌ر چه‌ند
 قوئيكي ناوچه‌كه‌دا و هه‌ريه‌ك به‌جيا چالاكي و قاره‌مانيتيان ده‌نواند...
 نه‌رسه‌لان و حه‌مه‌ ئه‌مه‌ين ته‌ويئله‌يي و خواره‌حم و ژماره‌يه‌ك
 له‌پيشمه‌رگه‌ له‌ده‌وروبه‌ري بياره‌بوون و جار به‌جاريك دادبه‌زين و
 ده‌ستيان ده‌وه‌شانده‌ له‌هه‌يزه‌كانی حكومه‌ت “به‌سه‌رياز و جاشه‌وه...
 مه‌فره‌زه‌يه‌كي ديكه‌ش له‌ده‌وري سازان و ناوچه‌كانی هه‌له‌بجه‌دابوون و
 به‌گه‌رمی تووشي شه‌رپيكي ده‌سته‌و يه‌خه‌بووون له‌گه‌ل جاشه‌كاندا ...!
 ئه‌و مه‌فره‌زه‌يه‌ش عه‌زیز نه‌تروشي و مه‌نوچه‌ر به‌گ باله‌تري
 چالاكيان تيا ده‌نواند و به‌دليكي گه‌رم و غيره‌تي كوردانه‌وه به‌شدارييان
 له‌شه‌ره‌كاندا ده‌كرد...

بارودوخه‌كه هه‌ميشه‌ پرووی له‌ئالۆز بوون ده‌كرد ، پيشمه‌رگه‌ تاك و
 ته‌را توپ و گولله‌ هاوه‌نيان ده‌نا به‌جاشه‌كانه‌وه و زورجاريش ده‌گه‌يه‌ ناو
 شار و به‌ر بي‌تاوان و خه‌لكی به‌سته‌زمان ده‌كه‌وت ... !!

ژماره‌ی جاشه‌كان ده‌قاتي ژماره‌ی پيشمه‌رگه‌بوو ، ئه‌و پوژه جاشه‌كان
 ناوشاريان ته‌نی بوو ، حكومه‌ت به‌تانك و زري‌پوش و فه‌وكه‌ و هه‌موو
 جوړه يارمه‌تي‌يه‌ك پشتگيري ده‌كردن ... ئه‌وانيش دي‌به‌دي ده‌گه‌پان و
 هه‌ركه‌سيك بوئي ئه‌وه‌يان لي‌بكردايه‌ سه‌ر به‌پيشمه‌رگه‌يه‌ ياخود كو‌رپيكي
 له‌ده‌ره‌وه‌يه‌ ئه‌وا ئيه‌انه‌ و سووكايه‌تيان پي‌ده‌كرد...

له‌به‌رئه‌وه‌ی جاشه‌كان هه‌رش به‌ر بوون زوريان لي‌كوژا...
 پيشمه‌رگه‌ش ساده‌وساكارانه‌ مامه‌ليان ده‌كرد و ئه‌و مه‌فره‌زه‌يه‌ شاره‌زای
 ناوچه‌كه‌ نه‌بوو ، جاشه‌كان له‌شنروئ وه‌ پشتيان لي‌گرتن و خستياننه
 نيوان دوو ئه‌گه‌ره‌وه‌ كه‌ هه‌ردووکیان مه‌رگی له‌ئه‌ستۆدابوو “ جه‌نگاندن

تامردن ياخود تهسليم بوون ، بېگومان جاشهكان لهتۆلهى كوزراوهكانيان
دهيان كوشتنهوه ...عهزیز و هاوپړيكانى زورنازايانه پووبهپرووى
مهركبوونهوه و بهرگرىيان كرد تا شههيدكران ، سهنگهري دووهميش بو
روژى دوايى دهست گيرا بهسهريدا و مهنوچهر و كوپهكهى
شههيدكران...!

جاشهكان تهنهها بهم كارهشهوه نهوهستان ، مهرومالاى خهلكيان برد و
تومهتيان بو دروست كردن... ههرونه و پوژه ژمارهيهك لاوى خوین
گهرميان دهستگيركرد و بهرهو زيندانهكان پهوانهيان كردن... ژيانى
خهلكى وهك ههموو جارى تام و خوښى لهبهههنگيرابوو... داهاتوو ليلى
و ژيانى روژانهشيان پپلهئيش و ژان و مهركهسات بوو... ئاواته
خوازبوون ساتيک بيت بهسهرياندا و بهئاسوودهى و هيمنى و ناسايش
بژين... بهلام بهرژهوهندى كهسى و ههزى سهرداريتى چاوى بهرپرسانى
كوپركردبوو ، باكيان نهبوو گهل و روئهكانى چييان بهسهرديت مادام
بهشيک لهسهرداريتى بهدهست بهيئيت... !!

* * *

هيشتا شهو دانههاتبوو ، خانهوادهى سوڤى سالى لهمالى خويان بوون
و دليان گوشرابوو ، ميزاجى يهك بهيهكيان تيکچووبوو ، ههوالى
تيکشاندى پيشمهركه و سهركهوتنى جاشه كۆلوانه سوورهكان باسى
ههموو كوپر و كۆبوونهوه و مهجليسيك بوو... مهحمود لهسهه
كورسىيهك بهتها لهژورهكهى دانيشتبوو ، بىرى لهچارهنوسى نهو
پيشمهركانه دهكردوه و لومه و سههزنهشتى جاشه

خۆفروشه كانى ده كرد، له خۆيه وه خاتره يهك هات به بىرى دا و ترسىكى
زورى لىنىشت و خىرا له سهر كورسىه كه ههستايه سه رپى...! چه ند
ههنگاوئىك رويشت و پاشان گه رايه وه دواوه... ده ترسا له وهى خاله
خوارحم و ئه رسه لان له م شه ر و شو رده دا تووشى به لايهك بوو ين...!

هه رچه نده هه ولى دها نارام بگري ت بوى نده دلوا و نه فسى خىرا خىرا
هانى دها و حال ته نه فسىه كه يان زياتر ده شيواند و ئالوز ده بوو...
ههستا بچي ت به باوكى بلي ت با سو راخ و نه حوال پرسى يهك بكه ين ، به لكو
هه وائىكمان ده ست بكه وي ت... ده ستى نه بر دبوو بو ده رگاي ژووره كه ي
په شيمان بوويه وه و هاته وه دواوه... ئه ي هاوار چى بكات... نه فسى
ريگه ي نادات و ئاواش وه سو هسه و دل ه راوكه بي زاريان كر دووه و
ئيسراحه تى له بهر هه لگىراوه و به رو كى به رناده ن...!!

باوك و داىكىشى حالىان له وياشتر نه بوو ، هه ريهك به جيا لووتى
شو ر كر دبوويه وه و ده مى داخستبوو... شكسته كه قورس بوو له سهر
نه فسى هه موويان و بوويون به مرو قىكى بى هوش و گيان و كه سيان قسه و
ورته يان ليوه نه ده هات...!!

سو فى هات به بىريدا له گه ل مه حموودا بچن بو مالى ميرزا و بىريك
له حال و سو راخى خوارحم و ئه رسه لان بكه نه وه ، خو هىچيان له ده ست
نه يهت كه مي ك خه م و خه فه ت به با ده كه ن... له ناكاو هه ستايه سه رپى و
خوى گه يانده لاي ده رگاي ژووره كه ي مه حموود و به هيو اشى ده رگا كه ي
كر ده وه و بينى مه حمووديش دي ت و ده چي ت و به چه شنى باوكى نارامى
نه ماوه ، هه ردوو كيان چاويان كه وت به يهك و زياتر تي كچوون و سو فى ئه و
ته وقه ي شكاند و وتى:

- كورم نايه يت له گه لم تامالى ميرزا...!؟

- پووری ... دانیابه لهوهی ئەمانه دەبن بەپەند و مۆرکی نامەردی و
خیانە دەنریت بەنیوچاوانیاندا... خیانەت و ناپاکی لەمیللەت و خاک و
نیشتمان گوناھ و تاوانیکی ئیگجار گەورەیه...!

میرزا لەوتەوقە پڕ لەخەم و خەفەتە نەفسی ترازاند و وتی:

- لەدیڤر زەمانەوه ناپاکی و زۆلم و ستەمی ئەم میللەتە ھەر بەدەستی
خۆی بوو...! تادوینی بوو چەکیان ھەلگرتبوو موو بە بەینیاندا
نەدەچوو ، ئەمڕۆ بەرژەوہندی و جاشایەتی وایکردووہ دەستیان بچیت
بەخوینی برا ھاوخبەتەکانیاندا...!

دیسان مەحموود ویستی مەسەلەکان بەداتە دەستی قەدەر و
ھاوکیشەکان بە شیوہیەکی مەنتیقی لەبیریاندا داپڕیژیت و وتی:

- یاسایەك لەم گەردوونەدا لەئارادایە بریتییە لەوهی ھەرکەسیك
ناپاکی و دوورویی بنوینی ھەر لەم دنیا یەدا پورپەش دەبییت...
شەرمەزاریی و خەجالەتی پرووی تێدەکات... ئیمە دەبییت زۆرمتانەمان
بەم یاسایانە ھەبییت و بی ئومید نەیین...

سۆفیش لەدڵەوه قسەکانی کورەکی بەدل بوو لەگەل مەزەھبی
سۆفی گەراییدا یەکیان دەگرت بۆیە وتی:

- لەمزگەوت پۆژیکیان شیخ ئامۆژگاری دەکردین و باسی ئەوهی بو
کردین ... ئەم پروداوانە ھەمووی لەقەدەری خوایدی دا نوسراون و نابیت
نیگەران ببین...

خیرا دلەپراوکی و خەمۆکی خۆی بیرکەوتەوه و ترسا لەوهی ئەم قسەیه
پێچەوانە ی پەفتاری بییت و بە درۆ لەقەلەم بدریت ، بو راستکردنەوهی
قسەو پەفتارەکانی فریاکەوت و پاساویکی ھینایەوه و وتی:

— هرچه‌نده له‌دلماندا وه‌سوه‌سه و هاوردی خراب وازمان
لینا‌هینیت... ئە‌مەش بە‌لگه‌یه له‌سه‌ر لاوازی ئیمانمان... ده‌بی‌ت
خۆ‌مانوماڵ و من‌دالمان بده‌ینه ده‌ستی خودا و هیچ خه‌مان نه‌بی‌ت
له‌چاره‌نووسیان...!!

ئ‌نجا مه‌حموود حاله‌تیکی ئیمانی به‌رزی بو‌ دروست بوو ، واهه‌ستی
ده‌کرد به‌شیکه له‌و قه‌ده‌ره و ناییت بترسی‌ت و خه‌م باری می‌شکی کنه‌و
که‌ل بکات ... ئامینه‌ش زۆر به‌ووردی گو‌یی بو‌ قسه‌کانی مه‌حموود
گرتبوو... سه‌رسام بوو به‌وقسانه و گه‌وره‌یی داها‌تووی دل‌داره‌که‌ی بو‌
ده‌رده‌که‌وت... به‌لام میرزا زۆر باکی نه‌بوو به‌م مه‌سه‌لانه‌وه و به‌شیوه‌یه‌کی
ساده ده‌یروانی بو‌یان و له‌ نیو ئە‌م قسانه‌دا ئاراسته‌ی قسه‌کانی گو‌پی و
وتی:

— زۆر هه‌ول‌مدا بزانه‌ ئه‌رسه‌لان و خوا‌په‌رحم به‌شداری ئە‌م شه‌په‌یان
کردووه‌یان نا ، هیچم لی‌پروشن نه‌بوو ...

چه‌رگ و هه‌ناوی فاته‌م هاته‌نه‌ کول و وتی:

- جا با بچوویتایه‌ خۆ‌لاقه‌یان نه‌ده‌کردیت ...

به‌م قسه‌یه‌ میرزا حرسی هه‌ستا و وتی:

- ژنه‌که من چۆن بچم؟! به‌خوا ساردیان ده‌کردمه‌وه و که‌لاکه‌که‌شم‌تان

نه‌ده‌دۆزیه‌وه ... بو‌ تو واده‌زانیت ئە‌وانه‌ پیاون و وێژدانیان هه‌یه ...؟!

لی‌رده‌ ئامینه‌ دل‌ی به‌باوکی و سووتا و وتی:

— دایه‌ ئە‌وه تو ده‌ل‌یی چی ...؟! باوکم بو‌ کوی بچیت... زۆر‌به‌ی

ئه‌وجاشانه‌ ده‌زانن کو‌پ و که‌سی پێشمه‌رگه‌ن... شتی‌وا چۆن ده‌بی‌ت...!!

شیرینیش گو‌ی بیستی قسه‌کانیان بو‌بوو ، سه‌ختی پروداوه‌که

سه‌رسامی کردبوو ، بروای نه‌ده‌کرد پێشمه‌رگه‌ شکابن و جاشه‌کان

سهرکه وتنیان به دهست هیئابیٔ... ! هرکاتیش له جگر گوشه که ی وورد
دهبوویه وه خهفته تی دهخوارد و ئاه و هسه رته تی ناو جهرگی زیادیان
دهکرد ، ئه وهشی زیاتر گپی دهنه به دلئی یه وه و دهیکرد به کۆل و کاتی
دهیبینی جیگه که ی ئه رسه لان به تال و چۆله و هرکاتیش بیری له ژیانی
مانگه کانی پیشوو دهکرده وه له گه ل ئه رسه لاندنا قولپی گریانی هه لدهستا و
به نهینی فرمیسه که گه وره کانی دهشارده وه و دهکۆشا که سه نهیان
بینیٔ...!

ئه و شه وهش به غه مباری و دلته نگه یه وه برایه سه ر ، سه رسامی
شکستی پیشمه رگه بوون و به زمانی حال دوعایان له جاشه کان دهکرد و
شیواندنی بارودۆخه که یان ده دایه پال ئه وان و لومه و سه رزه نشتیان
دهکردن...

* * *

بۆ بەرەبەییانی ئەو شەووە جەستەیی پینچ شەهیدیان هیئایەووە بۆ
 هەلەبجە و لەمزگەوتی پادشا دایان نان... هەوالەکە جەرگ بربوو ، یەکەم
 کەسیک بیستی میرازا بوو... هەر زوو خۆی گەیانده مزگەوت و لەپرێگە
 شەیتان یاری بەمیشکی دەکرد... جەستەیان بەبەتانییەک داپۆشرا بوو...
 میرازا زۆر ترسا ، ویستی لیبان نزیك بیتهووە و جاشەکان پریگەیان
 نەدا... خەریک بوو بلی ئاخر کوپری منیش پێشمەرگەییە و نەوێک ئەویشی
 تێدا بییت... ! بەهۆش هاتەووە و زوو لەم قسانە پاشگەز بوویەووە... مقۆ...
 مقۆ لەناو مزگەوتە کەدا بلاو بوویەووە و خەلکی وتیان:

- عەزیز و مەنۆچەر کوژراون...!!

ئنجای ئایک هات بەبەری میرزادا و شوکری خوای کرد کورەکەیی یا
 ژنبراکەیی لەنیو شەهیدەکاندا نەبوون ، جاشەکان بەسەر
 جەنازەکانەووە بوون ، خەلکی هەلەبجە بەوفا بوون بۆ شەهیدان و دەست
 بەرداریان نەبوون... گەرچی جاشەکان ئیھانەیی خەلکیان دەکرد و چاویان
 ئی سوور دەکردنەووە، ئەوانیش بی باک بوون و دەستبەجی خەلکیکی زۆر
 کۆبوونەووە و دل بەپەرۆش و چاوە بە فرمیسک تەرمی شەهیدەکانیان
 لەنامیز گرت ...

گەر و بچووک دەگریان لەژێر لیووەووە نەفرەتیان لەخیانەت و
 جاشایەتی و ناپاکی لەگەڵ میللەتدا دەکرد ، مەراسیمی بەخاک سپاردن
 لەمزگەوتی پاشاوە دەستی پیکرد و خەلکی تەرمەکانیان نابەسەر
 شانیانەووە... ریکخستنی ناوشاریش پەرمی شەهیدەکانیان بەنیو
 خەلکیدا بلاو دەکردەووە و بەهیمنی تەرمەکان بران و بەخاک سپێردران...

خەلكى ھەرىكە كوزراوھەكانيان بە شەھىدى خويان دەزانى و دليان زور
 پىيان دەسووتا ... جموجوولى بازار وەستا بوو ، كەشىكى پىر
 لەماتەمىنى بالى كيشابوو بەسەر شاردا و جورىك لەھەست كردن
 بەشكست و كووست كەوتن خەلكى گرتىبوو... ژنانىش لەمالەكاندا
 پرسەى ئەو شەھىدانەيان بەپرسەى كەسىكى عەزىز و خوشەويستيان
 دادەنا و تەنانەت موسىبەتەكە ئەوئەندە گەورەبوو پرسەكە گشت مالەكانى
 شارى گرتىبوو يەوھ... !

لەناو حەشاماتەكەدا حەسەنەفەنى ھەستى جوشا بوو ، شىعەرەكانى
 بەنھىنى بۇ دەھات و لەگەل خورپى فرمىسكدا لەبەر خويەوھ بەیتەكانى
 قەصيدەكەى دەھونىيەوھ:

شەھىدى ئىمە ھەرگىز نامرى لەنيو دلانا يادى دەمىنى

عومرى خيانەت كورته و دەپرەوى نەفرەت بۇ ناپاك بەجى دەھىلى

مەحموودىش لەپال دەستەيەك لەھاوھالەكانى پۇستكار تەكانيان
 بلاودەكردەوھ ، گەرچى جاشەكان سووكايەتىيان دەكرد و بەووردى
 چاودىرىيان دەكردن بەلام ھەست و سۆزى نەتەوايەتى و ھەى لىكردبوون
 گوىئەدەن بە ئەستەم و گرافتەكان ...

دواى ئەو مەراسىمە پىر شكۆيە جەستەكان بەخاك سپىردران و ژيان
 ئاسايى بوويەوھ ... ئىيش و كارى خەلكى گەپرايەوھ سەر پەوتى جارانى ...
 مىرزاش بەرەو چاىخانەكەى رۆيشت و بەغەمبارى يەوھ لەسەر
 كورسىيەكەى دانىشت ... لەو مەعبەينەدا حەسەن ئەفەنى ھات بۆلاى و
 لەپالیدا دانىشت ، خەلكىش تاك و تەرا دەھاتن و دادەنىشتن ، ھەرىكە
 سەرقالى باسى ئەو رووداوانەبوو بەچەشنىك ، حەسەن ئەفەنى
 بەغەمبارى يەوھ وتى:

- بەراستی شکستیکی گورەبوو ، زۆر خەفەت و پەژارەى پىداين ...!
بۆ چەسپاندىنى قەسەکانى حەسەنەفەنى مىزرا وتى:

- بەلى قورىان ... ھەموو دالمان برىندارىبوو ...

- خىانەت و ناپاکی ھەمىشە پۆلى گورزى کوشندەى بىنيوھ لە شۆرش
و پاپەرىنەکانى ئەم مىللەتەدا...!! ئەوھەتا مىرنشینهکانى کورد ھەرىەک
بەجیا سوپای ئىران یان دەولەتى عوسمانىیان ھىناوھتە سەرىەک و
لەپىناوى بەرژەوندى تەسک و دەستەلاتدا ناپاکی و جاشایەتىیان
ھەلبىژاردوھ...!

ئىجا مىزرا سەرى لارکردوھ و وتى:

- قورىان ئەمانەش جاشایەتىیان ھەلبىژاردوھ و بەرژەوندى بالای
شۆرشەکیان نەخویندوھتەوھ...

- سەد مەخابن ... ئەو دەستە لەپىشمەرگە چەند ئازاو
جەربەزەبوون...!!

- کورد کوژىیە لەھەموولایەکەوھ ھەر کورد تىادەچىت ...

لەناکاو حەسەن ئەفەنى ئەرسەلانى بىرکەوتەوھ و پرسى :

- دەنگ و باسى ئەرسەلان و خوارەحم چىیە!؟

- وابزانم لەبىارەن... ئەم جاشانە وىستوووانە بەرەو بىارەش بچن

بەلام نەیان توانیوھ شکستیان خواردوھ...

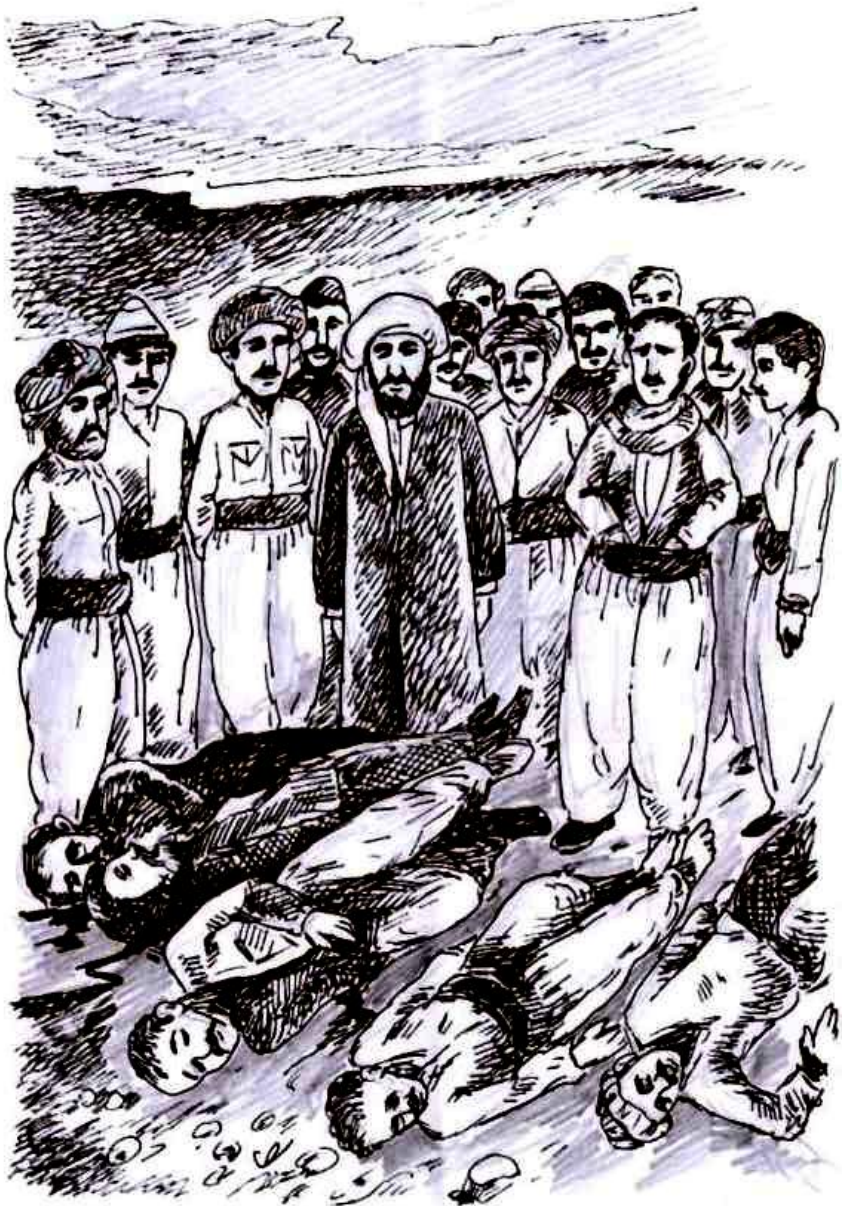
- ھەوالى ئاشکرا نییە ... ؟

- بەینى خویمان بىت نەوھللا...!!

- خوا بەرەحمى خوى بەزەىى بە ئیوھ و شیرین و ئەو مندالە ساواىدا

بىتەوھ...!

- ئامین ...

دوای شه‌هیدکردنی ئەو دەستە پێشمەرگەییە جاشەکان کۆلیان نەدا و دەستیان کـردەوێ بەبانگ کردنی خەلکی و سووکایەتی پیکردنیان... ئەمجارە میرزاش بەرکەوت و عادل حەمە شارزوری بەچەند چەکداریکەوێ چونە سەر ماله‌که‌یان ، سەرەتا عادل بی شەرمانە دەرگای حەوشەکە‌ی شکاندن و ئامینەش چاونه‌ترسانە پیایدا هە‌لشاخا و وتی :

– بەد پە‌هوشتی و سوکایەتی گە‌یوو‌ه‌تە ئەو پادە‌یە‌ی پێز لە حەرەم و پە‌ریزی مالان نە‌گرن...!!؟

عادل چەند جارێک دووراو دوور ئامینە‌ی بینیبوو ، ئەمجارە چاوی پیکە‌وت خەریک بوو بە‌چاوه‌لی دەلووشی و بە‌برسی‌تی و چا‌وچنۆکی‌یە‌وه ساتیک بواری نە‌دە‌دا و ئە‌بلە‌ق بووبوو ... لە‌بەر خۆش‌یە‌وه وتی :

– بە‌ه ... بە‌ه... لە‌جوانی‌یە ... پە‌ری چی و شتی‌چی...!!

عادل بە‌داوین پیسی ناسرابوو ، سەر‌جە‌م خە‌لکی دە‌یان ناسی و ئامینە‌ش لە‌تێ‌پروانین و چاوه‌ برسی‌ه‌کانیدا هە‌موو مانایە‌کی ناپاکی خۆ‌یندە‌وه و زیاتر توورە‌بوون گرتی و وتی :

– بوچی وا دە‌زانن ئە‌و خە‌لکە‌ بی‌کە‌سه !!؟

عادل ویستی پە‌ردە‌یە‌کی ئە‌دە‌ب و پێز بکات بە‌بە‌ری دا و کە‌میک بی‌دە‌نگ بوو دواتر وتی :

– خانم گیان ... ئیمە ناکە‌س بە‌چە‌ نین ... هاتووین میرزا بە‌رین و چە‌ند قە‌سە‌یە‌کی لە‌گە‌‌دا بکە‌ین و بیگە‌‌رینینە‌وه ...

هێشتا عادل قە‌سە‌کانی تە‌واو نە‌کردبوو میرزا هە‌‌لیکرد بە‌مالدا و سەر‌سام بوو بە‌و پ‌ووداوانە ، ئنجا عادل ئا‌ورپکی دایە‌وه و وتی :

– میرزا گیان ... دوو کە‌لیمە‌مان هە‌یە لە‌گە‌‌تا گەر ب‌فەر‌مووی ...

میرزاش بیری دستگیرکردنی سوّفی کهوتەوہ و بہبیریداہات ہیچ
نہمیئیتەوہ شەویکی تیا دەبیّت بوّیہ بہ ئامینہی وت:

- بہتانزییہکم بوّ حازر بکەن ...!

عادل راجلەکی و ویستی پیاوہتی بنوینی و وتی:

— نہبابہ ... ئەم سمیّلہ سمیّلی پیاونہبیّت ہەر ئیستا دەت

ہیئمەوہ ...!!

ئەو جوّرش لەمامەلە دەگەراییەوہ بوّ نەزعی داوین پیسی لەعادلدا و

ہەرئەوہش بوو وایلیکرد ہەر ئەو ئیوارہیہ میرزا بگەرینیئیتەوہ بہ جیبەکہی

خۆشی تا بەردەرکی مالەوہی بگہیہنیّت ...

به عسی یه کان له ویه که دوو ساله دا ته بیعه تی عه بدولر حمان عارفیان ناسی بوو ، که سایه تی یه کی دئنا سک و ئیراده لاوازی هه بوو ، له ژیره وه سوپا له لایه ن دووبالی به عسه وه کۆنترۆل کرابوو ، بالیکی ئه حمهد حه سه ن به کر و بالیکی عه بدولر ه زاق ...

سه دام حسینی ش له ژیره وه خه ریکی چه ک دابه ش کردن بوو به سه ر خه لکی نه خوینده واردا و هه میشه هه ولی دها چه کمه ی توندبکات له سیسته می حوکم و گشت لایه ک ملکه چ بکات ...!!

کاتی که سه دام خیله کی یه کانی ده ور به ری عۆجه و تکریتی کۆده کرده وه ها وه لانی به عسی گالته یان به وکاره ده هات و به ره فتاریکی کورت و بر نه کردوویان دها له قه له م...! تاکه که سیکی بر وای به هه ول و لیپرا نه که ی هه بوو نه فسی سه دام خو ی بوو ، ژیا نی هه تیوی و نه بوونی خانه واده یه ک فی ری توند و تیژی و دلره قی و داپلۆسین و کوشتن و برین و خیانه تیان کرد بوو...!

ئه حمهد حه سه ن به کر و عه بدولر ه زاق ساده بیریان ده کرده وه و سه دامیش ده یویست هه ر زوو به ره یان له ژیر پی ده ره بی نییت و خه ونی شه و و پۆژی ببیته واقعی ک و مل به و کۆمه لگه یه که چ بکات که بی ره حمانه مامه له یان له گه لدا کرد و له که داریان کرد به دایکی و ره فتاره کانی...!!

په یوه ندییه کی گه رم به په نهانی پوویدا له نیوان باله کاند و کاتیکی دیاریکراویان دانا بو ده ست گرتن به سه ر ولاتدا ... حه وت ئه فسه ری بالآ به شداریان کرد“ که دابه ش بوو بوون به سه ر راست و چه پی به عسدا ...!

سەرۆك فریای هیچ نهكهوت ، تهنها یهك گولله تۆپ تهقینراو ئه‌ویش
بۆ ئه‌وه‌بوو له‌خه‌و به‌ئاگای به‌یینه‌وه و زړه‌ی ته‌له‌فۆنكه‌شی لییدا و داویان
لیکرد ده‌سبه‌جی عیراق به‌جی به‌یلت ...

ئنجنا ناكوکی نیوان بالی راست و چه‌پ سه‌ری هه‌لدا و ئه‌حمه‌د
حه‌سه‌نیش ئیراده‌یه‌کی كز و لاوازی هه‌بوو ، له‌م قه‌یرانه‌دا په‌نای برده‌ به‌ر
سه‌دام تا بالی عه‌بدولپرزه‌زاق نه‌دات و به‌هه‌له‌داوان چوو بۆ لای سه‌دام و
وتی :

- نازانم چی بکه‌م... ئه‌و ئه‌فسه‌رانه‌ی له‌گه‌ل فیکره‌ی ئیمه‌دا ناخۆن
عه‌بدولپرزه‌زاق هه‌موویانی ای‌پراست کردووینه‌ته‌وه و خه‌ریکه‌ ده‌بن
به‌خاوه‌نی ولات و ئیمه‌ په‌راویز ده‌خه‌ن...

سه‌دام كه‌شه‌پر له‌چاوه‌كانی نه‌ده‌پرا و ورده‌ ورده‌ پرۆلی له‌سه‌ر شانۆی
سیاسه‌تی عیراقدا خه‌ریك بوو ده‌رده‌كه‌وت ، پێشتریش ئه‌حمه‌دی ناسی
بوو چ مایێكه ، به‌چاویکی رق و قینه‌وه ته‌ماشای ئه‌حمه‌دی كرد و وتی :

- زۆر ئاسانه‌ ئه‌و باله‌ بقرتینین ...!!

ئهم ده‌سته‌واژه‌یه‌ مووه‌كانی لاشه‌ی ئه‌حمه‌دی راست كرده‌وه و
ته‌زویه‌ك له‌ته‌وقی سه‌ریه‌وه ده‌هات و به‌به‌ری پێیدا ده‌چوو ، تفه‌كه‌ی
قووت دا و وتی :

- چۆن ... !!؟

سه‌دام به‌شانازییه‌وه وتی :

- تۆ ناته‌ویت ئه‌وانه‌ له‌به‌رچاوت وون بین ...!!؟ من بۆ هه‌تا هه‌تا و نیان
ده‌که‌م و جاریکی‌تر دیاریان نابینیته‌وه ...!!

ئهم جوړه‌ مامه‌له‌یه‌ تازه‌ نه‌بوو بۆ سه‌دام و له‌منداڵیشدا ده‌یه‌ها پیلان
و نه‌خشه‌ی خویناوی و شه‌ری کی‌شایوو ، بۆیه‌ له‌شه‌ر و پیاو كوژیدا

دەستىكى بالاي ھەبوو ، ھاوھلانى ھەمىشە بەترسەوھ مامەلەيان لەگەلدا
دەکرد و ھەركات توورەبوایە تا خوینیكى نەپشتایە دلای ئاوی
نەدەخواردەوھ ...!!

ئەحمەد جارىكى تر لەصەدام نزيك بوویەوھ وپرسی :

- ئاخر چۆن ون دەبن ...!؟

ھستريا گرتی و وتی:

- دەيانكوژم ... مەخفیيان دەكەم و نایەنھيئم ...! ناييت كەس

بوەستيت لەرپيگەماندا و ھەمووشتي دەييت لەدەستي خۆمانداييت ... !!

ئەحمەد ھەسەنیش كيشاي بەسەر شانی صەدام دا و وتی:

- ئاخر ئەوانيش بەعسين وەك خۆمان...!!

صەدام قاقايەكى ليڊا و وتی:

- بوون بەگرفت لەرپماندا يان نا...!؟ دەمانخۆن و قووتمان دەدەن يان

نا ...!؟

- ئاخر كوشتن ... قورسە ...

ديسان صەدام قاقايەكى بەرزی ليڊا و وتی:

- سەيرە بەلامەوھ توو چۆن عەسكەرييەكى ...!؟ دەبوو شاعير

بوويتايە ... بو ئەوئەندە دل ناسكيت ...!؟

ئەحمەد ھەسەن ھەستی بەناتەواوی كرد لە كەسييتىدا و بەحرس و

نيمچە توورەي يەوھ و وتی:

- ئاخر رايەلەي زۆر لەگەل ئەواندا بەيەكەوھمان دەبەستيتەوھ ...

بەعسى بوون ... خزمایەتى ... ھاوړی ناوسوپا ... ھاو خەبات و ...

صەدام قسەكانی بەئەحمەد بړی و وتی:

- ئەگەر دەتەوی خۆشت و ئییمەش تیا بەریت ئەوا بەو قسانە زاخاوی
میشکی خۆت و ئییمە بدە و با ئەوان پیلان بگیپن و کودەتایەکی عەبدول
سەلام ئاسامان بەسەردا بکەن و ، لەت و پەتەمان بکەن ... باشە ... ئەم
دڵناسکییە بۆئیستا ناشی ، کە ی چوویتە مالهۆه لەگەڵ ژنە کەتدا ناسک و
بەرەحم بە ... !!

شەپەرەنگیزی صەدام لەزیهنی ئەحمەد حەسەندا ویناکرا و
راستەوخۆش زاتی ئەوەی نەکرد لای بەریت ، یاخود نەفی بکات بۆ
دەرەوی عێراق “ چونکە ئەو توندوتیژییە صەدام پرزگاری دەکرد لە
عەبدولرەزاق و دەیهە ئەفسەری تر و حوکمی عێراق دەکەوتە دەست و
کەسیش هاوبەش نەدەبوو لەگەڵیدا ، بەلام بیریشی لەو دەکردەوه
لابردنی صەدام دوایی کاریکی قورس و مەحالە و دەیهە جار لە ئیستە
قورستر دەبییت ... !

میشکی دایە ئیش و سەری گیژی خوارد “ چۆن تووشی ئەو بەلاو
موسیبتە هاتوو و یەک لەوەی تر ئەستەم و گرانترە ... !
لەم خەیاڵانەدا بوو صەدام بەناگای هینایەوه و وتی :
- ئەوەی من دەیکەم لەبەرژەوهندی حیزبە ... ! دەبییت پشتگیریم
لیبکەن ... تو دەستت نابییت لەو پیلانەدا مەگەر رۆلێکی کەم نەبییت بۆت
دیاری دەکەم ... !

پەل و پۆی شکابوو لەسەر کورسییەکە دانیشت و وتی :
- چی بکەم ... !!؟

بزهیهک هاته سەر لیوی صەدام وتی :
- ئاوا ... ! مەترسە ... هەمووشتی بەدلی خۆمان دەبییت ... !!
بەئینیشت دەدەمی ئەوەی تەسلیمان ببییت نایکوژین ... !

ئىنجا بەرامبەرى دانىشت و وتى:

- رۆلى تۆ ... ئىمزا كىردى نوسراوہ كانه و كاروبارہ كان خۆم رېكيان
دەخەم ...!

ئەحمەد حەسەن سوور بوو لەسەر زانىنى پىلانەكەى صەدام و وتى:

- ئاخىر بابزانم چۆن ...؟! ئاگا دارىم ...!

صەدامىش بەدردانە سەرى رەق وەستاند بەرانبەرى و وتى:

- سەرى مارەكە بانگ دەكەين بۆ كۆبوونەوہىەكى خىرا لەكۆشكى

كۆمارى ، يەكسەر دادەبەزىن بەسەرىدا و نەفى دەكەين بۆ كۆهيت ...!!

ئىبراھىم عەبدولرەحمانىش دەنىرىن بۆ بەسەركردنەوہى ھىزە

چەكدارەكانمان لە ئەردەن و دواتر دەستگىرى دەكەين بە تۆمەتى خىانەت

و لەسىدارەى دەدەين...! ھەرىەك لەو ئەلقەلەگوى و شوپىنكەوتانەى ئەوان

بەھەمان دەردى ئاغاكانيان دەبەين ...!!

سەرى سوورمابوو لەم پىلانە درندە و دۆزەخىيە و سەرى بۆ لەقاند و

وتى:

- دەست بەكار بە ...!

دوو ھەفتەى نەخاياند صەدام لە 30/ تەمموزى 1968 دا كلك و بالى

ئەو نەيارانەى كرد و لەسەر شاشەى تەلەفزيۇن بۆيەكەمجار لە پشتى

ئەحمەد حەسەنەوہ دەرکەوت و بەيانى پاكردنەوہى رېزەكانى

لەخىانەتكار و ناپاكان خويىندەوہ ...!! ئەو ھاوہالانەى لە حيزبى بەعس و

كودەتاي يەكەمى بەعسىەكان و حەقدەى تەموزدا بەشداربوون ، بوون بە

ناپاك و خىانەتكار و مۆركى خىانەت و خۆفروشيان پىدانرا ...!!

دوا بەدواى ئەو ھەلمەتە خويىناوىيەى صەدام ئىنجا لايەكى كردەوہ

بەلاى مەسەلەى كوردىدا و سەرەتا ويستى بەزەبرى چەك شوپرشى

كوردى دابمركىنئىتەوہ و پىكەوتنەكەى لەگەلّ بالەدابراوہكەى شوپرشدا
گەرم كرد وريگەى پيدان رۆژنامەيەك دەريكەن لەبەغداد ...

لەدڵەوہ رقى لەكوردبوو ، چاوى بەرايى نەدەهات كورداوہبەشى
عەرەب بىت لەعيراقدا و نەخشەو پيلانى درندانە لەميشكىدا دەهاتن و
دەچوون ، بەلام تەواو بارەكەى بۆ يەكلا نەبوو بوويەوہ و ترسى ھەبوو
لەناوخۆى دەزگا حيزببەكەوہ كودەتايەكى بەسەردا بكەن و تيا بچييت ...
بۆيە تيا بردنى كوردى لەبيروھوشيدا ريز بەند كردبوو ، بەپىي
نەخشەيەكى تايبەت و لەدانىشتنيكدا بە ئەندامە نزيكەكانى دەورى وت :

— ئيمە لەم ولاتەدا بۆ ئەوہى رەگيكي پتەو دابكوتين جارى دەبيت
كورد بەكورد لەناوبەرين ...! پرۆژەى دەستيوەردانى راستەوخۆ
كزيكەين ... شقلّ و جياوازي بخەينە نيوان كوردهوہ ... ئەوسا بى قەيد و
شەرت لەناو دەچن ...!

ناظم گزاريش يەكيك بوو لە ئەلقە لەگويكەنى صەدام و تازە كردبووى
بە بەرپرسی ئەمنى گشتى و زۆر لەخوورەوشت دا لەصەدامەوہ نزيك بوو
، ھەستايە سەرپى و وتى :

— لەزىنداندا دەيانتويئىنەوہ ...! ئەوہى لەشارەكاندا گومانمان لىيان
ھەبيت ئەوا دەستگيرى دەكەين و وەى لەحالى ...!!

ريزيك لەخزم و دۆستانى صەدام دانىشتبوون و تازە كەوتبوون بەسەر
ناز و نيعەتدا و يەكيكيان پر بە دەنگ ھاواری كرد :
- بژى سەرۆك صەدام ... !

ئەوانەى دەوريشى ھوتافەكەيان دووبارەدەكردەوہ ... صەداميش
لەدڵەوہ خەريك بوو شا مەرگ دەبوو ، بەلام نەشى دەويست جارى

دەربكەوئیت و پئیش ئەوێ له ژێرهوه بارهكه تهخت نهكات بۆ سه رهه لدان و
دەركهوتنی، به كزی یهوه وتی:

- جاری وهختی ئەو جوړه هوتافانه ذییه ...!

ئەوانیش ملکهچ بوون و وتیان :

قوربان چۆنی به باش دهزانی ئیمهش ههرومان پی باشه ...

ئجنا بوو به چه پله ریزان و به گه رمی ههستان له بهری و هه یانبوو

دهستی ماچ ده کرد و هه یشبوو شانی ...!

* * *

(25)

دوای کوده تا که ی صه دام جاشه کان دپندانه له چهنه قۆلێکه وه
په لاماری ناوچه که یان داو په حمیان به کهس نه ده کرد “ زه بر و زهنگیان
له ناوچه ی هه له بجه زیادی کرد ، خه لکی جهرگ سووتاو دیمه نه کانی
مه رگ پۆژانه له سه رچاوه ی تراژیدیایه کی خه م و ناسۆری به وه و دووباره
ده بوونه وه ...!

میرزا زۆر تاقه تی چایخانه که ی نه ما بوو به زۆر خۆی به کیش ده کرد ،
شیرینیش خۆشی و شادی لاهه لیزرکا بوو ، ئه وه نده چاوه پۆی میرده که ی
کرد بوو میشکی سوابوو و وه خته بوو تووشی نه خۆشی ده بوو... ! نامینه
زۆر ته قه لای بوو بچیتته لانه ی هاوسه ری و نه یده زانی بۆچی مالی خاله
سو فی ئه وه نده دوا که وتن؟! بریاری دا له گه ل خه راماندا باسی ئه و
مه سه له یه بکاته وه و بزانییت مه حموود به نیازی چییه ، هه رچه نده
له مه حموود زیاتر دلێ به که سه وه نه بوو به لام نه شی ده ویست به زۆر خۆی
ساغ بکاته وه به سه ری دا و ده بوو مه حموود ده ست پیشخه رییت ...
له سه ردانیکیدا بۆ مالی خالی ئه م باسه ی له گه ل خه رامان باسکرد و
وتی:

- خه رامان ... من و تۆ له خوشک زیاترین بۆیه ک ... به راده یه ک تیکه ل
بووین نه یزییه کانه مان لای یه ک شاراو نه ییه ... هه زده که م مه سه له یه ک
هیه له گه ل تۆ دا باسی بکه م ...

خه رامانیش به گرنگی به وه گو ی بیستی بوو بوو و بۆ زیاتر دا کوکی
کردن له سه ر قسه کانی نامینه وتی:

- وه لآهی نامینه له خوشک فه رزتريت بۆ من ...

ئىنجا خەرىك بوو ئامازە بەو بەكات چۆن يارمەتىداوہ لە پزگار بوونی
لەو پەيوەندىيە گوماندارەى لەگەڵ ئەكرەمى عەلى بايزدا بەستىبوى بەلام
ئامىنە ھەر زوو وتى:

- خوشكم پيويست ناكات ئيمە دەستەخوشكىن و لەيەك رەچەلەك و
خوينين ... ئەوەشى دەمەويت باسى بكەم نهيئىيەك نىيە تو ناگادارى
نەبيت ... بيگومان ناگادارى من و مەحموديت ھەمووانيش كەم تا زور
دەزانن بەو مەسەلەيە ... بەلام نازانم مەحمود بەنيازي چىيە ...
دەيويت بيته پيشەوہ يان نيازي گوپيوہ و بەتەماي شتيكى ترە ...؟!
خەرامان ناگادار بوو مەحمود ماوہيەك لەمەوبەر سەبارەت بەو
مەسەلەيە قسەى لەگەڵ باوكيدا كردبوو و ئەويش بارودۆخەكەى بەبيانوو
گرتبووہ و داواى ليكردبوو داوييخات تاكاتيكي تر ... بۆيە بەروويەكى
گەشەوہ وتى:

- جا كى دەلى كاكم باسى ئەو مەسەلەيەى نەكردووہ ...!?!

شادييەكى خەم ئاميز كەوتە دلبيەوہ و ئامىنە وتى:

- ئەى بۆچى ديارنەبوون ؟

- كچى ئاخىر باوكم ريگەى نەدا ... وتى جارى با بارودۆخەكە ئارام

بييتەوہ ... !

ئامىنەش بەسەر سوپمانەوہ وتى:

- مەحمود نەقلى ناوشار بوو تەوہ و ئيمەش بەدەست داخوازيكارەوہ

ھەراسان بووين ...!!

خەرامانيش بەگالتەوہ وتى :

- بەلام دل ھەر بۆ ئەوہ ...

ئامىنە ئاخىكى ھەلكيشاوتى:

— ئەگەر بزانم بەنيازە پرچی سپى بەدىيارىيەو دەھۆنمەوہ ... لەو
زیاتر چاوم کەسى تر نابینیت...!

- بۆچی نازانم ... ئەویش بۆ تۆ ھەروايە ... زۆر جار تۆبە نمونەى
کچى ژیر و عاقل دەھینیتەوہ و ھەمیشە کەباسى تۆش دەکات من و دایکم
دەست دەکەین بە پیکەنین ... لەتەریقىدا سوور دەبیئەوہ و دەلى : —
نازانم چیم وتوہ جیگەى پیکەنین بیئ ...!!
نامینەش وتى :

— وش بمرم ... جا ئیوہ بۆ ئاوا ئیحراجى دەکەن ...!! کچى
گوناهە...!!

- وازیننە با خالى لاوازی بگرین و تۆزیک بچەوسیتەوہ ...!
- کچى گوناهە ... بەخوا بۆ ھەموو لایەک دلسۆزە ... کى برای وای
ھەیە ...!!

- تۆ سەیری ئەم کچەکە ... ئای ...!!
ئنجا ئامینە باسى عادلى ھەمە شارەزورى کرد و وتى:
— بەراست لەبیرم چوو ئەوہ پى بلىم خەرامان ... ئەو ھەتیوہش
چەند جاریک ناردوویەتىیە داوام ... عادل ئەوہى خالە سوڤى گرت ...
جاشە ...

خەرامان ئەو باسەى بەکورتى بیستبوو ، بەلام زۆر تامەزرۆ بوو
بەدریژى بۆى بگپریئەوہ بۆیە لى پرسی:

- چەند جار ھاتوہتە داوات ؟
— سى جار ، جاریکیش بى شەرمانە شوینم کەوتبوو ، لەناوبازاردا و
وتى: تۆ بۆچی رازى نابیت شووم پى بکەیت ...!!
— ئەى وتت چى ؟

- وتم ئەگەر پىياو نەمىنىت لەسەر پووى زهوى شوو بەتۆ ناکەم ...
- ئەى وتى چى ؟

- زۆر بى ئەدەبانه جوابى دامهوه ، وتى: بە زۆرىش بىت زهوتت دهکەم
و دەبىت بۆ شهوئىكىش بىت بتهىنم ...!
- زۆر بى ئەدەبه ...

- لهوهزىاترىش خەرىك بوو بەبەژن و بالآى مندا هەلى دەدا و دەيوت :
ئەو بالآيه حەيفه لەناز و نىعمەتدا نەبىت ... ئەو دەست و پەنجانه هەر
لەپال سەماوهردا دادەنىم چايم بۆ تىبکات ... خزمەتکارت بۆ دەگرم ...!
- ئەى چۆن پزگارت بوو لەدەستى ؟

- هەرپەشەم لىکرد و وتم هەموو عەشیرەتەکەمان تى دەگەيەنم
جاریكى تر بىتته سەر پىم ...
- هەر ئەوهنده ؟

- لەتوورەيیدا يەك دوو جنىوو قەسەى ساردو سووکم پى وت و پشتم
تىکرد و ئاورم لى ئەدایهوه ...

- ئافەرىن دەستت خوۆش بىت ... بەخوا بەزمت پىگىراوه ...
- وام نەکردایه شوولى لىهەلدەكىشا و زياتر پى لى دادەگرت ...
- ئەى هىچت لای کاکە مىرزا باس نەکرد ؟
- نەوهلآ ... بەس تەنها لای دایکم باس کرد ...
- وات لىکردم هەر ئەمشەو لەگەل مەحموود قەسەبکەم ... بزەنم دەلى
چى ... !؟

- ئەمەشى بۆ باس دەکەيت ؟
- مەجبورم باسى بکەم ... !

* * *

هەر ئەو شەو خەرامان لەگەڵ مەحمووددا ھەمووشتیکى باسکرد و ئەویش خۆى پێرانیگىرا و لەگەڵ باوکى بۆجاری دووھ مەسەلەكەى كردهو ، باوكیشى سووكە قەناعەتیکى بۆ دروست بوو جارێ ھەر دەست نیشانى بكات و لاى خەلك ئاشكرا بپیت دەستگىرانی یەكن ...

شەوى داھاتوو ھەموو خانەوادەى سۆفى سألچ چوون بۆ مالى میرزا و بەرەسمى داواى ئامینەیان كرد بۆ مەحموود ، میرزاش پیاویكى عاقل بوو رەوشتى بەرزى مەحموودى لەبەرچاوبوو ، ھەمیشە ئاواتە خوازبوو كچەكەى بدات بە لاویكى وەك مەحموود ... بۆیە بىئەوھى دوودلى بنوییت ئامینەى دابە مەحمود ، بەلام ئەویش واى پىباش بوو گواستەوھى دوابخەن بەلكو ئەرسەلان بگەریتەوھ و بەشداری ئەو خۆشىیە بكات لەگەلیان دا .

بەیانىیەكەشى دەرودراسى بەدەستنیشان كردنى ئامینەیان زانى و ھەوالەكە بەگەرەكدا بلاوبویەوھ و ھەندىك پیرۆزبایىیان دەكرد و ھەیش بوو ھەسوودى پىدەبردن و چقلى لەئیشەكەیانى دەدا بەقسە و تانە و تەشەر ...!

عادلى ھەمە شارەزورى یەكێك بوو لەوانەى بەم ھەوالە زۆر دلتنەنگ و قارس بوو ، لەدلى خۆیدا دەیوت : ئەگەر من پیاویم نایەلم بەیەك بگەن...! خەلكى ناھەزىش زیاتر تیژیان دەكردوھ و ئەویش بەتەنھا ئامینەى دەویست و ھەركات چاوى پىی بكەوتایە ئیتر بەپىروھۆشە نەخۆشەكەى دەكەوت بەسەر جەستەیدا و ھەموو پەردەیهكى شەرم و ھەیاى ھەلدەگرت...!

زۆرجارىش سەرى كۆلانەكەى لیدەگرتن و ئەوھندە سەرە تاتكێى دەكرد ژنانى گەرەك لەتاوا نەیان دەویرا سەر دەربەھیننە دەرەوھ ،

ئامینهش له وکاتانه دا له حه وشه ی ماله که یاندا ئیشی نه ده کرد و ون ده بوو
له بهرچاوی برسیی عادل ...!
له ناخیشه وه له م جاشه توقیبوو ده یوت : ((ناپاکه و کی ده لی
دهستیک ناوه شیئی به رامبه ر مه حمود !!؟) زور لیکی ده دایه وه و
بهرچاویشی له تاوا تاریک ده بوو ، داخل به جیهانی توقاندن و زولم و ستم
ده بوو هه لده ترووشکا و چاره یه کی وای به دهسته وه نه ده بوو جگه له وه ی
تا بوئی ده کریت زوو په له بکات له گواستنه وه ی دا و دوایی به و دلله پراوکه یه
بهیئیت ...!

بارودۆخی نیو سوپا جیگهی رهامندی صهدام نه بوو ، هیشتا کۆلی
کیشه و گرفتیی زۆر چاوه پرییان ده کرد و پیویستی به جورئت هه بوو بو
دهست پیسخه ری له پیلانه کانیدا و دوا ی عه بدولره زاق سه ره ی حهردان
تکریتی و عه ماشه ، ئەوانیش بو خویان کهم نه بوون و جه ماوه ریکیان
هه بوو له ناو کادر و بهرپرسیانی حیزبی به عسدا ...!

له ولایشه وه ئەحمه د حه سه ن خاوه نی ئیراده یه کی لاواز بوو ، ئەو
که سه بوو صهدام ده یویست له پۆسته کهیدا بمینیته وه تا کهش و باره که
له ژیره وه سازده کات ئەوسا لا بردنی ماندوو بوونیکی وه های ناویت ...!
شه پی پیشمه رگه و جاشه کان بهرده وام بوو ، له زۆر جیگه جاشه کان
شکستیان خوارد بوو ، شه پی پارتیزانی پۆلیکی کاریگه ری هه بوو له سه ر
گۆره پانه که و پژی می کوده تا توانای نه بوو له وه سه ره تایه وه خو ی
رابگریت ...! کیشه ناوخو یی یه کانی بوو بوون به ریگر و کیشه ی کورد
کاتیکی ده ویست تا به هیواشی له به یین برییت ...

رۆژیکیان صهدام له گه ل ئەحمه د حه سه ندا کۆبوونه وه یه کی کرد و
به راشکاوانه وتی :

- چه ند گرفتییکی تر له سوپادا پرو به پرومان ده بیته وه و ناتوانین له م
قوناغه دا شو پشی کورد دا بمرکینینه وه ... حهردان و عه ماش و چهنده ها
ئه فه سه ری نیو سوپا کاتی دوورخستنه وه و له ناو بردنیان هاتوه ...!
ئه حمه دیش وه ک جاران چۆن دهسته وه ستان ده ما له بهرده م صهدام دا
ئاوه های لیها ته وه و وتی :

. چی بکه یین !!؟

بەم پرسیارە پووی سەدام گەش بوویەو و دُنیا بوو لەوێ بوو بە
عەقڵی ئەحمەد و، بەبێئەو ناتوانی دەست بەئاویشدا بکات ، بە چاویکی
پقاویەو و تی:

- ناشتی لەگەڵ شوپۆشی کوردبکەین لەم قوئاغەدا ... تابتوانین کیشە
ناوخوای یەکان چارەسەر بکەین ...

- ئەهێ ئەوانەهێ پیکەوتووین لەگەڵیان ... و دژی مەلا مستەفا
دەجەنگن ...!؟

- ئاسانە ئەوانیش لەگەڵ مەلا مستەفا پیک بکەون و دواهی
بەخزمەتیان دەهێنن ...!!

رووکەشی ئەم قسانە لای ئەحمەد حەسەن قورس بوو بەلام سەدام
لەدیدیکی ترەو بوو ئەو مەسەلانەهێ دەروانی و باکی نەبوو جاشەکان زویر
دەبن یان نا ، ئەحمەد حەسەن خیرا و تی:

- ئاخر ئیمە هاوپی و ئەلقە لەگۆیکانمان بەم کارە لەدەست
دەدەین ...!

سەدام متمانەهێ بەقسەکانی هەبوو ، و تی:

- مەترسە ...! ئیمە خۆمان بگڕین هەردوولایان لەناودەبەین و
لەعیراقتا جگە لە حیزبی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی هیچ کۆمەڵ و تاقمیک
مافی بوونی نابیت ... !!

ئەزموونی رابوردووی ئەحمەد حەسەن لەگەڵ سەدام متمانەهێکی
تەواوی پیدابوو ، عەقڵیکێ دڕندە و نەخشەوپیلا نیکی خویناوی هەبوو ،
بۆیە و تی:

- کەهێ بکەوینە گەفتوگۆ لەگەڵیان ...؟

— نوینەرمان دەنییرین بۆ لای مەلا مستەفاو بزانی چ وەلامیگمان
دەدەنەوہ ؟...!

- تۆبلی پازی بن ؟...!

— دلنیابە لەوہ ... کورد ساویلکە و خۆش پروان ... عەرزى چەند
خالیگ دەکەین لایان ھەرگیز دوودل نەبن لەقبوول کردنی ...!
- وەك چى ؟...!

- خۆیندن بەکوردی ... ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستان ...

- ئەى ئەوہ خراپ نییە بۆ داھاتووی سیستەمەکەمان ؟...!

— نا ... یاسا و ماف ھەمووی لەدەستی ئیمەدایە ... بەشیکی زۆر
کەمى دەخەینە قالبی عەمەلى و باقىیەکەى مەرەكەبە لەسەر کاغەز و
ھەلگیراوە لەدۆسیەدا ... !

نەخشە و پیلانی سەدام لەشوینى خۆیدا بوو ، سەرکردایەتى شوپرش
لەسەر ریکەوتن و ئاگر بەست قایل بوون ، بەلام راستەوخۆ رانەگەینرا و
خەلکی بەسەدە و ساکاری بۆ پیکەوتنەکیان دەپروانى دلایان پیی
خۆشبوو ، کۆمەلیگ دووربین لەنیو شوپرشدا بەفیل و تەلەکەى بەعس
ئاشنابوون ، پروون بوو ھەركات لاوازی پرووی کردبیتتە ناویان پەنایان
بردوووتە بەر ئاشتى و گفتوگۆ ، لەژیریشەوہ سەدەھا پیلانى گلاوو
گەندەلیان دارشتووہ ...!

(27)

جاشه‌کانی ناوشاری هه‌له‌بجه زولم و سته‌میکی زوریان به‌رامبهر به‌خه‌لکی ده‌کرد ، عادلی همه‌شاره‌زوری هه‌ولایدا به‌زولم و سته‌م نامینه زهوت بکات ... چهند جاریک به‌چه‌کداره‌وه چوونه سه‌ر مائی میرزا و هه‌په‌شه‌ی ئه‌وه‌یان لیکردن گهر نامینه بدن به‌مه‌حموود ئه‌وا سزاو غه‌شمی عادل ده‌باریت به‌سه‌ریاندا ...!

میرزا هه‌ولایدا خزم و کهس و کاری ژنه‌که‌ی حالی بکات و ههر چوونیک بی‌ت سنووریک بۆ ئه‌و هه‌په‌ر‌شه و گوره‌شانه دابنن ... خوا هه‌لناگری هۆز و عه‌شیره‌تی فاتم کو‌بوونه‌وه و پیریاریاندا به‌رگری له‌حه‌یا و شه‌ره‌فی میرزا بکه‌ن تا دوا تنۆکی خوینیان و ده‌ست به‌رداری نه‌بن ...!

چهند که‌سیکیش له‌ناو‌جاشه‌کاندا هه‌بوون و به‌رووی عادلدا هه‌لشاخان ، یه‌کیک له‌وانه وه‌یسی همه‌مارف بوو ، له‌بنکه‌ی جاشه‌کاندا رووبه‌رووی عادل بوویه‌وه وتی:

- ئی‌مه ته‌عه‌دای وه‌ها قبوول ناکه‌ین له‌تۆ ...!

عادلێش هه‌له‌په‌رس‌تیکی چلکاوخۆر بوو ، گوی‌ی نه‌ده‌دا به‌و قسانه‌،
وتی:

- جا چیم کردوه ، ده‌مه‌ویت شووم پی بکات ...

- بابه ئه‌و شوو به‌تۆ ناکات ، خو به‌زۆر نی‌یه ...

عادل ته‌وس گرتی و وتی :

- مه‌حموودی سو‌فی چی له‌من زیاتره ...!؟

- ئه‌و مامۆستایه و مرو‌قیکی پۆشنییره و که‌چه‌که ئه‌وی ده‌ویت ... ئیتر

خۆ به‌زۆر نی‌یه ...!؟

- به‌ره‌وه‌للا ... به‌زۆره ...!

وهيس توورپه بون دای له کهلهی و وتی :
 - توئه گهر پیاویت جاریکی تر بچوره سه رمالی میرزا ، یان بتوانه
 ئه زیه تی مه محمود بده ... باشه ... !!
 کاتی عادل توورپه یی له چاوه کانی وهیسا بده دیکرد ئیتر پیشی
 خوارده وه و هیچی نهوت ... !

* * *

میرزا زور نیگه ران بوو بهم تهنگ و چه له مه یه و قه ناعه تی بو دروست
 بووبوو بهم زووانه نامینه بچیته مال و میردی و، ئیتر ماته مینی و
 دلپراوکی هی هه موو لایه کیان پره ویته وه ...

له لایه کیشه وه دهرسا شایی و ئاههنگیان لی تیگ بچیته و مه محمود
 تووشی گو به نیگ بیته بده سستی نه و جاشه خو فروشه ی نه دین و نه پرین و
 که رامت هی هه یه ...

له چایخانه که ی به ماته می نه وه دانیشتبوو ، خه لکی ئامشو و په وتیان
 ده کرد به به رده میدا و هه ریبه که سه رقالی ئیش و کاریک بوون ... به دهم
 داغ وه پریشتبوو له نا کاو گو یی له دهنگیگ بوو له پشت وه هات و
 ته ماشای کرد وهیسی حه مه ماره ... میرزا چاره ی جاشه کانی
 نه ده ویست ، به لام وهیس به رژه وهندی و قه دهر پئی خستبووه نیوئه وان و
 تازه نهیده توانی هه روا به ئاسانی ده ستیان لی به ردا ... به دهم سه لام
 کردنه وه کورسی به کی هی نا و له نزیک می رزا دانیشته و وتی :

- خاله میرزا وه زعت چونه ؟

به چاویکی پر له غه م و په ژاره و ماته مینی به وه وتی :

- بۆچی ئىيۈ دەيەن خەلكى بەسەلامەتى دابنىشى...؟! و جەرگ و مال و حەيا و شەرەفى پارىزراوييت...؟!
ئەم قەسەيە كارى كرده سەر وەيس و دەمىك بوو گىرۇدەى دەستى
ويژدانى بوو بوو ، بەزۇر لەخۇكردن بەرگرى بۇكرا و وتى:
— بەخووا هەموومان وانين ... قەدەر ئەو حالەى بەسەرا
هينايين... ئەگينا من و ئەم حالە كوچا مەرحەبا...!
ميرزاش بى باكانە وتى:
— جا كورم من حەقم چىيە بەسەرتەوہ... دەبييت بەجاش پياو
دەكوژيت...! پراو و پروت دەكەيت... وەك عادل تەماع دەكەيتە شەرەفى
خەلكى ... چىدەكەيت كەيفى خۆتە...!
ديسان وەيس قيىزى لەحالى خۆى بوويەوہ و بەدەنگيىكى نزم و
قورگيىكى پر لەگريانەوہ وتى:
— بەخووا عادل و تەمىكردوہ جارىكى تر نەويىرى ھەر بەپەررېزى
مالەكەشتاندا ھەلپروانييت ... وانەزانيت بىدەنگ بووم لەو رەوشتە سووك
و سەليمەى ...
ئەم قسانە ئاھيىكى هينايەوہ بەبەر ميرزادا و وتى:
- خوابەنىيەتى خۆتت لەگەلدا بكات كورم...!!
وەيس بەشانازىيەوہ دريژەى بەقەسەكانىدا و وتى:
— كارىكى وام پيىكردوہ بېرواناکەيت ، بەخووا مانعم نەبوو وەك سەگ
بيتوپيىنم و ساردى بکەمەوہ ... ئيىمە كەسى يەكين ھەموو شتيك دەكەم بە
قوربانى كەسايەتى...!
غيرەت و ھەست كردن بەكەسايەتى وەيس ميرزاي ھەژاندى و زياتر
رووى گەش بوويەوہ بەرانبەر بەوەيس و وتى :

- رهسه نایه تی خوټه و نهسل زاده ی ...
- هه رچی به کم پی بکریټ دریخی ناکه م و به و په پری دلسوژی به وه
به رگری ده کم ...!

نجا هانی میرزای دا ده ست به کاریټ و گوی نه دات به هه پشه و
گوره شه ی عادل و حسابیشی بو نه کات ...

قسه کانی وه یس تاراده یه ک کاری له میرزا کرد و قه ناعه تی بو دروست
بوو به وه ی دلسوژه و به راستی به رگری لی کردوون و ناماده شه قسه کانی
به یټ ته دی و به کردار بیسه لمینټ بویان ...! ئومیدی په یدا کرد و غه م و
په ژاره ی به و چند قسه یه په وانه وه .

نجا میرزا وتی :

- ده بیټ که سایه تی له سه روو هه موو شتیکی تره وه بیټ ... هیچ
ده سته و تا قمیک وه فایان نییه بو که س و تا سه ر پالپشتی نه داما نیان
ناکن ... هه ر که پیټ لار بوویه وه لیټ ده خوینن و خراپه ت ده دهنه پال ...
بو شیان بکریټ له سوو چیکه وه سار دت ده که نه وه ...!!

- وه لاهی راسته که ی قسه ی جه نابته ... منیش ده زانم به لام وه ک
عه رزم کردیت ناتوانم هه روا به ناسانی ده سته رداریان بجم و ده ترسم
تووشی به لایه کم بکن و سه رم تیا به رن ...!

میرزا کورسی به که ی ژیری جوولاند و پالی دایه وه و وتی :

- به عاقلانه ... ده بیټ زور به ووردی خوټ داببری لییان ... نه وانه
گورگن ... وه فایان نییه ... نامان ...!!

پاشان وه یس پوخسه تی خواست و میرزاش به له خو بوونه وه نه مجاره
هه سته له به ری و خوا حافظیزی لی کرد ...

* * *

تازە خەرىك بوو شەو دادەھات و تارىكايى لەپەرئىزى چىپاكانى دەورى
 ھەلەبجەو دەھاتن بەسەر شاردا ... شىنرۆى لەسەر ووى شار و
 لەوبەرىشەو زنجىرە چىپاكانى ھەورامان قەلای مەحكەم و پەرئىزىنى جوانى
 دەورى شاربوون ...

شەوانى سېشەممان لەمژگەوتى (جامع) لەكانى عاشقان ئەربابى
 تەسەووف كۆدەبوونەو سەرگەرمى كۆپى زىكر و تەھلىلە و عىرفانىيات
 دەبوون ... سۆفى سالىح ھەميشە لەدەورى ئەو كۆپانە دەگەرا و لەوكاتەو
 لەسەردەستى خەلىفەى شىخدا تەرىقەتى وەرگرتبوو ، دوانەدەكەوت
 لەكۆپى زىكر و گەر ميوانىكى ئازىزىشى ببوايە ھەر پووخسەتى
 لىدەخواستن و دلای ئۆقرەى نەدەگرت لەكىسى بچپت ...

لەدەرگای خوارووى مژگەوتەو سۆفى خووى كرد بەژووردا و بانگ
 بىژى مژگەوت تازە خەرىك بوو بانگى خەوتنانى دەدا و سۆفىيەكانىش
 پەيتا پەيتا بەسىمايەكى نوورانى جوانەو پوويان دەكرەدە مژگەوت و
 ھەمووشيان ئامادەبوون بۆ جىبەجى كردنى مەراسىمى دواى نويز و ئەو
 مەراسىمەش بووبوو بە پوكنىكى گرنكى ژيانيان !!

ھەر دوابەدواى نويز شىخ لەمىحرايەكەيدا بە چۆكداھات و سەرى
 كز كرد ، سۆفىيەكانىش ھەموو لەدەورى ئەلقەيان بەست ... ئەلقەى زىكر
 بەھىواشى كەوتە گەر و بە (سبحان الله) و (استغفرالله) كۆر گەرم بوو ...

سەرەتا كەس ھەلنەستا يە سەرپى ، شىخ بەھىواشى وتى :

— بىر لەمردن بكەنەو ... بىدەنگ بووبوون و چىرايەك بەكزى
 لەمژگەوتەكەدا دەسووتا و جگە لەدەنگى شىخ ورتە نەدەبىسترا ... ئەو
 دەنگەش بە ھىواشى و نزمى لەزارى دەھاتە دەرەو و بەشىكى نھىنى و

كاريگه ريشى دهگه پرايه وه بۆ نزمى و كزييه كهى ، سۆفۈ ييه كان چاويان
تووند نوقان دبوو به چۆكدا هاتبوون و واهه ستيان ده كرد له سه ره مه رگدان و
فريشته ي رۆح كي شان به سه ريانه وه حازره ...!

مه جليسه كه تا ده هات زياتر گهرم ده بوو ، سۆفۈ ييه كان ده چوونه حالى
بى ئاگايى و به ره و قيامهت ههنگاويان دهنه ...

شيخ ههنا و جار ده يوت : (تفكروا فى الموت) ...! بىر له مردن
بكه نه وه ... و امردوو يت و به ره و گوڤرى تاك و ته نها ده برييت ... كوا
مال ...؟ كوا من دال ...؟ كوا سولتان ده سته لات ...؟! هه مووى
تيا چوو ... پرايه وه ... ده لى ي هه ر نه ت ديوه و نه ژيا و يت له م دنيا يه دا
!!...

ئه م جو ره بين شان ه زه مينه ي ساز ده كرد له سه ر نه فسايان و زياتر
ئاماده ي ده كردن بۆ مردن ... له دنيا شى ده كردن و هه موو پهت و
په يوه ندييه كى دنيا يان ده بچراند و گيان پۆليكى و اى نه ده ما و رۆح
بالا ده ست ده بوو ، جموجو له كان يش رۆح پى ي هه لده ستا ... ده چووه
نيو گوڤر و ينه ي ژيانى ئه وى ي ده گواسته وه ... له ته نها يى و
به ره نگار بوونه وى به رپر سياريه تى له سه ر ئيراده ي ره خسي نراوى ژيانى
دنيا و چه وتى ره فتار و هه لسوكه وتى مروڤ ...!!

ئنجا رۆح به ده م سزا و ئه شكه نجه ي گوڤره وه ده ينا لاند ، ئاماده بووان يش
يه كپار چه ده ستيان ده كرد به گريان و شيوه ن كردن ... لي ره دا سۆفۈ ييه كان
بۆ ده لاقه يه ك ده گه پان و هيج تروسكايى يه كيان به دى نه ده كرد جگه له
سۆز و ره حمى خوايى ... ئيتر به ده م ئه و سۆز و ره حمه وه بى ئاگاده بوون
له نا خو شى يه كانى گوڤر و (حى الله حى الله) يان ده كرد ...

يەكپارچە جەستەيان دەھاتە لەرزە و بېرھۆشيان ئالوودەى پاكىتى
زاتى خوادەبوو ، لەناكاو بەدەنگى زولائى (اللە اكبر) و (هو الباقى)
بەناگادەھاتنەوہ و ئەوجا ھەلدەستان و گەرم دەبوون و ملیان بادەدا و
(حى ، حى) يان دەکرد ... !

سۆفى سالىح لەم كۆرەدا گەشەى دەکرد و خوئشى و لەزەتى دابىران
لەژيانى دنيا جەستەى داگىردەکرد ، سۆفى قادر و براخاسى سەى
عارفیش كە ھاوڤى گيانى بەگيانى و كۆڤى زىكر بوون بەھەمان شىوہى
سۆفى ھەميشە لەپيشەوہ بوون و دوانەدەكەوتن لەمەراسىمەكانى تەزكىە
و پاك بوونەوہ ... !

ئەو شەوہش ھەرسىكيان ئامادەى كۆرەكە بوون ، شىخ دواى تەواو
بوونى مەراسىمى زىكر و دواى ھاتن بە ھەلچوون و داچوونى
سۆفى يەكان بانگى سۆفى و ھەردوو ھاوہلەكەى كرده لاوہ و پى و تن :
- چەند قسەيەكم ھەيە دەمەويت بۆتانى بكەم ...

خوشحالى و شادى بەسەر ڤووياندا ديارىدا و “ دواى كۆڤى زىكر
شىخ ڤووبكاتە ئەوان بىگومان خىر و بەرەكەت ھاتووە بەپىريانەوہ “ بۆيە
بەپەرۆشەوہ لەحضورى شىخدا بەچۆكدا ھاتن و بىدەنگ بوون ...

شىخ كەمىك بىدەنگ بوو چاوى شۆڤر كردهبوويەوہ و ئنجا وتى :
- دەمىكە دەمەويت ئامۆڤگارى ھەرسىكتان بكەم لەزىكەوہ بەدەر لە
سۆفى يەكانى تى و ئەركى خەلىفەيەتى بخەمە ئەستۆتان ...

ئنجا چاوى بىرىيە ھەريەكەيان بەجيا و وتى :

- جانانام تا چ رادەيەك ئامادەن ؟ ... !

يەكسەر سۆفى ئەوہى بىر كەوتەوہ چۆن لە گونەدەكەيان بۆيەكەمجار
خەلىفەى شىخ ھاتووە و ڤاو ڤاويىنى كردهووە بەدوايدا تا تەسليم بووہ و

بەملکەچى ھېناويەتە يە خزمەتى شېخ ... ئەو کارەى يەكەمجار سۆفى سالى رقى لى بۈوتەتە بە زۆر و زۆردارى ھاتووتە پېش چاۋ ، كەچى دوايى ۋەك رەھمەت و دەروازە لىكردنە ۋەى لىھاتوۋە ... !

ھەرىكە لە سۆفى قادر و براخاسىش ئەزمونىكى تايىبەتە يان ھەبوو ، ھەركات ئەو ئەركەيان بىر دەكەوتە ۋە لەشيان دادەھىزران و دەيانزانى قورس و گرانە ، بەلام لەدېدىكى ترە ۋە بوون بە خەلىفەى شېخ ... يانى بەدەست ھېنانى پلە ۋە مەرتەبە يەكى گەرە ۋە ھەروا بەئاسانى دەست كەس نەدەكەوت ... !!

بېدەنگى پرويكرە ھەرسىكىيان و شېخ لە ۋە قەيرانە دەرى ھېنان و وتى :

- ھەرىكەتان بۇ لايەك دەنىرم و بەناۋى مەنە ۋە تەرىقەتى خەلكى دا بدەن ... ھەرچەكىشيان پېدان ئەوا مولكى خانەقاىە و بەئەمانەتە ۋە بېگەننە دەستمان ... !!

ئىجا شېخ بۇ ھەرىكەيان ناۋچە يەكى ديارىكرد لە دەورى ھەلەبجە ۋە وانىش بەردەوام بېدەنگ بووبوون ... ئەم ھەلۋىستەش نىشانەى ئەدەب و تەسلىم بوونى مورىدەكان بوو بە شېخ و نەبوونى ئىرادە يەكى سەربەخۇ لەئانائى ئەو زاتە موبارەك و پىرۋزەدا ، بۇيە لەژياناندا گوى پرايەلى بۇ شېخ روكنىكى گرنگ بوو و بەبى پرس دەستيان بەئاۋىش دا نەدەكرد ... !!

بەم پىيە شېخ گشت گىيانى سۆفى يەكانى كۆتتۇل كەردبوو ، مەسەلەى ژن ھېنان و ژن خواستنىش دەبوو بەرەزامەندى شېخ بېت ... بۇ نمونە چەند جارېك داواكارى خەرامانى كچى سۆفى سالى ھاتبوو “

ئەوئىش كاتىك پىرسى بەشىخ كىردىبوو عەرقەلەي تىخستىبوو دلى سۆفى
لەسەر داخوازكارانى كچەكەي ساردكىردىبوويەوہ ...!

شەو درەنگانىك سۆفى گەپرايەوہ ماڭ و رابطەي دەست پىكرد و
بەنيازى ئەوہي لەخەودا بگات بەدەيدارى شىخى گەورە و چووە سەر
جىگەكەي ... مەحمود ئەم سۆفى گەراي يەي باوكى لاپەسەند نەبوو ،
لاويك بوو ھەموو فيكرە و ئايدىايەكەي لەسەر بنچينەي فكريكى كراوہ و
بيريكى ئازاد ھەلدەبژارد ، سەرەتا زۆرجار لەگەل باوكيدا ھەوليدابوو ،
بەلام كاتى بۆي دەرکەوتىبوو گفتوگو بۆكەلكە كوئى دابوو و لەبيريديا
سەلمابوو ھەرگىز ئەو مەسەلانە باس نەكات و رىگەش نەدات باوكى
بيورووژنييت و پاي لەسەر كۆبكاتەوہ .

ھەرەوہا سۆفى عادەتى بوو ھەر رووداويك لە مزگەوت پروي بدايە بۆ
مندالەكانى دەگىپرايەوہ و بەشانازىيەوہ باسىدەكرد ... ئەمجارەش وەك
جارەكانى پيشوو پيش رابطە خوئى نەگرت دەستىكرد بەگىپرانەوہي
رووداوەكانى كۆپى زيكر و ئەوہشى باسكرد شىخ ھەليبژاردووە بۆ
خەلافەت و بەم زووانە بەرەو گوندەكانى ناوچەي نەورۆلى دەروات تا
بەناوى شىخەوہ تەرىقەتى خەلكى دابدات ...!!

سەكىن زۆر بەپەرۆش بوو بۆ قسەكانى ميژدەكەي و بە سەرسامىيەوہ
گوئى بۆ دەگرت ، خەرامانىش جار بەجاريك بەباشى دلى پابەند دەكرد
بەو زانىاريانەي باوكىيەوہ و ھەر كە نياز و ئارەزووەكانى مايە پووچ
دەبوون ھەماس و سەرسامى لاواز دەبوون و گوئى نەدەدا بەقسە و
باسەكانى باوكى ...!!

لەگۆشەيەكەي تىرى مائەكەدا مەحمود بەتەنھا خەريكى
خوئندنەوہبوو، گرتەكانى ئامىنەيان بۆ باس كىردىبوو ، ھەندىك جار

خەيالى دەپرۆيشت لەسەر خويندەنەوئەكە و خەريك دەبوو بەدلنەوايى
ئامينه و سەرزەنشى خۆيەو...!!

هەرچەند دەكووشا يەكلانەدەبوويەو بەلای خويندەنەوئەكەدا و
دلەپراوكە و نيگەرانى لەسەر دلئى نەدەرەوينەو ، سەرقالئى بە مامۆستايى
و هاوكارى كردنى پيڤخستەنەكانى ناوشاريش بەشيڤ بوو لەو ئيش
و كارانەى مەحمود و هەريەك بەپيئى خۆى كاتيڤيان ليڤرتبوو ...

دوئىنى شەو تا نيو شەو مابوويەو لەگەل هاوئەكانى و فەرمان و
رئىماي يەكانى سەركردايەتيان تاوتوى كردبوو كە لەسەر ئاشتى
هاتبوون، پرياربوو چالاكى يەكانى زياتر بكن لەپرووى هۆشيار كردنەوئە
خەلك و پيڤخستنيان لەريزەكاندا ، بەلام هەر لەودانيشتەدا مەحمود
تووشى دەنگە دەنگ بووبوو لەگەل سەرۆك شانەكەى لەسەر بىرتەسكى و
كورت بينى ئەوان ، لەنەفسيدا پيشى دەخواردەوئە دەيوت : ئاي حيزب چ
قەيرانىڤ بۆ مروؤڤ دروست دەكەيت ...؟! گوپرايەلى كوپرانە و
جى بەجى كردنى بى مشت و مريان دەويئت ، باسى وادەكەن بە پيوانەكانى
عەقل مەزەنە ناكريئت مەگەر بەرژەوئەندى تەسكى حيزبايەتى ...!!

گرفتى مەحمود ئەو بوو نابيئت سەركردايەتى شوپش بەتەنها
بيروبووچوونى فەرزبكات و دەبيئت حساب بۆ ئەندامانى خوارەوئە و كادرانى
عەمەلەى مەيدانەكەش بكات ...! لەدليشەوئە پەفتارى بەرپرسەكانى بەدل
نەبوو ... بەتەنهاش ليپران و دلئسووزى خوارەحمى مامى هيشتبوويەوئە ،
ئەگينا لەقالبي حيزبدا جيڤگەى نەدەبوويەوئە و زور فراوانتر لە شوپش و
حيزبەكەى بىرى دەكردەوئە ...!!

مانه وەشى لەپرزەكانى شوڤرشدا بە قوناغیكى كاتى دادەنا و دەبیىت
رۆژيک لەرۆژان بیته پيش ئاراستەیهكى دى بگریته بەر و لە رهوتى ئەو
بوچوونانە بترازیىت ...!
ئییستەش گرتى سەرەكىى ئامینهیه “ چۆن بەیهك بگەن و
خەونەکانیان بەرجەستە بگەن ...؟!
هەركاتیش بیری لەعادل دەکردەوه مووی لاشەى گرژ دەبوو خوی
پىرانه دەگیرا و دانى جیپدەکردەوه و مشتى دەنوو قاند و لەچاوه کانشیدا
رق وقین بەدى دەکران ...

رېكەوتنى نيوان پزىم و شوپرش رانگەيەنرابوو بەشيوەيەكى پەسىمى ، شەويك لەبىارەو مەفرەزەيەكى پېشمەرگە هاتن بەرەو ھەلەبجە و جاشەكانى سەر بەرژىم كەوتبەونە قەيرانىكى سەخت و دووفاقەو ، دەمىك لاي مىللەت مۆركى خىانەتيان پىانرابوو ، دەمىكىش لاي شوپرش و بەھىچ شتىك ئارەقى خەجالەتى و شەرمەزاريان بۇ نەدەسپرا ...

لەحالەتتىكى ئاناسايىدا دەژيان و ھەمىشە بۆسەيان لەدەورى شار دادەنا و زۆر جار خەلكى بىتاوان و پىبوارى ئەو گوندانەيان دەخستە بەر رىژنەى تەقە و ھەندىك جارىش دەيان گرتن و تۆمەتيان بۇ دروست دەکردن ...!

ئەو مەفرەزەيش تەنھا بۇ بەسەرکردنەوھى ناوچەكە و سەردان ھاتبوون ، بىستبوويان جەولەيەكى نوئى گفتوگو بەرپۆيە و بارودۇخى ناوچەكە ئاسايى دەبىت ... بۆيە گوىيان نەدا بە مەترسىيەكانى رېگە و پىش ئىعلانى ئاگر بەست هاتن بەرەو ھەلەبجە ...

ئەرسەلان ئەمجارە پرسى نەکرد بەخالى و سەربەخۇ لەگەل مەفرەزەكەدا لەعەنەبەو بەرەو شاردا بەزىن و ھەريەك خەيالىكى دەکرد ، ھەمووش بەھىوابوون بەلكو چەند پوژىك لەناو كەسوكاردا بەرنە سەر ... بىرى ئەرسەلان جەم بووبوويەو لەسەر ساواكەى ، نەيدىبوو ، شىكل و سىماى دەمووچاوى بۇ دادەتاشى و ھەمىشە دەيوت : تۆ بلىئى چۆن بىت ؟! لەمن دەچىت يان لەدايكى ... ئنجا ئاھىكى پەر لەحەسرەتى دوورى و كۆل بەكۆلى بە بەردا دەھات و دەيوت : بەلكو تا ئەو گەورە دەبىت كوردستان ئازادبكرىت و خەلكى بەئارامى و ئاسايشەوہ ژيان بەرنەسەر ...!!

به‌دهم ئەم خەيالانەوه دەهاتنە خوارەوه و، لەپەڕێکدا دەنگی تەقە
پەیدابوو، وویزەى فیشەك بەناویاندا هات و وەك ئاو پەڕژاندن كەوت
بەسەریاندا و، هەر ئەوه‌ندەیان پێ‌کرا پشتاوپشت گەڕانەوه ... بەلام
دووان لەمەفرەزەكە دەستبەجی لەجێدا ساردبوونەوه و نەیانتوانی
پێ‌هەلبەگرن و هیچ جوولەیه‌ك بەكەن ... هەرچە‌ند بانگیان كردن وەلام
نەبوو... هاو‌له‌كانیان لەترسی گیانی خۆیان تا بۆیان كرا هەلەاتن و ئەو
دووانەیان بەجی‌هێشت ...!!

جاشەكانیش وەك نیچیریان بەدەست كەوتبێ خێرا گەیشتنە سەریان
و ئەم دیوادیویان كردن، تەماشایان كرد هەردووکیان گیانیان سپاردوو
و مردوون ...!

لەوشوینەدا دایان پۆشین و نایلوونیکیان دابەسەریاندا و هەردوو
تەرمەكە لەژێر پۆشنایی مانگدا بەجیمان ...

* * *

سپێدەى بەرەبەیان تازە هەلەاتبوو، هەوایی كۆشتنی دوو پێشمەرگە
لە عەنەب شاری هەژاند و هەرکەسیك یه‌کیکی پێشمەرگە بوايه ئەوا ترسی
لێدەنیشت و دەكەوتە سۆراخ و پرسیار لەسەر كۆژاوه‌كان ...
میرزا سلیمان لەچایخانه‌كەى دانیشتبوو، كاتى ئەو مقومقویه
پەیدابوو، وەیسى حەمە مەرف هەر زوو زانیبووی یه‌کیكە لەو كۆژاوانه
ئەرسەلانه...، كاتى دواى تەق و تۆقەكە چووبوونەسەر تەرمەكان
تەماشای كردبوو ناسیبوو یه‌وه ... زۆر غەم و پەژارە دایگرتبوو ...
پرووی كرده چایخانه‌كەى میرزا و نەیدەویست هەرگیز هەواییكى ئاوا

بەمىرزا رابگەيەنييت ... زۆرىش دەترسا لەوھى جاشەکان جەستەكەى
عەيبداربەكەن و وابزانن خەلكى ھەلەبجە نىيە و بەناوشاردا بىگىرن ...!!
سلأوى كرد و لەنزىك مىرزاوھ دانىشت ... مىرزاىش لەوساتەوھ وەيس
پشتگىرى لىكردبوو خۆشەويستى بۆ پەيدا بوو، ھەستى بە دلنەوايى و
جۆرىك لەپشتگىرى دەكرد ، بەگەرمى ھەستا لەبەرى و ، بانگى ئەحمەدى
كرد چايىيەك بۆ وەيس بەينييت ...

ھىشتا چايىيەكەيان بۆ نەھىنا بوو دەنگە دەنگ پەيدا بوو لەوپەرى
بازاردا و دياردەى گرژى و ئالۆزى زياتر بوو ...

مىرزا بەھىواشى لەوھيس نزيك بوويەوھ و وتى:

- ئەم شەو مەفرەزەيەكى پيشمەرگە كەوتوونەتە كەمىنى جاشەكانەوھ
دووانيان شەھيد بوون ...

رەنگى وەيس ھەلبزپكا و ترسا نەبادا مىرزا سەبارەت بەپيشمەرگەكان
پىرسى ... ئەوسا ھەرچۆنىك وەلامى بداتەوھ ئەوا قەباعتەو زياتر
مەسەلەكە دەشيويينييت ....

ئىجا مىرزا بەدەم ئاخ و داخ ھەلكيشانەوھ وتى :

- خوا دەزانىت كۆرى چ دامايكن ...!!

بەردەوام وەيس خۆى گىل دەكرد و واقى ورمابوو ، پەشوكاويى و
بيزارى بەدەم و چاويدا ئاشكراو دياربوون ، بيروھوشى دەگوشى و
ويستى بەدەستەواژەيەك دووراو دوور ئامارژە بكات بەوھى ئەرسەلان
كۆرزاوھ و تازووە جەستەكەى بەينيەوھ و باجاشەكان سووكايەتى
پىنەكەن ... مىرزاىش ھىچ كيشەى نەبوو ھەرگىز بىرى بەلأى
ئەوھدانەدەچوو كۆرەكەى لەبىارەوھ بيت بەرەو ھەلەبجە و لەناو ئەو ھەموو
پيشمەرگەيەدا ئەو تىابچييت ... !!

ناچار وەيس رېگەيەكى دىكەى گرتەبەر لەگەلدا و وتى :

- مېرزا دەنگ و باسى ئەرسەلان ...؟!

- لەسايەى سەرى تۆۋە شوكر باشە ...

وەيس چاۋەكانى دوو سىجار بەيەكدا ترووكاند و ئەوجا وتى :

- تۆ بلىى لەگەل ئەو مەفرەزەيەدا نەبوويىت ...؟!

هەست و نەستى مېرزا تەزۋويەكى پىداھات بەجارى حالى پەشوگا و ،
چۆن بىرى لەشتىكى وانه کردوۋەتەو و بىباكانە لەچاىخانەكەى
دانىشتوۋە و دەلىى هيچ پروى نەداۋە و تەواۋ پىشتى لىکردوۋەتەو ...
ساتىك بىدەنگ بوو ، پۆچوۋبوۋ لەبىرکردنەو و خەيالى جۇراۋ جۇر
دەھاتن بەمىشكىدا ، لەپر بەھوش ھاتەو و دەستبەجى ھەستايە سەرىپى
و وتى :

— وەللاھى بىرم لەۋەنە کردوۋەتەو و باشبوۋ قسەت کرد ... با
سۇراخىكى ئەو كوژراۋانە بكەين ... تۆ بلىى كىين و خەلكى چ
مەملەكەتى بن ...؟! نا... نا... بەخو پىرواناكەم ئەرسەلان لەگەل ئەو
مەفرەزەيەدايىت ... ئەى خوارەحم ...؟!

وەيس بۇ ئاسانكردى موسىبەتەكەى وتى :

— ئەگەر حەزەكەيت من و تۆ و سۇفى دەچىنە سەر تەرمى دوو
پىشمەرگەكە و دەتوانم بتانەينمەو ...

ناۋى سۇفى سالى بۆيە برد تا لاي مېرزا ئاسايى بىت و گومان و دوو
دلى بۇ دروست نەبىت ، كاتىكىش بۆى دەرکەوت يەكەلە كوژراۋەكان
ئەرسەلانە ئەوا سۇفى پىياۋىكى دىندارە و ژن براشىيەتى لەگەلدايىت
باشترە ...!

به لأم میرزا پیاویکی دنیا دیده بوو ، له دلوه گومانی بو دروست بوو ،
سه ره تا زور گوی بیستی وه سه سه کانی ناو دل نه بوو ، دواتر
سووربوونی وه یس زیاتر دلایان کرمی کرد و به دم گومانه وه چون
به شوین سو فی دا و هه سیکیان به جیبه که ی وه یس به ره و عه نه ب که وتنه
پی ...

هه رکه نزیك بوونه وه له تهرمه کان عادلی همه شاره زوری
له سه روویانه وه وه ستا بوو ، بی نه وه ی هیچ که س ورته ی لیوه بییت ،
به ده نگیکی به رز وتی :

- وا باوکی یه کیکیان هات ... !!

میرزا دلی داخو ریا و به هیواشی له گه ل سو فی دا له تهرمه کان نزیك
بوونه وه ... لایلونی سه رمه یته کانی جوولاند و یه کسه ر چاوی که وت
به نه سه لان وه که خوی لیکه وتییت ئاوابوو ... دم و چاوه سپی یه که ی
شوینه واری چه ند فیشه کیکی پیوه بوو ... جله تازه کانی شی که وا ماوه ی
مانگیك ده بوو بویان نارده بوو خه لتانی خوین بوو ... میرزا به بینینی پوله
تاقانه که ی که بی ناز که وتوو و به ناحق به دهستی نه و جاشه خائین و
ناپاکانه شهید بوو ... چه په ساو له گریان زیاتر هیچی بو نه کرا و
سه ری گیژی خوارد و بیرو هوشی له گه وره یی نه ندازه ی موسیبه ته که
پامابوو ... سو فی زور به کول ده گریا و هه ر
نه سه لان ... نه سه لانی بوو ... جهسته ی میرزاش یه که ته خته ره ق بوو بوو
هه ر له سه روو رووی نه سه لان ورد ده بوویه وه و له نا کاو نه و
چه په ساوی یه ی به ری دا و که زه ی جه رگ سووتان رووی تی کرد و
هاواری کرد :

- باوکه پړو... رۆله پړو... مالم کاول بوو ... جهرگم سووتا ... توخوا
خه لکینه ... نهرسه لانم پړو ...

هه نديک له جاشه کان به زه ييان به حاليدا هاته وه و دلنه واييان کرد ،
نه ویش به شيوه يه کی توند جامی توورهيی و غه زه ب و تۆله ی پرشت
به سهرياندا و وتی:

- جاشه ناپاکه کان ... نهی کورد کوژان ... !دهستتان هه لنگرت تا
کوپره که متان کوشت ... !! دهک خوا ئيوهش به کووی زو خوابکات ...!
دووان ويستيان له سهه نهرسه لانه ته می ی بکن ، به لام وهيس راپه پری
و وتی:

- نه وهی لی ی نزيك بيته وه وهک سهگ دهیتو پيئم ... !! کابرا جهرگی
پراوه و کوپره که ی کوژراوه هيشتا ئيوه مه غدوورن ...؟!!

ئنجنا تهرمه که ی نهرسه لان يان هه لنگرت و تازه خاوه نی تهرمه که ی
هاوه ليشی گه يشته جی و شيوه ن و گريان تازه بوويه وه و نهرسه لان يان
خسته پشتی جيبه که و هيئايانه وه بو هه له بجه ...

برديانه مزگه وتی پاشا و ههر زووش هه واله که به ناوشاردا
بلاو بوويه وه و خانه واده ی ميرزا که وتن به سهه کوست و شيوه ن و پۆله
رۆدا ...!

هه ريه که له ئه ندامانی خيزانه که ی ميرزا پرويان نه ده کرد نهرسه لان
کوژرابيئت ، شيرين نه ی ده په رزايه سهه منداله ساواکه ی و نه وه نده ی
کيشابوو به سهه ريدا چه ند جاريک له هوش خوی چووبوو ... ژنانيش ههر
نه وه نده يان بو ده کرا چنگی له قهژو سهه ر ی بکه نه وه و به نامان و دامان بويان
دابين نه ده کرا و هه موو ده موچاويشی پنيبوو ... ! خوین و فرميسک

تیکەل بووبوون و قورسوی موسیبه تەکه تەواو رەنگ و بووی
هەلبزێکاندبوون ...!

نامینە و دایکیشی بەهەمان شیوەی شیرینیان لیھاتبوو ... دەمیک
ئەمیان دەبوورایەو و دەمیک ئەویان ... ژانیش دەستیان دەگرتن و
هەمیشە دەیان وت: ((توخوا گوناھباری مەکن ... وازیین ... تازە ئەو
شەھید بوو ... ئیوہ گوناھباری مەکن ...))

نازدارێ خوشکە بچکۆلانەش تازە پیدەگەیشت و تاویک دەگریا و
تاویکیش بیدەنگ دەبوو تەماشای ئەوانی دەکرد و بەووردی لییان وورد
دەبوویەو ... !

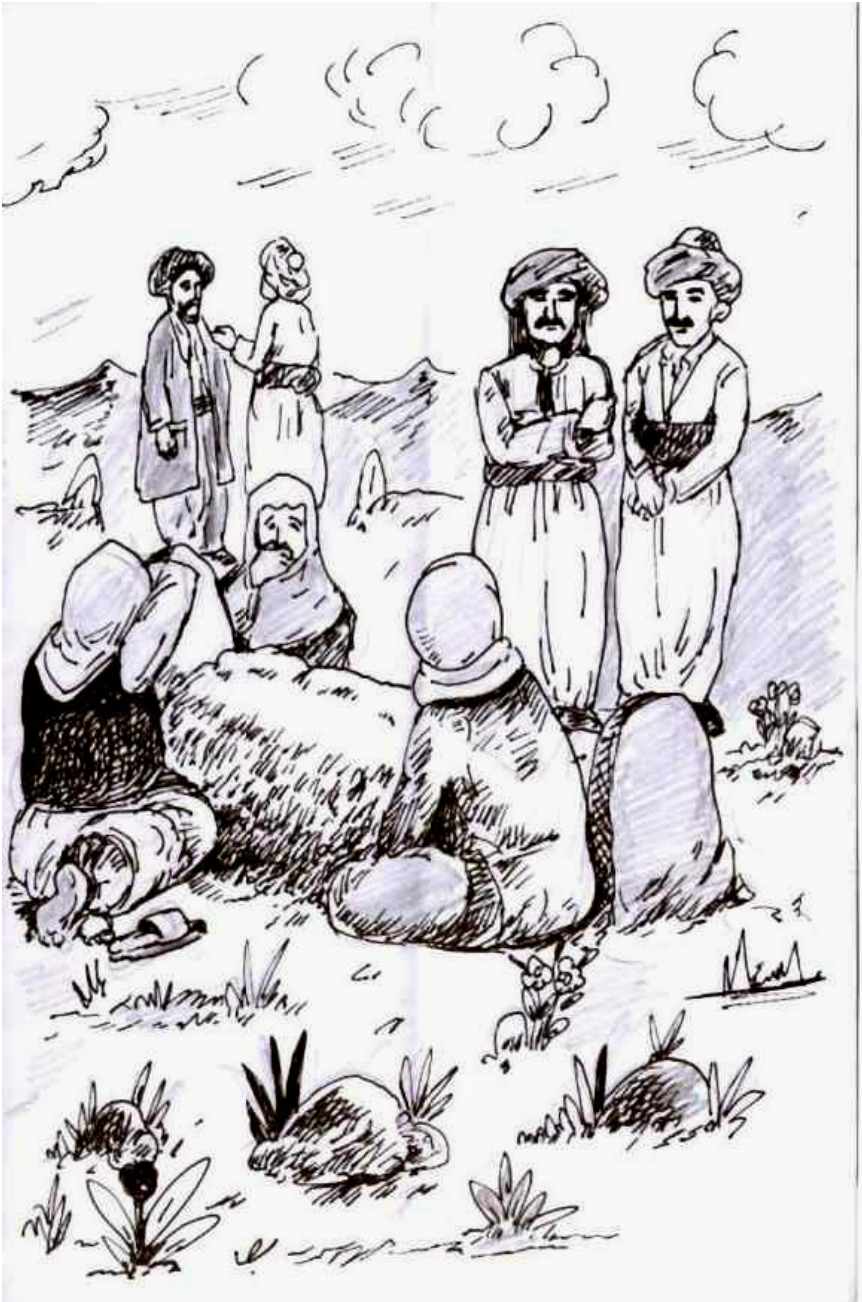
* * *

سێ پوژی پرسەکە گوزەرا و خەلکی وردە وردە دەوریان چۆلکردن و
رووداوەکش بوو بەنیشانە و پەرمزی ماتەمینی بویان و هەموو پوژیکی
هەینی بەکۆمەل دەچوونە گۆرستان و لەسەر گۆرپەکەیی داخی دل و
شەھیدبوونیان بەلاواندەوہ هەلدەرشت ، شیرین و نامینە و دایکی خۆیان
دەخست بەسەر گۆرپەکەیدا و بەقوربان و بەساقەیی دەبوون ... !

بەھۆی پەقی مامەلەیی دنیا و سووک و نزمی لای شیرین سووربوو
لەسەر ئەوہی کچەکەیی ناوبنییت پوژگار ، ئەوناوەش دەلالەتییکی گەورەیی
هەبوو لەدایدا و ، بێئەوہی کەس باسی بکات خۆی پەیی بردبوو ، لەو
ناوەدا پوژگار و ئال و والابوونی دەخویندەوہ و هەمووجاریکیش توند
پوژگاری لەباوەش دەگرت و دەیوت :

- ناخ پوژگار ... سەد ناخ ... !!

بەفرمىيسك غەم و پەژارەى مېردەكەى دەردەبېرى و ھەموو ھىواو
ئاواتىكى دابوو بە پۆزگارى كچى و تاكە ديارى يەكى ئەرسەلانىش بو
ھەموويان جگە لەو يادگاربانەى نىوانيان پۆزگار بوو ...

دەنگ و باسى ئاشتى نىۋان شوپش و پزىم پەرى سەند و خەلكى
بەمەسەلەى كاتىيان دادەناو لەزارى يەكتەرەو ئال و وىليان پىدەكرد و لەم
كۆرۈ ئەو دانىشتندا باسيان دەكرد ...

رىكخستنى ناوشار بىرارىدا رىپىۋانىكى ئاشتى بەرپابكات و
بەھىمنى لەناوشاردا تەعبىر بكات لەو ئاشتىيە و پىخۆشكەرىكىش بىت
بۆرەواندەنەو مى مۆتەكەى جاش و بەكرىگىراوان ...

دەستەيەك لەمامۆستاي نىۋ رىكخستنەكە سەرىپەرشتى
خۆپىشاندانەكەيان دەكرد و بە دروشم و هوتاف لەسەرەو دەستيان
پىكرد و لەناكاو جاشەكان دەستيان كرد بەتەقەو گوللەباران كردنى ئەو
جەماوەرەى بەشدارىيان كردبوو لەخۆپىشاندانەكەدا ...

مەحمود يەككىك بوو لەوانەى لەپىزى پىشەوەى خۆپىشاندانەكەدا
بەشدارى دەكرد و چەند دەستەيەكى رىكخستنەكەى لە دەوربوو ، كاتى
دەنگى گوللە و تەقە بىسترا ھەموو بلاۋەيان لىكرد و ھەرىكە بەلەيەكدا
ھەلھاتن و لەژىر وىزەى فىشەكدا رايان كرد ... يەك دوو فىشەك داى
بەبەرىپى مەحموددا و لەتاوا سەرى كىشاي بە دىوارىكدا و ھەر چۆنىك
بوو لەپىشتى مزگەوتى پاشاۋە سەركەوت و بەھەناسە بركى گەيشتە
بەرمالى مىرزا سلىمان ، بى ئەوەى لەدەرگا بدات خۆى كرد بەژورا ...
ئامىنە لەھەوشەكەدا حاجەتى دەشت و فاتمى داىكىشى لەگەل شىرىن
دالەژورەو بوون ...

ھىچ كات مەحمودى بەوشىۋەيە نەدىى بوو ، خوينەكەى سەر و
دەموچاۋى سەرساميان كرد و ترسىكى زۆرى لىنىشت و خىرا بەرەو
رووى مەحمود رايكرد بىئەوەى ئاگاي لەخۆبىت دەستى خستە سەر

نیوچاوانی و برینهکانی بۆ سپری و ههولیدا هیمنی بکاتهوه ... زۆر
بهسۆز و پهڕۆشهوه تهداوی زامهکانی کرد و جار له داوی جاریش دهیوت :
- هیچ نییه مهترسه ...!

مهحموودیش له کاریگهری رووداوهکهدا حهپهسابوو دهی پرسى :
- گوللهیه ... گوللهیه ...؟

لهم قسهو یاسه دا بون شیرین و فاتمیش هاتن و دهوری
مهحموودیانداو بینیان له بهردهستی نامینهدا پالکهوتوووه ، ئهویش
تهداوی دهکات و بۆ یهکه مجاریش بوو ئهوهنده له نزیکهوه دهستی
خپوسپیی نامینه بهر ناوچهوانی زامدار و خویناوی مهحموود
بکهوئیت ...

لهدلیشهوه خۆی بهفیدای دهکردو ههزار دوعا له زاری دههاتنه دهرهوه
بهرامبهر ئهه و جاشه ناپاکانهی ئاویان کرد بوو له دهزگیرانه
خۆشهویستهکهی ...!

زۆری نهبرد مهحموود خوینی ناوچهوانی گیرسایهوه و ههستایه
سهپیی و وتی :
- واباشه برۆم ...

نامینه و پووریشی دهوریان داو به سهرسامییهوه زۆر لی پارانیهوه
بمینیتهوه تا ئهه ههرايه دهکوژیتهوه ... بهلام قسهکانیان بی سوود بوو ،
مهحموود دهیویست ههچوئیک بیته بگاته بیاره و له نزیکهوه ئهه
رووداوانهیان بۆ باس بکات ... بهلکو سۆراخی هاوهلهکانیشی دهست
بکهوئیت و بزانیته چییان بهسهر هاتوووه ، بهدهم قسهکردنهوه لهمالی
میرزا هاته دهرهوه و هیزی پراکیشهه و خۆشهویستی نامینهش
کهمه ندهکیشی کردبوو ، چهند جاریک بهبیریدا هات نه پوات ... چاوهگهش
و جوانهکانی نامینه فرمیسیان تیزابوو ، گهردنه ئال و بهرزهکەشی که

له بلوورینی سپی دهچوو نیگهرانی پیوه دیاربوو ، سوّمای چاوهکانیشتی بهردیان دهکرد بهئاو و سهدهها مانای خوْشهویستییان هه لگرتبوو ... دهترسا و توقابوو له وهی مهرگ یهخه به دلداره کەشی بگریّت و هاوتای برا جوانه مهرگه کهی بییّت ...

به دلّیکی گوشراو و غه مگینه وه مهحموود ده رگای مالی ئامینهی کردهوه و به بن پاسارو گوّیسه بانه کاندای به فسکه فسک روّیشت تاگه یشته دهروهی شار بوّ عهنب و، له ویشه وه به ره و بیاره روّی و له بنکه یهکی تایبته دای له گه لّ پیشمهرگه کان کوّبوویه وه و پروداوه خویناوییه کانی ئه و روژهی پیگه یانندن و پیشتیش تاک و تهرا گه یشتبوونه بیاره و برینداریشیان هه بوو ...

شهویک مهحموود له بیاره مایه وه و به پیی ئه و پیکه وتنه ی نیوان شوپرش و پژییم بوّ روژهی دوایی لقیکی پیشمهرگه به یاوه ری جاشه کان داخل به شاربوون و هه ره له جیگه و شویندی پروداوه کانی دوینیدا جاشه کان بوون به پالّه وانی مهیدان و دته وت نه بایان دیوه نه بوّان ... !! دهستیان له بالی پیشمهرگه توندکرد و شایی و لوغان گهراو دههولّ لیّدرای به گهرمی هه لپه رکی و سی پیی به سترای ... !!

مهحموودیش له گه لّیان گه پرایه وه نیوشار و سه رسام بوو به و دیمه نانه و ئه وانه ی تا دوینیی ته قه یان لیّده کردن و خه ریکی خو فرۆشی و جاشایه تی بوون ئه مرۆ به پالّه وان و تی کوْشه ره نمایش ده کران و سه روکایه تی پیشمهرگه یان ده کرد ... !

* * *

بارهگا و لقهکانی پیئشمه رگه لهو بهرواره بهدواوه بهئاشکرا کرایهوه
لهناوشاردا و پوژانه خه ریکی دههۆل کوتان و ههلهپه رکی بوو ، مهحمود
دلی ساردبوو بوویهوه له بهشداری کردن له گهله هاوهلهکانی و پاش یهک
دومانگ په یوهندی بچراند و سهربهخوی یهکی تایبهتی وهرگرت لهژیاندا و
لهنزیکهوه پهچاوی پروداوهکانی دهکرد ...

خوارهحمیش گهرا بوویهوه مالی سوئی و زور نیگه ران و مهلول بوو ،
ناچاریش بوو چالاکیهکانی دریزه پیبدات و پیئشوازی لهوخه لکه بکات
که بو سهردانی دههاتن ..

لهو پوژانه شدابوو میرزا و سوئی ریکهوتن لهسهر گواستنهوهی ئامینه
بو مهحمود و دواهی هیئان بهوماته مینی و پرسه یههی هاتبوو
بهسه ریاندا ... بهلام شایی و بهزم و هه رایان نهگیپرا و بهیانی یهک زوو
ئامینه بهیاوه ری خه رمان و چهند خزمیکیان گواسترایهوه ...

غه م و پهژاره ی مه رگی کتوپری ئه رسه لان هه موویانی سه رسام
کردبوو ، چاریشیان نه بوو ، قه ده ریکی خواهی بوو ، ده بوو ئارام بگرن
له سه ری ... پویشتنی ئامینه له مالی میرزا کوستی پو له ی جوانه مه رگی
تازه کردنه وه و غه ماری داباری یه وه به سه ریاندا و شیوه ن و گریان سه ر
له نوی دروست بوویه وه ...

بهشی دووهم

(1)

شار هیوربوووییهوه و جموجوول بهئاسایی گوزارشت دهکرا ،
مهفرهزهکانی پیشمه‌رگه دهسته دهسته پرویان دهکرده نیوشار و
له‌باره‌گاکانیان لایان دداو وهك حوکمپرانیکی هه‌له‌بجه هه‌لسوکه‌وتیان
دهکرد...

خه‌لکیش ئاهیکی به‌به‌ردا هاتبووییهوه و ناوچه‌که جموجوولی
ئاوه‌دانی و بازرگانی پرووی تیگردبووییهوه و تاراده‌یه‌کی باش
بووزابووییهوه ...

گونده‌کانی ده‌وربه‌ریش رزگاریان بوو‌بوو له‌شه‌ری جاش و پیشمه‌رگه
و ئاسه‌واره‌کانی “ هه‌ریه‌ک به‌شیوه‌یه‌کی ئاسایی کاروباری پوژانه‌ی
را‌ده‌په‌راند و فشار و ئالۆزی‌ی بارودۆخ ته‌واو په‌وا‌بووییهوه ... تاکه
جموجوولی‌یک جیگه‌ی نیگه‌رانی و شله‌قاندنی ئه‌وباره‌بوو حیزیی
شیوعی‌بوو “ که به‌په‌نهانی له‌وسالانه‌دا به‌ده‌ر له‌شو‌پرسی کورد سه‌نگه‌ریان
له‌گه‌ل به‌عسدا یه‌ک خستبوو ، باره‌گاکانیان هاوچه‌شنی مۆلگه و
باره‌گاکانی به‌عس بوو له‌ناوچه‌که‌دا !!...

ئه‌کره‌می عه‌لی بایز که‌له‌پیزی شیوعیه‌کاندا بوو به‌هیچ کلۆجیک دابین
نه‌ده‌بوو ، تازه بیستبووی خه‌رامان ده‌ست نیشان کراوه بو‌به‌کری حاجی
سه‌یغه “ به‌کریش یه‌کیک بوو له‌پیشمه‌رگه‌کانی شو‌پرش و دوا‌ی ئه‌وه‌ی
له‌سه‌ردانیکی‌دا بو‌مائی سو‌فی سالح خه‌رامانی دیبوو ، هه‌ردوا‌ی ئه‌وه
ژنانی نارده‌بوویه داخوازی و ئه‌وانیش به‌پراوی‌ژکردن له‌گه‌ل خوا‌په‌حم و
میرزا په‌زنامه‌ندی‌یان ده‌رپه‌ریبوو له‌سه‌ر ئه‌و لاوه و کچه‌که‌یان لی‌ماره
په‌ریبوو ...

هەرچەند ئەكرەم هەولێ دەدا و دەكوژشا بارەكەى بۆ يەكلا
نەدەبوو يەو و لەئاستى خواپرەحم و بەكردا هېچى پىنەدەكرا ، كاتىكىش
بىرى لەو دەكردەو خەرامان هەلبگرىت ئەو راستى يە لەبەرچاوى
بەرچەستە دەبوو كە خەرامان وەهاى لىهاتوو هەر وەلامىشى ناداتەو “
بگرە ئەو جارانهى رېگەى پىگرتوو قىژاندوو يەتى و خەرىك بوو گەرەك
يا بازار بەينىتە سەرى ...!!

چەند جارىك بىرى لەهەرپەشە و زەبرى چەك كردهو بەلام زوو ئەو
بىرى دەرکرد لەمىشكى خويدا “ چونكە ئەوانىش چەكدارن و لەوانە يە
مەسەلەكە بەخراب بشكىتەو بەسەرىا “ بەتايبەت گۆلۆلەى حىزبەكەى پوو
لە لىژنە و خەلكى كوردستان حسابيان بۆ ناكەن ...!

لەبارەگاكيان بەبىزاري يەو پالى دابوو بە ديوارەكەو و بەدەم
خەيالى جوراو جورەو هوشى بەسەر دەوروبەرەو نەمابوو ،
هاو لەكانىشى هەرىك كىرۆدەى دەستى كىشه و تەنگ و چەلەمەى خويان
بوون و سەرقالى قسەو گفتوگۆيون ...

لەناكاو بەدەنگى گفتوگۆى دوو هاوپرێى بەناگاها تەو يەكيان بەوى
ترى دەوت :

— لەئامانجەكانمان دروست كردنى كۆمەلگايەكە تيايدا چىنى
چەوساوە بتوانىت لەژىربارى زۆلم و ستمى سەرمایەداريدا پرزگارى
بىيت ...!

هاوپرێكەشى دەيوت :

— ئامانجىكى زۆر بەرزە ، بەلام ئاخ ... ئەو خەلكە دەرکیان پىبكردا يە
و بيانزانبا يە ئىمە چەند دلسۆزىن بويان ... !

— كوره زياد له ودهش ئيمه ده مانه ويټ خه لكي له هه موو شتيكدا
هاوبه ش بن ، له خواردن و مال و سه روهت ، ته نانهت له په يوه ندييه
جنسيه كانيشياندا ...

— ئاي ... كه ي بيټ وهك پروسيامان لي بيټ ... ئه و عادهت و داب و
نهريتانه ي هه يه به يه كجار فرې بدرين و ئالاي سوور شه كاوه بيټ به سهر
ئهم ولا ته دا ...!

— مادام برومان به داهاتني ئه و پوژه هه يه ئه و ا ههرديټ ، با ئه و
خه لكه ش دژوار و سه ركه ش بن له گه ل بيروبوچوونه كانمان ...!!

— ئاي ئه و خه لكه كوشتي ده ستي داب و نهريتي كوټه پهرستين ...!
— هاوپرې جا چيمان نه كراوه ، ئيمه بو خوټمان هه موو پرې و
ره سمه كاډي ماركسي يهت جي به جي ده كه ين و چاويان دهر بيټ ... باله
دواكه و توويي خوټياندا بتلينه وه ...!!

ئنجا هه ردووكيان دا يانه قاقاي پي كه نين و ئه كره ميش په ستي زياتر
دايگرت و له تاوا هه ستايه سه رپي و چووه دهر وه ...

له حه وشه ي باره گاكه ش دوو دوو سي سي و ه ستابوون به يه كه وه و
له گه رمه ي قسه و با سدابوون ، شنو و به هاري خوشكي ئه كره م له گه ل
لاويكدا له سوو چيكي حه وشه كه دا پاره ستابوون و خوش خوش پي ده كه نين
و ده شنانه وه ...

هات به يريدا له به هار موږ بيټه وه و بينيريټه وه بو ماله وه ، به لام ترسا
له وه ي به كوټه پهرست و دواكه و تووي له قه له م بدن ، غم و په ژاره دايگرت
و زياتر نيگه ران بوو له سهر حالي دلدارييه شكست خوار دووه كه ي و
تازه ش حيزبه كه ي په يوه ندي له گه ل حكومه تدا په يدا كر دبوو ...

لەو بارەگایەدا و بەئامادەبوونی ھاوڕێکانی لەکوڕ و کچ هیچ دلی نەدەکرایەوه ، دەیویست بەو ساتانەی سەرگەرمی مەی خواردن و دەسبازی دەبێت لەگەڵ کچان دڵخۆش بێت ، کەچی بەشکست و دوپراو وینەی خۆی نمایش دەکرد و هەستیکی قوولی پر لەتالی و ناسۆری بالی کیشابوو بەسەریدا ، هەرچەند زۆری دەکرد لەخۆی گشت دەلاقەییەکی شادی بەپرویدا داخراوون و نەمی شادی لەبەری ھەلگیرابوو ...

بەھاری خوشکیشی بەتیلە ی چاوتەماشای دەکرد و کاریگەری شووکردنی خەرامانی لەسەر براکە ی بۆ دەرکەوتبوو ، دوینی شەو ھەر لەمالەکەدا ھاتبوو چوو بوو ، لەسەر جیگەش خۆی بۆ رانەگیرابوو ، ھەلبەتە ئەم حالە پرووکاتە بیرمەندی خیزانەکەیان جیگە ی نیگەرانی ھەموویانە و نابیت لاواز و کز و زەبوون ببیت ...؟! بۆیە بەدەم پیکەنین و زەردەخەنەو دەستی شنۆی گرت و وتی :

— ھاوڕێیە کمان لەقەیرانی کدایە و بەتەنھا تۆدەتوانی فریای بکەویت...؟!

شنۆش بە سەرسامی یەوہ پرسی :

— کێیە ... “ من ...؟! ”

بەچەشنیکی جانانە بەھار ھەردوو ئەبرۆی ھینایەوہ یەک و وتی :

— ئەو کچە سۆفیلکە یە لەبیر بەرەوہ ... !

ئنجاشنۆ لەمەبەستی بەھار تیگەیشت و پرسی :

— چۆن ...؟!

— ئاسانە ... ھەر ئەوہندە ی ئامیزیکی پرلەسۆز و خۆشەویستیت بۆ

والاکرد ، ئیتەر ئەویش خۆی پاناگریت ... لەکوئی سوکنایی و سۆز و

خۆشەویستی بەدی بکات لەوی دەواری دل دەدات ...!!

- ئاى ... چ مامۇستايەكى لەو مەسەلانەدا ...؟!
- وانەبىت ژيان تام و چىژى تىدانىيە ... دلدارى ... ئازادى ... بەدلى
خوت چىت بویت ئەوئەنكەيت ، ئەوا دەبىت بەكۆيلەى داب و نەرىتى
كۆنەپەرستى ...!!

- ئاخىر ئىمە لەكۆمەلگەيەكدا دەژىن ناتوانىن بەيەكجار واز لە ھەموو
داب و نەرىتەكان بەيىن ...

- بۇ ناتوانىن ... ؟ ئەگەر ئىمە ھەلگىرى فكريكى ماركسى بىن ئەوا
دەبىت بەعەمەلى گشت پرانسيپەكانى ئەو فكرە جى بەجى بگەين ... باشە
من پرسىارىك لەتۆ دەكەم " پىش ئەوئەى بىت بەھەلگىرى ئايدىاي
ماركسى ژيانت ھەمووى كۆت وبەند نەبوو ؟ لەچوارچىوئەى دىوارىكى
پۇلانى دواكە وتوودا نەدەژىايت ؟

- من وانازانم ھىچ كات كۆيلە بوويم ، يان بەوشىوئەى تۆ دەيلىت
ئازادىم لىژەوتكرابىت " ئىمە ھەك خانەوادەى خۇمان ھەردەم بەئازادى و
رېزەوئە ژياوين و ھەمىشە پىاوەكانمان پلەورپىزى تايبەتيان بۇ داناوين ...
- باشە تۆ دەتوانىت بەئاشكرا بلىت من پەيوئەندىم ھەيە بەو
كۆرەو ... و شەوانە لای يەك دەمىنەو ... ؟

شئۇ يەكەمجارى بوو شتى واببىستىت و ئەو خۇشەويستى و
دلدارىيەشى لەدواى دەگەر تەنھا بۇ بنىاتنانى لانەى ھاوسەردارى بوو
نەك شەوباخەل گەرم كردنى كوران و سووك كردنى رەوشتى ، بۇيە
توورەيى گرتى و وتى :

- بۇچى تۆ بىرەت بەوئە ھەيە گەر ھاوئەلىكت ھەبىت ئاوابكەيت
بەبەرچاوى ئەكرەمى براتەو ؟!

— ناتوانم به پریژهی لهسه دا سه د بلیم ده توانم ، به لام تارادهیهك
نازادیمان وهرگرتوو و ده توانین بی شهرم و دامان په یوه نندییه كانمان بو
كهس و كارمان باس بكهین ...

- من هه رگیز له گهل نه و جوړه په یوه نندی یانه دا نیم ...

به هار خه می بوو نه و كچه ی ماوه یه كه بوو كیشیان كردبوو بو نیو
ریزه كانیان په شیمان بیته وه و پشتیان تی بكات ، بویه به خیرایی ویستی
رابوری به سهر نه و باسانه دا و وتی:

— كچی تو واز بینه له و قسه و باسانه ... باچینه سهر مه سه له كه ی

پیشوومان ... وتت چی ؟

شنوش ییری له دوورپانیکی فره ری دا چی ما بوو ، میشکی هه ژابوو به و
مه سه لانه و پیشتر وا حالی نه بوو بوو ، كه میك بی دهنگ بوو دواتر وتی :

- كام مه سه له !؟

- باسی نه كره می برام !؟

لاشه ی داهیزارو له مه به ستی گه یشته كه دوستایه تی و ده ست پی گهرم
كردنه وه یه و ، گهرم و گوری سهره تای نه ما بووی و به ساردیییه وه وتی:

- جاری با بمینیت ، بیریکی لیده كه مه وه ...

به هاریش وای به باش زانی فشاری نه خاته سهر و گفتوگویی نه و
روژه ی نیوانیان به سهره تایه كه ده هاته پروو و به زرده خه نه یه کی پر له مانا وه
وتی:

- باشه ... ییری لی بکه ره وه و فراموشی مه كه ...

ههر له و كاته شد ابوو نازهنین و شه و بووی هاوه لیان هاتن و ،
كوپومه جلیسیان زیاتر گهرم بوو به باس و خواسه وه یه كه دووپیاویش
له گه لیان وه ستابوون و چه زیان به تیكه لی كچ و كال ده كرد ، له سوو چیكدا

به غه مباری یه وه ئه کرهه هاتوچووی ده کرد و دلی به خووی ده سووتا و
هه و لی ده دا خه راما ن له بیربکات ، می شکی خووی ده گوشی و له نه فسیدا
دیمه نی دواکه و تووی و لادی یی ده کرد به به ریدا و لومه و سه رزه نشتی
نه فسی ده کرد له سه ر پابه ند بوون به و کیژه سو فیلکه ته به وه ، به لام دلی
ریگه ی نه ده دا و به ده م بی ده سه لاتی و لاوازی یه وه زیاتر توپه بوون
ده یگرت و له کو تایی دا سه ری گیژی ده خوارد و چاوی به رای ی نه ده هات
خه راما ن شووبکات به یه کیکی تر ... !

ناشتی و جی به جی کردنی ریکه وتنه که هی 11 ی نازار بو ...؟! نه حکومت
دهنگ دهکات و نه سه رکردایه تی شوپرشیش ... به لام حکومت مهنکه و
واپه چاو ده کریت چه کمه وهیزه کانی یهک خستییته وه و له به رده م
ههنگاویکی کتوپرداییت ...

باس و خواسی مه جلیس تاده هات زیاتر تاوی ده سهند ، له نا کاو
یه کیک له میوانه کان که ناوی جافر بوو وتی:
- کاک خواره حم ، ئەم چەند ساله ی گفتوگوش وادیاره یه کیکه
له چاوبه ست و فریوه کانی حکومت ... ئەنا چی کراوه له م ماوه یه دا جگه
له شتانیکی پروکەش زیاتر...!!؟

خواره حم ته زوویه کات به جهسته یدا و سه ری قورس بوو ، پاساوی
دریژبوونه وه ی گفتوگوی بو نه ده درایه وه و له لای خوارووی
مه جلیسه که شه وه مه حموود دانیشتیوو هه ر ئەو ده رکی به حالی مامی
ده کرد و ئیحراج بوونی به رجهسته بوو له به رچاویدا ، خواره حمیش
ناچاربوو گه لی پاسا و به نییته وه باله دلیشه وه بپروای پی نه بییت ، بویه
دوای ماوه یه ک بی دهنگی وتی:

- کاک جافر ... ریکه وتنی شوپرش و حکومت هه روا ئاسان نییه و
پیویستی به ماوه یه کی زور هه یه تا متمانه به یه ک بکریت و زامه کانی
رابوردوو ساپیژ ببیته وه ...

جافر زیاتر مه سه له که ی قوول کرده وه و وتی:

- قوریان مافی کورد دیاره ... داواکارییه کانمان له میژره خستوته بهر
دیدي حکومت و هه ر ده سه لاتی که له به غداد پۆستی به ریوه بردنی گرتییته
دهست به چاوی خوئی ئەو داواکارییه نه ی بینیه وه و دواتر خوئی لی گیل
کردوه ... !

خوارپرحم له پړوی بهرپرسیاریه تیبیه وه قسه ی دهکرد و له ناخیشه وه ههستی به بیژاری و ناروونی مهسه له که دهکرد و قسه کانی دهگلمانده دهجوییه وه و هیچ شتیکی لا پړون نه بوو ...!

بۆ چهنده ساتیک بی دهنک بوو ، دواتر به بیژاری و وهرس بوونه وه وتی :
- ناخر نیمه ده بیته پابه ندین به بپیری سهرکردایه تی و شوپشه وه ، بیگومان ئەم گفتوگۆیهش له بهر ژه وه ندی نه ته وه که مان ناییت گهر ریگه بدهین به خوومان ره خنه له کاریکی ناوها گهره بگرین ...!

پاشان قسه وباسی تر زورکراو له دوا یی دا یه که یه که خواحافیزی یان کرد و به ته نها مهحموود و خوارپرحم مانه وه ، سو فیش له ژوره که ی خویدا به دم زیکر و رابطه وه خه ریک بوو ، مهحموود سهیریکی مامی کرد و نیشانه کانی بیژاری و وهرس بوون له چاوه کانی دا یاریان دا بوو ... هه ریه که له و تیروانینانه ی مهحموود واتایه کی سهیری هه لگرتبوو ، خوارپرحم به دل یکی گوشراوه وه وتی :

- ها مهحموود ... تو چیت له هه گبه که تدا بو داناوین ...؟! بلی بزانه ...!!

ئه ویش زه رده خه نه یه که هاته سهر لیوه کانی و زور ساده وه لامی مامی دایه وه وتی :

- مامه گیان ... نامه ویت زیاتر باره که قورس بکه م له سهرت و ابزانه به جیت بیلیم تو زیک پشوو بدهیت باشته ...!!

خوارپرحم ئوقره ی نه ده گرت و ویزدان و ههستی نیو دهروونی په نگیان خواردبوویه وه و ، ههست کردن به دوو که سایه تی جیاواز و دژوار تیایدا خولقا بوو ، به زوبانی شوپرش بدوی ده بیته پیروزیایی له ریکه وتنی توولانی و بی دهره نجام بکات ، به زوبانی ره خنهش بدویت ئەوا هه ر زوو ئەو

خه لکھی دهوری ته فرو تونا دهکات و دهکه ویتته بهر شالایوی دهزگا
 نه مذی یه کانی شوپرش و به تومه تیک له ناوی ده بهن ...!!
 ئای له چ قهیرانی کدایه و به دهم کام گرفته وه بجیت ...؟! دهردی
 ته نهایی و بیژنیش له ولاره بوهستی ، ته مه ن چهند سالیکه و وانیوهی
 به ره و ژووری برده سهر ، نابو و چه شنه و نه و کوردا یه تییه شی ره چاوی
 کردبوو زوو بگات به نه نجام دریزبوویوه و خوا ده زانییت چ کاتی که ده گهن
 به و مافانه و شهرو شوپر دوا یی دیت یان نا ...!!
 هزی نه کرد مه محمود به جی یی بهیللیت و به دهنگیکی نزم ونوسا وه وه
 وتی :

– هزده کهم به یه که وه دانیشین ...

مه محمود خه ریک بوو بللی له خزمه تدام ، خوا ره حم دهست پیشخه ری
 کرد و وتی :

– تو له هه موو کهس بو من نزیکتری و زیاتر ههست به و قهیران و
 ئاسته نگانهی من ده کهیت ...! زور دلت هه نگم ، به راستی ماندوو
 بیزارم ... نه و قسانهی بو جافر و میوانه کانی ترم کرد هه مووی
 به پری کردنیان بوو ، نه گینا نه م حالهی تی یی که و تووین نه شه ر و نه ناشتی
 کات به فیرودان زیاتر هیچی دیکه نییه ، نیازی حکومتی مه رکه زی
 ئاشکرایه و سی سال و نیوه دهستی دهستیمان پی دهکات ... نازانین
 له هه لگبه کهیدا چی بو هه لگرتووین ...! نازانم بلیم چی ... ؟
 ویرای نه و هه موو ماندوو بوون و قوربانی دانهش شوپرش گیروده ی
 دهستی بهرپرسی نادرست و دز و جهرده یه و ریزی پیشمه رگه و جاش
 به نهسته م له یه که جیاده کری نه وه ...!

ئىنجا خوارەحم ھەناسەيەكى ھەلکەيشا و، مەحمودىش بەھيمنى
وشىۋازەكەي خۇيەوھ وتى:

– ژيان زۆر سەختە لەژىر فشارىكى دەرونى ئاۋادا ... من سەرھتا
خەرىك بوو دەكەوتمە ھەمان ھالەت و دوو جۆرەكەسايەتى دژ و جياوازم
بۆ ۋەبەردەھات ، خىرا فرىاكەوتم ... خۆم كپرىيەوھ و بپىارىكى زۆر
بويىرانەم دا... وازم ھيئا لەو كەنالە...

خەرىك بوو بلى تۆش سەرزەنشەت كىردم ، بەلام فرىاي خۇي كەوت و
قسەكانى راست كىردەوھ و وتى:

– وازھيئانى تۆش دەگونجىت بەشىك لەو قەيرانەي بووھ بە بار
بەسەرتهوھ سووك و ئاسان بكات ...

خوارەحم خىرا عەقلىيەتى بەرپىرسانى بىركەوتەوھ و، بەنارەھەتتەوھ
وتى:

– وازھيئان بۆ من زۆر قورسە... ناتوانم ... بەراستى ناتوانم ...
دەبىت لەگەل ئەم بارەدا بىگوزەرىنن بزانن چارەنووسمان بەچى
دەگات ...

مەحمود بەبىرى فراوان و تىببىنەكانىيەھاتە گۆ و وتى:

– ديسان شەپ ھەلدەگىرسىتەوھ و دەبىت بچىتەوھ شاخ ... ئەمجارە
شەپكە خوادەزانىت چۆن كۆتايى دىت...!؟

– منىش ھەروا گومان دەبەم... بەلام چارەنووسى خۆمە و دەبىت
پرووبەپرووى بىمەوھ و نايىت لى ھەلبىم... سومعەيەكم ھەيە و خەلكى
ناوچەكە زۆرمتمانەيان بەمن ھەيە... منىش خوليا و ئالوودەي
خزمەتم... دوعاى خىرم بۆ بىكە بەلكو سەرفرازبىم و لەم ھالە نالەبارە
رزگارم ببىت...

ئىنا مەھموود ھەستى بەشەكەتى مامى كىرد و لەسەر جىگەكەى
ھەستا و بەدەم قسە كىردنەو ھەنگاوىك چوو بەرەو پىرى و وتى:
- ھەردوو كمان ماندووین ... بو خۆت پشوو بەدە پوژىكى سەخت و پىر
لەناسۆرى پووى تىكردىت ... گوى مەدەرى " ھىچ كاریك نىیە بى ئەنجام
دەربچىت! ... باچا وەپرى بىن بزانین سەرى ئەم مەسەلەىە لەكوپوھ
دەردە چىت ... شەوئىكى شاد ...
خوارەحم برازاكەى زور لاشىرىن بوو ، بە خۆشحالى و
خۆشەوئىستىیەكى بى پىاىانەوھ تىر تەماشای كىرد و ئەوجا وتى:
- شەوئىكى شاد گىانەكەم ...

* * *

ئامینه دەمیک بوو چاوەروانی مەحمودی دەکرد و جیگە ی راخستبوو،
بۆنی خۆش ژوورەکە ی پرکردبوو، شەوانە مەحمود سەعاتیک لای مامی
دادەنیشت و ئیتر دەگەرایەو بە بۆ لای هاوسەرەکە ی ، ئەوشەوێش وەک
جارانی پێشوو مەحمود گەرایەو و ئامینه خۆی رازاندبوویەو و جل و
بەرگی تایبەتی پۆشیبوو ، قژی رەشی قەترانی بەردابوویەو و جل و
بەرگەسپی یەکانیشی ئەوەندە ی تر دیمەنیان دەنەخشان و جوانیان
دەهینا بە بەریدا...

دەرگای ژوورەکە ی بەهێواشی کردەو و یەکسەر دەست لەملانی
مێردەکە ی بوو ، بەگلهیی و پرووی نازەو و تی:

- بۆچی ئەوەندە دواکەوتیت ... دەمیک بوو چاوەرێ بووم ... ئەویش
زیاتر هەستی کرد بە خۆشەویستی ئامینه و توند باوەشی پێداکرد و
وتی:

- میوانیان هەبوو تا پۆشتن کاتیکی برد ... دواتریش مامە خوارەحم
دەردە دلی بۆباسکردم ...

ئامینه تۆزیک داچلەکی و تی:

- دەردە دلی چی؟!

مەحمود بەهێواشی دەستی شل کرد لەگەردنی دا و تی:

- باری دەروونی ناتەواو ... ئەم حالە ی نیوان حکومەت و شوپۆرش
کاریگەرییەکی تەواویان لێکردوو ...

ئامینه بۆ چەند ساتیک پۆچوو لە دەریای بێرکردنەو دا و بەخیرایی
ئەرسەلانی برای بێرکەوتەو و غەم و پەژارە دایگرت و هەناسە یەکی
قوولی هەلکیشا و تی :

- عاقیبەتی خیرییەت ...!

ئىنجا مەحمود سەرى ئامىنەنى نا بەسنىگىيەۋە و وتى :
 – ئاسۋى ئەم شۆپشە لىلئە ...! خەلكى زۆر دىيان گەرمە و ھىوا و
 ئاۋاتىكى زۆريان وابەستەنى شۆپش كىردوۋە ، بەلام گەر بەچاۋىكى ورد
 لەدوۋرەۋە تەماشابكەيت ئەۋا مەرچەكانى سەرکەۋتن بەدى ناكەيت ،
 ھەرچەند پىشمەرگە زۆرە و بارودۇخىش لەبارە ...
 ديسان ئامىنە غەم داىگرت و متمانەيەكى زۆرىشى بەمىردەكەى ھەبوو
 پرسى :

– بەراى تۆكەلین و ناتەۋاۋىيەكانى شۆپش لەكۆيدان ...؟!
 مەحمود ھەزى دەگرد خىزانەكەى ھۆشياربىت ، بەتايبەت ئامىنەش
 جىگەى چاۋلىكردنى ئافرەتان و دەۋرۋبەرەكەى بوو ، بۇيە دەستى كرد بە
 راقەكردنى كەلئەكانى شۆپش و ۋەك تويژەرەۋەيەك لەھەموو لايەنەكانەۋە
 شۆپشى ھەلدەسەنگاند و وتى :

– گيانەكەم ... پىش ئەۋەى بىينە سەر باسى سەرکردايەتى
 ۋەپرېسانى شۆپش دەبىت بارى دەروونى خەلكى ۋەكەسايەتىيان
 بەچەشنىك دارپىژراۋبىت لەدەيدى شۆپش و مەبەست وئامانجەكانى باش
 تىگەيشتن “ ھەرۋەھا گەشتى پىكھاتنى كەسايەتېش مەسەلەيەكى گىرنگە
 و نابىت فەرامۇش بكرىت ...

ئامىنە ئەم قسانە بەلايەۋە كەمىك قورس بوون ، چاۋەگەشەكانى كەمىك
 نەتروۋكاند و ، مەحمودىش ھالى بوو لەمەرامى و وتى :

– با ئەم قسانەى كردمان زياتر شىبكەينەۋە و لەنزىكەۋە پەنجەى
 بخەينە سەر ، شۆپشەكانى كورد بە درىژرايى مېژوو لايەنى نەفسى
 مىللەتى تىدا پەچاۋنەكراۋە ، زۆرجار بارودۇخەكە پالئەرى سەرەكى بوۋە
 لەبەرپاكردنى شۆپشدا ، بەلام ئەۋەى من پەچاۋم كىردوۋە دەبىت

پالنه ریکی بنه چه یی پال بهو خه لکه وه بنییت و له ناخیشه وه که سایه تی خه لکی دامه زراوییت ... که سایه تی دامه زراویش په روه رده ی دهوییت و ئه مهش کاریکی سه ر پییی و هه روا ئاسان نییه ... په روه رده کردن چاندنی به هاکانی : راستگویی ... ئه مانهت ... دلپاکی ... لیبوره یی ... دلسوزی ... هه موو ئه مانه ده بییت له دل و دهروونی ئه و خه لکه به گه وره و بچووکییه وه جیگیریییت ... هاوتای ئه مانهش روشنیرکردنی خه لکی و گورینی کۆمه ل له کۆمه لگه ی هۆز و تیره گه راییه وه بو کۆمه لگه یه کی مه دهنی و خوینده وار...

– جا هه ریه که له مانه دهیه ها سالی پیویسته بو ئه وه ی میلیه تی که له سه ر پیی خوی بوه ستییت ...

– بیگومان ... بوونی ئه م خالانه له که سییتی کوردی دا واتای دوزینه وه ی خوده له ده ریای به رفراوانی دنیا دا و دیاری کردنی سه رجه م حه ز و ئاواته کانیش به دوایدا ریز به ند ده بن ...
– ئه مه لایه نی که بوو ، ئه ی لایه نه که ی تر ...؟!

مه محمود دهستی ئامینه ی گرت و له سه ر کورسییه که له پال یه کدا دانیشتن و ئه وسا وتی :

- لایه نی دووه می ئه م مه سه له یه په یوه ندی هه یه به رابه رایه تی شوپرش و به رپرسانه وه ...

ئه مهش جیگه ی پیداچوونه وه یه و راسته وخو وابه ستی خالی یه که مه و ئه گه ر چین و تویره کان تیپه رنه بن به قوناغیکی ئاوا دا نمونه ی باش و گونجاو دروست نابییت بو رابه رایه تی مه سه له یه کی چاره نووسی و گرنگ...!!

مهحموود بهم قسانه ماندووبوونی بهدهموچاوی ئامینهوه خویندهوه و بهیهکجار شیتتهلکردنی ئەو ههموو باسانه گرانه و پیویستی بهکاتیکی زۆر هیهیه تا بهجیا لێیان وردبیتتهوه و بیانخاته پوو ، بۆیه دهستی کرده ملی و وتی:

— لهداها توودا زیاتر ئەم مهسهلانه باس دهکهین گهردهرفهتمان بۆ رهخسا ...

ئامینهش بهجاری ههستی به ئهوینداری مهحموود کرد و زیاتر جووشا بۆ میردهکهی و ئەوهندهی نهبرد پۆچوون لهکهشیکی پۆمانسی و ئاگیان بهسهر دهووبهر و قسهوباسهکانی پیشوویانهوه نهما ... بهتهنها گلۆپیک بهکزی داگیرسابوو، ئەوانیش لهژیر تیشکی گلۆپهکهدا گیرسابوونهوه و وهک دوو دلداری تازه بهیهکه گهیشتوو تیریان لهیهکه نهدهخوارد و سات لهدوای سات زیاتر هوگری یهکتری دهبوون و شهوهکهیان زیاتر بهرگی زارای بهبهردا دهکرا ...

مانگیش بههیاوشی تیشکی بلاودهکردهوه بهسهر شاردا و باریکی کش ومات خولقاوو لهدهرهوه و خهلکی نوستبوون و بهتهنها مهگهر دوئهوینداری هاوتای مهحموود و ئامینه بهئاگابن ، ئەگینا بهرگی هیمنی سهرتاپای شاری داگیرکردبوو “ وهک جهستهیهک لهخهویکی قوولدا پۆچووبیت و ههناسهکانی هیدی هیدی ئال وگۆر بکات ... تاو تاویکیش دهنگی کهلهشیرو چهپه چهپی سهگ پهردهی ئەو بیدهنگییهی دهپری و پوخساری ئاوهدانی دهکردهوه بهبهری شاردا ...

(3)

لهپه ریزی مالی میرزادا کۆمهلئیک مندال کۆبوو بوونه وه و یاری یان ده کرد ، رۆژگاریش له نیو هاوه له کانیدا ههستی به خوشی ده کرد و جابه جاریکیش ده یخوری به سه ریاندا و خاوه نداری مالی بۆ هاوه له بچووه کانی ده رده بیری ...

زۆر چالی بچووکیان هه لده که ند و به قورسو اغیان دهدا و چاوه پری ده بوون و وشک ببیته وه ، هه ندیک جاریش کورن بۆ یان تی که ده دان و ده بووبه دمه قاله و شه پی کور و کچ ، یاری مووروی نیش یه کی که بوو له و یاری یانه ی رۆژگار تیایدا سه رکه و توو بوو ، ئەم یارییه ده ست راستی ده ویست و هه موو مووروی هه کیش قبول نه ده کرا ، به مه رج گیرابوو ده بوایه مووروه که ته قی بیته و سا لای به شدار بووان په سه ندبوو ، بۆ ئەمه ش رۆژگار دانرابوو به راویژکاری مندانانی ئەو گه ره که و له گه ره که کانی ئەو به ریشه وه ده اتن به شوینی دا و موورویان لا نمایش ده کرد تا بپاری له سه ربدات ...!

شیرینی دایکیشی هه موو ژیا نی ته رخا ن کرد بوو بۆ مندا له که ی ، هه ریه که له ئەندامانی خانه واده ی میرزاش نازیکی بی پایانیان دابوو به و مندا له هه تیوه ی له نازی باوکی بی به ش بوو بوو ، میرزا هه موو ئیواره یه که له گه ل خۆیدا نو قل و پسکی تی ده هینایه وه و زۆر جاریش ده ستی ده گرت و ده یبرد بۆ بازا ر و بیانووی هه ر شتیکیشی پی بگرتایه بی سی و دوو بۆیده کپی و بی دلی ی نه ده کرد “ هه ز و ئاره زووه کانی یه که له دوای یه که بۆ به جی ده گه یاند ...

هەرچه‌نده باری نابووریشیان مام ناوه‌ندی بوو ، به‌لام هاندانی خه‌لکی و پشتنگیری خواپه‌حم وه‌های لی‌کردن مووچه‌یه‌کی که‌میان بو بپریته‌وه “ که مانگانه‌شیرین و میرزا ده‌چوون و وه‌ریان ده‌گرت ...

شیرین سه‌رقالی دورومان بوو ، ته‌نها له‌به‌ر ماله‌ خه‌زورانی نه‌وپاره‌یه‌ی وه‌رده‌گرت و پپویستی‌یه‌کی ناوه‌های پی‌نه‌بوو ، قه‌ناعه‌تی هه‌بوو به‌و گوزه‌رانه‌ی خو‌ی و پی‌ی به‌قه‌د به‌په‌که‌ی راده‌کی‌شا ... مالی باوکی‌شی چه‌ندین هه‌ولیان دابوو بیهیننه‌وه مالی خو‌یان به‌لام نه‌خو‌ی و نه‌خانه‌واده‌ی میرزاش ده‌ست به‌رداری یه‌ک نه‌ده‌بوون ، ناچار نه‌وانیش ته‌سلیم به‌و نه‌مره بوو‌بوون و نیت‌ر شیرین به‌ته‌واوی داپرابوو له‌ماله باوکی و سه‌رجه‌م ده‌رگاکانی داخستبوو به‌رووی گه‌رانه‌وه‌ی بو نه‌و ماله‌ی تیایدا په‌روه‌ده بوو‌بوو ، روژگاری کیژی‌شی هه‌ل و مه‌رجیکی وای بو ره‌خساندبوو دایکیکی زنگ و هو‌شیری لی‌ ده‌رچی‌ت ... هه‌رسالیک دوا‌ی شه‌هیدبوونی نه‌رسه‌لان داخو‌ازیکاریکی زور پروویان کردبوو‌یه ماله باوکی ، به‌لام شیرین نه‌وه‌ی بی‌ری لی‌نه‌ده‌کرده‌وه شوو‌کردن بوو “ هه‌رگیز چاوی به‌رای نه‌ده‌هات له‌جیگه‌ی نه‌رسه‌لان مه‌یلی له‌گه‌ل یه‌کیکی تر‌دا جووت بکات و روژگار بخاته ژیر چه‌پوکی باوه‌پیاره‌وه ...

میرزاو فاتی خیزانیشی دریغ‌ی‌یان نه‌کردبوو له سه‌رپشک کردنی‌دا و هه‌میشه فاتم به‌چاوی فرمی‌سکاوییه‌وه سه‌ری ماچ ده‌کرد و ده‌یوت :

- شیرینی خیر نه‌دیوو ... !!

مامه‌له‌ی میرزاش له‌چوارچی‌وه‌ی کچه‌کانی‌دا ریزبه‌ند ده‌کرا و نه‌مه‌کداری و دلسو‌زی به‌هه‌ندگرتبوو “ چونکه که‌م ئافه‌رت هه‌بوو بتوانیت له‌ناو نه‌و بارودوخ‌ه‌دا شوونه‌کاته‌وه و ده‌ست به‌سه‌ر منداله‌که‌یدا بگری‌ت ... ! دیاره نه‌مه‌ش نیشانه‌یه‌کی تر‌بوو له‌سه‌ر خو‌شه‌ویستی‌ی

شیرین بۆ ئەرسلان و حەرام کردنی شووکردن لەسەر خۆی بۆ هەتا هەتایە
!...

ژیانی پۆژانەشی بریتی بوو لە دورومان و چاودێریکردنی پۆژگار و،
خزمەتکردنی بەدلی خۆی و، بوار بۆکردنەوهی تا لیھاتن و تواناکانی
گەشەبەکات ... مانگانەش دەچوو بۆ وەرگرتنی مووچەى میڤدەکەى
لەگەل میرزادا...!، بەلام ئاخ گەر بەتەنھا میرزا بچوایە و داوای شیرینیان
نەکردایە...؟! ئەو بەرپرسیەى مووچەکە دەدات زۆر چاوبز و شەرۆال پیس
دیاریوو...! شەرم لەو پیاوانە ناکات لەگەل بیۆهژنەکان دین و بەردەوام
چاو دەگیڤرێ بەسەریاندا و ئەم لاوڵادەکات “ بەلکو لەلایەکەوه نیازی
گلاوی دەسگیڤرێت...! خۆشى شەرم دەکات بەمیرزا بلیت...!!

بەیانى یەکیان سەرهى وەرگرتنى مووچەى شەهیدانە بوو ، میرزا
تووشى لەرزوتا هاتبوو ، نەیتوانى بچیت لەگەل شیرین دا و ، ناچار
شیرین بەتەنھا ملی رى گرت ، هەر لەخۆیەوه دلی گیرابوو ، قاقچى
دەهاتن بەیەکدا و چەندجاریک ویستی بگەرپیتەوه ، بەلام غیرەتى دایە
بەرخۆى و رویشت ... بپاریدا بەتەنھا نەچیتە ژوورەوه و ژنیك لەوانەى
دین بۆ مووچە لەگەل خۆیدا بەریتە ژوورەوه ...

رۆژیكى خۆرەتاو بوو ، لەسەر شوستهکانى بارەگاگە ژمارەیهک لە ژنە
شەهید وەستابوون بەپیۆه ، هەندیکیان چیچکانیان کردبوو ... شیرین
ناسیاویکی بەدى نەکرد لەنیوانیاندا و ناچار چووہ ریزەکەوه و
بەزەحمەت سەرهى هات و ماویەکی زۆر چاوەرپى بوو “ کاتیکیش نۆرەى
هات و ویستی یەکیک لەوژنانەى وەستابوون بباتە ژوورەوه بەرپرسی
دەرگاگە لى مۆرپوویەوه و بەتوورپەییەوه وتی :

– بابە خۆ قاترە و مەقتوورە نین بەدوای یەکدا بەسترا بن...!!

تەرىقى ھات بەسەرىيا و ئافرەتەكە گەراپەوہ دوواوہ و شىرىن ناچار
خۆى چوہ ژوورەوہ ...

تەماشای کرد لەپشتى مېژەكەوہ كابراپەك دانىشتووہ و چاوى بەتېژى
دەگىپى بەسەر جەستەيدا ، كابراى بەرپرس لەسەرەتای شوپشەوہ
بەشداربوو بەلام ھەر بەلارولەوېرى ھاتبوو ، شوپشيش لەبەر دلسۆزى و
ئەمەكدارى بۆ چەند بنەمايەكى حيزبى تەسك چاويان لىپۆشى بوو و
گوپيان نەدابوو بەچەوتى بەكانى...!!

شىرىن سەرى گىژى خوارد و خيرا دەستى گرت بەكورسيەكەوہ و
ھەولیدا بەزوتترين كات لەو ژوورە بېتە دەرەوہ ، كابراش باكى نەبوو
بۆمەرامى گلاو و چەپەلى ھەولى دەدا و ، ھەركە شىرىنى بينى ھەستايە
سەپى و وتى:

- خانم فەرموو ... شىرىن .... ھا ... ناوت شىرىنە ... وەنىيە؟! تۆ
لەگەل مېرزادا نەدەھاتتت ...!؟

بەدەنگىكى كزۆل و پوويەكى ھەلبزپكاوہوہ وتى:

- با ... بەلى ...

لەترسيدا خيرا وتى :

- ئيمە خزمى كاك خوارەحمين ... خزمى نزيك ... خالى
مېردەكەمە ...

بەرپرسەكە ھىچ گوپى نەدەدا بەم قسانە و وتى:

- ئەمجارە موچەكەت دوا دەكەويت و دەبىت چاوەرپى بيت ھەلەيەك
لەناوى مېردەكەتدا ھەيە و دەبىت ساغى بكەينەوہ ... دەبىت چاوەرپى
بكەيت ...!

شیرین بەدل سافی خۆی هیچی نەوت و بەرەو دەرگای ژوورەکە چوو ،
کابراش بە دەنگێکی زلەوێ هەواڕیکرد :

– چاوەڕێ بە... بە ئەو ژنانە لێ بنەوێ ئەوسا کارت بۆ ئاسان
دەکەین...!

دوای تێپەربوونی کاتیکی زۆر و چۆڵ بوونی حەوشەیی بارەگاکی
لەژنان ، ئنجا فەرپاشی بەرەدەگاکی بانگی شیرینی کرد تا بۆ جاری دووهم
بچیتەوێ ژوورەوێ ... بەکلۆلی و داماوێیەوێ جارێکی تر پووی کردەوێ
ژووری بەرپرس و ئەمجارە دلی لەمشتی دابوو ، لەدڵەوێ دوای دەکرد و
قاچیشی دەلەرزێ ، قەومانی پووداویکی پیشبین دەکرد و پاددەیی
گەورەیی پووداوەکەیی بۆ دیاری نەدەکراو ، سەرۆک نەزەر لەسەر
کورسی یەکەیی هەستاو وتی :

– شیرین... ئەم مێردەیی تۆ لەکوێ پیشمەرگەبوو... !!؟

پرسیارەکەیی زۆر بێمانابوو .... زۆر بەی خەلکی بنەمالەیی ئەرسەلان
و سۆفی سألحیان دەناسی بۆیە بە رق و توورەییەوێ وتی :

– چی لەکوێ پیشمەرگەبوو ... من پیم و تیت کاک خوارەحم خالی
مێردەکەمە... یانی لەگەڵ ئەواندا بوو... ئەگەر پڕواش ناکەیت ئەو کاک
خوارەحم “ بەودەلیم...!

– جا بۆچی توورەدەبیت گیانە...! خۆ قسەیی غەلەتمان نەکردوو...

شیرین تۆزیک هاتەوێ سەر خۆی و ئەوسا وتی :

– قوربان... مێردەکەم ژیا ننامەیی پاک و لەبەرچاوە ، ئیتەر نازانم ئیوێ چ

بیانوویەکی بەمن دەگرن...!؟

کابرا تەنگەزلیکی و رگن بوو بەتەوسەوێ وتی :

— بابە دىنبايەك خەلك خۇي لىكردووڭىن بەپىشمەرگە و كەسىشى
وانىيە، حەقى خۇمانە پرسىيار لەخەلكى بكەين ، خۇ شۇرش پارەى ھەل
نەپشتووہ ...!

شیرین حەزى نەکرد وەلامى ئەوكابرا بداتەوہ و بە پىوہ لەشوینى
خۇيدا چەقى بوو ، ویستی کابرا بەخۇيدا بچیتەوہ و خیرا مووچەكەى
بداتى و بەرىنى كات ، بەلام کابرا ھەر سووربوو لەسەر قسەكانى و
ئەمجارە بەبارىكى تەدا بايدا و وتى:

— شووت نەکردووہ تەوہ ...؟

— نەخیر ...؟

— بو؟!

— وابزانم مافى ئەوہت نىيە پرسىيارىكى ئاوەھام لى بكەيت...
ئارەزووى خۇمە...!!

— باشە ... جابۇ توورە دەبیت... من زۆر نەرم و نىانم لەگەلتا ...

ئەم قسەيەى کرد و لەسەر كورسىيەكەى ھەستا و بەرەو لای شیرین
چوو... دلى خیرا داخوريا و دەسبەجى مەرامى کابرا تىگەيشت و
ھاوارى لىکرد :

— نەيەيتە پىشەوہ ... ھا ... دنيا دىنمە سەرت...!

کابراى بەرپرس كۆتترولى خۇي بۆنەكراو و لەناكاو پەلامارى
شیرینىدا... ئەويش ھاوارىکرد و بە زۆر خۇي لە ژىر چنگى
دەربازکرد...! نەفسیەتى نزم و رەوشى سووكى بىهۆشيان کردبوو
لەدوورەوہ خۇش خۇش دەيوت :

— ھەرماچىك زياترم ناويت...!!

شیرین ئەمسهراو سەری ژوورەکەى کرد و دواتر هەرچۆنیک بوو دەستی گەیشته دەرگاکی و پرایکرد و عەباکەشى بەزەحمەت هەنگرتبوو... کابراش کەفیکی سپی لەهەردوو لاشەویلگەى هاتبوو دەرەو دەت وت نیچیریکی لەکیس چوو... !! هەناسە پرکەى پیكەوتبوو...!

بەو حالەو شیرین گەپرایەو مائەو و یەکسەر خەسووی چاوی پیكەوت و دیاردەکانی رووداو کە تییدا بەناشکرا دەخوینرایەو... بەهەلەداوان رویشت بەرەو پیری و وتی:

– شیرین ... شیرین گیان چی بوو کچی خۆم ...؟!؟

ئەویش بە دەم هەنسک و قوڵپی گریانەو و وتی:

– ئەو داوین پیسی بەدەرەوشتە هەر دواى خستم و بیانووی پیگرتم

تومەس نیازیکى گلاوى هەیه پیم... !

فاتم ژۆر بەلایەو سەیر بوو ، بەسەرسامی یەو پرسى:

– کى...؟! پیم بلى شیرین...؟!؟

– ئەو بەرپرسەى مووچەکەى ئەرسەلان دەدات ، کەناوى

نەزەرە... پەلامارى دام و بەزەحمەت لەژێر چنگى پزگارىم بوو... ئەمە

کوردایەتییەکەیانە...! ئەرسەلان بو ئەمانە خوێ بەکوشندا...!!

ئنجای دەستی کرد بەگریان و بەکول هەنسکی هەلەدا و فاتمیش

سەرى ماچ دەکرد و هیورى دەکردهو ، بە دەم ئەم گریانەشەو میرزا

لەسەر جیگە هەستا و پاش چەند ساتیکى کەم هەموویان حالى بوون لەو

رووداو و هەریەک لەلای خوێەو نەفرت و جنیوی بەوکابرایە دەدا و

شۆرشیش بى ئافە دەرئەدەچوو لەوقسەو جنیوانە...!

(4)

ھېشتا نانى نيوپروڻ خورابوو ميرزا وشيرين بههلهداوان خوڻانکرد
بهمالى سوڦىدا و پروداوهكهيان بهدوورودريژى بو خوارپرحم گيپراهوه...
ئەويش لهتورپهبييدا ليوى خوڻى دهگهزى و چهندان هاوردەى
تولەسهندنهوه بهيپريدا دههات و بهدهم توورپهبيشهوه دهبيزپكاند ، بهلام
خاويان دهكردهوه دههاتن بهسهريدا ، هەرچهنده ميرزا نهخوش بوو بهلام
هموو دهردونازاريكى لهيپرچوووبويهوه و بهئاھ و حسرهتهوه دهوت:
- تهنهاحيا و شەرەفمان مابوو تو خوا با ئەويش دابنيين لهسەر
كوردايهتى... ! قهيناكه...!!

شيرينيش رهنگى هەلبزپكا بوو تهريق دهبوويهوه و لهزى
ليهاوتوبوو...!! دەميك پييان دهوت: چى ليكرديت...؟ چۆن توانيت
رابطهيت...!!؟ گهرشتيكي ليكردووويت شهرم مهكه و باسى بكهبوئمان
؟!...

ئەو بهستهزمانهش بهدهنگى نووساو و قولپى گريانەوه هەر ئەوهى
دووپات دهكردهوه كه پرووىدابوو ، غهلبهغهلب و دهنگه دهنگيكي زور
لهمالى سوڦىدا بهرپابوو ، خوارپرحم هەرچهند دهكوشا خوڻى
پيپراندهگيرا و بهتوندى نهپراندى بهسەر سوڦى و مهحموددا و وتى:
- ئەمه تهعداى شەرەفه...!! من بىدهنگ نايم لهسەرى...!

مهحموديش دهستى خسته سهرشانى مامى و وتى :
- مامه گيان... ئەم پروداوه كاريگهرييهكى گهورهى ههيه لهسهرمان و
ههموو بريندارين و ههست بهنارهحهتييهكانى دهكەين ، بهلام ناييت
كاريكى ئاوهها بكهين خهلكى پيمان بزائن و حيا و شەرەفمان بچييت...
سوڦى وتى :

- ئەشەدومايىلا ئەمە قسەيە... حەيامان دەچىت... تايەكك بەراست
حالى دەيىت سەدان كەس بەخواروخىچى و بەبارىكى خراپدا
دەيگىرنەو...

ميرزا هېشتا حيرس و توورەيى نەگىرسابوويەو و وتى:

- يانى ھەروا واز لەو بەدپرەوشتە بەينين...؟!؟

خوارەحم وەك پلنگىكى بريندار وتى:

- بەخوايە لەت و پەتى دەكەم...!! خويپرى وا دەست دريژى بكات بو

سەر شەرەفمان و بىدەنگ بين...?!؟

مەحمود ئەمجا پروي كرده ھەموويان و وتى:

- جارى بادانىشين و زور بە ھىمنى و مېشكىكى ساردهو

گفتوگۆبەين... ئىمە كەسى يەكەن باسەر بەكەين بەيەكدا و قوول رۇبچين

لەو دا كەدەيكەين...

ھەرچەندە بەم قسانە خوارەحم كەيفى نەدەھات و گيانى تۆلەسەندن

زال بوو بەسەريا بەلام ناچار ملېدا بو قسەكانى مەحمود و وتى:

- باشە... بزائين كاكە مەحمود گيان چ رى شوينىكمان بو

دادەنىت...?!؟

مەحموديش بەروويەكى گەشەو ھەرمووي لەميرزا و خوارەحم كرد و

وتى:

- ھەرموون دابنیشن... باشە مامە باوادابنیشن تۆ ئىستا ئەو پياو

دەكوژىت... دەرەنجامەكانى ئەوكارە دەزانىت چىيە؟!؟

- ھەقم نىيە چى دەبىت و چى نابىت... ياللای دەكرد دنيا كاو

دەبوو...!

— نا... نا... من ئەو ۋەندە دەلیم لەپریگەى شوپرشەو ۋە مەسەلەىە
 باس بکە و تکات لیدەکەم با نەکەوینە بەر دەم و دامانى خەلکى...!!
 میرزاش ھەلیدایە و وتى:
 — ئەى ئەگەر شوپرش ھىچى بۆ نەکردىن؟!
 خیرا وبى رامان خوارەحم وتى:
 — ئەى ئەم بازوو و مەچەکەم بۆچىیە ؟ خۆم بەم دەستانە ھەق
 دەستینم...!!
 سۆفیش وتى :

— کورە جا بۆ وا... ھەوالەى خویان دەکەین و ھەقمان نافەوتیت...!
 ئنجا گفتوگۆگەرم بوو لەسەر ئەو سنوورشکینانەى بەرپرسان دەیان
 کرد ، لەداوین پیسى و دزی و پراو پروت و ، دەیەھا پروداو کە مروقى
 کورد تیايدا دەبووبە قوربانى و لەئەنجامدا ھىچ رۆشنایىیەكى بەدى
 نەدەکرد لەو تەم و مژدەدا .

* * *

خوارەحم بەپەلە نانى نیوہپۆى خوارد و چوو بەرەو بارەگا ، خەشم و
 توورەىی لەچاوەکانى دەبارىن و قسەکانى مەحموودیش لەبیریدا دەھاتن و
 دەچوون و لەعەقلەوہ زۆر نزیك بوون ، بۆ کارىكى وابکات خەلکى قسەیان
 لەسەر بکەن؟! ھەر ئەو ۋەندە ناوت کەوتە سەر زارى خەلکى ئیتەر ھەمت
 پى ناکەن و بەئارەزووى دل قسەوباس دەھۆننەوہ و زیاد لەبەرگىكى
 دەکەن بەبەردا...! ئەى چارى چى بىت خۆ ناشکرى ھىچ نەئیت بەرامبەر
 ئەو داوین پیسى سووکە... ھەرۆک وەفایەک بۆ گۆرەکەى ئەرسەلان

دەببیت شوپرش لەو کابرایە پیرسیتەووە و بەتوندی سزای بدات...!! نایبیت
بەئەهلامەت وەك بەرزەکی بانان بۆی دەریچبیت...!

خولیاى ئەم خەيال و گفوتگوویانەبوو، گەییە بەردەرکی بارەگاکیان
بەپرتاوەهەلیکرد بەژوورا... یەکیك لەبەرپرسە گەورەکان لەوئى بوو ،
بەدووردریژی پووداوەکەى لەبەنج و بنەوانەووە بۆ گێپرایەووە ، ئەویش
پشتگیری و کۆمەکییەکی تەواوی لیکرد ، ئنجا ئاهیکی بەبەردا هات و
لەدلى خویدا وتی :

– شوکر سەرکردایەتی بەپاکی ماوەتەووە و ئەو داخووانەى داویەتی
لەبەرپرسە بچووکهکان هیشتا نەگەيوە بەوان...!!

بەرپرسەکەش بەلینىدايە بەتوندی سزای سەرۆك نەزەر بەدەن و مافی
ئەو بیوژنە داماوەى ئى بسینن...

بۆ دنیاییش چەند جارێك خوارەحم گەپرایەووە و وتی:

– قوربان یانى دنیایم...؟! هەمووشتیك ئابەو ئاراستەيەدا دەروات کە
جەنابت دەست نیشان کرد...!؟

ئەویش بەمتمانەيەکی یەكجار زۆرەووە وتی:

– گەرمیش قسەنەكەم ئەوا شوپرش بىدەنگ نایبیت...! ئەووە دەست
دریژی کردنە بۆ سەر حەیاو شەرەفى شوپرش... دنیابە
سزادەدریبت...!!

بەدنیاییەووە خوارەحم گەپرایەووە مالى سۆفی و هەمووشتیکی
لەنووکەووە بۆ باسکردن و بەلینەکانى بەرپرسەکەى بۆ دووپات کردنەووە و
هەرئەو بەلینانەش وایان لیکردبوو گەرم و گۆر ببیتەووە لەسەر شوپرش و
پشتگیری کردنى و قوتاربوون لەو قەیرانە نەفسیەى بۆی دروست
بووبوو...!

بەلّام چەند ھەفتەيەك تىپەپى و سەرۆك نەزەر ھەر لە شوينى خۆى مایەو و بەلّینەکانى بەرپرسە گەورەكەش وردە وردە كالى بوویەو و غەم و خەفەتییكى كاریگەرى لەدلى خوارەحم دا خولقاند " ھەركات میرزا و شیرینی دەبینى لەشەرم و تەریقىدا خۆى پىپرانەدەگىرا و ھەولى دەریاز بوونى دەدا لەو تەنگژەيە...!

ئەوانیش لەترسى حەيا و شەرەفيان چوو بوونە سەر مەزھەبەكەى سۆفى سالى و حەوالەى خويان كرىبوو ، بۆيە شیرين ھەميشە بەچاویكى فرمىسكاوى و دلّیكى بریندارەو دوعاى لیدەكرد ، زۆرجارىش بەھىواشى لەبەرخۆیەو دەيوت : ((نەرسەلان گيان... ئەمانە زۆربى وەفا و سپلەبوون... تۆ خويى خۆت پشەت تا ئەمانە بىنە سەر حوكم ، ئىستاش لەباتى ریز و تەقدیر تەماع دەكەنە حەيا و شەرەفمان و ھەولى زەوتكردى دەدەن...!!))

ئىنجا ديمەنى سەرۆك نەزەرى دەھاتە پيش چا و چۆن وەك گورگىكى برسى لەدارستانىكدا دەگەرىت و ئەملاولادەكات و پەنا دەباتە بەر دەستەلاتەكەى تا بتوانیت نيچيرىك راوبكات...!!

لەدلىشدا دەيوت : ئەو مۆچەيەى ئاوەھا بىت بابروات و سەد بەردى لەدوايىت... پيشترىش ھەر دلّى پيوەنەبوو پارە وەربگرىت... چونكە ئەوپارەيەى بەخويى نەرسەلان دەھاتە بەرچا و ھەميشە قسەيەكى نەرسەلانى بىردەكەوتەو كە دەيوت : نايىت لەبەرامبەرى كوردايەتى ھىچ بەھايەكى ماددى وەربگرىت...

ئەم دیدگەيەش لە دلّىكى ساف و لىپرانىكى كەم وینەو ھاتبوو ، تەعبىرىش بوو لەناوەندیكى پاك كەبەجل و بەرگ و زۆربەى كاتيش بەچەكى خۆيان بەشداریيان دەكرد لەشۆرشدا و بىمنەت بوون لەھەموو

ناز و نوک و به گەر خستنیکی تواناکانی شوپرش له بهرژه وه نندی
 تاییه تی یاندا... تا که شتیکیش جیگهی دلخوشی یان بوو ئەوه بوو کورد
 بگات به حهقی خووی و ئیتر ولات ئاوه دان و سهرفراز بییت له زولم و ستم و
 چهوساندنه وه... شیرین هه رکات ده کهوت به سههه ئه م یاده وه ری یانه دا ئه م
 جیهانه ی به جی ده هیشت و به رۆح تی که له ده بوو له گه له ئه سه لان و
 گفتوگۆی له گه له ده کرد و خووشی ده هات قسه کانی ئه سه لان یان دا ده تاشی
 و له پروانگهی ناسینی بو ئه سه لان و ته و ده م و دامانی به رجه سته
 ده کرد و به دلخوشیه وه له وجیهانه ده هاته ده ره وه و دوایین قسه ی
 ئه سه لان ی ده هیئا به ده سکار بییه کی زۆره وه و ده یکرد به به ردی بناغهی
 بینای بیرکردنه وه ی ((شیرینه که م... راسته که ی له هه موو ئه وق سانه تدا ،
 به لام ئیمه پۆله ی ئه م گه له و ولاته یین و سبه یینی له باره گای خوا دا پا داشت
 وه رده گرین... ئەوجا به یه که ده گه ینه وه... حه زه کانمان لی ره
 جی به جی ده که یین... دوای ئه وه ی ئه رکی سه رشانمان به جی
 گه یاند... باشه گیانه که م... نیگه ران نه بییت... نابییت په شیمان بین
 له وشتانه ی کردو مانه... به پروایه کی پته وه وه رامن په راندو وه...
 گولزاری ئه م ژینه با زیاتر ئاوه دان بکه یین و پوژگار و مندالانی هاوته مه نی
 به شادی و خووشی یه وه ژیان به رنه سهه...!!)) .

سوکنای به دل و دهروونی دا ده هات و له پڕه هله دستا باوه شی ده کرد
 به رۆژگار دا و ئه ویش ده چه په سا ، دایه بو وا به گه رمی باوه شی پیاده کات
 و له ناکا و له ئامیزی ده گریت...؟! ئه م ده لاقیه ش جیگهی شادی بوو
 له سهه دلی شیرین و گشت ناره حه تی یه کانی ته نه یایی و بیوه ژن که وتنی
 کتوپر و لاوی له بیر ده برده وه ، له سهه هیوا و ئاواته کانی ئه سه لان ده ژیا
 و پوژگاریش که لینیکی گه وره ی ژیا نی بو پڕکرد بوویه وه...

(5)

به كرى حاجى سه يفه دهست و بردى كرد له گواستنه وهى خه راماندا و له كوټايى پايزدا بوو ههردوو كيان به يهك گه يشتن ، خه رامان سه رها تا دوو دل بوو له په يوه ندى به به كره وه و دواتر مامه له و هه لسوكه وتى كاريگه ريبان هه بوو له سه رى و پاڙى بوو...

ئه م لاوهش له ئه سلدا خه لكى گوندى هورين بوو و له سه ره تاي شوپشه وه يه كه م ته قه ي به به ره كاني و كوردايه تى له ده ورى گونده كيان هه ستابوو ، خه لكى گونده كيان چه ند جاريك تووشى ده به ده رى و مال ويرانى هاتبوون ، سه ره تاي دروست بوونى شوپشيش گونده كيان له لايه ك گيروده ي ده ستى توپه كاني رڙيم بوو ، له لايه كى تر يشه وه گيرى خواردبوو به ده ستى براكوژى و شه رى پارتي و شيوعى يه وه...!!

به كر هه ر ده م باسى هورين بكرايه ئه وا بى رى مه رگه ساتى ژيانى سالانى رابوردوى ده هاته وه پيش چاو “ نائارامى ناوچه كيان و سووتاندى مائيان و ژيانى ده به ده رى ، لاويكى خوئين گه رمى چوست چالاكيان لى پيكه ينا بوو...! ، خوينده وارييه كه شى زياتر هانده رى بوون بو به ده ست هيئانى روشن بى رى و حالى بوون له مه سه له ي كورد و گه لانى چه وساو وه ماف خوراوى جيهان...!

به نيوو كتيبه كاني مه حموددا ده گه را و زور سه رسام بوو به مه حمود “ چون تاقه تى خويندنه وه ي ئه وه هه موو كتيبه ي هه يه ، ئه ويش نه فسى كه مه نديش ده كرد تابتونيت پشكيكى باش له مه عريفه و زانين به ده ست به ينييت... كتيبه كاني فه لسه فه به لايه وه قورس بوون ، له كو به ندى كتيبه كاندا هه ميشه وه لاي ده نان و زياتر مه يلى به لاي چيروك و ميژوو و ئه و با به تانه دا ده چوو...

لهوکاته شهوه به پيشمه رگايه تی هاتبووه هه له بجه که شيکی وای بو
 ره خسابوو موتالای نه وکتیبانه بکات و ، له ماله خنجیلانه که یدا کاته کانی
 به خویندنه وه و هاتوو چو له نیوان مال و بنکه که یاندا به سهر ببات ...
 مانگانهش پیش نه وهی خه راما بگویند ته وه دایک و باوکی چهند شه ویک
 دهه اتن و لای ده مانه وه ، خه لکی گه ره کیش له ره وشتی رازی بوون و
 چهوت و چه ویلی نه بوو... به دهم کیشه و گرفته کانی دهرود راوسی وه بوو
 ، خوئی به یه کیک له وان داده ناو ههستی به جیاوازی نه ده کرد...!!
 خه راما نیش تامه زروئی نه وه بوو شوو بکات به لایکی ئابه و چه شنه و
 دوا ی یه ک دوومانگ له پیکه وه ژیان ئالووده ی بوو بوو ، له سیبهری خویشی
 سلی ده کرد و ، قهستی بوو توند بیگریت و هه رگیز لیی جیا نه بیته وه...!
 شه ویکیان سه رگه رمی قسه کردن بوون و له پرا باسی شیوعی یه کانی
 هه له بجه هاته پیش و خه راما رهنگی سوور هه لگه پرا و له شی داهیزرا...!
 به کر ههستی کرد به حالی ژنه که ی و خه ریک بوو شه یتان یاری به عه قلی
 بکات ، به لام زوو فریا کهوت و پاشگه ز بوویه وه ، خه راما نیش بیری
 ده کرده شه شتیک له په یوهندی رابوردووی له گه ل نه کره م بو میرده که ی باس
 بکات نه بادا گومانی خراپی پی به ریت یا پوژیک له پوژان سوو چیکی نه و
 مه سه له یه دهر بکه ویت و ژیانی هیمن و شادیان لی تیک بدات...!!
 به زه رده خه نه یه کی واتاداره وه وتی:
 - داخی نه وان له دلئی مندایه ...!
 به کر وه ک به سهر هه واییکی سه یردا که وتبیت و به په رو شه وه پرسى :
 - بو...؟! چی بیان دهره ق به تو کردووه ...؟!
 خه راما رهنگیکی هیناو برد و دانی نا به جهرگی خویدا و وتی:

- مهسه له یه کی قورسه... نازانم ده توانیت نارام بگریت ... یا به شیوه راسته قینه که ی لی ی تیگه یت...!؟

ئه مجا به کر زیاتر گرنگی ئه وقسانه ی بو درکه وت و وتی:

- بیگومان به له وه ی به سینه یه کی فراوانه وه وه ری ده گرم...

ئنجا خه راما ن به نه رمی ده ستی کرد به باس کردنی په یوه ندییه که ی رابردووی و واهه ستی ده کرد له گونا ه و تاوان پاک ده بیته وه و دان نانی به و لایه نه ی ژیا نی لاپه ریه کی بی خه وش و پوخت والاده کات ، به کریش چینی ئاره قی ساردی دردا و قسه کانی زور به لایه وه قورس بوو ، گومانی زور خراپ روویان تی کرد و کاتی کیش راستگویی ژنه که ی به رجه سته ده کرد و له نیگای چاوه کانی وورد ده بوویه وه زیاتر متمانه ی پی ده کرد و سه رجه م گومانه کانی ته فروتونا ده بوون...

پاش ئه وه ی خه راما ن له قسه کانی ته واو بوو ، به کر هه ناسه یه کی قوولی هه لمژی و خه راما ن که وته گیژاویکی سه خته وه ده ترسا له وه ی راستگویی و بی پیچ و په ناییه که ی به زیان بشکیتته وه به سه ری دا ، په نگی ته واو گوپراو لیوه کانی وشک بوون ، چاوه کانی شتی کزو سیس بوون ... له به رامبه ریشیدا به کر که وتبووه ده ریای بیرکردنه وه و دوا ی گه شتی که به ناو نه فسیدا ئه وسا بزیه که هاته سه ر لیوه کانی و وتی:

- ئه م رابردووه شت هه یه ...!؟

خه راما ن دلنیابوو میرده که ی له ژیر کاریگه ری ئه وقسانه دایه و قسه یه کی مه محمودی برای بیرکه وته وه و به کزی یه وه وتی:

- تا رابوردووت نه بیئت داهاتووت نابیئت...!!

ئه م ده سته واژیه میرده که ی هه ژاند و له خه راما ن نزیک بوویه وه و چاوه کانی بریبوووه چاوی و نه یده ترووکاند ، به لام هه ستیکی نه رم ونیا ن

وسۆز و بهزهیی تیادا هشاردرابوو ، بۆیه وتی:

– من زۆر سه‌رسامم به‌پراستگۆیی و سه‌راحتی تو... هه‌موومان به‌ئه‌زموون و تاقیکردنه‌وه‌ی له‌وچه‌شنه‌دا تیپه‌په‌یوین ، به‌لام که‌م که‌س هه‌یه‌ بۆیرانه‌ پاقه‌ و گوزاشتی بکات... باوه‌رم پی بکه‌ ئیستا زۆر له‌به‌رچاوم گه‌وره‌بوویت... پێژ و متمانه‌ت له‌لام زیادیانکرد...

ئه‌م قسانه‌ زیاتر جو‌شی خه‌رامانیان ه‌دا و سات له‌دوای سات به‌کر له‌به‌رچاویدا ده‌بوو به‌که‌سایه‌تی‌یه‌کی مه‌زن ، به‌ده‌گمه‌ن پیاو هه‌بوو بتوانی‌ت به‌سینه‌یه‌کی ساف و دل‌یک‌ی بی خه‌وشه‌وه‌ گوی بۆژنه‌که‌ی رابگری‌ت و رازی پێشجوی بۆ باس بکات...!

سه‌ره‌تا ترسا له‌وه‌ی وه‌ک سه‌ده‌ها پیاوی ده‌ورو به‌ر هه‌ر بۆنی گومانیکیش به‌سه‌ریاندا بی‌ت ژنه‌کانیان ده‌دنه‌ به‌ر شه‌ق و زلله‌ و جنیوو قسه‌ی سووک و سه‌لیم و په‌وانه‌ی مائی باوکیان ده‌که‌نه‌وه‌... به‌لام دوای نه‌ه‌یشتنه‌وه‌ی هه‌یچ په‌نه‌انییه‌ک و والا‌کردنی نه‌ی‌زی‌یه‌کانی ژیا‌نی، پیاوه‌که‌ی وه‌ک دل‌سۆز و ئه‌مه‌کار گوی‌بیستی قسه‌کانی بوو ، له‌پراستیشدا باس‌کردنی رابوردوو جو‌ریک جو‌رئه‌ت و چاوقایمی ده‌وی‌ت...!! هه‌موو که‌س پی‌ی ناوی‌ری‌ت و زۆرینه‌ی خه‌لکی گه‌ر بدوین تافی لاوی په‌ری پۆش ده‌که‌ن و له‌په‌ری مرقایه‌تی ده‌یبه‌نه‌ ده‌روه‌، ئه‌مه‌ش جو‌ریکه‌ له‌چه‌واشه‌ و تی‌نه‌گه‌یشتن له‌خودی مرۆ‌ف و چه‌شنی ژیا‌نی له‌سه‌ر ئه‌م زه‌وییه‌دا...

به‌کر به‌هیواشی ده‌ستی خه‌رامانی گرت و هه‌ردووکیان به‌رامبه‌ر به‌یه‌ک وه‌ستان و وتی: – خو‌شم ده‌وی‌ت ...

خه‌رامانی‌ش به‌په‌رو‌شه‌وه‌ خو‌ی خسته‌ ئامی‌زی می‌رده‌که‌ی و ئه‌وینداریان له‌ژێر په‌رده‌ی هاوسه‌ری‌دا به‌گه‌رخست و وشه‌ و قسه‌ی

نیوانیان هاوتای یهك وهستا و بهدلیکی لهكولّ ساتی ژوانیان
بهپری کرد...!

(6)

هه موو به یانییه که مه حموود زوو له خه و هه لدهستا و دوای نویژی
به یانی و قورئان خویندن دهستی ده کرد به خوئاماده کردن بو وانه کانی
ئه و رۆژهی قوتابخانه ...

ئامینهش دهقی پیوه گرتبوو له گه ل مه حموودا به ناگابیت و کهم تا
زور بتوانیت له نزیکه وه له جیهانی میرده خوشه ویسته کهیدا بژی ...
زۆربهی به یانییه کانیسه هه ولی دها به خویندنه وه وه سه رقال بیت و
سوود له و کتیبه کانیسه وه بگریت که مه حموود بو دی دهست نیشان کرد وه
بیخوینیته وه ...

کتیبه کانیسه خویمان له سنووری په روه رده و چیرۆک و میژوودا
ده بینیه وه ، جیگه ی داخ بوو لای مه حموود “ کهوا سه رچاوه
کوردییه کان دیاری کراو بوون و ئه وه نده ی پیویست بیت کتیبه و
بلاو کراوه ی کوردی دهست نه ده کهوت “ ئه و بلاو کراوانه شی هه بوون
له سنووریکه ته سکی حیزبی ، یا بابته یکی کال و کرچدا ده سوورانه وه و
تویژینه وه یه که نه بوو بو پرکردنه وه ی هه موو بواره کان و رۆشنییری کردنی
خه لکی ... !!

ناچار خوئی له کتیبه عه ره بییه کاندایه تی دهرده هیئا و وه ری ده گپراو
به خه تی گه وه له ده فته ردا ده ی نووسییه وه بو ئامینه و ئه و ئافره تانه ی
ده و روبه ری ... هه ریبه که له شیرین و خه رمان و یه که دوو ئافره تی گه ره کیش
به جیا موتالای نووسینه کانیان ده کرد و به په رۆش بوون بو ناوه رۆک و
واتاکانی ...

ئه م به ده مه وه هاتنه ش مایه ی خوشحالی مه حموود بوو ، ده میک بوو
خولیای جیهانیکی ئاوه ها رۆشنییر و په روه رده ئامیز بوو بوو ، تافی

مندالی و هه‌رزه‌کاریشی به‌ده‌رنه‌بوو له‌م ئاواته‌به‌رزه و هه‌میشه‌نه‌فسی و ابه‌بارده‌هینا کاته‌کانی به‌خویندنه‌وه و گفتوگۆی به‌سوود پریکاته‌وه، ئه‌وباره‌شی گرتبوویه ئه‌ستۆ به‌کجار قورس بوو، مامۆستایانی هاوپی سهرتا بوچوونه‌کانیان هه‌زم نه‌ده‌کرد و ئه‌وان جیاواز بوون له‌م و له‌گه‌ڵ ئاراسته‌ی سه‌پینراوی سه‌رده‌مه‌که‌یاندا ملیان دریزکردبوو، ئه‌و بوچوون و هه‌ولانه‌ی مه‌حموودیان به‌بی هه‌وده‌ده‌خه‌ملاند و زۆربه‌ی کاته‌کانیان له‌چایخانه و ئیش و کاری بی‌که‌لکدا به‌سه‌رده‌برد...!!

غه‌میشیان له‌ده‌وری سه‌ری مانگ و موچه‌که‌یان ده‌سوپاریه‌وه، ئه‌مه‌ش خالیکی کاریگه‌ربوو له‌سه‌ر مه‌حموود و ئه‌وده‌زگایه‌ی نه‌وه‌ی دواپۆژ ئاماده‌ی و بواره‌کانی کۆمه‌ڵ ده‌کات “ چۆن ده‌بی‌ت له‌ناوه‌وه هه‌ره‌سی هینابی‌ت و ئاوا دا‌رماو و دا‌روو‌خاوی‌ت...؟! ”

ئه‌م حاله‌ش نا‌ئومیدیان نه‌کردبوو، سووربوو له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی کاریکات له‌هاوه‌له‌کانی و بتوانی‌ت هاو‌ده‌م و هاو‌یر له‌نیوانیاندا دروست بکات... به‌ری په‌نج و ماندوو‌بوونی‌شی بی‌به‌رنه‌بوو، دوا‌ی به‌گه‌رخستنی ئه‌و هه‌موو کاته‌ توانی‌بووی مامۆستا ره‌ئووف و مامۆستا مه‌جیدیان لی پالفته‌ بکات و ئاشنایان بکات به‌و بیروبوچوونه‌ی له‌لای گه‌لاله‌بووبوو و به‌توندی و پشت ئه‌ستووری دا‌کوکی لی‌ده‌کرد و هه‌ولی بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی ده‌دا...

له‌قوتابخانه‌که‌شدا ئه‌م سی‌هاوه‌له‌هه‌ک به‌ره‌یه‌کیان لی‌هاتبوو، مامۆستایانی دیکه‌ قسه‌و ته‌کانیان به‌هه‌ند ده‌گرت و حسابی‌کی تایبه‌تی‌یان بو‌ده‌کردن... به‌رپوه‌به‌ری قوتابخانه‌که‌ پیاویکی به‌رژه‌وه‌ندی په‌رست بوو، پی‌شتر له‌گه‌ڵ پزێم و دوا‌ی گفتوگۆش له‌گه‌ڵ شو‌پرشدا

تیڤکه لېووبوو ، له وځوره پیاوړه بوو کهوا با له کوپوه بهاتایه ئهوا له ویوه
شه نیان ده کرد...!

هه میشه به دواى نکولى و ناته وای ئه م سى ماموستایه دا ویل بوو ،
زوربه ی وانه کانیش له پشتهی درگای پوله وه گوی قولاغ ده بوو تا بزانیّت
چی باس ده کن بؤ قوتابى به کان...!

ئه وانیش گوی یان پی نه ددها و وانه کانیان بؤ ئه و نه ده بچری و ،
هه ریه ک له بواری وانه و پسپوړی خویه وه تیڤکه ل به جیهانی بی گهردی
مندالان ده بوو...

مه حمود له وانه ی ئایین و کومه لایه تی به وه ده لاله ته کانی فیکری
خوی بؤ راقه ده کردن و مندالانیش به په روښه وه گوی بیستی ده بوون ، زور
له وانه ی په روه ددها پیناسه ی چه مکى ژیان و بهرپرسیاریه تی بؤ ده کردن
و هه ولئى ددها روښنیریان بکات سه باره ت به هلس وکوت و کات
به فپرونه دان...

نه بوونی سه رچاوه ی کوردیش گرفتیکى تربوو بوی و به تاییه ت
کتیبخانه ی مندالان زور به که می خزمه ت کرابوو ، شوړشیش ئه و نده ی
گرنگی دابوو به لایه نه کانی تر ئه و نده گرنگی نه دابوو به ولایه نه و لای
هه ندیک ماموستا به ته وای فه راموش کرابوو...

سه رگه ردان بوون به دواى پاره و بهرپرسیاریه تی پشکی شیړی
بهرکه وتبوو له عه قلیه تی کوردی دا و ، ئه لف و بی ی که سایه تی نه ک
دانه مه زرابوو به لکو به خه یالیدا نه ده هات و مه سه له یه ک بوو نه ترووکابوو
له هیلکه دانه که ی...!!

ئهم حاله ش له ناوه ندى پوښنیراندا بهر بلاو بوو ، خه لکی
ساده و نه خوینده واریش گیروده ی ده ستی دیه ها نه خوښی بوون “

نەخویندەواری نارۆشنییریش دیارترین و زەقترین دەردی کۆمەل بوو...!

مامۆستاکانی ھاوپی بەچەشنیکی زۆر سەیر بێردەکەنەو و ھەر ئاوپیش نادەن بەلای چەمکە پەرودەدەییەکاندا... مەخابن... چ پوژیکە تییکەوتووین... سەد خۆزگە میلەت لەجیاتی شوپشی چەکداری شوپشی رۆشنییرییان بکردایە و سەر لەنوی ھەولێ داپشتنەوێ کەسایەتییان بدایە... ئاھ... دەردی کۆمەل چەند کاریگەرە...!! مروۆ کز و لاواز دەکات و دەبیاخاتە قەیرانیکی دەروونی سەختەو... ھەریەک لەو بەرپرس و مامۆستایانەش بگریت ئەم بەیتە شیعرە ئەحمەد موختار بەگی جاف دووبارە دەکەنەو:

بخوینن ، چونکە خویندەن بۆ دیفاعی تیغی دوژمنان

ھەموو ئان و زەمانی ، عەینی قەلغان و سوپەرتانە

کەچی لەرەوشتی پوژانەدا پیچەوانەنی ئەو دیدە دەووستییت و سەرچەم ھەلسوکەوتەکانیان لەدەوری چەمکیکی سیاسی و بەرژەوئەندییەکی تاکەکەسیدا دەسووپرێتەو...

رۆژیکیان لەژوری مامۆستایان دانیشتبووون و ھەریەک بەدیدیکەو ھەلسوکەوتەکانیان لەدەوری چەمکیکی سیاسی و ھەرگرتبوو ، بەرپوئەبەری قوتابخانەکیان بەتەوسەو و تی:

— خەلکیکی وا ھەن دژ بە شوپش قسەدەکن و خویان بەفەیلەسوف

دەزانن...!!

مامۆستا مەجید و تی:

— مامۆستا ھەرکەس خاوەن بۆچوونیکی تایبەتە و ئوبالی فیکر و

بۆچوونی خوی ھەلدەگریت...

مامۆستا رەئووفیش و تی:

— هیچ کەس نکوولی لەشۆریش نەبێ و هەموو بەدل لەگەڵ
شۆرشین... ئیتر دید و بۆچوونیشمان هەبێ بەدەر لەبازنە و چوارچیووی
شۆرش... وانازانم تاوان و گوناھ بێت...

بەپێوەبەری قوتابخانە کەش بەشیوێهێکی بنەپرتی:

— بابە ئەمپۆ کە ی کاتی ئەوقسانە...؟! کاتی ئەوە نەبێهێ باسی
کەسایەتی و پەرورده و نازانم ئەم قسانە ی ئێو دەیلین...
مەحمودیش وتی:

- هەرگەلیک خاوەن کەسایەتی یهێکی پتەو و دارێژراو نەبێت ناتوانیت
لەناست مەسەلە کە گەرنگ و چارەنووسی یهێکان بپاری کاریگەر و
هەنگاوی گەرەبەنی...

بەپێوەبەرە کەش زیاتر پەست بوو و ، نە لەم قەسە ی مەحمود
تی دەگەشت و نە لەگەڵ حەز و ئارەزووەکانیدا دەگونجا و وتی:
- نازانم ئێو باسی چی دەکەن!؟

مامۆستا مەجیدیش وتی:

- مەبەستی مامۆستا روونە و تەم و مژ لە دەوری هەلنەبەستراوە “ ئیمە
ئێستا خەریکی پەروردهی منداڵان ، ئەم پەروردهیەش دەبێت بگات
بە هەموو ناستەکان و بە ناخیاندا پۆبچیت و کاریگەری یهێکی تەواویان
لەسەر دروست بگات “ بەمەش کۆمەلگا لەپشیوی و دارمانەو دەچیت
بەرەو بنیاتنان و دامەزراوی “ ئەوسا تۆکمە دەبێت...

بەپێوەبەر لەجیھانی بەرژەوێندی و ماددیاتدا دەسووپایەو و
بۆچوونەکانی لەهیچ کام لەو دیدو بۆچوونانە دەرئەچوو ،
مامۆستایهێکی هاومەشرەبی خۆی فریای کەوت و وتی:

- بابە توخوا سلاوات بدن له سەر پيڤغه مبهەر (e) و ئەوباسه كۆتايي پي
بهينن...!!

مهحموديش دهركي بهداماوي بهرپوه بهرهكهي كرد و وهك
وهلاميكيش بوئه و ماموستايه وتي :

- بابە خو ئيمه دامن نه مەزاندوه ، ماموستا دهرده دلي كردو
ئيمهش چه زمان كرد به شداري بكهين و تيشكي بخينه سەر ئەم ياسانهي
لاي بهرپزي روشن نيه...!!

بهرپوه بهر بهم قسانه هستي به دهر وون شكاي كردو ددانه كاني
چپر كرده وه و وتي :

- ئەم باره به قسهي زل چاره سه رناكريت... پيوستتي به تهقه و شهپر
ههيه...

- مهسه لهي ئيمه به دهر له شهپر و پيكدادانه و ئەوهي تو باسي دهكهيت
مهسه لهيه كي تره و ئەوهي ئيمهش مهسه لهيه كي جيايه له وه...

ئنجا زهنگي ئاماده بوون بو پوله كان لي دراو ههردوو لايان بي دهنگ
بوون و مهحمود و ماموستاياني هاو پيري به غه م و په ژارهيه كي زوره وه
چوون به ره و پوله كانيان .

(7)

سه‌کردایه‌تی شوپش نائومی‌دی پروی تی‌کرد و په‌یتا په‌یتا
پیشمه‌رگه له‌باره‌گاکانیان مۆل دهبوون و جوړیک له‌بیدارکردنه‌وه هاتبووبه
سه‌ریاندا...

له‌سه‌ره‌تای سالی 1974دا شه‌ر له‌ملاولا به‌خه‌ستی ده‌ستی‌پیکرده‌وه
و پیشمه‌رگه (ضدالجو)یان هیئا بو هه‌له‌بجه و پۆل پۆل خه‌لکیشیان فییری
رینوما‌یی‌یه‌کانی فریاگوزاری ده‌کرد...

هه‌ر له‌و کاته‌دابوو قائمقامی هه‌له‌بجه به‌رقیه‌یه‌کی دا به‌حکوومه‌تی
عیراق گوايه هه‌له‌بجه په‌یوه‌ندی به‌حکوومه‌تی مه‌رکه‌زی‌یه‌وه نه‌ماوه
بنکه‌یه‌کی شوپشه و پیشمه‌رگه ده‌بیات به‌پړیوه...

رژیم واگومانی ده‌برد به‌م چوار ساله‌ توانیبی‌تی هه‌ستی کوردایه‌تی
لاوازبکات و هیز و ده‌سته‌لاتی به‌ئاسانی زال بکاته‌وه به‌سه‌ر ناوچه‌کاندا ،
به‌لام هه‌رچه‌ندی ده‌کرد و ده‌کووشا هیزه‌کانی له‌به‌رامبه‌ر هیزی
پیشمه‌رگه‌دا خویان بو‌رانه‌ده‌گیراو له‌به‌ره‌کانی شه‌ردا شکستیان
ده‌خواردو به‌ژماره‌یه‌کی زۆر کوژراو و دیله‌وه تی‌ک ده‌شکان ...!!

خوارحم نه‌وچوار ساله‌ زۆر به‌ووردی و له‌نزیکه‌وه شوپشی
هه‌لسه‌نگاندبوو ، به‌لام به‌عه‌یبی ده‌زانی سه‌نگه‌ر چۆل بکات له‌کاتی‌کدا
هه‌زاره‌ها پیشمه‌رگه له‌هه‌موو لایه‌کی کوردستاندا گیانیان به‌خت ده‌کرد و
له‌مال و حالیان بوورابوون و بی‌گویدانه به‌رژه‌وه‌ندی‌یان گیانیان له‌سه‌ر
ده‌ستیان دانابوو ، ئیزگه‌ی شوپشیش پۆژانه هه‌وال و باسی پاکردنی
پۆلیس و فه‌رمانبه‌رانی حکوومی ده‌خوینده‌وه و به‌سه‌روودی نیشتمانی
هه‌ست و نه‌ستی خه‌لکیان ده‌جوولاند و زیاتر هانیان ده‌دان بو‌قوربانی
دان و گیان فیداکردن...

پژیم له ههریه که له دوو مانگی سهره تادا ته و او تیکشکابوو له زوربه ی
لاکانه وه تهنگی پی هه لچنرابوو...

سه دام بهرنامه ریژییه کی وردی کردبوو بۆ قورخرکردنی حوکمی
عیراق و که نارگیرکردنی ئەحمەد حەسەن " ماوهی شەش مانگی دەبوو
کۆمهلهکهی ناظم گزار له سیداره درابوون و سه دام وهک پالەوانیک له سه
شانوی کۆماری عیراق دهرکه وتبوو... خه لکی ناشانانه بوون
به که سایه تییه کهی و له ناو عهره به کانیشدا گومانیان هه بوو لی،
تکریتییه کانیش به تایبەت خزمانی پوژ به پوژ له ناو سیستمی حوکمدا
پییان راده کیشتا و پوسته کاریگه رکانیان دهرگرتە دەست... به نهینی
له گه ل یه کیتی سوڤیه تدا ریکه وتبوو، ده بابە ی پووسی و فپوکه و
کلاشنکوف و هه موو جوړه چه کیکیان بۆ دهنارد و له ناوخوی حیزبیشدا
ئه وهی توانای قسه و پلانگپرانسی هه بووایه ئه و یا دووری ده خسته وه
یا خود تیروری دهرکرد...!!

خوارحم له بهرە ی سه ید سادق دوو جار برینداکراو جاری دووهمیان
زوربه زهحمەت نه جاتی بوو، هینایانه وه بۆ مالی سوڤی و خزم و کهس
دهوریان دا، ئەویش باسی نازایه تی و لیپرانسی پيشمه رگه ی دهرکرد بۆیان
وهه میشه دهیوت:

— وه لله ی ئه و پيشمه رگانه ئه وهنده گیان فیدان ناماده ی هه موو
قوربانی دانیکن... ئەگه ر دهنانن چون به گژێ چ سوپا و چهک و
جبه خانیه که دا ئه و سهرتان سوڤده مینیت لییان... ههریه که له
پيشمه رگانه کیویکی پولاين و متمانه یه که ی زوریان به شوڤرش و
سهرکردایه تی هه یه...

ئىنجا بەدوور و دريژى باسى شەپەكانى دەكرد و ئەوانىش گوى قولاخ دەبوون و بەشانازىيەو بەسەپەكانى دەگىپايەو...

شارەكەش بەتەواوى بەرگىكى چەكدارى بەبەرداكرابوو... دەستە دەستە پيشمەرگە پرويان دەكردە چيشتخانى و كەبابخانىكانى شار و دوای حەوانەوويان دەگەرەنەو بەبەردەكانى شەپ...

خەرامانىش بەمندايلكەو هاتبوو و مالى باوكى، دوای ئەوئەوى بەكرى مېردى لەگەل ھاوپىكانى بەرەو بەردەكانى شەپ چوبوون...!!

ئامىنەش تازە كچىكى بووبوو و ناويان نابوو ناسك... مەحمودى مېردىشى بە مامۇستاييەو خەريك بوو... پۇژانە لەدوو مەكتەب دەرسى دەوتەو و ئىوارانىش چەند سەعاتىك لای مامەخوارەحمى دادەنىشت و شەوانىش تانىوئەو بەخویندەو سەرقال بوو...

شەويك لەوشەوانەدا كتيبى (چىم دى) ى دەخویندەو و تەواو رۇچوبوو لەو پرووداوانەى سەردەمى شىخ مەحموددا، ليكچوانى ئەو ماوئەى شۇرشى كورد و بارى شۇرشى نوئى ليك دەدايەو... پاش گوشىنى مېشك و بىرى لەپرووى نەفسىيەو، جەماوئەرى كوردى جىگەى پەسەند بوون نەبوو لای... بەلام لەپرووى نيوئەوئەتىيەو شۇرش زياتر ناسرابوو، لەملاوئەو كۆمەكى دەكرا و سنوورەكانى ئىرانىش و الاكرابوو و پۇژانە لەسەر مەرزەكانەو يارمەتى و كۆمەك دەهاتن و خەلكىش بازگانىيان دەكرد و ئال و ويلى شت و مەكيان گەرم بوو...

ئەو شەو تا درەنگانىك بەردەوام بوو لە خویندەو و بەراوردەردى رووداوەكانى هەردوو شۇرشەكە... كىژەساواكەشى لەپال دايكىدا خەوتبوو... جار بە جار يك بىرى لەئامىنە و كىژەكەى دەكردەو بە نەفسىكى ماندو و شەكەتەو و يئناى داھاتووى بو دەكىشان...

به لأم تهوژمیکی قورس له سهر نه فسی ده بوو به بارو دهیه ها پرسیار و
 نه گهر زهق ده بوونه وه .... هه رکاتیش باسی داهاتوو بهاتایه ئیتر گیانی
 قورس ده بوو ، ته سلیم به واقعییکی تال ده بوو... به چاوی خوئی هه زاره ها
 خیزانی ده ربه دهر و سه رگه رانی ده بیینی ... کوردستان ته واو
 شله قابوو... روژانه خه لکی له شاره کان ده سگیده کران و ناسه واره کانی
 شه پر و شوپر یه خه ی به هه موو خیزانیکی کورد ده گرت... پرژیمیش هه رگیز
 به ته مای نه وه نه بوو که جاریکی تر گفتوگو بکات و له گه ل شوپرش ته با و
 برایه تی بنوینی...!!

به دهم نه م خه یال و نه ندیشانه وه سه رگه رم بوو بوو گوئی له ده نگی
 ده رگای هه وشه بوو به توندی لی یان ده دا و له پر راچله کی...! دلنیا بوو
 له وه ی ده رگایه جاریکی تر به توندی لی یان دایه وه و نه مجاره ته واو
 دلنیا بوو ، نامینه ش را په پی و هه ردووکیان رایان کرد بو لای ده رگای
 هه وشه ، مه محمود به شله ژاوییه وه وتی:

– یا الله خیری... تو بلی بهم شه وه چی پروی دابیت...!!؟

کاتی گه یشته هه وشه ی ماله که یان باوکی و سه رجه م نه ندامانی
 خانه واده که یان به ناگاهاتبوون و هه موو په شوکا بوون و به دهم
 سه رسامی یه وه چاوه ری بوون بزائن کی یه ؟!

پیش هه موویان سو فی گه یبووه به رده رگا که و به دهم زیکر و یادی
 خواوه (یا حافظ المحفوظ) ده رگای کرده وه و دوو پیشمه رگه وتیان :

– نه مه مالی سو فی سالی سازانی یه ...!!؟

به سه رسامی یه وه وتی:

– به لی... بو...!!؟

– به کری حاجی سه یفه زاوای ئیوه یه ...؟ واژی یه ...!!؟

- به لئى ...

- برينداره و له نه خوځځانه يه ... !!

خه راماڼ گوى لئى بوو چوڼكه پيشمه رگه كان هاتبوونه نيو ماله كه يان و هه ر كه نه هه واله ي بيست پر به دهم قيرژاندى :

- تو خوا به كر ماوه ...؟! به وخوايه شتيكى ليها تووه ...!؟

نجا ئا مينه و دا يكي هه موويان هيوريان ده كرده وه پيشمه رگه كانيش به رده وام دلنيايان ده كردن و دو پاتى قسه كانى پيشوويان ده كرده وه ، هه ربه و شه وه ش خه راماڼ و مه حمود و باوكى چوون بو نه خوځځانه ، به لام قسه كه ي پيشمه رگه كان ته نها بو راگرتنى هه ست ونه ستيان بوو ، نه گينا به كر دوو روژبوو كوژار بوو لاشه كه ي تا گه يه نرابوويه وه هه له بجه دوو روژى پيچوبوو... هاوپريكانيشى ناو نيشانى مالى سوڤى يان دابوو به مه فزه كانى ناوشار هه ر به وشه وه هاتبوونه به ر ده ركى مالى سوڤى و به بيانوى بريندارى هه واله كه يان پى راگه يان دبوون ...

كوسته كه گه وره بوو به لاي هه موويانه وه ... به تا يبه ت خه راماڼ ... زور به كرى خوځ ده ويست و ساته كانى رابوردوى نيوانيان دليان داگير كرد بوو ... مه رگى كتوپرى ميړده خوځه ويسته كه ي سوڤيه كى وه هاى گه يان دبوو به دلى ، ژنانى پرسه كه بويان دابين نه ده كرا و نه وه نده موسي به ته كه گه وره بوو له سه رى هه رچه ند ده كوځا له بيرو هوشيدا جيگه ي نه ده بوويه وه ... به دهم گريانه وه ده يووت :

- نه وه به يان يه چووه ده رده وه زور كوره كه ي ماچ كرد و قه يريك لئى ووردبوويه وه ... دوسى جار پئى وتم : ناگات لئى بئى و نازى بكيشه ...! نه بادا نه مجاره دوا بكه وم له گه رانه ودا ... ناخ گه رده مزانى ده ست به ردارى

نه ده بووم و به ندم ده كرد... چووزانم مهرگ پالی پيوه دهنيت و نه جهلی هاتووه...!!؟

ژنانيش به سه رسامی يه وه گویيان بو ده گرت و هه ریه كه له به رخویه وه ده یوت : ((سبحان الله ... كچی به خوا زانیویه تی ئه و منداله نابینیته وه...! وهی باوکه گیان...! چهند داماوه ...!))

ئه وه ندهی تر جه رگی خه رمان ده هاته كول و هه ناوی ده توت ئاگری تی به ربووه... که ی چاوه پری بوو مهرگی به کر ئاوا کتوپر دابیت به سه ریا و به رزانی کوریا هه تیوو بی ناز بکه وی...!!؟

پیش ئه وهی ئه و ئه زمونه تاله بیت به سه ریا هه ندیک جار لومه ی ژنانی ده کرد کاتی عه زیز و خوشه ویستیکیان به مر دایه و به دلپه ق ناسرابوو ، زور به سه ر شیریندا هات کاتی ئه رسه لان کوژرا و هه میشه له شیرین ورد ده بوویه وه و لاوازی و په رنگ هه لبزپکاوی جیگه ی پرسیار و سه رسورمانی بوو...!!

به لام چه شتنی ئه و خه فه ته و له دووره وه سه یرکردنی به ئه ندازه ی ئاسمان و زه وی جیاوازی یان هه یه و، نا کریت چون یه ک بیت... ئای مردن چ موسیبه تیکی گه وه و گرانیته ، به رد ده که یته به ئا و نه خوازه لا مروؤ...! ئافه رته ی داماویش له م ولاته دا هه ر بیوه ژن که وت ئه و ده بیت به جیگه ی ته حا ته حا ی خه لکی و هه ریه که له سونگه ی خویه وه قسه ده کات و ره حم ناکات به هه ست و نه سته ی ئه و داماوه ی کۆسته ی که وتوو و شووی بو ده دۆزنه وه و به هانه و بیانوویان بو داده نیی “ چون ده توانیت به ته نها هه لبات و یه کیك هاوکاری نه بیت...!!؟

سوڤى باوكيشى وه كس نىيه ، له بيروبوچوونيدا و
هميشه خهلكى هان ديدات كچانيان بدن به شوو و بيوهژنيش لاي ئه و
شووكردنى به پيرهميرديك باشتره له وهى به تهنه بمنيته وه ...

* * *

مالي باوكى به كر له هورينه وه هاتن و له خانووه كهى به كر لاي خه راما
جيشين بوون ، ئەمەش خوڤى به گرفتنيك دادهنرا بو خه راما و چهند
جاريك سوڤى ويستى بيهينيته وه “ چونكه دوو كوپى هه رزه كاريان هه بوو ،
مه حموديش تهنه ئه وندهى پيكره لاي باوكى فشار نه خاته سه
خه راما و زورى بونه هيئيته ... داماهه ميكردي كوژراوه و مالي وييران
بووه ” سوڤى ده ويست بهم رهفتاره خوڤى له قسه و لوڤهى هاوه له كاني
رزگار بكات و كارتنيكي فشاريش بيت بو سه ر باوكى به كر تا خه راما بو
يه كيك له كوپه كاني ماره بكات وه ...!

ئو مه رامهش لاي مه حمود هه ر له بنه ره ته وه جيگهى به رپه رچ
دانه وه بوو ، عاده تيكي ناله بار و دواكه وتووى كوڤه لگه بوو ... زور جار
له و جوڤه حاله تانه پرووى دها و ئافره تي داماهه له ژير بارى به سووك
سه ير كردندا ده تلایه وه و هه ستي بريندار ده كرا و كه مترين بار يكيش
پرو به پرووى ببوايه ته وه بريتي بوو له وهى پياوه كه نازونوكى ده كرد به سه ر
ئافره ته كه دا و گوايه ئەم ژن هيئانه به زور كراوه ته ئەستوى و رازى نه بووه
له سه رى و باجى حاله تيكي پاشا گهردانى و كوڤه په رستي كوڤه لگه يه
دهيدات ... !!

هيشتا دو مانگ به سه ر كوژراني به كرا نه گوزه رابوو ، هه ريه ك
له سوڤى و باوكى به كر قسه يان جووت كرد و ره زامه ندى يان ده رپرى

لهسه ره ئه وهی له داهاتوودا کاریکی ناوهها ئه نجام بدهن...!!
له پروانگه ی ئه وه گفتم و گوته یه شه وه بوو سو فی خه رمانی هی نا یه وه و
زه بر و زه نگیکی زوری به کاره ی نا و تا ئه و کاته سو فی ناوهها به دل ره ق
نه ناسرابوو له ناویاندا...!

هیچ کهس نه ی توانی قسه له قسه کانی سو فی دا بکات ، ته نانه ت
میرزاش وه لا خراو سو فی به توندی دا کوکی له ئا کاره کانی کرد ، ئه و
رۆژهش کاریگه ریه کی تایبه تی هه بوو لای هه موویان و دیمه نی گریان و
فرمیسه که گهش و به کوله کانی خه رمان هه موویانی هی نا بوویه گریان و
مهستی کرد بوون...!!

جاری باسی ئه وه نه کرابوو خه رمان شوو بکاته وه به عوسمانی برای
به کر... زور قورس بوو مال و لانه ی هاوسهرداری به جی به یلیت...
ئه و ماله ی یاده وه ری خوش و شیرینی تیا دایه و هه ر به شیکی
دهیبه ستیته وه به رابوردوویه کی نزیکه وه و پیاویکی زور مه زن و بیرفراوان
...ئهسته مه یاده وه ری و گفتوگۆکانی له بیربچیتته وه...!

که رچی هه موو هاوسۆز بوون له گه ل خه رمان و نیش گه یی بوو به دل یان
به لام کهس نه ییده و یرا به ئاشکرا خو ی هه لقورتینی و سو فی لی ی
توو په ده بوو، زور قورس بوو خه رمان به ته نها به دوو بوخچه جل و
منداله که یه وه له و ماله بیته دهره وه...!!

خه رمان چه سه باوو ده ستکاری شت و مه کی ماله که ی نه کرد و ئه و
گولانه ی به کر له باخچه خنجیلانه که دا به یان یان ئاوی دها و ئه و
جولانه یه ی له ژووری دواوه هه لیان واسی بوو و خه رمان سواری ده بوو
به کر پالی پیوه دها و به دهم گوژمه وه قسه و گالته و ده ست بازی یان
ده کرد... ئه ی بو فیه که شیان خو له جیگه ی خویدا به جی ما بوو...

چیشتهخانه که شیان ده دستکاری حاجهت و تهباخه که ی نه کرابوو... هه موو
شتی هه روهک خوئی بی ده دستکاری مابوو یه وه... دیمه نی خه سووشی
له بهرچاو بوو کاتی خواخافیزی لیکرد و تیگرگیا به سهر بهر زانی
کوره زای دا و کت و مت له و پوژه ده چوو که به کری تیا کوژرابوو...!
واشین و گریان دووباره یه خه ی پی گرتنه وه ، خو دنیا ویران نه ده بوو
گه له مائی خوئی هه لیان نه فریواندایه ؟! به لام چی بلی له گه ل باوکی که
ئه وه نده ئه وه مه سه له یه ی به گرنگ گرتوو ده لئی خه رامان نه شووی
کردوو و نه مندالیشی خستوته وه و نه خاوه ن مائیکی سه ره خو بووه...!!
سه کینی دایکیشی ئه وه نده ی تر موسیبه ته که ی له سهر قورس کرد و
کاتی بینی هاواریکرد :

— دایکت بمری ... ئای چوئن مالت کاول بوو ... مالت بوو به
سه ریاری مالان...!!

ئیت داماوه نه ی توانی فرمیسه که کانی رابگریت و به کول و به دهم
هه نسکه وه شینی کوستی به کر تازه بوویه وه و ، واته نها که وت و ژیانی
خووشی له گه ل به کر به خاک سپیرا و جگه له ئاه و حه سرهت و یاده وه ری
هیچی تری بو نه مایه وه... ئامینه زور دلی پی سووتا و دریغی نه کرد
له دلنه وایی و به دهم وه هاتنی " به لام سوکنایی به دلیدا نه ده هات و بی نازی
مندالی هه تیوی و مائی ویرانی و دهروونی بریندار و زه بوونی نه به قسه و
نه به دلنه وایی ساریژ نه ده بوویه وه و جگه له به کر که س نه یده توانی ئه وه
که لینه ی بو پر بکاته وه گه ر گه نجینه ی دنیا ش بریژن به سه رییدا ، ئه وا
به رامبه ر ساتیکی به کر ناوه ستیتته وه ... !

(8)

راپورتەكانى بەرەكانى شەپرە داميان نىگەرەن و پەست كوردبوو...
بەيەك جار لە شەپرەكدا دوو ھەزار سەربازى لە دەست دابوو... ژمارەى
كوژراوھەكان لە ھەقل بە دەربوون و جىگەى بىزارى بوو...

قەلادزى و ھەلەبجە و پىنجويىن و چەندىن شار و جىگەى تىرىش
مۆلگەى شوپش بوون تا دەھات گورزى كوشندە و بەھىزيان دەوھشانە و
لە پىگەيەكى بەھىزەوھ شوپش شەپرى مان و ئەمانى ھەلەسووراند...!!
خەلكىكى زۆر پووويان كوردبوو قەلادزى و ھەلەبجە و ناوچە
سەنورىيەكان و پوژانە كاروانى تىكووشان دژ بە رژیم لە
پەرەسەندە دابوو...

شورشىش جىگەى ئومىدى خەلكى كوردستان بوو ، نزيكەى پەنجا
ھەزار چەكدارى ھەبوو ، لەسەر سۆز و ھەستى نەتەوايەتى و بەرگى
كردن لە مافەكانى گەل كۆبوو بوونەوھ و چەكيان ھەلگرتبوو...

ئەو پوژە سەدام زۆر نىگەرەن و دلتنەنگ بوو... بارى ناو سوپا و
حيزبى تەخت و بىگىرى كوردبوو ، ھەمووشتى بەدلى خۆى دەچوو بەرپوھ
جگە لە شوپشى كورد و بەرەكانى شەپرە و پىكادان نەبىت...

لەتوورەبييدا وا خەريك بوو نالەى دەكرد ، گۆچانەكەى گرتبوو
بە دەستىوھ و دەيكيشا بەزەويدا ، ئەو گۆچانەى پەرمى تۆلەسەندن و
بالادەستى بوو لای سەدام... دەمىك بوو بەو گۆچانە پىريارى تۆلە
سەندەوھى دابوو لە كۆمەلگە و بى پەرحمانە بەرپووبوو لەگيانى
ھاوخەباتەكانى و پەرحمى بەكەسيان نەكردبوو...! كاتىكيش مەسەلەى
رەحم و سۆزى بديايە ئەوا گالتهى پىدەھات و بەترسنوك و بىدەستەلات
تەفسىرى دەكرد...!!

زەبر و زەنگ ناوئیشانی حیزب و کەسایەتی سەدام بوون ، سۆز و
رەحم بۆ تەنھا ساتیکیش پرویان تیئە دەکرد و هەلسورانی گۆچانە
رەشەکە فەلسەفە و ئایدیای بەعسی نمایش دەکرد...!!
یەك دوچار دەستی نا بە جەرەسەکە ی بەردەمیدا و خیرا ئەفسەریك
قوت بوویەو ... بەلایەکی بەرز و جەستەییەکی کەتەو زلی هەبوو...
سەدام وتی:

- راپۆرتی موخابەرات ئامادەییە ...!؟

ئەویش بی قەید و شەرت یەکسەر وتی:

- قوربان هەموو دەزگاکان لەزەووە راپۆرتیان ناردوو و چاوەڕی
بووین بەرپزت پێگەمان بەدیت تا بیخەمە خزمەت...
ئنجە سەدام بیری کەوتەووە کە لەنارەحەتی و بیئاقەتی داوی
لیکەردوو هەبێ کەس لەدەرگا نەدات تا ئاگاداری دەکاتەووە... سەرپکی
راوەشاند و وتی:
- خیرا بۆم بەینە...

ئەفسەرەکش سلاویکی کرد و هەر زوو راپۆرتەکانی لە فایلی
تایبەتدا خستە بەردەمی ، لاپەرەکانی یەك لەداوی یەك هەلەدایەووە و
هەموو پروداوەکانی بیست و چوار سەعاتی رابوردووی دەخویندەووە
لەنزیکتین و ئاگادارترین سەرچاوەکە موخابەرات بوو ... کپ کردنی
نارەزایی و نەیارەکانی جیگە ی دلخۆشی بوون و کەیفی دەهات بەو
هەوالانە ی باسی پاکتاوکردنی خەلکی نەیار ی تێدابوو... ئەو خالانەشی
جیگە ی پرسیاربوون بەقەلەمە سوورەکە ی خەتی لەدەور دەکێشا و
نیشانەییەکی پرسیار ی لەسەر دەنوسی...

سى چارهك به پاپورتى موخابه راته وه خهريك بوو ، ئنجا پاپورتى ئەمنى هەلدايه وه و به ووردى پرگه كانى ئەويشى خوينده وه و به هه مان شيوهى پاپورتى پيشوو بازنهى كيشا به دهورى ئەو خالاندا كه جيگهى پرسىارپوون لاي و دواتر پاپورتى هه موو دهنگاكانى به دواى يه كدا خوينده وه... كاتى سهرى هه لپرى ته ماشاى كرد سهعات دوانزهى نيوه پرۆيه... ده ميگ بوو له سهر كورسى يه كهى دانيشتبوو... ماندوبوون به چاوه كانيدا دياريان دابوو... پالى دايه وه و قه له مه كهى دانا... گوچانه ره شه كهى هه لگرت وه و بىرى له به ره كانى شه پر كرده وه و پاش چه ند ساتيك ته له فؤنه كهى هه لگرت و قسهى كرد له گه ل به پررسى هيژه ئاسمانى يه كان و وتى:

... ئەو شارانهى ژير دهسته لاتی ياخى بووه كان به خه ستي بوردومان بکه... به لام پيش وادهى بوردومانه كه ئاگادارم بکه ره وه...

به پررسى هيژه ئاسمانيه كانيش له تاو درندهى صه دام هه موو گيانى ده لرزى و به پره زامه ندى و بئنه وهى داواى پروون كردنه وه بکات پشتگيرى له قسه كانى صه دام كردو له به لى زياتر زمانى گوى نه كردو به له خۆبوردنيكى زوره وه ته له فؤنه كهى داخسته وه...!

ئنجا صه دام ده ستي نا به جهره سه كه دا و ئەفسه ره كهى پيشوو هات به ده ميه وه ، ئەويش به فيزيكه وه وتى:

... ئوتومبيله كه ئاماده بکهن... ته له فؤنيكيش بکه بؤ موخابه رات و ئەمن بلئ جيگري سه رۆك نيو سه عاتى تر ديت بولاتان... هه ردواى نيو سه عات ته له فؤنيكى تر بکه ره وه و بلئ سه ردا نه كهى دواکه وتوو وه له کاتيکى دیکه دا دیت...

پاشان چەند فەرمانیکی تری دابەسەریدا و ئەویش لەبەردەستی دا
بەشیووی مرقۆیکی بیگیان بوو “ دەفتەریکی بەدەستەو بوو فەرمانەکانی
دەنووسی و بەخیریایی قەلەمەکەیی بەسەر لاپەرەیکەدا دەهینا...!!
ئنجاییری ئەووی کەوتەووە خواردن ئامادەکراوە و وتی:
- قوربان نانی نیوەرۆ ئامادەییە...

صەدامیش گۆچانیکی گەیانە شانی و وتی:
- گیلە کەیی فیڕ دەبییت ... من خواردن لەسەریکە لەوشوینانەیی خۆم
ناخۆم... دەزانم خواردن ئامادەییە... کەیی وتوومە ئامادەیی
مەکەن... ها... حەییوان... فیڕ نابیییت... پیپەتی شوانی نابووت...!
ئەفسەرەکەش عارەقی رەش وشینی دەردابوو، صەدام لەعۆجەووە
هینابووی پیشتەر شوانی مەرەکانیان بوو، بەهۆی گەمژەیی و دلسۆزی
بۆیان کردبووی بەپاسەوان و لەویشەووە گەیانەبووی بەپەلەیی ئەفسەر،
ئەویش خۆی لەناز و نیعمەتدا بینیبوووە و کیشتی وای دەست
دەکەوت، تاکە کەسیک ئەوێندە لەجیگری سەرۆک کۆمارەووە نزیك بییت...
ئەووە تەنیا دیواریکیان بەینە... ئەمیش ئەو هەموو ئەفسەر و پوتبە
بەرزانە ملکەچی دەبن و هەزار واستە و بەرتیلی پی دەدەن بەلکولای
صەدام شەفاعەتیان بۆ بکات یاخود ئیشیکیان بۆ پیک بخت...

کاتی بیری لەژیانی پیشووی دەکردەووە و بەراوردی دەکرد لەگەڵ
ئییستای داگالتەیی دەهات بەژیان و، لەبەرخوایەووە دەیووت: ئای دنیا...
ئەوێن لەم حالەدام... وەللاً لەخەویشدا شتی وەهام بدیایە شییت
دەبووم... دواي بیرکردنەووەیەکی زۆر ئەوسا بیری جل و بەرگەکانی دەکرد
و لەدلی خویدا دەیووت: جا صەدام چی لەمن زیاترە... هەموو خەلکی
عۆجە دەیناسن کوری چ شەریفیکە...!! دنیای بیبار ئاوا بەرزی

کردووتهوه و ههر ئه و خه لكانه ی به چاویکی سووکه وه ته ماشایان ده کرد
ئه مپۆ قبوولیانه به خزمه تکاری بهرده گاکه شیان په سه ندیان بکات...
دهستلآت ئاوه هایه... زۆربه ی ئه و خه لکه له بازنه ی دهستلآتدا
دهخولینه وه و کی پاره و دهستلآتی هه بیته ئه و ده بن به پیاوی ئه و...!!
ئه م خه یالانه ی لیك ده دایه وه سه دام نه پراندى به سه ریا :
- گیله ئه وه چاوه پری ی چیت ونبه له بهر چاوم...!!
به ملکه چی یه وه سه لامیکی کرد و پاشه و پاش گه پرایه وه دوواوه ...!!

(9)

خه لکيکی زۆر له ناوچه کانی سلیمانی و خانه قین و کفری و سه رجه م کوردستانه وه پروویان کردبووه شاری هه له بجه و قهره بالغی یه کی زۆر له شاردا به رپا بوو بوو... ناوچه کانی پيشمه رگه خه لکیان دابه ش ده کرد به سه ر مالاندا و هه رمالیک چه ند مالیکي گرتبوو یه خو و خزمه تیان ده کردن و نان و جیگه و رپگه یان له گه لدا به ش کردبوون... ئەمه جوړیک بوو له ریز و میوانداری که له خه لکی هه له بجه دا رهنگی دابوو یه وه و هه میشه لانکه بوون بو لیقه وماو به ده مه وه هاتنی خه لکی بی نه وای کوردستان...

میرزا له چایخانه که ی به ماته مینی ه وه دانیش تیبوو له گه ل خه لکی لیقه وماودا و گو شه یه کی گرتبوو، ئەحمه دی هاو رپیشی له گه ل سالاری کوپی چا و ساردییان بو خه لکه که داده ناو رپژانه چه ند سن دو و قیک ساردی یان سه رف ده کرد و بازاریان گه رم و گو رپی ه کی باشی به خو وه بینبوو...

دوو ماموستا به ناوی محمه د و جه لاله وه دانیش تیبوو و خه لکی خانه قین بوون، ئەم دووانه له و قوربانیانه بوون که به رشالای ته بعیس که وتبوون و ته نها به جل و به رگیانه وه هه له اتیبوو، ده یه ها که سی دیکه ش به ده ست ئەو جو ره زو لم وسته مه ی به عسه وه ده چه و سایه وه و له مال و خاک و ئای باو با پیرانیان ده ربه ده ربوو بوون...!!

میرزا له نزیکه وه گو یی بو قسه کانی ئەم دووانه ده گرت و هه موو کاتی باسی مه سه له ی کوردیان ده کرد و ئاواره ی ناوچه کانی تری کوردستانیش به شدارییان ده کرد و چایخانه که ی میرزا بوو بوو به شوینی باس و خواسه سیاسی یه کان...

ماموستا محمه د ده یووت :

— چۆن لەپێستی خۆت نایهیتە دەرەوه لەخاک و ئاوی باوباپیرت
دەرەدەرت بکەن...!!؟

مامۆستا جەلالی ھاوڕێشی دەییوت :

— ئەم سیستەم بەعسییە بۆی بکریت ھەموومان لەناودەبات و ناوی
کورد لەعیراقتا دەسپێتەوہ...!!

ئەجا خەلکی بەجیا باسی مامەلەئی نامرۆییانەئی پزێمان دەکرد
لەناوچەکانی کوردستاندا و ھەریەک کۆلیک زووخاو و دەرەدەسەری
ھەلدەپرشت...

میرزاش ھەستی کوردایەتی زیاتر گەرم دەبوویەوہ و لەدەلا دەییوت :
— خۆ ئێمەش ھەر لەو دەرەدەسەرییەدا دەژین... ئەوھتا من مالم وێران
بوو... تاقە کورپێکم ھەبوو... ئەویش بوو بەساقەئی ئەم مەسەلە
کوردییە...! وەنەبێ ئێمە ھیچمان نەکردییت...!!

* * *

باروڤۆخی بازارپیش بەم چەشنە لەقەرەبالغیدا بوو ، خەلکی
ئامادەباشییان وەرەگرت لەسەر بەرەنگاریبوونی بەعس “ ھەبوو
لەمالەکەیدا لەسەر شیوہی (X) و (Z) ی ئینگلیزی چالە تەیارەئی لێدابوو،
ترسی بۆردومانی کوێرانەئی فڕۆکەکانی بەعسیان ھەبوو...

رادیۆی دەنگی کوردستان پۆلیکی کاریگەری ھەبوو لەگەرم کردنی
جەماوەر و ئامادەکردنیان بۆ قوربانیدان لەپیناوی مەسەلەئی گەلی کورد و
رزگاریبوونی لەستەم و چەوسانەوہی بەعس...

مالی میرزاش وهك مالانی ههله بجه مالیکی خه لکی سلیمانان
گرتبوییه خو و خزمه تیان دهکردن ، ماله که پیکهاتبوون له ژن و میردیك
له گهل سی مندال “ دوو کوپ و کچیک ... پیاوه که فرمانبهر بوو له یه کیك له
دائیره کانی سلیمانی و ههستی کوردایه تی پالی پیوه نابوو له ژێردهستی
حکومهت ههلهاتبوو به مال و منداله وه و له پیزه کانی ریکخستندا کاری
دهکرد ...

هه موو شهویك له گهل میرزادا تانیوه شهو قسه وباسیان دهکرد و
فاتمیش به دیار سه ماوه ره وه چای بو تی دهکردن . ئەم پیاوه یه کیك بوو
له وانیه ویپرای پشتگیری بو شوپرسی کورد و به شداری تییدا به حوکمی
خوینده واری یه که ی چهند کتیبیکی خویندبووی ه وه و سه رمهستی
دامه زانندی دهوله تیکی کوردی بوو ... زورجار که باسی ئوتونومی دهکرا
سینه ی دهگیراو ناچار بوو دانبنیت به ره وتی گشتی شوپرشدا ، به لام
له گهل میرزادا داده نیشته و سه ری زمانی و بنی زمانی هه ر باسی دهوله تی
کوردی بوو ...

ئه م ئومیده شه له دیرزه مانه وه له دلی هه موو خه لکی کوردستاندا دهگه را
و پارچه پارچه کردنی خاکی کوردستان و به شکردنی هه پارچه یه ک بو
ولاتیک گه وره ترین زولم و سته م بوو به رامبهر گه لی کورد و زیاتر
مه سه له که ی شیواندبوو ... !!

هه ریبه که له و پارچانه شه گیروده ی دهستی حوکمی ولاتیک بوون و
مامه له یه کی درپدانه یان له گهل پیاده کردبوون ...! هه گبه ی مه رگه ساتی
کورد پرپوو له پروداوی دلته زین و نامرویی و پوژانه مه رگ یه خه ی
پی دهگرتن و سیناریویه کی خویناوی پیکه ی به ستبوو ... ته نها زالم و
سته مکاره کان ره گه ز و ناسنامه یان دهگورا ...! ئه گینا هه مان زولم و

ستەمیان ھەبوو... ھۆکارو لەمپەری زۆریش دانرابوو لەبەردەم
یەكگرتنەوہی پارچەكانی كوردستان و ، سەرکردایەتی شۆرش ناچاربوو
ئالای بەرەنگاری پارچەبەكی كوردستان ھەلبەگرت...! سەدان كۆسپ
لەبەرپێی ھەلتۆقی بوو و مەسەلەى گەلى كورد لەچارچۆیەى ئۆتۆنۆمى
دا قەتیس كرابوو...

میرزا زۆر كەیفى بەم قسانەدەھات و بەسادەیی خۆى پرسىارى
ئاراستەى كاك نەبەز دەكرد ، بۆ نموونە جارى وا ھەبوو نەبەز دەيگوت :
— كوردستان يەك پارچەبە و دەبێت سەد سالى تریش بێت يەك
بگريتهوہ...

میرزا لەگەل لێكدانەوہى بۆ حالى كورد دواى دەولەت سینیى
والادەبوو و دەيووت:

— ئەم قسەبەى تۆ ئاواتیكى دیرینی ھەموو كوردیكە بەلام چۆن ئەو
سنوورانە دەستكارى دەكرین!!؟
نەبەزیش دەيووت :

— میرزا لەسیاسەتى نیو دەولەتىدا كاریكى ئاسانە... پاكستان لەپال
ھندا بوو... بەرژوہەندى نیودەولەتى خوازیارى دروستکردنى دەولەتیک
بوو بۆ موسولمانەكان و ملیان بەھند كەچكرد دان بنییت بەو واقعەدا و
نكوولى نەكات... بەنغلاش و... چەندەھا ولاتى ئاسیا و تەنانەت
ئەوروپاش ، ھەموو ئەم مەسەلانە ئەستەم نىبە لەدەفتەرى جوگرافیای
سیاسى ناوچەكەدا...!!

میرزا بەم نموونانە قەناعەتییكى بۆ دروست دەبوو لەپەر دەپیرسى :
— ئەى باشە شۆرش بۆ كتومت ئەو دروشمە بەرزناكاتەوہ و بەیەك
جار داواى ئەوہناكات...!؟

نەبەزىش بىزەيەك دەيگرت و دەيووت :

– مېرزا تۆجى دەلېيت... شۆرش لەئىرانەوہ کوّمەك وەردەگرېت...
يانى گەر خەباتى لەچوارچىۋەى كوردستانى عىراق بباتە دەرەوہ ئەوا
گشت كۆمەككىكى لى دەپرى و دەيسپىرېت بەرژىمى عىراق... شتىوا
مەحالە ئىستا بگرېت...

مېرزا وەك داوى مەسەلەكەى دۆزىيېتەوہ دەيووت :

– يانى ئەو قسانەى جەنابت ھەر قسەن ، يا با بلېن ئاواتىكى
دېرىنن...؟!

– نا... نا... ھەر قسەنن ...

– چۆن ھەر قسەنن ... تۆ دەلېيت مەحالە شتىوا...؟!

– ئەم مەسەلەيە كېشەى ھەموو كوردىكە لەكوردستان و شەو و پوژ
خەوى پىۋە دەبىنن... ئىرادەيەكى بەھىزى دەوېت ، ئەوجا ئەوسنورە
دەستكردانەى ئىمپىريالىزم دروستيان كردوۋە دەرمىن و كوردستانىكى
يەك پارچە دروست دەبېت...

– بەخو مامۇستا ئەوہى تۆ دەلېيت مەحالە...

– بەلكو بلې چارەسەرىكى بنەرەتىيە بۆ كېشەى كورد و مەرگەسات و
جىنۇسايد كۆتايى پىدېت...

– باشە ئەو حكومەتانە پازى دەبن...؟ ئەوہتا پرژىمەكانى عىراق
چەن سالە لەگەل ئىمە دەجەنگن... ئۆتۆنۆمىشمان پى پەوا نابىنىت ئىتر
دەولەتى چى و شتى چى ، بابە ھەلگرتنى بەردى گەورە نىشانەى
نەھاويشتنىيەتى...!!

– ئاخىر مېرزا گيان ئىمە گىرۆدەى دەستى ئەوہىن نازانىن چىمان
دەوېت و ھەريەك لەگۆشەنىگايەكەوہ بۆ ئەم كېشەيەدەروانىت و زۆرچار

سەوداگەرى بەسەرەو دەكریٲ...!

— مەحموودی زاوای ئیٲمە دەلیٲت دارشتنەوہی کەسایەتی یەكەم
هەنگاوه بۆ دامەزراندنی پیگەیهکی پتەو لە داھاتوودا بۆ دەولەتی
کوردی... .

نەبەز لە باسکردنی میرزا بۆ مەحموود بیداردەبوویەو دەییوت:
— ئەو قەسەییە مەحموود من زۆر لێی وردبوومەتەوہ و منیش
قەناعەتم بە قەسەکەیی هەییە وەك بنەمایەك ، کورد بێدیاری کردنی
رەھەندەکانی کەسایەتی ناتوانیٲت لەسەر پێی خۆی بوەستیٲت...!
— هەیشە دەلیٲت ئیٲمە لەم پارچەییە کوردستان ئۆتۆنۆمی بەدەست
بھینین حەقمان چییە بەسەر بەشەکانی کوردستانەوہ ھەریەك باکیٲشەیی
خۆی چارەسەربکات...!!

— ئەمەش بۆچوونی سەرکردایەتی شوٲرش و زۆرینیە
سەرکردەکانیەتی... .

— لەملاشەوہ بۆچوونیکی دیکە هەییە کیٲشەیی کورد دەبەستیٲتەوہ
بەکیٲشەیی گەلی عیٲراق و چینی چەوساوەوہ و لەدیدیکی مارکسیزمەوہ
بۆی دەروانیٲت... .

— ئەمیش شیوعیەکانن و ئەو بێردۆزیەیی پێیانە و بەگۆچانیکی
سیحری دەزانن!.....!

— ئیٲمەش وامان لێھاتووہ دەردی کورد دەلیٲت نازانین پووہو کوی
شایەتومان بھینین...!؟

نەبەز تەخت دادەنیشت و دەییوت :

— میرزا خۆت چەواشە مەكە... گرنگ ئەوہییە دلٲسۆزین بۆ ئەم گەل و
نیشتمانە و لەم قۆناغەدا بەھەموو توانامانەوہ پشٲگیٲی لەشوٲرش

بكهين... هەر دوو دلّی و گومانیکیش پرومان تی بکات ده بیّت زوو
له ناوی بهرین و پیشه کیّشی بکهین... زرووفه که مان ناسکه و دوژمن چه ند
ههزار مه تریک لیوه مان دووره ...

— جا قوریان خه لکی کوردستان هه موو دهرک به وه ده که ن و سه ره پای
جیاوازی بیرو رایان له دهوری سه رکردایه تی شوپش کو بوونه ته وه و که س
پیچه وانه ی شوپش ناجولیته وه... فه رمایشتی جه نابته ... شه پی مان و
نه مان ده که یین ...

قسه و یاسه کان جار له گه ل جار له نیوانیاندا به م چه شنه گهرم ده بوو،
ته نانه ت مندالانیش به گرنگیه وه گو ی قولاخ ده بوون بو یان و ناواته کان یان
وابه سته ی شوپش و هیزی پی شمه رگه ده کرد...

له 1974/4/24 دا فرۆكه كانى به عس دواى ئه وهى پيلانىكى
 پرندانه يان كيشا دژ به كورد شارى قه لادزى يان به خهستى بۆردومان كرد ،
 خه لكىكى زۆرى بى تاوان شه هيدبوون... بۆردومانه كه كویرانه بوو...
 مه بهستى سهره كى خاپوور كردنى شاربوو به وخه لكه وه كه پرويان كردبووه
 ئه وى ، هه والى ئه م بۆردومانه خه لكى شارى هه له بجهى هه ژاند ... ئه و
 ئيواره يه مامۆستايه كه به ئۆتۆمبيله كه يه وه ده گه پرا و هه والى بۆردومانه كه ي
 بلاوده كرده وه ، له گه ليشيدا خه لكى هۆشيار ده كرده وه چى بكه ن له كاتى
 هيرشى فرۆكه “ له كردنه وهى په نجه ره كان و پاراستنى ئاسايشى شار...
 خه لكى له چاوه پروانى يه كى وردا ده ژيان ، و دلنيا بوون شارى دووم
 دواى قه لادزى هه له بجه يه... هه ربۆيه په يتا په يتا به سوارى مه كينه و
 ئۆتۆمبيل و پياده شاريان به جى ده هيشت و يان به ره و ته ويئه يا خود
 ئه و گوندانه ي ده وروبه رى شار ره ويان ده كرد...
 كۆره ويكى جه ماوه رى دروست بوو بوو... ديارده كانى شيواندن و
 بۆردومان له ئاسۆى شاره وه ده رده كه وت و بۆجاريكى تر هه والى مه رگىكى
 نوئ قه تاره ي به سستبوو... ! خه لكى داماوى و كۆل به كوئى و
 ده ربه ده رى يان كردبوو به به شىك له ژيانيان لى يان جيانه ده بوويه وه ...!
 خانه واده ي سوڤى و ميرزا هيشتا له شاردا مابوونه وه و
 له چاودى رى يه كى كوشنده و ترس ئاميزدا ده ژيان... ! په نكى هه موويان
 ليو به بارى و توقاندنى پيوه دياربوو... ! زۆربه ي دراوسى كانيان هه له اتبوون
 و له شار ده رچو بوون...!
 ميرزا بيزار بوو له وهى بپروت و له پراستيشدا نه يدنه زانى پرو له كوئى
 بكات به چوار ئافره ته وه “ بارىكى قورس و گران بوو... له بارىكى ده روونى

ئالۇزا دەژيا و لەداخا لەبەرخۆيەو دەيووت :

— ياللای دەکرد هەموو تەفروتوونا دەبووین و نەجاتمان دەبوو لەم

ژيانە و دەمردین ...!!

ئەوپۆژەشی وەك پۆژانی دیکە چایخانەكەى كردهوه و تاك و تەرا

خەلكى پووین تى دەکرد لەم لاو لاوه ، بەلام چۆل بوونی شار دیاردەیهك

بوو بەئاشكرا بەرچاوبو نەدەشارایەو...! ئەوانەشى ماپوونەو لەدڵە

پاوكە و دوودلاییهكى كوشندەدا ساتەكانى ئەو پۆژەیان بەسەر دەبرد ...

سالارى كورپی ئەحمەدى شەرىكى كەمنداىكى دەسالان بوو باسى

(ضد الجو) هەكەى دەگىپرایەو چۆن شوینی كەوتوون و دەستیان لىداوه،

بەشانانىیەو قسەى دەکرد و لەناكاوہاتە بەردەم میرزا و تى:

— مامە میرزا دوینى رامان كەرد بەدواى (ضد الجو) دا و تا دەستم

لىنەدا نەگەرپامەو... دەلین فرۆكە ناتوانیت بۆردومان بكات و دەیخاتە

خوارەو...!

میرزاش دەستیكى بەسەریا هیئاو بۆ دڵنەواى ئەم منداڵە و تى:

— راستە كورپی خۆم ... فرۆكە ناتوانیت بۆردومانى هەلەبجە بكات...!

ئەو پۆژە میرزا تا ئیوارە بەدیار چایخانەكەیهو بوو ، بۆ ئیوارە

گەرپرایەو مالهو و تەماشایكرد فاتمى خىزانی تەواو پەل و پۆى شكاو و

بەترسەو دانىشتوو بەتایبەت دواى ئەوہى مالى كاك نەبەز رۆیشتبوون

بەرەو تەویلە ، وەرەى ئەوانى كەشى دابەزاندىبوو... بەجەستەیهكى لەرزۆك

و دەنگىكى بچرپچرو نووساوه و تى:

— میرزا گيان خەلكى هەموو پۆشتن هەر ئیمە ماوین ... ئەم گەرەكە

دەلایى بايە قوش بەسەریا خویندوویەتى...!!

لەدڵەو میرزا تـرسىكى هەبوو بەلام بۆبەرزكردنەوہى وەرەى فاتم و

ئەوان وتى:

— كورە ئەوانىش ھەموو دەگەپرىنەو... بۆردومانى چى و
شتى چى... ئەو تا (ضد الجوع) يان داناو و چۆلەكەش بەئاسمانەو
دەخاتە خوارەو نەك تەيارە...!

نازدارىش تازە پىدەگەيى و لەشىو دە چوويەو سەر ئامىنە و وتى:
— بابە بۆچى نەچىن بۆ مالى دادە ئامىنە...؟! با تەنھا نەيىن لەم
گەرەكە چۆلەدا...!

ئەم قسەيەي پى خراپ نەبوو بەلام بىرى كەوتەو ئەوان قەرەبالغن و
جىگە و پىيان نىيە و وتى:

— كچم جىگە و پى يەكى وايان نىيە و بۆ بىين بەبار بەسەريانەو...
دانىش بەلكو خواي گەرە لەلایەكەو دەروويەكمان لى بكتەو...!
شيرىن بۆ پشتگىرى قسەكانى خەزورى وتى:

— كورە لەوانىيە حكومەت بزانييت شار چۆل بوو و قەسفى چى
دەكات...؟! ئەجەلمان ھاتىييت ئەوا دەمرىن و ئەجەليشمان نەھاتىييت
دەمىنين...!!

لەم قسانەدابون مەحمود لەدەرگاي دا و ئەوانىش ھەموو وەك
دەروازەيەكيان لى كرابىتەو ئاوابوو، مەحمود ھاتبوو پىيان
پاگەيەنييت كەوا سبەينى دەچن بۆسازان و چەند شەويك لەوى دەمىنەو
تا ئەو بەزم و ھەرايە دەنيشيتەو...!

مىرزا تارا دەيەك قسەكانى مەحمودى پىباش بوو، مال و مندال
ھەموو دەرسان و چارەسەرىكى كاتى بوو بۆ ئەو ترس و بيمەي ھاتبوو
بەسەرياندا... بەلام بۆ خوى چايخانەكەي بەبەھانەگرت و وتى:

— با ئەمان بېن له گه لټان... من ليره دەبم و ئەحمەدی شەریکم
دەمینیته وه و منیش له گه لټه وه دەبم... ناگایه کیشم له م مال و حاله
دەبیته...

مهحمود زور ههولیدا له گه لټه میرزا به لام سوودی نه بوو ،
هه رسووربوو له سهه قسه کانی و له کو تایی دا واریکه وتن به یانی زوو له گه لټه
شه به قدا به سواری مه کینه یه که شار به جی بهین...

* * *

ئهو شه وه تانیوه شه و خه و نه چوه چاوی هیچ کام له ئەندامانی
خانە وادهی میرزا و سووفی و ، له دلە پراوکه و چاوه پروانی دا له سهه
جیگه کانیان ته پ وتلیان ده کرد... بو به یانی مه کینه که هاته به رمالی
سووفی و له ویشه وه هه موویانی هه لگرت و له ژیر نهی باراندا که
به هیواشی ده باری شاریان به جی هیشت...

ریگه ته ویله و گونده کانی ده ور بهر جمه ی ده هات و، هه ندیک...
شه وان ده گه پرانه وه بو شار و به یانیان زوو شاریان به جی ده هیشته وه...
خه لکی زور نیگه ران بوون به و بارودوخه و له دلە وه هه ستیان به بیزاری
ده کرد له و چه شنه ژبانه ی تی سی که وتبوون... له و کاته وه فامیان
کردبوویه وه هه ره شه پرو شوپ و ته ق و توق و کوشتاردا ده ژبان...

گه ریته و ته ماشای پوخساری خه لکی بکرایه بیزاری لی
ده خویندرایه وه ، هه موو بریندار و زامدار بوون و به دوای ده روزه یه کدا
ده گه ران لیوه ی ده رچن و دوور له شه پ و ته قه و چه کداری بژین... به لام
به دریزی سالی پیشوو ئەم ناوچه یه هه ره جیگه ی شه پ و پیکدادان و

كوشتار و دهر به دهرى بوو... نه وه كان يهك له دواى يهك باسى مهرگه سات و ناسوړييه كانى ژيانيان بو منداله كانيان دهگړاپراهه... داستانى مهرگ نه لقه يه كى گړى دواى خوانى دانيشتنه كان بوو...!! چهرخى سه ردهم ناسوړى بو كورد به تاييهت و هه له بجه و دهورويه رى هه لگرتبوو...!!

دهمه و ئيواره دوو فړوكه رپه شى چلكن هاتنه سهر ناسمانى شار و له سهنترى شاره وه پيادا هاتن و تاگه يشته دادگا و ماله كانى حاجى فتح الله... ناپالمى چهند جاريك به ردايه وه و هه رله ويډا په نجاو پينچ كه سى شه هيد كرد...!

ميرزا له چاى خانه كهى بوو... قه سفه كه پارچه ي گه ييه بهر دووكانه كانى ئه وان و ئه وهى له ويادا بوو برينداربوون، دهنكه عه بووس و زله كهى ناپالمه كان ميشكى خه لكى شله قاند و شووشه و دهرگاي نزيك ناوچه ي بوړدومانه كه ورد و خاش بوو "هاته خواره وه...!!

سالارى كورى ئه حمده دى شه ريكي ميرزا له تاوا راي كردبوويه ناو خه لوزانى چاى خانه كه وه و ميزى كردبوو به خويدا...!!

ميرزا و ئه حمده برينداربوون و زامه كهى ميرزا شوينيكى زور كاريگه رى گرتبوو...!! چاويكى به خه ستي خويني پياده هاته خواره وه و هه مو و ايان دهرانى دوايى ميرزاييت و له گيانه لاداييت...! به لام ميرزا خاوه ن غيره تيكى زور گه وره و بلنډبوو، به و حاله وه هه ستايه سه رپى و ده ستي گرت به چاوه برينداره كه يه وه و به ئه حمده و ئه و چهند كه سهى دهره وهى وت :

— شوكر هه موو سه لامه تن...!؟

هه ريه كه يان له ژير كاريگه رى رووداوه كه دا ده تلايه وه و به رهنگيكى هه ليزركاوى سپى يه وه بو يه كتريان دهروانى و به په شوكاوى يه وه وتيان :

- برينداربووين ...

جگه له و منډالهي ته حمده نه ييت هه موو بريندار بوو بوون ، بينيني
خوينيش هه مووياني تو قانډبوو ، چهند ساتيكي كه مي برد و به جيبيك
برديانن بو ته ويله تا ته داويان بكن ...

له ريگه به دهم نيش و نازاري برينه كانيانه وه دهيان نالاند و مردن
له يروهوشياندا سهري دهره ينا بوو و به جيا بهرجه سته يان ده كرد ...
جاري وا هه بوو وه سيه تيان ده كرد ، ههندي جاريش له بهر نيش و
نازار و ناله و نركه يان ليوه ده هات و كا براي شو قيري جيبه كesh له تاوا
توند ئوتومبيله كه ي ليده خوړي و به پرتا و ريگه وبانه كه ي ده پري ...

باران نم نم ده باري و شار كش و ماتي پيوه دياربوو ... جه سته ي
مردوه كانيش له پشته ي مه كينه يه كدا هه لچنرا بوون و كه سو كاريان شين و
واوه يلاوگريانيان بو ده كردن ... كولان و بازاړي شاريش تاك و ته را
خه لك ي تيا ده بينرا ... مه گه ريه كيك پيربوايه يا خود تواناي نه بوايه
بپروات ... شه وانيش شار دت وت شاري ديوه زمه و جنوكه يه و ورته و
ترووسكايي تيا به دي نه ده كرا !!

ئهم بوړدومانه زياتر خه لكه كه ي په رته وازه كرد و هانده ريك بوو بو
ئوه ي به ره و ئوړدوگا كاني ئيران كوچ بكن .... !

ههشت پوژ به سهر بوردو و مانه كه هه له بجه دا تپه پرى و بنه ماله ي
 ميرزا هه والى بريندار بوونه كه يان بيست ، به لاي هه موويانه وه زور سهخت
 و كارى گه ربوو ... له گويسه بانه ي مالى خزميكياندا هه موو دانيشتبووون
 كاتيک يه كيک له هه له بجه وه هه و اله كه ي بوهيانان و هه موو ترسان ميرزا
 كوژرا بييت ، به لام كابرا دلنياي كردن له وه ي زيندوو وه و له نه خوشخانه كه ي
 بياره يه ...

مه حموود و سوڤى به رى كه وتن بو بياره و ئافره ته كانيان له گونده كه
 به جى هيشت ... خزمه كانيان زور هه و لايان دا بچن له گه لايان به لام
 سووربوون له سهر ئه وه ي به ته نها بچن و كه س له گه ل خويان دا نه بهن و
 سوپاسيكي بى پايانيان كردن له سهر به ده مه وه هاتنيان و مه حموود
 به ليبورده ي يه وه وتى :

– ئيمه زور سوپاستان ده كه ين ... پوژه كه پوژى ئه وه نى يه و له هه موو
 لايه كه تهق و توقه و، پيوست ناكات بين له گه لمان ...

به جيبيك تا هه له بجه هاتن و له وي شه وه نه وه ستان و تا گه يشتنه بياره ،
 ميرزا يان بينى ئه وسا پرويان كرد نه كوژرا وه و به په روش و دلسوزى يه وه
 باوه شيان پيا كرد و له تاوا ده ستيان كرد به گريان ...!!

ميرزا چاويكى له ده ست دابوو ، به كه ساسى و به ته نها له سهر جيگه يه كه
 دانيشتبوو ، خه لكى برينداريش هه موو خزم و كه سيان به ده وريانه وه
 بوون جگه له ميرزانه بييت ، بويه كاتى سوڤى و مه حموودى بينى پروى
 گه شايه وه و وتى :

– كوره دلم تهقى به ته نها ... له دوينيوه چاوه رى بووم يه كيكتان

بين ...

ئەوانىش زۆر دىسۆزبۇون بۇ مىرزا و بەدلىكى پەرۇشەوہ وتيان :
 — وەللأهى هەر لەگەل بىستمان خۇمان پىپرانەگىرا و
 خىراھاتىن... خزمانىش زۆر ھەولياندا بەلام نەمان ھىشت ...
 ئنجا مىرزا ھەوالى مندالەکانى پرسى و ئەوانىش دىنيان کردەوہ
 لەباشىيان و غەم و پەژارەى ئەوانىش بۇ مىرزا ...
 دوو پوژ لە بيارە مانەوہ و دواتر ھەرسىکیان گەپرانەوہ بۇ ھەلەبجە ،
 شار زۆر چوّل و کش و مات بوو ، خەلکى ھەريەك سەرى نابوو بەلایەكەوہ
 و شەپىش لەچلەپۆپەدا بوو ...
 رۇژانە پىشمەرگە دەکوژران و جەنازەکانيان دەھىنانەوہ ... خواریەحم
 چووبوویەوہ سەنگەر و خەمیان بوو شتىكى لى بىت ... چارەنووسى
 خۇشيان ھەروا بەرپۆہ نەدەچوو ، پىشبینى شەپرىكى درىژخايەن دەکرا و
 ھەروا بارەكە بەئاسانى نەدەکوہت بەلایەكدا ...
 شەويك ھەرسىکیان لەھەلەبجە مانەوہ و زۆر تاتووتوى بارو
 دۇخەكەيان کرد و لەئەنجامدا لەسەر ئەوہ رىكەوتن بچن بەدیوى ئىراندا و
 وەك خەلکى ئاوارەى كوردستان لەئوردوگايەك جىنشين بىن تا وەزەكە
 بەبارىكدا دەکوہىت ...
 سەرەتا برىاریان دا لەگوندى سازان بىننەوہ ، بەلام سەختى
 گوزەرانى خزمەکانيان و كزى سەرچاوەى بژىوى وەھای لىکردن لەو رايە
 پاشگەز ببنەوہ و برىارەكە بگۆرن ...
 خەلکىكى زۆرىش گەشىتبوونە ئوردوگاكان و لەم لاو لاوہ ھەلەتبوون
 لەستەم و زولمى بەعس ، ھەموو ئومىديان بەوہەبوو شۆرش بەسەر
 حكوەتدا زال بىت و بارەكە لەبەرژەوہندى كورد دوايى بىت ...

هیچ کات لانهی کوردان ئەوەندە گەرم و گۆپی و یەکپارچەیی بەخۆوە
نەدیوو ... بەلەکانی شوپۆشی کوردی یەکیان گرتبوو ... پێشبینی
دەسکەوتی زۆر دەکرا لە شوپۆش و بارودۆخی نیۆدەولەتیش فاکتەرێکی
گونجای کیشەیی کوردبوو ...

هەر بۆیە بەدەگمەن خێزانێک هەبوو کە سیکی لەدەرەوێ نەبیست یاخود
لەلایەکەوێ بەشداری شوپۆش نەبوویست ، هەموو لایەک جەختیان لەسەر
شوپۆش دەکردەوێ و ئەوەشی لەژێر چنگی بەعسدا دەژیا بپروای
بەدەستەلاتی بەعس نەبوو “ چونکە لەهەموو لایەکەوێ شەقار و کەلین
دەکەوتە گیانی بەعس و دارپان پروی تی دەکرد ...

* * *

ژیانی خەلکی لەئۆردوگا سەرەتا زۆر سەخت و گران بوو ، هێشتا
رانەهاتبوون لەسەر ژێانی ناوچادار ... ئەویش جوړیک بوو لەژیان و
پێویستی بەپراھاتن هەبوو ... گرفتی زۆری لەخۆ گرتبوو ... هەندیک جار
خەلکەکە تووشی نیگەرانی و ناسۆری دەهاتن ، بەلام دای خۆیان بەوێ
خۆش دەکرد سبەینی دەگەرێنەوێ بەسەرکەوتوویی شوپۆش پاداشتی
ماندووبوون و دەر بەدەرییان دەداتەوێ ...

خانەوادەیی هەریەک لەمیرزا و سوڤی لەئۆردوگا نیشتهجی بوون ...
سەرماو سوڤی تێکردبوون و ناپەحەت و هەراسانی کردبوون ... !
مەحموود کرابوو بەبەرپرسی ئەو ریزەچادەری خۆیان و هەلەدەستا
بەخزمەت کردنی خەلکی و ، بەرۆحە سووک و دڵسۆزەکیەوێ هەمیشە
بەدەمیانەوێ بوو ...

هەریەک لە ئامینە و ئافرەتەکانیان لە خزمەتی ئافرەتاندابوون و بەرچاوی
روون و بیداریان دەکردنەو لە مەسەلە چارەنووسی یەکان ...

مەحموود منداڵانی ئۆردوگای کۆدەکردهوه و دەرسی پێدەوتن ،
ئاواریهکی بێشومار لە سەرتاسەری کوردستانهوه پڕویان کردبوویە
ئێران و خەڵکی هەمەجۆر پەوشت و داب و نەریتی جیاوازی
کۆبوو بوونەو ...

شەوان سەردانی یەکیان دەکرد و پێشمەرگەیی تێدابوو لە شەپ
دەگەراییهوه و باسی بەرەکانی جەنگیان بۆ دەکردن ... گەوره و بچوک
خۆی بەخواهەنی کێشە و مەسەلەیی کورد دەزانی ...

مەحموودیش زۆر بەوردی و هیمنی یهوه گوی بیستی ئەو خەڵکە دەبوو ،
هەندیک جاریش بەباریکی گشتی قسەیی بۆ دەکردن و باسی ئەو
مەسەلانەیی دەکرد کە جینگەیی خوشحالی هەموو لایەکی بوو ...

گۆبیستی بوونی ئیزگەیی دەنگی کوردستانیش جینگەییەکی تایبەتی
هەبوو لایان و ئیواران یان بەیانیان هەموو لە دەوری رادیۆ کۆدەبوونەو و
بەگۆرانیه نیشمانی یەکان هەستیان دەجولاند زۆر جار بە دەم سرودی :
شەهید بەو زامەیی درا لە جەرگت

بەو کفنه ئالەیی پرا بە بەرگت

دەستیان دەکرد بە گریان و ، ئەسرینی چاوان رێچکەیی دەبەست
بەگۆنای ئال و سووری ژناندا ...

رژیمی عێراقیش گۆلەیی پوو لە لیژی بوو ... لە گۆرەپانی جەنگدا
هەمیشە شکستی دەخوارد و یارمەتی و کۆمەکیەکانی ئێرانیش بۆ
شۆرشی کوردی کاریگەری یەکی تەواویان هەبوو ... ! سەنگی شەپهکەیی

بەلای شۆپشى كورددا خستبوو... پژیمی بەعس تووشی شكست و
دارمان هاتبوو...

جۆریك له شكستی نەفسی و نائومییدی پرویان كردبوویە سەرائی
بەعس و تازە شۆپشى كوردی گەیبووە ئاستیك سنووردار نەدەكرا و
هەموو فاكتر و ھۆكارێك له بەرژەوهندی ئەو شۆپشە دەچوون بەپێوە ...

خوارپحم په یوه ندى كړدبو ويه وه به به ركه كاني شه پ و له گهل ټه و دسته
پيشمه رگه يه ي له گهل يدابوون نازايانه ده جه نگان و ده چوون به گزى سوپاي
رهزا قورسى به عسدا...

زورجار ته ماشاي چاوى پيشمه رگه كاني ده كړدو پاستگويى و دلسو زى
تيا به دى ده كړد ، هر ټه و حه ماسه ش بوو كاريان له خوارپحم كړدبوو چاو
پپوشى له هه موو كه م و كورپي يه كاني شو پش و گوى نه دات به خورته و
بو لى ناو نه فس كه وا له ديمه ن و پووداوه كاني پوژانه دا دياريان ددا و
وينه ي جوان و رهنگينى پيشمه رگه يان ده شيواند و ټه و په يامه پيرو زى
خه لكى چاوه رپى ده بوو له وهى بيگه يه نن “ له كه دارو ناشيرينيان ده كړد...!
ټيواره يه كه له سه نگره دابوون و به كيوي كه وه ده جه نگان و سه ربازيكي
زور گه مارويان دابوون و په يتا په يتا بو ردومانيان ده كړدن ...

دهنگى توپ و هاوون له گهل ويزه ي فيشه كه كاسى كړدبوون و
حه مه ټه مين ته وي له ييش مهردانه ده جه نگا و شان به شانى پيشمه رگه كانيان
قولى مهردانه يان لى هه لمالى بوو ...

شهريك بوو له و شه پرانه ي مردن و كوشتنى تيدا
ره چاوده كرا... پيشمه رگه كان بيريان به رابوردو و دايك و باوك و
كه س و كاروه نه مابوو ... سه ربازيكي زور له هه ولى گرتنى ټه و كيوه دا
بوون ... تاكه ريگه يه كيش بو په يوه ندى مابوو ... زور به زه حمه ت
كومه كى ليوه ده هات ... له ناكاو به جيهان ناگاداريان كړدن به و ريگه يه دا
بگه رپنه وه و فرمانى سه ر كړدايه تى ده رچووه ... هه موو ټه م بريا رهيان زور
به لاوه سه ير بوو... خوارپحم داكوكى له سه ر به رهنگارى و چولنه كړدى
ټه و سه نگرانه ده كړد... حه مه ټه مينيش هاو رابوو له گهل خوارپحم و واى

پىدەچوو ھىزى حكوومەت تووشى نائومىدى بووبن لەوھى كە چەند جاريك ھىرشيان كردبوو و تىكشكاپونەوھ و كوژاويكى زوريان لىكەوتبوو ... ئەمەش زياتر ورەى پيشمەرگەكانى بەرزكردبوويەوھ و ھەريەك نووسابوو بەسەنگەرى خويدا و دەست بەردارى شەرەكە نەدەبوو ...

خوارەحم لەژىر ئەو گوللە بارانەدا بەحەمەئەمىنى وت :

- من وا بەباش دەزانم چەند سەعاتىكى تر بەرگرى بكەين و وانازانم رژيم بتوانيت زياد لەمە كوشتارمان بكات ...

حەمەئەمىنىش كە زور جار ھەلويستى پاشەكشەى ھەلدەبژارد ئەمجارە وتى :

- منيش ھەروا دەزانم و با بەردەوام بين ...

ئاميرى پەيوەنديش زوو زوو داواى لىدەكردن بكشيناوھ و خوارەحم لەداخ دا بەو پيشمەرگەيەى سەر ئاميرەكەى وت :

- يەكك بەدە بە دەمياو پەيوەندى بپرە لەگەلى ...

حەمەئەمىن تەويلىي ئەم دەستەواژەيەى خوارەحمى بەدل نەبوو ، بەھانەشى بۆ دەھيناوھ كەلەژىر بارىكى دەروونى گرژو و ئالوزدايە و چەند جاريك لەمردن گەراوھتەوھ و بەنازايانە سەنگەرەكانى پيشمەرگەى بەسەركردووتەوھ ، ئەمەش زياتر گورپوتىنى داوھ بە پيشمەرگەكانى ، بويە بەتيلەى چاو تەماشايەكى كرد و تەواو ھالەتەكەى لەبيروھوشيدا ليكدايەوھ و ھيشتا پيشمەرگەى سەرئاميرەكە پەيوەندىيەكەى نەبىرى بوو بەتەواوى و حەمەئەمىن ئاماژەى بۆ كرد ئاميرەكەدابجات ...

ئىجا فەرمانىكيان دەرکرد بۆ پيشمەرگەكانيان بەردەوام بجەنگن و كۆل نەدەن لەبەرەبەرەكانى و بەرگرىكردن ... لەھەمان كاتيشدا چەند

پیشمه رگه یه کیان دامه زراند له سهر پښگه باریکه که ی پشت خوځانه وه نه بادا
هیژه کانی پښم له و دیوه وه دزه بکه ن و پشتیان لږ بگرن ...
ماوه ی شهو و پوژیک شه پ به رده وام بوو ... ئه و شاخ و کیوه
نه سره وی و دهنگی توپ و هاوه ن و فیشه که هه موو دیمه نیکی جوان و
کاریگه ری ژاکاند بوو ...

گونه کانی دهو ربه ر له تاوا ته نها به جل و بهرگی به ریانه وه و به پی ی
په تی هه لها تبوون ... دیمه نی بییشه کی که وتوو و ئا فره تی بی نه وا غیره تی
پیشمه رگه کانی تاو دابوو ...

به در پښایی ئه و شهو و پوژه سه نگره کانیان پاراست و ته نها
یه کیکی شان نه هات به بیریدا چه که که ی فری بدات و هه لپییت ... هه موو
هاو دنگ بوون له سهر ئه وه ی بهرگری بکه ن تاوا هه ناسه یان ... چونکه
گرتنی ئه و سه نگره انه مانای دست گرتن بوو به سهر ناوچه یه کی پان و
به ر بلاو دا و هه موو ئه و گونه دانه ی ده قهره که ده که وتنه ژیر دهستی پښم و
زنجیره شاخی که له دست ده چوو ...

به ربه یانی پوژی دووه م پښم له پر هیژه کانی خو ی کشانه وه و تا
چه ند ساتیک پیشمه رگه کان وایان ده زانی چاوبه ست و فیله ، به لام دوا
به دوا ی کشانه وه ی ئه و هیژانه هیمنی گه پرایه وه بو ناوچه که و
پیشمه رگه کان له خو شیدا باوه شیان کرد به ملی یه کدا و به دم خو شی و
شادی یه وه فرمیسیکیان رشت ...

خوارحم واقی و پمابوو ، ههیرانی بازوو و مه چه کی ئه و
پیشمه رگانه بوو که مه ردانه له پوژیک ئاوه هادا بهرگری یان ده کردو پو حیان
له سهر دهستیان دانا بوو بو قوربانی دان و گیان فیدا کردن له پیناوی گهل و
نیشتماندا ... پوله ی ئاوه ها دل سوژ ده گمه ن بوو ...

حەمەئەمىنىش ھاوچەشنى خوارەحم بوو ، لەخۆشىدا دەگىريا و بەدەم فرمىسكى شادىيەو پيشمەرگەكانى بەسەر دەكردەوہ ...

دواى لەئامىزگرتنى يەك، پيشمەرگەى سەر ئاميرەكە بانگى خوارەحمى كرد و وتى:

– قوربان ھەوالى سەرکەوتنەكەم دا بە بەريز كاك توفيق و دەيەويت قسەت لەگەلدا بكات ...

خوارەحم چاوه رى بوو توفيق بەگ بەگەرمى پىرۆزبايى سەرکەوتنەكەى لىبكات، بەلام زۆر بە دەم و لەبزيكى ساردەوہ وتى:

– خوارەحم ھەر ئىستا ھىزەكان بسپىرە بەحەمەئەمىن و بگەرە لامان... ئىشى زۆر گرنگ و پيوستمان پىتە ...

فەرمانەكەى توفيق قورس بوو لای خوارەحم و حەمەئەمىن پەلى خوارەحمى گرت و بردىە لاوہ و وتى:

- وا دەزانم تووشى گۆبەنيكت بکەن... مەرۆ...!

خوارەحم دواى ئەو دوو پۆژە لەكوشتار و ماندوو بوون تازە خەريك بوو دەچووہە حالى ئاسايى خوى و وتى :

- تۆ بلوى پاداىتى سەرکەوتن سزادان و چەك كردنم بيت ...!؟

حەمەئەمىن پياويكى دنيايدىدەبوو لەپروانگەى ئەو ئەزموونانەى پيشوويەوہ وتى :

– ئەم شوپرشە خەلكى ھەموو لايەكى تىدايە و من توفيق بناسم فەرمانەكەى بەلاوہ گرنگترە تا سەرکەوتن ...

– ئاخىر ئىمە بەرژەوہندى ئەم ناوچەيە باشتەر دەزانين و ئاگادارى ھەموو كون و كەلەبەريكى ئەم ناوہين ... ناييت بەكەلەگايى بەن

بەسەرماندا و ھەرچىيەكياى بويت بوياى بچيتە سەر...!

ھەممەئەمىنىش ھەناسەيەكى ھەلكىشا و وتى :
 - ئەگەر بەقسەى برات دەكەيت ئەوا مەرۆ... ! پەيوەندى يەكيان پيوە
 بکەرەوہ و بلىّ ھەممەئەمىن برىندارہ ... ! بلىّ نہ خوۋشہ ...
 - دەترسم زياتر بيئالۆزىنم و دوایى بەياخى بوو لەقەلەمم بەدن...
 ھەممەئەمىن دەستیكى كىشا بەسەرشانى خواپەرحمدا و وتى :
 - مەترسە .... گەر ھەز دەكەيت فيشەكەك دەنیم بەخۆمەوہ .... من
 دەلیم لەم گەرماو گەرمەدا مەرۆ...
 خواپەرحم دوو دل بوو ، پەستى ئەوہبوو چۆن دەبیئت شوپرش ئاوا
 بىربکاتەوہ و پراویژ بەکادرہ دلسۆز و گیان لەدەستەکانى نەکات ... شتى
 وا چۆن دەبیئت ...؟! ئەوى ئەو سەرکەوتنە شەفاعەتى ئەو پيشیل کردنى
 فەرمانەى بو ناکات...؟!
 مېشكى بەدەست ئەم پرسىيار و خەيالانەوہ خەرىك بوو دەتەقى و
 لەکوئایىدا غىرەتى دایە بەرخۆ و وتى :
 - كاك ھەممەئەمىن بەخوا دەچم... باچىم لى دەكەن بىكەن... خو
 ناپاكىم نەکردوہ لەشوپرش...
 چەكەكەى کردە شانى و دوو پيشمەرگەى لەگەل خوئى برد ، وىپراى
 ماندووبوونى دوو پوژى پيشوو گەيشتە بارەگاكەى توفىيق و بىئەوہى
 بەھىن ھىچ بکەن خىرا چەكيان کردن... ! خواپەرحمیان بردە ژوورەوہ ...
 توفىيق كابرایەكى توورپە و شىتۆكەبوو ، كورتە بنەيەكى قەلەوى سورفل
 بوو... لەنىو پيشمەرگەكاندا بەتوورپەبوون و ھەلچوون ناسرابوو... ھەركە
 خواپەرحمى بىنى وتى :
 - خوالە توو خووت بەچى دەزانىت...؟! لەسەرەوى من و
 سەرکردایەتى و مەلامستەفاوہىت...؟! ھا پىم بلىّ... توو بووى بەگەورەى

خوت... ئيمه چەند جار وتمان ھېزەکان بگەپنەرەوہ ، بۆچی تۆ
لەحسابی کی شەردەکەیت؟! ... ھا... ھا... ھا...

خیرا خیرا ئەمەى دووبارە دەکردەوہ و خواپەحمیش بى دەنگ بوو
ھیچ ورتەیه کی لیوہ نەدەھات ...
پاش ماوہیەک توفیق توورەیی یەکەى نیشتەوہ ئەوسا بەخواپەحمى
وت:

- دانیشە ئەفەندى ... تۆ ناترسیت بت دەین بە لیژنەى دادگای
شۆپرش و ھەر لەبەرچاوی پيشمەرگەکاندا گوللە بارانت بکەین ... ھا...
دە جوابم بەرەوہ دلم تەقى! ...!

خواپەحم چینی ئارەقى دەردا و تازە خەریک بوو ئیشى ئەو قسانەى
توفیق دەگەیی بەدلى ، بەھیمنى و دەنگی کی پر لەغەم و خەفەتەوہ وتى :
- ئەمە ھەموو پیرۆزبایى و ریزلینانیکی ئیوہیە بۆمان...؟! لەباتى
ئەوہى دەستى ریز و شکۆمەندى بۆ پيشمەرگەکان دریز بکەن
سەرزنشتمان دەکەن؟! یا....

خەریک بوو قسەیه کی تر بکات توفیق ھەلیدایە و وتى:
- توفەرمانى سەرکردایەتیت شکاندوہ...! ئەم سەرکەوتنەى تۆ قەزاو
قەدەر بوو ... بابەگیان ئیمە بەرژەوہندى ئیوہمان دەویت...

خواپەحم حرس گرتى و وتى:
- ئیوہ نازانن ئیمە لەچ باریکدا دەجەنگاین و ئەو شوینەى بەرگریمان
لیدەکرد چ گرنگی یەکی ھەیه بۆ ناوچەکە... ئیمە دەستەو یەخەى شەپ
بووین و مەرگ بەسەرمانەوہ دەگەرا ... ئیوہش لەدوورەوہ فەرمان
دەردەکەن و نازانن چ باسە...!

ئنجا خواپەحم بەقورگیکی نووساوەوہ وتى :

— دوزمن وره ی پسا بوو ... سه ربازه کانی شه کهت و ماندوو بوون... کوژاو یکی زوری لی که وتیوو... هه موو ئه مانه و ایان لیگردین بریاریک دهر بکهین و بهردهوام بین له شه پدا تا دوزمن ده کشیتته وه...

توفیق هیوربوو بوویه وه و ماندوو بوون و هیلاکی بهر خساری خواره حمه وه بهدی کرد و دهسته واژه کانی نهرم کرد و وتی:
- شوپرش ئه م بهرگری بهی ئیوه به چاوی ریژه وه ده خه ملینییت ، به لام گوپراهه لی سه رکردایه تی له سه روو هه موو شتیکه وه یه ...

ئنجا باسی ئه وه ی کرد له سه رکردایه تی یه وه په یوه ندی یان پیوه رکردوه و پاکانه ی بوکردوون و دوایی هه والی سهرکه وتنه که ی پیداون و پاساوی بو هیئاونه ته وه... له م قسانه دا بوو له نا کاو هه ستایه سهر پی و دهستی خسته سهرشانی خواره حم و وتی:

— بویه چه کم کردیت تا بزانیته فرمان شکاندنی شوپرش هه موو دهره نجامیکی لی بهرپاده بیته و هه روا بی ئافه دهرناچیته...! به لام ئیمه تو دهناسین و رابوردووت پاکانه ت بو دهکات ... بگه ریژه وه ناو پیشمه رگه کانت و باسی ئه م قسه و باسه ی نیوانمان مه که ... و جاریکی تر بی گوی فی فرمانی شوپرش نه که یته ...!

ئنجا توند سهرشانه کانی گرت و وتی:

- خیرا برو... فییری گوپراهه لی به...!

ئه م هه لویسته ش زورکاری کرد له خواره حم و چه ند بیروبو چوونیکی خراب و ناله بار هاتن بهییریدا و یه ک دوو جار ویستی چه که که فری بدات و بروات بو ئیران ... به لام ویزدانی له ناخه وه ریگه ی پی نه دا و به وه دلخوشی خوی ده دایه وه ، توفیق یه کیکه له سه رکرده کان و پیاویکی

شیتۆکهیه و هه‌ر ته‌بیعه‌تی وایه...!!

هه‌رچه‌ند خواره‌حم به‌رگری ده‌کرد له‌شکسته‌کانی ناو ده‌روونی و
توانی تاراده‌یه‌ک قه‌ناعت به‌خۆی بکات به‌لام له‌دایدا زامیکی گه‌وره‌و
قوولی هه‌لکه‌ند و هه‌رکات توفیقی ببینیا‌یه به‌چاوی رق و قینه‌وه
ته‌ماشای ده‌کرد و خوشه‌ویستی ئه‌وپیاوه ریچکه‌ی نه‌ده‌به‌ست بو‌ناو
دلی.....

رۆژانە مەحموود بەوانە وتنەو و ئامشۆو رەوتی مزگەوتەو و سەرقال
 بووبوو ، زۆر نیگەرەن دەبوو کاتیك دەیبینی خەلکی لەبی ئیشتی دا
 خەریکی هەلماتیین و قسەو باسی بیگەلک و سوود دەبن ، نیشانەیی
 دواکەوتوویی و پۆچوون لەنەزانیندا سیمایەکی بەرچاوی ئەو ئاوارانەبوو
 کە لە ئۆردوگا کۆبوو بوونەو و یەکیان گرتبوو ...!

داب و نەریتی جیاواز و خوورپەوشتی فرە چەشنیان ریز بەندکردبوو ،
 تا قمی وا هەبوون پۆژ تائیوارە چاویان دەگێرا بەناو خیمەکاندا و بەدوای
 ئافرەتاندا ویل و سەرگەردان بوون...! ئافرەتی داموایش نەیدەویرا
 سەردەرپهینی و دەیهەا گرفت و ئاقاری بۆ هەلتۆقیوو ، دەبوو کاتیك
 پێداویستی یەکانی بەجی بگەیهنیت ئەو چا و چنۆنکانه ناگیان لی نەبییت
 و چاودییری نەکن ...!!

ئافرەتانی منداڵ داریش هەمیشە دووقات و سیقات لەو
 دەردەسەری یەدا دەتلانەو و بەخەستەر مەینەتی یەکانی ژیانی نیو
 ئۆردوگیان دەچەشت ... سەرەرای ئەو هەموو دەردەسەری یەش خەلکی
 ئومیددیکیان هەبوو بەسەرکەوتنی شوپش و تواندنەو و ئەو پزێمە
 ستەمکارەیی بەغدا ...

مەحموود باوڵی کتیبی لەگەل خۆی هینابوو ، شەوانە عادەتی
 پیوهگرتبوو بەدیار چرایەکی کزەو کتیبی دەخویندەو و هەندیك
 جاریش چاودییری خیمەکانی دەکرد ...

پیکهاتەیی نەفسی و دەروونی کۆمەلگە لەدیدیی مەحمووددا لەناستی
 پیوستندا نەبوو ... بەوردی چینهکانی کۆمەلای یەك بەیەك هەلدەسەنگاند
 و لەکۆتاییدا عەرەقی ناوومیدی بەنیو چاوانیدا دەهاتە خوارەو ...

جاری وا هه بوو گه شتیکی ده کرد به نیو کو مه لدا و نمونه ی
لیوره ده گرتن و بهو پیوانانه ی خو ی هه لده ستا به شیته لکردنیا ن
له نه جامدا سینه ی ده گیرا و پرو ی گرژ ده بوو ، جوړیک له نا ئومیدی پرو ی
تی ده کرد و تاچه ند کاتژمیړیک بهری نه ده دا و به ده ست زه بر و زهنگی
ده ره نجامه کانه وه ده تلایه وه...!!

ئامینه ش ده رکی به م مهینه تیانه ی میړده که ی ده کرد و له نزیکه وه
هاوخه می بوو ، دید و بوچوونه کانی مه حمود لای ئامینه روشن بوون ،
پیشه نگیشی له نیو خزمان و دؤستان و خه لکی دا زیاتر زه مهینه سازی یان
بو کرد بوو تا جیگه ی متمانه ی هه موولایه ک بیټ و به تایبته لای ئامینه
شوړه سواری خه ون و سه رجه م بواره کانی ژیا نی بیټ ...

هه میشه له نزیکه وه به دل و گیان له گه لې ده ژیا و حاله ت و ته بیعه تی
شاره زابو بوو ، کاتی بی ده نگ ده بوو ده یزانی بیرده کاته وه ... کاتی کیش
ده هاته گو به وردی یه وه گو ی بو هه لده خست ، ئەم گونجاندنه ی ئامینه
زیاتر مه حمودی هان ده دا و پیگه ی بو خوش ده کرد تا بتوانیت له گه ل
جیهانه که ی دا ده ست له ملان بیټ و زیاتر بهرچا و روشن بیټ له قسه و
هه لس و که وته کانیدا ...

شه ویک له ناو خیمه که دا هه ردو وکیان دانیش تیبوون و کچه که شیان
نووستبوو ، ئامینه بی ده نگ دانیش تیبوو مه حمودیش کتیبیکسی
به ده سته وه گرتبوو... یه ک دوو لاپه ره ی کتیبه که ی هه لدا یه وه و پاشان
تیبینی رهوشی به رزی ئامینه ی کرد و له نا کاو کتیبه که ی دانا ... چاوی
بریه ئامینه و ده میک بوو به وچه شنه ته ماشای نه کردبوو ، ژیا نی
دهر به ده ری و پر له مهینه تی ئوردوگا هه موو واتایه کی جوانی

هاوسهرداری لایه کاندوبون و وه گولیکسی سیس و لیوبه بهریان
لیهاتبوو...

مهحمود بهردهوام هر بو ئامینهی دهروانی و ئهویش بزیهک گرتی
و وتی :

- دهلیی تازه ده مبینی ...

جوانزی ئامینه سهرسامی کردبوو ، ئهوهندهی تر مهست بوو ئهوجا
وتی :

- روژ بهروژ جوانتر ده بیت ...!

- یه کجار ئاوانیم ...!

- زیاد له وهش ...

- دانیشتووم به دیارته وه ئه و چرایه زور ناخوشه بهئهسته م دیپرهکان
دهردهکهن ، خوا فرسه تت بدات .....

- چی بکه م ...؟! خوت دهزانی بی کتیب ناژیم ... هه موو ژیانم هر
بریتى بووه له خویندنه وه و کتیب هه لدانه وه ...

ئامینه هه ناسه یه کی هه لکیشا و وتی :

- دهزانی ... باشترین ها وه لیش هه رکتیبه ...

مهحمود بزیهک گرتی و دهستی درپژ کرد بو گهردی ئامینه و وتی :
- ژنی سألحیش نیعمه تیکی تری ئه م ژیانیه .... له سووک کردنی

ناسوری یه کانی ژیاندا رولیکسی کاریگه ری هه یه .....

ئامینه له شه رما رهنگی سووره لگه را و ئه و قسانه ی مهحمود وه
پیا هه لدان و ابوون بو ی و هیچی نهوت ...

ئنجا مهحمود دهستی هیئا به سه ریا و له چکه که ی لی تراناند و قره پر
و درپژه که ی ده رکهوت و زیاتر تیشکی جوانی یان په خش کرد و دل ی

مهحموود تهواو چهيران و مهست بوو بهو جوانییه و دهستی هینابهقرژی
ژنهکه‌ی‌داو خوښ خوښ ماچی سه‌ری ده‌کرد...

ئه‌ویش ده‌سته‌مؤی به‌رده‌ستی بووبوو جار به‌جاریک ده‌سته‌کانی
له‌پرومه‌تی مهحموود نزیك ده‌کرده‌وه و به‌هیمنی هه‌واداری می‌رده‌که‌ی
ده‌کرد ...

چه‌ند ساتیك به‌و چه‌شنه مانه‌وه و دواتر ئامینه خه‌رامان و شیرینی
بیر که‌وته‌وه و هه‌ناسه‌یه‌کی ساردی هه‌لکیشا ... ! له‌وکاته‌دا مهحموود
سه‌ری ئامینه‌ی نابوو به‌سنگی‌یه‌وه و وتی:

- ئه‌و هه‌ناسه‌یه چی‌بوو ...!؟

ئامینه‌ش به‌شیوه‌یه‌کی ئاسایی وتی :

— زۆر به‌زه‌بیم به‌شیرین و خه‌رامان دا دیته‌وه ... هه‌رزوو
له‌خوښه‌ویست و می‌رده‌کانیان دا‌پران ... ئای مه‌رگ ...!!
مهحموودیش بی‌داربوویه‌وه و به‌خه‌م و خه‌فه‌ته‌وه وتی:

- قه‌ده‌ری خوا گه‌رانه‌وه‌ی نزییه ...

- ژیان به‌ته‌نھا زۆر سه‌خته ... ئیراده و ویستیکی پۆلاینی ده‌ویت ...

- به‌تایبته‌ له‌م کۆمه‌لگه‌یه‌دا ...!

- ئافره‌تی داماو سه‌ره‌پرای مال و پیرانی و جه‌رگ بران و کۆست که‌وته‌نی
به‌مه‌رگی می‌رده‌که‌ی که‌چی کۆمه‌ل پ‌رحم و به‌زه‌یی پیدانایه‌ته‌وه ...
مهحموود ته‌واو می‌شکی جه‌م کرد و به‌م قسانه‌ی ژنه‌که‌ی حالی کۆمه‌ل
له‌چه‌ند دیمه‌نی‌کدا هاتنه سه‌ر بیرى و وتی :

- ئامینه من کوشته‌ی ده‌ستی ئه‌م ده‌ردانه‌م ...! هه‌رکونچرێکی ژیانى

ئه‌م گه‌له بگريته ده‌یه‌ها و سه‌ده‌ها ده‌رده‌سه‌ری و دواکه‌وتووی

رووبەرووت دەبیتەوہ ... زۆرجار تووشی نائومییدی دەبیت و
ئاواتەخوازی مردن دەبیت... !!

ئامینە حالەتی ئەفسی میردەکە ی لیكدایەوہ و زیاتر خوئی ھاویشتە
ئامیزی و وتی :

- نایب نائومییدی رووبکاتە تو...!!

ئەم دەستەواژە یە زیاتر ھانی مەحمودی دا و پێشەنگی بۆ
دەورووبەرەکە ی دەچەسپاند بەتایبەت نزیکتین کەسیک کە خیزانەکە یەتی
و وتی :

- حالە دەروونی یەکان دین بەسەر ھەموو کەسیکدا... بەلام خاوەنی
ئیرادە یەکی بەرز و ھەرگیز تەسلیم نایم... من دەمەوێت لەناوجەرگە ی ئەو
کۆمەلەوہ گۆرانکاری دەست پی بکات... گۆرانکاری یەک ھەموو بوارەکانی
ژیانی خەلکی بگریتەوہ... ئەم کارەش ھەروا ئاسان نە یە و دارشتنی
پیکھاتە ی مروۆ دەگریتەوہ ...

ئەم بۆچوونە ی مەحمود قورس بوو بەلام بەسەر تە یەک دادەنرا بۆ
دارشتنی کەسیتی یەکی تۆکمە و بەرچا و پوون... ئامینە بەحوکمی
نزیکی لە میردەکە یەوہ کە وتبوو بەسەر مەسەلە کە دا و بە پێچەوانە ی
ھاو لەکانی تێدەگە یشت میردەکە ی مەبەستی چ ی یەو، بە پەرۆشەوہ
گوتە یەکی مەحمودی دووبارە کردەوہ و وتی :

- دیاری کردنی خالەکانی کەسایەتی مافەکانی گەل مسۆگەر
دەکات...

مەحمود نەختی ورد بوویەوہ ، دواتر پیکەنی و وتی :
- وادیارە ھەموو قسەکانی من لەبەر دەکەیت ...

– لەم قسانە حالی دەبم ... ھۆگری ئەو گۆرانکارییەم کە تۆباسی
دەکەیت ... ھەركات باسی ئەوشتانە دەکەم بۆ ژنان بەسەرسامییەو
گۆی بیستی دەبن و جاری واش ھەیە تی ناگەن و نازانم بەچیم لەقەلەم
بدەن...؟!

– بەشییت ...!!

ئەجا ھەردووکیان پڕبەدەم پیکەنین و مەحمود وتی :

– قەیناکە مادام پوژ بەپوژ کاروانی شیتان لەبرەو زیادبووندا بییت ...!
بەدەم ئەم قسانەو دەستیان کردە ملییەک و ئەوینی ناخیان بۆیەک
ھەلپرشت و ئەوئەندە نەبرد پەردە و پەریزی نیوانیان ھەلگیرا .

چادرهکهی مائی سوڤی سألج لهته نیشته چادری مهحموود و مائی میرزاوهبوو ، لهپهړی نهوسه ریشهوه چادرهکهی ماله خه زوورانی خه راما ن بوو ، زوربهی کات منداله کهی دهچووه بهرچادرهکهی مائی باپیره ی و خه راما نیش دهچوو بهدوای دا و چهند ساتیک لهگه لیان ده مایه وه ... سوڤی سألج گومانی دهبرد و هه ندیک جاریش بهسه کینی خیزانی دهوت :

- نهو چه تیوه بابسه بجیته لایان ...

نهویش توند دهیکیشا به روومه تیدا و دهیوت :

- نهپهړو سوڤی ماله خه زورانیه تی ... نهو منداله دهگری بویان ...

نهوه تو دهلیت چی ...!؟

سوڤیش له دلا نهو مهسه لهیهی به سووکی دهاته پیش چاو دهیویست کچه کهی بهم رهفتاره بهرزبکاته وه ... بویه خوئی مؤرده کردهه له خه راما ن و فشاری دهخسته سهری تا به دلی نهو بجوولیتته وه ...!! ماله خه زوورانی خه راما نیش خیزانیکی تابلئی ریژدار و رهوشت جوان بوون ، ههستی بووکه کهیان راده گرت و هه رگیز قسه یه کی وهایان نه دهوت برینداری بکه ن .

نهم رهفتاره ش زیاتر شیرینی کردبوون له بهرچاوی خه راما ن و به نه ندازی ماله باوکی دلی پی یان خویش بوو ... هه ردوو کوره کهیان به نه ده بیکی بهرزه وه رهفتاریان ده کرد و کاتی براژنیان ده بینی رهنگیان سوورده بوویه وه و شهرمیان ده کرد ...

هه ردوولا به بیراندا نه ده هات بهوچه شنهی سوڤی و باوکی به کر بیران ده کرده وه و ته گبیریان لی کردبوو ، کوژرانی به کر زامیکی قوولی

به جي ٻيشتبوو له دلي هموويان دا و به بينيني مندا له كه ي و
كرو زانده وه ي ده گريان و ئيشيان تازه ده بو يه وه ...

خه رمان له لايه كه بو مي رده خوشه ويسته كه ي ده گريا و ئه وانيش بو
كو رو بر اي جوانه مه رگيان كه رو لي راسته قينه ي بو بيني بوون و
برا گه وره يه كي نه مه كدار و دل سو زبوو بو يان ...

سو فيش له به رده م چا دره كه دا داده نيشت و رو ژانه چا و دي ري ده كرد و
مه به ستي سه ره كيشي نه وه بوو خه رمان نزيك نه بيته وه لي يان تا دينه سه ر
به پره كه يان و دا و اي ده كه نه وه بو عوسماني كور يان ...

تي كه ل به دوو داي يه كه ها تيوو هه نديك جار له زيكر و فكر ده بوو و،
تووش ي به دگوماني و ها ورده ي خراب ده ات و له تا و اتفي ده كرد به لاي
چه پي دا و په ناي ده گرت به خوا له تا و شه يتان ...

با وكي به ك ريش هه ستي به دلته نكي سو في ده كرد و ها و خه مي بوو ،
به لام بو سه ري دا ويك ده گه را بيدو زيته وه و نه وه ي له گه ل سو في دا
ري كه و تيوون له سه ري جي به جي بي بكن ...

له و كاته دا خه لكي نوردو كا گريان خوار دبوو به ده ست گيو گرفت و
هه لس و كه وت و هه ري هه ترسي هه بوو له حه يا و شه ر هه في خو ي ، با وكي
به كر مه سه له كه ي لاي عوسماني كوري در كاند و سه ر هه تا بي تا قه ت بوون ،
به لام به به هانه گرتني مندا له كه و ناوي به كر ناوي كرد به دلياندا و به باري
هي نان له سه ر رازي بوون و به ته نها دا يكي به كر به دليكي گوشرا و و
فرميسكيكي گه رمه وه وتي :

- دا يكي به كر بمري ت ... !!

با و كيشي به تو وره يي يه وه وتي :

- ژنه كه تو بو قسه ي باش نا كه يت ... نه ي نه گه ر بيدن به پيا ويكي تر

و ئەو منداڵە ئاوارە و سەرگەردان بێت چی دەلییت ...؟!۹

گرفتییگی بەردەم ئەو کارەش بۆ عوسمان جگە لەو مەسەلەیه جیاوازی تەمەنی نیوان خەرامان و عوسمان بوو... خەرامان چەند سالیك لە عوسمان گەورەتر بوو ، بەلام لە دیدی عەشایەردا ئەو مەسەلەیه بەهەند نەدەگیرا و هەر ئاوڕیشی بەلادانەدەدرایەوه ، چەند قسەیهکی عاتفی دالی عوسمانی نەرم کرد و بەشەرمەوه لەبەردەمی باوکی دا وتی :

- تۆچی بەباش دەزانی من وادەکم ...

ئەم مەشت و مەپە زۆری نەخایاند و باوکی بەکر ئەم مەسەلەیهی بەناشکرا کردەوه و خانەوادەیی سۆفی ئاشنا و ئاگاداری نیازەکیان بوون و سۆفی وەک گول گەشایەوه ، بەلام مەحمود سینەیی گێرا و لەبەردەم کەللەپەقی باوکیشیدا هیچ چارەیهکی نەبوو ، یەك دووجار بەتەنها خەرامانی دواند و ویستی دەمودامانی تاقی بکاتەوه ، ئەویش لەبەتاقەتی و چارەپەشی خۆی دا لەگریان زیاتر هیچ وەلامیکی مەحمودی نەدایەوه ...

مەحمود پەلەقاژە و ئەم لاوڵای زۆری نەکرد تا ئەو مەسەلەیه سەرنەگرت و دلیان سارد بکاتەوه لەسەری و دەیزانی هەرچی یەك بکات بی‌هۆودەیه ...

بەیانیهکیان زوو مەلایان هیئایە خیمەکهی مالی سۆفی و بەبیانویی ئالۆزی بارەکه و دلنیانەبوونیان لەچارەنووس و داهاوو خەرامانیان لە عوسمان مارەپەری و، هەردوو پوژ دواي ئەوێش خیمەیهکیان لەپال مالی خەزوری دا بۆ هەلدان و گواستیانەوه ...

خەرامان و اقسی و پەمابوو “ زۆر پەریشان و دل بریندار بوو ... خۆشەویستی بەکر لە خۆینیا دەگەرا و سوکنايي نەدەهات بەبەریدا ...

حەپەساوی و پامان بەهەلس و کەوتەکانیدا دیاریدابوو ... دیمەنی
مندالەکەشی لەو پۆژەدا کەخەلەتانیان و لەخیمەکە بردیانە دەرەو زۆر
کاریگەر بوو ...!! چاری نەبوو دەبواوە ویست و ئیرادەی باوکی
جی بەجی بکات و بەقسە و سەرزەنشت جەرگی کون کون کردبوو
... حسابی کیژیکی تازەپیگەیشتووی بو دەکرد و لەهەلس و کەوتەکانی
دەسلەمیەو و جار نەبوو تووشی دەنگە دەنگ نەبیّت لەگەلی ...

ئەو یادگارێانە مابوو نارامی یەك بێخشیّت بەدلی و بژی لەسەریان
, باوکی ئەوانەشی سووتاند و تیکەل بەهاوسەرداری یەکی تری کرد،
نەخەرامان و نەعوسمانیش لەبەنەرەتدا دلایان پیو نەبوو ... بەلام دوا
بپاردر و واقعیکی تال بەرپابوو ...!!

هەر لەشەوی یەكەمەو ئەو جیاوازی یە دیاری داو هەردوو لا زۆر
بەساردی یەو مامەلەیان لەگەل یەك کرد ... قەدەر پێی خستبوونە یەك و
خەرامان دوو فرمیسك لەچاوەکانی دا قەتیس مابوو ... عوسمانیش زاتی
نەدەکرد لی ئی نزیك ببیّتەو و هەرچەندی دەکرد ئەو حالە ی بو بەرچەستە
نەدەکرا و هەموو کوۆت و بەندیك هەرەس بەینییّت و دەرگای جیهانیکی
سەیر و سەمەرە لەسەری والأبکریّت ...!!

بەناچاری هەردووکیان تەسلیم بەو واقعیە بوون و لەپیناوی
پازی کردنی داب و نەریتی باو، هەستی ناو دەروونیان حەشاردا و بەدەم
جوړیک لەشەرمەزاری یەو نەینییان لای یەك ئاشکرا بوو و تەسلیم بوون
بەو حوکمە ی کوۆمەلگە ی ئاراستە دەکرد و واقعی تال و نامۆ و
سەپینراوی دەهینایە ئاراو ...!

ههفتانه مهحموود لهچادرهكهى خۆياندا ئافرهتانى دهرووبهرى خۆى
كوّدهكردهوه و چهن وانهيهكى لهئاداب و پهوشت بهرزى و رۆشنىبرى بۆ
راقهدهكردن...

ههموو تواناي خۆى كوّدهكردهوه لهزاخاودانى ميسشكيان و
رۆشنىبركردى ئافرهتانى به كاريكى گرنگ لهقهلهم دهدا و لهپيرستى
كارهكانىدا گرنكى پيّدابوو...

ئامينه و خهرامان و نازدار و شيرين و يهك دوو ئافرهتى دراوسىيان
ئامادهى وانكه دهبوون و بهووردى گوىبيستى قسهكانى مهحموود
دهبوون...

دۆشهكيكيان دادهنا بۆيى و ئهويش بههيمنى قسهى بۆ دهكردن،
پياوهكانيشيان ئهم كاريان زۆر بهلاوه سهير بوو ، عادهت نهبوو پياويك
دهرس بهژنان بليت و قسهيان بۆ بكات ، ههنديك بىپرهحمانه دهيان دايه
بهر پيرنهى قسه و تۆمەت بارىان دهكرد...! بهلام ههموويان
لهخووپهوشتى مهحموود شارهزابوون و تهم و مژيان لهدهورى
دهرهواندهوه و ههركومانىيكيش يهخهى پىبگرتنايه ئهوا رابووردوى
مهحموود خييرا بهرجهسته دهبوو لهبهرچاواياندا و بىرو بۆچوونه
خراپهكانى دهرسپهوه...

ههموو رۆژيكي دووشههمه ياخود ههينى ئهم جوّره كوّبوونهوانه
لهخيّمهكهى مهحمووددا دهبهسترا و ويپراى دهرس وتن بهمندال و لاوان و
كوكردنهويان ، ئهم دياردهيهش ههريهك له بهرپرسانى ساواكى ئيران و
شوريشيش لى بهگومان بوون و بهلايهكى خراپدا كهوتبوونه وهرگرتنى
ههلويست بهرامبهرى... مهحمووديش بىباك بوو لىيان مادام كارهكانى

لەپیناوی بەرژەوهندی بالای گەل وشۆرشدابوو، ئەو خالانەی باس نەدەکرد نەنگی شۆرش و خواروخیچی هەلسوکهوتی بەرپرسیانی تێدابوو، ئەگینا ئەوەندە پروداوی ناسۆر و نامۆی دیبوو بەس بوو بۆ ئابروبردنیان ...

هەمیشە بەو حالەش لێی نەدەگەران و دەچوون بۆ مالهەکی و بەدڵسۆز و غەم خۆر خۆیان لەقەلەم دەداو بە کەسایەتی یەکی پیرۆزیان دەخەملاندو، داوای دوغای خێریان لێدەکرد ، مەحموودیش ناخیانی دەخویندەوهو بە دەم گالتهو بەیتێکی مەحووی بۆ دەوتن :

هەرئەو کەسە ی کە خەیری دوغای خێری دیوہ لێم

دائیم دوغامە شەپری لەمن لابدا خودا

ئەوانیش عارەقی شەرمەزاریان دەسپری و بەسەر شۆری یەوہ خواحافیزیان دەکرد و خیمەکەیان جی دەهیشت ...!

چاکسازی مەحموود سەرجه م چینهکانی کۆمەلگە و دنیای خیمە ی گرتبوویەوہ و دەست بەرداری هیچ کام لەوتوێژ و چینانە نەدەبوو ، مندالان بەجیا و پیاوان بەجیا و ئافرەتانی ش لەوسنورە تەسکەدا بەجیا ... هەموو ئەو کارانەش گری دراوی ئەلقە یەکی فراوانتربوون و مەحموود بەبنیات نانەوہ ی کەسایەتی ناوژەدە ی کردبوون ...

کارەکانیشی هەموو پیکەوہ جووز و بەندکردبوو ، پشوو ی لەبەرەلگیرابوو ، لەسەر چەند تەوہرە یەک هەولێ دەدا گۆرپنکاری بکات و ئاراستەکانیشی بی پێچ و پلووچ بوون ...

بەرپرسیانی ئۆردوگاش لەئێرانیەکان سینەیان بەم جوۆرە هەلسووکەوتانە دەگیرا و خوشحال نەبوون کورد لەو بازنە کۆنە ی بیته دەرەوہ و تیکەل بەژیانیکی نوی بییت و سەری لەلەدا یک بونیکی تازەوہ دەرچیت ...!!

ئاغای پەزایى لە نزیكەوه جاسوسى دانابوو بەسەر مەحمودەوه و دەزگای ساواکى لەهەموو جموجوولێكى مەحمود تىگەیاندبوو ، ئەوانیش لەبىانووێهەكى دیار و بەرچاوەگەپان تاوهكو دەستگیری بکەن ، نەشیان دەتوانى لەبەرچاوى خەلکەوه لەئۆردوگا دەرى بکەن و پەچاوى دەرهنجامیكى خراپیان لى دەکرد...

لەپراستیشدا ساواک دەزگایهكى درنده و تۆقینهرى دەسلەلاتى شابوو... لەهەموو کون و کەلهبەریكى ولاتدا جاسوس و سیخوورپان هەبوو... لەئۆردوگاگانى ئاوارهکانیشدا بەبەردەوامى هەوال و جموجوولێ خەلکیان دەگەیان بەسەرانیان و رىنیشاندەرییان وەردهگرت لىیان... یهکیك لەوانهشەى كەساواک خستبووانە بازنەى چاودیرىیهوه مەحمود بوو ، ئاغای پەزایى دەور و خولى خیمهكەى دەدا و هەرگوتە و قسەیهكى بکردایه یان كەسێك هاتووچۆى بکردایه ئەوا بە راپۆرت دەیگەیان بەساواکىیهکان...

سینهى دەزگای ساواکیش تەنگ بوو زۆر ئارامیان نەگرت و شەویك ئوتومبیلیکیان نارد و دایان بەسەر خیمهكەى مەحموددا ... لەوکاتەدا كیژەكەى لەئامیزدا بوو... ئامینهش لەنزیكەوه دانیشتبوو... باسى پروداوهکانى بەرهکانى جەنگیان دەکرد و بەشیۆهیهكى ترسینهەر دایان بەسەریاندا و بىئەوهى پەریز و شەرەفى خانەوادهكە پەچاوبکەن چاوى مەحمودیان بەست و خستیانە ناو ئوتومبیلەكەوه و هەرچەندە ئامینه قیژاندى و هاواری کرد هیچ كەلكى نەبوو ، لەچاوتروكاندنێكدا مەحمودیان سەرنگون کرد و خەلكى خیمەش بە دەم هاوار و قیژەى ئامینهوه هاتن و دەوریان دا ...

خانوادهی سوّفی هیچ چاره‌ی‌کیان نه‌بوو ، له‌به‌رام‌بهر دهن‌گاکانی شادا و وه‌ک ساواکی‌یه‌کان ده‌یان وت : ئەو خه‌لکه به‌وینە‌ی ئەو توپه‌ن که ده‌کیشری به‌دیواردا و هه‌ردیت‌هوه به‌رده‌ستی خو‌مان ...!!

ئەم لا‌ولاو مله‌ جیره‌کردن نه‌بوو ، شو‌پش به‌سه‌رو به‌روه ته‌سلیم به‌ پزّیمی شابوو‌بوو بی ئەو ده‌ستی به‌ئاودا نه‌ده‌کرد و له‌سه‌رجه‌م ناوه‌نده‌کانی شو‌پشدا به‌کری گیراوانی ساواک بوونیان هه‌بوو ، سه‌ره‌رای بوونیان له‌ناو خه‌لکی ره‌ش و پروت و ساده‌ی داماو‌دا ...!!

ئەم پرودا‌وه‌ش له‌سه‌ر دلّی خه‌لکی ئۆردو‌گا قورس بوو ، پیاوان مشتومریان ده‌کرد و به‌دوا‌ی چاره‌سه‌ری‌کدا ده‌گه‌ران ، به‌لام لایه‌کیان شک نه‌ده‌برد سکا‌لایه‌ک پیشکه‌شی بکه‌ن ...!

ئامینه‌ش هه‌ردوا‌ی ده‌ستگیرکردنی مه‌حمود ئیراده‌ی کو‌کرده‌وه و ریگه‌ی ئارام گرتنی هه‌لبژارد و بپیری‌دا له‌به‌ر که‌سایه‌تی می‌رده‌که‌ی لاوازی و کزی نه‌نوینی و ئەو ده‌رسانه‌ی له‌مه‌حمودی وه‌رگرت‌وو ه سه‌باره‌ت به‌که‌سایه‌تی جی‌به‌جی بکات و گه‌ر نه‌فسه‌ عاتیفیه‌که‌شی که‌مه‌ند کیشتی بکات ئەوا وه‌لامی نه‌داته‌وه و باش بی‌ت بو‌هاو ره‌گه‌ز و خه‌لکی ده‌وروو‌به‌ری .

* * *

به كرى گيراوانى ساواك هر نهو شهوه مهحمووديان گه يانده يه كيک له
بنکه كانيان و چاويان به به ستر اوى هيشته وه ...

ننجا ئيرهاب و توقانندن به چهند قوناغيك ده ستي پى کرد و دوو پروژى
ره به ق مهحمووديان له ژوور يکى باريك دا به ند کرد ... سه موون يکى ره ق
و جامى ئاو زياتر هيچيان نه دايه ... ده ست به ئاو گه يانندن و هه موو
پيداويستى يه كى مرو ييانه ي ده بوو هر له و ژوور ده ا بيت ... !!

ژوور كه نه وه نده نزم بوو نه يده توانى سه رى بلند بکاته وه و به پيوه
بوه ستي ، نه وه نده ش باريك بوو به نه سته م جيگه ي ده بوو يه وه
به چچکانه وه دابني شيت ... ! ئى نه پرسينه وه و به ند کردنى له و
ژوور ه تاريخه دا يه كه م قوناغ بوو بو توقانندن و هه ره س پى هيئانى سه رجه م
به رگرى يه كى ناخى مهحموود و نه م جووره له سزاو نه شكه نجه باو بوو
له زيندانه كانى شادا و پيش لى پرسينه وه زور زيندانى ته سليم بوو بوو ... !!
مهحموود له نه فسى خو يدا ي پيشه اتى هه موو نهو قوناغانه ي ده کرد و
بو زياتر يش نه فسى بار هيئابوو ...

له گه رمه ي نهو مه ترسى و ته نها يى يه شدا بى رى كيژه كه ي و ئامينه ي
ده كه وته وه و له و په رى نا ئوميدى دا له بى ره وه وشى دا مائئا و اوى لى ده کردن و
دوا هه مين ساته كانى ژيانى به چا و گي ران به سه ره نه واندا ليک ده نا ... !
دوا ي دوو پروژ له ده ست گير کرده كه ي به يان ي يه كه زوو ده رگاي زيندانه كه
والا كرا و دوو نه فسه رى ساواك و چهند سه ربازيک نه ملاولا يان گرت و
نه ويش به لايه وه سه ير بوو، سه ره تا واتى گه يشت بيه ت بو گو ره پانى
له سي داره دان و غه ميکى زور دا يگرت و ميئشكى شله قا و له ژير نه و باره دا
دانى گرت به خو ي دا و هيچى نه وت ...

پاش چەند ساتيک لە ژوورپکی فراواندا خووی بينيهوه و لەزگەکەى چاويان هەلگرت و تەماشای کرد ژوورەکە لەقەسابخانە دەچيیت...! هەر مروۆ بوو بەتەنھا هەلئواسرابوو بەپرۆت و قووتى و جەستەيان خەلتانى خوین کردبوو...! لەناوەراستى ژوورەکەدا حەوزيکى دريژ کۆلەى پەر لەئاو دروستکراوو... پەيتاپەيتا زیندانيان تیھەلئەدەکيشا و بەدریژايى حەوشەکەش جەللادەکان بەحەيزەرانهوه وەستابوون و هەريەک لەئاستى خوێهوه حەيزەرانيکى دەکيشا بەو کەسەدا کە لەحەوزەکەيان هەلئەدەکيشاوە لەتاوا ئەو داماوەش هەل دەبەزىيەوه و هاواريکى دەکرد پەر بەژوورەکەو جەللادەکانيش دەيان دايە قاقای پيکەنين...!!

لای سەرۆوى ژوورەکەشەوه کورسى و ميژيک دانرابوو پياوانى بەرپرسی ساواک لەسەرى دادەنيشتن و ويسکى و شەمبانيا و ساردى لەسەردانرابوو...!! بلاجکتەريش لەسوچەکانى ژوورەکەوه دادەگيرسان و هەرچارەى رەنگى ژوورەکە بەچەشنیكى لیئەدەهات “ دەت وت جار لەدواى جار بەرگيکى نوێ دەکری بەبەريدا...!!

مەحمود سەرى سوورمابوو لەو ديمە و پيشتەر لەکوردەکانى ئيرانهوه زۆريان بۆباس کردبوو لە بارەى دەزگای ساواک و تۆقاندن و سزاو ئەشکەنجەى ، بەلام بينين و باسکردن زۆر جياوازبوون ، هەنديک جار ئەوباسانەى بەئەفسانە هاتبووه بەرچاو ! ، بەلام دەسگيرکردنى لەلايهن ئەو دەزگایهوه و بينينى ئەو ديمەنانە مەحموديان هاويشته جيهانيکى سامناک و بۆيەکەمجار ترسى لیئەنيشت... .

هينشتا تاساوى ژيەر ئەو ديمەنانەبوو ، لەناکاو دوو ئەفسەر پەليان گرت و يەکیکى تريش لەدواوه چاوى بەستەوه و لەو ژوورە برديانە دەرەوه ، پاش چەند ساتيکى قورس و گران مەحمود لەژوورپکی تردا

فېرىدراو ئەمجارەيان چاويان نەكردەو ، بەلام دەنگو هاوار و نالەو
پارانەوہى ئەو زىندانىانەى لەژورەكەدابوون مېشكى مەحمووديان تەواو
تېكدابوو ، ھەموو ئەو دەنگانە لەلایەك و ئەو بۆنەشى دەھات بەسەرىدا
لەلایەكىتر “خەرىك بوو دلئى دەھاتە دەرەوہ و لەبۆنى سەگى تۆپىوو
پىستربوو...!!

لەو ژورەشدا ماوہىيەك ماىەوہ و ئەوہندەى ماوہى پېشووى خاياند و
ئەفسەرەكان ديسان چوونەوہ ژېر بالئى و بەھىواشى برديان بۆ ژورىكىتر
ئەمجارە چاويان كردهوہ و توند پائىكيان پېوہنا ...! مەحموود بەباشى
چاوى بۆ ھەل نەدەھات و سەرتاپاى ژورەكە سووربوو...!

لەناوہپراستى ژورەكەدا چەند كورسىيەك دانرابوون و ھەرىيەك لەئاستى
خۆى كلأويك شوپر بووبووہوہ و لەخودەى سەربازىى دەچوو ، بەلام ئەو
كلأوانە لەسەقفى ژورەكەوہ شوپر بووبووہنەوہ و بە سوپچىكەوہ
بەندبوون” لەسەر ھەر كورسىيەكيش زىندانىيەك دانىشتبوو و
تاواناتايك ھاوارىكى دەكرد ... تومەس كارەبايان لئى دەدەن و بئى ئەوہى
ھىچ گەفتوگۆ و قسەيەكيشيان لەگەلدا بكن ...!!

بەئەندازەى كاتى ژورەكانى دىكەى برد و بۆجارى سىيەم
مەحمووديان پەلئىكيش كرد بۆ ژورى چوارەم و لەوئى كەوت بەسەر
دیمەنىكى كارىگەردا و لەفرمىسك و گريان زياتر تەعبيرى بۆ نەكرا
ژورى چوارەم كرابوو بەچەند بەشىكەوہ ، لەسووچى سەرەوہدا كە
بەسەرى ژورەكە دادەنرا و لەتەختى شانۆدەچوو ژمارەيەك لەئافرەتيان
پرووت و قووت كرددبووہوہو دەستيان بۆ دەبردن ... !

لەبەردەميشدا چەند زىندانىيەكى پياو دانرابوون و دەستيان
بەسترابووہوہ و قاچيشيان بەكوٲتىكى ئاسنىيەوہ ئالابوو ...! بەشى

سپیه می ژورره کەش چەند جەللادیکی ساواک لەسەر کورسی دانیشتبوون و تەماشای ئەو دیمەنەنەیان دەکرد ... ئافەرەتەکان بە توندی دەیان قیژاند و زیندانیەکانیش لەتاوا غێرەتیان دەدا یە بەر خۆ و بەو کۆتانەو و خۆیان رادەپسکاندو لەتاو ژنو خوشک و ئافەرەتەکانیان دەبوورانەو و سەریان دەیکیشا بەزەویدا یان قەپیان دەکرد بە ئاسنەکانی قاچ و دەستیاندا ...!!

ئەم دیمەنە هەموو ھۆکاریکی بەرگری لای مەحموود ھەلۆھشان و گیانی ھاتە لەرزە و لەناست خۆی بوورایەو ...!! ھۆشی بەسەر دەورووبەرەو و نەما و کاتی چاوی کردەو و خۆی لە ژوریکدا بینییەو و تەنھا بو کەس لە دەوری نەبوو ... بە خیرایی بیری پووداوەکانی پیشووی کەوتەو و بۆجاری دووم لە ھۆش خۆی چوو ، جەستە ی پەق بوو کەفی سپی لە ھەردوو لاشە ویلگە ی ھاتنە دەرەو و مرخە مرخی پیکەوت و چاوی دەر تۆقی و تەخت کەوتەو بە پرووی زەوی دا ...!

کاریگەری ئەو دیمەنە بەرادەییە ک لەسەر بیرو ھۆشی مەحموود یەکیان گرتبوو ، ھەموو پووداوەکانی دوو تۆی بارەگان ساواک بە فلیمیکی سینەمای دەھات و دەچوون و ھەرکات بیویستایە بە چەشنی واقع و راستە قینە تەماشای بکات سەری گێژی دەخوارد و توانای ژیانە نەبوو لە ئانای ئەو دیمەنە ی بە دەگمەن مروۆ بیتوانیایە مامەلە یان لەگەل بکا یاخود بە شیوہیەکی ئاسایی تەماشایان بکات ...

دیمەنەکانیش بریتی بوون لە مەینەت و ژیانیکی پەر لە ئازار و ئەشکەنجە و ھەریەکیکیان بە جیا لەوانە ی تر سیفەت و تاییبەت مەندییەکی مەرگ نامیژیان لەباو ھش کردبوو ... سرۆھ ی شادی لەسوچیکی یا قوژبنیکی ئەو قەلای مەرگەدا بە پیکەوتیش دەر نەدە کەوت و ئەوانەشی لەودیو ئەو دیوارانەو بوون لە دووجۆر مروۆ بەدەر نەبوون ،

يازالم بوون ياخود خهلكى چهوساوه ... زالمهكان سيفهتى مروقاياه تيان له دست دابوو ، سوؤز و بهزهى له فهرهنگياندا هه لگيرابوو ، ههركات مروقيكيان هه لئوساياه يا مييشكيان بته قاندايه ئەوا خووشحال دەبوون دهورانى خوئينيان به خييراى چوست و چالاک دەبوو به وه و دليان ئاوى دهخوارده وه و جهستهيان سووک دەبوو، ئەو خوينه زهبر و زهنگى دپندهى به پراهيهك تيا خاووهيواش دهکردنه وه و تاويك له خوئين پشتن و ئازاردانى ئەو خهلكه بى دهسته لاته دهستيان دهكييشايه وه و داده مرکانه وه...!!

مهحمود ماوهى پانزه پوؤژ له زيندان مايه وه و پوؤژانه له ناکاو دهبوورايه وه و پزيشکهکانى زيندان سه رپه رشتيان دهکردو، هه وليان دها هيورى بکه نه وه و له وقه يرانه ده ربازى بکه ن ...

به رپرسى زيندان زوو زوو پزيشکهکانى ئاگادار دهکرد له به رپرسيان له چاره سه رکردنى بارى دهروونى مهحمود و ئەوانيش به دريژى باسى حالى په ريشانى مهحموديان بو دهکرد و توش بوونى به جوړيک له نائوميدي ...!!

ئيواران و به يانيان چاره سه رى و ده گرت و خهريك بوو له سه ر ئەو ديمه نانه راده هات ، ئەو جيهانه ئيرگزيه ي مهحمود پيشبيني دهکردو بانگى خهلكى بو دهکرد له ناکاو دپک و دال سهريان ده رهينابوو تيايداو ديمه نه کانى زيندان و زولم و سته مى جه لاده کان زورشتيان فيرکردبوو...!!

چاوى له سه ر جيهانيک کرابوو يه وه هه رگيز پيشبيني نه کردبوو به و جوړه بيټ “ ئەشکه نجه و ئازاردانى به چاوى سه ر بينى بوو... هه موو ئەم ديمه نانه و حاله ته دهروونى يه که ي به پرديکى هه لئواسراوى ئيوان

رَابووردووداها توى به يهك گه يه ندرابوون و له گۆشه نياگيايه كى دوره وه بو
ژيانى خه لكى داماو سته مديه دى دهروانى و له ئه سته مى حاله ته كه
ميشكى قورس ده بوو ، دلى به خراپى لى دى دها و دنياى پۇشنى لاتاريك
ده بوو...

خۇ ئه گهر به هيژى كه سايه تى و ئيرادهى به رزى نه بوايه ئهوا هر زو
شيت ده بوو ، عه قلى له ده ست دها ... چ موسييه ت و پروداويك
شايستهى ئه وهن مروؤ ئاوا سو كايه تى پى بكريت و ، دنياى به رفروانى لى
ته سك بكريته وه و به رزى مورادى ژيانى لى بكريت به ژه هرى مارو هه موو
ديمه نه جوانه كان بين به موته كه و راجله كان و ترس و توقان دن ...!؟

ئاي كوردى داماو ...! چ زه مانىك تى كه وتوو يت ...!؟!! له زولم و
سته مى به عس هه لييت بو زولم و سته مى شاي په له وى و خو رهى
ناوخوش جهستهى دارزانديت و كه سايه تى له بن هيئا بيت... خاكى
به رفروانى كوردستان لى بووه به گورپكى ته سك و تروسك و ناسوى
پروناك هه ميشه به ليلى به گهردوون و دامينى ئاسماندا ديت و ده چيت ...!
روژ نى يه ناشى مه رگ نه گه رى و به رداشى له جومگه و ئيسكى
مروؤى كورد نه هارپت ...!! گه رچى ژيانى غوربه ت و ژيان له ناو خيمه دا و
گرفته كانى به روحيكى به رزه وه پيشوازى لى ده كات ، به لام داگيركارى
چاوچنوك دانانيشى و ده ست ناكيشيته وه له زولم و سته م ده لى كورد
هر بو ئه وه دروستكراوه ، جينو سايدو ره ش بكوژ بكريت ...!!

مه حمود به دم ئيش و نازارى بارى دهروونه وه له م جيهانه ناوازه يه دا
ده ژيا و به ستهى ئاواته كانى له يهك ترازابوون و به قزىكى بژ و چاويكى
سووره وه ميشكى ده گوشى و له تاوا هه موو ليوى هه ل پشكوتوو بوون
به به رين و تاميسك ...!

بۆيەكەمجار ئاغاي رەشىدى و دوو ئەفسەر ھاتنە لاي و قسەيان
لەگەلداکرد... ئەو ماويەي پيشوو لايان نەپرسى بوويەو و ويلى
دەرياي ئەشكەنجە و چەوساندنەويان كوردبوو، بەئومىدى ھەرەس
ھيئان و تەسليم بوون پييان...

شيوازي ماملەي ساواك بەم شيويە بوو ، ديمەنە نامرۆي يەكەنى
چوارچيويە زيندانيان پيشانى دەستگيراوي نوي دەدا و ھەست و
نەستيان تيك دەداو زەبر و زەنگى خوشيان زال دەکرد بەسەريا و ھەرچى
وزەيەكى بەرگرى ئەو بەستە زمانەش ھەبوايە ھەرەسى دەھيئاو
بي دەستەلات و زەبوون دەكەوت لەبەردەمياندا !!

ئاغاي رەشىدى وتى :

- مەحمود ئىستا چۆنى...!؟

مەحمودى داماو دواي بينينى ئەو ھەموو مەينەتيانە و تىپەربوونى
پانزە رۆژ بەسەر دەستگيركردنى دا بەئەستەم وەلامى پرسيارەكەى بۆ
دەدرايەو و وتى :

- چيتان دەويت لەمن؟!؟

ئاغاي رەشىدى پيکەنين گرتى و بەدەم قاقاو و تى :

- من چيت لى دەپرسم و تۆچى دەئيت...؟! ھەى... ھەى ...

مەحمود دووبارە پرسى :

- پيىم بللى چيتان دەويت ؟!

ئاغاي رەشىدى بەكەش و فشەو و تى :

- دەميکە ئاگادارى جموجولى تۆين لە ئوردوگا و دەمانەويت بزائين

لەگەل كيدا ئيش دەكەيت و لە بەرژەوئەندى كام حيزب ئيش دەكەيت...!؟

هیشتا مهحموود وهلامی نهدابوویهوه ئاغای رهشیدی پییشی کهوت و
وتی :

– باسی شوپرش نهکهیت ، نهو قسانه‌ی تو دهیکهیت بو مندالان و
ژنان و لاوان گوتاری شوپرش نین و زیاتر بونی ناسیونالیزمیته‌ی
لی‌دیته...؟ ئیمه لای به‌رپرسیانی شوپرش پرسمان کردووه و تو له‌گه‌ل
ئهوان نیت ...؟

مهحموود هه‌ناسه‌یه‌کی قوولی هه‌لکیشا و وتی :

– من هه‌ر خۆم ... له‌بازنه‌ی که‌سدا ناسوورپیمه‌وه ... و له‌به‌رژه‌وه‌ندی
که‌س ناجوولیم...

ئاغای رهشیدی تازه خه‌ریک بوو گه‌رم ده‌بوو به‌ توندی فشاری خسته
سه‌ر وشه‌کان و وتی :

– باسه‌کانی تو داپشته‌وه‌ی که‌سیته‌ی کوردی ... په‌روه‌رده‌کردنی
مندالان... دلسۆزی بو کوردستان و خزمه‌ت کردنی ...
ئنجا تفیکی قووتدا و وتی :

- ئیش کردن له‌سه‌ریه‌ک پارچه‌یی کوردستان ... ئەمانه‌ چۆن ده‌زگا و
حیزب و کۆمه‌لی له‌پشته‌وه‌ نییه ...!!

مهحموود به‌دلنیا‌یی و پشت ئەستووری‌یه‌وه وتی :

- باوه‌رم پی بکه‌ن سه‌ر به‌ هیج لایه‌ن و کۆمه‌لیک نیم ...

ئنجا ئاغای رهشیدی وهره‌قه‌یه‌کی دهره‌ینا و وتی :

– ناوی هاوپی کانتیم بو بنووسه‌ له‌پاوه و کرماشان و سنه و ...

هه‌موو سنووری ولاتی شاهه‌نشاهی ... !

مهحموود به‌بیزاری‌یه‌وه وتی :

- ئاغا تۆجى دەلئىت ؟! من كوا ھاوپىم ھىيە و كوا خەلكى ئەو شارانە

دەناسم !!؟

- مەحمود ھەولى سەر لىشواندنىمان مەدە ... تۆ لەگەل مەجىددا

دوچار چوويت بۆ كرماشان و جارىكىش بۆ پاوھ ...

- بۆ ھەمام چووين و دواترىش لەمالى زاوايەكى مامۇستا مەجىد

ماوينەتەوھ و ھەر زو گەراوينەتەوھ ... دەبىت ئەمە چى تىدايىت ...!!؟

ئاغاي رەشىدى زۆر سوورنەبوو لەسەر داواكەى و ئەم

دەستگىر كىردنەى مەحمودىش بەتەنھا بۆ تۆقاندن و تەمى كىردنى بوو ،

بۆيە لەناكاو وتى :

- مەحمود ئىمە ئاگادارى ھەموو ھەلس و كەوتىكى تۆين و

نامانەويىت ورتە لەدەمت بىتە دەرەوھ و ھىچ جورھ چالاكىيەك لەناو

ئاوارەكاندا ئەنجام بەدەيت ... ئەمجارە گەشتىكىمان پىكىردى تەنھا بۆ

ئەوھى بزانىت ئىمە كىيىن و دەتوانىن چى بكەين...! ھىچ كەس ناتوانىت

لەبەرانبەر پىاوانى شاھەنشاي مەزن دا بوەستىت ... ئەو ژوورانەى بىنىت

تەنھا بەركولىك بوو...! ئەگەر نەبوورايتايەتەوھ ئەوئەندەمان دىمەن نىشان

دەدايت تا شىت دەبوويت...!! ئەمە ئەوھل و ئاخىر ئاگادارى ئىمەيە و

چىت بىنىوھ لاي كەس نەيدركىيىت و سەرى خۆت كز بکە ...

لەبەرانبەر ئەم قساندا مەحمود بىدەنگ مابوويەوھ و ھىشتا

دىمەنەكانى زەبر و زەنگ بەرى نەدابوو، قسەكانى ئاغاي رەشىدىش

تەواو سەرساميان كىردبوو ، لەناكاو ئاغاي رەشىدى كىشاي

بەسەرشانىدا و وتى :

- تۆ تاكه كەسيكى بەسەلامەتى لەم زىندانە دەچىتە دەرەو و وابزانە تازە لەدايك بوويتەو...! ئەوھى پيىم وتيت لەبىرى ئەكەيت ...

دواى

گوناهى خۆت لەملى خۆتە...!!

لەم قسانە تەواو بوو ، ئنجا بەدەستوورى جارانى پيشوو چاوى مەحمووديان بەستەو و لەئوتومبىليكيان توندكردو ھەر بەو شەو گەيانديانە سنوورى ئۆردوگا و پيش ئەوھى بگەنە ناو ئۆردوگا كە دايان بەزانو چاويان كردهو و بەجىيان هيشت...!!

مانگە شەويكى پووناك و جوان بوو ، مەحمود پەنگى مردووى لىنئىشتبوو ، وايدەزانى سەرلەنوى لەدايكبوو تەو و پووداوەكانى زىندان تازە پىزبەند دەبوون لەبىرىدا و بەدەم ھاوسۆزى بو ئەو زىندانىانەو غەم و خەفەت داىگرت و چەند ھەنگاويكى نابەپەلە پروو و ئۆردوگا كە رۆيشت... شەو لەسەرەتايىدا بوو... ھەستى بەخۆشى پزگار بوون دەكردو ئەمجارەش بەمال و مندال و كەسوكار شاددەبيتەو و لەناوياندا خوى دەبينتەو...!!

ماوھى چارەكە سەعاتيك بەپى رۆيشت و لە دەروازەى سەرەكى ئۆردوگاوە چوو ژورەو و تاك و تەرا خەلكى دەبينى لەژىر تيشكى مانگەشەو دا نئىشتبوون لەبەر خيىمەكانياندا ، ھەر كە چاويان بەمەحمود كەوت بەرەو پرووى چوون و زۆرى نەبرد خەلكيكى زۆرى لى كۆبوويەو و دابارين بەسەريا ، پەيتا پەيتا پرسىاريان لىدەكردو ئەويش لەترسا نەيدەويىرا راستيان لا ئاشكرا بكات و دەيووت :

- ھەندىك ئيش و كارم ھەبوو ...!

پاش كەمىك ئامىنە و باوك و دايكى و ھەموو كەس و كار دەورىانداو
بېرويان نەدەكرد مەحمود گەپرايىتەو ھو پزگارى بوويىت لەدەستى ئەو
جەللادە خوین مژانە...!

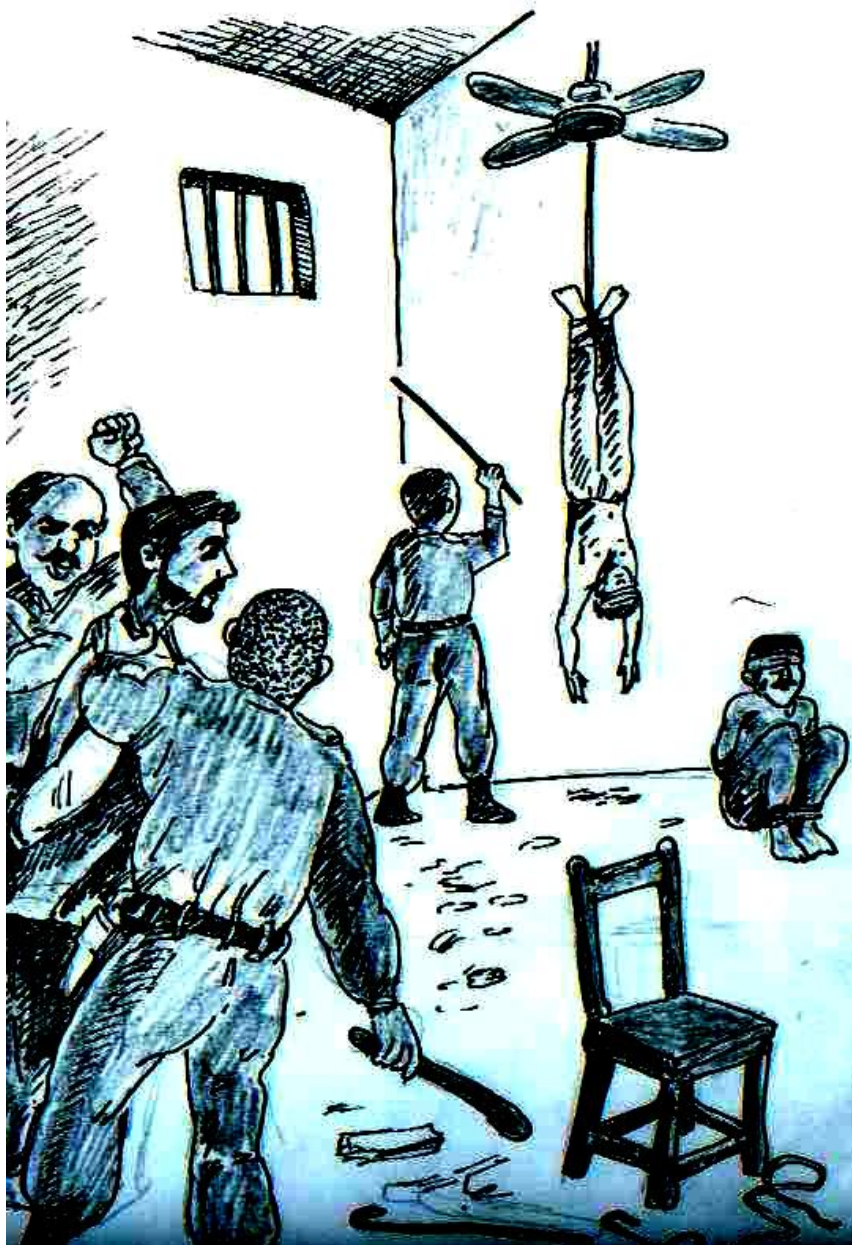
كىژە بچكۆلانەكەشى توند دەستى كردبوويە مىلى باوكى و بەئامان و
زامان دەستى بەرنەدەدا، نەبادا باوكى لەكيس بچپىت...!! ھەموو
لەخۆشيدا فرمىسكى شاديان دەسپى و مەحموديش ھەولى ئەوھى دەدا
قەرەبالغىيەكە كەم بكاتەو ھو پووداوەكە ئاسايى بكات لايان و بلاوھيان پى
بكات، بۆيە بەردەوام دەيووت :

– مالتان ئاوايىت... ەزىھەتتان كىشا... بابە ھىچ نەبوو ھەندىك
ئيش و كارم ھەبوو...!!

بەم قسانە خەلكى بەپى كەرد و تەنھا خۆى و ئامىنە و دايك و باوكى و
مىرزاو ناسكى بچكۆلانە مانەو ھو ئەوسا بەئامىنەى وت:

– جىگەيەكم بۆ رابخە زۆر ماندووم دەمەويىت بخەوم...!
ئامىنەش سەروشتى مېردەكەى شارەزابوو پىرسىارى لىنەكردو ھەر
زوو داواكەى جىبەجى كەردو كەس و كارىش دەورىان چۆل كەردو ئەوھەندەى
نەبرد مەحمود خەوى لىكەوت...!!

(16)

ئامىنە ئەو شەھە خەۋى پىيانەكەوت و بەردەوام لەژور سەرى
مەحمودا دانىشتىبوو ، ئەۋىش زوو زوو بەناگادەھات و بەدەم خەۋى
ناخۆشەۋە و پىنە دەکرد... توشى قەيرانىكى دەرونى ئالوز و سەخت
ھاتىبوو كاريگەرى دىمەنەكان تەۋاۋ حالىيان پەريشان و برىندار كەردبوو...
لەبەرەبەياندا مەحمود لەسەر جىگەكەى راست بوۋىيەۋە و ئارەقىكى
زۆرى كەردبوۋىيەۋە ، ئامىنەش بەپەپۆيەك عارەقەكەى سەرى و تەماشايەكى
چاۋەكانى مەحمودى كەرد ئىجا بەنەرمى وتى :

- ئومىدەكەم ئەم شەۋ ماندوۋبوونت دەرچوۋىت...

مەحمود تازە بەھۇش خۆى دەھاتەۋە و پروداۋەكانى چوارچىۋەى
زىندان ھىشتا لەبىرو ھۇشىدا جىگەكەى كاريگەريان ھەبوو ، غەم و
خەفەتى دوو توى زىندان و پىشىل كەردنى مافى مروڤو چەوساندەۋەى
مروڤ تراژىدىيەكى مەرگى لاي مەحمود خولقاندبوو، ماۋەيەكى پىۋىست
بوو تا بگەپىتەۋە سەر بارى ئاسايى ، بەچاۋىكى فرمىسكاۋى و دلىكى
گوشراۋەۋە لەئامىنە ووردبوۋىيەۋە و پاش كەمىك بەپەرۇشەۋە باۋەشى
كەرد بەئامىنەدا و سەرى نووساند بەسنگىيەۋە و ئەۋىش توند سەرى
مىردەكەى گرت و وتى :

- چىتە؟! بۇۋا پەشۇكاۋىت!؟

بەدەم ئەۋ حالەتەۋە وتى :

- ئامىنە گىيان زۆر بى تاقەتم ، ۋەختە دلم دەتەقى...!

- چىيان لى كەردىت...؟! بۇ كوىيان بەردىت...!؟

بەزۆر دانى نا بە وشەكان دا و وتى :

- عه قلم خه ریکه ده وهستی... بروانا کهم... له خه ویشدا شتی وهام
 بدیایه عه قلم باری ده کرد...!! ئامینه ئیمه له دهستی زالمیک پامان
 کردوه بو ژیر چنگی زالمیکی تر و هیچ جیاوازیه کیان نییه...!!
 به دم ئه م قسانه وه دیمه نه کانی بیرکته وه و دهستی کرد به گریان و ،
 نه وهش یه که مجاریبوو ئاوا به کول بگری و ئامینه له و حالته دا بیینی
 ...! ناخوچ موسیبه تیک پرویدیایت ، نه و که سایه تییه پروادارو پیشه نکه
 ئاوا گوچ و لاواز بووه و دهگری ، ئامینه واقی و پرمابوو زور له سه ردلی
 قورس بوو مه حموود بگری و زه بوون ده ربکه وی ، لیوی له نیو چاوانی
 نزیک کرده وه و ماچیکی کرد و وتی :
 - مه حموود چی پرویداوه ...؟! کهی تو ئه وهنده لاواز بوویت...؟!
 له ژیر ئه م هه موو پرسیاره دا خووی رانه گرت و له نووکه وه
 هه مووشتیکی بو گیرایه وه و له دوا یی دا وتی :
 - ئه م باسه لای هیچ کهس نه درکی نیت ... نه مجاره خوانه جاتی
 دام... هه موو دانیشتن و وانه کانی ش راده گرم... ئاگاداری هه موو
 جموو جولیکن له م ئوردوگایه ...!
 ئامینه بو پشتگیری له قسه کانی میرده کهی وتی :
 - منیش هه روام پی باشه ... له مرو به دوا له م چادره نابیت بچیته
 دره وه بو هه رکوی بچیت قاچم له گه ل قاچته .....
 ئنجا ئامینه له ناکاو له ژیر کاریگه ری نه و پرودا وانه دا وتی :
 - نهی بوچی نه گه ریینه وه بو هه له بجه ...؟!
 مه حموود مه سه له ی گه رانه وه ی لا خراپ بوو ، له و کاته دا خیرا بیری
 ساواک و نه لقه له گوی کانی که وته وه و وتی :
 - به م کتوپره گه رانه وه باش نییه ، ده مان گرن یاخود... یاخود...

ئامىنە بەپەرۋىشەۋە وتى :

- ياخود چى ...؟! ...

- تىرۇرم دەكەن ...!

- ئەى حەل چىيە ...؟! ...

- بى دەنگ بىن باشە تا ئەم تەم و مرثە دەرەۋىتتەۋە و شوپۇشى كوردى

بەلايەكدا دەكەۋىت ...!!

بەم حالەۋە ئامىنە توند سەرى مەحمودى گرت و وتى :

- بى تۇ ناژىم ... دەبىت دووربىت لە ھەموو جوۋرە چالاكىيەك ، ئىمە

لەخۋازياتر كەس شىك نابەين و دەستەلاتى ئەو زالمەنەمان نىيە...!! تو

خۋا بەزەيىيەكت بەمن و ئەو مندالە بچوۋكەدا بىتەۋە كە ھىشتا چاۋى

ھەل نەھىناۋە ...!!

ئەم سوۋىندو لالانەۋەيەش ئامازەيەك بوو بۇ ئەو مندالەى لەپرەحمى دا

چەندمانگىك بوو دروست بوو بوو ، ھىشتا لاي مەحمود و كەسشىش

باسى نەكردبوو ، بۇيە مېردەكەى زياتر ھەستى جولاً بۇ ژنەكەى و وتى :

- كەى ... ئەى تۇ قسەت نەكردوۋە ؟

ئامىنە زەردەخەنەيەك ھاتە سەرلىۋەكانى و بەشەرەۋە وتى :

- دلنىانەبووم ...

- ئەى ئىستا ...؟! ...

- دلنىام .... خنجىلانەى غوربەتمانە و خۋاى گەۋرە دەرۋى خىپرى

لىكردوۋىنەتەۋە .... تۇقى بووم كاتى دەستگىركرايت شەو نەبوو بەدەم

گريانەۋە خەوم لىنەكەۋىت، كاتىكىش بەخەبەر دەھاتم و جىگەكەم

بەبەتالى دەبىنى تىر دەگريام و دەستم دەكرد بەپارانەۋە لەپەرەردگار ...

بەپراستى تاقى كىردنەۋەيەكى سەخت بوو ...! بى تۇ ھەرگىز

هه‌لناکه... ئومیدیش ده‌که‌م من و تو له‌یه‌ک پۆژدا بمرین و مه‌رگمان
هاوتای مه‌رگی یه‌ک بیټ...!

مه‌حموودیش زۆر هوگر و ئالووده‌ی ژنه‌که‌ی بوو ، ته‌واوکه‌ری لایه‌ن و
که‌لینه‌کانی ژیانی بوو ، له‌مندالیه‌وه‌ خوشه‌ویستی نیوانیان سه‌ری
هه‌لدابوو ، هه‌میشه‌ بیرى مندالی ده‌که‌وته‌وه‌ و ئامینه‌ی به‌و سینه‌فراوان و
په‌رئه‌وینه‌داده‌نا که‌له‌کاته‌ ئه‌سته‌م و په‌ر له‌مه‌ترسی‌یه‌کانی ژیانیدا فریای
که‌وته‌بوو ، بیرى مندالی ده‌که‌وته‌وه‌ چۆن جارێکیان هه‌موو پیکه‌وه‌ یاریان
کردبوو مه‌حموود بازیکى‌دابوو ده‌ستی له‌جی چو‌بوو ، سه‌رجه‌م مندالان
له‌ده‌وری ته‌کی بوونه‌وه‌ و ته‌نها ئامینه‌ هاتبوو به‌هانا‌یه‌وه‌ و دلنه‌وا‌یی
کردبوو... ئه‌م پوودا‌وه‌ش کاریگه‌ری‌یه‌کی به‌هیزی هه‌بوو له‌ژیانی
مه‌حموودا‌و ئامینه‌ی له‌بیروه‌وشیدا کردبوو به‌و خانمه‌ مه‌زنه‌ی شکت و
له‌نگی پووی تی‌نه‌ده‌کردو په‌رستیاری حاله‌ته‌ نا‌ئاسای‌یه‌کانی
مه‌حموودبوو...

له‌م قه‌یرانه‌شدا ورته‌ی لیوه‌نه‌هات و بو‌که‌سی باس نه‌کرد جگه
له‌ئامینه ، ته‌نانه‌ت هاوه‌له‌ نزیکه‌کانیشی به‌په‌ری‌کرد و هه‌چی نه‌درکانه‌د
لایان... به‌لام له‌ئانای ئامینه‌دا هه‌مووشتیکی باس کرد و خوی
په‌رانه‌گیرا‌و هه‌ست کردن به‌لا‌وازی‌و کزی ده‌بوو لای ئه‌و خالی بکاته‌وه‌
ئه‌و دلنه‌وا‌یی‌و پشتگیری‌و ها‌و‌خه‌می‌یه‌ش مه‌حموودی هه‌یورکرده‌وه‌و برینه
قووله‌کانی ساریژو تیمارکرد...

خەلكى ئۆردوگا بەشىۋەيەكى گشتى بېزاربوون لەمامەلەى بەرپىرسان و
 رۆژ نەبوو ھەل نەشاخىن بەرپووى بەرپىرسەكاندا ، مەحمود لەوساتە
 ۋەختەۋە دەسگىركرابوو و دىمەنەكانى زىندانى ئىرانى دىبوو ،
 چالاكىيەكانى بەرپىژەيەكى تەۋاۋ ۋازلى ھىنابوو “ جگە لە خاوخىزانى
 نەيدەۋىرا قسە بۇ كەسى تر بكات و متمانەى كەم بوو بوويەۋە... ”

ئاغاي رەزايىش بەرپووكەش لەخزمەتى خەلكى دابوو ، بەلام پىاويكى
 سەرىبە ساواك بوو ، راپۆرتى بەرزەكردەۋە بۇ بەرپىرسانى سەرووى خۆى و
 چاويكى ئەو دەزگايە بوو بەسەر خەلكىيەۋە... ”

ژيانى ئاسايى ئۆردوگا برىتىبوو لەسورانهۋە بىئىشىۋە ھەلماتىن و
 قسەۋگالتەى پرپوۋوچ و بىمانا ، ئەمەۋپىراى ئەو چاۋبازى و
 سەرەتاتكىيەى گەنج و ھەرزەكاران دەيان كىردو بەدرزى خىمەدا ھەلىان
 دەروانى...!!

بەردەۋام خەلكى ئومىدى بەشۋېش زىادى دەكردو رازى بوون بەو
 دەر بەدەرى و ناسۆرىانەى ھاتىبونە رىگەيان و سەركەۋتنى شۋېش و
 بەدەست ھىنانى مافى كورد مەسەلەيەكى كاتى بوو لە دل و
 دەروونياندا...!!

مەينەتى و ناسۆرىيەكانى ئەو جۆرە ژيانەش لەپادە بەدەربوون و ،
 لەئومىد بەرزى خەلكى دا ئەو مەينەتپانە بچووك و بىنرخ مابوونەۋە ،
 ئەگىنا ژنان دەبوو بەتەنەكەۋ مەتارە ئاوكىش بكن و بۇ پىداۋىستىيەكانيان
 تۋوشى دەيەھا رىگرو كۆسپ بىن و سەرەپراى ژيانى ناوخىمەش كەۋا
 جىھانىكە زادەى زولم و ستەم و دەر بەدەرىيەۋە ھەموو تام و چىژىكى
 نارەحەتى ھەلگرتۋە...!!

سوڤى و ميرزا له گه ل پياوانى خزم و ناسياودا له بهردهم ريزه چادره كانياندا داده نيشتن و كوڤرى قسه و باسيان گهرم ده كرد و هه ريهك چى له هه گبه كهيدا بوايه نه وا هه لى ده رشت و گوڤى قولاغى به رامبه ره كهشى ده بو و ناخو باس له چى بكات؟! زياتریش باسه كانيان له ده ورى شهرو شوڤرى پيشمه رگه و حكومه تدا بوو...

له وكاته شه وه شهر هه لگير سا بوويه وه خواره حم نه ها تبوويه وه و سوڤى زور بىرى ده كرد، دلى به تيا چوونى لاو بى برا كهى ده سووتا و به لاو يكي خيى نه ديوى داده نا ، لاى خزمان و خه لكى هه له بجهش قاره مانىك بوو، هه ريهك له ناستى خو يه وه قه درو ريزيكي بى پايان بون دا نا بوو...

رؤژيک مه جليسى سوڤى و ها وه لانى گهرم بوو ، كا براهه كه خه لكى گونديكى ده ورى هه له بجه بوو و تازه له به ره كانى شه ر گه رابوويه وه و به گهرمى باسى له مه سه لهى كورد ده كرد و ده يووت :

— با به حكومه ت حسابى ته وا و بووه...!! نيوه نازانن چ گورزيك وه شينراوه و سوپاى عيراق چون ته فروتونا بووه...

ئه م ده سته واژه يه دوايشى ناماژه يهك بوو بو شه ريك كه به ها و كارى ساواك كرابوو و تيايدا زياد له دوو هه زار سه ربازى عيراقى كوژرابوون و ته وا و كه مهرى حكومه ت شل بوو بوويه وه و گلۆله ي روو به ليژى بوو...

كا براهه دريژه ي دابه قسه كانى و وتى :

— هه مووشتيک ناماده كرابوو ، پيشتر چه ند جار يک مه شقمان كرد و به ها و كارى ها و په يمانه كانمان توانيمان نه و فهيله قه كييش بكه ين به ره و نه و بو سه يه ي بومان نابوونه وه ، خو شمان بروامان نه ده كرد بتوانين نه وه نده يان لى بكوژين و نه مه جگه له وانه ي ده ستيگيرمان كردن...

سوڤى زور بهزهى به و سهريازانه دا دهاتهوه ، ئهوانيش بهزور
راپيچكرايون و كورى كه سانىكى بهدبهخت و چاره رهشى خيرنه ديوو
بوون و، حكومته بهكوشتي دهان له پيئاوى بهرزه وهنديه تهسك و
نامرووييه كاني دا ، بويه له ناكاو قسه كاني به كابرا پري و وتي:

– ئه چيتان له و هه موو جه نازيه كرد ؟!

كابرا ئه م پرسيا ره به لاوه عه جايب بوو ، به لام شاره زابوو له دلناسكى
سوڤى و سوو بهزهى به كهى و وتي:

– مام سوڤى چيان لي بكهين ...؟! وه لا به جيمان هيشتن حكومته
بياناته وه بو كهس و كاريان ...

ميرزاش بيري كوره جوانه مهرگه كهى كهوته وه و ئيش و ئازاري جهرگ
سوتان هات به بهريداو وتي:

– خوا تووي شهرو شوپ بپريت .... ئه و لاوه جوانانهى له گل
توند كرد ...!

پيشمه رگه كهش به توپه دييه وه وتي :

– ئاخر ئه گهر نه يان كوژين ده مان كوژن ... ئه وان بو كوشتنى ئيمه
هاتوون ... ئيمه داواى مافى خو مان ده كهين ...!

ميرزا ئاھيكي هه لكيشا و وتي:

– شه ر جهرگ سوتان و بهدبهختى و هه زاران به لا و موسيبه تي
له خوگرتوه ...

كابرا له ژير كاريگه ري قسه وباسى ناو دهسته كاني پيشمه رگه دا بوو
ويئا به كي ئه و گفتوگو يانهى هيئا به ناوباسه كان و وتي:

– ئه وانه به خويني سه ري كورد تينوون ... ئه و عه ره به پي په تيانه هه ر
بوئه وه باشن تيزاب بكرت به سه رياندا ...!!

سۆفی ھەلیدایەو وتی :

- بابە ھەموو ھەر مەخلوقی خواين ئەو تۆچی دەلییت ...؟! ئەو داماوانە خوادەزانیت لەژێر چ زۆلم و زۆریکدا ھیناویان بۆ شەر...!
کابرا دیمەنی ھێرش و بۆردوومانی ئەو سوپایەیی کەوتەو بەرچاو و
وتی:

- سۆفی گیان تۆ جیگەکەت گەرمە...! ئەگەر ئەو سەربازانە دەبیینیت
چیمان پێدەکەن بەخوا دەلییت بیانکەن بەقیمە نەک ھەر وای مەلامەت
جەستەکانیان بەجی بەیئ...!!

میرزا بۆھیۆرکردنەوێ مەجلیسەکە وتی:

- کورەواز لەو قسەو باسانە بەیئ... بایئینە سەر باسی ئۆردوگا ،
ئاغای رەزایی گۆبەنیکی تری بەدەستەوێ، دوای ئەوێ بەمەحمودی
کرد ئیستا جاسوسەکانی گوی قولاغ کردووە لەسەر جەم ئۆردوگا و
پیاوناویئ لەمالی خۆشیا قسەبکات...!

سۆفی دلی برینداربوو بەو باسە و وتی:

- میرزا گیان با ئەم مەسەلەیش ھەر نەکەینەوێ و سەری ئی بنیئینەوێ ،
ھیچمان دەستگیر ناییت جگە لە مەینەت و ئاھو حەسرەت کیشان زیاتر...
ئەم قسەیی سۆفیش ئامارەیک بوو بۆ ئەوێ میرزا بی دەنگ بیئ و
گۆبەنیك بۆ مەحمود نەنیئەوێ پەردەیکیش بدات بەسەر باسو خواسی
دەستگیرکردنی مەحموددا کە ھیشتا نەنیئەیک بوو زۆربەیی خەلکی
بیئاگابوون و پرسسیاریان دەکرد لەبارەییەو... قسەو پیئشنیارەکانی
ھەردووکیئیان بوون بەھۆی تیئچوونی رەوتی دانیشتنەکەو ھەریەک
لەناستی خۆیەوێ ساردبوویەوێ ھەرچەند ساتیئکی کەمی خایاند و ئیتر
مەجلیس چۆل بوو و روویان کردەوێ ژێر خیمەکانیان...!

له به ره کانی شهردا بهردهوام هیزه کانی پژییم شکستیان دهخوارد و
 سهدان گرفت دههاته ری یان و لاوازی یه کی گه وره پرووی کردبوویه
 ریزه کانی سوپا و نه حمده حه سهن په شوکاوی پیوه دیار بوو...
 سه دام زیاد له هه موویان په ریشان بوو ، هه موو چاوه ری بوون
 چاره سه ریکیان بو بدوژیته وه و له و قهیرانه پزگاریان بکات، نه ویش پوژو
 شهوی دابوویه ده می یه ک و واده ی هه رهس هیان و شکستیان له ئان و
 سه عات دا بوو...

له ژوره که ی خو ی دا به غه مباریه وه دانیشتبوو... مییشکی دهگوشی و
 تازه ریکه وتن له گه ل شوپرشدا کاریکی مه حال بوو ، چه ند جاریک نه
 تهرزه کونه ی مامه له ی له گه ل شوپرش ی کوردا لیکدایه وه و دلی ئوقره ی
 نه گرت و توربوو و هه ستایه سه ری ، چاویکی گپرا به ژوره که داو چه ند
 ههنگاو ی ک هات و چوو... گوچانه ره شه که ی هه لگرت و یه ک دوو گوچانی
 کیشا به میزه که ی داو چه ند جنیویکی له بهر خو یه وه دا...!!
 له م حاله دابوو زهنگی ته له فونه که ی لی ی دا و به بیزار ی یه وه هه لی
 گرت... سکر تی ره که ی وتی :

- قوربان جه نابی جیگر سه روکت له گه لدایه ...

سه دام به ره قی وتی :

- به لی... فه رموو...

نه حمده حه سهن به دهنگی کی هه لبز پرکاوه وه وتی :

- واپیویست دهکات به زووترین کات دانیشتنیک بکهین...

سه دام بو سه لماندنی دهسته لات و ژیری و عه قل سالاری خو ی وتی :

— کاترژمیر سەعات دوو لەکوۆشکی کوۆماری هەموو سەرکردەکانی سوپا و هەزیرەکان با ئامادەبن و چارەسەریکی دروستم پێیە بۆ ئەو حالە...!!

ئەحمەد حەسەن خاوەن عەقڵیکی دوگمابوو ، سەرەرای ئەوەش ساویلیکە و ساکاربوو لەمامەڵەدا و بپرۆای بەهەموو قسەکانی صەدام دەکرد و لەبیری چوووە پیرسیت بۆچی پێش وەخت تەلەفونت نەکردوووە لەخۆشی دا وتی :

— هەر دەمزانێ چارەسەریکمان بۆ دەدۆزیتەوہ ... تا سەعات دوو خوات لەگەڵ ...!

صەدام تەلەفۆنەکەى داخستەوہ و لەگێژاوی بپرکردنەوہدا بوو ، تائەوکاتەش هیچ چارە سەریکی پێنەبوو بۆ ئەو قەیرانەى سوپای تێکەوتبوو...! بەلام لەناکاو تەزووێهە هات بەبیری دا و فیکرەى رێکەوتن لەگەڵ شادا بازیان دایە ناومیثکی و پێگەیهکیان داگیرکرد... کەمیک شادی پرووی تێکرد و بزەیهک گرتی خۆی رانەگرت لەسەر کورسی یەکەى و دیسان هەستایە سەری و ئەوجا بیری لەوہ کردەوہ چۆن شای ئییران رازی بکات تا شوێرشى کورد لەناوبەریت...!

هات بەبیریدا بەشیکی لەوناوچە کوردیانە واز لێبھێنیت بۆ ئییران ، بەلام ئەمەى بەکاریکی ناپەسەند دا لەقەڵەم و تەماعیکی واش نەبوو تا شای پێپرازی بییت و دەست بەرداری شوێرشى کوردی بییت...!

لەناکاو بیری شەتولعەرەبى کەوتەوہ و یەکسەر هاواریکی گەورەى کردو لیبوی خۆی گەزى و لەخۆشیا وتی :

— دۆزیمەوہ...! واز لە شەتولعەرەب دینین و لەبەرەمبەر ئەوہ شادا مەلامستەفاو پێشمەرگەکانى لەناودەبەین...!!

له قوولايى شادى دۆزىنەۋەى چارەسەردا گىرقتىك ھاتە بەردەمى چۆن
پەيۋەندى بىكات بەشاۋە؟! ئەۋىش متمانەيەكى ۋەھاي نىيە پىيى و
لەۋانەيە ھەر ئاۋپىشى لىئەداتەۋە...!

بىرى خۆى لەۋە زىاتر نەگوشى و دلنىابوو چارەسەرىك بۆ ئەۋ
مەسەلەيە دەدۆزىتەۋە... .

ئىنجا دەستى نا بەزەنگى سكرتېرەكەى دا و وتى :

- ھەر ئىيىستا با بەرپىسى ئەمن و موخابەرات بگەنە لام ....

ئەۋىش سلاۋىكى كرد و بەخىرايى چووبەرەۋ جى بەجى كردنى ئەۋ
فەرمانە و ، چەند ساتىكى كەم رابوردو بەرپىسى ھەردوو دەزگاگە
ئامادەبوون و سەدام بى گۆى دانە پىزو قەدرىان وتى :

- دانىشتنىك لەكۆشكى كۆمارى دەكەين سەعات دوو دەمەۋىت ئەۋ
دەۋرۋبەرە تەۋق بىدەن و سەرجەم ھەلس و كەۋتى بەشداربووانم بۆ
كۆنترول بگەن...!!

ئەم فەرمانانەش تازە نەبوون بەلای ھەردوو بەرپىسى دەزگاگەۋە و
بەرپىسى ئەمن وتى :

- قوربان ھەموو جارى ھەروامان كردوۋەۋ ئەمجارەش درىغى
ناكەين... .

چاۋى سەدام سوور ھەلگەپراۋ گۆچانەكەى بەرزكردەۋەۋ گۆچانىكى
گەياندە بەرپىسى ئەمن وتى :

- ..... ھ ..... ! ھەيوان .....! تۆ بۆ تى ناگەيت ...؟! ھەر جارىك
من فەرمانىك دەرىكەم ئىۋە تەنھا جى بەجى كردنتان لەسەرە و
ھىچى تر... قارەمانىتيان بۆ نواندووم...! داۋەشىين...!!

به پرسیه که سوور هه لگه پابوو ، هیشتا ئی شی گوچانه که له بانی دهرنه چوو بوو خوئی به خاوهن به ختیش دهرانی بهس نه بوو له جیاتی ئه و گوچانه دهستی نه برد بو ده مانچه که ی ، زور جار شتی وا پرووی دابوو ! ، صه دام به وه ناسرابوو کاتی چاوی سوورده بوو تا خوینی نه بینیا یه و زه لیلی به رامبه ره که ی بو دهرنه که وتایه دانه ده مرکایه وه و ئه و باره دهر وونی یه یه کپ نه ده بوویه وه ...

به پرسی موخابه راتیش بو قوتار کردنی خوئی و دامرکاندنه وه ی صه دام فریا که وت و وتی :

- راسته ... راسته ... ئیمه ههر چی به چی کردنمان له سه ره ... !

صه دام بیر ی راپوړتی دویندی هه ردوو ده زگا که ی که وته وه و هیشتا مو ناقه شه ی نه کردبوو له گه لیان دا ، به توره دی یه وه وتی :

- ئه و دهسته واژیه ی دوا یی راپوړته کانی دویندی جیگه ی سه رنج بوو ... ! چو ن نازانن ئه و وه زیرو ئه و فرماندانه چی ده که ن !!

که سیان نه یان ویرا وه لآمی بده نه وه و صه دام در یژهی به قسه کانی خوئی دا و وتی :

- ئیوه ده به نگن ... ! نازانم ئه وه نده پیاوتان نی یه بز انن چی ده که ن چی ده ل یی ... !؟ کی ئامشو یان ده کات ... !؟ با پاسه وانی مال ه کانیان و خزمه تکاره کانیان سه ره به ئیوه بن ... !؟ له هه موو کون و قوژ بن ی کدا پیاوانی ئه من و موخابه رات دابن یی ... !

هه ردوو کیان بی دوو دل ی وتیان :

- فه رمایشته قوربان ... !

به م وه لآم و ئه شه دو ما بیلا یه صه دام دهر وونی نه خو شی گه شایه وه و زیاتر خوئی لا به رزو بلن د بوویه وه و له ئاسمان یکی به رزه وه بو

بەرامبەرەكانى دەپروانى و ئەوانى ھەرۈك قەزەمىك دەھاتە بەرچاۋ، ھەندىك
جارىش بەئاممىرىك تەماشى دەكردن و ھەركات بىويستايە فرىيان
بدات ئەۋا باكى نەبوو لەدەست بەردار بوونيان ...

ۋادەى دوایى ھىنان بەدانىشتنەكانىش ھەر بەدەستى خۆى بوو ، بۆيە
كاتى ھەلدەستايە سەرىپى و دەچوو بەرەو گۆشەى ژورەكەى دەيانزانى
ئىشى پىيان نەماۋە و ھەرئەۋەندە ماۋە بەزەلىلى و ملكەچىيەۋە
ژورەكە بەجى بەيلىن و سوپاسى جىگرى سەرۆك بكن لەسەر
رېنوماىىيەكانى...!!

* * *

ھەر لەدوای ئەۋەى سەدام فەرمانى دەركرد بۆ ھەردوو دەزگای
موخابەرات و ئەمن بەسەدەھا پىاويان بەدەورى كۆشكى كۆمارىدا
بلاۋكردەۋەو ھەموو كەنالىكىان خستە گەرۋ ھاتووچۆى ئەۋ رىگە
نزىكانەى دەورى كۆشكىان قەدەغەكرد ...!

پىش ئامادەبووان سەدام لەژورىكدا لەگەل ئەحمەد حەسەن
دانىشت و پەھەندەكانى رېكەۋتنەكەى بەدوور و درىژى بۆ باسكرد...
ئەحمەد حەسەنىش بەقسەكانى سەدام دەگەشايەۋە و چارەسەرەكەى
بەدل بوو ، سوپابەتەۋاۋى ۋرەى پووخابوو ، مەسەلەى سەرکەۋتنى
شۆپش بەلگەنەۋىست بوو...!

لەھۆلە گەرەكەى كۆشك دا ھەموو ئامادەبوون و ئەحمەد حەسەن و
سەدام بەيەكەۋە دەرکەۋتن و ھەستان لەبەريان ... سەدام بەۋ زەبرو

زەنگەى كەھەى بوو ھەموو دەلەرزىن لەبەرى و ئەحمەد ھەسەن تەنھا وەك
دارىكى پوچ وەھا بوو...!

سەرھتاي دانىشتنەكە ئەحمەد ھەسەن دايمەزراند و ئىتر قسەكانى
سەدام بوون بە سىبەرى نەپراوھى دانىشتنەكە و ھەموو بە وردى گوى
قولانغى قسەكانى بوو بوون... سەدام بەپراشكاوانە باسى بەرەكانى شەپرى
كرد و سەرکەوتنى شوپرش بەسەر ھىزەكانياندا مەسەلەيەك بوو
نەدەشارايەوھ و ھەموو ناگادارى ووردو درشتى ھەوالەكان بوون...
ئەو چارەسەرھشى سەدام داينا بوو جيگەى سەوداگەرى و چەن و
چوون نەبوو...!

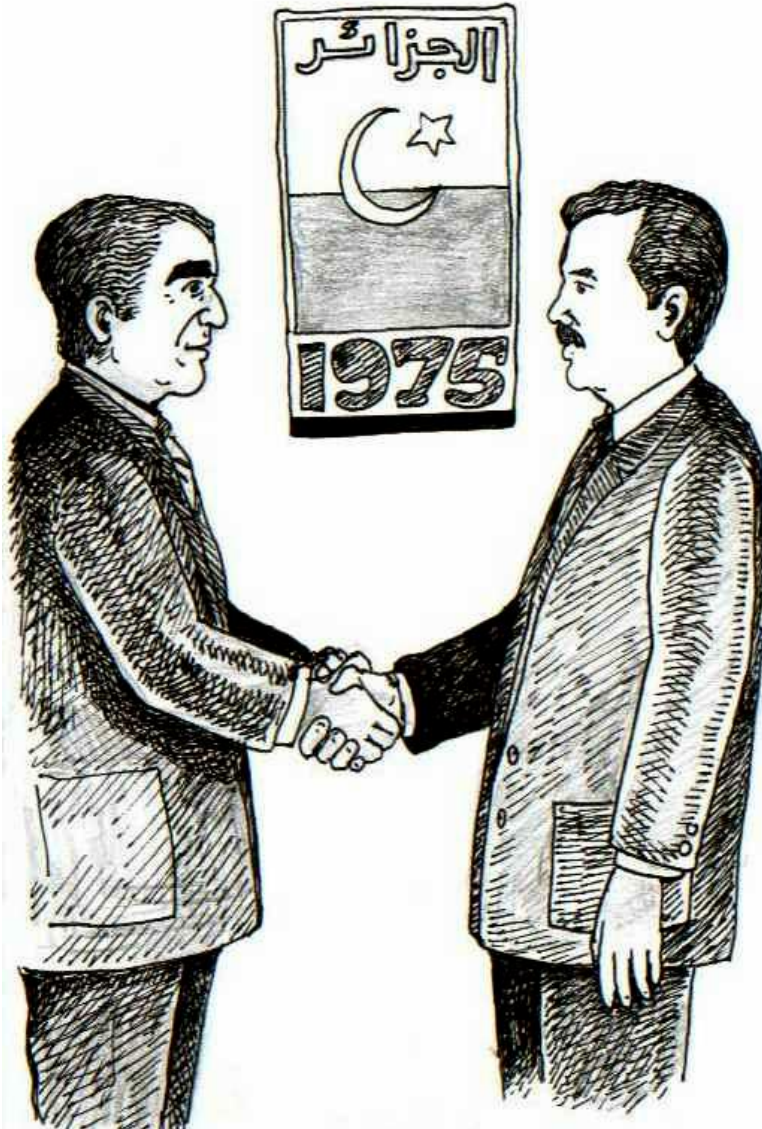
سەبارت بە پاسا و ھىنانەوھش بو وازھىنانى پزىم لەشەتولعەرەب
سەدام وتى:

— ئەم پىكەوتنەش لەم قوناغەدا دوایى بەگەرەترىن كىشەى
حكومەتەكەمان دەھىنىت و بو ھەتا ھەتا شوپرشى كورد لەگۆر
دەنن...!!

ئامادەبووانىش ھىچ پراو بوو نىكيان نەبوو تەنھا پازى بوون و
پشتگىرى نەبىت... ئەو پىگرەشى پىشت گىريان خواردبوو
بەدەستى يەوھەرزو چارەسەر كراو سەرۆكى جەزائىر بەھوكمى
پەيوەندى خوشى لەگەل شادا كرا بە ناوبزىوان و نوینەرى ھەردوولا...!
ئىجا بەچەپلەلیدان و ھوتاف كىشان دانىشتنەكە دوایى ھات و
سەدام و ئەحمەد ھەسەن بەيەكەوھ ھەستان و، ھەر ئەو پوژە پەيوەندى
كرا بە سەرۆكى جەزائىرەوھ و پىشنىارەكەيان گەياندىپى و زو
پىشنىارەكە گەيشتە لای شاو بەوپەرى دلنیاى يەوھ پىشوازی كردو،
ئىجا پىكەوتن لەسەر ئەوھى دوایى بە شوپرشى كورد بەئىنرىت و

شەتولعەرەب بىدرىت بەئىران ، ئەو ئومىدە كۆنەى شاھاتەدى و
سەدامىش بە مورادى خۆى گەىشت ..!ھىچ برىارىكىش لەدەستى
سەركردايەتى شوپشدا نەما جگە لەئاشبەتال و ھەرەس ھىنانى شوپش
نەىت...!!

خەلكى ئۆردوگا زۆر دل گەرم بوون و بىئاگا بوون لەو دەى پووى دەدا
 لەو دىوو پەرەو، لەپىلان و نەخشەى سەدام و شا بۆ ئاشبەتال كەردن
 بەشۆرشى كوردى...

خۆپىشاندىكى گەرم لە ئۆردوگا بەرپابوو دروشم و هوتافىان
 دەكىشا دژى پزىمى سەدام، بارزانى و سەركردەكانى شۆرشىان بەبەرز
 رادەگرت خۆيان دەكرد بەفەيدايان...

بەرپىرسانى ئۆردوگا شتىكىان بىستبوو لەبارەى رىكەوتننامەكەو
 سەرەتا ھەواليان پىدرا بوو رىگرى بکەن لەو جۆرە چالاكيانە بەلام
 دانىشتوانى سى ھەزار خىمە كۆبوو بوو نەو و بەيەك دەنگ ھاواريان
 دەكرد و هوتافىان دووبارە دەكردەو رىگرىان ئاسان نەبوو...

ئاغاي رەزايى فەرمانى دەكرد ھەركەس بچىتەو ژیىر خىمەى خۆى و
 دوايى بەخۆپىشاندىان بەين...

خەلكەكە ھەر وا بەئاسانى بلأويان لىنە دەكرد و يەك دوانىك
 لەبەرپىرسانى ئىرانى ھەلشاخان بەخەلكەكەدا و پىكدادان دروست بوو ،
 ئاغاي رەزايى فەرمانى دا بەپىاوەكانى و خەلكەكەيان دا يە بەر پزىنەى
 گوللە و شەش كەسيان لىكوشتن و ژمارەيەكيش برىندار بوون ، خەلكەكە
 دابىن نەدەكران و لەماو يەكى كەمدا سەرجم ئۆردوگايان كۆنترۆلكرد ،
 ئاغاي رەزايى چەند پاسەوانىكى ھەر ئەو نەديان پىكرا ھەلھاتن...

ھكۆمەتى ئىرانىش زوو ساواكىيەكان و سەربازىكى زۆرى ھىناو
 خەلكەكەيان سەركوت كەرد و ژمارەيەك لاو گەنجيان دەستگىركرد...

مەحمود بەشدارى نەكرد لەو خۆپىشاندىانەدا و لەدوورەو تەماشاي
 دەكرد، پازى نەبوو لەسەر ئەو جۆرە كارانە و بەتەوژمىكى دەروونىو

هه لچوونییکی کاتی داده نا...!

مه حموود وهك پۆشنیریك سهردانی شا و صدامی بۆ جه زائیر
له ئیزگه كانه وه گوی لئبوو و پيشببینی پووداوه که ی ده کرد و زۆر
بیخاقت و نیگه ران بوو...

دانیشتوانی ئۆردوگاش سهره پای برینداربوون بهو رهفتاره ی پرژیمی
شا و هه لویستی نامرۆیی و دووباره کردنه وه ی مه رگه ساته کانیان
له بهرگه و شیوازیکی نوی دا دلگهرم بوون بۆ شوپرش ...

ئه و پۆژه خه لکه که به قورسی گوزهراندیان و بۆ ئیواره که ی هه والی
رێکه وتنامه که ی شا و صه دام به ئاشکرا پراگه یه ندر او گه وره و بچووک
ماته مینی گرتنی و ده ستیان کرد به گریان ... گریانیک داخ و سوئییه کی
پر له ئیشتی له گه ل دا بوو ... نائومید بوون بالی کیشا بوو به سه ر
هه موولایه کدا و ته عزی باری مه رگی شوپرسی کورد بوون و ، غه م و په ژاره
ديسان یه خه ی پیگرتنه وه ...!

ئاغای په زایی له به ره به یانی دووه می رێکه وتنه که دا خه لکی کۆکرده وه و
دوو رێگه ی خسته به رده میان ، ئه ویش بریتیبوو له مانه وه له ئیران و
چه شتنی ژيانی ده ربه ده ری ، یاخود گه پانه وه بۆ عیراق و ته سلیم بوون
به رزیم...!! هه ردوو رێگه که هاوتای یه ک بوون و پر له ناسۆری و
مه رگه سات بوون ، سه رجه م خه لکی به رگی په شیان پۆشی بوو ، ئه وه نده
شکسته که گه وره بوو جیگه ی نه ده بوویه وه له بیراندا و هه یان بوو هیشتا
توانای ئه وه ی نه بوو بر وا به و هه واله بکات ...!!

چۆن ئه و شوپرشه مه زنه به رێکه وتنامه یه ک ئاوا وه ک به فری به هار
ده تویته وه و په نجا هه زار پيشمه رگه ده سته و ئه ژنو و بی ده سته لات
داده نیشن؟!

له دواى ئه و پيکه وتنه شه وه رژيمى شا که وته خو و گومانى
له هه رکه سيک بېوايه ئه و ده ستگيرى ده کردو به ره و چاره نووسىکى نادیار
راپيچى ده کرد...!!

مه حموود و خانه واده کانى خزمى ده ستپيشخه رى بيان کرد و بېريارباندا
بگه رينه وه بو هه له بجه ...

له رپيگه ديمه نى زور دلته زين و جه رگ بېريان ده بىنى “ خه لکى به ده م
گرىانه وه سواری مه کينه و جيب ئوتومبيل ده بوون و به سه لتى يان
به چه ند شپه يه که وه ده گه رانه وه و هه ست کردن به شکستيش زال بوو
به سه ريان دا .....!!

به يانى به رى که وتن و سه ر له ئيواره گه يشتنه مه رزى ته وي له و
خه لکىکى زور گه را بوويه وه و بارانيش به ليزمه ده بارى ، سه رجه م ئه و
خه لکه گيانيان له قور و چلپاودا غه رق بوو بوو...!!

ناسياو دوسته کان يه کيان ده گرت و بى ئه وه ي زامى يه کترى
بکوليننه وه ده گريان و باوه شيان ده کرد به ملي يه کدا ...!

حه سه نه ئه فه نى و خانه واده که شى له وپه رى مه رزه که وه ده رکه وتن و
مه حموود به پرۆشه وه له گه ل ميرزا و سوڤى دا چون به ره وپيريان و
باوه شيان پيدا کردن ، ده ميک بوو حه سه نه ئه فه نى له ئۆردوگا نه ما بوو و
له رپيگای خزمانى ئيرانى يه وه له مالىکى سادها جى گير بوو بوو له سنه ...

گه رانه وه ي ئه ویش نيشانه ي نائوميد بوونى سه رجه م خه لکه که بوو،
بويه کاتى ميرزا باوه شى پيدا کردو پرسى يارى گه رانه وه ي ليکرد ئه ویش
به به يتيک شيعر وه لامي دايه وه و وتى :
له ناو جه رگه ي شکستا ده تليمه وه

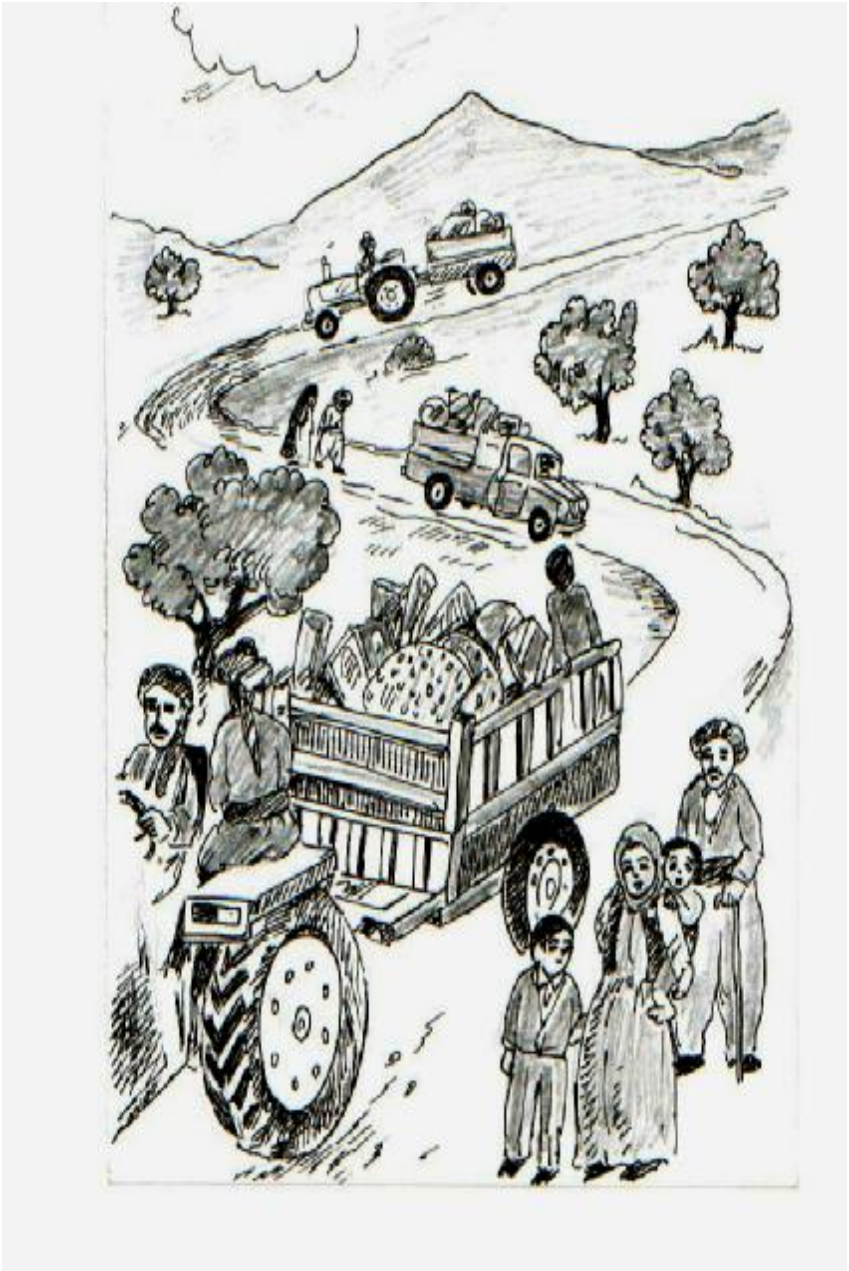
بو کوى بچم؟! ناچارم بگه ريمه وه !!

ئەو شەھەش يەككە بوو لەشەھوانى مەرگ ئامپز و خەلكى بەسكى
برىسى و پەش و پووتى يەھە تەبەيانى ھەل دەلەرزىن، خەلكى تەويئەش
جوامىرانە ھاتن بەدەم ئەو خەلكە ئاوارەو بىئەھەو و سىوچوار مال
يان دەبردە لای خويان و ئەھەى لەتوانا ياندا بوايە خزمەتيان دەکردن...

خانەوادەى مەھموود و مېرزا و حاجى سەيفە و ھەسەنە ئەفەنى
سەريان کرد بەيەكدا و لەمائىكدا لايان دا... ئەو پۆژە رېگەيەكى دووريان
بەرى بوو، سەرما و سۆلەيەكى زۆریش چوبوو بە لاشەياندا و دانە
جورەيان پىكەوتبوو...! مائەكە تەنھا كاسەيەك ماستيان مابوو... بەچەند
مووچەيەك نانى ھەورامى يەھە بويان ھينان و يەكى چەند پاروويەكيان
بەركەوت و بەسكى برسى تەبەيانى لەژىر بەتانى دائەم ديواو ديويانكردو
ھەمووش ھەر دەگريان و تاساوى ژىر كاريگەرى ئەو شكستە گەورەيە
بوون...!

لەگەل پەوانەھەى شەويشدا خەلكى كەوتنە خو و تا دەھات تەويئە
زياتر قەرەبالغ دەبوو، لەو كاتەشدا بوو ھەوالى تالان كردنى فرۆشگا
گەورەكەى بيارە بەناو خەلكى دا بلاوبوويەھە و ھەريەك لە دلسۆزان بەجيا
تير بو ميللەتى كورد گريان، چۆن نەفسىيەتى ئەوئەندە نزم بوو و دەست
دەبات بو ئەو مالەى تا دوينى بە پيرۆز و مولكى شوپرشى داناوھە
خزمەتى كردون...!

بەناچارى خانەوادەكان سواری مەكینە بوون و ملی رىيان گرتو
گەرانەھە بو ھەلەبجە...

خوارەحم هەرچەند هەوڵی دەدا و دەکۆشا توانای نەبوو ئەو هەوال و
 فەرمانانەى سەرکردایەتى لەبەر و هۆشىدا جیگیر بکات و لەبارىکى
 دەروونى یەكجار ئالۆزدا دەژیا...

پیشمه‌رگه پیش ریکه و تنامه که شانازی یان به چه که کانیان هوه ده کرد ،
 به لام هەر دواى ئەو ریکه و تنامه یه چهك فەرى دەدرا و کەس خۆى نەدەکرد
 به خاوهنى...!

حه‌مه‌ئەمىن ته‌ویله‌یى زوو په‌یوه‌ندى کرده‌وه به‌رژیم و له‌سه‌ید سادق
 چه‌كى وەرده‌گرت له‌پیشمه‌رگه له‌گه‌ل ئەفسه‌رانى پ‌ژیمدا...!

خوارەحمی هه‌میشه‌ی ته‌ویله‌گیرى خواردبوو ، هه‌والى سوڤى برائى و میرزای
 زاواى بیستبوو گه‌راونه‌ته‌وه بو هه‌له‌بجه و هاوه‌له‌کانیشى تاكو ته‌راما بوون
 خۆیان ته‌سلیم نه‌کرد بیته‌وه...!

ناچار ملی رى‌گرت و به‌ره‌و سه‌ید سادق كه‌وته‌رى ، هاوه‌له
 دیرینه‌كه‌ی له ژیر خیمه‌كه‌دا بوو له‌گه‌ل ئەفسه‌رىك دا و هه‌ستا له‌به‌رى و
 باوه‌شى پیداکرد ، ئەویش خۆى پى‌نه‌گیرا و زۆر گریا...!
 حه‌مه‌ ئەمىن ده‌ستى خسته‌ سه‌رشانى و وتى:

- خوارەحم بیرىك له‌خۆت بکه‌روه‌ ته‌مه‌نت ئەوه‌نده‌ی به‌به‌روه‌نه‌ماوه‌
 تاكه‌ی ئاواده‌ژیت...؟! زۆرمان کرد بو کورد ، سه‌رکردایه‌تى خۆى فەرى
 داین و دواى هیئا به‌و شوپ‌رشه‌ مه‌زنه‌...!

ئنجا خوارەحم خواحافیزى له‌ حه‌مه‌ ئەمىن کرد و گه‌رایه‌وه بو هه‌له‌بجه
 و له‌ویش ئۆقره‌ی نه‌گرت و به‌یانى یه‌كه‌ زوو خواحافیزى کرد و به‌بیانوى
 کاروکاسبى به‌جى هیشتن ، ئەوانیش زۆر هه‌ولیان دا بمینیته‌وه‌ لایان

به‌لام بی سوود بوو ، دلی هه‌که‌ندرا بوو له‌هه‌له‌بجه و ئه‌و ده‌وروبه‌ره و
ریگه‌یه‌کی نادیا‌ری گرت‌ه به‌ر...!

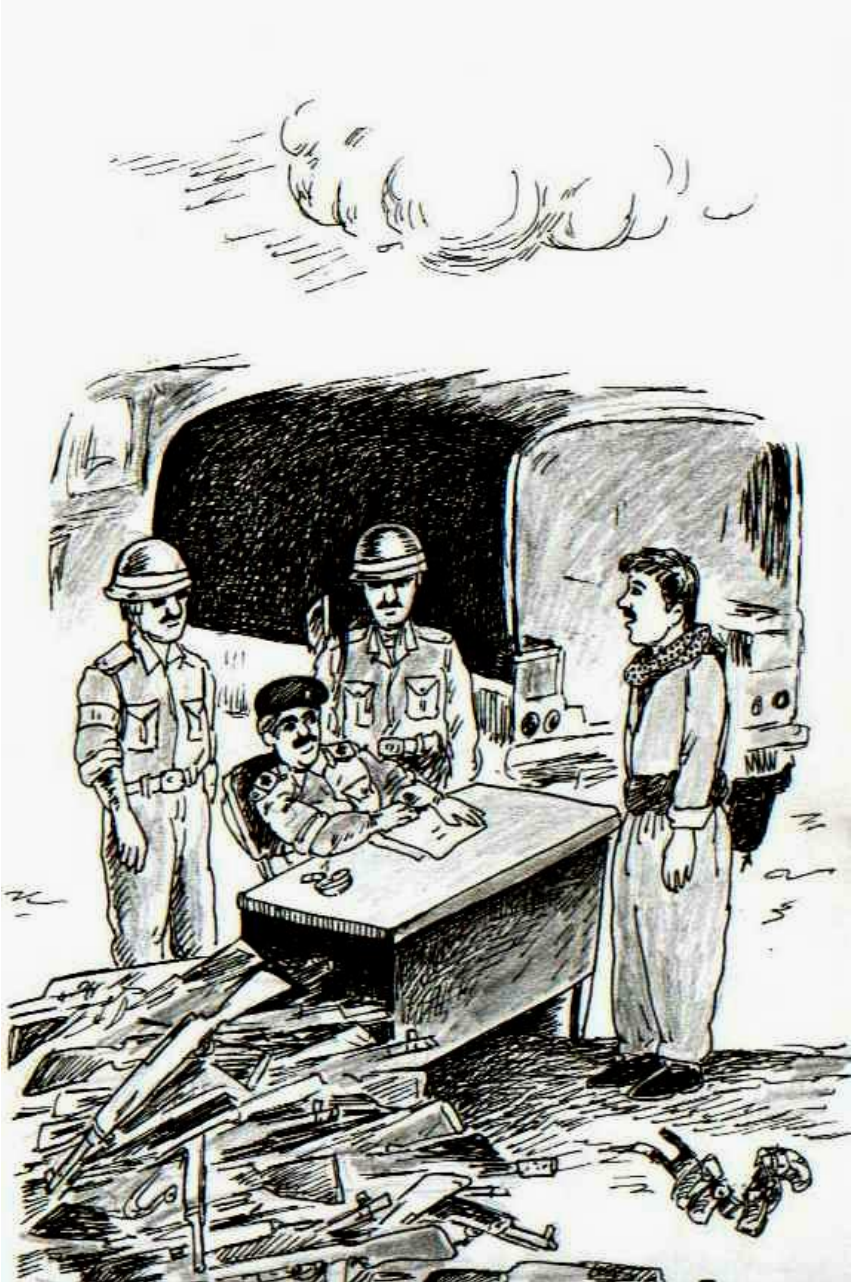
* * *

مانگیك پژی‌م له‌سه‌ید سادق مایه‌وه و خه‌لکی دام و ده‌زگا‌کانی
حکوومه‌ت ده‌بوو بی‌ن له‌وی ناو نووس بکری‌ن و ئه‌وسا بگه‌رینه‌وه مال و
حالی خو‌یان...

دوای ته‌واو بوونی ئه‌و مانگه‌ خه‌لکی له‌چاوه‌پروانی‌یه‌کی کوشنده‌دا
ده‌ژیان و هه‌والی گه‌پانه‌وه‌ی هی‌زه‌کانی پژی‌م له‌هه‌له‌بجه‌دا بلا‌وبوو‌یه‌وه ...
پژی‌میش هی‌زه‌کانی به‌چه‌ند قافل‌ه‌یه‌کی سه‌ریازی به‌پری‌کرد و سه‌ره‌تا
ده‌بابه‌کان پروه‌وه عه‌نه‌ب چوون و له‌ناوشاردا نمایشی‌کیان کرد و یه‌کیك
له‌ده‌بابه‌کان ها‌وولاتی‌یه‌کی هه‌ژاری خه‌لکی شاری کرد‌به‌ژیره‌وه‌و ئه‌مه‌ش
وه‌ک چاو‌ترساندنیک‌ی خه‌لکی وابوو ...!

ئنجبا سه‌ریازگه‌که‌یان دانایه‌وه و ده‌بابه‌کانیان له‌ده‌ره‌وه‌ی شاردا
جی‌گیرکرد و دام و ده‌زگا جاسووسی و سیخو‌پی‌یه‌کانیان گه‌پانده‌وه و
پرووی گه‌شی شار ماته‌مین‌ی و کو‌ست که‌وتووی کرایه‌وه به‌به‌ردا...!

بہشتی سنیہم

(1)

شارى هميشه شوخ و شنگ ئاوه دانى تى كه وتبوويه وه و دهنگاكاني
به عيسيش به ليشا و له ملاولاي شاردا په گيان داكو تابوو...

رووداوى هره سهينانى شوپش د پروونى ميله تى كوردى تووشى
شكست و پروخاندن كردبوو... پزيميش نه خشه يه كى واى داپشتبوو
ئه وشاره جوانه بكات به مؤلگه ي به دپه وشتى و په فتارى نزم و هموو
جوړه كاني خراپه ي تيدابلاؤ بكات وه...

ئهم مرامه ش هه رجاره به چه شنى ديارى دده او پياوانى ئه لقه له گوى
رژيم نه ده سره وتن و جى به جى كردنى فرمانه كاني سه ددام جى گه
ململانى و پيشپر كى يان بوو...!!

سه رها تا رژيم ده سته يه كى له په وشت نزمه كاني خو ي كو كرده وه و
له چوارچيوه ي تيبكى سىركدا له هه له بجه نيشته جى كردن...

تپيه كه پيكه اتبوو له نافرته سوزانى و پياوانى په وشت نزم و
له بنه په تيشدا مه لها بوو ، خه لكى هه رزوو دهر كيان كرد به و هه و له ي رژيم و
به زرنگى يه وه مامه له يان له گه لدا كرد... شه وانه خه لكى تاك و ته را روويان
تى ده كردو داو ين پيسى و ئاره ق خوار د نه وه ي تيداده گيژدرا... عادلى حه مه
شاره زوورى يه كيك بوو له وانه ي ئامشوى ئه وى يان ده كردو له ناو خه لكى دا
په نجه يان بو دى ريزده كردن... پزيميش دريغى نه ده كرد له قهره بالغ كردنى
به پياوانى سه ربه موخا به رات و ئه من و دهنگا حيزيه كاني به عس و
ئه لقه له گويكاني له جاش و پياوانى سه ربه سريه كاني ئيستخبارات ...

خه لكى دانيشتوى شار له حه يا و شه رفه ي كچ و كوپه كانيان ده ترسان و
هميشه به ئاه و حه سره ته وه باسى ئه و پرووداوانه يان ده كردو له نيوان
هه لچوونى د پروون و ويژدانيان گيريان خواردبوو، بى ده سته لا تيش

له ناست حکومه تدا په روباالی کردبوون له وهی بتوانن هه لویستیکی توله و
هه پروون کردنی نه و دهنزگایه بگرنه بهر ...

کردنه وهی مه لهاکه و پرکردنی شار له سیخوړو کاسه لیسه کانی پژییم
سیمای جوانی نه وشاره ی شیواندبوو و ئارامی و ئاسایشی لی هه لگرتبوو،
دیسان بییری بهر بهر کانی و توله و به گزآچوونی پژییم دهستی
پی کرده وه...!

هه نگاوه کانی پژییمیش بی سره وت بوو... صه دام له دوا ی ریکه و تننامه ی
جه زائیر خوی به سرکه و توو داده ناو له سره تاپای ولاتدا نه لقه له گویکانی
بلا و کردبوویه وه و نه وهی له سالانی پییشوودا بو ی وه بهر نه هاتبوو
به ئاسانی دوا ی هه ره سهیانی شوړش که و تبوویه بهر دهستی و هه موو
عیراق له ژیر چنگی دا به یه کجار خر کردبوویه وه...!

مه حموود هه میشه پییش پرودانی کاره ساته کان پییشینی ده کردو
به و مامه لانه ی پژییم دا بو ی دهرکه و تبوو نیازی باش نییه و نه و زلم و
سته مه ش ده بیته مایه ی زلم و سته میکی ترو، نه گهری بهر بهر کانی دیته وه
بیرو هوشی خه لکی، خو هیشتا زامه کانی شوړشی هه رس هاتووش
ساریژنه بوونه وه، هه رس و شکستی 74 نه لقه یه کی به تالی له ژیانی
خه لکی دروست کردبوو“ له لایه که هه ستیان به شکست ده کردو له لایه کیش
پژییم وه که هیژیکی زورداری سته مکار په نجه کانی له گهردنی میلیه تی
زه بوون و بی نه و توند کردبوو و نه دیده ویست هه رگیز کوردستان ئاسایش
به خو یه وه ببینیت...!!

خه لکه که به وینه ی ئاو یکی له کول هه ست و نه ستیان هاتبووه جو ش بو
حالی خو یان و، ئامیزیکی دل سوژو نه مه کداریان به دی نه ده کردو

ناچار بیون به چه شنی پیئشوو په نابهرنه بهرچه ک و به زهبری چه ک
مافه کانیان له پزیم بسینه وه...

تاک و تهره له ملولا ده بیسترا پیئشمرگه په یدابوونه ته وه و پزیمیش
فرۆکه و هیزی کتوپری له وچیاو شاخانه ی دهوروبه ری هه له بجه و هه ورامان
ده گهراندو له ناو شاریشدا سیخوړو سه رجه م دامو دهنزگاکانی نیوشاریان
داپوشی بوو...!!

شه وان مه حمود له مال ه وه داده نیشته و خه ریکی خویندنه وه ده بوو ،
یا خود نامینه و منداله کانی ده دواندو یاری گروگالی له گه لدا ده کړدن...!

ناسکی کچی گورانکاری یه کانی ژیانی هه ل ده سه نگانده و پرسپاری
زوری ناراسته ی باوکی ده کړد، کرمانجیش تازه گروگالی ده کړدو
بابه و دایه ی له زار ده هاته دهره وه... بوونی نه م دوو منداله ش ژیانی
مه حمودیان گورپیوو ، داهاتوویه کی پرشنگداری بو دارشتیبوون... به لام
ژیان له ناو نه وه موو پیلان و گیره شیویندی یه دا نه سته م بوو ، یان شه ر
فرۆشتن بوو به نه فس و کیش کړدنسی بوو به ناو مه ترسی و
نارچه ته یدا...!

مه حمود به و هه سته ناسکه ی و پوئشنبیری یه که ی له گه ل هاوه له کانی
هه ولی دده له ناستیکی پیو یستدا بن و که سایه تی یه کی دارپژراو بنیات
بنیت که هاوشانی گورانکاری یه کانی قوناعی نوی بیت، تابوشی ده کړیت
بانگه وازه که ی ناشکرانه کات و له بهرگیکی نه یینی دا بیخاته پروو...

هه ولیکی بیوچانیسی دده له پیناوی نه وه دا ناگاداری پرو دواوه کانی
ناوشاریبیت و له نزیکه وه خه لکی بناسیت و دابه شیان بکات به سه ر
ته وهره کانی بیریداو هه ریه ک به پیی توانا و ناستی خو ی بدوینیت ...

لەو پوڭزانەشدا باسی مەلھاكە سەرباسی مەجلیس و دانیشتنەكانی
خەلكی بوو...

سەرەپای ئەو هی پیاوانی دەزگای موخابەرات شەوانە ئەم بئكەیهیان
كردبوویەو و ئافەرەتی سۆزانیان لەمیسرو بەغدادەو بو هیئابوو “
دەیانویست لاوكانی شار بەم كارانەو سەرقالبن و جاریکی تر بیر
لەشۆرش و حالی ویرانی ولاتیان نەكەنەو، عەسریك لەگولان نزیك
مەزاری شەخسەكە چادریكیان هەلداو بەموكەبەرە نمایشی سەمای
ئافەرەتانیان كردو پیاوانی سەر بەرژیم لەپیزی پێشەو دانیشتن و
ژمارەیهكیش لەدانیشتوانی شار لەهەرزەو مندال و جەحیل كۆبوونەو
لەدەوری چادەكەیان...

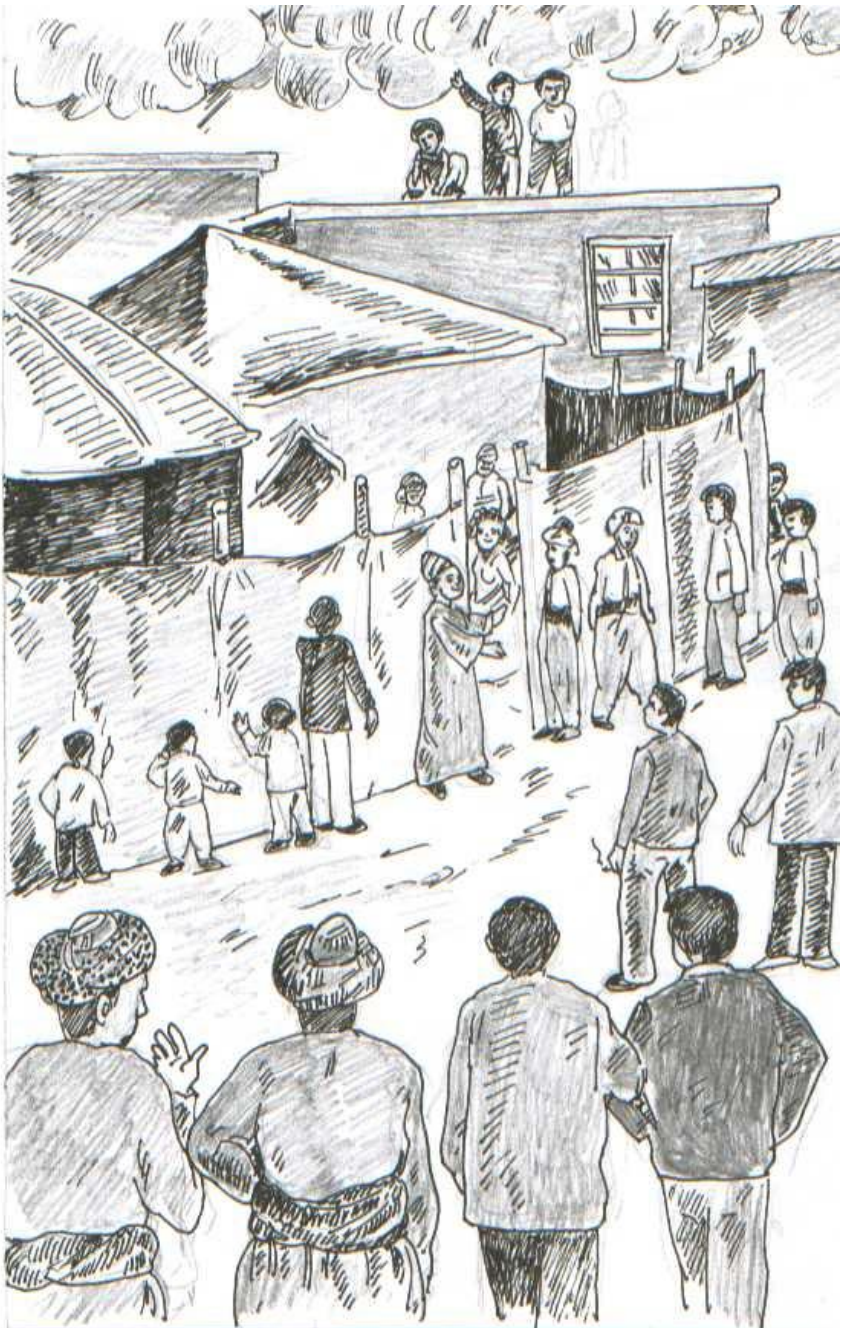
ئەو عەسرە هەوریکێ رەش ئاسمانی شاری داپۆشیبوو ، خەلكی
لەناوشاردا مقومقویان بوو لەسەر پروداوكانی دەوری شەخسەكەو
هەریەك لەبەر خۆیەو دەییوت: خوا غەزەبمان لی دەگریت... ئەم شارە
غەرقی غەزەب دەكات...

ورده وردەش باران دەستی پیکردو دەنگی چەخماخە سەماکە
شیواند بەسەر یەكداو ئەو نەدی پی نەچوو تەرزەیهکی گەورە
بەخەستی دایکرد، تەرزە و اهەبوو روبە کیلویەك زیاتردەبوو...! جامی
ئوتومیلی دەشكاند، خەلكیش دەستی بەسەر یەو دەگرت و تابوی دەكرا
هەولی دەدا بچیتە ژیر پاسیر و پەنایەك تا ئەو غەزەبە دەنیشیتەو...

دوای ئەو هی تۆفانەكە نیشتەو خەلكەكە وەك لەمەرگیك زنگاریان
بوویت ئاوابوو ، هەریەك شوكری خوای دەكردو، جامی غەزەبی دەپژاند
بەسەر ئەو تاقمە سۆزانیەدا كە رژییم هیئابوو و سووكایەتی كردبوو
بەمەزاری شیخ و ویستبووی شاری هەمیشە پابەند بەبنەماكانەو

بشيويڻيٽ... بويه ئهه ههسته زال بوو بهسهر خه لکه که داو کو بوونه وهو،
له ماوه يه کی کورت و که مدا هه لیان کوتايه سهر چادری تا قمه که و
تالانیانیکردو، پیکدادان له گه ل پیاوانی پژیما به خهستی بهرپابوو ،
ئه وهندهی نه برد خه ریک بوو سه رجه م شار بگریته وه “ به لام پژییم که وته
خوی و ثافره ته کانی کو کرده وهو به نامیره موسیقی به کانیا نه وه سواری
ئوتومبیلی کردن و له شار دهری کردن...

ئهه کاره ساته ش به کهم پرودا و بوو دواي هه ره سهینانی شوپرش و
گرنگیه کی تایبه تیی هه بوو له نه فسی خه لکی دا...

(2)

دسته سهره تاییه کانی پیشمه رگه له پیکخستنیکه نوی دا خویان سازدابوو یه وهو بهرده وام هه ولی راکیشانی سهرنجی خه لکی بیان دها به لای خویانداو گفتوگۆی گهرم و گوپ دهکرا له سهر چه شن و شیوازی ئه و جموجووله ی ناو نرابوو به شوپشی نوی...

عوسمانی میردی خه راما ن له نزیکه وه تیکه له به پیزی پیشمه رگه بووبوو... جاری واهه بوو به دوو شهو و سی شهو له و گوندانه ی دهوری هه له بجه ده مایه وه و خه راما ن و منداله کانی به ته نیا به جی ده هیشت...

خه راما نیش ئه م ریبازه ی میرده که ی گرتبووی بووبوو به مایه ی مه ترسی و دله پراکه بو ی و، زورجاریش دهسته یه ک پیشمه رگه هه لیان ده کرد به مالد او له گه له عوسماندا تانیوه شه و قسه یان ده کرد و له گه له شه به نگه ی به ره به یاندا به بی چه له شاردا ون ده بوون و شه وان ده گه پرانه وه بو مالی عوسمان...

زور نیگه ران بوو له ده ره ئه نجامی هه له سوکه وتی میرده که ی، ده ترسا و زاتی ئه وه شی نه ده کرد به ئاشکرا ده رگای ئه و باسه و الابات له گه لیدا و نیگه رانی خو ی بو ده برپیت... مه ترسیداری ئه و جو ره کارانه ش سو ی یه کی ئیگجار کاریگه ری له دل ی دا دروو ستکردبو و "هه رکه به کری میردی و ئه رسه لانی پووری بیر ده که وته وه سه ری گیژی ده خواردو له تاوا ده رگای ژوو ره که ی له سه ر خو ی داده خست و تیر ده گریا و به به ژن و بالای میردی جوانه مه رگ و کوپی هه تیوی دا ده لالایه وه...!

له و ماوه یه دا شه و نه بوو عوسمان میوانی پیشمه رگه ی نه بیته، یا خود له مال نه چیتته ده ره وه، ئه وه شی زیاتر خه راما نی بی تا قهت کردبو و ئه و تووژانه بوو که له نیوان عوسمان و هاوه له کا زی دا ده کرا و بو نی یاخی

بوونی لی‌ده‌هات به‌سەر هه‌موو به‌هاوقیه‌میکى به‌رزو، بنیاتنانى فیکرى له‌سەر بنه‌مايه‌کى (مارکسى - لينينى)...!!

جاریکیان گویى له‌عوسمان بوو ده‌یوت به‌یه‌کیک له‌هاوله‌کانى :

— ئەم شوپرشه‌ ده‌بیئت جیاوازییئت له‌شوپرشه‌کانى پێشوو...! شوپرشه‌کانى پێشوو شوپرشى عه‌شایه‌رو نه‌خوینده‌واران بوو، بناغه‌کانیان پووچهل بوو بۆیه‌ هه‌ره‌سیان هیئا ...! به‌لام شوپرشى نوێ ده‌بیئت بناغه‌کانى له‌فهلسه‌فه‌ى مارکسى - لينينى‌یه‌وه‌ ریگه‌ى به‌ستبى و تواندنه‌وه‌ى فیکروهوشى لاوان بیئت تیايدا...!

هاوله‌که‌شى زیاتر لایه‌نى شاراوه‌ى ناو شوپرشى نوێى ده‌رده‌خست و ده‌یوت:

- شوپرشى ئیمه‌ شوپرشى تۆله‌یه‌...! ده‌بیئت بیه‌ن به‌پرشیک له‌ناگرو به‌ریه‌ن له‌ جه‌سته‌ى دوژمنه‌کانمان و هه‌رگیز ره‌حمیان پى‌نه‌که‌ین...
ئنجا به‌دوو‌رودریژى باسى بوونیان ده‌کردو هه‌ولیان ده‌دا له‌دوو توىى فهلسه‌فه‌ى مارکسىزما بوون پیناسه‌بکه‌ن و به‌گرنگیشه‌وه‌ باسى چین و ماویان ده‌کرد به‌تایبه‌ت کاتیك ناماژهیان به‌قسه‌کانیان ده‌کرد و به‌رگیکی پیروزیان ده‌کرد به‌به‌ریداو پاده‌مان له‌سه‌رى...!!

خه‌رامان به‌م قسانه‌ دلته‌نگ ده‌بوو، چارى نه‌بوو، عوسمان بۆ خووشى زۆرباش نه‌بوو له‌گه‌لیداو هه‌میشه‌ ئه‌وه‌ى ده‌دایه‌وه‌ به‌چاوى‌دا که‌ به‌زۆر خووى سه‌پاندوو به‌سه‌ریاو له‌باوردوخیکی ئالۆزدا ناچارکراوه‌ بیه‌نیئت...!

له‌راستیشدا ئه‌و گۆزانه‌ى پروی کردبوویه‌ عوسمان به‌ته‌نها جیگه‌ى سه‌رنجى خه‌رامان نه‌بوو“ به‌لکو هه‌ریه‌ک له‌عومه‌رى برای و حاجى سه‌یفه‌ش بیئاقت بوون و زۆرجار تووشى ده‌نگ به‌رزکردنه‌وه‌ده‌بوون

لهگه‌لی و بۆماوه‌یه‌ک ده‌نگیان له‌گه‌ل داده‌بێ...

کۆبوونه‌وه‌ی ئەم هۆکارانه پالنه‌ریکی کاریگه‌ربوون له‌سه‌ر خه‌رامان و وایان لێکرد ئەم باسه‌ لای مه‌حمود بکاته‌وه به‌و هیوایه‌ی چاره‌سه‌ریکی لاده‌ست بکه‌ویت و، بتوانیت پڕۆلیکی باش ببینیت له‌چاره‌سه‌رکردنی ئەو بۆسه‌یه‌ی عوسمانی تی‌که‌وتوو... مه‌حمودیش سه‌روبنی فکری شوپرسی نویی کردبوو، شاره‌زابوو له‌ فکری کۆمه‌له‌و به‌ده‌ره‌نجامیکی ناسایی ده‌دا له‌قه‌له‌م و، پشپوو کهلینی بی‌شوماری له‌و شوپرشه‌دا دۆزیبوویه‌وه و ده‌شت‌سا ئەو باسه‌ بکاته‌وه به‌ناشکرا و خراپ بشکیته‌وه به‌سه‌ر په‌یوه‌ندی خوشکه‌که‌ی له‌گه‌ل می‌رده‌که‌ی‌دا، به‌لام هانا‌بردنی خه‌رامان بۆ مه‌حمود بواری‌نه‌دا و ناچاربوو میوانداری‌یه‌کی زاواکه‌ی بکات و به‌شپوه‌یه‌کی ناسایی قسه‌و‌باس بکه‌ن“ سا به‌لکو بتوانیت ئەوه‌ش بدات به‌گویی‌دا و سنووری‌ک بۆ په‌فتاره‌کانی دابنیت...!!

به‌لام له‌گه‌ل به‌یه‌ک گه‌یشتنی هه‌ردووکیاندا عوسمان بواری‌ نه‌دا و له‌یه‌که‌م ساته‌وه ده‌ست پێشخه‌ری‌کرد و به‌بیزاری‌یه‌وه په‌خنه‌ی گرت له‌ کۆمه‌لگه‌ی کورده‌واری و به‌تایبه‌ت شیخ و مه‌لا و ته‌کیه‌و خانه‌قاکان و وتی:

– ده‌بی‌ت میلیه‌ت ده‌ستتیک به‌خۆیدا به‌ی‌نیت و له‌بنه‌ره‌ته‌وه گۆرانی‌کاری دروست بکات... من نازانم ئەم ته‌کیه‌و خانه‌قانه‌ چ پڕۆلیکیان هه‌یه‌؟! به‌خوا حاجی قادری کۆیی راستی وتوو:

خانه‌قاو شیخ و ته‌کیه‌کان یه‌کسه‌ر

پیم بلین: نه‌فعیان چی‌یه‌ ناخه‌ر

غه‌یری ته‌علیمی ته‌نبه‌لی کردن

جه‌معی ئەملاک و خه‌زنه‌ کۆکردن

مهحمود بیئوهی پرابمیئیت له بهرامبهر ئەم بهیتهی حاجی دا وتی :
— بهلام تۆ تهنها ئەو چەن بهیتهت هیئاکه له بهرژه وهندی فیکری
مارکسیزم دەدوویت و مه بهستهکی حاجیت له ناو فیکری خۆتاندا فهوتان ،
ئوه تا ههردوای ئەو بهیتانه حاجی قادر دهلیت :

— بۆچی فەرموویه تی نه بی ئەمین :

اطلبوا العلم ولو بالصین

نیرومی لهم هه دیته فەرقی ذییه

گەر مه لا نه هی فەرموو دینی ذییه

ئهو دوو بهیتهش ئاماژهیه که بۆ راست کردنه وهی په یامی خانه قاو
ته کیه کان و ئاراسته کردنیان به ره و بنه مایه کی زانستی تا مروقه و کومه لگه
سوودی لیۆه بگریت ...

عوسمان هه رچه نده دووراو دوور مهحمودی ژن برای دهناسی به لام
قهت و اگومانی نه برده بو و ئه وه نده شاره زابیت و خیرا له سنووری ئەو
بهیته دا بیگریت و مۆله تی نه دات ببووریت به سه ریا ، بویه ترسیکی بۆ
دروست بوو ئەو گورج و گوژی یه ی نه ما له سه ره تا وه
هه یبوو ... مهحمودیش به هه لیکی باشی زانی و ئەو جا پرووی تی کردو
وتی :

— كاك عوسمان و ابزانم هه موو كوین له سه ره وهی ئەم میلله ته ماف
خوراوه و له دیر زه مانه وه چاوبه سستی لیده کریت و مافه کانی پیشیل
ده کرین ، به لام چۆنیه تی به رگری کردن له و مافه و داوا کردنی جیگه ی
تیپرامان و قسه له سه رکردنه ...

مهحمود بینی عوسمان گوئی گرتوو ه بۆ قسه کانی و به رده وام بوو و

وتی :

– میلله تی ئیمه که سایه تی یه کی وه های نیه بتوانیت له سه ر پی ی خوی رابوه سستی و به رهنگاری دوژمنی باوه کوژی چه ند ساله ی بیته وه... بنیات نانه وه ی که سایه تیش به یاخی بوون به سه ر قیه م و به ها به رزه کاندانا بیته... نه وه ی تو ده یلیت له و ولاتانه ی پیاده ش ده کریت شکستی هیناوه... نه وه تا پروسیا ئالتونی دانراوی ده فروشیته تا نان په یدابکات بو گه له که ی و له برسانه مرن... سه دان قه یرانی گه وره ش پرو به پرووی ولاتانی مارکسیزم بوته وه و گه ل و نه ته وه کانیا ن نه فره ت ده که ن له مارکس و لینین و نه و چاره سه ره ی له بن سه ری نه وانه وه دیت...

عوسمان نه م قسانه ی به جوړیک له شکست داده ناو به بیزار ی یه وه وتی:
 – نه ی چاره سه ری ئیمه به دو اکه وتووی و کو نه په رستی ده کریت...؟!
 یان به...!!

مه حموود قسه کانی پی پری و وتی:

– تو تو وره مه به برام... ده زانم دلگه رمی له سه ر قسه کانی خو ت و به تاکه چاره سه ری داده نیته له بیری خو تدا ، به لام ده مه ویت گفتو گو یه کی هیمن و له سه رخو بکه ین... ئیوه له نه نجامی زولم و سته م و شکسته وه به رپا بوون... نه م حاله ش له بنه رتدا جیگه ی سه رنجه...! مرو قه نابیته له ژیرکاریگه ری زولمی به رامبه ردا هه نگا و هه لبرگیت به ناراسته ی دژوار ، به لکو ده بیته هه نگا وه کانی ئاسایی بن و له تو یژینه وه و لیکو لینه وه یه کی قووله وه سه ری ان گرتیته...!!

– به لام نه و شو پر شه ی ئیمه گیانی کور دایه تی و قور بانیدانی سه ره له نوی بووژانده ته وه ، خه لکی پی شوازی له پی شمه رگه کانمان ده که ن زور به په رو شه وه... ئیمه ش زاده ی روژو دوو روژ نین به وه ی نه و په یره و پروگرامه مان دانا بیته به شیوه یه کی سه ری یی...

— من وا دەبىنم ئىيۈ ھەلسۈكەوتەكانتان ئاۋىتەى فىكىرى ماركىسى
لېنىنىيە ، ھەر لەو دىدوبۇچۈۈنەشەۋە بۇ مروۋ دەروانن و لەماددە گەرايى
زىاتر ھىچ بەھايەك نابىنن...! ئەمەش جىگەى پىرسىيارەو دەتوانىن بلىين
لەناچارى و بەرامبەر زولم و ستەمدا ئەو ئاراستە كتوپرەتان گرتوۋە و
ھەلەكانى شۇرپشەكانى پىشوو لەبەرگىكى نوىدا ئەمجارە دووبارە
دەبنەۋە...

ئەم دەستەۋازەيەى دوايى ۋەك خەنجەرىك و ابوو لەسەر دلى عوسمان و
پىى تىكچوو، بەلايەۋە عەيب نەبوايە دەھات بەگژ ژن براكەىدا بەلام دانى
بەخۇداگرت و وتى:

— ئەو قسانە بۇچوونى كەسانىكى كۆنەپەرستەو ئەوانەى ھىشتا
لەدەۋرى ئەلقە ونبوۋەكانى مېژوو دەسوورپنەۋە و باكيان نىيە بەسەر
گۇرپانكارىيەكانى كە ھاتوون بەسەر كۆمەلگەى مروۋقايەتىدا، پىم سەيرە
مروۋقىكى خويندەۋارىۋەك تۇ ئاۋايرىبكاتەۋە...!

مەحمود وىستى زاۋاكەى ساردىكاتەۋە و زەردەخەنەيەك ھاتە سەر
لېۋەكانى و وتى:

— مېژووش ھەر جارە لەبەرگىكدا دووبارە دەبىتەۋەو ئەو كۆمەلەيەى تۇ
باسى دەكەيت يەكىكە لە ئەلقە ونبوۋەكانى مېژوو... دواى ھەزاران سال
دىسان لەبەرگىكى نوىدا بۇمان زىندوو دەكەنەۋە...

عوسمان بەم قسەيە زىاتر گرى گرت و وتى:

— مامۇستا ئىمە تاكە كۆمەلەىن دواى ئاش بەتال بەرگرى دەكەين
لەخاك و مىللەتى خۇمان، نازانم چۇن پۇشنىرىكى ۋەك بەرپىزت ئاۋا
پىناسەمان دەكات!!؟

مەحمود ئەمجارە لەناخەۋە بىرارىدا كەمىك دلنەۋايى بكات و وتى:

— بابە ئىۋە جىڭەي فەخروشانازىن و دژ بەو دوژمنە ناپاكانە قوربانى دەدەن، بەلام بنەماي بيروبۇچوونتان قسەي لەسەر ھەيە ، ئەمەش بابەجى بەھلىن بۇ پۇژگارو ئەو بەتەنھا بەسە چارەسەرى بكات...!

عوسمان بەم دەستەواژەيەي دوايى گەشايەوہ ، گەرچى مەحمود لەبەرخاترى خوشكەكەي دلنەوايى کردو بەشى ئەوہي تىداھيشتەوہ بتوانىت ئامۇژگارى بكات و مافى خوشكەكەي بەشيۋەيەكى ناراستەوخۇ بخاتە پيش چاوى ، عوسمانيش دەرکى بەمە کردو ھەرزوو بۇ روپامايى مەحمود وتى:

— دلنباہ ھەمووشتى لەجىي خۇيدا دەيىت...!

مەحمود لەمەزىاتر دىژئەي نەدا بەقسەكان و وتى:

— ئومىدەوارم و ابيت...!

ئىجا مندالەكانى خوشكەزاي دواندو زۆربەگەرمى بەرزانى گرتە باوہش، دەستى ھىنا بەسەرىدا ، لاشى کردەوہ بەلاي ھەريەك لەچنووړو نەسرین و ئەوانيشى بەجيا کردە باوہش و يەكى چەند فلسيكي پيىدان و پاشان خواحافيزى کردو گەرايەوہ بۇ مالى خۇيان.

گەرچى بەشيۋەيەكى گىشتى پازى بوو لەقسەكانى لەگەل عوسماندا ، بەلام ھەركات بىرى لەناواخن وناكارى قسەكان دەکردەوہ بەناراستەيەكى چەواشەي دادەناو گومانى نەبوو لەوہي ئەو قسانە مەرگو ناسۆرىيەكى نويان لەئامىزگرتوہ، داھاتووش زۆر رووداوى سەيرو سەمەرە بەخۇوہ دەبينىت...!

(3)

نازدار له ماله وه خوئی ناماده کردو عه باکهی دابه سه ری داو به گهرمی
باوه شی کرد به فاتی دایکی دا، دایکی شی زور سه ری سوپما له و گهرم و
گوری یهی کچه که یو به دهم سه رسامی یه وه وتی:

– یا نه للاً بو کوی ئیشه للاً...!؟

نازدار که تازه پی ده گه یشته و له هه پهرتی لایتی دابوو، زور له له ش و
لاریدا له نامینه ی خوشکی ده چوو، هه ندیک له سیفته و په وشته کانی
ئه ویشی هه لگرتبوو، به پرووه گه شه که یه وه به دایکی وت:

– ده چم بو مالی ماموستا مه حموود...

دایکی زور متمانه ی به کچه که ی هه بوو، مه حموودی زاوایشی جیگهی
ریزی هه موویان بوو، بویه نکولی نه کردو وتی:

– سه لامیان لی بکه... زوو بگه پیره وه و دوانه که ویت...

نازداریش توند له چکه که ی سه ری هه لبه ست و عه باکهی ئالاند
به خویه وه وتی:

– دایه گیان خه مت نه بیته... خواحافیز...

له گه رهک هاته دهره وه به تووله ریگه یه کدا تیپه ری و چه ند کولانیکی
بری تاگه یشته سنووری گه رهکی کانی عاشقان و به لای مالی خه راماندا
تیپه ری و ویستی به سه ر پی یه وه سالویان لی بکات، به لام چاره ی
عوسمانی نه ده ویست و هه زی به بینینی نه ده کرد، هه چه نه ده وشته ی
عومه ری برای به دل بوو و به لایکی پوح سووکی داده ناو له بوونانه دا
که ریگ که وتبوو چاویان به یه که که وتبوو، جو ره هه ستیکی بو دروست
بووبوو به رامبه ر ئه ولاره و بو ی پیناسه نه ده کراو هه رئه وه نه ده حالی بوو

ههست بهخۆشحالیو دەرۆن سافی دهکات کاتی باسی دهکەن یان
دهیبینیّت...!

ئەم جوړه ههستهش بهشیک بوو لهسهرسام بوون بهیهک و یهک گرتنی
رۆحهکان لهکاروانی یهک ئاراسته‌دا، بهلام بیرى لهو قه‌وارهیه نه‌دهچووه
دهروهو چه‌زیشی نه‌دهکرد دیاردهی پابه‌ندبوونی به‌به‌ها به‌رزه‌کانه‌وه
بشکینیّت یا تیکی بدات...

خه‌یال‌هکانی نازدار هاوتای ته‌مه‌نی بوون و له‌کانگای دل‌یکی پەر
له‌ئ‌ه‌وین و خۆشه‌ویستی‌یه‌وه هه‌ل‌ده‌قولان و ئاو‌یت‌ه‌ی رۆحه‌ پاکیزه
ئاساکانی ده‌سته خوشک و براکانی بووبوو... به‌دهم ریک کردنی
عه‌باکه‌یه‌وه له‌ده‌رگای مائی ئامینه‌ی‌دا... ناسک هاته‌ دهره‌وه‌و باوه‌شی
کرد به‌پووری‌دا... هه‌ردووکیان زۆر به‌ره‌حم و سۆزبوون بۆیه‌کترو ناسکی
بچکۆلانه به‌ساده‌وساکاری هاواری لی‌به‌رزبوویه‌وه‌و وتی:

- دایه... دایه... پوره نازدار هات بۆ مالممان...

ئنجاکرمانجیش له‌خۆشی‌یا پرایکردو وهک خوشکه‌که‌ی بۆ پووری هاته
جۆش و به‌ره‌و‌پووی چوو... نازداریش به‌په‌رۆش بوو بۆ خوشکه‌زاکانی‌و
وهک جارانی پێشوو هه‌ردوو منداله‌که‌ی تا ماوه‌یه‌ک له‌باوه‌ش به‌رنه‌داو هه‌ر
ده‌ینووساندن به‌خۆیه‌وه‌و ماچی ده‌کردن...

مائی ئامینه‌ بۆ خوشکه‌که‌ی‌و چه‌ند ئافره‌تیکی دیکه‌ وهک قه‌ل‌یه‌کی
پته‌و وابوو، هه‌فتانه‌ دووجار کۆده‌بوونه‌وه‌و مه‌حمود فییری قورئان‌و
ئاداب‌و چه‌ند وانیه‌کی که‌سایه‌تی‌ده‌کردن و هانی‌ده‌دان له‌سه‌ر په‌فتاره
به‌رزه‌کان و شیرینی ده‌کرد لایان...

ئ‌ه‌و رۆژه‌ سی‌ش‌ه‌مه‌بوو... له‌رۆژه‌کانی هاوین بوو... مه‌حمود
له‌ماله‌وه‌ چاوه‌پروانی قوتابی‌یه‌کانی ده‌کردو کۆنۆوسی باسه‌کانی

له بهر ده ستدا بو و تاوتوی ده کرد، جار جاریش سه ریکی به رزده کرده وه
و به کتیبخانه که ی دا هه لای ده پروانی و زیاتر پۆده چوو له جیهانه
تایبه ته که ی دا، له بهر خوشی یه وه جار به جار یک دهسته واژیه کی نه ده بی یان
به ییتیکی شیعی دووباره ده کرده وه...

تاک و ته را نه و کیژه هاو ته مه نانه کو بوونه و پاشان نامینه مندا له کانی
به یاری یه وه خه ریک کرد، مه حموودیش له گه ل قوتابی یه کانی دا
دانیشته...

کو نووسی بابه ته کانی نه و پۆژه به چه شنیکی جیاوان له جارانی
رابوردو و دهستی پی کرد، مه حموود سه ربوردیکی باسه کانی خوینده وه و
نه وانیش زۆر به وردی گوی یان لیگرتبوو... ماندوو بوون له چاوه کانی
مامۆستاکه یاندا ده خوینرایه وه و نیگایه کی و اتاداری له نا واخندا
هه لگرتبوو، چاوه کانی واده رده که وتن خه ویان لی تارا وه له ژیر کاریگه ری
واقعیکی تالدا تاساون و بوون به گو می خوین...

وانه که یان سه ره تا به خویندنی چه ند ئایه تیک له قورئانی پیروژ
دهستی پی کرد و مه حموود به دهنگه زولال و خوشه که ی خویندی یه وه و
له سه ر ئایه ته کان راده وه ستا و زیاتر پۆده چوو له مانا کانی دا، نه مه ش
هه ستردن به له زهت و تام و چیژی زیاتری ده دا به دانیشته که...

ئنجا چه ند دوو عایه کی به کو لی کرد و نه و جا بابه ته که ی بو
قوتابی یه کانی باس کرد... باسه که ی له دهوری گه ردوون ده سوورایه وه و
پی پلیکانه یه کی لی دا بوو به ره و نه و جیهانه، نه وانیش به سه رسامی یه وه
تیکه ل به جیهانی ده و روبه ر بوو بوون و بی دهنگی تیکه ل بوو به باسه که و
مۆرکی سه ره کی دانیشته که یانی نه خشان دبوو...

خواردبوو به ده دست ناموزاكانى يه وه و پىيان قورس بوو كچ له مال بىته
دهر وه و زوو يه خه يان پى ده گرت و ده يان وت :

- چۆن ده بىت كچىكى عازب بروت بو مالئىكى بىگانه ... بابه خو بى
ساحىب نى يه ... !!

باوكيشى پياويكى ژيربوو ، به هيمنانه چاره سهرى مه سه له كه ي
ده كردو برازاكانى داده مركانده وه بيانو به هانه ي به جى بۇده هيمنانه وه
تاوتا و رازى ده كردن و ديده ي دوور ده خستنه وه له سهر كچه كه ي ... !

ريزانيش كچى كابرايه كه ي بى سهر و به ريوو ، له ريگه ي خزمه تى يه وه
دهگه يشتن به مالى مه حموود و هه ميشه سكالو و درده سهرى خيزانه كه ي
خويانى بو ماموستا كه ي هه لده رشت و شه رى پوزانه ي باوك و داى كيشى
دوو چارى دهنگه دهنگ و نائوميدي به ژيانى كردبوون ...

شليريش دايم سكالو ده كرد له ده ستي باوكى كه گرنگى يان
پى نادات و هه رگيز گوى ناگريت بو داخوازيه كانيان و به دواى ژن هيمنانه وه
ويله و ئاوپناداته وه به لاي منداله كانى دا .

ئه وانه ي تريشيان جگه له نازدار هه ريه ك به ده دست قهيران و گرفتى
خويه وه گه وزابوو " كه هو كه شى پيكهاته ي كو مه لگه و دردو
ئاسه واره كانى نه خوينده وارى و ناروشن بيري بوون ...

مه حموود هه ستي به درده سهرى يه كانى ژيانى قوتابى يه كانى ده كردو
به دل و گيان و تواناكانى له گه ليان ده ژياو هاوخه مى بو درده بپرين و
بى به شى نه ده كردن له رينومايى و هه نديك جاريش كو مه كى ماددى
ئه وانه يانى ده كرد كه ده ستيان كورت بوو ... ئه و خاله شى زياتر شيرازه ي
خيزانه كانى له به ريه ك هه لوه شان دبوو برى تى بوو له له ده ستيانى دلسوزى و

خەم خۆرى بۆ يەك و مشوورو بەھانە ھېنانەوہ لەئانای كەم و كووپىو
ناتەواوى يەكاندا .

عادەتى دەرسەكانىش وابوو چەند كاتژمىرىكى دەخاياندو دواى تەواو
بوونى گشت پرگەكان ئنجا مەحمود كتيىى بۆديارى دەكردن
بيخويننەوہو دواتریش بەجيا خواحافيزىيان دەكردو مالى
مامۆستاكەيان بەجى دەھيشت و بەشەوق و دليكى گەشەوہ دەگەراندەوہ .

(4)

به يانئيهك زوو عوسمان له خه و به ئاگاهات "هيشتا دنيا تاريك و ليلا بوو ، مندالعه كانئ له پال خه راماندا نوستببون ، جله كانئ له بهر كردو بوو چهند ساتيك له حه وشه كه دا هات و چوو ... له وه ده چوو چاوهر پئ شتيك بيئت ... خه رامان به چاوي خه والوو وه هه ستاو له ده مي هه يوانه كه دا ده ستي گرت به ديواره كه وه و تي :

— عوسمان ئه وه چئ ده كه يت بهم به يانئ زوو ...؟! بوو كوي خوت گورپوه ...؟

به ساردئيه وه ته ماشايه كي خه رامانئ كردو ، زور گرنكي سي پئ نه داو وتئ :

- ده بم به پيشمه رگه ...!

- ئه ئي ئيمه ...!؟

— عومرو باوكم چاويان ليتان ده بيئت ... خوشم ناو به ناو به نه يئئ ده گه پيمه وه ...!

- ئاخر چون ...

قسه كانئ به رهي پئ بري و وتئ :

— نامه يئت قسه له سه ر ئه و مه سه له يه بكه م ... برؤ ژوره وه بوو خوت بنوو ، حه قت نه بيئت به سه ر منه وه ...!!

خه رامان شاره زاي تووره يئ و هه لچووني مي رده كه ي بوو ، به ملكه چئيه وه خوي كرده وه به ژورداو له داخا ده ستي كرد به گريان ...

ئنجا ئه وه ندي پئ نه چوو ئوتومبيلئكي پيشمه رگه هاته به رده رگا كه و عوسمان له گه لئان سوار بوو ، به ناو تاريكي كولانه كاندا رويشتن و شارئان

به جي هيشتن ... هه ستي به خوشئ ده كردو گيانئ به رخودان و هه ست كردن

به تۆله سەندەنەو ە زال بوو بەسەریاو، چێژی لەو ژیانە دەبینی کە بەرەو پیری دەچوو... ھاوڵەکانیشی لاوی خوین گەرم و لیھاتوو بوون، ھەریەک خەلکی شوینیک بوون، کەمیی رۆشنبیریش دیاردەیکە ئاشکرا بوو لەنیواندا و بەئاشکرا ھەستی پێدەکرا "ھەندیک لەکادرو سەرتیپەکان دەرکیان بەمەسەلە فەلسەفیەکانی بیری سەرکردەکانیان کردبوو و قسەکانی ئەوانیان دەوتەووە ھەولێ کۆت کردنی بیری پێشمەرگە سادەو ساکارەکانیان بوو...!!

لەگەڵ ھەلھاتنی خۆری ئەو پۆژەدا عوسمان لەگوندیکی دەوری شار لەگەڵ دەستەیکە پێشمەرگەدا لایانداو بوون بەدوو تاقمەو... ھەر بەشەیان پڕویان کردە مایک و دوایش بۆ ھەوانەو ھەمزگەوتی گوندەکەدا لێی کەوتن...

پێشمەرگەکان پابەند نەبوون بەپراگرتنی ریزو حورمەتی مزگەوتەو ھەو لەمیحرا بەکەدا گۆرەوی و چەکەکانیان فریادا، ئەو ھەندەماندوو بوون ناگیان بەسەر خەلکی گوندەکەو نەبوو کۆبوونەتەو ھەو بۆ نوێژی نیوہرۆ... خەلکەکە نەیان دەویرا ھیچ بەو پێشمەرگانە بلین و دیمەنی پالکەوتن و بلاو بوونەو ھەو چۆغەو چەکەکان ئەو ھەندەو تر پەست و نیگەرانی کردبوون، مەلای گوندیش بەناچاری پێی نا بەجەرگی خۆیداو وتی:

— برا خۆ کافرستان نییە... دەھەستن با ئەو خەلکە نوێژو تاعەتی خوابکات...!

ئەوانیش بە قورسی ھەستان و یەکیک لە پێشمەرگەکان بەھاوڵەکەو وت:

— نەدەکرا وازمان لێ بەینن و لەمالەکانیان نوێژەکیان بکردایە...؟! ھاوڵەکەشی وتی:

– نازانم تاكهی ئەم دواكەوتووێی و كۆنەپەرستییه...!!؟
یەكێك لەپێشمەرگەكانیش زۆر بیزاربوو لەوەی بەئاگایان هێنابوو
بەدەنگی بەرز وتی:

— بابە ئێمە هیلاك و ماندووین... پەنجبەری بو ئیوه
دەكەین... دەوازبەینن با بچەوییەنەوه... خو دنیا كاول نەدەبوو وازتان ئی
بەیناینایە...!!؟

مەلاشی پیاویکی دیندارو ژیربوو، بەبەرچاوی خەلكەكەوه وتی:
– بابە ئەمە مالى خوایه... خو ئوتیل نىیه...

پێشمەرگەكە تەماشایەكى مەلاكەى كرد، بینى پیاویكى ریش سپىیهو
خەلكەكەش بەدەورى یەوهبوون، ئەگینا قوناغە تەفەنگیكى دەگەیانده پەنا
گوى، بەلام هەر ئەوهندەى وت:

– مەلا فەلسەفە لىمەدە... بۆتان چۆل دەكەین، ئەوهندە تاعەت بكەن
تا گیانتان دەر دەچیت...

مەلاكە خوێ پى پرانەگیراو وتی:

– ئەگەر ریزی مالى خوا ناگرن ریزی هەست و نەستى ئەو خەلكە
بگرن...!

پێشمەرگەكە هەلگەرایەوه پر بەمزگەوتەكە نەراندى و وتی:

– بەسە... ئەم دواكەوتووێی یە تاكەى...!!؟ خەلكى گەیشته
سەرمانگ... ئیوهش لە زۆنگاوى دواكەوتندا دەتلینەوه...!!

خەلكەكە واقیان و پمابوو، لەناكاو پیاویكى پىرو بەسالأچوو
هەلى داىهەو وتی:

– كافرى مەلعون ئەوه تۆچى دەلییت... سەرەپرای بى ئەدەبیتان
لەمزگەوتدا گالته بەدینى خوا دەكەن...!!؟

پیشمه رگه کان خه ریک بوو له کابرای به ته مه ن بدن ، به لام
به رپر سه که یان ئا ماژهی بو کردن و وتی :

- وازی لی بهینن... خوابیکات به ساقهی ئه و ریشه سپی یه... به خوا
ئه گینا له و حه وزهی مزگه و ته که مان هه لده کی شوا و فلاقه یه کی باشمان
ده کرد... پش چهر مووی سه گ...!

ئنا پش توین و چوغه و چه که کان یان کو کرده وه و چوونه هه یوانی
مزگه و ته که و له سه ره حه وزو ئا وه که دانیشتن و خه ریکی راوته گیر بوون
له سه ره ئه وه ی دابه ش بن به سه ره مالاندا و نانی نیوه رو بخون...!

عوسمان به م ره فتاران ه دلته نگ بوو ، ئه و ها وه له پیشمه رگانه ی ئاوا
نه ناسیبوو، بی ئاگا بوو له وه ی ژیان ی پیشمه رگایه تی به چ شیوازی که...؟!
هامشو و ره وتی دو وشه و سی شه وی مانگانه ی ته نها له قابلیکدا
گیر سا بووی وه و نه گه ی بووه راهیه ک ئا وه ها لیان حالی بییت... به رگری
کردنیشی له دید و نایدیای مارکسی - لینینی له به رژه وهندی شوپش دهاته
پیش چاوو توین لیک فله سه فه که ی وه رگرتبوو... به لام له دلیشه وه
پاساوی ئه و ره فتاران ه ی به وه ده دایه وه: ((خه لکی دواکه و توون و نه گه ر
به زه برو زهنگ نه بییت خه لکی نایه نه ژیر باره وه...!!

پا به ند بو نیشیان به مزگه وت و نوین ژه کانه وه فییری زه لیلی کردوون بو یه
ئه و پژیمانه ی به غدا توانیویانه سه رکوتیان بکه ن و بیان چه وسیننه وه...!
نا... نا... پیشمه رگه کان ناحه قیان نییه... له جیات ی خه ریک بوونیان
به نوین ژه وه بوچی چه که هه ئنا گرن و بچن به گژی پژیمد...؟! ئه م
کو یلایه تی و ملکه چی یه تاکه ی؟!!

نه بابه ئه مه که ی زولم و سته مه...؟! ئه وه ی ئه و مه لاو خه لکه ده یکه ن
زولمه...!! ده بوو گولبارانیان بکردنایه... سه رباری ئه وه ی رازین به و

جیگه رهق و تهقه کهچی ئەوهشیان پی پەوا نابینن...؟! ئای هو... ئای هو... به خوا ئەو خەلکه سپلەن...! ئەو کوپه جوانانه سنگی خویان ناوه به بهر گولله وهو مال و مندالیان به جی هیشتوووه و شاخه و دۆلاو دۆل دەکن... بو کی...؟! ئەی له پیناوی کۆمه لگهی کورده واری دواکه و توودانی یه؟! نا... بابە کوا ئەمانه سته میان کردوو، به لکو ئەو خەلکه به بار دین له سەر شوپرش و به گزرا چوونی به عس...!!)).

ئەم خەیا لانه له بیرى عوسماندا دههاتن و دهچوون یه کی که له هاوه له کانی بانگی کردو وتی:

- عوسمان خیراکه با خۆمان بدهین به سهر ئەو مالهداو نانی نیوه پوؤ خهوه که به رینه وه ئهوی...!!

ئەویش به دەم زهرده خه نه وه وتی:

- ئەی به یانی نه چووین و نانمان نه خوار...!؟

- ئەوه نانی به یانی بوو... هیشتا نانی نیوه پوؤ ماوه، خوابکات چه ور بییت ...

- جا داماوانه بهم نیوه پوؤیه فریای چی ده که ون؟

- که یفی خویانه... درهنگ نان ده خوین... ئیشمان چی یه...!؟

دیسان دابهش بوونه وه به سهر مالهداوی گونده که داو پیشتیش پوله پیشمه رگه یه کی هیژیکی تر هاتبوون، ئەوانیش له چه ند مالیکی گونده که لایان دابوو...!

داگرتنی گوندهکانیان کردو هیژهکانیان خسته حالهتی نامادهباش و نهخشهیهکیان بۆ ئه و مه بهسته کیشا...

سه روکی ئه من وای به باش زانی له ریگه ی موختاره کانه وه ئه و هه واله به خه لکی رابگه یه نریت و دواتر هه رچی ده زگایه کی حکوومی هه یه له گونده کان بگریته وه و هیژه کانی سوپاش به سهر چه ند بنکه یه کدا دابه ش بکه ن...

له لایه کی تره وه بریاری کردنی خویندن به عه ره بی له به رقیه که دا ئاماژه ی پیکرابوو... بریاره که ش داوای کردبوو له وه زاره تی په روه رده به زووترین کات کتیبه کان بگه یه ننه ناوچه کوردی یه کان و ئه و بریاره شی له 11 ی نازاردا هاتبوو بسپریته وه...!!

به عس له هه ولی ئه وه داووو مؤرکیکی نیشتمانی کوردی بسپریته وه و هاوشانی ئیران و تورکیا و سووریا مافی نووسین و خویندن به زمانی زگماک یاساغ بکات... بوپشتگیری بریاره که ش چه ند مامۆستایه کی به عسی یان ده ستنیشان کردبوو و، واده یه کی دیاری کراویان بۆ دانا بوون تا له کوردستان وه ک مامۆستایه کی به عسی و پیاوی یه که می پزیم پۆلی دیاری کراو ببینن...

به رپرسی ئه منی هه له بجه موختاره کانی کوکرده وه و به راشکاوانه پیی وتن:

- حکوومه ت بریاری راگوویزانی ئه و گوندانه ی داوه و، ده بییت ئیوه ش هاوکاریمان بکه ن... خوشتان ئاگادارن یاخی بووان و چه ته کانن که خویان ناوانه و پیشمه رگه له م یه ک دوو مانگه دا چۆن له و گوندانه وه ده ست درپژێ ناوه که نه سه ر شوینه گشتی یه کان و ده ست بۆ مائی میلیه ت ده بن ، به عه قلی کویری خویان واده زانن حکوومه ت به وکارانه ده روخی، مه لامسته فاو

پیاوه کانی هیچیان بۆنه کرا جا ئه وان...؟! بۆیه من داواکارم له به پزتان
هاوکاریمان بکه و دلسۆزیی خۆتان بۆ میری بنویئن...

موختاریک به ترس و له زهوه وتی:

— قوربان ئه م کاره له سه ره نه فسی خه لکی زۆر قورسه... چۆن خاکی

باوبا پیران هه روا به ناسانی واز لی به یئن...!!

به پرسی ئه من سوور بوویه وه له سه ره جی یه که ی جووله یه کی کردو

وتی:

— گه و جه ئه مه پریاری جیگری سه ره و که و، هیچ که س ناتوانی ت

ده ستکاری بکات... قسه کانت زۆر پرپو و چ و بی مانان و نابی ئیوه ی

پیاوی میری شتی و له زارتان بیته ده ره وه...!!

موختاره که په شیمان بوو له قسه کاژی و ترسا تووشی گولمه زیکی بکه ن

به ده نگییکی به رز پاساوی بۆ هی نایه وه و وتی:

— فه رمانی جیگری سه ره و که به جی یه و کی حه ددی هه یه فه رمانی ئه و

بشکینی ت...؟! ئیمه هه موو به فیدای فه رمانه کانی حیزب و حکومه ت

ده یین...

به پرسی ئه منیش له ژیره وه دانی لی تیز ده کرده وه ده یگوت: ((ئه ی

سه گینه... ئیوه دوو پروون و ته نها له دووی به رژه وه ندی ده گه پرین... بۆیه

حالتان جوانه... شه رتبی ئیمه ش بتانکه یین به مقاشی ده ستی خۆمان و

هه موو کاریکتان پی بکه یین...!!)).

ئنجا له ناکاو به پرسی موخا به رات هاته قسه و وتی:

— ئه رکی ئیوه بریتی یه له ناو نوو سکر دنی خه لکه که و پی پراگه یان دنیان و،

هه ر پرو داوی کیش له سنووری ئیوه دا پرو ده دات ئه و زو و به راپۆرت

ئاگادارمان بکه ن... خو ئه گه ر بۆشتان نه کرا ناوی ئه و مالانه مان بۆ

بنووسن که کوپیان پیشمه رگه یه یان خورت ه و بۆله ده که ن له سه ر
راگو یزان... له گه ل قسه کانی ئیوه دا سه ر یازو تیمه کانی راگو یزان
ده و رووبه ری گونده کان ده گرن و خه لکه که ده گو یزین ه وه بۆ نه و
ئۆردو گایانه ی بۆمان دیاری کردوون... خوشتان هه ر له هه مان ئۆردوگا
له پۆستی موختاریدا ده میننه وه و چاودیاری ئیمه ده بن به سه ر
خه لکی یه وه...!

نجا عه ره بیکی شوفینیزم که نوینه ری ئه منی سلیمانی بوو به ره قی
هاته گو و وتی:

— هه رکه س سه ریچی بکات نه و خوی و مال و مندالی سه رنگوون
ده که یین... بریاری گولله باران و ده ستگیرکردنمان پی یه و نه و ناوچانه
یاسا گراون و ژیان تییدا قه ده غه یه...!!

موختاره کان هیچیان نه ووت سامیکی زۆر بالی کی شابوو به سه ر
دانیشتنه که داو هه ری هه که له ئاستی خوی ه وه دانه جیره ی پی که وتبوو
جهسته ی داهیزابوو له ترساو چاوی به قوولدا چوو بوو...

دوای نه و قسانه دانیشتنه که به هیواشی کۆتایی پی هینراو موختاره کان
به پرینیکی بی پایانه وه هۆلی باره گا که یان به جی هیشته و له به رخۆه ده یان
وت: نه مری حکوومه ت به جی یه... چی بویت ده یکات و که س ریگرزی یه
له سه ری...!! نه و په نه جیه ی حکوومه ت بیپریت خوینی نی یه...!!

* * *

رژیمی به عسو و پیاهه کانی به رده وام له بۆسه دا بوون دژ به گه لی کورد،
هه له بجه له هه رچوار لاره ته وق درابوو، نه و گونده دوورانه ی سه ر سنوور
را ده گو یزان و خه لکی به دامای یه وه به ده م هه نسک و گریان ه وه چاویان
بریبوو خا ک و ئاوی سه دان ساله ی باو با پیرانیان...

ئەو ھەنگاۋى بەھس بىۋىنەبوو لەدېندەيدىدا ، ھىچ كام لەداگىركارنى پېشىو بەۋچەشنى بىريان نەكردبويىوھە“ كە خەلكى لەسەر مال و حال ھەل فرىۋىنن و تەوقى قەدەغەبەكەنە مى نىشتمان و، خاك و ئاۋى ياساغ بىكىت لەگەران پىايدا...!!

دەستەۋپۆلە پېشمەرگەكانى شوپشى نوپش ھەر لەۋبەينەدابوو چەند چالاكىيەكيان نواندو دەستيان وەشاندا لە پەبايەكانى پزىم و لەچەند گوندىكىشدا كىتبە عەرەبىيەكانيان كۆكردەوو بەبەرچاۋى مامۇستاۋ خەلكى گونەكەۋە سووتاندىان...!!

ئاكارى ئەم كارانەش پراگۋىزانى خستە قالىپكى ناسايدىيەۋەو مەزئومىيەت لەئەستۆ دامالراۋ خەلكى دابەش كرد بەسەر دوۋتاقمەۋە... تاقمىك ماندوۋبوون لە دەردەسەرى و شەپو پىاھەلپىزان و قوربانى و مالۋىرانى “ تاقمى دوۋەمىش ھەستى بەزۆم و ستەم دەكرد و ناچاربوو پەنا بەرىتە بەر تۆلەو سووتانى ھەموۋشتىك لەتاۋ پازى كردنى ھەستى ناۋ ناخىداۋ ويران و خاپووركردنى خاكى جىنشىنى...!!

دىسان ئاھ و ھەسەرت لەئاسۆى ۋلاتەۋە بەفراۋانى خىۋەت و رەشمالى، مەرگ و دەردەسەرى نوپيان ھەلدايەۋەو شەۋى دەيجوۋرو چەتوون لەئاسمانەۋە بوۋىوھە بەچەترىك و ئازادىيان پوانكرد...!

چەند مالپكى خزمى مەحمود پراگۋىزىابوون و لەگوندى سازانەۋەو ھاتنە ئۆردوگای عەنەب... ئازەلەكانيان بەنرخىكى كەم و نىۋە قىمەت فروشت و لەدوۋژوۋرى سادەى رەش و پروتدا بىكارو كاسبى جىنشىن بوون...!!

مەحمود دلنەۋايدىيەكى زۆرى كردن و ھەۋلىشىدا ئىرادەيان

بەرزبكاتەو لەو ئاقارەى تىیدا دەژيان پرزگاريان بكات... مام عەبدوئالاي
 خزميان... خيزانيكى زورى كەوتبوو بەسەريداو لەگوندەكەى خويان
 ژيانىكى خوشى بەسەردەبرد، بەلام راگويزانيان و لەزەوى و زاركردنيان
 تاوانيكي گەورەبوو، ئەو ئىوارەيهى مەحمودو سوڤى سالف چوون بولايان
 كتومت لەتەعزىه و پرسە دەچوو... پرسەى لەدەستدانى خاك...! خاكى
 چەندسالەو مەنزلگاي دل و جيگەى سرورو خوشى دەروونيان...
 مندالەكاني مام عەبدوئالاي فيرى ئەو جۆرە ژيانە نەبوون و بەزىندانىكى
 ئيرادىيان دادەنا... لەگوندەكەيان هەميشە لەم كيو بو ئەو كيو وەك
 مەليك دەهاتن و دەچوون، دل بەهەردىمەنىكى جواندا هەلى دەروانى
 سەدان غەم و خەفەت بەبادەچوون، لەگەل نەسىمى فينىكى بەرەبەياندا
 زوو دەچوونە سەر ئيش و كارەكانيان و لەكاتى گەرمای چيشتەنگاويشدا
 لەژىركەپرىكى دەستكردى خنجيلانەدا باروبارگەيان دەخست و بەدوو
 نان و تەماتەو كەرە سكيان تيردەكردو گوييان نەبوو لەجورى خواردن،
 قەناعەتيان هەبوو بەو پرزقەى خوا پىي دابوون... ئىوارانىش بەفينىكى
 دەگەرەنەو و لەسەر بانيجەكەى مالهەو لىي دادەنيشتن يان لە ليوارى
 حەزەكەى مزگەوتا قاچ و دەستيان فينك دەكردەو و پەنجى ئەو پۆژەيان
 لەسەر خەرماني پۆژانە كەلەكە دەكردو گەز گەز بالايان پىدەكردو
 لەوپەرى شادىدا دەژيان...

بەلام دەستی پيلان گوندەكەى شيواندن و لەپيش مالهەكانەو
 مزگەوتەكەى تەقاندەو و ئنجا مال و خانووەكاني خاپووركردن...!!
 پاشان لەئوردوگايەكى وشك و رەق جينشيني كردن و دەستی
 تووندلەبينيان گيركردو سەرى دنياى ليهيئانەو بەه...
 ئەم جۆرە هەستانە لەزاري مام عەبدوئالاي و خيزان و مال و مندالەكەى

دهاتنه دهر و مهحمود و سوڤيش دلخوشىيان ددانهوهو ئوميديان
دهخستنهوه بهر كهله داهاتوودا بهلكو بگهړينهوه سهر ئاوو خاكي
باوبايرانيان...

مهحمود گه شيبينى يهكي له راده به دهرى هه بوو له تيا چوونى
سيستمه كانى زولم و پيچانه وهى دام و دهنگان و به پهنه چوونيان
له ميژوودا... سوڤى باوكيشى بوچوونى كوره كهى زور پى جوان بوو،
له زور بهى تيروانينه كانى دا يه كيان ده گرت له گه ل پيباره كهى داو له دل هوه
دهيگوت: بهو خوايه به ناو ماموستايه ، نه گينا سوڤى يه كه ئاو لي ل
ناكات...!

مام عه بدوللا پياويكى بالابه رزى چوارشانه بوو، ريشيكي ماش و
برنجى پيوه بوو، نارحه تى زورى چه شت بوو، به لام هيچ يه كه لهو
نارحه تيانه نه وه ندهى راگويزانيان كاريگه رنه بوون له سهر نه فسى و ته واو
تيكشكا بوو...!!

سهرى زمانى و بنى زمانى دوعا كردن بوو له وهى بوو بوو به هو كارى
دهر به دهرى و هه لفرى وانيان به ناشكرا جنيوى به پرژيم دداو دهنكى
به رزده كردهو به په روښه وه دوعاى به كو لى ليده كرد...

زريانى كوره بوچووكى له نيو مندا له كانيدا جيگه ي گرنگيه كى
تايبه تبوو، بويه به په روښه وه به مهحمودى وت:

— ماموستا... نه م مندا له له نيو مندا له كاڅى تر دا ورياتره و زوو حالى
دهبيت... بهلكو پى و شوينيكم بو دابنييت و بيخه مه بهر خويندن...

مهحمود پيايدا هه لى پروانى و بينى مندا ليكى ژيگه له يه و قسه كانى
مام عه بدوللا له شوينى خويدا يه، به لام كچيكي ورديله و ورياشى بينى
هاوته مه نى زريان و، له مام عه بدوللاى پرسى:

- ئەى ئەو كچە ژيرو وتو وريايە بۇ باس ناكەيت؟
مام عەبدوللا لە بەرنامەى دانەبوو كچ بختە بەرخویندن و بەبى
تاقەتى يەوہ وتى:

- توخوا مامۇستا ئافرەت و مەكتەب كوچا مەرحەبا...!!
مەحمود بزیەكى كردو، باوكى بىر كەوتەوہ و خيىرا گوزەرا بەسەر
بىر كەردنەوہ كەى داو وتى:

- مام عەبدوللا دنيا گۆراوہ... ئەمرو لەولانان ھەندىك ئافرەت پۆلى
سەدان پياو دەبينن... من وادەبينم ئەم كچە زۆر لە زريان ورياترو
شياوتريش بىت بۇ خویندن... لەبەرئەوہ تكات لیدەكەم دلم مەشكىنە
بائەويش بخەينە بەرخویندن...

مەحمود ئەمەى بە جۆرىك لەكەساسى يەوہ وت مام عەبدوللا
كارىگەربوو پىى و وتى:

- مامۇستا زۆرمتانەم پىت ھەيە... بەخوايە ئەو مندالانەشم سەر
بپریت دەست ناھينمە پىت...!

ئنجا ئامازەيەكى كرد بۇ سوڤى و وتى:

- تۆ كۆرى ئەو پياوہ موبارەكەى، ئەوہ وەلى يە وەلى...!

مەحموديش بەتەرىقى يەكەوہ وتى:

- چاكەى خۆتە... خوا دەست بەبالتەوہ بگرىت...

ئنجا مەحمود زريان و كچەكەى بانگ كردو دەستى ھينا بەسەريانداو
دآخوشى كردن بەوہى داغلى قوتابخانەيان دەكات، كچەكە پيش كۆرەكە
كەوت و وتى:

- مامۇستا منيش وەك تۆ دەبم بەمامۇستا...!!

ئەم پرسىيارە لەدلىكى پاك و بىگەردەوہ ھاتە دەرەوہ و مەحمود زۆر

گەشایەوہ و ماچیکى سەرى کردو وتى:
- بەلى گيانەكەم... لەمن زياتر خویندەواريش دەبیت...
ئەویش لەخوشىيا ھاوارىكى کردو وتى:
- ھى... دەيم بەمامۆستا... دەيم بەمامۆستا!
سۆفى و مام عەبدوللاو مەحمودیش دایانە قاقای پیکەنین ، پاشان
مەحمود و سۆفى سەرقالبون بە دۆزینەوہى کاروکاسبى بو
مندالەکانى تری مام عەبدوللاو پىو شوینيان بو ھەریەكەيان دانا...

(6)

پیشمه رگایه تی چه شنیککی نوی بوو له ژیان و خاوه نی تایبه تمه ندیی
خوی بوو، لای عوسمان دولاو دولکردن و خوشاردنه وه و که مین دانان
مانایه کی به رزوتایبه تیان هه بوو و هه همیشه به پیروز پرایده گرت ، سه ره پای
ئه وه ی عوسمان هوگری خویندنه وه بوو به در له هاوه له کانی و هه رده م
له دووی کتیب و نووسراو ده گه پراو، هه وئی ده دا ئاگاداری پروداوه کان
بیّت و به شانازی یه وه له ناو هاوه له کانی دا بیگی پرتته وه و فه زل و پیزی خوی
ده رجات بویان ...!

له یادی مردنی لینیندا ئاهه نگیکیان سازکردو لاوو پیاوانی چهند
گوندیکیان بو کۆکرده وه و زور به گهرمی ژیان نامه ی لینینیان بو خه لکه که
خوینده وه ، ئه وانیش سه رسام بوون به و شوپرشه ی پروسیا به سه ر
ده سته لاتی قه یسه رداکردبوویان، دروشمه کانی شوپرشه ی چینی چه وساوه و
خه ونه ئه رخه وانیه کانیان یه که به دوای یه کدا له میشتکی خه لکه که دا
ریزکردبوو، گوندنشینی داموایش به ساده وساویله کی خوی له ده وریان
رۆده چوو و خه یال ده یبرده چله پوو له پیزی پیشه وه ده جهنگاو به گهرمی
چه پله ی لی ده دا ...!!

له ئاهه نکه که دا عوسمان هه وئی دا به شیعریک به شداری بکات و سه ر
تیپه که شیان زوری پی خوش بوو پیشمه رگه یه کی ئاوا وریا و زرنگ له ناو
تیپه که ی دابیت، پشتگیری خوی نواندو به به رپرسی ئاهه نکه ی وت:

- کاک عوسمان پیشکه ش بکه با ئه و پارچه شیعه ره بخوینیتته وه ...
عوسمان شانیککی هه لته کاندو چوو سه ر ئه و سه کویه ی وتارییژو
قسه که ران له سه ری ده وه ستان و توژیک له خه لکه که وردبوویه وه و ئه و جا
وه ره قه که ی به ر باخه لی ده ره یئاو وتی:

مامۆستای پایه بهرز گۆران له قهصیدهیه کدا به ناوی (ریگای له نین)

ده فەر مویت:

له گه ل کۆتر شوین پووناکیی پوژکه وتم

نه پوژ، نه شهو، نه خه وتم

پیوانه م کرد به ره و باکوورو پرووی دنیا...

فریم به ناو هه وری به زری ئاسمانا

به سه ره هزار هزار دیمه نی جوانا...

تا گه یشتمه بهر ده روازه ی کره ملین

ژیر سیبهری په یکه ری به زری له نین!

ئه مه ی وت و بوو به چه پله پیزان و ئه ویش له خوشی دا چه ند جارێک

به یتی دوایی دووباره کرده وه ئه نجا سه ره جم به یته کانی خوینده وه

دواین به یتی قرتاندو مه به سستی شیعره که ی به هه لسیپیراوی جیهیشت، ئه و

به یته ی کۆتایی قورس بوو له سه ری و چه ند جاری پیش ئه وه ی

قه صیده که بخوینیته وه ده یگوت" چون ده بییت یه کیکی وه ک مامۆستا

گۆران بلیت :

تا هونه ری پوژه لاتی ئیسلامی

گه شه بکاو بژی دیسان (نیظامی)!...

بویه ناچار بوو ئه و به یته قووت بدا و به ته نها ئه و به یتانه ی قه صیده که

بخوینیته وه که له به رژه وه ندی فیکروبوچوونه کانیان ده سوورایه وه ،

هاوه له کانیشی به ته نها چه پله یان له سه ربوو...!

هه ره له و پوژه شدا کۆمه له لاویکی خوین گه رم له هه له بجه وه به سه ردان

هاتبوون بۆ لای کهس و کاریان و به په رۆشه وه گوئیان گرتبوو له قسه و

گفتوگۆکانی نیوان پیشمه ره گه کان و دلگه رم بوون به فه لسه فه ی نوی...!

له لایه کیشه وه گونجانی ئەو فەلسەفە یەیان لاقورس بوو، عومەری برای عوسمان یەکیک بوو لهو لاوانه وهستی نیشتمان پەرۆهری که مەندکیشیان دەکردو بپرگەکانی ئاھەنگە که زۆر کاریگەر بوون لەسەری، بەلام کاتیکی بیری لە قسەکانی مەحمود دەکردەوهو بەراوردی دەکردن لەگەڵ قسە ی ئەواندا ساردی یەکه پرووی تی دەکردو بۆچەند ساتیک لە دەریای بیرکردنەوهدا رۆدەچوو...

گەراندنەوهی بوون بۆ ماددەو پەرەاگردنی سەرچەم پەرۆشە مرۆیی یەکان جیگە ی نیگەرانی و بیزار ی عومەر بوو... بەلام رۆحی بەر یەرەکانی و بەرەنگار بوونی زۆلم و ستەم هانیان دەداو دلایان کون کردبوو... زۆر حەزیشی بە گفتوگۆو دەمە دەمە دەکرد لەسەر مەسەلە فەلسەفە یەکان و واھەستی دەکرد لە بواری دە فەلسەفە ی ئیسلامی هەموو ئەو فەلسەفانە ی دیکە قووت دەداو بەرامبەرەکانی خۆیان ناگرن و هەرزوو هەرەس دەھینن...

شەو لە مایک مەجلیس بەستراو قسەو یاس دامەزرا ، عومەر لە پال عوسمانی برای دانیشتبوو، یەکیک لە بەرپرسەکانی پیشمەرگە وتی:
— داگرتنی گوندەکان کاریکی نامرۆیی یەو پزیم بەم کارە ی زیاتر غەشم و قینی جەماوەر دەور و ژینیت ، عەر بە فاشیستەکان وادەزانن کورد مردوو و شوپرشیان لە بەر یەکه هەلۆەشان دوو... شوپرش دەبییت بە ئاگرو بەردەبییت لە گیانیان...
پیشمەرگە یە کیش وتی:

— ئیمە هەلقولای نیوچینی چەوساوەین... ئەو چینیە ی لە هەموو ولاتیکی سەرکوت دەکرین و بە تیکۆشان و لیبران مافەکانیان دەسیننەوه...!
عومەر دانی بەخۆدا گرت و وتی:

— واباتشه شوپرش له سه ربنه مایه کی کتوپرو سه ری پی رانه وه ستییت... هه موو جووله یه که له م گه ردو ونه دا یاسایه کی تایبه تی هه یه و فه راموشکردنی ده بیته مایه ی گیره شیویندی و دوورکه وتنه وه له نامانچ و مه به سته به رزه کانی ...

به رپر سه که ده موچاوی دابه یه کداو به توندی به رپر چی عومهری دایه وه و تی:

— شوپرش نوئی شوپرشیکئی ناسای یه و کهس ناتوانییت له دایک بوونی به کتوپرو شپرز دابنییت...!

عومهر خه ریک بوو بلی: ((من کهس تاوانبارناکه م و ته نها حه زم کرد به شداری بکه م له م گفتوگو یانه دا)) به لام عوسمانی برای ئاماژهی بو کرد بی ده نگ بییت...!

پاشان یه کی که له پیشمه رگه کان و تی:

— ئەم کوردستانه یان لی ده که یین به جه هه ننه م...! له هه موو لایه که به رهنگاریان ده بیینه وه و ره نه چرپویان ده که یین...

یه کی کی دیکه یان و تی:

— ئاشبه تال دواپی به شوپرش نه هیئاو میلله تی ئیمه هه رگیز ده ست به ردار ی چه ک نابییت تا دوژمنه کانی زه بوون نه کات و مافی خوئی ده ستگیر نه بییت...

یه کی که له پیشمه رگه کان ئەو پیشمه رگانه ی پارتی بیرکه و ته وه که نیردر ابوونه وه و سه رکر دایه تی کاتی سه رپر شتی ده کردن و له زور جیگه دا ده سته و یه خه ی شه رپو بووون له گه لیان و به دلته نگ یه وه و تی:

— قیاده موه قه ته لیمان بوون به چقل و سه رباری پرژیم دژایه تیمان ده که ن... کورداتان به و ده رده برد ، ئیتر چیتان ده ویت...!؟

بەرپرسەكەيان ددانەكانى توند خستەسەرىەك و وتى:

- ئاشبەتالچىيەكان ئاغايان ھەيەو بەقسەى ئاغاكانيان دەكەن ...

پاشان ھەرىەك لەئاست خۆيەو دەستى كرد بە قسەى ناشىرىن و جنىو بەقىادە موەقەتە، عومەرىش بىدەنگ بوو لەناويانداو دەترسا باسى براىەتىو يەك رىزى بكات بەئەندام يا لايەنگرى پارتى دابنىن... بىدەنگ بوونىش زورجار دەبىتە ماىەى خەم و خەفت و ئالوودەبوون بەدەست ئاھ و ھەسرەتەو ... ئەوئەتا عوسمانى براشى رازىنىيە قسەبكات و چەند جارىك پىي و توو: بىدەنگ بەو زمانت نەكەيتەو ئەمە شوينى تۆنىيە قسەى تىابكەيت... لەدلىشەو وەختە نالەدەكات و ئاكرىت ھەموو بلىن و ئەم بىدەنگ بىت، غىرەتى داىە بەرخۆو وتى:

- يەك رىزى مىللەت بو سەركەوتنى شوپرش مەرجىكى سەرهكىيەو ئىمە ھەموو كوپى يەك نىشتمانىن ...

عوسمان ئوقرەى لەبەرھەلگىراو لەلاوہ پىي وت:

- ... بىدەنگ بە... چەندجارم پىوتىت قسەمەكە ... ئەگەر تۆ بو ئەم

قسانە دىت بۆلام...؟ ھەرنەيەيت باشترە...!

لەژىر لىووشەو يەك دوو جنىوى ساردوسپرى پىگەياندو ئەویش

لەتاوا سەرى كزکرد...!

ئىتر عومەر دلى گوشراو بەناچارى دانى بەخۇداگرت و ئەو شەوہ زور بە زەحمەت پوژىكردەو، بوپەيانىش بەساردىيەوہ خواحافىزىي لەعوسمانى براى كردو ئەو كاغەزەشى كەلەلايەن خەرامانەوہ ھىنابووى بوى لەبىرى چوو بىداتى و لەژىر كارىگەرىي ئەو دەستەواژە ناشىرىنانەدا تاسابوو، سەدان پرسىيار لەنىو چاوى دا ھەشار درابوون و ھەستى جونبووش دراوى ساردەكردەوہو زىاتر سوور دەبوو لەسەر رىبازى

خۆی و ئالوودەبوونی بە مامۆستاکیەوه، لەگەڵ وانەکانی کەسایەتی و بارهینانی بەو شیۆهیهی کەبیبیتە جیگەیی ئومێد و بەرپاکردنی ئایندەیهکی رۆشن و پرووناک و پەواندەوهی شەپرو کوژران، وێرایی گۆپینی رەوتی خەباتی کوردی لە حالیکە چەکدارییەوه بۆ حالیکە مەدەنی و رۆشنیبری دوور لە توندوتیژی و خویین رشتن و وێران کردنی ولات و قەرکردنی رۆلەکانی بەبیانوی جۆراوجۆرو هەمە چەشن...

(7)

تواناو دسته لاتی ئەحمەد حەسەن بەکر بەردەوام روو لەکزی بوو، لەهەمان کاتدا ئەووی بەرەوپلەئی ناستی پەهای دەستەلآت دەچوو لەعیراقتا تەنھا صەدام بوو...! سەرچەم پیلان و هەولەکەکانی سەریان گرتبوو... ئەحمەد حەسەن بەکر بەکزی و زەلیلی لەیەکیک لەژوورەکانی مالهەکی دا بەندکرابوو... نەخۆشی و دەردە دلی خیانەت و ناپاکی صەدام بوو بوون بەبار بەسەر یەو و تەندروستی بەرەو هەرەسەینان و دوایی دەچوو...!

ئەو دەستەلآت و بەرگە سەربازیانەی هەردەم جیگەیی فەخروشانازی بوون و بەگەورەترین پروداوی ژیانی خۆی و خانەوادەو بنەمالەکی دانابوو، وردە وردەو لەبەرچاوی دا قیژەون دەبوون... خوازیار بوو بە سادەیی بزیا یەو بەسادەیش بمرادیە...!! هەرگیز قاچی نەئالایە لەداوی سیاسەت و دەستەلآت و کیشمەکی شمی ناوەندە کانیانەو...!

پەنگی زەرد هەلگەپرابوو، چاوی بەقوولدا چوو بوو... نازارەکان تا دەهاتن لەسەری زیادیان دەکردو صەدامیش زیاتر دەستی لەبەینی توندەکردو نەیدەهێشت دەنگی بگاتە جیهان و هەر بەزۆری زۆرداری ناچاری کرد دەست لەحوکمی عێراق بکیشییتەو، ئەوجا صەدام بوو بە دەستەلآتداری عێراق و لەبەرگی راستەقینەدا دەرکەوت...! گەرچی هەر لەسالانی حوکمداری بەعسەو هەردەم هەر خۆی ئەو سیستەمی دەبرد بەپێوەو پایەکانی حوکمی بەعسی پراگرتبوو...!! بەلام وا ئەحمەد حەسەن بەکر بۆ دوایین جار دوورخرایەو هەر خۆی و خانەوادەکی بوون بە دیل و ئەسیری ژێر چنگی صەدام و هاوچەشینی مەلی دەستەمۆیان

لیھات... ئەویش ھەر پەفتاری وابوو، دەبوو ئەو دەستەبگەزیت
کەچاکەبەکی کردوو بەرامبەری، بۆیە سەرچەم خزم و کەسەکانی ئەحمەد
حەسەن بەکر لەبازنەسێ تاوانبارو پیلانگێراندا تۆمارکردو
پاکتاوسازکردنیانی سپارد بە موخابەرات، خوێشی لەدوورەو تەم و چێژی
لەکوشتن و بپین و ملکەچ کردنیان دەبینی...!!

ئەو سالانە گۆرانکاری زۆریان بەخۆووبینی و سیستمی دەستەلاتی شا
لەئێران ھەرەسی ھینا و مەلاکان دەستەلاتیان گرتە دەست...

سەدام ئەو گۆرانکارییانە ناو کۆمەڵگە ئێرانی بەھەلیکی باش دا
لەقەلەم و ھیشتا پایەکانی دەستەلاتی نوێ نەچەسپابوو پاشگەزبوویەو
لەھەموو ئەو بەندانەسێ پیکەوتنی جەزائیر و راشکاوانە بەرەنگاری
سنوورەکانی ئێران سووپاکە و ھستاندو جەل و بەرگی سەربازی
کردبەبەری زۆریک لەلاو پیاوانی گەداو بەردەوام فووی دەکرد بەھەناوی
سەرکردەکانی سوپاداو دەھۆلی جەنگی دەکوئا...

ھیچ کەس لەسەرکردەکانی سوپا بۆ ئەو ئاكارە ئامادەنەبوون جگە
لەخزمەکانی سەدام خوێ نەبیئت... بەلام نەشیان دەویرا ناپەزایی
دەربپن ، خزمەکانی سەدامیش لە پۆستی کاریگەردا دانرابوون بە گەرمی
چەپلەیان لێدەداو کویرانە ھانی سەدامیان دەدا ، ئەویش لەکوێشکیکی
سەد نھۆمی یەوہ بۆ گەلی دەروانی و ئیرادەسێ بپیراردان لەسەر جەنگ و
ھەموو بپیارەکانی پەیوہست بەجەنگیش ھەر لەژێر دەستی
خوێدابوو...!!

ھەمیشە لەسەرکورسی یە پان و بەرینەکەسێ دادەنیششت و گۆچانە
رەشەکەسێ دەگرت بەدەستی یەوہ و ھەلی دەسووراندو دەیکیشا بەمیژە
ساج و جوانەکەسێ داو لەبەرخۆیەوہ دەیووت: ولات ھەمووی لەژێر زەبری

ئەم گۆچانەدايە...! لەم سەر بو ئەو سەر...! ئىدى وادەى
پەلهاويشتنە... پەلهاويشتن...!

ئىنجا قاقاي لىدەداو بروسكەيەك دەيدا لەناخى و ژيانى مندالى و
زۆلم و ستەمى دەوروبەرى كۆمەلگەى دواكە وتووى عۆجەى
و ەبىردەھاتەو... زياتر پوقىن زالى دەبوون بەسەرىداو بەبى ئەوہى
ئاگاي لەخۆى بىت كەفىكى سىپى بەلاشە وىلگەكانىدا دەھاتنە خوارەو
بەدەم و لمۆزىداو مېزو گۆلدان و ەمووشتىكى بەردەمى دەشكاندو دواتر
ەبۆردەبوويەو ە قاقايەكى تر تەوژمى دەروونە نەخۆشەكەى دەردەپرى و
لەزەتى لەو دىمەنەش وەردەگرت كەلەمىشكى خۆيدا پىكى خستبوو...
دىمەنەكەش زادەى بىروھۆشى نەخۆشى بوو... گەلى داماو ەموويان
بەملكەچى پەو ەراو ستابوون و دەكەوتن بەسەر قاچ و دەستىدا...!!
سەدامىش ئاوپرى لىنە دەدانەو ە تەنھا ئەو ەندە نەبىت گۆچانىكى
پىدەگەياندن و ئەوانىش گەزگەز بالايان پىدەكرد...!!

ەركات بارى دەروونىسى بگەيشتايەتە ئەم ئاستە ئىتر دياردەكانى
شادى بەدەم و چاويدا دياريان دەداو ەناسەيەكى كورت و خىراى
ەلدەكىشاو دەت وت لەجەنگىكى سەخت گەراو تەو ە سەركەوتنى
بەئەستەم دەستگىر بوو...! بەلام لەناخىشەو ە تارىكايىيەك بووبو بەبار
بەسەرىەو ە ەرچەند دەكۆشاو ەولى دەدا ەستى بەشادى راستەقىنە
نەدەكرد... ەندىك جارىش پىچەوانەى ئەو حالەتانە دەجوولايەو ە
بەدەم گریانەو ە دەپارايەو ە دەلالايەو ە دەيكىشا بەروومەت و
دەستەو ەستان دادەنىشت و سەرى لەنىوان ەردوو لەپى دەستى توند
دەكردو بەكول دەگريا...!

به لآم له ناكاو هيژو دهسته لآتى بير ده كه و ته وه وه له لده ستايه سه رپى و فرميسكه كانى ده سړى و نيگاي توله دهيدا له په رپه دلى و مه چه كى توند ده كړدو به هه له داوان ده گه رپايه وه بو گوچانه ره شه كه وه هه مان رپى پيشووى ده گرت ه وه بهر...!!

كه سايه تى سه روک صه دام ئا و ابو... كه سايه تى به كى شيواو نه خوش... گيروده زه لكاوى دواكه و تووى هوزو تيره به كى بى شيرازه و خانه و اديه كى رو و خوا بو... بويه برياره كانى كتوپر ده هاتنه دهر و نه وانه ي له نزيكه وه له گه لى ده ژيان دلله ته په يان پى ده كه وت...! بريارى هه لگيرساندنى جهنگ دژ به ئيرانيش زاده ي نه و حاله بو... گه رچى له ميژبوو صه دام خه ونى به دهسته لآتيكى فراوان و بى شوماره وه ده بينى... به لآم هه ليكى وای بو نه ره خسا بو و چه زو ناره زوه كانى بته قن و گه لانى جيهان سه رسام بكن...!!

تيا چوونى شا و سيستمه كه ي با شترين هه ليو و هاتبو وه به رده ستى صه دام و اگومانى ده برد ئيران له حاله تى پيكدادان و پاشا گه ردا نيدا يه و له هيرش بردنه سه ر ئيراندا سوپاى عيراق تووشى هيچ گرفتى كى وانا بيت جى گه ي سه رنج و باسكردن بيت...!!

خيرا دانيشتنى كى به سه ر كرده كانى سوپا كړدو هه موويان روحيان له مشتتيا ندا بو... هه ستيا نكرد بو له رپگه ي نه و فرمانه كتوپرانه وه كه له و مانگانه ي دوايى دا دهر چو و بوون صه دام به ته ماى شتيكه و ولا ت به ره و هه لديرى ك ده بات... به لآم كه سيان ناگادارى نه وه نه بوون كه له بيو و هوشى صه دامدا ده سوو رپايه وه... به ترسه وه له سه ر كورسى به كانيان دانيشتن و زورى به سه را رانه بورد صه دام به فيزيكه وه هات و نه وه ي سه رنجى راده كي شان بويه كه مجاربو و جل و به رگى سه ربازى بيوشيت... وه ك

له حاله تى جەنگداين ... ھەموو سەريان سۈرما بوو...!! واقيان
پرما بوو...! چى لەئارادايە...؟! چى پوویداو...؟! ھەركەس لەخۆى
دەترساو سامىكى زۆر باى كيشا بوو بەسەر دانىشتنەكەداو دەيان بىرى
خراب و ئاويتەى ترس دەيدا لەدەرگای ھەستيان...!

تاكەكەسىك ئاسايى و نەشلەژابوو سەدام خۆى بوو، بەلام تام و چىژى
لەجلە سەريازى يەكانى وەر دەگرت و پوتبەيەكى بەرزى بو خۆى
داتاشى بوو... ئەو پوتبەيەى كەھىچ كەس وەرى نەگرتبوو لەعیرا قدا...!
دەمانچەكەشى بەلاقەدەو بەندكردبوو زياتر فوويان دەكرد پياداو كاتى
قسەى دەكرد لەبەلندگۆيەكى پىرۆزەو بوخۆى دەروانى و دەبوو قسەكانى
خيرا تۆماريكرىت و وەك پەيامىك تەماشای بكەن...!

دانىشتنى ئەمجارەى سەدام جياوازبوو لەجارانى پيشوو، بارودۇخى
عیراق بوو بوو بەماستى مەيوو...! ناپەزايى يەكى كەم نەبيت لەكوردستان
ھەموو شارەكانى كوردبوو بەدەزگايەكى بچووك و لەنووكەو پاپۆرتەكانى
موخابەرات و ئەمنى تاوتوى دەكرد و فەرمانى تىرۆرو دەستگىركردن و
گوللەبارانى بەكۆدەردەكرد...

ئامادەبووانى دانىشتنەكە بت بوون و لەسەر كورسى دانرابوون، ھەموو
تەماشای دەمى سەداميان دەكرد و ھەناسەكانيان يەك لەدواى يەك
دەبژارد...! سەدام باسى ناوخۆى ولاتى كردو بى قەيدو شەرت وتى:

- ئامادەبووانى خوشەويست... ھەموو دەزانن شای ئىيران پيش ئەوھى
ريسوا بيبىت ناچارى كردىن رىكەوتننامەيەك لەگەلى مۆربكەين... چارمان
نەبوو جگە لەپازى بوون... لەو پۆژەدا بەرژەوھەندى بالاي حيزب و ولات
واى بۇباش بوو كە واز لەمافەكانمان بەيئىن لەپيناوى زال بوون بەسەر
كوردو ياخى بوونەكەياندا...!

هه موو به توندى چه پله يان ليداو سه دام خوښى سه رى سوږ ما بوو ناخو
ئه م قسانه شايسته ي ئه وهن چه پله ي بو ليېدهن... هيچى نه وت و
به رده و امبوو له سه ر قسه كانى:

— ئه مږوش ئه ركى نيشتمانى پالمان پيوه دهنيت ئه و ريكه وتنه
هه ليوه شيئينه وه و گورزيكى توند له ئيران بوه شيئين...

ديسان چه پله ليديرايه وه و دهنكى پشتگيرى به رزبوويه وه و دهيان وت:
— بڙى سه روک سه دام حسين... بڙى... بڙى...!! بمرى ئيرانى
كونه په رست... بمرى... بمرى...! به گيان به روخ هه موو له گه لتاين...!!
سه دام زياتر هه ستي جوښاو وتي:

— له م ساته به دواوه جهنگ هه لده گيرسيئين له گه ل ئيران و گورزيكى
كوشنده و خيراى ناراسته ده كه ين...!

پاشان به ره كانى جهنگى ديارى كردو هه موو سه ريان سوږ ما بوو له و
عه قله ي سه دام بيري پييده كرده وه و ئيرانى به ولايتيكي بچووك داده ناو
جهنگه كه شى به جهنگى دووسى مانگ خه ملاندبوو...!!
هه ناو جاره ديوت:

- ئيران ناچار ده كه ين ملكه چى سه رجه م مه رجه كانمان ببيت و وه ره قه ي
سپيمان بو ئيمزا بكات...!

دواى ئه و قسانه هاته سه ر باسى كوردستان و ئه و سيستمه نوييه ي
مامه ليه ي بو والا كردن كه له كوردستاندا ژياندو بوويه وه و بريتي بوو له
سيستمى جاشايه تى و به كارهيئاننى كورد له جهنگه كه داو پيلانيكى زور
وردى سه بارت به ناوچه سنوورى و كوردن نشينه كان دارشتبوو... به پيى
پيلانه كه ي سه دام دووبه ره كى نانه وه له نيو كوردا يه كيك بوو له هه ره
خاله به هيژه كانى پيلانه كه ي و به ئاماده بووانى وت:

— كورد به كورد له ناو دهبهين...! سريه كاني پياواني دلسوزو
ئه لقه له گوي گه شه پي ددهين و له هه موو چين و تويژيكددا دهبيت خاوهني
شوين و پيگه ي تايهت به خو مان بين...!
پياواني دهووبه ريشي جگه له چه پله و هوتاف كي شان هيچ له زاريان
نده هاته دهره وه و كتومت بي گيانيك بوون له بهردهستي صهدام ئه م ديواو
ديوي پي دده كردن...!

* * *

به ته واو بووني دانيشتنه كه به ره كاني جهنگ پي كه ي نران و سوپاي
عيراق به فه رماني صهدام له چه ند قولي كه وه هير شيان برده سهر خاكي
ئيران...

هيشتا بارودوخي ناو ئيران سه قامگير نه بوو بوو... پاك تاو ساز كردني
ناوخو سه راني شوپوشي سه رقا لكرد بوو... گه لي ئيران له ژير كاريگه ري نه و
گوپانه كتوپردها هه ناسه ي به ناره حهت وه به رها تبوييه وه... دام و ده زگا
گهنده له كاني شاو سه رده مه كه ي له به رچا و ياندا تاو تاو دهرده خست و
سه دان كار هسات و پرو داوي دلت ه زنيان به بير گه لي داماوو كو ست
كه و توودا ده هينا يه وه...!

صهدام ئه م حاله ي به هه ل زاني و له چه ند هير شي كدا سه ركه و توو بوو...
به لام بي ناگابوو له وه ي روحي شوپرش و مه زه به گه رايي كاريگه ري يه كي
ته و اويان هه يه و هه ر ئه وه نده ي ئيمام فوو بكات به و كه رنه دا ئه وا هه زاران
لاو گيانيان فيدا ده كهن...! دووسى مانگي سه ره تا ي جهنگ صهدام ي
خوشحال كردو چاوه ري بوو ئيران زوو ته سلیم بييت و به ملكه چي يه وه
كيشي بكات بو سه ر مي زى دانوستان و مهر جه كاني به سه ردا

بسه پینیت...! به لأم هه رنه و نه دهی میللهت به هوش خوئی هاته وه
هاوسهنگی هیژ له به ره کانی جهنگ گۆران و هیژه کانی عیراق له حالی
هیژش بردنه وه دهستیانکرد به بهرگری و خندهق لیدان به دهوری
شاره گه وره کانی سه ر سنووردا...

سه دام بی خوین پشتن ئوقره ی نه دهگرت، وابه بار هاتبوو بیر له
پژاندنی میشکی هه زاران کهس بکاته وه و عیراق بکات به مۆلگه ی خوین
رشتنی گه... و پزای نه وه ی گه له هه مو له ژیر باری ئابووری جهنگیکی
مال و ویرانکه ردا ده ژیان و داها تی ولات ده درا به چهک و جبه خانه و به هه ده ر
ده چوون...! سه دام مانگانه چه ند چینیکی نویی ده گرت به سه ربازو
خه لکی ده زگا مه ده نی به کانی ش راپیچ ده کران و له پیزی هیژی میلی دا
مه شقیان پی ده کرا و ره وانه ی به ره کانی جهنگ ده کران...!!

ته رمی سه ربازی کوژرا و به رده وام به سه ر ئوتومیله وه به ئالایه کی
عیراقی به وه ده هیژرایه وه بو شارو شارو چه که کان و نه وانه شی به کۆمه ل
ده کوژران نه و به کۆمه ل ده کران به ژیر گله وه و له پال ناوه که شیاندا
ده نووسرا: (ون بو...!) باوک و دایکی شی هه میشه چا و له دوو ده بوون و له
دله را و که دا ده ژیان ، ئاخو که ی بیته رۆله که یان بدۆزنه وه یا خود
سو راخیکیان ده ست بکه ویت...!!؟

دوای نه وه ی سه دام له به ره کانی جهنگدا شکستی خوارد و جهنگیکی
دپراندانه ی ده ست پیکرد له دژی شاره کانی ئیران و به فرۆکه و رۆکیی دوور
هاویژ بۆردومانی شاره کانی ده کرد و دهستی نه ده پاراست
له هاوولاتیان... ئیژرانیش رانه ماو هه مان هه لویستی گرت به رو به مووشهک و
تۆپ و فرۆکه بۆردومانی شارانی سه ر سنووری ده کرد...!

ههلهجهش يهكك بوو لهو خالانهى ئيران خستبوويه ژير بهزهى
رۆكى دوهاويژهكانىو كهه پرۆژ ههبوو توپ باران نهكرت... خهلكى
داماويلقهمماو لهژير فشارى ترسو ژيانى كولهمهركىو دياردهى دزيوى
ههههچهندا دهيان نالاندو باجى سياسهتى دوو دهولهتى داگيركارىيان
دهدا...!!

شارى نيمچهدورگهو بالاپوش بهچيى پتهوجيگيرو ئاسايشى لهبهه
بپراو شهوورۆژ لهنيوان زرمهو نالهى بهرداشى توپه دوورهاويژهكانو
راجيمهدابوو...! خهلك بهپهنگى زهدى مندالهكانياندا ههليان دهروانىو
زوربهيانى و لهناكاو دهستى قهزا دهسووراو بۆمبيكى ويلى دهخسته
مالهكهيهوهو كهلهپاچهو ههجن ههجنى دهكردن...!

مهحمود بهغهمبارىيهوه لهسووچيكي ژورهكهى خویدا
دانيشتبوو... گورانكارىيهكانى دوايى كوردستان بيزارو نيگهرايان
كردبوو... لهقوتابخانهش بهرپوهبهرهكهى زوو زوو راپورتى لىدهداو
بانگيان دهكرد بۆ ئهمن ومنهزمه...!

دهستى خستبوويه ژير چهناگهى و خهيال بردبوويهوه بىرى شهكهتو
ماندوبوو... بهوردى تيكهله بهرووداوهكان دهبوو ههلى دهسهنگاندن...
بهزهىيهكى زور لهسینهىدا دههاتو دهچوو... لهگۆشهنيگايهكى
بهزهوه بۆ ميللهتى دهروانىو لهسههه بوارهكانى ژيان
دههستا... نائوميدي پرووى تیدهکرد لهگيژاوى بارىكى دهروونى سهخت
دا پهلهقاژهى بوو...!

خهلكى شار لهژيانىكى پوتيدىو نهگۆردا دهژيانو سهدان
دهردهسهريان بۆ ههلتوقيبوو ، لهمهترسى توپباران و نهبوونى و

نه خوینده واری و هه لڅه له تاندنیان له لایه ن پڙیمه وه و به گه پرخستنیان
له به رامبه ر پارو و پولدا...!!

له سه ر هه ریه ك له و دهرده سه ری و مهینه تیانه دوه ستاو دهیان جار
به دم ئاخ و حه سه رته وه نه برؤكانی به رزده كرده وه و هه ناسه یه کی ساردی
هه لده کیشا...

مؤرکی دواکه و تووی و دواکه و تن به شیوه یه کی ئاشکرا به شاره وه
دیار بوو... پڙی می ش سیستمی جاشایه تی بوو ژانده بوویه وه و ناوی نابوو
شؤپره سوار...! هه ندی کی شیان بوؤ خوؤ دوورگرتن له سه ربازی و پاراستی
خزم و که سیان په نایان بردبوویه بهر نه و پڙیگه یه و ناچار خه لکیان ناو
نووس ده كړدو ئه رکیان پی ده بینن له پره بایه کانی دهوری هاوارو " پانزه
رؤژ له وی دهیان هیشتنه وه و پانزه رؤژی دیکه ی مانگه که ش له ماله وه
ده بوون و بی ئیش داده نیشتن...!

له هه موولایه که وه خه لکی پڙابوونه ناوشار... پاشا گه ردانی پرووی
تی کړد بوو... مه حموود هه ندیك جار می شکی له بیر كړدنه وه دوه ستاو
بیده نگ داده نیشتن و نوتقی لیوه نه ده هات... ناسك و کرمانجیش له دهوری
ده سوورانه وه و به تیله ی چاو لییان ورد ده بوویه وه... تیپروانینه کانی
ماندار بوون... په وش و هه لسوکه وتی منداله کانی به دل بوو... ئه وان زور
بی گه ردو ئاگایانه بیریان ده كړدو وه باوکی شیان له وپه پری پروداوه کانه وه
ده هاته وه و پروداوه کانی لیكده دایه وه...!!

تا که سه بونیك بوؤ نه وه ی حالی تی دابوو قوتابی یه کانی بوو... کوپو کچ
دهوری مالیان دها و هه ریه ك له واده و کاتیکی دیاری كراودا ده هاتن،
مه حموودیش مامؤ ستاو باوك بوو بویان... مشووری ده خواردن و

چاوساغى دەکردن و ھەولئى داپشتنى كەسايەتى دەدان و بەپەرۇش بوو بۇ باشکردنى حاليان و خۇشحال كەردنيان...

قوتابى يەكەنى لەچەشنى تاقم و گروھى ھاوتەمەندا پرىك خستبوو، لەدوورەو لەشەنەي پرىكخستنى حيزب دەچوو بەلام مەحمود ناوى نابوو خيزانى پەرورەديى و تيايدا كەسايەتى يەكەي پىروكاملى دادەپرشت و لەمرۇقيكى ھۇشيارو خويىندەوارو زىنگدا نەمايشى دەکردن...

ئومىدى زور بەو قوتابيانەي ھەبوو... فشارو دەردەسەرى يەكەنى ئەو جۆرە ژيانەي لەپىناوى ئەواندا دەچەشت... داھاتوويەكەي پروناكى بۇ پەچاودەکردن... لەگەل غەم و پەژارەكانيان فرمىسكى دەپرشت و دلنەوايى دەکردن... بۇ خۇشى يەكەن شىيان بزەي شادى دەھاتە سەر ليوەكانى و تىر تىر تەماشاي دەکردن و نىگاي بەزەيى و سۆزى بەبەردا دەکردن...

ئامىنەي خيزانىشى بالاپۇشى مېردەكەي بوو... رەوش و بىرو بۇچوونەكەنى ھەلگرتبوو... لەنيو دەستەژنانى ھاوئەلېدا ئافرەتېكى كامل و عاقل و ژىر بوو، بەپەنجەي دەست ئاماژەيان بۇ دەکرد و لەچارەسەرکردنى تەنگ و چەلەمەي ژنان و رىق وقىن و لەيەك خويىندە پەنايان بۇ دەبرد چارەسەرى كېشەكانيان پىدەكرد و بەقسە و گوتەكەنى زو و قەناعەت يان دەکرد...

لەژيانى ھاوسەرايەتېشدا نمونەبوون، قوتابى و ميوانەكانيان سەرسام بوون لەمامەلەو ھەلس و كەوتى نيوانيان و بەخانەوادەيەكەي نمونەيىيان دادەنان...

ئەو ھەموو دەستكەوتە و ايان كەردبوو شادى لەناو دلەكانياندا سەوز بېيىت و جەنگەلستانى شەرو شوپرو ئاژاوە و مەترسى مەرگى ھەمىشە

كزببیت و پۆژگارە سەختەكانی ژيانیان بگوزەریڻن بەئومیڤدە
رەنگینەكانیانەوہ ...

مەحموود بەردەوام خەریکی بیرکردنەوہبوو، بەرنامەییەکی نمونەیی
دانابوو بۆ قوتایانی تەمەن هەشت سال تا دەسال و لەپەرگەکانی
وردەبوویەوہ... لەناکاو ناسکی کچی لەو خەیاڵە دەری هیناو وتی:
— باوکە... باوکە...

راچلەکی و بەھیواشی وتی:

— کچە شیرینەکەم دەلیی چی...؟

ناسک زمان شیرینی باوکی قۆستەوہو زیاتر نازی کرد بەسەریداو
وتی:

— دەببیت بمبەیت بۆ مائی باپیرە...

مەحموود زەردەخەنەییەک هاتە سەر لیوہکانی و وتی:

— بەسەرچاو... با وادە بۆمباران دوایی ببیت ئەوسا من و تۆ
کرمانج و دایە دەچین بۆ لایان...

ناسک چووہ باوہشی باوکی و وتی:

— نا... با ئیستە بچین...

باوکیشی بەنەرمی وتی:

— عاقل گیان تۆ دەببیت بزانی تاتی بۆردومان دەببیت خەلکی خویان
دەشارنەوہ نەبادا پارچەییەکیان بەربکەویت... ئیمەش ناببیت بچینە
دەرەوہ تا بۆردومانەکە تەواو دەببیت... ئی...؟

ناسک بەپۆحە سووکەکە لەماناکانی مەترسی و بۆمباران و کوشتن و
برینداربوون تیدەگەیشت، بەلام راددەو ئەندازەیی ئەو پروداوانە لەمیشکە

بچوکه کهیدا تازه خهريك بوو ره گيان داده کوتا و جیهانی هیمنی
مندالانیان لا ده ژاکاندو بهرگی ترسیان ده کرد به بهریدا...!!
به سادو ساکاری یه وه وتی:

- بابو... بوچی هر توپباران ته اوو ناییت...؟! بو...؟؟
مه حمود به ناویبری خویدا گه پرا وه لامیکی ساکار هه لبژیریّت و
کچه که ی تی بگه یه نیّت و ئه وه ی به باش زانی چیرۆکی گورگه درنده کان
به نمونه بهیئیته وه وتی:
- کچه جوانه که م... ئه وه گورگه هاره کانن و واده که ن ژیانی خه لکی
بشیویّت...!

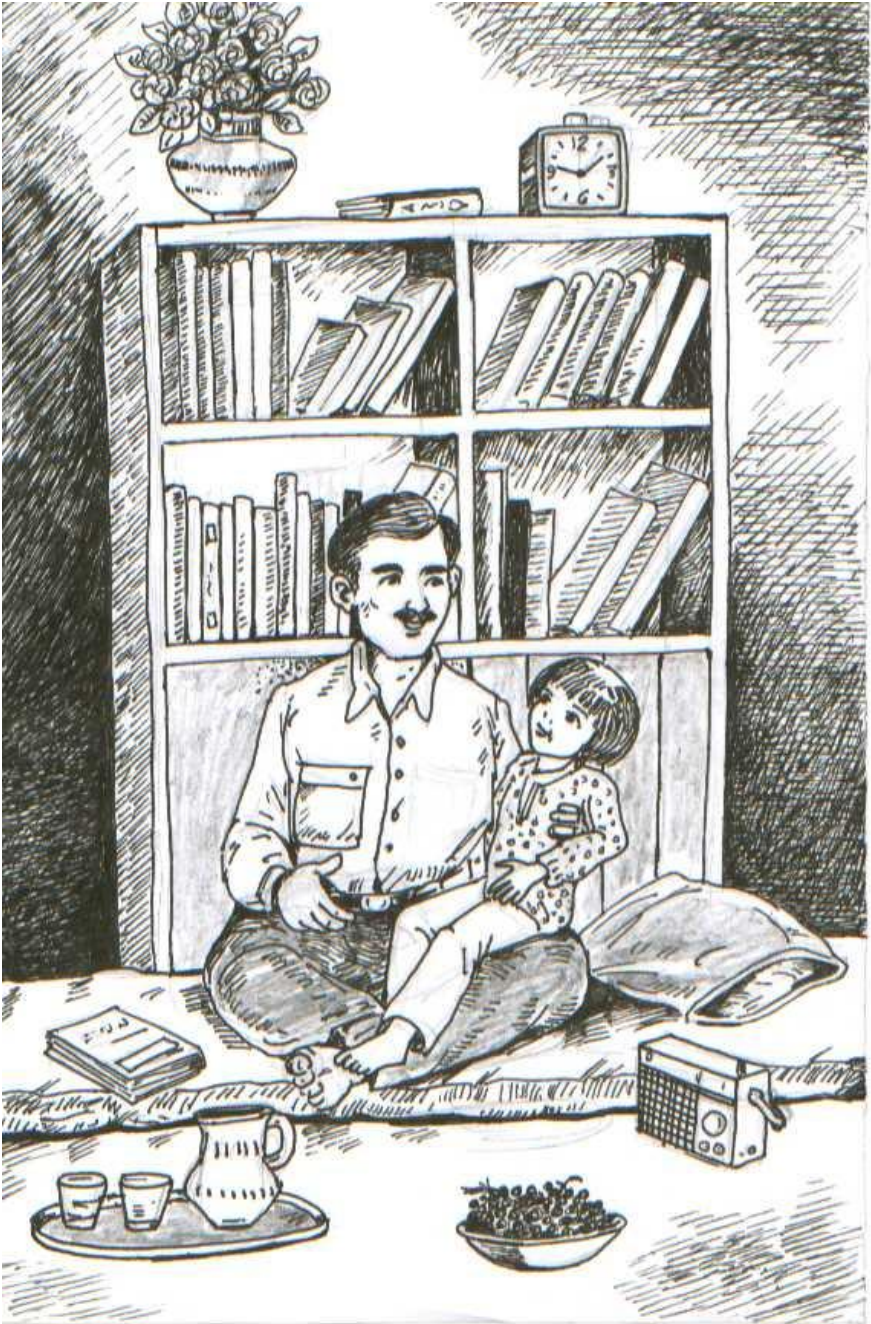
ناسک چاوه گه شه کانی مۆ کرده وه وتی:
- ئه و گورگانه ی مه ره کانیان خواردو به چکه کانیان بی دایک و باوک
کرد...؟!
مه حمود بیره سازگارو بی گه رده که ی کچه که ی لا په سه ند بوو وتی:
- به لئی...

ناسک رۆچوو له و چیرۆکه داو خیرا مه حمود ویستی نائومید نه بیّت
به ده ره ئه نجامی چیرۆکه که و وتی:
- ناخر گورگه کان دوایی به دهستی راوچی تیاچوون و خه لکی گونده که
له مه ترسی دوور که و تنه وه...
- ئه مانه ش تیا ده چن...؟

- به لئی... شاره که مان هیمن ده بیته وه و ئه وسا مندالان له گه ل باوک و
دایکیان ده چن بو باوه کوچه که و مائی باپیره و له هیچ ناترسن...
ئنجا ناسک زیاتر باوه شسی کرد به باوکییدا و ئه ویش نووساندى
به خو یه وه و ماچی کردو هر له وساتانه شدا بوو زرمه ی توپباران هه ستاو

گهڙهڪهڪان شلھقان و مهحموودو خانہوادہڪهشي بهخيرايي چوون بهرهو
ژير زمينهڪهي مالي باوڪي ...

سەرچەم سىۋىيەك مزگەوت لەشارى ھەلەبجەدا ھەبوو، شەوان لەو مزگەوتانە لاوان كۆدەبوونەو ھەولئى گوىگرتن و سوود وەرگرتنيان دەدا لە مامۆستايان... بەتايبەت لەكاتى بۆنەو ئاھەنگەكانى شەوانى قەدرو يادى لەدايك بوونى پىنغەمبەردا(د.خ)...

مەحمود ئامشۆى مزگەوتى دەکردو زۆربەى قوتابىيەكانىشى لەدەورى كۆدەبوونەو ھەو پەرس و پايان پىدەکرد لەسەر ھەلسوكەوتى رۆژانەو رېنومايىيان لى وەر دەگرت... ئەويش بەنھيىنى ئاراستەى قوتابىيانى دەکرد نەبادا پياوانى ئەمن و موخابەرات چاودىرى بگەن و قوتابىيەكانى بگەنە ژىر چىنگ و ھەلمەتى دىرندانەى پزىم و دەزگا تۆقىنەرەكانى...

ئەو پەوتەى مەحمود گرتبووى جياوازبوو لەپەوتى مامۆستايانى دىكە... ئەوان قوتابىيەكانيان لەسەر كۆمەلە بنەمايەكى پروكەش پەروەردە دەکردو زۆرجار لەنيوان مەحمودو ئەواندا مشتومپى گەرم دروست دەبوو، مەحمود ھەولئى دەدا ھەرگىز قسەكانى نيوانيان نەگاتە ئاستى دەنگ داپران و خۆ خواردەنەو قىن ھەلگرتن بەرامبەر بەيەك، بەلام ئەوان گوىيان پىنەدەداو ھەندىك جار تۆمەتيان بۆ دروست دەکردو دەمىك بەناسيوناليزم و دەمىك بەترسنوكيان دادەنا، ئەويش باكى نەبوو لەو مامۆستايانەى لەدەورى سۆزگەرايىو كەف و كولىكى عاتيفيانە دەسورپانەو ئاراستەى لاوكانيان بەلايەكدا دەکرد باشتر نەبوو لە ئاراستەى حىزبە چەكدارەكانى كوردستان...

لەوسالانەدا ئازاۋەيەك ھەلگىرسا لەنيوان پياويكى كاكەيى و موسلمانىكدا، مەلاى مزگەوتەكە لەسەر مەنبەر بەتوندى ھىرشى كىردە

سەر پیاوه کاکهیییهکه و خه لکی تاوداو خه ریک بوو فیتنه یه کی گه وره بهرپا بییت...! مه حموود ناره زایی دهر پری و هه رزوو بهر به سستیکی پته وی دانا بو قوتابییه کانی و مه سه له که ی له دید گایه کی فرا واتره وه هه لسه نگاندو هه وی ییدا تووره یی و غه شم و قینیان دابمرکی نیته وه، به لام مه لایزه دین قسه کانی مه حموودی به دل نه بوو، به بیزارییه وه بهر په رچی مه حموودی دایه وه و تی:

- عه یبه بو تو هه ست و دلگه رمی ئه و لاوانه سارد ده که یته وه... مه حموود ناگاداری په یوه ندییه گوماناییه کانی مه لایزه دین بو... ناگاداری ئه وه ش بوو که خاوه ن چ زمانیکه و سلنا کاته وه له به کاره یانی سووکتین وشه دا، بو یه ویستی دلنه وایی بکات و تی:

- ماموستا من هه ولم داوه ئه و لاوانه نه که ونه داوی رق و قینه وه و تووشی غه ل و دهر وون پیسی نه بن...

مه لایزه دین ئه وه نده تووره بوو زمانی به یه کدا هات و تی:

- تو بوویت به چی...؟! ئیوه له ترسا خزانته ته قالبی خوتان... ئه و خه لکه هه ست و نه سستیکی ئیسلامی یان هه یه و ده بیته ئا راسته بکرین و دژ به و به راز خورانه بکه ونه خو...!

مه حموود وای به باش زانی چه ند راستییه که بدات به گوئی مه لایزه دین داو و تی:

- تی کدانی کومه لگه ی کوردی کاریکی ناپه سه نده و نابیت له ژیر هیچ دروشم و ناوی کدا شتی واپروو بدات... چه ندین ساله ئیمه له گه ل هاوارییه کان وه ک برا ده ژین و گیروگرفتمان نه بووه له گه لیان، ئیستا له پیناوی پروداویکی بی بایه خدا چون شتی واپروو بدات و ببینه هوی زیاد کردنی مهینه تییه کانی خه لکی...

ئەمجارە مەلا عىزەدەين چاۋى دەرىپەرى و بەتوورپەيدى يەوہ وتى:
— ئەوہ تۆچى دەلىيت...!! بەسە... قسەى پوپوچ... خۆت
ھەخەلەتاۋى و شوين بيريكى پوپچ كەوتوويت ئەو لاوانە داغان مەكە وەك
خۆت...!

ئيشى قسەكانى مەلا عىزەدەين تازە خەريك بوو دەگەيشت بەدلى
مەحمودو لەتاوا وتى:

- خەلەتاو ھەبيت تويت ... ھەر پۆژە لەسەر پەتيك يارى دەكەيت...
تۆ بەم قسانە پۆليكى ناپاك دەبينيت و دەرەنجامى ئەم كارەى تۆ
لەحيزبەكانى شاخ باشتر ناييت... تاكەى لە بۆسەى نەزانين و
سۆزگەرايدى دەتليئەوہ و كورپى خەلكى ھەژارو داماو ويل و سەرگەردان
دەكەن...!!؟

مەلا عىزەدەين چى جنيوو قەسەى ناشيرين بەدەميا ھات كردى و
ھەرەشەيەكى تونديشى لەمەحمود كرد، ئەوئيش بەويقارەوہ مزگەوتەكەى
بەجى ھيشت...

لەو جۆرە پووداوانەش پۆژانە دەكەوتنەوہ لەنيوان مەحمودو ئەوانەى
لاوكانيان ھان دەدا بۆ توندپەوى و چەك ھەلگرتن، سەربارى پووداۋەكان
پيشمەرگەى حيزبەكان لەو دەقەرەدا دەستيان دەوہشانو باجى
چالاكى يەكانيان دەبوو ميللەت بيدات...!

مەحمود پىروايەكى تەواۋى ھەبوو بە بۆچوونەكازى و زادەى
خويندەوہ و پۆشنپىرى يەكى چەند سالاھە بوو... كوردستانيش بوو بوو بە
دۆلى حيزبىيەتى و لەھەموو لايەكەوہ حيزب و كۆمەلى فرە پىروئايدىيەى
تيدا دادەمەزىنرا، ھەموو ئەو كۆمەلانەش لەدەستى دەولەتانى ناھەز
بەكورد يا دۆستى پۆيمى بەعس بەدوورنەبوون...

قسەو دەمەقالەى نىوان مەحمودو مەلاعيزەدين شەوورپوژىكى بەسەراتىپەپنەبوو ، شەويكىيان درەنگانىك مەفرەزەيەكى ئەمن لەدەرگای مالى مەحموديان داو سەربان و سەرى كۆلانەكانيان گرت... هيچ كات مەحمود و اگومانى نەبردبوو رق و قين پال بە مەلاعيزەدينەوہ بنين و مەحمود بەگرت بەدات... ئاگادارى پەيوەندىيە گوماناوىيەكانى مەلاعيزەدين بوو بەلام چەند سالاە يەكتر دەناسن و، خانەوادەكانيان ئاشناى يەك بوون و دەيان خالى هاوبەشى تر هەبوو لەنيوانيان ، هەمووى رەوىيەوہ و مەلاعيزەدين هەپرەشەكەى خوى برده سەر...!

سۆفى دەرگاگەى كردهوہو بەبىئەوہى پەچاوى حورمەتى مائەكەيان بكن خويان كرد بەژوورداو ئامينەو مندالەكان لەترسا زاق و زيقيان تىكەوت...!

بەتەنھا شلەژان پروى لە مەحمود نەكرد، دەستبەجى بەرزەپى هەستاو، تەماشاي كرد ئەفسەريك و ژمارەيەكى زۆر لە هيىزى ئەمن سەربان و هەموولايەكى مائەكەيان تەوق داوہ... ئەفسەرەكەش بەعەرەبى دەلييت:

- وين محمود...؟

سۆفى هەوليدەدا هەرچونيك بيت كورەكەى نەبەن ، بەلام گوىيان نەدا بەپريشى سىپى سۆفى و خيراچاويان بەست و خستيانە داوى ئۆتۆمبيلەكەيان و برديان...!

سەكىنى داىكى و ئامينە زۆر گريان، مندالەكانيش بە هەمان شيۆه دەرگريان و ترسو سامى هەلكردنى سەربازەكان و چاوو دەست بەستنى مەحمود لەبىرى مندالەكانىدا نەدەسپرايەوہ...!

هه‌چهند ئه‌و شه‌وه گریان به‌لام بی‌سوودبوو، بۆبه‌یادی‌یه‌که‌ی سو‌فی‌و
میرزا هه‌ولێکی زۆریان داو بۆیان ده‌رکه‌وت راپۆرتی لێ‌دراوه‌و چه‌ند پۆژیک
له‌زیندان دا ده‌مینێته‌وه‌و ئه‌گه‌ر زوو فریای بکه‌ون ئه‌وا نابری‌ت بۆ ئه‌منی
سلیمانی...

خزم وکه‌سیکی زۆر هاتن به‌ده‌میان‌ه‌وه‌ مشووریان خوارد
له‌هه‌موولایه‌که‌وه‌و توادی‌یان به‌ به‌رتیل و پاره ئازادی بکه‌ن و،
په‌یمان‌نامه‌یه‌کیان پێ پرکرده‌وه‌ جارێکی‌تر خه‌لکی هان نه‌دات و
کۆبوونه‌وه‌یان پێ نه‌کات، هه‌موو ئه‌و پرسیارانه‌ش ئه‌وه‌نده‌ ساده‌بوون
مه‌حمود هه‌ر زوو بۆی ده‌رکه‌وت مه‌لا‌عیزه‌دین له‌په‌شتی ئه‌و
ده‌ستگیرکردنه‌وه‌یه‌و ناچار پیره‌وی خۆی له‌م‌زگه‌وته‌ گواسته‌وه‌ بۆ
م‌زگه‌وتیکی‌تر... که‌رچی قوتابی‌یه‌کانی ئه‌م هه‌لۆیسته‌ی مامۆستا‌که‌یان
پێ قورس بوو به‌لام به‌گوییستیان بۆ پراستی رووداوه‌که‌ ته‌سلیم بوون و
نکوولیان نه‌کرد...

هه‌روه‌ها دووربینی‌ی مه‌حمود وای لێ‌کردن زیاتر متمانه‌یان پێ‌ی
هه‌بی‌ت و چنگه‌و ئاژاوه‌گی‌ری مه‌لا‌عیزه‌دینیش شایسته‌ی ئه‌وه‌بوو مرو‌ف
خۆی لێ بپاریزێت و به‌لا‌یدا نه‌چی‌ت... له‌وه‌نگاوه‌شدا زۆری له‌که‌س
نه‌بوو، ئیراده‌ی دابوو به‌ده‌ستی قوتابی‌یه‌کا‌زی‌یه‌وه‌و هه‌ولێ‌ده‌دا خاوه‌ن
رای خۆیان بن و شوین عه‌قل بکه‌ون و تا بۆیان ده‌کریت له‌داوه‌کانی به‌عس
نزیک نه‌بنه‌وه...

(9)

پژیمی به عس چەند مامۆستایەکی عەرەبی گواستبوویەو بۆ هەلەبجەو
مالەکانیشی لەگەرەکیک نزیک مۆنەزەمە نیشتەجی کردبوون، هەندیک
لەو مامۆستایانە خاوەن سروشتیکی پاک بوون، بەعسی بوونیان تەنها
لەپیناوە بەرژەو هەندییەکی ماددی دا بوو، یا پارێزگاری کردنیان لەپیشەیی
مامۆستایان...

مەحموود بەمیشکیکی فراوانەو مامەلەیی لەگەڵ ئەو مامۆستایانەدا
دەکردو پزیزی لێدەگرتن، هەولێ ئەووی بوو تێپروانیان بۆ کورد راست
بکاتەو ستمەدیدی دەربخات...

یەکیک لەو مامۆستایانە ناوی حاتەم بوو... لەبەغداوە ناردبوویان بۆ
هەلەبجەو ژن و مالی نەبوو... حاتەم مامەلەیی مەحموودی بەدل بوو...
دەمو دامان و پۆشنییرییە فراوانەکی جیگەیی سەرنجی بوو، بیرو
ئەندازەیی گشتگیری تێپروانیەکانی وایان لیکردبوو زیاتر چاوی بە
رەوشتی ئەو مامۆستایە هەلبینیت... هەرچەندە حاتەم لەلایەن دەزگا
بەعسییەکانەو نێردرابوو بەلام تێپروانییکی جیاوازی هەبوو بۆ کوردو
کیشەیی کوردی، مەحموود ناسیاوی و تیکەلی لەگەڵدا پەیدا کردو بانگی
کرد بۆ مالی خۆیان، مەبەستیشی بوو زیاتر لێی نزیک ببیتەو...
چونکە جیاواز بوو لەپێرو تاقمەکی لە مامۆستایانی دیکەیی عەرەب...

حاتەم دیمەنی مالەکی مەحموود کە مەندکیشی کردبوو، بەتایبەت
دیمەنی کتیبخانەکی و کورسییە دارینەکی، لەدلی خۆی دا دەیووت:
هەر لەگەڵ ئەم پیاووە دوام زانیم یەکیکە لەبیرمەندە نادیارەکان...

خانەوادی سۆفی بەگەرمی بەخیرها تیان کردو، دواي ناخواردن
کەوتنە گفتوگۆو حاتەم خۆی رانەگرتو ویستی زیاتر

له هاوه له كهی شاره زابیت و وتی :

- مامۆستا... نه مزانی خاوه نی ئەم هه موو کتیبه ییت... له راستیدا
دیمه نی کتیبخانه کهت سه رنجی پراکی شام و پیناسی کی گرنگ و پێشه نگبوو
له ناسینم بۆ خاوه نه که ی...

مه حموود بزیه که گرتی و وتی :

- خویندنه وه یه کی که له خالی به ره و پێش بردنی هه موو میلله تی که...
هه ر میلله تی که رۆشنی پرو خوینده واریت ئەوا له شه پرو ناشووب به دوور
ده ییت...

قسه کانی مه حموود ئاماژه یه که بوو بۆ دواکه و تووی کی کۆمه لگه ی عیراق
له ژێر سایه ی ده سته لاتداری به غدا و تاقیکردنه وه یه که یش بوو بۆ
دیاریکردنی دیدی حاته م له سه ر ئەو مه سه لانه، ئەویش تۆزیک بی
گوشی و ئەوجا وتی :

- مامۆستا من پیاویکم هه میشه هه زم له وه یه مروۆ چی له دایدا یه ئەوا
به راستی ده ری بپریت... به تایبه ت بۆ هاوپی نی نزی که و جیگه ی متمانه...
باوه رم پی بکه ئەم میلله ته ی ئیمه به کوردو عه ره به وه ئەگه ر سه رکرده یه کی
داناو لی زانی هه بوایه هه رگیز ئەو قهیرانانه نه ده هاتن به سه ری دا، به لām
ده لێ ی چی له گه ل پزیمکی دواکه و توو چۆکی توندکردوه له سه ر سی نه ی
میلله ت و زامه کانی نیوان ئەم دوو گه له قوول ده کاته وه...

دیدو تیروانیه کانی حاته م جیگه ی په سه ندی بوون، به لām مه حموود
ترسا له وه ی تووشی پی هه لخلیسا کاندنی که بی ت و بیه وی ت قسه و پای
له سه ر پزیم وه ربگری ت، بۆ یه هه ول ی دا خو ی بخواته وه و به ده سته واژه یه کی
کورت ئاماژه به نیازی ناو دل ی بکات و وتی :

– تا ستم و زولم بهردهوام بیټ ئاسایش نایه ته دی و هیچ کام له میلیله تی کوردو و عه رب سه رفراز نابین... .

حاتم له قسه کانی مه محموددا جوړیک له حه زهری به دی کردو وتی:
– ماموستا... من عه رزم کردی حه زم له وهیه رازی دلمان بو یه بکهین و منیش هاویری تووم و له پرهفتاره کانی پژییم رازی نیم... .
راستگویی له پروخساری حاته مدا نیشانه یه کی دیار بوو ، پیشتیش رهوشی پوژانه پارسهنگی قسه کانی کردو مه محمود ئه و په رده یه ی بپی و وتی:

– هه موو مهینه تی یه کانی گهلانی عیراق هوکه ی ئه م پژییمه یه... صه دام نه خوشه... بی خوین رشتن و ئاژاوه دانانیشیت... .

حاتم هه ناسه یه کی هله کیشاو وتی:

– ماموستا... عه رب له زوه وه وتوویانه:

اذا كان الخراب دلیل قوم

لقادهم الى دار الخراب (*)

صه دامیش ئه و قه له رده یه که هه میشه عیراقی بردوه به ره و ویرانه و دارمان و دواکه وتووی... .

ئنجا حاتم ئه یکی پر له مهینه ت هات به به ریداو وتی:

– ماموستا گیان... به ته نها کورد گیری نه خواردوه به دهستی ئه م زالمه وه، به لکو ئیمه ش هاو خه م و ناسوری ئیوهین... ده زانیت من له ترسی چی ملکه چی پژییم بووم و هاتووم بو کوردستان...؟

(*) واته: ئه گهر قه له ره ش ری نیشاندهری گهل و کومه لیک بیټ ئه واه دیان بات به ره و سه رگه ردانوی تووشی به لا و موسیبه تیان دهکات.

له بهرئەوهی باوک و دایک و خوشک براکانم سەرنگۆون و تۆمەت
بارنەکرین... باریەکی دامام گوناهی ئەوه بوو هاوہلێکی دەستگیرکراو
دوای دوو شەو هاتن ئەویشیان بردو ئیتر دیاریمان نەبینیوه... دایکم
ئەوہندە گریا چاوەکانی لە دەستداو تووشی نەخۆشی دلێش بوو...
باوکیشم بەو داخوہ سەری نایەوہ و کتوپر گیانی سپارد...
ئەم بەسەرھاتە دلێ مەحمودی داگرت و زیاتر متمانە ی بەھاوہلە
عەرەبەکە ی کردو وتی:

- ئییمەش ھەموو پۆژێکی ژیانمان مەرگیکە بۆ خۆی... کیێشە ی ئییمە
زۆر گرانترە لەھی ئیوہ... ئییمە خاوەن کوردستانیکی فراوانین بەلام بەسەر
چوار دەوڵەتدا دا بەشکراوین و ساتی بی دەردەسەری و چەوسانەوہمان
نئیە...! بچووکتین نمونە ئەم شارە یە... دەبینیت پۆژیمی بەعس
کردوویەتی بەمۆلگە ی چەکارو بەردەوامیش بۆردومان دەکرین لەلایەن
ئێرانەوہ... ئەمەو جگە لەو کاریگەرییە خراپانە ی لەسەر خەلکی کراوہ
لەبوارەکانداو شیرازە ی خیزان ھەلۆہشاوہ و خەلکی لەخاک و ئاوی سەدان
سالە ی باوبا پیرانیان راگوێزکراون...
ئییمە لەمەرگە ساتیکی بیوینەداین و لەگشت لایەکەوہ ھەر کورد
کوشتنە...

حاتەم سەری سوورما بوو لە قسەکانی مەحموو بەھیواشی وتی:
- کەواتە ئیوہش خوازیری دەوڵەتیکن...؟!
— وابزانم مافی خۆمانە... دەوڵەتی ئییمە بۆ ناوچەکە کیێشەو
گرفتەکانی سەر سنووری ئێران و تورکیا و عێراق و سووریا ھەمووی
دەرپوینیتەوہ... ئەم ئاواتەش لەدلی ھەموو کوردیکدایەو بەتەنھا کیێشە ی
ئییمەشە ئەوہندە ئالۆزکراوہ لەلایەن ھێزە ئیمپریالیزمی یەکانەوہ...

تا ئەو ساتە حاتەم شارەزای کیشەیی کورد نەبوو، بەتەنھا چەند رووداویکی کورتی لەمیژووی کورد بیستبوو، بەهەست و گیان گوی قولاغی قسەکانی مەحموود بوو... کاتی سەربردیکی خیرای میژووی کوردی بۆ دەکرد لەدەولەتی میدیاوە تا هاتنی ئیسلام و خزمەتکردنی کورد بەئیسلام و دەولەتی خیلافەو دواتر غەدری ئەتاتۆرک و چەوساندنەوێ کوردان و شوێشی شیخ سەعیدی پیران و کۆماری مهاباد و کیشەیی هەر پارچەیهکی کوردستان و زۆلم و ستمی ئەو ولاتانەش زیاتر بەرچاوو رۆشنی دەکردو دلی بەکورد دەسووتا...

لەکو تایی قسەکانیشیدا وتی:

— ئیستاش کورد بوو بە ئاردی نیو دێرکان و شەپرو پێکدادان و پارسەنگکردنی هاوکیشەکانی ئەو ولاتانە لەخاکی کوردستاندا ئەنجام دەدری و کیشەکانیان دەتالین لەئیمەو...

بەشەرمیکەو حاتەم وتی:

— ئەوێ من پەچاوم کردبیت ئیوێ کیشەیهکی سەرەکیان هەیه پیش گەیشتن بەو مافەیی لەدەستان چوو...

مەحموود پیشی کەوت و وتی:

— کیشەیی کەسایەتی... پێداچوونەوێ بەکەسیتی داو دەرشتنەوێ کەسیتی کوردی...

— بەلی... منیش هەر مەبەستم ئەو بوو... هەرچەند هەموو میللەتەکانی رۆژەلەت پێویستیان بەو هەیه ناسنامەیی خۆیان دیاری بکەن، بەلام حالی کورد جیاوازی کیشەیهکی زۆر شیواوێ بەکەسیتییهکی پتەو نەبیت ناتوانیت داوکی لەمافەکانی بکات...

مهحموود خه م و خه فهت به ده موو چاوی دا دیاری بیان داو به و حاله وه

وتی:

– ریگه یه کی دووره ... به لام میلله تیک درووست ده بییت له نه نامدا

هه موو مافه خوراوه کانی چه ند سآله ی ده سستبکه ویتته وه ده له تیکی

مؤدیرنی هاو چه رخ پیگدی نییت ...

حاته م سه ریکی له قاندو وتی:

– خوا بکات میلله ت یه کی تی و برایه تی بیان له ناو دا بییت و شیوازی نه و

پیدا چوونه وه یه دیاری بکه ن ...

– نومیده وارم میژوو جیگه ی په ند وه رگرتن بییت و چاکسازی له هه موو

لایه که وه ده ست پی بکات و سه رجه م کوردستان بگریته وه ...

له کاتی نه م قسانه دا بوون ، نامینه له ده رگای ژووری میرده که ی داو

مهحموودیش هه سستاو ته ماشای کرد دوو پیاله چایی بو هیئاون،

سینی یه که ی لی وه رگرت و چاکه ی پیشکه ش به میوانه که ی کرد، نجا

باسی قوتا بخانه و کی شه و گرفتسی قوتا بیان سه ریاسی قسه کانیا نی

داگیر کردو قسه کانی پیشوو ون بوون له و نیوانه دا ...!

(10)

شەوئىكى سەرماو سۆلەبوو... كزەيەكى سارد لەشاخەكانى دەورى
هەلەبجەو شارىيان داپۆشيبوو... خەلكى لەسەرما خۆيان لەكونجى
مالەكانيان توندكردبوو... نالە نالى هەورو برووسكەى بچرچىرى ئاسمان
زىاتر سامى دەكردبەبەرى كانگای دلانداو گەورەو بچووك
چووبوونەوئەيەك و لەدەورى زۆپا هەلتروشكابوون...

لەو تۆفان و شەپە هەورەدا عوسمان و دووھاوئەلى نيوەشەو خۆيان
كردەو بەشارداو پيش ئەوانيش مەفرەزەيەك پيشمەرگە بەرى كەوتبوون ،
هەموو گيانيان تەپرو شەكەتبوو...چەكەكانيان لەژير پالتۆ
ئەستوورەكانياندا شارذبوويەو جامانەكانيان توند ئالاندبوو لەدەم و
لووتيانەو لەشەو كوت دەچوون... بەتوندى عوسمان دەرگاكەى مالى
خۆيانى داگرتهو و خيراخييرا لى دا...

حاجى سەيفە پيش عومەرو مال و منداڵ كەوت و دەرگای هەلگرت،
بىئەوى گوى بدەنى هەرسىكيان لەحەوشەكەدا خۆيان بينيەو سەرەتا
خەريك بوو حاجى سەيفە هاوار بكات بەلام عوسمان جامانەكەى لەدەمى
كردەو و وتى:

- منم... مەترسن...!!

خييرا ژوورىكيان بۆ گەرم كراو جل و بەرگى تەريان لەبەر داكەند و
كەمىك ماندويىتيان حەوايەو... هەموو بەلايانەو سەيربوو بەو
تەپوتووشى و سەرمايە ئەم سىلاو دابەزيوون بۆ ناوشارو سەرجهم
مەترسىيەكانيان بپيوو...خەرامان دووسى مانگ دەبوو سەردانى
عوسمانى كردبوو لەبارەگاكيان و زۆر بەساردو سپرى پيشوازى ليكردبوو،

تۆمەتبارى كىردى، ئۇ ھەيلىش ناچار بۇ پارىزى كىردى
بەرىپ سەكەيى

گالئە پىنە كىردى لەناو ھاوئەلە كانىدا ھا تىبوو لەگەلىان...!!
چارە كىك پىش سەعات شەش گە يىشتنە شوئىنى دىارى كراوو
ئوتومبىل و ئەو مەفەرەزەيەي دەبوو قەلغانى دەورىان بن نامادەنە بوون...!
رىكخستنە كانى ناوشارىش سەرو سەكوتيان لەومەسەلەيە نەدابوو،
عوسمان دلى بەپەلە كەوتەلىدان و بەھاوئەلە كانى وت:

- بابگە پىنە ھە... شتەك لەئارادايە...!
ئازادى ھاوئەلى سەرسەخت بوو، گوى نەدا بەقسەكەنى عوسمان و
وتى:

- وەللاھى تا نەيتىپىنم ناگە پىمە ھە...!
فەرەجىش لايەنى عوسمانى گرت و وتى:
- ئازاد با بە عەقل بچوولپىنە ھە... ھىچ كام لەنیشانە كانى چالاكىيەكە
نەھا تونە تەدى و ئەو دۆشكەيەي سەر مونەزەمەكە دامان دەبىئىت...
ئەگەر نەش كوژرىن ئەوا ھەر زوو دەمانگىر و گوللە بارانمان دەكەن...!!
ئازاد قاچى داچەقاند لەبەر دەركى مائىك كەچەند ھەنگاويك
لەنانە ھەخانەكە ھە دووربوو، وتى:

- من ناگە پىمە ھە... ئەگەر ئىو دەگە پىنە ھە پرون بەجىم بەيلىن... خوم
ھەلدەستم بە فەرمانەكە...

عوسمان و فەرەج دلىان نەھات ھاوپىكەيان بەجى بەيلىن و بۇجارى
دووم عوسمان بەدەم پارانە ھە وتى:

- ئازە گىان باوكەكەم ھەلەيەك لەو نەخشەيەدا ھەيەو باتووشى بەلەيەك
نەيىن، باوكەكەم من پىت دەلىم با تاھەستيان بەھىچ نەكردووم بەگە پىنە ھە

مالي خومان و دوایي يه كيک له پړيکڅستنه کاني ناوشارمان ده بينين و
سوراخيکي مه فزه زه که و باقي چالاکی يه که ده که ين...

له م مشت و مړه دا بوون و ئوتومبيلیکی نه من سه ری کولانه که ی گرت و
عوسمان به نازاد و فزه جی وت:

— هیچ خوتان تیک مه دن... واده ربخه ن جاشین و چاوه پړی
هاوه له کانمان ده که ين و، بو واجب ده چين...

نه مننه کان پیش وخت هه موو زانیاری یه کیان و هرگرتبوو، ده وروبه ری
نانه واکه یان ته وق دابوو، یه کیک له نه ندامانی مه فزه زه که گیرابوو، پیش
نه وه ی بیگه یه ننه سلیمانی هه موو زانیاری یه کی چالاکی یه که ی وتبوو،
نه وادی که ش له مالي خزم و که سیان خویان شار دبوو یه وه و به ته نها نه و سی
پیشمه رگه یه ما بوونه وه و ناگیان له و هه واله نه بوو...

سات له دوای سات مه ترسی پروی تیده کردن و عوسمان له ژیر لیوه وه
وتی:

— کورینه نه ماسته موویه کی تیدایه و له کولانه وه بارابکه ين...
نه مه ی وت و خوی پیشکه وت و دووهاوه له که شی به دوای دا، له پر
زرمه ی ته که له دووسئ لاره هه ستا و ئوتومبیله که به خه سستی
ته که ی لی کردن و فزه ج که وت، عوسمان ئاوپړیکی دایه وه و ویستی
بگه پړتوه بولای هاوه له که ی به لام هه لویسته که زورکاریگه ریوو نه و نه دی
پیکرا چه که که ی دهره ینا له ژیر پالتوکه یه وه و ریزی ته که ی کرد
له ئوتومبیله که و شوفیری ئوتومبیله که ش له ترسی پړوحی خوی سه ری
لیشیواو ئوتومبیله که ی کیشا به دیواریکدا... ئنجا نازاد و عوسمان به و
کولانه دا هه لها تن و فزه جیش به ته نها مایه وه و گیانی دهرچوو... فیشه ک
له هه موولایه که وه باری به سه ری اندا و گولله یه که دای له بالی عوسمان و

دانی به خوداگرت و بهردهوام تهقی دهکرد... هرچونیک بوو بهدهم تهقهوه
یهک دوو کولانیان کردو وایان دهزانی لهوتهقیهه پرگاریان بووه، بهلام
کاتیکیان زانی چه کداریکی زور سرجهم کون وکله بهره کانی
دهربازبوونیان لیته نیوون و بهموکه بهره ش هاواریان لیده کهن:

- پیویست ناکات هه ولی پاکردن بدهن! خوتان ته سلیم بکن پیگاو
کولانه کان هه مووی گیراوه...

خوینی زامه کی عوسمان به ته وژم ده هاته دهره وه نازاره کeshی تازه
خهریک بوو ده هات به بهری داو به چاویکی فرمیسکاوی یه وه وتی:
- نازاد گیراین...!!

هاوه له که ی به قورگیکی پرله گریانه وه وتی:

- من خوم نادم به دهسته وه تا ده مکورن...!!

عوسمان چاره ی نه بوو به دم هه نسکه وه وتی:

- منیش هه رله گه لتام...!!

دهنگی جاپی نه منه کان بهردهوام هاواری ده کردو به و حاله وه
ههردووکیان چوونه بن دیواری مایک و نوتقیان له خو بپی، گه ره که ش
کش و ماتبوو، کهس نه یده ویرا سر دهریه نییت و بو ترساندنیان
ته قیه کی زوریان کرد به سه ریاند او یه ک دوو ده سترپیشیان نا به دیواری
ماله که وه، به لام له شوینیکی په نادا بوون هیچیان بهر نه که وت... تاده هات
ته قه کان زیادیان ده کردو ناچار بوون ده ستیان خسته سه رپلیکی
چه که کانیان و وه لامی ته قه کانیان دانه وه... له وکاته دا عوسمان
روومانه کانی بیر که وت هوه و نه لقه ی یه کیکیانی تراناندو هه لی داو دوو
نه منی هه لاهه لاکرد... ئنجا له هه موولایه که وه ده ستیان کرد به ته قه لی یان و

عوسمان چەند فېشەكیكى بەرکەوت و جەستەى ھەر لەشوینى خۆىدا
ساردبوویەو...!

نازادیش ھاوہلەكەى بەو حالەوہ دى و فېشەكى پىنەما بوو پومانەىەكى
پىبوو دەستى خستە سەر ئەلقەكەى و بەدەنگىكى بەرز ھاوارى كرد :
- نا... نا... خۆم نادەم بەدەستەوہ...!

ھاوكات لەگەل ئەم ھاوارەدا ھەلسا و رايكردو پومانەكەى تەقاندەوہ
بەخۆیدا...!

ئىنا ئەمنەكان و ھىزە تايبەتەكە ھەرسى جەستەكەيان ھەلگرت و پيش
شاردەنەوہيان گىرفانىان پشكنين و رەسمى جەستەكانيان لەچەندلايەكەوہ
گرت...!

بەرپرسى ئەمن خىرا موختارەكانىشى بانگكردو، عەزەى موختار
عوسمانى ناسىيەوہ و تى:
- قوربان ئەمە كورى حاجى سەيفەىە...!

بەرپرسەكە وەك پۆن بەدى لەسەرى دلى لەخۆشىدا وتى:
- كەواتە مالىان لەكانى عاشقانە...!! ئەمشەویش لەمال بووہ لەگەل
ھاوہلەكانى و لەو پوہ پيلانىان گىپراوہ...!!؟

عەزەى موختار ورتەى لەدەم نەبىسترا و ملكەچ بوو لە بەردەستى
بەرپرسى ئەمندا...!

بەلام ھەرچەند كۆشان ئەو دووانەى ھاوہلى نەدۆزانەوہ كورى كين و
بەتەنھا عوسمانيان ناسى، جەستەكەيان لەدوو ھاوہلەكەى جياكردەوہ و
لەحەوشەى ئەمن نايلۆنىكى دووبەريان تىوہ ئالاندو ھىشتا خوينى
زامەكانى نەگىرسا بوویەوہ...!

ئەو بەيانییە خەرامان لەسەر جیگەكەى بەرزبویەو و زوو هەستا ،
بەنیازی ئەوێ خزمەتى عوسمان و هاوڵەكانى بكات... ! حاجى
سەیفەش سەرەتاتكەى بوو ئاخۆ میوانەكانى هەستان یان نا...؟! بەلام
پاش چەند ساتیك بۆیان دەرکەوت زوو جیگە و جلەكانیان قەدكردوو و
مائیان بەجیھێشتوو... لەسەر كۆمیدیەكەش عەلاگە یەكی پەشى
لیبوو... خەرامان خیرا كرییەو و تەماشای كرد بەستە یەك نووسراو
بەرونیۆ چاپ كراو لەگەل دەرگەریكى بچووكى بەرپاخەلداو یەكسەر
بەرگەكەى بینى و دلى داخوړپاو ناسی یەو هى میردەكە یەتى...

روژيكي پر لەناسۆرى و دلەپراوكەبوو لای خانەوادەكەى عوسمان و
سەریان لەو سۆرمابوو چون بەوشەو تۆفان و سەرما و سۆلە یە
گەشتوو نەتە شارو ئاواش بەزووی پيش ئەوێ پشووبدن مائیان
بەجیھێشتوو...؟!

دایكى عوسمان دلى خەبەرى داوو، بانگی عومەرى كۆرى كردو وتى:
- عومەر... عومەر... هەستە... بزانە هەواییكى ئەو براهەت نازانیت؟!
عومەر بەچاویكى خەوآوو و لەسەر جیگەكەى هەستا و لیفەكەى
قەدكردو وتى:

- دایە گیان خو مندال نى یە بەدوا یەو هین...!
حاجى سەیفەش هەلیدایەو وتى:
- نازانم كەى نەجاتمان دەبیت لەم دەر دەسەرى یەو بەهیمنى و ئاسایش
داده نیشین... كەى... كەى...؟!
ئنجا ئاهیكى هەلكیشاو وتى:

- له وه ته ی دوو گویم پروان پوژیک به ئاسایش دانه نیش تووم... له 63 دا
 به رده سستی حکومت و کوه تم و هیچ په یوه ندی په کیشم نه بوو به شوړ شه وه و
 ته نبا گونا هم نه وه بوو کورد بووم...! هاوه له کانم له زیندان لیان ده پرسیم
 تو له سه رچی ده ستگیر کراویت ، کاتی ده مووت له سه ر هیچ گالت ه یان
 پی ده کردم...! چو ن له سه ر هیچ...؟! دوا یی پی یان وتم: ده باشه بلی
 له سه ر کورد ده ستگیر کراوم... منیش دل م نه ده شکان دن و کتومت هه روم
 ده وت... هاتینه هه له بجه ش له پال کوردا د بجه ویینه وه که چی جه رگمان
 پراو مال ویران بووین... ئیستاش کاکه عوسه گیان دانانیشیت و مال و
 مندالیکی روو سووری جوانی به ره لاکر دووه و ژیانی خو شی خستوته
 هه لاکه ته وه و شوړشمان بو ده کات...!

دایکی هه لیدایه و وتی:

- خواد ه کات سه ری سه لامه ت ده بی ت چش له هه مووشتیک...!

حاجی سه یفه له م قسه یه ی ژنه که ی زور تووړه بوو وتی:

— هه ر تو وات لی کړد... نه وه نده ت وت هه سه ری سه لامه ت بی ت

قیروسیا تا بوو به که له گاو هه مووشتیک ی بو چووه سه ر...!

ژنه که ی قسه کانی میړده که ی به لاوه په قبوو هه سستی به برینداری کړد و

وتی:

- دایکی بمری... به خوا کوړ نی یه شان با له شانی... تو ئاوا قوړت

کړد به سه ریا و تووشت کړد...

مه به سستی ماره برینه وه ی خه راما ن بوو له م گوته یه ی داو عومه ریش بو

پراگرتنی هه لچوونی باوکی خو ی هاویشته نیوانیان و وتی:

— دایه گیان سلاواتی لیبدن... ئەم قهوانه ههزار جار لیتان دایه وهو... ئیتر بهسه... دهنگمان دهرمه هیئنو باخه لکی نه پرژین بهسه ماندا...!

عومهر ئەمه ی وتو پیلاوه کانی له پی کردو چوو بۆ نانه واخانه که ی ئەوبه ری مالیان تانانی بهرچایی ئەوبه یانیه بۆخویان و برازاکانی بهیئیت...

دیمه نی نانه واخانه که پیچه وانه ی به یانیانی پیشوو بوو، چۆل بوو، خه لکی که له دهوری میزی دهغیله چی یه که وه ستابوون، واگومانی برد خه لک له تاو سهرما درهنگ که وتبن له سه ره گرتن بۆ نان و له دلی خویدا وتی: نه گبه تیکی وه ک من نه بیته کی دیته دهره وه...!!

تۆزی وه ستاو پیاویکی دراوسییان هاته تهنیشتی و به سپایی وتی:

— عومهر ئاگاتان له وفه رته نه یه بوو...!؟

به سه رسورمانه وه وتی:

— فه رته نه ی چی؟!؟

کابرا زیاتر قسه کانی قووتداو به نهیینه کی زۆره وه وتی:

— ئەم به یانیه سی پیشمه رگه کوژراون له نزیک مونه زمه...!

عومهر هه ره وه ی بیست گیانی وشک بوو و چاوی بهرپی نی نه ده بیئیی و

دهستی گرت به میزی دوو کانه که وه به ده نگیکی پچر پچره وه وتی:

— له... له کوی...!!؟

دراوسی که یان رهنگ هه لبزپکاندن عومهر سه ری لی تی کداو ویستی

پاساویک بۆ قسه کانی پیشووی بهیئیته وه وتی:

— کوره له وانه شه سی جاش بووبن و شهریان بووبیت له ناوخویاندا...

خه لک تاقسه یه کی راست دهکات په نجا درۆی پیوه ده نیته...!

ئيتتر عومەر نه وه سستا له بهردهم نانه وه خانه كه وه خييرا به پرتا و به ره و
تا و بازار خل بو وه وه ... خه لكى تاك و ته را دو كانه كانيان كرد بو ويه وه
هي زيكي چه كد اريش ته وقى سه را يان دا بو ... به شله ژاوى يه وه به ره و لاى
مونه زمه چوو، نه منيكي زور له وييدا مؤل بو بو ونه وه وه هيچى لى حالى
نه بو ... مالى ها وه ليكي له ونزيكانه بو به په له له ده رگا كه لى دان و
ها وسه ره كه لى ها ته ده ره وه وه عومەر ئاگاي به سهر خويه وه نه ما بو، گياني
ده له رزى و به په له په ل وتى:

- كوا قادر ...؟ كوا ...!؟

ژنه كه لى چه په سا و وتى:

- له ماله وه نى يه ... چى بو وه !

به دليكي پرو خه فه تيكي زوره وه رهنگيكي هينا و برد و وتى:

- له م دور و به ره چى بو وه ...؟ ده لين سى پيشمه رگه كوژ را ون ...

ژنه كه نه گهر نه يناسيا يه نه وا ده رگا كه لى به پرو دا داده خست ، به لام
ره فيقى گياني به گياني ها وه له كه لى بو ... به زه يى پيدا ها ته وه و لى
پرسى:

- كاك عومەر چى بو وه ... بو وا په شو كا وى ...!؟

نه يتوانى قسه كانى بشاري ته وه وه به په له وتى:

- نه مشه و عوسمان و دو ها وه لى گه پرانه وه وه به يانى زو پويشتو ون ...

ده لين سى پيشمه رگه كوژ را ون نه م به يانى يه ... تو بلى يى ... تو بلى نه وان
نه بن ... نازانم !!

ژنه كه له ده مى ده رگا كه چوو ده وا وه و وتى:

- مه ترسه ... ئيشه لا هيج نابيت ... تو وهره ژوره وه دانيشه به لكو

قادر بگه ري ته وه ...

عومەر رانەوہ ستاوتی :

- خوشکەم قەیناکە... دەچم سۆراخیک دەکەم...

بەدوو دایەوہ کۆلان بەکۆلانی ئەو ناوہی کردو ھەرکەسیکی دەبینی

خەریک بوو لای دەپرسی و ناچار زوو پەشیمان دەبوویەوہ...

تا دەمی نیوہرۆ لەبازارو دەوری بازار سوورپایەوہو ھەرباس باسی

کوژرانی ئەو پێشمەرگانەبوو ، ھیچی دەستگیرنەبوو، ھۆشی بەسەر باوک و

دایکیەوہ نەمابوو، ناچار نیوہرۆ پێگەیی مائی گرتەوہو بەرەوماڵ

گەرایەوہ و بیریاریشی دا ھیچ باس نەکات.

هیشتا عومەر نه گه یشتبوویه وه ماله وه و ئه منه کانی هه له بجه دابه ش
بووبون به سهر چه ندگروو پی کداو ته و قی ماله که یان دابوون...

حاجی سه یفه و ره عنای خیزانی نه گه پرانه وه ی عومەر له نانه وه خانه دلای
خستبوونه مه ترسی یه وه و به نیشانه ی شوومی یان دانا بوو!، خه رامانیش
جی ی به خوی نه ده گرت و تاو ناتاوی ده هاته به ره هیوانه که و سه ریکی
لارده کرده وه به لای ماله خه زورانی دا، هه ر ئه ویش پیش هه موویان
ئه منه کانی بیذی و به هه له داوان چوو ژوره وه و منداله کانی بیده نگ کردو
به به رزانی شی وت:

— کورم به رزان مه چوره دهر وه کۆلانه که مان به ئه من و پیوانی
حکومه ت گیراوه ...

به رزان که هیشتا مندال بوو، به لام دهرکی به مه ترسی روودا وه کان
ده کردو مهینه تی یه کانی ژیان وایان لی کردبوو تام و چیژ له سالانی
پیشووی ته مه نی نه کات و دایکیشی به به دبخت و چاره رهش دابنیت و
وتی:

— دایه ئه مشه و مامه عوسمان لی ره بووه ... له وانیه ئیخباری کرابین ...
ته زوویه ک هات به هه ناوی خه رامانداو وتی:
— عه لاگه یه کیان لی به جیماوه له گه ل ده فته ری به رباخه لی عوسمان ...
به رزان به و ته مه نه که مه وه دهرکی به مه ترسی ئه و به یان نامانه کردو وتی:
— دایه خیرا ئه و عه لاگه یه بسووتینه یان بیکه به کوولانه که ی
میشکه کان دا ...

دایکیشی وه ک شی تی لیها تبوو، ده سته جی به قسه ی کورپه که ی کردو
عه لاگه که ی هیئاو فری دایه کوولانه ی میشکه کانه وه ...!

دوای ئه وه هه رچه ند چرکه یه کی خایاندو سه ربان و به رده رگا و هه موو
دهوری مالیان گه ربه ئه من و، قه حتانی به رپرسی ئه من خوئی کرد
به ژوردا... حاجی سه یفه و ره عنای ژنی هه موو جه سته یان ده له رزی و
به رپرسی ئه من بی گویدانه هه ست و نه ستیان راسته و خوۆ وتی:

— سه یفه... عوسمان و دوو هاوه له که ی ئه مشه و لیڤه بوون و به یانی
هاتوون تابه کیك له پیاوانی میری تیروربکه ن... وایه یان وانیه ؟ ئیمه ش
هه ر له پیزه کانی خوینانه وه هه والمان وهرگرت و توپاندمانن...!

دایکی عوسمان پر به و ماله قیژاندی:

— هه یرو... روۆله روۆ... روۆله روۆ!!

به رپرسی ئه من شه ق و زلله یه کی داهینایه وه بو حاجی سه یفه و وتی:
— ..... واد ... چون ئیوه یارمه تی ئه و خوۆفرووش و خائینانه
ده دن...؟! هه مووتان شایسته ی ئه وه ن له ت و په ت بکرین وه که ئه وسه گه ی
کورتان...!!

خه راما ن له کونجی ژوره وه بوو، قیژهی ره عنای خه سووی
هینایه دهره وه دوو کیژه که شی ده گریان و ره نگیان هه لپزکا بوو،
به حه په ساوی یه وه وتی:

— چی بووه...

به رپرسی ئه من که وتی:

— ..... به ..... میرده که تمان توپان... جه سته که ی له حه وشه ی
ئاسایشدایه و هاتووین هه مووتان بگرین....

خه راما ن حه په سا بوو، واقعی و پرما بوو، هیشتا کاریگه ری هه واله که ی بو
جیگیرنه ده کرا و ساتیکی کورت بیده نگ بوو، ئنجا به نینوک به ربوو
له ده موچاوی و توند رنی و په یتا په یتا ش ده یقیژاندو هاواری ده کرد،

لهو كاته دا عومەر هه لێكرد به مالداو ئەمنه كان تى تى به ربوون به قوناغه
تفهنگ و شەق و زلله له حەوشەى ماله كەدا چوونەسەر ورگی...!!

خانە وادەى حاجى سەیفە ئییش و ئازارى جەرگ بېرىنيان لەبىرچوو یه وه
كاتى بېنىان ئەمنه كان عومەريان شل كوتى مەرگ كرد...! حاجى سەیفە
به پىشى سپى یه وه تكای لێكردن وازى لى بهینن و ئەو هیچ گوناھىكى
نى یه ، به لام به پىسى ئەمن وازى نه هیناو به بووراوه یى عومەريان خسته
پىشتى ئۆتۆمبیلەكەیان و حاجى سەیفە شیان دایه به رتف و قسە و جنىوى
ناشیرین...!

دایكى عومەر كهوت به سەر پیلادوه كانى قەحتاندا تا عومەر نه بن، به لام
كه لكى نه بوو، كابرا درنده یه كى لمۆزخویناوى بوو خوش خوش جنىوى
پىسى پىده داو پرچی سپى ره عنای راده كیشاو هه ره شه ی لیده كردن...!
خه رامانىش له حەوشەكەدا تهخت دانىشتبوو قزى خوى دهرنى یه وه و
باوكه رۆو مێرده رۆی ده كرد...!!

مندا له كان دهیات قیزاندو ده گریان و چنورى كچى هاواره كانى دایكى
گوپچكه ی كپ كردبوو و پر به و ماله هاوارى ده كرد : باوكه رۆ ... باوكه
گیان...!

به زانىش پالى دابوو به دیواری هه یوانه كه وه وه ستابوو، ده گریاو تا
سه ده یبرده وه و شەق و زلله ی ئەمنه كان بۆ مامه عومەرى په ستیان كردبوو ،
له بهر خۆیه وه ده یووت: توخوا بۆ وامان لیده كەن... ئاخر بۆ...؟!

به شین و شه پۆر كۆلانى پر كردو ئەمنه كانیش بۆ ترساندنیان میلی
چه كه كانیان هینا یه وه و ده رگای حەوشەكەیان لیدا خستن...!

به رۆیشتنى ئۆتۆمبیلەكانى ئەمنه كان گه ره ك پزابه سه ریانداو
له هه موولایه كه وه خزم و دهرودراوسى دلنه وایى یان ده كردن...

خانواده‌ی سوّفی سالّح و میرزاش پاش چەند ساتیك هاتن و شیوه‌ن و
تەعزى باى كی شایه‌وه به‌سه‌ریانداو كوۆستی رابردوو و زامى جەرگیانی
تازە کردەوه...

حاجى سه‌یغه‌ش داماوو بى‌ده‌سته‌لات مابوو یه‌وه و قه‌له‌مى ئەژنۆکانى
شکابوو، جورئەتى تەعزى‌گرتنى نەبوو، خەلكیش بە‌ده‌وریاندا دەهاتن و
سه‌ره‌خۆشى‌یان لێ‌ده‌کردن...

پووداوه‌که کتوپرپوو، پيشبيني‌یان نەکردبوو... هەرچە‌نده ژيانى
خەلكى پيکها تېوو له‌مه‌رگيکى بى‌کووتا و داستانى مه‌رگ له‌په‌راوى پوژانه‌ى
ژيانيان نە‌ده‌پراو، شه‌وى مه‌ينه‌ت پوژى پووناكى به‌دوادا نە‌هات... ژيانى
کوله‌ مه‌رگى و چه‌وساندنه‌وه‌ى ميلله‌ت هەر به‌رده‌وام بوو، هەر
گوپرانکارى يه‌که له‌گوپره‌پانى سياسى ناوچه‌که‌شدا پرووى بديه‌ ئە‌وا دە‌بوو
میلله‌ت باجى ئە‌و گوپرانکارىانه‌ بدات و خۆشه‌ويستين به‌شى له‌ده‌ست
بدات و ئە‌لقه‌و زنجيره‌کانى مه‌رگ گرى‌بدات...

ده‌ستگيرکردنى عومهریش به‌حاله‌وه زياتر مه‌ينه‌تى يه‌کهانى
خه‌سته‌ده‌کرده‌وه و حاجى سه‌یغه له‌نيوان جه‌رگ سووتان و ئە‌شکه‌نجەى
پوئەى بچووکى دا تاسابوو، کام غه‌م و خه‌فته هه‌لبگرى“ کوژرانى کوپرى
جوانه‌مه‌رگى و هه‌تيو که‌وتنى مندا له‌کانى ياخود ده‌ستگيرکردنى کوپرى
بچووک و بى‌تاوانى و، پاپيچکردنى بو چاره‌نووسينكى ناديار...!

هه‌رکام له‌وه‌شکه‌نجانە خاوه‌ن ئيش و ئازاريكى تايبه‌ت بوون و پشتى
مروقيان ده‌شکاندو سيس و لاوازيان ده‌کرد...

ديمه‌نى خه‌رامانىش بو هه‌موو که‌سيك جيگه‌ى خه‌فته‌ت و
دلگراى بو... ژيانى ئە‌وينداری له‌گه‌ل به‌کردا تاسه‌ر برى‌نه‌کردو
شو و کردنه‌وه‌شى به‌عوسمان نە‌بووه مایه‌ى سووک کردنى

مەينەتىيەكازى و شادى بەدلىدا نەھيىنا... زوو دەركى بەھەكرد ژيانى پر
مەينەت بوو بەكالى بەرى و ھەناسەى سارد لەسینەى گەرمى نابرىت...

* * *

ئەو پوژە تادەمەو عەسر بەپەشوکاوى مانەھو مەھموود قەناعەتى
پيىکردن پرسەيەك دابنپن بۆ عوسمان و گوى نەدەن بەھوى قەحتان دەيكات
بەرامبەريان...

ھەموو شتىك نامادەكراو مەلاو قورئان خوینيش زياتر پرسەكەيان
گەرم کرد... پياوان بەپيوو ھەستان و خەلكيش لەھەموولايەكەھو بەگەرمى
پرويانكردە پرسەكە، پياوانى ئەمنيش بەدورنەبوون لەمژگەوتەو
گويان ھەلخستبوو ئاخو چى دەلپن و كى ديت بۆ پرسەكە...!؟

خەلكى ھەلەبجە ئەمەكدارانە ھاتن بەدەم كوۆستى ئەو خانەوادەيەھو
رۇژانى پرسەكە دەوريان چۆل نەكردن و لەھەموولايەكەھو دلنەوايى و
ھاوخەمىيان بۆ دەرپرین و ئاموژگارى و پلەو ئاستى ئارامگرتن لەسەر
موسىبەتيان بۆ باسکردن...!

بەيانى سىيەمى پرسەكە عادەت و ابوو خەلكى بچنە گوۆستان بەلام
ھيشتا بويان ئاشكرا نەبوو گوۆرى عوسمان لەكويىيە" بۆ شەھەكەى مالى
حاجى سەيفە جمەى دەھات لەخەلك، عەزەى موختار ھات لەگەل
دوونەمندا بەچرپە بەسوڤى سالى و ت:

- سبەينى دووانتان وەرن بۆ گوۆستانى شەھيدان و گوۆرى عوسمانتان
نیشان دەدەم، تكام وایە سوڤى پييان رابگەيەنيت خويان لەھەزياتر
تووشى مەينەت و نارەھەتى نەكەن...!!

بەيانی ئەوشەو ەنەيانتوانى بچن بۆگۆرستان و سىپۆژ دواى پرسەكە بەدزىيەو ەتاك و تەرا چوون بۆگۆرستان و سەعاتىك گل و خوئى سەر گۆرەكەيان ماچ كرو شيوون و گريانيان دامەزراندەو ە ئاھو ەسەرەتيان دەرپرى...

پاشان ەريەك گەپرايەو ە مالى خوئى و خەرامانىش بەسى مندالەو ە لەمالەكەيدا لەپال مالە خەزورانى بۆجارى دووم سەرى كزكرد... تەنھا كەوتنى و مەينەتبارى ئەو ەندەى تر پەنگيان تىكدابوو... كۆلمە سوورەكانى سىپى ەلگەرابوون... دەموچاوە پان و تەختەكەشى تاك و تەرا چرچى تىكەوتبوو، پىستەكەى چين چين شل بووبوون... تاكە ئومىديك لەبەرچاوى دابوو بزاتوى دەكرد مندالەكانى بوون" بەرزان و دووكيزەكەى... ەريەكەيان چەندىن ئومىدى پيوە گريدابوون، مەسەلەى خوئندەوارى و خوئندن بىريان داپوشىبوو، لەدى خويدا دەيووت: ((بەسە جەرگ برين و كوشتارو برين... با ەناسەيەكى شادى ەلمزىن و دەست لەو جۆرە ژيانە بشوئىن...!!)).

مەبەستىشى دوورخستەو ە پەراويزدانى مندالەكانى بوو لەپرىزى حيزبە كوردستانىەكان و داين كردنى ژيانىكى ەيمن و پر لەناسايش... پىكەتەى كۆمەلگاش وابوو خەلكى كۆتتۆلى پۆلەكانيان بۆنەدەكراو زۆلم و ستەمى بەعس ناچارى دەكردن پەنابەرنە بەر يەككە لەحيزبەكان و جامى خەشم و تۆلەيان برپژنن بەسەر بەعس و دامو دەزگاكانىدا...

نازدار يه كيك بوو له و كه سانه ي به نه يني زورگريابوو بو دستگير كردني
 عومرو هه و لى دابوو دلته نكي و فرميسكه كاني بشاريته وه...
 مانگيكيش به سهر دستگير كردني عومردا تيبه پرى و هه رچهند
 هه و لى انداو كو شان سوراخيكيان ده ستگير نه بوو " بزنان ناخو ره وانه ي
 نه منى سليمانى بيان كردو وه يا خود سه رنگووم كراوه و جاريكى تر
 نايبيننه وه...؟! "

ئه و كيزه ي له نيو لاپه ره كاني دليدا وينه ي عومرو قسه و كه سايه تى
 پاراستبوو نازداربوو، زور شه و به خه يال ده پويى و چوارچيوه
 ده ستكرده كاني زالم وسته مكاره كاني ده پرى و ده گه يشته لاي " به دريژايى
 شه و گفتوگو ي له گه ل ده كردو هاوخه مى بو موسيبه ته كه ي ده رده پرى و
 خو شه ويستى له گه لدا ده گوپرى يه وه و غيره تى ده دايه بهر، يا
 دلخوشى ده كردو له ناستى ديوه زمه ي زولمدا وزه ي بهر به ره كاني
 پيده به خشى...! "

تاكه دلسوزى بو نازداريش كه جيگه ي دلنه وايى و كردنه وه ي پازه كاني
 دلى بوو نامينه بوو... به لام به چه شنيكى راسته وخو زاتى نه وه ي نه ده كرد
 بلى: من عومهرم خو ش ده وييت و شه وان ئاوا ده گريم و به دم خه وى
 ناخوشه وه به ناگاديم، يا سنوره كاني زيندانه كان ده به زينم و تابه ره به بيان
 له گه ل عومهردام...!! "

له راستيشدا نامينه دلسوزى هه مووان بوو، به تايبه ت نازدارى له جگه ر
 گوشه كاني زياتر خو ش ده ويست و له تافى كچيندى له ناميزى دا
 په روه رده ي كردبوو... له نيگاي چاوه كاني يه وه هه مووش تىكى
 ده خو ينده وه و دلدارى پاك و خاوين و بيگه ردى بو عومهر " حالى ئه وساي

خۆی وه پیرده هیئایه وه به رامبهر به مهحموود، چۆن غه می بووه مهحموود
تووشی گرفت و نارحه ته بییت و له سییه ری دارو دره ختیش ترساوه
به سه ر دلداره که ی دا پهل بکیشت...

کتومت نازدار هاوچه شنی خۆی بوو، چ له پرووی له ش ولاری، یا
رهفتارو هه لئس و که وتی، هه رکاتیش بچوايه بۆ مالی باوکی یان ئەو بهاتایه
بۆ مالیان ئەوا تیرباوه شی پیداده کردو به زمانی مندالی بانگی ده کرد: نازی
گیان... دلکه م...

ئه ویش له ئامیزی ئامینه به سۆزو په حمتری ده ستگیرنه ده بوو،
تا بیللاوینیته وه و دلنه وایی بکات و دلی برینداری ساپژبکاته وه، خو
مهحموودی میردیشی دوری ئه رسه لانی جوانه مهرگ زیاتری بۆ ده بیینی و
هه رئه ویش سووربوو له سه ر پرینی چه ند قونایگی خویندن و
له کۆتاییشدا نه ی توانی قه ناعه ت به میرزا بکات تا کچه که ی بنییت بۆ
په یمانگای ماؤستیان له سلیمانی... ناچار وازی هیئا له خویندن و
دلیشی گه رمبوو له سه ری سابه لکو پۆژیک بییت و درفه تیکی وه های
بۆ پره خسیت و بتوانیت خویندنه که ی ته و او بکات...

نازدار پۆژنا پۆژیک سه ردانی مالی ئامینه ی ده کردو له گه ل خوشکی
گه وره ی دا داده نیشت و فره حیه کی بۆ ده هات... له و ماوه یه شدا ده ستی
قه در گریی به ختی کرده وه و داواکاریکی یه کجار زۆر له ده رگای
مالیاندان و میرزا به بیانوو و به هانه هیئانه وه به پریی ده کردن، هو ی
سه ره کیش لای نازداربوو، میرزاو فاتم و شیرین و هه ندیک جاریش
ئامینه شی لی پراده سپارد به لام نازدار بیانوی ده هیئایه وه و
حه زینه کردن و ده یان بیانوی تری به هه ند ده گرت...!

میرزاش خهفته تی دهخواردو نهگهر خوورپهوشتی کچهکهی
شارهزانهبویاه ئهوا گومانی خراپی پییدهبردو لهویارو دوخهئالۆزه دا پر
به دلّ خوازیاری به پیکردنی بوو، لههه موولایه که وه خه لکی پرویان
کردبوویه نیوشارو باسی پروداوی سهیرو سه مه رهیان ده کردو غیره تی
هه موو باوک و برایه کی ده جوولاند...

ده میک پیوانی ئه من تهعه ددایان له خه لکی ده کردو، ده میکیش
جاشه کان و هه ندیک جاریش زه برو زهنگ و هه پره شه و گو پره شه ده کرا تا
به زور کچیان لی زهوت بکه ن...!!

له ومانگانه دا سهرداری ره حمادی مینه کۆل هاته داخوازی نازدارو میرزا
ئه و خانه واده یه لاپه سه نده بوو “چ له ره وشته یا خود بیوه یی—
خۆه لنه قورتاندن له سیاست و هه لپژاردنی ژیا نی بیوه یی...! که ئه مه ش
ره وتیک بوو هه ندیک کهس پیاده یان ده کردو به موو له ژیا نی پۆتین لایان
نه ده داو هه رکاریکیان ئه نجام بدایه ئه و ده بوو له پیزی سیاست
به دووربیت ، پیکه که شیان ناو نرابوو به مه زه به ی سه لامه تی...!! دروشمی
ئه مانه ش بریتی بوو له وه ی: ده ست به کلاوه شره که ی خۆته وه بگره
تا وه کو بانه ییات...!!

میرزا له دلّی دا رای خۆی یه کلا کرده وه و پریاری دا ئه مجاره یان ته نگ
به نازدار هه لپچنیّت و بیسات به شوو...!! نازداریش شه رمی
له باوکی ده کردو له ئانا ی دا هه رگیز له مه سه له یه کی ئاوه ها کاریگه ردا پرووی
نه ده هات سه ره به زبکاته وه چ جای قسه بکات و پا ده برپیت، یه که م جاریش
بوو میرزا راسته و خۆ ئه و باسه لای نازدار و الّابکات “له شه رما
قسه ی بوّنه کرا و نیو سه عاتیک باوکی قسه ی بو کردو ئه م کچه ش نوتقی
لیوه نه ده ات... هه ناسه ی سوار بوو به باسی سهرداری ره حمادی مینه کۆل و

خۆشییی له هیچ کەسی ئەوماڵە نە دەهات و سەرداریشی بە لایکی
بێدەستە لاتێ کەم تانا دادەنا، بۆیە لە بەرامبەر باوکی دا نەیتوانی هیچ
بلیت و شەو تا بیانی لە سەر جیگە کە ی تەپاوتلای کردو بە گریان شەوی
رۆژ کردو، بۆ بیانیە کەشی چوو بۆ مائی ئامینە و هەرچاوی
بە خوشکە کە ی کەوت دەستی کرد بە گریان و وتی:

– دادەگیان باوکم دەیهوێت بە زۆر بمرات بە سەرداری رحمانە کۆل...
خۆ زەمانی زوونی یە کچ بە زۆر بدریێت بە شوو...!

ئنجای فرمیسکی گەش و گەورە بە کۆلمە خەرو سوورەکانی دا هاتنە
خوارو وەو بی ئەو هی ناگای لە پرەفتارەکانی بیێت کتوپر باو وەشی کرد
بە ئامینە دا... قسەکانی لە سەر ئامینە زۆر کاریگەر بوون و نازداری
بە بەشیێک لە پۆحی دادەنا و بۆنی هەناسەکانی دەکردو خەریکبوو گیانی
دەردە چوو بە سەریا...! بە سۆزو بە زەدی یەکی زۆر وە گرتیە باو وەش و
وتی:

– گیانە کەم دئی خۆت تەنگ مە کە ، دانیابە هەرگیز شتی وەها
پوونادات... چۆن بابە تو بە زۆر دەدات بە شوو... بۆچی زەمانی
بەردە...؟! نا... مەترسە...!!

نازدار کەمێک حالی هیوربوویە وەو قسەکانی شەوی باوکی بۆ ئامینە
گیڕایە وەو خەریک بوو بلی من دلم لای یەکیێتەر، بە لام زوو پەشیمان
بوویە وەو ئەو وەندی وت:

– من یەکیێک بە دلم نە بیێت چۆن شووی پێدە کەم...؟!!

ئامینەش حالی بوو لەم قسە یەو پێشتریش بۆنی ئەو هی کردبوو دئی
بە عومەری حاجی سەیفە وە یەو چەندین جار هەوایی پرسیبوو و لە غەم و

خه فه تدا چاوه کانی فرمی سکیان تی زاره و به خیرایی دهی سپریت و شوینه واری ناهیلیت له بهر چاویاندا...!

نامینه زیاتر بو دلنه وایی وتی:

– هیچ خه مت نه بییت... له گه ل باب به ده دیوم وای لیده که م به روکت بهر بدات و ازت لیبه نییت...

ئنجا نازدار چوست و چالاک بوویه وه و پرچه کانی چه ند جاریک جوولاندو به پشتی دا بهری دایه وه و پاشان وتی:

– داده هیچ هه واییکی عومهری حاجی سه یفه نه بوو...!؟

نامینه بزیه ک گرتی و وتی:

– نه به خوا... داماره و ابوماوهی مانگ و نیویک ده چییت بی سهر و شوینه...!

نازدار له بیزاری له و حاله وتی:

– نهی هه واییکیان بو نه داوه...!؟ واسته یه ک... هه واییک... هه بزنان

چی یان لیکردوه...!؟

نامینه چاوه کانی بری یه خوشکه که ی و وتی:

– نه و باوکه داماره ی سهری کردوه به کوخی جاش و نه من و چلکا و

خوری نه م ناوچه یه داو هیچی ده ستگیر نه بووه... هه موو هه ر به لینی

پیده دن و که سیشیان راست ناکات... ئیشیان هه ر پاره کیشانه وه یه...!

ئنجا نامینه نه و ماموستا عه ره به ی هاوه لی مه حمودی بیر که وته وه و

کاتی مه حمود داوای لیکردبوو هه واییکی بو بدات ته نها نه وه نده ی

له ده ست هاتبوو بزانییت عومهر له کوی یه و هیچی تر، بو دلخوخی

خوشکه که شی وتی:

– مه‌خموودیش واسته‌یه‌کی کردووو ته‌نها ئه‌وه‌نده زانراوه بردوو‌یا‌نه
بو‌ئه‌منی سلیمان‌ی و ئیتر هیچ هه‌والی‌کی تر نازانریت له‌باره‌یه‌وه...!
نازدار ترسا خوشکه‌که‌ی به‌گیری به‌ینیت بو‌ئه‌وه‌نده گرنگی ده‌دات
به‌ولاوه جار‌نی‌یه هه‌والی نه‌پرسیت ، له‌ویا هه‌لو‌یسته‌یه‌کی کردو
بایدایه‌وه سه‌ر مه‌سه‌له‌که‌ی پیشوو وتی:

– به‌خوایه باو‌کم زۆرم لی‌بکات ئه‌وا خو‌م ده‌سووتینم...!! حه‌یاو
شه‌ره‌فیان ده‌به‌م...!

نامینه ده‌ستی‌کی هی‌نا به‌سه‌ریا و تی:

. نازی گیان به‌ساقه پروانا‌که‌م باب‌ه بیه‌ویت تو‌ بخاته ژیانیکه‌وه به‌دلت
نه‌بی‌ت... که‌ی باب‌ه ئه‌وه‌نده دل‌په‌قه تاوا له‌تو‌ بکات...!؟

– ئاخر تو‌ نازانیت ئه‌مشه‌و چو‌ن منی به‌گیر هی‌نا‌بوو... چ‌ه‌ند جاریک
وتی: ئه‌م جار‌ه‌ش پرومان په‌ش مه‌که... کو‌په‌که‌ بی‌ عه‌یبه‌و هی ئه‌وه‌نی‌یه
په‌فز بکری‌ت ... مالیک‌ی بی‌وه‌ین و ده‌ستیان به‌کلا‌وه‌که‌یا‌نه‌وه گرتوو‌وه
له‌سیاسه‌ت به‌دوورن...

– ئاخر باب‌ه‌ش بی‌تاقه‌ته‌و، باش ده‌زانی ئه‌م شاره چی‌به‌سه‌ره‌هاتوو‌ه...
خه‌لکی وای لی‌هاتوو‌ه ئه‌مین نی‌یه له‌ژیان و حه‌یاو شه‌ره‌فی ... له‌سیروان و
عه‌نه‌ب و زه‌مه‌قی به‌نو‌یژی نی‌وه‌رو ئافره‌تیان هه‌لگرتوو‌وه ده‌ستیان بردوو‌وه
بو‌ حه‌یاو شه‌ره‌فیان...! ده‌بی‌ت کاریکی وابکه‌ین دلی باب‌ه ئارام بکه‌ین و
لی‌مان نه‌که‌وی‌ت به‌رقدا...

نازدار سه‌ریکی دانه‌واندو شه‌رم گرتی‌و له‌ به‌رام‌به‌ر خوشکه‌که‌ی‌دا
هیچی دیکه‌ی نه‌درکاند...

* * *

نامينه كيشه و گرفتى خوشكه كى ههلسهنگاند له گه ل مهحمود داو بهوالاكر اوى له ومهسه لهيه كولى يه وه، كچ لهو كومه لگه يه دا ده بو وه هه شووبكات و، دانيشتن بى شوو كردن پرسى ارو گومانى ده وروژانندو سه رنجام سومعه ي خانه واده يه كى له كه دارده كرد...!

له ميانه ي قسه كاندا نامينه بهنده وار بوونى خوشكه كى بو عومهرى حاجى سه يفه باسكرد، مهحمود ديش ليپراوانه گوى قولاخ بو بوو تا ژنه كى له قسه كانى بوويه وه و تى:

- تۆ ده لييت چى ... چى بكه ين باشه...!؟

مهحمود گيپرا نه وه ي نه و پرو داوانه بازيان پيدا بوو پهل پهل برد بوويان له گه ل خوو پاش كه ميك به هوش هاته وه و تى:

- عومهر يش له قسه و گفتوگوى دا خاوه ن هه مان هه ستي نازدار بوو ...

نامينه پهنگى گوپرا و تى:

- كه واته دوورا دوور خو شه ويستى يان گوپروه ته وه و به تيله ي چاو له يه ك حالى بوون...!؟

- به لى ... دل نيام له و مهسه له يه ...

- نه ي چاره مان چى يه ؟

- با شترين چاره له م كاته دا هاوسه رگيرى يه ... به لام له كوى عومهر به ينين، حاجى سه يفه هيشتا تازه جه رگى سووتا وه و ميرزاش له سه رپى يه و سووره له سه ر به شوودانى نازدار...!؟

- ئاخى نازدارى داماو نه مپرو به كول ده گريا و هه نسكى هه لده كيشتا... ده بييت هه ر شتيكى بو بكه ين ، نه گينا ده ستيك له خو ي ده وه شي نييت و حه يامان ده چييت...!

مهحمود دا لغه يه ك بردى يه وه و تى:

— ئىستا ھەر ئەۋەندەى چارەنۈسى عومەر ئاشكرا بوۋايە من دەمتۈانى مەسەلەكە بچوۋلېنم، بەلام چى بكام عومەر شوئېنەۋارى نىيەۋ خوادەزانىت چىيان لىكردوۋە...!

خەياللىكى خراب ھات بەبىرى ئامىنەداۋ بە ترس و لەرزەۋە وتى:

— تۆ بلېى شتېكىيان لىكردىت...!؟

مەحمۇد بۆ ھىۋر كىردنەۋەى وتى:

— نازانم ، بەلام ئەۋەى لەم مەسەلەيەدا ديارە ئەۋەيە قەحتان تۆمەتېكى

بۆ ھەلبەستوۋە، بەتۆمەتەش تائىستا ئاۋا سەرنگووم كراۋە...!

— تۆمەتى چى ...؟ ھەموو كەس دەزانىت بىروباۋەرى عومەر جىاۋازە

لەبىروباۋەرى ئەۋان و تەنانەت لەگەل عوسمانى پەحمەتېش كۆك نەبوو و

ھەرجارىك سەردانى بىكردايە بەدل ئىشاۋى دەگەپايەۋەۋ بەزۆرى باوك و

دايكى دەچوۋ سەردانى بىكات...!

— ئامىنە... دىناى سىياسەت دىنايەكى بۆگەن و پىسە... لەپىناۋى

ئافەرىن و خۆ بىردنە پىشەۋەيەكدا ھەموۋبەھايەك تىادەبەن ، ئەم

قەحتانەش لە نامرۆيىدا لە سنوردەرچوۋەۋ بەعس بەتايبەت

ناردوۋىەتى بۆ ھەلبەجە...!

— تۆدلىناى لەۋەى شتېكى وای كىردىت بەرامبەر عومەر ؟

— ناتوانم بلېم سەد دەر سەد...چۈنكە مەسەلەى عومەر ھىشتا پوون

نىيەۋ ھاتەمى ھاۋەلم ئەۋەندەى پى و تم: عومەر براۋە بۆ ئەمنى

سلىمانىۋ، سەبارەت بەقەحتانىش وتى: ئەمە سەگىكى بەعسەۋ خوابكات

تۆمەتەكەى سەرنەگرىت كە بۆ عومەرى ھەلبەستوۋە ... !

ئامىنە سىبەرى ترس بالى كىشابهسەرياۋ لەنائومىدىى خوشكەكەى

ترساۋ وتى:

- خوا بکات شتی خراپ پروونه دات ... خواجه گیان په حمی پی بکه یت و بهسه لامه تی بگه پرتته وه ...

ننجا مه محمود بیرى خانه واده ی رحمانه کولی هاته وه یادو وتی:
— مائی په حمانی مینه کول له تا قمی سه لامتین و له نویژکردن له مرگه وتیشدا ده ترسن و گونا هه نازداری ژیرو عاقل بخریتته نیو خانه واده یه کی ئاوه ها وه ... ئه و خانه واده یه می شکیان داخستوه و به کزی ده ژین له گۆشه یه کی بچو و کداو تام و چیژی ژیان له خواردن و ئوتومبیل و کارو کاسبی دا ده بیننه وه ...!

نامینه به دو دلییه کی زوره وه وتی:
— پرواناکه م باو کم زوری لی بکات ...
— میرزا له باو کی من باشتره له و مه سه لانه دا و منیش هه مان رای توم هه یه ...

له ناکا و نامینه نه وه ی به بیردا هات که په یمانی دا وه به نازدار لای باو کی قسه له سه ر نه و مه سه له یه بکات بویه وتی:

— به لام نیمه چون نه م مه سه له یه بکه ینه وه ...؟!
— ناسانه .... سبه ی نیوه پو بچو و پیش گه رانه وه ی باو کت ده م و دامانی دایکت تا قی بکه ره وه و نه وسا میرزاش گه راپه وه رای نازداری بو باس بکه ...

— بلیم شوو ناکات ...؟
- خوت لیزانی پیویست ناکات له وه دا ری و شوینت بو دابنیم ...
به م قسه یه هه ردو وکیان ده ستیان کرد به پیکه نین و پاشان مه محمود هه ستا و له سه ر کورسی یه که ی دانیشته له پال کتیبخانه که ی دا و کتیبکی گرت به ده ستی یه وه و نوقم بو له جیهانی خویندنه وه دا .

نیوه پوږبوو که میرزا له چایخانه که ی هه ستاو داوای کرد له نه حمه دی
شهریکی ناگای له چایخانه که بیټ تا له مال هوه ده گه پریته وه ...

ههستی به ماندو و بوون ده کردو جهرگ سووتان و غه م و خهفت
وزه و تاقه تیان کز کرد بوو، له مزگه وتی پاشا نویژی نیوه پوږی کردو
به راسته پری یه کدا هه لگه پرا بو مال هوه، بیری له گفتوگوئی دوویاوی
دانیشتووی هه له بجه ده کرده وه که باسی بلاو کردنه وهی خراپه و رابواردنی
چهند نه منیکیان ده کرد له گه ل ئافره تاندا له باره گای نه من و مونه زمه ...!
زورپه ست بوو، له پقا ناوچه وانی دابوو به یه کداو له و پری یه یه ک دوو
ناسیاوی بینی و ته نها دهستی بو به رز کردنه وه و تاقه ت و حه وسه له ی
نه وهی نه بوو ده ست دریزیکات و ته و قه یان له گه لدا بکات“ یان چهند ساتیک
له گه لیان بوه ستیټ ...!

نه وه نده بیزار بوو ته و او سینه ی گیرابوو تاقه تی قسه کردنیشتی نه بوو،
به زور خوی کیش کردو هر له ده رگای مال چووه ژوره وه ئامینه و
منداله کانی بینی و به خیره اتنی کردن، به لام راسته و خو دوای نان خواردن
به فاتمی وت:

- جیگه یه کم بو رابخه ن باسه ریک بنیمه وه ... ماندووم ...

ئامینه ویستی زیاتر پریگه خویش بکات بو نزیک بوونه وه له باوکی و
وتی:

- خوم جیگه ی بو راده خه م ...

باوکیشتی کیژه گه وره که ی لاکامل و ئافره تیکی عاقل بوو“ هر
له مندالیشه وه گرنگی و خوشه ویستی یه کی زیاتری پی به خشیبوو،

ههركاتيش نهخوش بوايه نهوا روژگار يان نازدارى دهنارد بهشوينىداو
دهبوايه بهدهستى ئامينه بشيلرايه و كوئنجهكانى بو بگيرايه...!

بوئه گهشايهوه بهمشوورخواردنى ئامينه و وتى:

— دللكه م ياخوا ههميشه تو هه لهدهورم بيت...

فاتمى خيزانيشى نيوچاوانى گرژکردو وتى:

— بوچى ميرزا... تا ئيستا ئيمه چى بووين...!؟

بهماندوو بوونيكهوه ميرزا چاوهكانى ههلبړى و وتى:

— ژنهكه خانهگومانى بهكچهكهى خووتيش دهكهيت...!؟ بهخوا ئهم

كچهم نهوهنده لاشيرينه بهوهوايه دهژيم لهلاى نهوهوه ههلهدهكات...!

فاتم كيشاى بهروومهتى خويداو وتى:

— تو ته ماشاى نهوپياوه بكه ن بزنان چى دهليت...!؟

شيرينى بووكيان بو پشتگيرى خه زورى و پاگرتنى نيوانيان وتى:

— باجى مامم لهتوزياتر بهئيشى كهس پارزى ذىيه و نامينهش

كچهگه ورهيه تى و بهكجار شيرينه لاي بوئه وا دهليت...!

ميرزا ئاهيكي ههلكيشاو وتى:

— ههريه كه تان پله و پايه يهكى تايبه تى ههيه لام و بهخوا هه مووتانم

لهخوم زياتر خوش دهويت...!

كاتى ميرزا ئهم قسه يهى كرد خوشه ويستى يهكى بى پايان له نيو نيگاي

چاوهكانى هاته دهره وه بهدهم هيلاكى و ماندوو بوونه وه قاپووته كهى

لهبهرى داكهن دو خهريكى گوره وى يه كاذى بوو، ئامينه له دواوه دهستىكى

خسته سه رشانى و وتى:

— بابه گيان... دهزانم ماندوو شه كه تيت بهلام دوو قسه م ههيه

لهخزمه تدا، ده توانم بيكه م...!؟

میرزا دەستی لەملى كچهكەى ئالاندو توند سەرى نووساند بە
سنگى يەو و وتى:

— باوانەكەم چى دەلييت من گویت بو دەگرم... بلى بزنام چى
دەلييت...

نامينه چوست و چالاک بوويه وەو وتى:
— مەسەلەى نازى يە...

میرزا تيگەيشت و تەنها ئەوەى وت:
— خۆى پىوتيت...؟

— بەلى... خۆت دەزانيت هەموو شتيك لای من باس دەكات و هيچم
لى ناساريتەو...

میرزا لەسەر جيگەكەى دانيشت و وتى:

— نامينه ئەو پروداوانەى لەم شارەدا پرودەدن زۆر خراپن و
ئيوەناگاتان لىنى يە چى پرودەدات...! نازدار هەرکەسيك دیتە داخووزى
رازى نى يەو پەفزی دەكات... كچ دەبييت شووبكات و كوپيش دەبييت ژن
بهينى...

نامينه قسەكانى باوكى بەلاوہ پەسەندبوو بەلام نەدەكرا بلى ئاخىر
نازدار هەوادارى يەكيكى ترەو خۆى بو ئەو داناوہ... بەناچارى پاساوى بو
خوشكەكەى هيئايەو و وتى:

— بابە گيان، با ئەمساليش مؤلەتى بدەين، سا بەلكو دلى نەرم ببیيت و
بەيەكيك لەو داواكارانەى رازى ببیيت...

میرزا پياويكى يەكجار دل ناسك بوو“ هەرگيز دلى مندالەكانى
نەدەشكاندو پەچاوى داواكارى و حەزەكانى دەکردن و زۆر جار لەسەر ئەو

سیفەت و پەوشەیی لەلایەن خەزمو هاوێڵانی یەوێ تانەو تەشەری لێ دەدرە،
بەلام ئەویش باکی نەبوو پەچاوەکردنی هەست و نەستی مال و مندالی بە
مەسەلەییەکی بێپەرتی دانابوو و دەست بەرداری نەدەبوو...

ئەمجارەش تەسلیم بەسیفەتە دەروونی یەکەیی بوو یەوێ نەیتوانی دلی
کچەکانی بێشکینیی و وتی:

- بەقسەتان دەکەم ... با بەدلی ئیوێبێت و نازدار شوونەکات و بۆ خۆی
دابینیشی...

نامینە لەخۆشی دا باوەشی کرد بەباوکی داو خۆش خۆش ماچی
سەری دەکردو دوای بۆدەکرد، ئەویش زیاتر هەستی بۆ کچەکەیی دەهاتە
جۆش و دلی پێئەوین و سۆزوبەزەیی والادەکراو سیفەتە جوانەکانی
بەدەردەکەوتن...

* * *

پازی بوونی میرزا بەجوابکردنی سەرداری پەحمانی مینەکۆل یەکیک
بوو لەهیواو ناواتەکانی نازدارو بەبێستنی ئەو هەوالە لەزاری نامینەو
نازدار گەشایەوێ گەزێی باری دەروون و هەلچوونی لەبیرچووێو...

بەلام ون بوونی شۆپەسواری خەیاڵ و خەونەکانی دیسان تووشی
نائومیدی و پێگرتنیان کردەوێو بزەیی شادی یان لێتالکردو بەدەم
خەیاڵەوێ دنیای گەش و پازاوی لایران بوو، تەنھا هەوالەکەیی نامینە
چەند ساتیکی کورت بێی کردو خەمۆک و لیوبەباربوویەو، بەتەنھا
لەژوورەکەیی دا لەسەر کورسی یەکی دانیششت و لەپەنجەرەیی ژوورەکەو
تەماشای دەرهوێ دەکرد...

هه‌ور به‌ری ئاسمانی گرتبوو، شار نیمچه خامۆش بوو... تاكو و ته‌را ده‌نگی بۆمباران له‌دوورده‌هات و نمه‌ی بارانیش به‌كزی ده‌باری و هی‌واش هی‌واش پ‌روی زه‌ویی ته‌پ‌ده‌كرد...

ویستی هه‌رچۆنێك بی‌ت له‌وته‌وقه ده‌ربازبی‌ت به‌خویندنه‌وه‌ی كتی‌بی‌ك یان له‌سه‌ر مه‌كینه‌كه‌ی شیرین چه‌ند پارچه جلیك به‌دوای یه‌كدا بدووری‌ت... زۆر كۆشاو نه‌یتوانی له‌ویاره رزگاری بی‌ت و وینه‌ی عومه‌ر له‌ناسۆیه‌کی دووره‌وه با‌لی ده‌كیشا به‌سه‌ریا، ئه‌میش به‌چاوه‌گه‌شه‌كانی بۆی ده‌خه‌نی‌یه‌وه‌و هه‌ولێ د‌دا بی‌دوینی‌ت... به‌لام ده‌ستی‌کی ره‌ش ده‌كه‌وته ئه‌و نیوانه‌و زوو زوو په‌یوه‌ندی هه‌ردوو ئه‌وینداری ده‌بری نازدار شل شل ده‌بوویه‌وه‌و به‌ ئائومی‌دی له‌سه‌ر زه‌وی ته‌خت پال ده‌كه‌وت و چاوه‌كانی له‌ئاسمانی تاریك و پ‌ووپۆشكراو نه‌ده‌ترووكاندو به‌ نه‌رمی دوو فرمی‌سك ریزیان ده‌به‌ست و به‌گۆنای ئالێدا ده‌هاتنه‌ خواره‌وه...

ئنجا له‌سه‌ر گازی پشت جیگیرده‌بوو، هه‌ناسه‌كانی توند ده‌هاتن و ده‌چوون و ده‌ستی له‌سنگی گیرده‌كرد و هه‌ولێ د‌دا هی‌وربی‌ته‌وه‌و ئه‌و قه‌یرانه ببوری‌تی و سه‌رله‌نوێ هی‌واکانی سه‌رده‌ره‌یه‌ننه‌وه‌و چوست و چالاک بی‌ت... تاكه ده‌روازه‌یه‌كیش كه وه‌ك ده‌لاقیه‌ك وابوو نوێژو د‌وعابوو... هه‌میشه پ‌و‌حی ماندووی به‌نوێژ ئارام ده‌بوو، خه‌مه‌كانی له‌بیرده‌چوویه‌وه‌و تی‌كه‌ل به‌جیهانی بی‌ گه‌ردی به‌ندایه‌تی ده‌بوو، دنیا‌ی لا بچووك ده‌بوویه‌وه‌و بینایی به‌سه‌ر دووریانی‌کی دووردا ده‌گه‌راندو به‌ملکه‌چی‌یه‌وه‌ ری‌پ‌ره‌سمه‌كانی به‌ندایه‌تی بۆ په‌روه‌ردگار جی‌به‌جی‌ده‌كردو به‌زمانی حال ده‌پارایه‌وه‌و ئه‌و ویردو د‌وعایانه‌ی ده‌خویند كه غه‌م و په‌ژاره‌ی مرو‌قیان كال ده‌كرده‌وه‌و ژیانیه‌کی نوی‌یان ده‌هینا به‌به‌ری‌دا...

له ژیرسایه ی ماله که یاندا به تهنه نا شیرین لی ی تیده گه یشت و
به دهر دو ناهه کانی ناشنا بوو، نازداریش شهرمی لیده کردو به لام
تا که سیکیش بوو به ناشکرا گری لی دلی بو بکاته وهو باسی حهزو
ئاواته کانی بو بکات...

له کاتی کدا نازدار گیرۆده ی دهستی نهو حاله بوو شیرین به هیواشی
ته قهیه کی له دهرگای ژوره که داو نازدار به ناگاهات و وتی:
- فهرموو...

شیرین خویکرد به ژورداو له نزیك نازدار دانیشته و وتی:
- هاتووم بو پیرۆزبایی...

نازدار پالی دایه وه به دیواره که وه وتی:
- داده گیان هیشتا ته واو هیواکام نه هاتوونه ته دی...
شیرین به خوشحالی یه وه وتی:

- کچی شوکری خوابکه ... نه مجارهش مامم وازی لی هینای... خوا
که ریمه به لکو عومهر نازاد بکری و هه موو شتیك به دلی خومان بیته...
نازدار به نائومیدی یه وه وتی:

- تو بلی ی...؟! بپروانا که م بهم زوانه بگه پیتته وه...!
شیرین بو دلنه وایی نازدار وتی:

- کچی رهش بین مبه... من و نه رسه لانی په حمه تی به یه ک گه یشتنمان
دوربوو به لام کاتی خوی گه وره ناسانی کرد نهو مابهینه په وی یه وه و
له شه وو پوژیکدا ئاواته کانمان هاتنه دی...

ئنجا ژبانی پیر له شادمانی و کورتی له گه ل نه رسه لان بیر که وته وه و
به ناهیکه وه وتی:

– کاتیکیش دەستە بەخوین سوورکراوەکانی زالم و ناپاکان کەوتەگەر
خەونەکانی لیکردین بەژان و ئیش و لەیەکتەری دابەرین...!

نازدار بەحەپەساوییەوه وتی:

– رۆلەیی ئەم خەلکە تاسەر ناژین... کوشتن و پرین دوایی نایەت... دەبا
ئەو تەمەنە کورته بە شادمانی بەرینە سەر... بۆ نائومیدمان دەکەن لە
ژیان...!؟

شیرین بەشکست و هەنسکی مەینەتاوییەوه وتی:

– ئەم میللەتە دوژمنی زۆرە... کاریکی وایان پیکردوو هەمیشە
لەمەرگدا بژی و ژيانی ئەلقەییەکی گریڤراوی یەك لەدوای یەکی مەرگو
ناسۆری بیّت...!

نازدار وەك بیدار بوویتەوه لەسەر راستی ئەو بارە وتی:

– لەبیرم دیت مندال بووم خەلکی بەبەژن و بالای شوپشدا هەلیان دەداو
بەپەرۆشەوه شەپەرەکانی پێشمەرگەیان دەگیڕایەوه... خەلکی واپەییان
دەبرد ژینی مەرگەساتیان لەدوای شوپش کوتایی پی دیت... بەلام ئەوه بوو
وادە ی مەرگەسات درێژبوویەوه، دەلییت بۆ کوست و رەشپۆشی
بەبەرەتوین...!!

شیرین بە دەم یادەوهرییە تالەکانەوه وتی:

– باوكم قەصیدەییەکی هەیه ئەو حالەیی كورد بەرجەستەدەكات و بەم
دوو بەیتە دەست پی دەكات و دەلیت:

ئەشكەنجەو ئازار هەر لەبۆ كوردان

دەبی بەكو سپی بەرزی ریی ژیان

هەوری نەگبەتی روپووشی ئاسمان

دینیتە لەرزەو نالەیی بیوچان

- بەپراستی وایه... دەلێی بەبالامان بپراوهو لەسەرمانه و دەبیّت ژیانمان
بەومۆرکەوه بەرینه سەر...؟!

ئنجاشیرین ئەو پروداوه پرنیئیش و ئازارانە ی کەوتەوه یادو وتی:
- ئیمە بالاً پۆشی زووخاوین... هەناسە ی ساردو فرمیسکی گەش و
قۆلپی گریان و ترسو و بیم و داچڵەکان و دەربەدەری و هەموو
دەردەسەری یەکانمان لی ئناپریت...!!؟

نازدار سەری دانەواندو چاوی پربوو لە فرمیسک و وتی:
- دەلێی هەموومان لەهۆبە ی مەرگداین و چاوەرپین فریشتە ی گیان
کیشان بیّت و گیانمان بکیشت...

شیرین بەزەیی بەحالی نازداردا هاتەوه و ویستی ئاومیدی نە یگری و
وتی:

- بەلام نابیّت تەسلیم بەو حالەبیین... دەبیّت دەروونمان گەش بیّت،
لەناو دلێ ئەومەینەتەدا نەمامی هیوا بنیژین و متمانەمان بەپەروردگار
زۆربیّت... دلنیاین هەورازی سەخت دەگوزەرینین و بەرگی پەشی تاسەر
لەبەرماندا نابیّت...

لیرەدا نازدار بیرى سروتی بەندایەتی کەوتەوه و وتی:
- خوا بەزەیی پیماندا هاتوو تەوهو رینویژی کردووین... بەپراستی
کەوشنە ی ئیمان تام و چیژیکى تاییبەتی هەیه و مروّ دەکەن بە پۆلایەك و
سەرجهم لیدان و تیری قوورەتەکان دەبەزینن...

ئنجاشیرین هۆکاری کردنەوه ی ئەو دەروازە یەشی گەراندهو بۆ
مەحمود و وتی:

- مامۆستا مەحمود هەموومانى منەتبارکرد... هۆکاری سەرەکی بوو
بۆ دەربازکردنمان لە دەروازە ی پەش بینى و ئاومیدی...

— بەئى پۆلىكى كاريگەرى بىنى لەژيانماندا... ماناكانى بوون و
فەوتانى تىگەياندىن، لەپۇخى دەرياي ژياندا پىناسەي گەردوون و
گۆرپانكارى بۇ كردين... خۆشەويستى كرديه بەرى دلمانداو رق و قىنى
لى دەرهيناو ئاوازي برايه تى و دلسۆزى نواندى پى لەبەركردين... بۆيه
هەر كەسەداي ئەو پەرورده يەي بەرزى كرده و لەسەرى دەستگيركراو
دژايه تى كرا...!

شيرين بەمتمانه وە تى:

— كەواتە ناؤمىدى نايىت بمانگى...؟!

— بىگومانم لەو... چونكە ئىمە كەسايه تيمان وابەبەر هاتووە مروقى
دوژيان بين... هەميشە پرومان بەگۆرپانكارى هەبىت و بۇ تەنها ساتىكىش
دەستە بەرى نەبين... گۆرپان لەبونيادى كەسايه تى دا دارشتنى لەسەر
تەرزىكى نوى... لەپىناوى ئەو مەبەستەدا دەبىت پىناسەمان هەبىت بۇ
سەرجهم هەلسوكە و تەكانى مروقى و ريزبەنديان بكەين...

شيرين شارەزابوو لەزيرەكى نازدار، ئەم قسانەش زياتر حەماسيان
زيادكردو و تى:

— خۆزەگە مامم رىگەي بدايە لانەي مامۆستايانت بخويندايە ، جا
ئەوسا شتىكى دەگمەنت لى دەردەچوو...

نازدار تەرىق بوويه وەو و تى:

— قسەكانمان لە دەورى بابەتتىكى مەزن دەگەرى و بالانە دەين لىيان...
— مروقى هەرئەوئەندەي سەرى پەتى راستى بۆدەركەوت ناتوانىت ئىتر
خۆي رابگريىت و زوو پەيوەندى يەكى پۇخى دەكات بەسەرچاوه كەيه وە
دەست دەكات بەچاكسازى...

نازدار دەستەواژەي چاكسازى زۆر بۆباس كرابوو بەشەوقەو و تى:

- چاكسازى زەمىنە ساز دەكات بۇ بىيادنانى نەوئەيەكى بىدار بەھەموو
گۆرانكارىيەكان... گۆران لەخودى مروققەو دەست پى دەكات و
بوارەكانى خود دەگريتهو بوونىكى نوئ دەچەسپىنىت...
لەگەرمەى ئەم قسانەدابوون پوژگار دەرگاگەى كردهو تازە لەمەكتەب
گەرابوويەو وتى:

- داىكە... ئەو لەكوئىت...!؟

شیرين باوەشى كرد بەسەرى كچەكەى داو وتى:

- لەلاى پوورە نازدارين...

- وامزانى چوويت بۆمالى باپىرە...

- بى تۆ ناچم...

- كەى پوورە ئامىنەو ئەوان پوئىشتنەو...

- ھەردواى نيوەرۆ، بەن نەبوون...

ئىنجا ھەستان بەلاى ئىش و كارىانەو ھەرىك سەرگەرمى ئىشىك بوو
تا بانگى ئىوارەى داو شەوداھات، ھىشتا تامو چىژى پشوويان نەدابوو
تۆپارانى شار دەستى پىكردەو بەخىرايى چوون بەرەو ژىرزەمىن...
ئەو حالەش بەردەوام بوو دەنگى تۆپ لەئاسمانى شارنەدەبرا، ئىتر
ياتۆپى ئىران“ كەدەينا بەھەلەبجەو ياخود تۆپى عىراق و لەتۆپخانەكەى
نزىك دەلەمەرەو دەينا بەگوندوشارەكانى سەر سنوورەو...

بىئىشى دياردەيەكى بەرچاوى خەلكى نىئوشارى ھەلەبجەبوو،
 ھۆكارى ئەم بارەش پزىم بوو... خەلگى گوندەكان قۇناغ لەدواى قۇناغ
 دادەگىران و لە شەش ئۆردوگاكدە كۆ دەكرانەو... خەلكىش دەبوايە يان
 خەرىكى ھەژارى و داماوى خۇيان بن، يا خود پەنابەرنە بەر ئىش و كارى
 نابەجى وەك دزى يا دەست تىكەلكردن لەگەل دەزگا سىخورىيەكانى
 بەعسا... خەلكى واش ھەبوو لەسەرەتای نەش و نمايانەو ھەر خەرىكى
 ئەو كارانەبوون و گەيبوونە رادەيەك سىخورىيان كردبوو بەپىشەيەك و
 بەنامان و دامان دەستيان لىھەنەدەگرت...!

عادلى ھەمە شارەزورى يەككە بوو لەوانەى بەدرىژاى سالانى پىشوو
 ژيانى لەپىناوى پزىمدا تەرخان كردبوو، قەحتانى بەرپرسى ئەمن
 كردبووى بەبەرپرسى مەفرەزەيەكى ئاسايشى تايبەت و دەستەلاتىكى
 بالاي پىدابوو، تا لەشارى ھەلەبجەو ئۆردوگاكاندا خەلكى دەستگىركات و
 بەزەبرى ھىزو چەكمەى بۆرى ستم خواستەكانى دەروونە نەخۆشەكەى
 بەدەست بەيئىت...

بەپۆژ عادل لەدوى خەلكى بىئاوان دەگەراو شەوانىش لەومالانەدا
 كەتەرخان كرابوون بۆى يان قومارىدەكرد يان بە مەى خواردن و داوین
 پىسىيەو بەسەرى دەبرد... ئەو پەفتارانەش بووبوون بەمايەى
 شانازى، لەلاى خەلكى دەروون نزم بەگوندەو لىھاتوو يان دەخەملاند...!!
 رژىم لەوسالانەدا بەنھىنى برىارىكى دەرکردبوو بۆ دەزگا
 داپلۆسىنەرەكانى و تيايدا ئامازەى دابوو زياتر لەپرگەى تايبەتەو
 مەفرەزەكانى ئەمن كۆتروولى بارودۆخەكە بكن و لەھەولى ئەو دەابن
 زانىارى پتر كۆيكەنەو لەسەر خەلكى و پىشمەرگە، لەناواخنى

بېراره که شدا هاتبوو: هرکه س بتوانیټ پاسداریکي ئیرانی به زیندویټی یا مردوویی بهینیټ ئەو سی ههزار دیناری عیراقي به خه لات وهرده گریټ...!!

یه کیك لهو جاشانه ی به بیستنی بېراره که گه زگه ز بالای کردو سمیلی کروشت و به ناشکرا دوا ی خویندنه وهی بېراره که هه ولای دا بو به جیگه یاندنی عادل بوو... هاوه له کانی له ژیر لیوه وهو له نیو خویاندا وتیان:

— بابه کی ده توانیټ پاسداریکي ئیرانی بهینیټ به ناو ئەو هه موو جهورو ری پڕ له مه ترسی یه دا...!!؟

پیچه وانهی ئەوان عادل بیری ده کرده وهو گالته ی دههات به قسه کانیان و له دلی خویدا دهیووت: خو حکوومهت سه روگویی هه لئه درپون تا بزانیټ پاسداره یان نا...؟!

ته ماع و ناپاکی په ره ی دلیان بربوو، چاوی له پاره و دهسته لات و ناپاکی زیاتر “هیچی دیکه ی بهدی نه ده کردو جار جار هیش که به ته نها ده مایه وه ده که وته گفتوگو له گه ل نه فسی داو دهیووت: ئەم ژیا نه بی دهسته لات وه که جهسته یه کی بی پړوچ وایه...! زه برونه نگ ناو نیشانی سه رکه وتنه و ئەم خه لکه سل ناکه نه وه لیټ ئە گه ر چا و ترسی نیان نه که هیت...! بژی به عس... ئافه رین بو تو... بزانه چو ن عیراقي له سه ره وه بو خواره وه به زه بری شهق یه که خسته وه ژیا نی ئەم ولاته ی له ئوردو گایه کی گه وره ی سه راوسه ر قه پات کردوه... ئە ی هوو... ئە ی هوو...!!

پربه دم قاقای لیده داو چاوه کانیشی پرده کرد له جامی غه زه ب و هیزی ده دایه بهر خو و دهیووت: خو مینیش زاده ی ئەو دهسته لاتم،

لهوقوتابخانه يه دا فيري زهوتكردن و داپلؤسين و چهوسانه وه بووم... چهن
خؤشه خوئين پرشتن...! ملكه چكردى خهلك و كهوتنيان بهسه ر
پيلاوه كانتا...! نهى پارانه وه و لالانه وه يان... بهه... بهه...!! چ
لهزه تيكي تيدياه...!

عادل بوئه وساتانه ده ژيا كه له خه يال و بيري دا ريزي كرد بوون، ژياني
به دهرنه بوو له و رهفتاره سووك و زمانه... بوئه پيشه نكي له به جي
هيئاني برياره كه ي به عسدا نواندو بيري گوشي چؤن پاسداريكي دهست
بكه ويئت و له لايهك پارو له لايهكي ديكهش ناويانگ به دهست
بهينيئت... هرچي كرد نه يتواني سه ره داويك بدؤزيته وه و پاسداريكي
ئيئرانى دهستگير بيئت... له ناكاو كه وته سه ر بيري پيشووي و له دلا وتى:
بوچي هه رده بيئت سه ري پاسدار بيئت؟! حكومهت چوزاني پاسداره يان
نا؟! باسه ري لادى ييه كه بيئت، يان ريواريك... نا... شوانيك له هه موويان
باشتره...!؟

دوا به دواي نه و بيره شه يتانى يه بو شه وه كه ي سى پياوى نزيك له خوى
بردو به ئوتؤمبيله كه يان له گونديكي سنوورى دهسته لاتي رژيم لاياندا
له مالىك و خزمه تيكي زوريان كردن... عادل بو نيچير ده گه راو گويى
لى نه بوو نه گه ر نزيك ترين كه سيئشى بكات به ته له وه...! مشتومرپيكي
زوريان كرد له گه ل هاوه له كانى و سه ره تا بيريان له كورپيكي نه و ماله كرده وه،
به لام ترسا گيرؤده ي دوژمنايه تي بيئت و تاوانه كه ي ئاشكرا بيئت، دوايى
به هاوه له كانى وت:

— نه مشه و لييره پؤژ ده كه ينه وه و له سه ره ري سى گونده وه بو سه يه كه
ده نيينه وه و شوانى گوند ده كه ين به ته له وه...!!

نەخشەو پیلانەكەيان بەموولای نەدا لە تیرەى خۆىو ھەر زوو شوانى
گایەلى ئاوايىيەكەيان بالّ پيچکردو فرىّ يان دايە دواى ئۆتۆمبیلەكەيان و
چادریکیان دا بەسەرىدا...

حسەینى ھاوەلى وتى:

- كاك عادل ئەم شوانە ھەرواتەسليم بكەين...!؟

قاقايەكى لیداو وتى:

- بەخوایى...! مردوت مری، بۆچى كەرىن ھەروا تەسليمى

بكەين... بۆ زمانى براوہ بلىّ من شوانم...!؟

حسەين بەسەرسامىيەوہ وتى:

- ئەى چۆن...!؟

- سەرى لەلاشەى دەكەينەوہو بەجيا سەرەكەى دەبەين و دەلین ئەمە

پاسدارە...!!

- ئاخىر...!

- ئاخىر چى؟ دەترسیت...!؟ ئەوہى لەگەلّ مندایە دەبیت دلى

دەرھینابیت... كورى كۆنن...!!

ئەم دەستەواژەيەش ئاماژە بوو بۆ رابردوى رەشيان و حسەين يەكك

بوو لەھەرە نزیکەکانى دەورى عادل و لەزووہوہ بەيەكەوہ بوون و نەيىنىو

ئاشكرای يەك شارەزابوون... سەرى لەعادل باداو وتى:

- شەيتان... بەخوایى شەيتان ھەموو بەيادىيەك ديّت و دەرسىك لەتۆ

وہر دەگریت ئەوسا دەچیت بۆ ويژەى خەلكى...!

عادل بەشانازىيەوہ شانى ھەلتەكاندو وتى:

- گەر دوو دلّ بوويت چاوت بنوقينەو بەچاوداخراوى شوينم بكەوہ،

قەت زيان نايەتە رپت... من عادل عادل...!

حسهين به ترسه وه پرسى :

- ئىستاچى بکهين...؟!

- ئەوا به... ئاوا... لەوشيوهدا دەیکوژين و سەرکهى لیدهکهينه وه

لاشهکهى بهجى دههين...!!

حسهين سهرى بو لهقاندو، پاش چهند ساتيک عادل و هاوهلهکانى
خويى شوانه داماوکهيان بهناحەق پرشت و بو مهرامى گلاويان
کهلهسهرى شوانهکهيان خسته گونىيهک و هەر ئەو پرۆژەش لهبارەگای
ئەمن تهسلیميان کردو پاداشتی تاوانهکهيان وەرگرت...!!

تاوانهکه يهکجار گهورهبوو، هاوپيشهکانى هه مان کهنال سهریان
سوپرماوو ليىو، بهشان و بالى عادلدا دهیان هونىيه وه بهجهرهزه
بهغيرهتيان دادهناو ههرهک حسابيکى تايبهتى بو دهکرد... لههه مان
کاتيشدا دهیان پرسيار له مييشکياندا هونرابوو يه وه، چون عادل
توانيوه تي به سوپاي پاسداران بگات و يهکيکيان لى بفرىذى و
بيگه يه نيته وه هه له بهجه...!؟

عهقلیان دهووستاو، هه موو زياتر دهحه په سان له پروداوه کهو،
ئهوانه شى له نزیکه وه شاره زای عادل بوون دهیانزانی ئه وهنده نازانى يه
بتوانيت لهحه وزه ی ناوچهکانى ژير رکيفى پزيم دووربکه ويته وه، ته نانه ت
گرتنى واجبى مهفره زه که شى به پاره ددها به مهفره زه يهکى ترو و
نه يده ويرا تا هاواره کوڻ بچيت...! ئىستا چون دهگاته سنوورى ئيران و
به ناو هه موو رهبايهکانى ئيران و پيشمه رگه و حزبه کانددا ده پرات و نيچيرى
سى هه زار دینارى دهگريت و سهرى ده بریت...!؟

سهره پرای ئەو گومانانه هيج کام له و جاشانه گومانی وای نه ده برد
مروقى واهه بيته دهستی بچيته شوانيکى داماو و ئا به و دهردهى

بەريّت... اويژدان و ، ئاين و، بەها مرويدي يەکان ريگرن لەئەنجامدانی
تاوانيکی وا گەورەو کەم ويئەدا ....

لەوکاتەوێ خانەوادەي مام عەبدوڵلا ھاتبوونە ئوردوگا و ياسيني
کورپيان کردبوو بەشوانی گايەلی يەکیک لەوگوندانە، لەبەي ئيشی و کزی
بارودەر مەتيان ناچاربوون ھەريەک لەمنداڵەکانيان بەئيشيکەو
بەستەووە لەدەست پان کردنەووەو کاری نادروست بيان پاريزن... بەلام
دەستی شەپەنگيزی خيانەتکار وازی نەھيئاو تەوقیکی ناسيني ئالاند
لەگەردنی کوری لايان و بەتۆمەتيکی ھەلبەستراو کرا بەقوچی قوربانی
خۆفروشان و ھەزە شەيتانی يەکانيان...

مەحمود يەکیک بوو لەوانەي بەوتوانە خەفەتيکی گەورەي خوارو
بەتايبەت دۆزینەووەي جەستەي ياسين و جياکردنەووەي سەری لە لاشەي
بەلگەيەکی دياربوو لەبەرچاوی خەلکی دا کەبەي تاوان کوزراووە بەر شالاوی
دەستيکی چەپەل کەوتوووەو پەرورەدگاريش بواری زۆلم و ستەم نادات و
دەبيت راستی و الأبييت و خەلکی ئەو راستی يەيان بۆ ئاشکرا بيبیت...

جەرگ بپیني ئەو خيژانەو ديمەنی دايکی کور کوزراو زامیکی
ساپيژنەبووی لەدەروونی مەحموددا دروست کردو، کاتيکيش بپری
دەکردەو لە تاوانەکە " دووقات ئيش و ئازار دەھات بەبەری داو ئوقرەي
لەبەر دەبپری، بەلام چون بزانيت کی لەدوای ئەو تاوانەوہيە؟! ئەوئەندەش
ماندوونەبوو تاوہلامی تاوانەکە بەئامادەکراوی ھاتە بەردەست و تەنھا
لەسینەي خوئی دا ھەشاری داو جگە لەئامینە بۆ کەسی تری باس نەکرد،
ئەمجارەش ھاتەمی ھاوہلی پەردەي لەسەر ھيماکانی تاوانەکە لاداو
بەنھيئي يەوہ وتی:

- مهحموود ئەم ھەوالە كەبۆ تۆی باس دەكەم یەكیكە لەنەینییەكانی
حزب و ناییت بۆكەسی باس بكەیت...

ئەویش بەپەرۆشەوہ دڵنیای كرد لەوہی بۆكەسی باس ناكات و وتی:

- دڵنیا بە بۆ كەسی باس ناكەم...

- سەرەتا سوورنەبووم لەسەر ئەوہی باسی بكەم ، بەلام كاتیك بینیم
تاوانەكە بیروھۆشی داگرتوویت پیم باش بوو ئاگادارت بكەم و سەرەداوی
ئەو تاوانە بزانییت...

مەحموود ھەموو گیانی تەواو بووبوو بەگۆی و ھەناسەكانی حاتەمی
دەبژاردو دیسان بەپەرۆشەوہ وتی:

- چۆن بووہ ئەو پروداوہ...؟

حاتەم بەنەرمی دانسی نا بەوشەكانداو سەری لەبەن گۆی مەحموود
نزیك كردهوہ وتی:

- دووراو دوور پەيوەندیم ھەيە لەگەل قەحتانی بەرپرسی ئەمندا،
ئاگاداری ئەوہش بووم پژیمی بەعس پریاریکی دەرکردوہ“ ھەركەس
پاسداریک بەزیندوویتی یان مردوویتی بەینیت ئەوا سی ھەزار دینار
وہردەگریت... ئەو مەفرەزانەش لەم ناوچەيە لەژیر پکیفی پژیم دان و
بەپەرۆشن بۆجی بەجی كردنی پریارەكانی پژیم و شان شانین دەكەن
لەبەدەستھینانی پەزماھندی ئاغای گەورەدا، بەلام ھەرگیز واگومانم
نەدەبرد عادلی ھەمە شارەزووری بتوانییت بەو كتوپرە ھەستییت
بەتاوانیکی ئاوا ترسناك...!!

مەحموود ددانەكانی جیروونەوہو بەخیرایی گەندەلی و ناپاکی عادلی
كەوتەوہ بیر بە ھەپەساوی یەوہ وتی:

- كەواتە عادل یاسینی سەربریوہ...!؟

حاتەم بە نینگەرانییەوہ وتی:

- جاری ریگەم بدە باقسەکانم تەواو بکەم ...

ننجا مەحموود بە شەرەزارییەوہ وتی:

- ببووہ قسەکانم پی پریت ... فەرموو ... فەرموو ...

حاتەم تەفیککی قووت داو ئەوسا بەردەوام بوو لەسەر گێرانییەوہی

رووداوەکەو وتی:

- بەیانزییەک سەردانی قەحتانم کرد لەبارەگای ئەمن و تەماشادەکەم

مۆمۆیەو ئەمنەکان دەوریان داوہ لەمیژیک ... منیش حەپەسام و ھەرکە

لەمیژەکە نزیک بوومەوہ دیمەنیکی زۆر کاریگەر م بینو ئەگەر

لەبەرئەوہنەبوایە گو مانم لیدەکەن ئەوا پریەو قاعیە ھاوارم دەکرد ...

سەری ئەو شوانە داماوہیان لەسەر میژەکە دانابوو!، ئەو جاشەش

سیناریۆکەیی بو باس دەکردن چۆن گوند او گوند پویشتوون و

مەفرەزەکانی پێشمەرگەیان بەپارە بیدەنگ کردووہ تا بتوانن بگەنە

سەرکانزییەک و ئەو پاسدارە برفینن و لەریگە دەستی لیبوہشیین و

لەبەرەترسی ریگە لاشەکەیی فری بدەن و بەتەنھا سەری بەینن ...!!

ئەمنەکانیش دەستخۆشییان لیدەکردو قەحتانی بەرپرسی ئەمن

دەیکیشا بەسەرشانزی داو پی دەوت: تو پۆلەیی راستەقینەیی بەعسیت و

خەلاتەکەیی سەرۆکت بەدەست هیئا پیش ھاوہلەکانت ...!!

مەحموود چاوی دەریەری و لەتاوا قورگی پر بوو لەگریان، سەری گێژی

خوارد، بەلام دانی بەخۆدا گرت و ترسا لەوہی ھاوسەنگی لەدەست بدات و

ئەو نھینزییە بدرکینی کەپیشتر بەلینزی دا بەھاوہلەکەیی باسی نەکات ...

چەند ھەنگاویک بەرھووپییش چوون و ئیتر مەحموود ئوقرەیی لەبەر ھەلگیراو

وتی:

- ئەو جاشە خۇفروۋشە ناپاڪە چۇن دەستى چوۋەتە ئەو لاۋەو كارىكى
ئاۋاي ئەنجامداۋە...!! ئەى ھاۋار... ھەرچەند دەكەم ناتوانم ئەو قسانە
لەناخدا جىگىربكەم...!!

حاتەم بۇ ھىۋرکردنەۋەى مەحمود وتى:

- ئەو سىياسەتەى لىرە پىيادە دەكرىت لەۋەخراپترىش ھەلدەگرىت و
لەداھاتوۋدا ئەم مىللەتەى ئىۋە بە خۇتان دەتوئىنەۋە...!!
ھىشتا مەحمود تاساۋى ژىر پروداۋەكە بوۋ، بەدەم قولپى گرىانەۋە
وتى:

- نازانم چى بكەم...!! چۇن ۋاز لەۋ ناپاڪە خۇفروۋشە بەئىنن و ۋەك
بەرزەكى بانان بۇى دەرىچىت...!!
حاتەم ترسى لىنىشت و ، لەدلۆمەى خۇىدەكرد لەسەر باسكردنى
ئەو پروداۋەو بەدەم بىرخستنەۋەۋە وتى:

- مەحمود تكات لىدەكەم ھىۋرببەرەۋە، منىش توۋشى بەلآيەك
مەكە... من دلسۆزىم بۇ نواندى ئامان كارىكى ۋانەكەيت ئەمانە پىم بزان
بەخۋا لەۋشۋانە خراپترم لىدەكەن... تۇ نازانىت چ دىرندەۋ خۋىن
مژىكن...!!

تۇزىك بەم قسانە مەحمود ھاتەۋە ھۇش خۇىۋ بەزەىى بەحاتەمدا
ھاتەۋەو بۇ دلنىاكردنى وتى:

- مەترسە كارىكى ۋاناكەم بىيىتە ماىەى مەترسى بۇ تۇ ... دلنىابە ...
من پابەندم بە بەلئىنەكەۋەو ھىچ لەزارم نابىستى...
حاتەم كەمىك گەشايەۋە وتى:

- مامۇستا تۇ لەجىھانە بىگەردەكەى خۇتەۋە تەماشى ئەو پروداۋانە
مەكە... نازانىت ئەم حزبە دەىەۋىت كوردستان چى لىيكات...! لەگەل رىزم

بۆ كورد دەلىلى لەگوى گادا نوستون... صەدام ھەميشە دەلىلى
بەعەرەبە بەعسىەكان لەرېنومايىيەكانىدا : عەرەب سەردارى عىراقەو
دەبىت ھەر عەرەب بژى لەعىراقدا... دەيەويت ھەمان سىياسەتى توركيوا
سوريا و ئىران پىادە بكات و پىشپەوى بكات لەتيابردنى كورددا...!

مەحمود سەرى سورمابوو لەم مامۇستايە چۆن ئاوا لەمەسەلەكان
تىگەيشتووو لايەنى مرقاىەتى جىگەى شوقىنيزمىەتى گرتووو
بەدلىسۆزى و ئەمەكدارى بۆ كورد لەنيو ئەوگەلە گورگەدا دەژى و ھەلدەكات،
بۆيە وەك كەوتىبىت بەرسەر راستىيەكى چەسپاودا وتى:

— بىگومانم ھەتا لەنەخويندەوارى و دواكەوتوووىدا بژىن ئەوا ھەر
لەپەراويزدا دەبين و ناكوكى نيوان خۆمان سەرمان دەخوات...

حاتەم سەرى لاركردەوو وتى:

— ھەوالىكى دىكەت پى بلىم... بەلام تكات لىدەكەم و ھام لىمەكە
پەشىمان بىمەو لەسەر ئەوہى نەيىيەكانت بۆ ناشكرا دەكەم...!

مەحمود توند دەستى گوشى و وتى:

— دلىباہ لەمن ...

بەغەمبارىيەوہ حاتەم وتى:

— پەيوەندى بەپىشتمەرگەوہ ھەيە...!؟

مەحمود شانى جوت کرد لەشانى حاتەم و وتى:

— دلىباہ ... دلىبا...

... گفتوگو دەكات لەگەل حکوومەت و بەم زوانە رادەگەيەنریت ...

— چۆن...!!؟

— واپىدەچىت لەقەيراندايىت و صەداميش ئەوہلەى قۆستبىتەوہو

بىەويت گورزىك ئاراستەى كوردبكات و زياتر مال وىرانيان بكات ...

مهحموود غه م و په ژاره داىگرت و زياتر هه ستي به شيوانى كه سايه تى
كوردى كړدو به مه لاله تيكه وه وتى:

— ديسان هه مان نه زمون دېته وه نارو نه لقه ي مه رگيكي تازه
ده به سترى و له گه ل نه لقه كاني ديكه ي سه رده مدا يه كه ون...!

حاته م له نه فسيه تى مهحموود و بيروبوچوونه كاني شاره زابوو به توندى
ده ستي خسته سه رشانى و وتى:

— ماموستا داهاتوو ليله و نه وه ي ئيوه ده يكه ن له ناو نه م
چه نكه لستانه دا مه حاله...!

مهحموود بيزاربوو له نائوميدي و، بروايه كي پته وى هه بوو
به بوچوونه كاني و وتى:

— من ئومي دم پته وو به هيژه به داهاتوو، بو ساتيكيش وه نه وز نامگري ت
له ناستى چي اى رسكاوى نائوميدي دا... ري كخستنه وه ي دهر وون
پيشه يه كي هه روا ناسان نى يه و به پرژو مانگو سال نايه ته ناراه...
په روه رده ي گشتى و خودناسى و سه رله نو ي ديارى كړدن ي په هه نده كاني
خود نارام كرتن و دان به خوداگرتنى ده وى ت...!

مهحموود نه م قسانه به توندى له زارى ده هاتنه دهر وه له ژير كاريگه رى
مه رگى ياسين و گفتوگو ي پيشمه رگه له گه ل پرژي مدا ده ژياو، حاتم
به كزى يه كه وه وتى:

— بابزانين داهاتوو له كويوه هه لدي ت...!؟

نه م قسه يه ش به چه شنك بوو مهحموود ساردبوويه وه و زنجيره ي
بيروبوچوونه كاني بچران و، ئيتر به هيواشى هه ر دووكيان گه رانه وه ژورى
ماموستايان و هه ريه كه روويكړده سووچي ك و به كزى يه وه سه ريان
داخست...

چەند رۆژئىك بەسەر قسەكانى مەحمودو حاتەمى ھاوھلیدا رابوردو
 رىكخستەنەكانى ناوشارى يەكئىتى دەستيان كرد بە ئاھەنگ گىپران و
 مەفرەزەكانى مۆلبەستوى گوندەكانىش تاك و تەرا دابەزىنە
 نىوشارەوہ... .

ئاھەنگ بەگەرمى دەگىپدراو بەشان و بالى شۆپشدا بەيت و بالۆرەيان
 ھەلدەداو ئومىديان وابەستەى گفتوگوكان كردبوو...! ھەندىك شەویش
 بەئوتۆمبىل بەنىوشاردا لاوكانيان دەگەراندو وینەى شەھىدەكانيان
 بەرزەكردەوہو چەپلەپرىزانىان دەكرد بەدواى ھوتاف و دروشمەكاندا...!
 خەلكى مەست و تاساوى ژىر ئەو ھەموو گۆرانكارىيانە بوون كە
 لەبەرگى بەلاو نەگبەتىدا يەك لەدواى يەك دەگەرپران و ئەو بەيتە بووبوو
 بەناونىشانى ژيانىان كەدەئىت:

چەرخى زەمانە دەورى وەرگىپرا

بۆ مىللەتى كورد نەگبەتى ھىنا

بۆيە پروداوھەكان بەرەو ھەر ئاراستەيەك رىچكەى بېستايە ئەوا بۆ
 كوردو ھەر بەلايەكى خراپىدا دەشكايەوہو، مەرگەسات لەبەرگىكى نفت و
 نویدا دەردەكەوت، سال بەسالىش قورى شىلراوى مەرگ خەست تر
 دەبوويەوہو چارەنووسى مىللەت ناديارتر دەبوو، لەبەر ئەو خەلكى بە
 حەپەساوىيەوہ تەماشاي ئەو پروداوانەيان دەكردو لەپىروھوشدا گورزە
 بەستيان دەكردو ديسان سالانى پيشوو لەبەردىدەياندا زەق دەبوويەوہو“
 دابەش بوونى كورد بەسەر دووتاقم و خۆھاويشتنە باوھشى يەكئىك
 لەولاتانى دوژمن بەكورد“ لەپىناوى بەرزەوھەندىيەكى حزىبى تەسك و
 كاتىدا...!

بیست سال بوو ئەو خەلکە لەگەڵ دەرەنجامی ئەو پەفتارو
 هەلس وکەوتە چەوتانەدا دەژیان و، باجی بەگراڤهاترین شیۆه دەداو
 بەکوله‌مەرگی خۆی بەکیش دەکرد، هەولی بوو ساتیک پشووبدات،
 ماندویتی بچەوێتەوه، چاوی بەدنیای رۆشن هەلبییت“ وەك مروؤ بییت و
 یاری بەچارەنووسی نەکریت و هەر رۆژە نەکریت بەبەرۆکی حکومەت و
 میلله‌تیکی بیگانه‌داو، جەرگ سووتاو و مال ویران نەبییت...! بەلام
 ئەزموونەکان بو سەرانی شوپش نەبووبوون بەمایه‌ی پەند لیۆه‌گرتن و
 بگره‌ مالی کورد زیاتر شقلی تیکەوت و برایه‌تیش وابەستە‌ی ئەمە‌کداری
 هەریه‌ک بەجیا بو حزبیک کراو ناو و دروشم جیگه‌ی جەوه‌ه‌رو ناوهرۆکیان
 گرتەوه... دەرەنجامی ئەم حالەش کەرت و پەرت کردنی کەسیتی
 کوردی‌بوو، ویل کردنی بوو لە بیابانی وشک و برنگداو دواخستنی
 گەشتنی بوو بەمافه‌کانی، سوورانه‌وه‌ی بوو لە دەوری بازنه‌یه‌کی
 بەتال و پووچ...!

شەری ئێران و عێراق لەچلە‌پۆپه‌دابوو، بەخەستی هی‌رش دەکرایه‌ سەر
 سنووره‌کان و کوردستان جیگه‌ی بەر‌به‌ره‌کانی و تەراتینی هی‌زه‌کانی
 هەردوولا‌بوو... کۆماری ئیسلامی دەستی لەنیو بەشی‌ک لە‌حزبه
 کوردستانیه‌کاندا دەگه‌راندو یارمەتی و کۆمە‌کی دەدان و زانیاری
 لی‌ۆه‌ده‌گرتن، یاخود بەچاوساغ لەبەرە‌کانی شە‌پدا بە‌کاری دەهینان...!
 صە‌ددامیش گالته‌ی بە‌گفتوگۆ‌کان دە‌هات و تە‌نها بۆ‌کات بە‌سەر‌بردن و
 درزکردنه‌ ریزی نیشتمان پە‌روه‌رانی کورد‌بوو، هی‌زی پێ‌شمەرگە‌ش
 بە‌چه‌شنیکی پە‌رتە‌وازه‌ و بی‌ بە‌رنامه‌ لە‌شاره‌کاندا دە‌گه‌راند و زۆ‌ربه‌ی
 ریک‌خستنه‌کانی خۆیان ئاشکرا‌کردو بە‌عس لە‌دوو سەر‌ه‌وه‌ قازانجی کرد،
 لە‌لایه‌ک بۆ‌ماوه‌یه‌ک مە‌ترسی ئە‌و چە‌کدارانه‌ی دوور‌خستنه‌وه‌و لە‌لایه‌کی

تریشه وه توانی بنج و بناوانی ریڅخستننه کانی ناوشار ناشرکرا بکات و
 ریشه کیښی بکات“ پاش هرهس هیڼانی گفتوگوو دواپی پیهینانی...!!
 خه لکی به و پروداوانه نه دهه ژان و ژیانی پرله مهینه تی و هه ژاری و
 دهرده سه ریسه کان سه رقالی کردبوون، نه وچه شنه پروداوانه ش له دایک بووی
 ئان و ساتیکی کتوپر نه بوون“ به لکو دریزه ی ساله های سالی پیشووی
 ژیانی کوردبوون...! ئه و ژیانه ی به مردن و دهر به دهری مۆک
 کرابوو... زه بوونی و مه لولوی کورد له ناخی دهر ووندا په گی
 دا کوتابوو...! به دریزایی میژووی کورد میلله ت چیرۆکی مه رگ و داستانی
 شه هیدبوون و فیل و ته ماعی دوزمنانی تۆمار ده کردو، گوئی نه وه کانی
 پی ئاو دها“ سا به لکو په ند وهر یگرن له شاعه باسی ئیران و سوخره کیښی
 تورک و، ره نجبه ری ئه م ولات و ئه و ولات، به لام ئه فسووس نه زمونه کانی
 رابوردو و به بیانوی نه هامه تی و سیاسته م داری و واگونجان روپوشکران،
 کوردستانی ش له بری یه کگرتن زیاتر که رت و په رتکراو، به عس ده سته یه ک
 له حزبه کانی کوردستانی پوژه لاتی گرته خو و ئیرانیش ده سته یه ک
 له حزبه کانی کوردستانی باشوورو، هه ریبه که به دووی به رزه وه ندیه وه ویل
 بوون و هیوای نیو دل و به هاری سه وزی خه یالی میلله تیش کرایه پایزو
 گه لا کانی هه رزو هه لوه رین به پرووی خاکیکی سووتاوی به خوین
 سوورکراودا...!!

چه ند مانگیك به عس گفتوگوئی کردو دواپی به چه شنی جارانی پیشوو
 له گفتوگو کشایه وه و دپردانه که وته ویزه ی ریڅخستننه کانی شوپش و
 له سه رجه م شاره کان خه لکی ده سته گیرکرد، له سلیمانیش (منع التجول) کراو
 هیزه کانی باندى کۆماری ته وقی شاریان داو چه نده ها خانوویان
 رووخاندو خانه واده کانی شیان له ئه منی سلیمانی سه رنگوون کرد...!

ههلهبجه وهك شارهكانى تر كهوته ژيئر فشارى به عسه وه، به لام شوينى
جوغرافى و پيڭكها تهى خه لكه كهى كارىكى و ايان كرد پڙيم نه توانيت شه وهى
له سليمانى بوى چوه سهر له ههلهبجه بوى دهست نه دات ...

خه لكيش به نه ندازه يهك له چاره نووسى منداله كانيان ده ترسان و سامو
بيميك بالى كي شابوو به سهريانداو له جورىك چاوه پروادى و دله راوكه دا
ده ژيان ...!

به دريژايى نه وچه ند مانگهى گفتوگو، سه ددام به رده وام ده زگا
سيخوپرى يه كانى ده جوولاند بو كوردنه وه و تومار كردنى شه و خيزانان هى
كوپيان پيشمه رگه بوو، يان هوگرى پيشمه رگه بوون و جورىك له
پشتگيرى يان پيشكesh ده كرد، كاتيكيش گفتوگوكان له بهرگى
راسته قينه دا و الاكران“ نه وسا سه ددام هيژه كانى به سه رجه م ده زگا كانه وه
خسته گهرو له ده سستگير كردن و خاپوور كردنى گونده كان ده سستى
نه پاراست و كوردستان بوو به مؤلگهى هيژو جبه خانه و شهرو شوپر ...!!
ژيانى كورديش له تيرهى ناسايى ترازا ...

نه وه وه له دوزمناكاريان زياتر ده بويايه خه لكى ده ره نجامه كانى بگريته
نه سستو له سهر جه ستهى پوله و ناسايشى شارو ژيانى پوزانه يان
بكه ويته ...!!

ئاغاي مقداى كرا به بهرپرسى شه و هيژانه و له قه رارگاي رهمه زانيشه وه
پشتگيرى و كومهك ده درا به حزبه كان و زوربهى كاتيش توپبارانى
كويرانه ي شارده كراو خه لكى بى تاوان پيوه ده بوون ...!

هيژى حزبه كوردستانيه كان شه وانه ده ستيان ده وه شانده ره بايه و
ده زگايه كى پڙيم و، بو به يان يه كه شى سيخوپرو پياوانى نه لقه له گوى

ئەمن بەرۆكى خەلكيان دەگرت و بانگیان دەکردن بۆ باره گای ئەمن و
مونه زەمه...!

مەلا عیزەدینیش یه کیك بوو له وانەى له سەر دوو پەت یاری دەکرد، چ
لای پیاوانى حکوومەت، چ لای ئییرانى یه کان و ناغای مقدادى که به نهینى
رایه له کانی په یوه ندى له گه لدا به ستنبوو“ خەلکى هان دەدا له وتاره کانى داو
لای پیاوانى به عسیش ئەم کارەى به جۆرک له سیاسەت و پى هەلخلیسکان
دەدا له قەلەم...!!

ئەم پیاوه بۆ خەلکى شار بوو بوو به مایه ی فیتنه و ئاشوب، هەندیک
جار خەلکى عاقل له لدا دەیان پرسى : ئاخۆ بپروا به کام قسەى
مەلا عیزەدین بکه ن؟! هاوکارى له گه ل به عسو مونه زەمه“ یان په یوه ندى
نهینى له گه ل قەرارگای رەمەزان دا !!؟

له لایه کى تریشه وه راپۆرتە کانی به ردهوام بوو بوو به مایه ی ئاشوب و
ته له نانه وه بۆ خەلکى شارو، به پرسى مونه زەمه دەمانچه یه کى تايبه تی
به خەلات دابوویه... ئەویش بى شەرمانه له میحرابى مزگه و ته که دا
دەمانچه که ی دادەناو به بهرچاوى خەلکى یه وه دەیکرد وه به نیو قەدى
پشتوینە که ی دا...!

بوونى ئەو جۆره په یوه ندى یانەش لای به شیک له خەلکى جیگه ی
شانازى بوون و له کوپرو کوپوونه وه کاندە دوترا: مامۆستا مەلا عیزەدین
وه هایکردو چوو بۆ ئازادکردنى فلان کەسو، خوڤى به سەر
ئەمنه کاندو...! دەیان رەفتارى ناپاکى تریان به نازایه تی دەچواندو،
کردبوویان به قاره مانیک و باسیان دەکرد...!

له و رۆژانه دا تاکه چرایه که له ئاسۆى شاروه به دەرکه وتبوو ئەلقه
په روه ده یى یه کانی مه حمودو هاوه لانی بوو، کوپرو کچ، لاو یان مندال

بە دەوری دا ھەندە سووپان و لەناو ئەو مۆلگەییە چەك تیایدا باو بوو و پر لە سیخوپی دۆژمن بوو" بە شانازی یەوہ بو ئەو مەبەستەى نەخشە کیشیان بۆ کردبوو دەکوژان... شەوانە دانیشتن و وانە وتەوہ لە مائەکاندا بەردەوام بوو، نیوہ پروان یا عەسرانیش کچان لە مزگەوت و مائەکان کۆدەبوونەوہ لە سەر پینموی یەکانی ئەو دەستە مامۆستایە دەرویشتن و دلسۆزی و ئەمە کدارى و پاکیتی یان کردبوو بە بەرنامەى ژيانیان، خالی جیاوازی شیان لە گەل حەزبەکاندا ئەو بەرنامەو پروگرامەبوو کە بۆیان دروست بوو بوو بەدەر لە چە کدارى و شەپوشۆر، ئەو خەباتەش جوړیكى نوى بوو" کە پيشتر دۆزى كورد بە خووەى نەدیبوو، چونکە ھەموو شوپشەکانی پیشوو بە چە کدارى دەستیان پیکردبوو... ھەر شوپشیکیش پەیدا بویا ئەو لە ژیر کاریگەری یەکی کتوپردا لە دایک دەبوو، بە پشنگیری و کۆمەکی دەرە کیش گۆش دەکراو، سوودە کەشى دەپژایە نیوکۆشى کورد کوژان و دۆژمانی دیرین بە کوردا...!

سەرەرای پیکهاتەى فیکری سەران و پیشەنگەکانی کورد ھۆکارە دەرەکی یەکان پۆلیکی کاریگەریان بینیبوو لە ھەلپرووزاندنی شوپشەکان، یاخود لە خولقاندنی تەنگ و چەلەمەو بارى ئالۆز لە کوردستاندا... چەندین دەزگای سیخوپی گەرایان دادەناو ھەولێ فریودان و بەگەپخستنی حزب و کەسایەتییەکانیان بوو، لە پیناوی بەرژەوہندی خوێاندنا پارەو پوولییکی زۆریان خستبوو بەردەستیان...!!

سیخوپی دەزگا جاسوسی یەکانیش بەناوشارو حەزبەکاندا بلاو بوو بوونەوہو پەونەقی کەسیتی یان شیواندبوو، دۆزی کوردیش لە قەیرانیکی سەخت و کەندەلانیکی باریکدا گیرسابوویەوہ... ھەر حکوومەتەش بە جیا جوړیك سیاسەتى پیا دەدەکردو بە موویش بەلای

به‌رژوه‌ندی کورددا تی‌نه‌ده‌په‌ری، بگره به‌ده‌ستی ئەنقه‌ست شه‌ریان
ده‌ئالاند له‌کوردستان و کیشی نیوان خویان هی‌نابوو له‌ولاتی کورد
پاکتاویان ده‌کرد...!

په‌ستی ئەو ده‌سته مامۆستا دل‌سۆزه‌ی گرتیبوو، له‌هه‌ولدا بوون و به‌دیار
ئەو قوتابیان‌ه‌وه ته‌مه‌نیان به‌سه‌رده‌برد، کاته‌کانیان له‌خزمه‌تکردن و
به‌ده‌مه‌وه بووندا به‌په‌ری‌ده‌کرد... مال و مندالیان له‌به‌ر شالاوی
مه‌ترسی‌یه‌کی زۆردا دانا‌بوو...!

ئامینه ماندوو بوونیکی یه‌کجار گه‌وره‌ی به‌پوو و جه‌سته‌ی مه‌حمودی
می‌ردی‌دا به‌دی ده‌کرد، هه‌موو جارێ جه‌سته‌ی ده‌شیلاو تابۆی بکرایه
ئهرکی منداله‌کانی له‌ئسته‌وی دوورده‌خسته‌وه “مه‌گه‌ر نه‌خۆشی‌یه‌کی
قورسیان ببوایه ئه‌گینا هه‌موو پێداویستی‌یه‌کانی بو فراهه‌م ده‌هینان و
که‌ش و باره‌که‌ی له‌مه‌حمود ئالۆز نه‌ده‌کرد...

به‌ده‌ر له‌وه‌ش هه‌لسو‌په‌نه‌ری ده‌سته‌ی خوشکان بوو، به‌دا‌وو دوو
ده‌ست په‌چاوی دانیشته‌کانی ده‌کردن و به‌ده‌م کیشه‌کانیان‌ه‌وه‌بوو،
ئافه‌رتی وایان تێدا‌بوو پوژی بی‌کیشی نه‌بوو، ماله‌که‌یان وه‌ک بنکه‌یه‌کی
کو‌مه‌لایه‌تی لیه‌اتیبوو... شه‌وی وا هه‌بوو تا سه‌عات دا‌نزه مه‌حمود
له‌ماله‌وه قوتابی‌یه‌کانی دا‌ده‌نا و ده‌رسی پێ‌ده‌وتن... ئامینه‌ش
خزمه‌تی‌ده‌کردن و چا‌ودی‌ری کۆلان و لایه‌نی ئاسایشی
قوتابی‌یه‌کانی‌ده‌کرد...

سو‌فی سالحیش ده‌رکی به‌و هه‌ولانه‌ی کو‌په‌که‌ی کردبوو، زیاتر مه‌زینی
پو‌لی کو‌په‌که‌ی بو‌ ده‌رده‌که‌وت و له‌زۆر‌به‌ی کاته‌کاندا ئا‌گاداری
ماندوو بوون و په‌نجی بی‌و‌چانیان بو... له‌نیو ده‌سته‌و ها‌وه‌لانی‌دا
به‌شانه‌زی‌یه‌وه با‌سی ده‌کرد و هه‌ولێ‌ده‌دا ئه‌لقه‌ی گری‌درا‌وی نیوان ئەو

رېبازه نوږتېه و ته صه و فكهه ى بدوژي ته وه و به يه ك رېبازو ته و او كارى
يه كترىان دابنيټ ...

ماله خه زوروانى مه حموديش به و پيشه يه ى زاواكه يان ئاشنا بوون،
له زوه وه ئاگادارى جموجوله كانى بوون ... بلاو بوونه وه ى نه و فيكرو
بوچوونه ش جيگه ى په سهند بوون و له ناميزگرتنى خه لكى بوو ... زوربه ى
كات ميرزا له چاخانه كه ى گوى قولاغى قسه ى خه لكى ده بوون و هيچ كه س
په نجه ى خراپه و ناپاكي بو نه و ده سته ماموستايه رانه ده كيشا ...

مه حمود و مه جيده و سه عيدو شه و كه ت“ هه ريه ك له گه ركه ك بوو بوون
به چراهه ك و رېگه ى تاريخيان روشن ده كرده وه ... مانگانه ش نه م
كه له پياوانه له مالى مه حمود كو ده بوونه وه و باسى دهره نجامى هه ول و
ماندو بوونى نه و مانگه يان ده كرده و هه و ليشيان دده نه و شه وه تابه يانى
به دوعا و به ندايه تى به رنه سهرو خه ريكي پا كرده وه ى نه فسى
خويان بن ... له وشه وانه دا قورئان خويندن و شه و نوپژو گريان بو حالى
ميلله ت سيمى سه ره كى نه و كه ش و باره بوو، ده نكي زوولآنى مه حمود
تاريخيى نه و شه وه ى ده پرى و سهدان جار به نه فسدا ده چوويه خوارو
به سينه يه كى سافو بى مه رام له گه ل ده ستيكى پا ك و بى گه رد
به ره و ئاسمان ده كشان و، له ژورپكى بچووك و و ته نكه به ردا نه خشه رپژيان
ده كرده بو داهاتويه كى به رفران و به ده سته ينانى ژيانى كى پر له ئاسايش
بو نه وه كان و، دوورخسته نه وه يان له مه ترسى مه رگو، بنيا تنانى داهاتوو
به و ده سته پته و پاكي زيه ى خيانه ت و ناپاكي نه كرده بوو دژ به ميلله ت و
نه فسى گو شكر دبوو له سه ر بنه ماو به ها به رزه كان ...

په روه رده كردنى نه فس و به باره ينانى نه ركيكى قورس بوو، هه ريه ك
له وقوتابيانه زاده ى واقيع و خيزانيك بوون، تووشى سهدان گرفت و

ئاستەنگ ھاتبوون، گىرۇدەي دەستى كېشەي كۆمەلەيتى و ئابوورى
بووبوون...!

مامۇستاش دەبوو شارەزاي تەنگ و چەلەمەكانى كۆمەلگەكەي
بوايە و، ئەو دەرمانەي پېبوايە ساپىژى زامەكانى پېدەكرىت، ئەوجا
دەستپېشخەرى بگردايە لەبنیادنانى كەسىتى قوتابى و پەھەندەكانى
بىرگردنەوہى بۇ تۆماربگردايە...

ھەولە پەرودەيىيەكان دابەش بووبوون بەسەر گەرەك و
ئوردوگاكاندا... مەحمود لەكانى عاشقان و مەجید لەمامۇستايان و
سەئید لەگەرەكى پىرمەمەدو، لەئوردوگای غەنەب و زەمەقى و
سىروانىش چەند مامۇستايەك ھەول و توانايان بەگەرختبوو...

لەبۆنەكانىشدا قوتابىيەكانيان دەگرد بەيەك و لەمژگەوت يان لەمالىكدا
كۆدەبوونەوہو زياتر ئەو ديمەنە دەپرازيەوہو بەرچەستەي چاكسازى و
كارىكى مەزن بەدەر دەكەوت...

ئەم جۆرە ھەولانەش ھەمىشە چاودىرى دەكرا لەلایەن رىكخستنى
حزبەكان يان پياوانى پزىم و ھەندىك جار بەپياوى ئىرانيان دادەنان، بەلام
گوفتەو كرداريان ھەر زوو ئەم تەم و مژەي لەدەور دەپرواندنەوہ “كاتىك
باسى مەزلوومىيەتى كوردیان دەگرد لەكوردستاندا و دىرندەيى ھەريەك
لەو حكومەتانەيان والادەگرد، ھەندىكىش وايان دەزانى ئەمانە حزبيكى
نەتەوہيىن و لەبەرگىكى ئىسلامىدا خويان شاردووەتەوہو دەمامكيان
بەستووە لەكاتى خويدا پەردە ھەلدەمالن و لەبەرگى راستەقىنەدا
ديارى دەدەن...!!

بەلام ئەوانەي مامەلەيان لەگەلدا دەگردن دەركيان كىرەبوو چ كارىكى
مەزن ئەنجام دەدەن و، تابويان بگرايە ئەو گومانانەيان لەدەور

دوورده خستننه و هو باسی لایه نه چا که کانیاں ده کردن و له کوږو مه جلیسی
عه شایه ردا باسیان ده کردن ...

پیاوی وه هایان تیدابوو گیری خوار دبوو به دست منداله که یه وه
به نامان و دامان بوی داین نه ده کرا، که چی له گهل شه وهی دهستی رینومایی
ده گه یشته کوږه که ی نیت مرؤقیکی نویی لی دهرده چوو، باو که که ی
زور به لایه وه سهیر بوو، شه گوږانکاری یه ی به شانازی و سه رسامی یه وه
ده گپرایه وه و ناماده بووانی شه مه جلیسانه ش به ش به حالی خویان به شیک
له و شه زمونانه یان لابوو ...

به لام ریگای چاکسازیش گولباران نه کرابوو، خه لکی دهر وو نه خوش
چقلیان له هه موو شه و پرفتاره جوانانه دداو بهرگیکی له رزوک و پیسو
گهنده لیان ده کرد به به ریدا ...

له به رامبه ردا مه حمودو هاوه له کانیشی باکیان نه بوو له قسه ی خه لکی و
ریگه یه کی پر له مه ترسی و شه رکیکی قورسیان نابوو له شه ستوی
خویان ... پیش وخت هه موو شه و ناره حه تیانه یان باسکردبوو ... هه موو
جاریکیش مه حمود رووی ده می ده کرده هاوه له کانوی ده یووت:

— ئیمه ناییت نیگه ران بین به قسه ی شه و خه لکانه ... سه ره تای هه موو
گوږانکاری یه که به زه حمه ت ده ست پیده کات، چاوه ری مه بن شه و خه لکه
گولبارانتان بکات ... یان نافه رین و ده ستخوشی و پیشوازی تان لی بکن ...!
ئنجا ده که وت به سه ر باسی کو مه لگه داو شه و دهر دانه ی ده ست نیشان
ده کرد که له دیرزه مانه وه میلله ت گیروده ی بووه و یه که به یه کی رژیمه کانی
حوکمپرائی کوردستان زیاتر گیرو گرفته کانیاں نالوز کردوووه، ده یووت:

— ئیمه له ناست کو لی دهرده سه ری و ته نگ و چه له مه داین ...

رووخاندنی

كەسىتتى كوردى-و ھەرەسھيئانى لەبەردەم پارەوپوول و لەخشتەبەردنى لەلايەن سىياسەتى ئەو و لاتانەو... بلاۋبوونەوھى پەتاي دەزگا سىخوپرىيەكان و ھەولدان بۇ خەرىك كەردنى خەلكى بەكارى پەروپوچ و گەران بەدوای جاشايەتى و سەوداگەرى بەسەر دۆزى كوردەو...! ھەزار كەردنى خەلكى بەشيۋەيەكى گەشتى بۇئەوھى ھەميشە لەدووى ئەو ريگا چارانە بگەپين كەپپىداويستىيەكانيان بۇ دابىن دەكات... ئەمە و سەرەپراي ئەو دەردە كۆمەلەيەتىيانەى لەدايك بووى ئەوبارو دۇخەن و خەلكى عادەتيان پيۋەگرتووە و بەچەشنى بناغەيەكى نەگۆر مامەلەى لەگەلدا دەكەن... مامۇستايانى ھاوئەلئيشى ماندوو دەبوون بەبىر كەردنەو لەوگرفتەنەو مەحمود ئەم ماندوو بوونەى لەچاوەكانياندا بەدى دەكرد و بەچاۋىكى گەش و پەر لەدنيايىيەو دەيووت:

— تەكام وايە ھەرگىز تووشى شەكست نەبن... ئيمە دەبيت لەناو جەرگەى ئەو بارە ناھەموارەدا گۆرانكارى دروست بەكەين... ئەو گۆرانكارىيەى سەدان سائە ميللەت خەوى پيۋە دەبينيت و ھىچ كام لەو حزب و لايەنە بەپەريزى ئەو كارەدا نەچوون... گۆران لەنەفس و كەسىتتىدا... با دلخۆش بين بەوقتابىيانەى بەرھەمى ئەم چەند سائەن و ھەريەك بەجيا دنيايەكى تەواوى لەخۇگرتووە لەھەر ناوئەندىك دا بيت ئەوا گۆرانكارى دروست دەكات و زەمىنەسازى دەكات بۇ داھاتوو...

بەم قسانە دلپان ئاوى دەخواردەو ھەكارەكەيان بەئەركىكى نىشتەمانى مەزن دادەناو ئەو شەوانەى بەيەكەو بەسەريان دەبەرد زياتر وزەيان وەردەگرتو، گەرم و گۆر دەبوونەو ھەزادو تويئشويان ھەلدەگرت بۇ گۆران و داھيئانى جۆرىكى نوئى خەبات و تىكۆشان لەسەر لاپەرەكانى ميژووى خەباتى گەلى كورد...!

(16)

به ياندى يەك زوو عەزەى موختار ھات بۆ مالى حاجى سەيفەو لەبەر
ھەيوانەكە ياندا چەقىو بە بەرزانى وت:

- بەباپىرەت بلى زوو بىت ئىشى زەرورم پىيەتى...

لەم كابرايە تۆقىبوون، سەرونەسەمەى باش نەبوو، دەمىكىش بوو
بەشويىن بەسەو ھەبوو، خەرامان دلى داخورياو لەبەر خۆو ەتى:

- يا ئەللا خىر ... بەخوا خىرو بىر ھەرگىز لە عەزەى موختار ەو
نايىن...

حاجى سەيفە ەك بەنج كرايىت ئاوابوو، مرادخانى و پشتويىنەكەى
ھەلگرت و قۆندەرەكانىشى كرد بە سەرىپو ەو ھاتە دەر ەو بۆلای عەزەو
وتى:

- كاك عەزىز فەرموو... بۆنايەتە مالم ەو...!؟

عەزە ھەوالىكى ناخۆشى ھەلگرتبوو، بەلام زاتى نەكرد خۆى پىى
رابگەيە نيىت و وتى:

- حاجى لەئەمن ئىشيان پىتە...

پەل و پۆى حاجى سەيفە شكاو بەزۆر خۆى بەكىشكرد، بەرزانى مندال
ويستى لەگەل باپىرەى بىروات بەلام خەرامان بەپىى پەتى پراى كرد
بەشويىندا و وتى:

- بەرزان ... كورم تۆمەچۆ... لاي ئىمەبە...

حاجى سەيفەش نەيدەويست بىبات و بەزەيى پىياندا ھاتەو ەو
دەستىكى ھىنا بەسەرىدا و وتى:

- كورپى خۆم تۆ لەمالم ەبە... خۆئەبىت مالمەمان پىاويىكى
تىدا بىت...!

لهو ماوهيهى نيوان ئەمن و مالهوه گومانى خراب و خه يالى مه ترسيidar دهاتن به مييشكى داو له گهل گهيشتنه هولى پيشوازي ئەمن عهزهى موختار چرپهيهكى بو يه كيكله ئەمنه كان كردو ئيتير خوڤى ديارنه ما، ماوهى سه عاتيك حاجى سه يفه به تهنه دانيشت، له دلله راو كه و ترسيكى سه رانسهردا ده ژيا، چه ندين پرسىيار هاتن و چوون به مييشكى دا، به تپيه ربوونى ساته كانيش زياتر باره كه ئالوز ده بوو، دلله راو كه كهى زيادى ده كرد...

دهقى ئەو بيدهنگىيه دواى سه عاتيك شكينراو ئەمنيك به حاجى سه يفهى وت:

- حاجى فهرموو وه ره ژووره وه...

قاچه كانى بو پانه ده گيراو چاوه كانيشى ترپه ترپيان ده كرد، دللى به خيرايى لى ده دا، هه موو تواناى كوكرده وه هه ستايه سه رپى و شوين ئەمنه كه كهوت... چه ند ژوورىكى پيكردو دواتر ته قهى له ژوورىكى گه وه داو ده رگا كهى كرده وه سه لامىكى كردو وتى:

- قوربان ئەمه حاجى سه يفهيه...

قه حتان له شوينى خوڤى نه جوولاو يه كسه ر وتى:

- ئاى سه يفه... توو كوره كانت چوون بوون به سه ر ئيشه بو مىرى...!

حاجى داماويش ئاگاي له هيج نه بوو، جه رگ سووتان ژيانيان لابييزاند بوو، هه ناسه يه كى هه لكيشا به ماته ميذىيه وه، وتى:

- چى بووه...!؟

قه حتان تووره بوون گرتى و وتى:

- جاچى نه بووه...!! ده ميى كوره كهت ديت پياوانى مىرى بكورژيت و

له مالا دالدهى دهن... و ده ميى كيش عولهى كورپ ئەلقهى ريى كخستنى

ياخى بووان گرىده دات و... چى نه بووه...؟! چى ماوه بىي...؟! ها...!!
حاجى سه يفه زانى به رگرى كردن بى كه لكه و به رپرسي ئه من
بى نه ده به و سل له پيشى سى و پشتى چه ماوه ي ناكاته وه " به كزى يه وه
وتى:

- جه نابت ئيشى خزمه تىكت به من هه بوو...!؟

رگى توورپى له دهرونى قه حتاندا تازه خهريك بوو هه لده ستاو، ئه و
جوړه پرسيارانه ش زياتر شى تگيريان كردو به مشته كو له توند كيشاى
به ميژه كه ي به رده ستى داو وتى:

- سه يفه... من ئاره زوى خو مه هه ركات توو هه ركه سيش له م شارهدا
بانگ بكه م... نيوه شه و... پوژ... هه ركاتى... كه يفى خو مه... كه س
نى به له من بپرسيته وه تى كه يشتيت...!؟

حاجى سه يفه ئه وپه رى هه ولى دا قه حتان توورپه نه بىت و به نه رمى وتى:

- قوربان خرايم نه وتوو... ده ليم ناخو فه رمايش تىكت هه بوو به من...
له سه ركورسى يه كه ي هه ستاو جگه ريه كه ي به ده سته وه گرتبوو،
روويكرده په نجه رى ژووره كه ي و پشتى له حاجى سه يفه كردو وتى:

- گوئى بگره... ئيوه خه لكى هه له بجه نين و له به رئه وه ي دالده ي
پيشمه رگه تان داوه بپارمان داوه له هه له بجه راگويزتان بكه ين...

حاجى سه يفه واقى وپماو زمانى به ستر، پروبكاته كوئى به كوئى
مندالى هه تيووه بى بژيووى و ده رامهت... قه حتان هيج بواريكى پى نه داو
راسته و خو وتى:

- ده سته جى هه ر ئه مپو بگه رپره وه ماله وه و باروبارگه تان بپيچنه وه و
له سيروان خانويه كمان بو ئاماده كردون، دوو ژوو... له وه زياتر ميرى

ناتوانیت هیچتان بۆ بکات، خانووهکهی ئیرهش ددهین بهیهکیک
له پیاوهکانی میری...!!

حاجی سهیغه بهدهم پارانهوهوه وتی:

- قوربان ئاخر خوا هه لئاگری... من مال و...

قهحتان بهقه له مبابزیک گه یشته لای و دهستی له بینی توند کردو وتی:

— هه مووتان ته فرو تونا دهکهین گه... گه... زمان
هه لئه هینیت قسه بکهیت... چیم وت هه ئیستا ملت بشکینه و
برۆجی به جی بکه...!!

قهحتان پهروه دهی دهستی به عس بوو، په ریزو ریزی هیچ به هایه کی
په ریزی نه ده خوینده وه و له تاواندا نغرو بوو بوو...! سه دان کهسی
به و دره بردبوو، له درنده یی و پیاو کوشتندا کهم وینه بوو...! ریزو قه دره
ریش سپی به کی وه ک حاجی سهیغه نه گرت و به جنیوو قسهی ناشیرین
دواندی و حوکی قه ره قوشی دابه سه ری دا، حاجی سهیغه ش به ملکه چی و
هه ستکردن به زو لم و سته مه وه له باره گای ئه من چوه دره وه و سه ری
دنیا ی لیها تبوو یه وه یه ک، چهند سال بوو هه ئه و خانووه یان شک ده برد
دارایی به کی وه هاشیان نه بوو بتوانن پرو بکه نه سلیمانی یا شاریکی تر،
ناچار ملی ری گرت و به دلشکاوی و چاوی فرمیسکاوی یه وه گه رایه وه
ماله وه...!

ژنه کهی به ره و پیری هات و دهستی خسته سه رشانه کاندی و وتی:

- حاجی گیان چی بووه... هه والیکی عومه ریان پی نه دایت... تو خوا

دلّم خوش بکه...؟!

حاجی ریش سپی به پیوه وشك بووبوو، زمانی گوی نه ده کردو
به چه په ساوی هه لیکرد به مالا، خه راما و منداله کانیشی دوریان داو
هه موو لی دی پارانه وه و دهیان وت:

- توخوا چی بووه " ده پیمان بلی... "

حاجی په نگیکی بردو هیئا و وتی:

- ئەو زالمانه دهیانه ویت باریکهین و بچینه سیروان...!!

ژنه که ی کیشای به پرومه تی خوی داو وتی:

- هه پرۆ... جه رگیشیان سووتان دین و مالیشمان لی زهوت ده که ن...!!

نجا بوو به شین و گریان و به دهنگی بهرز هاواریان ده کرد... گه پرک
هاتنه سهریان و دیمه نیکی دلته زینیان هه بوو... مه حمودو هه موو
خرمه کانیان دوریان دان و دلنه واییان ده کردن، هیشتا نیوه پرۆ دانه هاتبوو
مه کینه یه کیان هیئا له گه ل ئۆتۆمبیلیکی پر له ئەمن و چه کدار" شت و
مه که کانیان به دیارچاوی خه لکه وه بار کرد...

سته میکی له پاره به ده ریوو، زهوت کردنی خانوه که یان و بار کردنی
ماله که یان به پشتی مه کینه و پاسه وانی ئەمن بو دوو ئافرهت و سی مندال و
پیاویکی ریش سپی هه موو گه پرکی هیئا یه گریان و که سیش دهسته لاتی
نه بوو، مه حمودو خانه واده که ی ویستیان بچن له گه لیان، به لام ئەمنه کان
به پال دوریان خستنه وه و ریگه یان نه دان، سوؤفی و فاتی خیزانی لییان
پارانه وه و تیان:

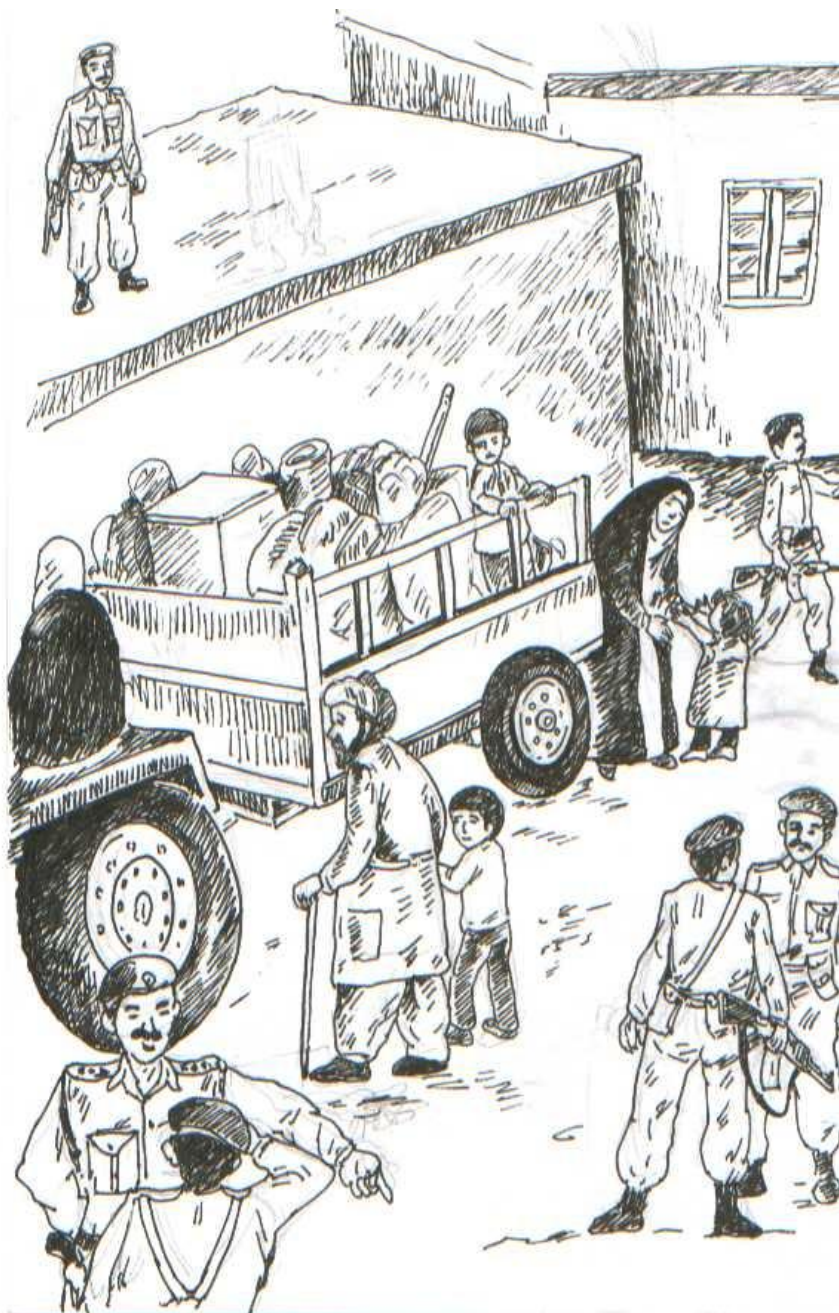
- خه راما کچمانه... ئیمه ش بهرن له گه لیان...!!

به لام گریان و لالانه وه کاریان نه کرد له دلی رهقی ئەمنه کان و میلی
چه کیان له خه لکه که هیئا یه وه یه ک دوو دهست ریژیان کرد به سه ریاندا
تابلاوه ی لییکه ن...!

ههستان بهرپهفتاریکی لهو جوردهش بهرامبهر بهخه لکی بی نه او داماو
جوریکی نوی بوو له مامه له و له رینویندی بهکانی به عسدا هاتبوو، قه حتان
جی به جی ده کردو تابلی هی هونه رمه ندبوو له نواندنی رهوشی نامرویی و
پیاده کردنی سیاستی توقانندن و راونانی خه لکی ... او پرای کهش و باری
نالوزی شار نه م جوردهش له مامه له باری دهروونیی خه لکی نالوز ده کردو
هه ندیک خیزان که ده رامه تیان باش بوو کوچیان کرد بو سلیمانی و
هه له بجه یان به جی هیشت ...

ئه وانه شی توانایان نه بوو یان له روانگه ی خوشه ویستی یانه وه بو
هه له بجه و به سه بردنی سالانیکی دورودریژ له وشاره دا چاویان به رای
نه دهات شار به جی بهیلن و چاوه پی بوون پوژیکسی و اداییت گشت
مهینه تی بهکان دواپی یان پی بیت ...

قهحتان بهوردی کاروباری دهزگای ئەمنی سەرپەرشتی دەکرد له
هه‌له‌بجهدا و پیلانی ده‌گیڤرا دژ به‌وانه‌ی هه‌ستیکی پاکی نیشتمان په‌روه‌ر
یان چالاکی‌یه‌کی سه‌رنج راکیڤشیان لی‌به‌دی ده‌کرا...!!

سه‌ره‌لدانی چالاکی‌یه‌کانی په‌وتی په‌روه‌رده‌و پید‌اچوونه‌وش هه‌موو
رۆژیک به‌راپۆرت ده‌خرایه‌ سه‌ر میزه‌که‌ی قهحتان له‌لایه‌ن سیخو‌پو
جاسوسی‌یه‌کانیه‌وه، ئە‌ویش به‌رده‌وام ئە‌و راپۆرتانه‌ی له‌دۆسیه‌یه‌کی
جیا‌وازدا کو‌ده‌کرده‌وه به‌شادی‌یه‌وه زانیاری‌یه‌کانی ناوی تو‌مارده‌کردو
له‌سه‌ر هه‌واله‌کانیش ده‌وه‌ستاو به‌جو‌ریکی تایبه‌ت یاداشتی ده‌کردن...!
تا له‌ئه‌نجامدا له‌ماوه‌ی چه‌ند سالی‌کدا دۆسیه‌یه‌کی پر له‌زانیاری
گرد‌کرده‌وه و مانگی‌کیشی ته‌رخان کرد بو‌ئه‌وه‌ی کتیپیک له‌سه‌ر ئە‌و جو‌ره
تاقمه‌ بنووسی‌ت، دواتر به‌رزی بکاته‌وه بو‌ ئە‌منی گشتی به‌غدا...!

راپۆرت‌ه‌کان له‌سه‌ر زانیاری‌یه‌کی وردودرشت نووسرا‌بوون، جو‌ری
فیکرو بو‌چوونی ئە‌و کو‌مه‌له‌ی ده‌خوینده‌وه، قهحتانیش ده‌روازه‌ی
یه‌که‌می کتیبه‌که‌ی بو‌ ده‌زگای ئە‌من ناونا به‌پیناس و ناساندن و
ده‌ست‌نیشانی په‌هه‌نده‌کانی فیکری کو‌مه‌له‌که‌ی کردو هاوکات له‌گه‌ل
ره‌وشی رۆژانه‌و میژووی هه‌ریه‌که‌یان له‌له‌دایک بوونه‌وه تا ئە‌وکاته‌یان...
له‌کاتی‌کدا به‌راوردی ده‌کرد له‌گه‌ل دۆسیه‌ی لایه‌نه‌کانی ته‌رداو ده‌که‌وت
به‌سه‌ریاندا جیا‌وازی‌یه‌کی ئاشکرای بو‌ده‌رده‌که‌وت...! ئە‌مه‌ش خالی‌ک بوو
له‌خاله‌ جیا‌وازه‌کانی ئە‌م کو‌مه‌له‌ له‌کو‌مه‌له‌کانی دیکه‌ی جیا‌ده‌کردنه‌وه...
له‌ده‌روازه‌ی دووه‌می‌شدا ده‌هاته‌ سه‌ر دیاری‌کردنی ئە‌ندامه
دیارو به‌رچاوه‌کان و یه‌کسه‌ر ئاماژه‌ی به‌مه‌حموودو هاوه‌له‌کانی ده‌کردو
ئنج‌ا پرسیا‌ریکی سه‌ره‌کی ده‌هاته‌ پێشوو خو‌ی له‌ دیاری‌کردنی

پیشہ‌نگی کۆمەڵەکەدا دەبیژییەو... قەحتان دانیابوو لەوہی مەحموود
ہەلسوورپینەری ئەو کۆمەڵەییەو ھاوہلەکانی بەبیرمەندی خۆیانی دادەنێن،
بەلام رادەما نەبادا کەسیکی تر ھەبیت لەپشتیانەو، لەکوٹایی دەروازە
دووہمدا دەھاتە سەر ئەورایەیی ھیشتا چەند لایەنیک بەنھینی ھەلپژاوەو
پیویست بەوہ دەکات بواردریٹ پێیان تا نەش و نما بکەن و زیاتر پەل و
پۆ ھاویژن و بالەکانی ئاشکراپیت، راگرتنی پاکتاوکردنی ئەم
کۆمەڵەشی بەوہ پاسا و دەدا کەچەکارنێن و بپروایان بەچەکداری نییە
لەبەرپاکردنی گۆرانکاری دا...!

ئنجا دەروازەیی سییەمی دادەمەزراندو دەیکرد بەدووہبەشەوہ یەکەم: بۆ
دیاریکردنی سنووری کارکردن و کاریگەرییان لەسەر ناوچەکەو، ھەولیی
دەدا زۆر بەگەورە نەیان ژمیریت، دووہمیش بۆناو نووس کردنی ئەوانە
سەر بەم کۆمەڵەبوون و لەگەڵ شوینی دانیشتیان و پیشەو ئەسل و
بنچینەیان...

لاپەرەکانی ئەو دەفتەرە گەورەییە پپرکردوہ کە تەرخانی کردبوو بۆ
ئەو مەبەستەو زۆر شانازی دەکرد بەو لیکۆلینەوہییەوہ ھەر زوو چەند
دانەییەکیشی لەبەرگرتەوہ دەستنووسە سەرەکییەکی نارد بۆ بەغدا...
دوای ھەوت پۆژ لەناردنی کتیبەکە دەستنووسیکی تایبەت
لەسەرۆکایەتی ئەمنی گشتی یەوہ ھات و ئیمزای بەرپۆہبەری ئەمنی گشتی
لەسەر بوو، چەند رینومایییەکی تایبەتی ھەلگرتبوو سەبارەت بەو
زانباریانەیی لەکتیبەکەدا ھاتبوون و داواشی دەکرد لە بەرپۆہبەریەتی
ئەمنی ھەلەبجە بەرنامەپڕژییەکی وردبکەن لەچۆنیەتی دەستگیرکردنی
ئەندامەکان و چاوترسیئکردنی خەلکی بەوہی شوینیان نەکەون یا

گوييان بۆنهگرن، ههروهها داواشى كردبوو ماوهيهك دابنریت له پیناو
ئاشكرا بوونيان ئهويش به هاويشتنى پياوانى ئەمن بۆ نيوپان...
قهحتان ئەم كارەى بهيهكيك له دستكهوته مەزنەكانى دادەناو رەچاوى
ئەوهشى دەكرد ئۆتۆمبيلیكى نووى وەرگریت و روتبهكەشى
بهرزبكه نهوه...!

بهدریژایى شهويك تابەرهبهيان ئەندامانى سەرهبەدەزگای ئەمنى
كوكردهوو پریارىدا بهپىئى نهخشهيهكى تايبەت مامەله لهگەل ئەو
كۆمهلهدا بکه...!

كوردەكان هەولیان دەدا کاریگەرى مەحموودو هاوهلهكانى كەم
بکه نهوو عادلى حەمه شارەزورى دەيووت:

- قوربان ... ئەو هەتیوه چىیهو دەتوانیت چى بکات؟
ئنجاکەش و فشى دەکردو کاسهلیسى بۆ ئەمنەكان دەردەبەرى
دەيووت:

- گەر دەلین بهرۆژى نيوهپۆ له مالهكەىدا دەیکوژم بۆتان...!
یهکیكى هاوتای عادلیش مەترسى ئەو مەسهلهیهى دەردەبەرى
ودەيووت:

- بابە ئەمانه عەشایه رن و تووشى بهزمیکمان دەکن...
قهحتان و سەرانى ئەمن رەچاوى قسەو گفتوگۆکانیان دەکردو گالتهيان
بهو جوړه عەقل و بیرکردنهويه دهات، بۆیه قهحتان بهسووکایهتى
پیکردنهوه وتى:

- ئای لهو تهکبیره...!!
عادل رهنگی گۆراو پاساوى بۆ قسهكانى هینایهوه وتى:

— نا... خو من مه به ستم نه بوو پړو شووین بڅمه بهردهم
به پریزتان.. خو تان له هه موو کهس زیاتر شاره زان و ماموستاو گه وره ی
ئیمنه...! چی ده فرموون ئیمه له خزمه تان داین...!!

قه حتان چند ساتیکی کهم بیدهنگ بوو، پاشان به مشته کوله یه ک
کیشای به میزه که ی بهردهستی داو وتی:

— به پریزان... ئەم ولاته دوژمنی زوره... یه کیک له و دوژمانه
ئه مانه...!!

یه کیک له عه ره به کان هه لیدایه و وتی:

— نه گهر دیارو بهرچاون بو ده ستگیریان نه کهین و رهوانه ی نه منی
سلیمان یان نه کهین...!؟

قه حتان رقی هه ستاو به تو وره یی یه وه نه پران دی به سه ریان داو وتی:

— من هیشتا قسه کانم ته او نه کردوه، ئیوه پړو شوینمان بو دامه نین،
گویی بگرن و بهس...!!

خاموشی بالی کیشا به سه ره موویان داو و کهسیان زاتی نه وه یان
نه کرد پیشنیار بکه ن جاریکی تر... قه حتان بهردهوام بوو له سه ره قسه کاژی و
به چاویکی سوورو دل یکی خه شم و قیناوی یه وه وتی:

— پیش نه وه ی ده ستگیریان بکهین ده بییت چند که سانیک بنییرینه
ناویان و بزانیان باسی چی ده کهن و په یوه ندی یان له گهل کیدا
به ستوه... له ناو مه فرزه کاندان چند لایکمان بو دیاری بکه ن له گهل
چند ئا فره تی کدا که خو مان دیاری یان ده کهین و، بو ماوه ی مانگیک
خولیکیان بو ده کهینه وه و چونیه تی به ده سه ته یانی زانیاری و تیکهل بوون
به و تا قمه یان فیر ده کهین... پیش نه وه ی ئه منه کان و بهرپرسی
مه فرزه کان هیچ بدرکیینن، دیسان قه حتان پیشی لیگرتن و وتی:

— كەسانىڭ دەۋىت نەناسراۋىن... چەند كەسىڭ بۇ گەرەكى كانى
عاشقان و پىرمە مەدو سەراۋ مامۇستايان، ئۇردوگا كانىش كاركردن
تيايدا و ابرانم ئاساترە...

ئىنجا تىڭكى قوت داۋ وتى:

— ئەو ئافرەتانهى ئامشۇمان دەكەن و پەيوەندىمان ھەيە لەگەلىان
دابەشيان دەكەين بەسەر گەرەكەكانداۋ...
يەكىك لەئەمنەكان وتى:

— قوربان زۇربەى ئەو ئافرەتانه ناسراۋن و خەلكى ھەلەبجە بەئاسانى
دەيان ناسن...

قەحتان گالتەى بەعەقلى ھاۋەلەكەى ھات سادەى لەشىۋازى
بىركردەنەۋەكەى دا خويىندەۋەو وتى:

— مامەلەكردن لەگەل ئەۋاندا زۇر ئاسانە، نەشمىل لەھەمان قوتابخانەى
مەحمووددايەو پۇشاكەكەى بگۇرپىت و چەند رەفتارىكى تر وەھايان
لیدەكات گرنكى پىبدەن و بەتەۋبەكار لەقەلەمى بدەن...!

شەھىن و بەھارىش لەگەرەكدا مامەلەيان خۇش بكەن لەگەلىانداۋ ھەول
بدەن لەيەكىك لەو ئەلقانەى ئافرەتانداندا جىي خۇيان بكەنەۋە، ھەرىك لەو
مامۇستايانەشى لەگەل ئىمەدا ھاۋكارن و لەرپىگەى مونەزەمەۋە
پەيوەندىيان پىۋەكراۋە دەبىت ئامادە بكرىن و چاۋپىكەوتنىك
سازبەين و ئەۋانەى دەمانەۋىت ھەلىان بژىرىن و بەشداريان پىبەكەين
لەھەمان خولدا...

ئامادەبوۋنى دانىشتنەكە ھىچيان بەرامبەر ئەم قسانە نەوت و
لەكۇتايىدا قەحتان پىي وتن:

- خۆ ئەگەر ئەم ھەنگاوش سەرى نەگرت ئەوا لەبەردەستماندان و بۆ
 كۆى ھەلدىن...؟! بەئاسانى دەستگىريان دەكەين و ئەو ھەش قۇناغىكە و
 پاش ئەم قۇناغە دىتە پىمان...!
 بى پىچو پەنا فەرمانەكان لەسىنەى ئامادەبوواندا جىگىر بوون و دوایى
 ھىنرا بەدانىشتنەكەيان...

* * *

لەچەند پوژىكدا ئەو ھەنگاوانە نران و دەستەى ھەلبىزاردە لەبارەگای
 ئەمندا دیارىكران، قەحتان شانازى بەم كارەو ھەكردو بەھەنگاویكىشى
 دانا بوو بۆ دەم كوت كردنى بەرپرسی موخابەرات و زال بوون بەسەرىدا...
 پیاوھەكانى بەجیا بینى، پىپرستى ئەركى داھاتووى بۆ والاكردن و
 یاریدەدەرەكەشى پراسپارد بۆ ئەو ھەى خشتەى خولە تاییبەتییەكەیان بۆ
 بخوینیتەو، مانگىك بەبەردەوامى ئامادەبىن، ئافرەتەكانىش بەھەمان
 شیو ھەلۆلكى تردا كۆكرانەو و قەحتان تىرتىر بەشان و بالیاندا
 ھەلۆداو، چەند بەلینىكى پىدان بەبەرزكردنەو ھەى ئاستیان و یارمەتى و
 بەخشش پزاندن بەسەریاندا...! لەنا و ھەمووشیاندا زیاتر گرنكى خستە
 سەر پۆلى نەشمیل و بەھارو شەھىن و وتى:

- پۆلى ئیو ھەى بەبیت و دەمەوئە ھەى چوئىك بىت جىگەى خوتان
 بەكەنەو ھەى ئەئو ئەو ئەلقانەداو ھەوالى دانىشتن و كۆنوس و ژمارەى
 بەشداربووان و ھەى ھەوالىكى تر پەيوەست بەوانەو ھەى بومان بنوسن و پىمان
 رابگەيەنن...!

ئىجا بەنەشمیلی وت:

— تو له بیرمه ندى ئەم تاقمه وه نزیکی... ده توانیت له قوتا بخانه
په یوه ندى یه کی وه های له گه لدا بیهستی متمانه ت پی بکات و وانه یه کی
تایبه تت بو دابنیت...

نه شمیل ئەم ئەرکە ی به لاوه گران بوو، پیشتیش به هوی یه کی
له هاوه له کانی یه وه تووشی ئەم جوړه تیکه لاوی یه هاتبوو، چه ند جار
بیری کرد بووی وه ده ستیان لی هه لگرت به لام وازیان لی نه ده هیئا و هه ندیک
جاریش هه پره شه یان لیده کرد، ئەویش له ترسی خوشک وبرا بچووکه کانی
داده مرکایه وه و دانى به خودا ده گرت، له ناخیشه وه حەزى به پا به ند بوون
به ئیسلامه وه هه بوو، به لام نهیده وپرا ئەو حەزى ده ربپریت و، ریزیکى
زوری مه حمود و هاوه له کانی شی ده گرت، هه میشه له لیدوانی نیوان
خویاندا بیروبو چوونه کانی ده خه مالاندو هه ولیدده دا خوشک و براکانی
له سه ر په ویه ی ئەوان پرۆن...

پیشتەر ئەرکی وه ها قورس نه خرابوویه نه ستوی، زۆریه ی
دانیشتنه کانی ئەوانه ی سه ر به حزبی به عس بوون ئاماده نه ده بوو،
بیانوی ده دۆزی یه وه، هوی سه ره کی هه موو ده رده سه ری یه کانی
خانه واده ی خویانی شی ئوبالی نه ستوی ئەوان ده کرد، باوکی له سه ره تای
جهنگی ئیران — عیرا قدا کوژابوو، کوشی مندالی هه تیووی
به جی هیشتبوو، گه وره که یان نه شمیل بوو، ئەوانه ی خوار ئەویش هه موو
سه یری ده ستی خوشکه که یان ده کرد، ئەویش به چاککردنی قژی
ئافره تان و ماموستایی هه ولیدابوو به خیویان بکات، خه لکیش به چاویکی
سووک ته ماشایان ده کردو وپرای غیره ت و نه خشانندی ماندو بوونی تانه و
ته شه رو قسه ی پووچیان شوین ده خست...

سەربارى ئەو فشارەى لە بواری ئابوورىدا لەسەرى بوو مىلى نەدابوو
بۆ ھىچ كەس و وەك ئافرەتانی نیو دەزگای ئەمن گیان و لاشەى نەکردبوو
بەسەرچاوەى رزق و بژئوى براو خوشكەكانى، لەسنووریکى دیاریکراو
تیکەلى ئەمنەكان بوو... قەحتان و چەند ئەمنیکیش چاوە برسىیەکانیان
دەگپرا بەسەر سنگ و بالۆ پاشووپیشىداو بۆ دەروازەىەك دەگەران لیووى
بچنە نیو جیھانە پیس و گەندەلەكەیان و لەبەها رەوشتىیەکانى دابمان و
جەستەى حەلال بکەن...!

لەھەولەکانیاندا سەرکەوتوو نەبوون، بەسەرشۆرىیەو چۆکیان
دانابوو، بەلکو بتوانن گۆلى كچینى بژاکینن و زیاتر وابەستەى ئەمن و
کارەكەیانى بکەن...!

راقەکردنى نیازەکانى ئەمن بۆ ئەم تاقمە ئاسایى بوو، ھىچ کام لەو لاو
ئافرەتانە دوودلى نەھات بەسەریاندا“ جگە لە نەشمیل نەبیّت، لەلایەك
دوودل بوو لەلایەكیش حەزى بەوپیداویستىیانە دەکرد كە ئەم چەشنە
کارانە ھەلیان گرتبوو لەبالاپۆشى و پابەندبوون... بەلام نەك وەك
سیخوړېك، لەھەمان كاتیشدا زاتى ئەوہى نەبوو بەقەحتان بلى
دەستبەردارم ببن و با بەحەیاو شەرەفەو بژئیم براو خوشكەكانم
پىبگەىەنم و لەوہزىاتر شەرمەزای ناو خەلكى نەبم...! تەنھا ئەوہندەى
پىكراو وتى:

- ئەم كارە واپیویست دەكات ھەمان رىگەى ئەوان بگرىنەبەر...

ئەم قسەىەش ئامازەىەك بوو بۆ بالاپۆشى، قەحتانیش بەچاوە
شەیتانىیەكانىیەو وتى:

- ئەركىكى كاتىیەو دواتر خۆدامالین لى ئاسانە...

بەھاریش حیلەكەىەكى کردو وتى:

– ئىمەومانان ناتوانىن تاسەر وابژىن... –

نەشمىل لەدلەوہ چارەى كەسىانى نەدەوىست و تىف و نەفرەتى دەکردن و دەيووت: ((ئىوہ كەسىتى كوردتان گلاوکردووہ ، دەزانم ھەموو شەوئىك گيانتان ھەلال دەكەن بۆ ئەمنەكان... ئاى چەند رقم لەو رەوشتانەتانە...!! ھەر ئىوہش بوون بەمايەى پەگ داكوتانى ئەم سەگانە لىرەو گالتەسووكايەتى كردنيان بەچارەنووسمان...! ئاى ھەيام بەھەياتان نەبىت ، لەقەبرىشا دووربم لىتان...!!)).

شەھىنىش وتى:

– نامىنە سەرە ژنى گەرەكە... ئەوژنانە بى ئەو دەست ناكەن بەئاودا... گرانە ئىمەومانان نزيك ببىنەوہ لەو لادىيىيە دواكەوتووہ... بەلام لەپىناوى حىزى بەعسدا ئەگەر بۆ ناو ئاگرىشمان بەرن ئەوا دوودل نايىن و ناگەرپىنەوہ دوا...!

قەحتان دەستىكى دابەشانى داو وتى:

– تۆ ھەمىشە بەرخۆلەى ئىمەبوويت و درىغىت نەکردووہ...!!

شەھىنىش بەمەكرىكەوہ قاچى خستە سەرىك و بەرامبەر قەحتان دانىشت و گيانى نىمچە پروتى دەرخت و وتى:

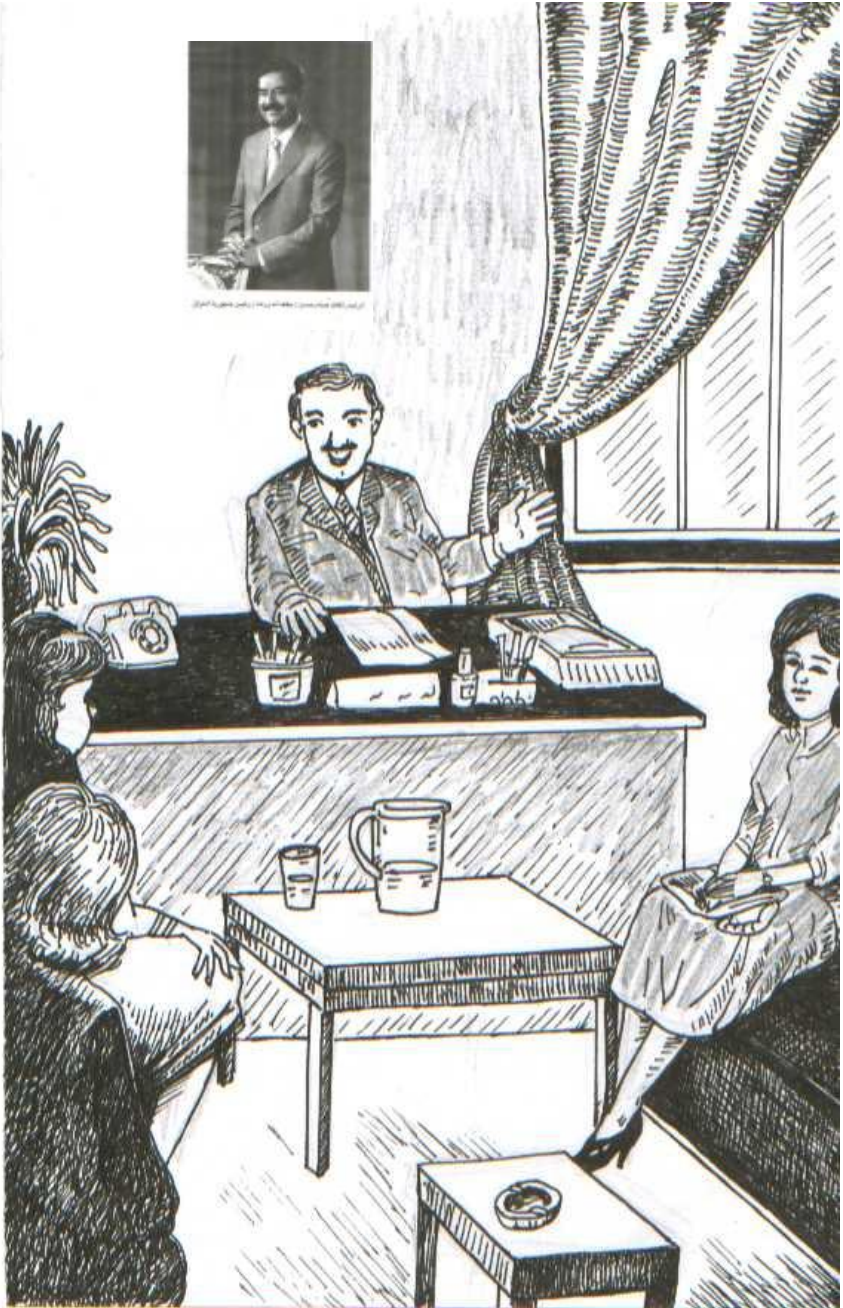
– بەھەموو شتىك لەخزمەتدام...!!

– ئافەرىن...! تۆشانادەى ئەم دەزگايەيت... ئەم پىياھەلدانە بۆ جوولاندنى نەشمىل بوو، ئەویش زياتر لىيان مۆر بوويەوہ و پىشى خواردووہ... پاشان قەحتان لەسەر مېزەكەى ھەستا و وتى:

– پاش ئەو خولە تايبەتە دەبىت ھەرىك بەئەركى سەرشانى ھەلبسىت و زانىارىمان بۆ بەھىنىت... –

به ملکه چیه که وه په زامه ندى بيان نواندو له بهرده سستی قه حتاندا
بی ئیراده سهریان کزکردو، تهنه نه شمیل له ناخه وه بیزارى دهرده پری و
چاریشی نه بوو له گه لّ نه و باره داو ده بوایه به زور له خو کردنیش بیټ کات
به پری بکات و بزانیټ سه ری له چیه وه دهرده چیت...!

مانگيكي ته و او قه حتان ئه و ئه لقه له گوي يانه ي هينا و برد و چه ندين وانه يان پي گوتن سه باره ت به جاسو و سوي و گواستنه و هي زانباري و ره گ داکوتان له نا و چه رگه ي ئه و ئه لقه په روه رده ي يانه دا ...

يه که مجار بو و له سه ر ئاستي ئه مني شار يكي وه که هه له بجه به و فراواني يه مه شق به ئه لقه له گوي کاني ئه من بکري ت، قه حتان له خو ش ي دا و هخته بو و شامه رگ ده بو ...! به تاي به ت قيني هه لده ستا به و فيکرو بيره ي مه حمو و دو ها وه له کاني هه ليا نگر تبوو، وه لامدان ه و هي خه لکي و به دمه وه ها تنيان هو کار يكي سه ره کي بو و بو په ست بووني، بو يه ئه هه نگا وه ي به خالي کي کار يگه ر ژمار دو واپه ي ده برد له و ما وه يه ي دا ينا وه زانباري يه کي وه هاي ده ستگير ده يي ت که بتواني ت ده ستگيريان بکات و تو مه تيان بو به و نيت ه وه ...!! ئه و ساش و اي له حاليان! چو ن له مه کينه ي مه رگيان ده دات و به هيچ کلوجي ک پر زگاريان نابي ت له چه کمه ي خو ينا وي و پر نه ي ...!!

قه حتان خولي اي ئه م خه يالا نه بو و کاتي ک يه کي ک له پيا وه کاني به نه رمي ده رگاي ژوره که ي قلي شان دو پي و وت:

— گه وره م هه ردو و تيمي نه يني تاي به ت ئاماده ن بو ئه وه ي دو اي ين ري نو مايي له به ريز ت بي يستن ...

ما وه يه کي که مي برد و قه حتان له و هو له دا له سه رکور سي يه تاي به ته که ي دان يشت و وتي:

— به ريزان ... ئيو ه بو ئه رکي کي گرن گ ئاماده کرا ون و له نا و سه رجه م ري کخستنه کانه ماندا ئيو ه مان هه ليز اردو وه ...

به م قسانه جو شيان خوار دو يه کي کيان هه ستاو وتي:

- به پړوځ و گيان و خوږن فيدای به عسین...!!

هغه له گویکانش دستانکرد به چه پله لیدان و دو باره کړنه وهی
هو تافی هاوه له که یان... قه حتانیش ریزیک قسه ی له ناو دلیا ناماده کړد بوو
به لام قسه کانی کورت کړده وه و ناچار بو هیور کړدنه وه یان و زیاتر تاودانی
هه ستیان وتی:

- بویه ره چاوی به جیگه یان دنی ئه م ئه رکه و زیاتریشان لیده که م...!
ئو ئه رکه نه ی پیشووتان جیاوازه له م ئه رکه و ئه مانه کو مه لیکن هه روا
ئاسان نین و ده بیئت ناگاداری خو تان بن له مامه له کړدنتان له گه لیان...

له راستیشدا ئه و کو مه له ی مه محمود هاوه له کانی جیاوازیوون له حزب و
لایه نه کانی سه ر گوږه پانی خه باتی کوردی، ئه وان زاده ی په روه رده و
پا به ند بوونیکی قوول بوون، ره گی ژیانیان گریدرابوو له گه ل ئه و بیرو
باوه رده ا که ه لیان گرتبوو، په روه رده کړدنیان له سه ر به ها به رزه کان گشت
په تیکی پساوی دنیای لی بریبوون و تاکه پروناکی یه که له ئاسمانی
کوردستانه وه به دی یان ده کړد دهره نجامی په یامی پیروزو مه زنیان بوو،
رهوشی ئاسایی ژیانیشیان به لگه بوو له سه ر پاکیتی و بی گری و پیچ بوونی
هه لسو و که و ته کانیان... چونکه به رزه وهندی ماددی و سیاسی به یه کیه وه
گری نه دابوون" ماموستای وه ایان تیدابوو له سه ر گیرفانی خو ی
قوتابی یه کانی به خیو ده کړد یا له پیناوی جی به جی کړدنی هو کاریکی
په روه رده یی دا مانگیکی ره به ق بی پاره و پوول هاتو چوی ده کړد! بویه
ژیانی ئه و کو مه له بینا کړدن بوو له ئاستی تیکدان و پمان و په له قازه کړدنی
لایه نه کان به دوا ی ده سته کوه ت و پشتگیری حکومته کانی ناوچه که و
تیکدانی که سی تی و بهش بهش بوونی به دوا ی حه زو ئاره زوو و سیاسه ته
چه و اشه کاریه کان...!

ئەمەش مۆركىكى تايىبەتى دەدا لەم پەرودەكارانە تا لەناو كۆمەلدا بەفرىشتەو پاكىزە ئاسا مامەلەيان لەگەلدا بكنەن و بۇيان بپروانن، پىچەوانەى دەزگا بەعسى يەكان كە ھەمىشە گومانى خراپيان دەبرد بەھەمو گەلى كوردستان و دانىشتن و كارە چاكسازى يەكانيان بەپىلانگىران دادەناو ھەولى پاساودانى بەرزكردنەوھى پلەى خۇيان و شكستيان لەبەردەم ئەم رەوشە نوى يەدا دەدا ...

قەحتان ئاوى گوىى ئەلقە لەگوى و پياوو ئافرەتەكانى دەزگای جاسوسى ئەمنى دا كە ھەرىكەيان بۇ گەرەك و شوينىكى بانگەواز بچن و لەزىكەو ھاگاداريان بكنەن بەراپۆرتەكانيان ...

تاكەسەك دوو دل بوو نەشمىل بوو، ويژدانى ھەراسانى كردبوو، چۆن كارى سيخورى بكات بەسەر مەحمودەوھى جى پى يەك قايم بكات لەنىو قوتابى يەكانى دا ...

بەدرىژايى ئەوشەوانەى دوايى خولەكەيان خەو لەچاوەكانى تۆرابوو، بەدەم ئىش و ئازارى ويژدانەوھە تەپاوتلى دەكردو چەندىن سەرەداوى بىروپا و چارەسەر دەھاتن و دەچوون بەپىرىداو ھەلۆيستەى دەكرد لە ئاستيانداو دواتر دەبوو بەبار بەسەريانەوھ ...

ترسى سەرەكيشى چارەنووسى دايكى و خوشك و براكانى بوو ... ئەگىنا ھەر زوو برىارى دابوو بى كۆت و بەند ھەموو شتىك لاي مەحمود باس بكات و لاي قەحتانىش بەبارىكى جياوازدا بيگىرپتەوھ ... بەلام دپندەيى ئەوان و ھەى لىكرد ئارام بگريت و چارەنووسى بەھەوانتە نەكا بەساقەى ھەنگاويكى لەوجۆرە ...! خۆ ئەگەر پى بزانن ئەوا تىادەچىت و ئەوھى بەئەستەم پارىزگارى لىكردوھە لەكيسى دەچىت و خوشك و براكانيشى سەرگەردان دەبن و كەسبىش لايەكى خىريان لى ئاكا تەوھ ...!

له گه لّ ده گه يشت بهم دهره نجامه ئيتر دنيا له بهر چاوي رهش ده بوو،
خوي له نيو گه له گورگيكي بيّ پرهم و به زه يي دا ده بينيه وه و هر چه ند
هاواري ده كرد كه س به فريادي نه ده هات، ئنجا سهري كزه كردو به كول
ده گرياو له نيوان نازاري ويژدان و ترسان له چاره نووسدا پهنگي ده خوار دو
زياتر نائوميدي ده يگرت ...

چهند شه ويك له سه ر يه كه ئه مه حالي بوو، له قوتا بخانه ش پر هنگ
زه ردي و بيّ تاقه تي پيوه ديار بوو، هاوه له كاني هه ر يه كه بوّ خويان ده ژيان و
باكيان نه بوو له كي ش وه گرفت ي يه كتر ي، ته نها مه حموود و چهند
ماموستايه كه نه بيّ ت چاوديري ي ماموستايان يان ده كرد، سه ر چه م
كي ش وه گرفت ي ماموستا كان ناگادار بوون و پو لي دل سو زي يان بو
ده نواندن ... مه حموود به چاوه كاني نه شميلدا نا ه و خه م و خه فه تيكي
بيّ نه ندازه ي ده خو ينده وه ...! هه ر چه نده نه شميل به نافر ده تيكي به عسي
ناسرابوو به لام خاوه ن سرو شتيكي پاك بوو، هه ركات مه حموود قسه ي بو
بكر دايه گوي بيستي قسه كاني ده بوو، به پي چه وانه ي هه نديك
له ماموستايانه وه بوو، حه زي به وباسانه ده كردو زياتر متمان ه ي ده به خشي
به به رامبه ره كه ي تا بتواني ت فيكرو بيرو بو چوونه كاني والا بكات ...

به لام ئه و تي كه لاوي يه ي مه حموود يش له سنوور يكد قه تيس مابوو،
ترسان له وه ي نه بادا گوماني خراپي پي به رن و به به عسي و ته واو كاري
ئه وان له قه له مي بدن، بويه هه ر له بو نه و كاته گشتي يه كاندا نه بيّ ت قسه ي
بو نه شميل نه ده كردو پر به دل يش حه زي ده كرد ئه م نافر ده ته له زه لكاو ي
بو گه ني به عس رزگار بكات و بتواني ت سه ر له نو ي كه سايه تي بو
دابري ژي ته وه ... په يوه ندي يه كه شيان له م قابله دا مايه وه تا بيّ تاقه تي
نه شميلي بي زار كردو زوريان بو هي نا، ئه وسا رو ژيكيان بيّ ئه وه ي خوي بو

ئامادە كوردىيىت ھەر لە پارەوى نىوان ژورى مامۇستايان و گۆرەپانى
قوتابخانەدا مەحمودو نەشمىل بەيەك گەيشتن و لەھەوال پىرسىنەو
نیشانەو ھىماكانى دەردەسەرى ئەو ئافرەتە بۆ مەحمود پوون
بوويەو...!!

لەسەر قەراغى سەكۆيەكى بارىك دانىشتن و مەحمود وەك دىلسۆزىك
پىيى وت:

- مامۇستا واهەست دەكەم ماندو و بىتاقەت بىت ...!؟

ئەم ھەوال پىرسىنە دەروازەيەك بوو بۆ نەشمىل و بىتوانايى
لەو لەمدانەو مەحمود، ناچار بەچەند فرمىسكىك بارەكەى والاكردو
خۆش خۆش بەسەرى پەنجەكانى دەيسىرى... وردە وردەش ھەستى
بەساف بوونى بارى دەروون و يەكلا بوونەو دەروون دەكرد...

مەحمود پەنگى كەمىك پەشۆكاو سەرەتا ئەم گريانەى بەمەكرو فىل
دانا، بەلام لەسۇماى چاوەكانى نەشمىلدا راستى و پاكيىتى بەدى دەكردو
بەرەنگارى ھەستى ھەلچووى ناو دەروونى بوويەو ھالى بىنەواو
ھەلگرتنى بارى گوزەرانى خىزانىكى شەش ھوت كەسى ھىنايە پىش
چاوو زياتر ئەو ئافرەتەى لا بەرزيوويەو، ويستى گەر بەقسەش بىت
بتوانىت يارمەتى بدات و خەم و خەفەتى لەسەر سووك بكات و، بۆيە
بەدەنگىكى نزم و ھىواشەو وتى:

— نەشمىل خان چىتە...!؟ ھەزدەكەم يارمەتت بەدم و ھەرچىم
لەتوانا دايىت درىغى نەكەم...

نەشمىل شارەزاي مەحمود بوو، بەرەفتارى رۆژانەو راستى بانگەوازو
قسەكانى قەناعەتتىكى تەواوى بەدىلسۆزى ھەبوو، ھەزىشى نەدەكرد
سىخوپىت بەسەريەو ھەلەناكاو وتى:

- مامۆستا تۆ تاچ رادەيەك متمانەت بە من هەيە ؟!
مەحمود لەم پرسیارە سەری سوپماو بۆ زۆر لەخۆکردن وتی:
- من سروشتییکی پاك له تۆدا بەدی دەكەم، هەرچەندە لیڤه باش باست
ناكەن...!

نەشمیل خۆی راستی ئەم رایەیی دەزانى و هیچ تیك نەچوو پىی و
وتی:

- دەزانم خەلكى وادەزانن من بەچەشنى ئەو مامۆستا بەعسیانە تىكەل
بووم لەگەل ئەمنداو دەستبەردارى حەياو شەرفو بەهاكانى ژيانم
بووم... بەلام باوەرم پىبکە وەها نىيە...!!

مەحمود بەهەستە ناسکەكەى دەرکى بەناخى ئەم ئافرەتەکردو
دەنياوو لەراستگۆيى و بەتمانەيەكى زۆرەو و وتی:

- بەدەر لەوان من حسابیكى تايبەتیم بۆ تۆکردوو... لەگەل سەرچەم
ئاهو خەمەكانتا ئاشنامو هەمیشە لەنەفسى خۆمدا بەهانەم بۆهیناويتەو،
لەگەل ئامینەى خیزانیشمدا رۆلى تۆمان باسکردوو بۆ براو
خوشکەكانت...

ئەم قسانە كەمىك شادى هینا بەسەر نەشمیلداو زیاتر متمانەى
بەمەحمود پەيداکردو وتی:

- دەنيا بە من بەعسى نيم... تا ئیستاش کاریكى وەهام نەکردوو
حەياو شەرفم لەدەست بچیت... بۆيە...

لیڤەدا زمانى لىك ئالو دەستەووەستان ما لەوہى قسەكانى پيشووی
تەواو بکات" لەتاوا دلى پىڤوویەو جاریکى تر پەناى بردوو بەرگریان و
ئەمجارە زۆر بەکول گریا... ئەم گۆرانه کتوپرە وای لە مەحمودکرد بۆنى
شتىك بکات و هەروا دەستبەردارى نەبیت، لەبەرئەو بەردەوام هیورى

دهكړده و هو باسی ئارام گرتن و پاداشتی خوایدی و مروقی خاوهن
هه لویست و چه ندین باسی ئیمانی بۆده کرد تا گشت کۆسپیک له بهردهم
نه شمیلدا هه لگیروا به سروشته پا که که یه وه وتی:

– نهیذی یه کی یه کجار گه وره م پی یه و ویزدانم چه ند شه وه په ریشانی
کردووم... خه وو خواردنم لی تال بووه...!

مه حموود به په رو شه وه پرسى:

– نهیذی چی...!؟

– نهیذی یه که په یوه ندی به ئیوه وه هه یه...!

– ئیمه کیین...!؟

– ماموستا خوت هه له مه که و باش گویم بۆ رابگره...!

ئنجانه شمیل له نوو که وه باسی ئه و پرودا وان هه نیو ده زگای
ئه مذی کردو مه حموودیش ته و او چه په ساو سه رسامی زال بوو بوو
به سه ریا و له دلیشه وه ناشکرابوونی هه و له کانی قه حتانی به ده سستی
په روه رگار داده نا و ناپاکی و کاریکی خراپیشی له ره وتی بانگه وازو
دارشته وه ی که سیئتیی دا به دی نه ده کرد، زور خوشحالیش بوو به
راستگویی نه شمیل و مشوور خواردنی و زیاتر گورج و گۆل بوو له سه ر
ئه وه ی ئه م هه لویسته له بیرنه کات و مشووریکی بخوات و له ده سستی ئه و
گه له گورگه قوتاری بکات... بویه زور سوپاسی کردو هه لویسته که ی
خه ملاندو وتی:

– ئه م کاره ی تو هه رگیز له یاد ناکه م... له ئه م پرۆ به دوا وه تو ش یه کیکی

له ئیمه و ده ست به ردارت نایین...!

نه شمیل به م قسانه گه شایه وه، به لام له نا کا و نه خشه و پیلانه که ی
قه حتانی بیر که و ته وه و وتی:

- به لآم ئو قسانه تهنها من بۆتۆم كردووه... قهحتان پيم بزانيت ئهوا
وهى له حاله...!!؟

مهحمود بۆدنيا كردنى وتى:

- خوشكم مهترسه... من پيم وتيت دنيا به... ئه وهى من پيت دهليم
هر ئه ويان بۆ بگويزه ره وهو كاريكى وامه كه گومان ت لي بكن...
ئو متمانه يهى مهحمود بۆ نه شمیل دهستكه وتيكي مهن بوو له دله وه
شادمان بوو به دركاندنى نهينى يه كهو به پشت نهستورى يه وه وتى:
- هرگيز نه مه دهتوانى ناپاكي له گه ل تۆدابكه م...

مهحمود دلسوزى نه شمیلی بۆ بهرجهسته بوو وتى:

- منيش دنيا بووم له وهى يه كيكي وهك تۆ كه خاوهن سروشتيكي پاك و
بي گه رده خيانه ت ناكات له هاوړى و خاك و نيشتمانه كهى بۆ گه له گورگيكي
دړنده و لمۆز خوي ناوى... سبه ينى چاره نووسى خيانه ت به دهرده كه وي ت و
له روپه شى زياتر هيچى تريان دهست ناكه وي ت...!

- من زۆر باوهرم پيته، به وخوايه پهروه رده كردنى ئيوه بۆ مندال و لاو و
چينه كانى كۆمه لگه خاليكي گرنگ بوو له وهر چه رخاندى من به ره و
راستى و كلك گرى نه دانم له گه ل ئو به عسى يه فاشيزم و ره وشت نزمانه...
- دنيا به له وهى ئه م ريگه يهى ئيمه گرتوومانه راسترين و پاكترين
ريگه يه...

ئنجا مهحمود بۆ پۆشن كردنه وهى ريبازه كيان وتى:

- ئيمه حزب نين... تا قميكي جياواز نين له و ميلله ته... پۆلهى ئو
میلله تهين و له ناو جهرگه ي ئه واندا هه لقولاوين... ناسورى يه كانى ژيان
وه اى ليكردين به بار بيين و ئهركى دارشتنه وهى كه سايه تى ميلله ت بگرينه
ئهستۆمان...

لېږدا نه شمېل پرسيارېکې بۇ دروست بوو سه بارهت به مه حمودو
هاوه له کاذې و وتې :

- نه ی کى پښتگيريتان دهکات...؟!

مه حمود بزه يهک گرتى و وتې :

- عه رزم کردیت ئيمه حزب نين... نالی يه تى حزب يه تى به هه له
ده زانين و کلکايه تى ولاتانى بيگانه ی ده ویت، ديسان نه زموونېکې نوې
چه کدارى دووباره ده بېته وه و هه مان سيناريو دېته وه ئارا و گيانى شيرينى
رول له کانمان له ده ست ده دين...!!

- هه ز ده کم زياتر شاره زای رېيازو بېرو بوچووتان بېم... و اېزانم
له نه مړو به دواوه يه کيکم له ئيوه...

مه حمود نه م قسه يه ی به دهر فه تيکې باش ده زانې و وتې :

- هه موو کوردستان به شيکه له ئيمه و ئيمه ش به شيکين له وان... بېرى
ئيمه له سه ر په روه رده کردنى تاكى کوردى دامه زواوه... په روه رده يهک
به ناخى تاکدا رېوچييت و سه رجه م بواره کانى ژيانى بگريته وه و له نه جامدا
که سييتى يه کى داپرژاو به بار به نييت و بتوانيت گورانکاري يه کى سپى
له سه رزه مينى کوردستان دروست بکات...

- مه به ستت چى يه له گورانکاري سپى؟

- شوپش يکې روشن بېرى و زانستى "که ميلله ت پى يى هه لېبسييت و
له ناوخو دهر وهى ولاتدا راوبوچوونى کوک بکات له سه ر دروست کردنى
کومارى کوردستان و دوايى هيئان به مه رگه ساتى چه ندين ساله ی
رابوردوو...

- به لام نه م کاره هروا ئاسان نى يه...!؟

– دانیان له وه، بویه ئیمهش به هیواشی به ره و ئه و مه بهسته ههنگاو هه لده گرین و دیسان دید و بوچوونه کان دیاری ده کهین و له دایک بوونیکی نوی بو مروقی کورد فه راهم دینین...

– هوکاره کانتان بو ئه و مه بهسته ته نها په روه رده یه !!؟

– به لئ... به لام وهک وتم په روه رده یه که سه رجه م بواری ژیانى تاکی کوردی بگریته وه... له که سیته یه کی شپرزوه بو که سیته یه کی داپرژاو... له که سیته یه کی ساویله وه بو که سیته یه کی ژیرو دوربین... ئه زموونی رابوردوو ئه وه مان بو دسه لمینیت به چه که چاره سه ری کی شه ی ئیمه نا کریت... بیگومان له گه ل ریژی بی پایانمان بو هه موو چه کداریکی کورد...

– ئه م بوچوونانه زور مه زن... پرژه یه کی پیروژن بو داهاتووی میلله تیکی خیر نه دیوو... به لام هه ولئ دورژمان بی وچانه و کوردستان به دورژمن دهوره دراوه... هه ر ئه وهش وای کردوو هه له و خه لکه... نائومی د بین له داهاتوو...!

– نائومی دی حاله تیکی نه فسی یه وه له دهره نجامی شکست دا په یدا ده بیته، به لام له به رام به ر نائومی دی دا گه ش بیینی هه یه... ئیمه ماموستاین... ماموستاش دلی زیندووی گه له وه ده بیته هه می شه چاره سه ری دهره وه نه خووشی ئه وه میلله ته بکات و هیوایان به به ردا به یینیت... ئیمه به هیمندی و هیواشی بو ئه و مه به سته ی هه مانه ههنگاو دهنین "ئیت نائومی دی ناتوانیت زال بیت به سه رمانداو ئه وسا له پیناوی فه راهه مه ینانی مه به سته بالاکاندا قوربانى دده یین و چین به چین ژیان به جی ده هیلی و ئالای تی کووشان له چینى پیش خووی وهرده گری... هه ر بویه یه کی که له شاعیرانی کورد جوانی وتوووه کاتی ده لی:

میللەت کەھاتە مەیدانی ژیان

بەرز دەکاتەوێ ئالای تێکۆشان

بۆ بنیادنانی ژیانیک هەول دەدات و لەو پێناوێدا ئالای بەیداخی

تێکۆشان بەرز دەکاتەوێ...

– شانازی دەکەم بەوێ منیش یەکیک بەم لەئێو...

– ئێمەش بەسینە یەکی فراوانەوێ قبوولمانە...

ئنجای مەحموود رەفتارەکانی داھاتووی نەشمیلی دیاری کردو پێشی

وت:

– ئاگاداریبەو ھەریکات بۆنی گومانیان کرد لە ھەلسوکەوتەکانت ئەو

زوو ئاگادارمان بکەرەوێ...

نەشمیلیش بەمتەمانەوێ مەحموودی دانیاکردو وتی:

– پاش دانیابوونم ئەو بێباکم لەو قەدەرەوێ دیتە رێم، مادام بۆ

پەيامیکی مەزن دەژیم و خزمەت دەکەم...

– سوپاس بۆ خوا لەسەر نیعمەتی رینومایێ و قوتار بوونت لەنەفامی و

نەزانین...

– سەدجار شوکرو سوپاس بۆ خوا...

مهحمود دواى ئاشكرابوونى پيلانهكانى قهحتان بهنهينى كاغەزى
ناردبو هەريەك لەهاوەلەكانى و دواى نوێژى بهيانيان ديارى كرد بو
كۆبوونەوه لەمالێك لەوماڵانەى هېچ كەس گومانى لێنەدەكردو خەيالى
بهلاى ئەوهدا نەدەچوو ئەو دەستە مامۆستايە دواى نوێژى بهيانى بگەن
بهيهك...

دانيشتنى ئەم جارەيان كتوپرپوو، هېشتا دووربوو لەوبەرۆزەى جارى
پيشوو دەستنیشانيان كردبوو... دانیابوون لەوهى شتيك لەئارادايەو
ئەگينا مهحمود بهو پەلەپەله كۆى نەدەكردنەوه...
سرووتى دانيشتنەكەش جياوازبوو لە دانيشتنى ئاسايى و مهحمود
راستهوخۆ باسەكەى كردهوه وتى:

— مامۆستايانى بهرپزم... نەدەكرا تا بەروارى دانيشتنى ئاسايى
چاوهرى بين و يەكترى نهبين...

لەبەرئەوهى چەند هەوايێكى گرنگمان دەست كەوتوو و دووپاتى
ئەوه دەكەن قهحتان و دەزگا كەى پيلانيكى گەرەيان گيپراوهو ئيستا
لەبەجیگەياندى ئەوپيلانەدان...

ئنجاساسى پيلان و نەخشەى قهحتانى كردو بازى دا بەسەر سەرچاوهى
هەواڵەكە، بەلام دانيایى كردن لەوهى گومانيان نهبيت و هەريەك لەئاستى
خۆيهوه زياتر چمكە پەرورەدەيى يەكان خەست بكاتەوهو بوپراوهو كردنى
گيانى قوتابيهكانيش چەند ريگەيهكيان گرتە بەرو بەتيرۆتەسەلى
بەشيووزى كارکردنى خوياندا چوونەوه...

ئالوگۆرپيشيانکرد لەنيوان ئەوخيزانەپەرورەدەيى يانەى هەيان بوو،
كاتى وانهگشتى يەكانيش گۆرانيان بەسەردا هات، لەودانيشتنەدا كەتا

چېشته نځاوی خایاند کليشه يه کيان ديارى کرد بو نه وهى له سهرى بړون و
قوتابيه کان به دوور بگرن له ده ستگير کردن ...

سه باره ت به نافرته تانیش خيزانه کانيان سپارد به نه و دهسته بالايه ي
پيکيان هينابوو له چهنه نافرته تیک و هه ريه کيان له سه ره تاي دست
به کار بوونی مه حموده وه په روه رده کرابوون و به چهنه قوناغیکدا برابر بوون،
نه و خيزانه هس ديړنرتين خيزان بوو، پيکها تبوو له نازدارو شليرو چهنه
قوتابيه کی دیکه و هه ريه که له و قوتابيانه پله و ناستيکيان هه بوو له
خوینده واری داو، ده يانتوانی به ئيشی ماموستا کانيان هه لېستن و
نه زمونځکی نویش بوو بو تاقيردنه وهى توانا و لپه اتنه کانيان ...

به شيوه يه کی گشتی گورانکاری له سه روینی ئيشوو کارداکرا،
زيندوو کردنه وهى بو نه کانيش خرايه نه ستوی پياوانی به ته مه ن و حاجی و
شيخه کان، نه وه شی قه حتان و سيخوره کانی بو تاودا و خالی کونکردنی
ريزه کانی بو نه خشانده مووی به سه ريه کدا تيکچوو، له سه داسه د
پيچه وانهی بيړوکه و تيکسته نه منييه کان بوو، فه زلی يه که م له م کاره شدا
ده که پرايه وه بو نه شمیل و دواتریش ليژانی مه حمود که وته گه پرولی
تايبه تی بينی ...

به چوونه دهره وهى هاوه لانی مه حمود له دانیشتنه که هه موو
جمو جو وليکيان گورانی به سه ردا هات، دهره وهى بانگه وازی که سانی نوئ
داخراو نه و ماموستايانه ی وه که هيمايه که وه هابوون قوتابی له ده وريان
مولبوو بوويه وه که وتنه حالی مت بوون و هه ريه که قوتابی و شيوازی
وانه وتنه وهى ده گورپی و جاری واش هه بوو مه لايه کی ريش سپيانی
را ده سپارد به به رچاوی خه لکی يه وه تاقم تاقم کؤده بوونه وه له ده وری و
شيوازیکی ته قلیدی يان ده کرد به بهری پا به ندبوونه که دا ...

خودى قوتابىيەكانىش پىرسىيارن لەسەر ئەم گۆرپانە كىتوپرە بۇ دروست بووبوو، چارىشيان نەبوو، وابەبارھىنرابوون گوپراپەل بن و لەسۆنگەى تىمانەيان بەمامۆستاكانيان ھىچ نەدركىنن و بەچەشن و شىوازيكى پەروردهىيى بزانن...

لەو ماوہىيەشدا جەنگى ئىيران . عىراق لەچلەپۆدابوو، خەلكىكى زۆر لە سنوورى ناوچەى ھەلەبجەدا كۆبووبوونەوہو پۆژانە خەلكى باريان دەکردو لەگوندو ناوچەكانى دەورەبەرەوہ دەھاتنە ھەلەبجەو ئۆردوگاگانو تىكەل بە قۇناغىكى پرلەمەينەتى نوى دەبوون...!!

دەزگای ئەمنىش بەدەر لەو چالاكىيەى قەحتان دروستى کردبوو و سىخوپرى بۇ پىنگەياندبوو چەندىن فشارى تر كەوتبووہ ئەستوى و دەبوایە لەناستى پىويستدا مامەلە بكات و، سەر بەستى كردنى ئەمنى ناوچەكەو زياتر سەرقال كردنى خەلكى و تاودانى مەفرەزەكانى بۇ سىخوپرى بەسەر حزبەكان و دەيان كيشە كەبەرەنگارى دەزگای ئەمن دەبوویەوہو پەيتاپەيتا لەبەرپۆوہەرايەتى ئەمنى گشتىيەوہ فشاريان بۇ ھىنابوو، دەمىك تووشى لىپرسىنەوہى توند دەھات لەسەر پفاندنى چەك و سپاردنى چەك و جبەخانەو خالەكانى بەرەنگارى ئەمن بەھىزى پاسداران و ھاوكارى كردنى ھەندىك لەو مەفرەزانە لەگەل سووپاى بەدرو ئەنجومەنى بالای شوپرشى ئىسلامى لەعىراقدا" كەئىران چەندىن مۆلگەى بۆكردبوونەوہو بەنھىزى و بەياوہرى ھىزى پىشمەرگە دەھاتنە سەر رەبايەكان و ھەندىك جارىش تاسەر ئاوى سىروان دەھاتن...

رىكخستنى حزبە كوردستانىيەكانىش لەپىدەشتى شارەزور ماىەى نىگەرانى بەرپىرسانى بەعس بوو، تەق و توق و دەستوہشاندىن و چەندىن چالاكى تر فشارىكيان لەسەر دەزگای ئەمن دروستكردبوو نەتوانىت تەنھا

شوین دۆسیه‌ی په‌روه‌رده‌کاران بکه‌ویت و ئه‌و خه‌ونه‌ی قه‌حتان له‌بیریدا
ره‌نگی بۆ‌رشتبوو په‌ل په‌ل ببی‌ت و سه‌ره‌پای پاداشت و دلسۆزی زیاتر
سه‌رزه‌نشست وه‌ر‌بگری‌ت و خزمه‌ته‌کانی بۆ‌به‌پرسانی سه‌رووی نه‌بی‌ته
تکا‌کاری له‌ناست ئه‌و که‌لیینانه‌ی که‌وتبووه نا‌وچه‌که‌وه‌و لیژنه‌ی بالای
سه‌ره‌رشتی سه‌دان په‌خنه‌و پلاری ئاراسته‌بکه‌ن...!!

سیخو‌په‌کانی قه‌حتانیش پشت ئه‌ستوورانه‌ شه‌و و رۆژیان گری‌دابوو
به‌دوای یه‌ک‌داو عه‌ودال بوون به‌شوین ئه‌و مه‌به‌سته‌ی قه‌حتان بو‌ی
ده‌ست‌نیشان کردبوون، به‌لام سه‌رقال بوونی ئه‌من به‌ دۆسیه‌ی جه‌نجالی
نا‌وچه‌که‌وه‌ هه‌موو شتیکی له‌بیر‌بر‌دنه‌وه‌و دانایی مه‌حموودو
هاوه‌له‌کانیشی هۆ‌کاریکی گ‌رنگ بو‌و له‌ پاراستنی قوتابیه‌کانیان
له‌ده‌ست‌گیر‌کردن یا هه‌ل‌خه‌له‌تاندنیان و به‌کاره‌ینانیان وه‌ک سیخو‌په‌یه‌ده‌کی
به‌عس...

مانگیکی په‌به‌ق تی‌په‌ری به‌سه‌ر ئه‌و دانیش‌تنه‌ی دوایی قه‌حتان و
سیخو‌په‌کانی و له‌نا‌کا‌و ب‌پ‌ریاری‌ک له‌ئ‌ه‌منی گ‌شتی‌یه‌وه‌ ده‌ر‌چوو
به‌گ‌واسته‌نه‌وه‌ی قه‌حتان و دو‌ها‌و‌کاری بۆ‌به‌پرس‌یاریه‌تی ئ‌ه‌منی
ده‌به‌ندی‌خان، ئ‌ه‌م ب‌پ‌ریاره‌ش پیلانه‌که‌ی له‌بن هه‌ل‌ته‌کاندو ئه‌و ئ‌ه‌زموونه‌ی
به‌گه‌پ‌ری خ‌ستبوو به‌چه‌ش‌نی تۆزیک به‌نا‌سماندا بلا‌بوویه‌وه...

خۆشی ب‌پ‌روی نه‌بوو به‌عس هه‌روا گ‌وی‌نده‌ا به‌هه‌وله‌کانی و له‌دا‌خا ت‌فی
له‌خودی خۆیشی ده‌کردو ده‌یان‌جار شه‌قی داد‌ه‌ه‌ینایه‌وه‌ بۆ‌م‌یزو
کورسی‌یه‌که‌ی و به‌تون‌دی ده‌کی‌ش‌ای به‌دارو دیواری باره‌گاکه‌دا... چۆن
دامه‌زاندی ئه‌و تۆ‌په‌ فره‌ سیخو‌په‌ی چه‌ند سالی راب‌ردو و به‌به‌ر‌چاوی‌یه‌وه
توانده‌وه‌و نا‌چار له‌به‌رخۆیه‌وه‌ ده‌یووت:

— صەدام ئاوا پاداشتم دەداتەوہ ... ئای ... ئای چەند بەد
بەختم...!!؟

لەمەراق و نائومیدبووندا خواحافیژی شی نەکرد لەکەسو بەئۆتۆمبیلیک
لەدەروازە ی شارەوہ هەلەبجە ی بەجیھیشت...!

* * *

نەشمیل لەهەموو کەس زیاتر خوشحال بوو بەنەقل بوونی قەحتان و
لەیهک بچراندنی ئەو ئەلقە گریډراوانە ی بو جاسووسی بەسەر تاقمی
پەرەردکارانەوہ دایمەزاندبوو ... نەشمیل هەستی بەلەدایک بوونیکی
نوی دەکردو ئەوجلەوبەرگەشی بەپی ی سیاسی قەحتان و دەزگاکە ی
کرابوو بەبەریدا مایە ی شانازی بوو بو یو هەرگیز نەدەهات بەبیریدا
بگەریتەوہ دۆخی جارن، واهەستی دەکرد لەدەروازە یەکی فراوانەوہ
سەرچەم دەرگاکانی بو و الأکراوہ و بو هەتاهەتا ژیان ی پیشووی زیندە
بەچال کردو لەرەوتی پەرەردەو پیگە یاندندا شوینی خو ی
دۆزیوہتەوہ ...

تیکەل بوونیشی لەگەل مەحموودو ئامینەو ئەوخیزانە پەرەردە ی یە
نوی یەدا بریتی بوون لەمایە ی شادی و خوشحالی و لەبازنە ی رەش بینی و
هەست کردن بەکۆست کەوتن هاتبوویە دەرەوہ، چیژ وەرگرتن
لەدانیشتنەکان و ئالوودەبوونی بەرگی ئافرەتیکی باوەردار بیرو هۆشیان
داگیر کردبوو، لەقوتابخانەکەشی لەپیشدا ئەوگۆرانیان بە هەواداربوونی
مۆدیڵ داناو، لەسنووری پروکەشدا پیناسە ی کەسایەتی نەشمیلیان

دهکرد، تهنه مهحموودو هاوهلهكاني ئاگاداري ههنگاوهكاني بونو و نههيني پرييان دهخستهبهريو دست بهرداري نهدهبوون...
ئهوهندهش سهرسام بووبوو بهكهسييتي مهحموود لهبهرچاويدا ون نهدهبوو، ويپراي ئهوهي زورچار لهگورهپاني قوتابخانهكهيان بهيهكهوه دههاتن و دهچوون و چهندين پرسياياري ليدهكرد" كه م پوژ ههلبكهوتايه سهرداني مالي مهحموودي نهكردايهو لهنزيكهوه تيكل بهخانهوادهكي نهبووايه...

نامينه خيزاني مهحمووديش خاوهن عهقليكي دارپيژراو بوو، ههركيز بيري بهلاي گوماني خريدا باري نهدهكردو متمانهيهكي تهواوي بهميردهكي ههبوو، لهبهرئهوه بهسينهيهكي فراوان و پرويهكي گهشهوه پيشوازي لهميواني نويدهكردو زياتر ريبازي لاشيرين دهكردو ئهوهلسهفه پهروهدهيييهي دانيشتن و شيوازهكاني ههليانگرتبوو لهبهرچاوي دا بهزينديويتي دهبينرا بوئه رهنگي باوهري پتهوتر دهبوو...
ئهو جوړه مامهلهيش هاندهريكي كاريگهريوو لهزياني نهشميلداو ههريهك لهدهسته خوشكهكاني بهقهلايهكي پتهودهبينيو مهحموودو هاوهلهكانيشي بهوپياوانه خاوهن ههلويست و كهسايهتين دههاتنه پيش چاوي، ههستي بهئارامي دهكردو دواي ئهوهي دايك و خوشك و براكاني بهسهردهكردهوو دنيادهبوو لهخهوتنيان دهستنوئيژيكي دهگرت و لهسهه بهرمالهكي دهستي دهكرد بهنوئيژو قورئان خويندن، دوايش بهدهم پارانهوه ههلهدهستاو خووي دههويشته نيوجيگهكيو سهري لهسهه سهريهكي دادهناو بهپوچ تيكل دهبوو لهگهل كارواني هاوپيرانديداو بهردهوام ديديوچوونهكاني ههلهدهسهنگاندن و بهنزيكترين و باشترين چارهسهه بهدي دهكردن، ههركات ئهوههسته چاكسازهي بهرجهسته

دهگرد له ئانای دابهش بوونی خه لک و هه وادار بوونیان خه م دایده گرت، به لأم ئیراده و ویستی نه پساوی مامۆستا و بیرمه نده که ی له و قهیرانه قوتاری ده گردو ته ماشی کو تای پیبازی نه ده گردو دلخۆش ده بوو به پریکه و تنی نه و کاروانه و په ییدا بوونی بیر کردنه و هیه کی رۆشن بیری و شارستانی “ که تیایدا چه ک و کوشتار ده خرایه بیری قولی ژیان و ، شو پشه کانی رابردوی ده گرد به نه زمونی ک بو داهاتوی خو ی و به میکانیزم و ئالیه تیکی نو ی مامه له ی له گه ل مرو فکی کورد ده گردو بناغه یه کی داده رشت بو میلله تیکی خیرنه دیووی ده ربه ده ری خاک دابه شکراو...!

به لأم نه هامة تی کو مه لگه ی کورده واری و دابهش بوونی به سه ر چه ند لایه ن و بیریکدا و پی دا کوتانی دو ژمن له خاکی کورده ستان تووشی نیگه رانی بیان ده کرده و هه دیسان په نای ده گرت به ئیراده ی پته وی نه و کو مه له و به هه سته یکی تازهو دیدیکی رۆشنه وه بو ژیانی ده پروانی و، سه دان جار تان و پوی کیشه ی کوردی ده گردو له و چه شنه بیکردنه وه یه زیاتر چاره سه ری به دی نه ده گرد، هه ولی ده دا نه و پله و پایه ی له وانه کانی مه موودا باس ده کریت بگریته به رو که لی نه کانی نائومی دی و ره ش بی نی بگریت و ریشه کیشی بکات له نه فسی دا...

به رده وام له م جو ره بیرانه پرویان ده کرده می شکی نه شمیل و هه سته کردن به سه رکه و تن به سه ر قه حتا ندا و سیخوره کانی یه کی ک بو له پالنه رانه ی شادی بو ده یی نا و زیاتر گه شه بوویه وه و خه وی له چا وه کانی بو ما وه یه ک ده تارا ند...

ئۆتۆمبىللىك لەئەمنى سىلېمانىيە ۋە بەتايىبەت رەۋانەكرا بۇ ئەمنى ھەلەبجە، شووشەكانى دەرگاي ئۆتۆمبىلەكە داخرا بوو، لەنزىكىشەۋە رەچاۋى ئەۋەنەدەكرا ئاخۇكى لەناۋ ئۆتۆمبىلەكە داىيت، بەرپىرسانى دەرگاي ئەمنىش بىئاگا بوون لەۋەى چ باس بىتۋ ئاخۇكى لەئەمنى سىلېمانىيە ۋە بەرە ھەلەبجە رەۋانە بكرىت؟ ، بەرپىرسى ئەمن يان زىندانى، ناگونجىت زىندانى لەسلىمانىيە ۋە رەۋانەى ھەلەبجە بكرىت... بەرپىرسى دەرگا ئەمنىيەكانىش بەتاك و تەرا ھاتوو چۆ ناكەن...!

ئەۋ نەينىيە زۆرى نەخاياندو بەگەيشتنى ئۆتۆمبىلەكە پەردە لەسەر ھەۋالەكە لا براۋ ياۋەرىك لەپىشى ئۆتۆمبىلەكە دا دانىشتىبوو لەدوايشەۋە دو پاسەۋان و كەسىكى قزبژو چلكن دانىشتىبوو...!!

ئەمنەكان لەگۆرەپانى بارەگا كەيان دەۋرى ئۆتۆمبىلەكە يان داۋ ياۋەركە دابەزى و لەگەل دوۋچە كدارەكە دا دەسبەجى برديانن بۇ ژۋورى بەرپۆەبەرى ئەمن و ھەرزو ياۋەركە لا پەرەيەكى خستە بەردەم بەرپىرسى ئەمن و پاش ئىمزا كىردنى ئىتر ژۋورەكەى بەجى ھېشت و بەتەنھا ئەۋ لاۋە قزبژن و چلكنە مايەۋە، بەرپىرسى ئەمن لىى چۈۋىە پىشەۋە وتى:

.. عومەر ئاگات لەخۆتە...!!؟

عومەرىش ھۆشى بەسەر خۆيەۋە نەما بوو، لەقەيرانىكى دەروۋى دابوو، زوو زوو دەبوورايەۋە كەفېكى سىپى لەلاشەۋىلگەكانى دەھاتنە دەرەۋە... بىدەنگىش برابوو بەسەرىداۋ بەردەۋام لەتەۋشەيەكىش لەزارى نەدەھاتە دەرەۋە، ئەۋ كارەبايەى دابوويان لەمىشكى ئەۋ حالەيان بۇ دروستكردبوو، دوو مانگ لەئەمنى سىلېمانى بەۋ حالەۋە ھېشتىبوويانەۋەۋە دوايى بۇيان دەرەكەۋتېوو شىت بوو...!!

پزیشکه کان ئەو حالەى عومەريان بۆ دەستنيشان نە کرابوو، نيوەشەو
پر بە توانای خۆى هاواری دەکردو لە ترسا دانە چیرەى پێدە کەوت و هەموو
لاشەى دەهاتنە لەرزە... !

دەزگای ئەمن لەلای خۆیەو بە پر یاری دابوو ئازادى بکات و بیداتەو
دەست کەس و کاری، پێچەوانەى زیندانى کەنى خەلکى سەلیمانى
بى بانگکردنى کەس و کاریان بەرەلای شەقامەکانیان دەکردن... !
بەرپرسی ئەمن زۆرى وت لە گەل عومەر و گومانى نەبوو لەو هوى شىت
بوو و ناتوانىت لە وجیھانەى کەتیبى کەوتوو جارێکى تر بێتە دەرەو... !
بە دەم پێکە نینەو لە بەر خۆیەو و تى:

— شەیتان بازارە... ! قورپەسەر ئەو هوى پێو دەبیت... بە عس چى
بویت دەیکات... خوای سەر زەمینە... ئییرە ولات و مەملە کەتى
بە عسە... !

قاقایە کى بەرزى لێداو ئەوسا دەستى نا بە زەنگى ژوورە کەى داو پیاویک
هاتو سلاویکى بۆ کرد، ئەویش چەند لاپەرە یە کى مە لە فە کەى بەر دەستى
هەلدا یەو و تى:

— تازە با ئەمشەو ئەم شىتە لێرە بىت ، قەحتان خانە وادە کەى
راگوێز کردوو بۆ سىروان... سەبەینى بچن بە شوین باوکى دا با ئاوى
گوى بدەین و کورپە شىتە کەى تەسلىم بکەینەو... !!

ئۇجا ئەمنە کە دەستى عومەرى گرت و بردى بۆ ژووریکى تارىک، ئەو
شەو شى لە شەوانى پێشوو ی ئەمنى سەلیمانى باشت نەبوو، تەنھا
سەمونیکی رەقیان پێداو لە ژووریکى تارىکدا بە تەنھا بەندىان کرد، بەو هیش
زیاتر بارى دەروونى عومەر گرتبوو، ئەوسا بارە نا ئاسایى یە کە هات
بە سەرىداو بە چنگى دیوارى زیندانە کەى دەرنى و هەموو نینۆکى خوینى

پیدا دەچۆراپەووە چەند جارێکیش سەری دەکێشا بەدیوارەکەداو تا
لەهۆش چوو ...

کەس نەبوو بێت بەدەنگی یەووە جەستە یەك پارچە تەخت بوو
لەژوورەکەداو تابەرەبەیان هۆشی نەهاتەو...!!

* * *

حاجی سەیفە لەگەڵ خەرامان و سەرچەم منداڵەکاندا لەژوورێکدا بوون
لەسیروان، بژێویان بەزەحمەت بەرپۆه دەچوو، بەرزانی کوپەزای دوای
ئەوێ لەقوتابخانە دەگەراییەووە عەرەبانەییەکیان بۆ دروست کردبوو پاقلە
لەسەر دەفرۆشت و ، خوشکەکانیشی لەبەردەرگا بەسینیەک محەلەبەییەووە
داده‌نیشتن و زستانانیش بەشیلمو نوکاو فرۆشتنەووە خەریک بوون...!!

بەم دەردەسەرەووە ئەوجا گەر نائەسکەیان دەست بکەوتایە، خو ئەگەر
نەخۆشیش بکەوتنایە ئەوا دەبوو بێدەرمان بەدەم ئازاروئەشکەنجەووە
بنالینن تابەشکو شفایان بۆ بێت و چاک ببنەو...!!

ژیان لەئۆردوگای سیروان جیاوازیەکی وەهای نەبوو لەشاری هەلەبجەو
ئەو نەخشەو پیلانانەیی بەعس کێشبووی پراوپر ژيانی هەموو کوردیکی
گرتبوویەووە سەرچەم خەلکی لەئۆردوگایەکی تەلبەندکراو دامۆلکردبوو،
هەمیشە هەوایی ناخۆش و کارەساتی مەرگاییی دەهات بەسەریانداو
خۆشەویستەکانی کەسی دەپێچایەووە جەرگ پرۆ مال وێرانی دەکردن...!

وێرانی هەژاری نەداری ئەم خانەوادەییە بەلام لەسەر هیوای ئەو
دەژیان کوپەکەیان ئازادبکری و هاوکاریک بێت لەبژێوی پەیداکردندا
بۆیان، کەچی دیسان پەشەبای قەدەر ئاراستەو لەنگەری کەشتی ژيانی
بەلایەکدا بردن کەخۆیان بۆ ئامادەنەکردبوو، شیت بوونی پۆلەکەیان...!!
پۆلەیی عاقل و ژیرودانا...!! ئەو کەسەیی هەموو هاویری و مامۆستاکانی

داھاتوویەکی رۆشنیان بۆ پەچاوکردبوو... کەچی زۆلم و ستەم بەزەبرو
زەنگەکەى ژيانى لىشىواندن و وىلى بيايانى ژيانى کردن بەپەريشانى و
بريندارى و زامىكى قوولەوہ...

حاجى سەيفە بەبينى كورەكەى شادبوویەوہ و ھەموو فرمىسكى
شادىيان سەرى و باوہشيان پيداكرد، بەلام عومەر لەودنيايە دەرچوبوو،
تەنھا جەستەكەى بەزىندويىتى مابوویەوہ و جار بەجاریش ھەلیدەپروانى
پيايانداو فرمىسك لەچاوەكانى دەھاتنە دەرەوہ و لەپەر دەیدايە قاقای
پىكەنن و دیسان دەگەراییەوہ سەر بارى پىشوووى و لەپرمەى گریاندا
دەتاسا...!!

جل و بەرگیان بۆ گۆرى و سەرورپیشیان بۆتاشى و ھەموو خزمەتییكى
پىويستیانكرد، ھەردىكەك بوو، بۆلای چەندین پزىشكیان برد چاك
نەبوویەوہ، ناچار دەستیان بەسەراگرت و پریاریاندا نەيەلن بىتە دەرەوہ
لەمالەوہ و گىرى بدەن...!

ئەم كارەساتەى ھاتبوو بەسەر عومەردا سەرچەم ئەندامانى رىبازى
پەرورەدى نىگەرانكردو ھەندىك جار مەحموود لەتاوا دەگریاو جگە
لەدوعاى خىر زياتر چارەسەرىكى شك نەدەبرد ...

نازداریش لەھەمووان پەريشانتربوو، خەوو پشوووانى نەمابوو،
خواردن و خواردنەوہى برىتىبوو لەگریان و خەم و خەفت... ئەو
خۆشەويستەى خەوى بەگەرانیەوہیەوہ دەبينى سەد جار خۆزگەى
دەخواست ھەر لەزىنداندا بوایە و بەوھالەوہ نەى بينيايە...

چەند جارىكيش كۆشاو ھەولىدا بەتەنھا ھەستى بجولینىت و
بىھىنىتەوہ سەر رىو بەزمانە شیرینەكەى بانگى كردو ھەولىدا پردى
ئەوينى نىوان چاوەكانیان بەستىتەوہ و لەوھالە قوتارى بكات، بەلام ئەو

حاله‌ی له ئەمن به‌عومەر کرابوو له‌سەر و هه‌موو پێشبینیه‌که‌وه‌بوو، بۆیه
ئەویش دەستی لێشۆردو عومەر بووبه‌ یاده‌وه‌ریه‌کی ناسۆرو هه‌میشه
بیری لێده‌کرده‌وه‌...!

شه‌وانیش ئێشیکێ بی‌وچان بالیان ده‌کێشا به‌سەر عومه‌رداو پر به‌و
ماله‌ هاواری ده‌کردو هه‌موویانی به‌ئاگاده‌هینایه‌وه‌ تابه‌یانی
به‌دیاره‌یوه‌ده‌بوون و خه‌ونه‌ده‌چوه‌ چاوه‌کانیان...! به‌یانیا نیش هه‌موو
جله‌کانی له‌به‌ری داده‌که‌زیو ده‌ستی ده‌کرد به‌قژنینه‌ی خۆی و گریان و
هاوار...!

هەر پۆژو شه‌ویکیش بۆ ئەو خانه‌واده‌یه‌ مه‌رگی‌ک بوو پرووی تێده‌کردن و
کۆلی مه‌ینه‌تیه‌کانی پتر ده‌کردن...!

به‌رپرسی ئەمن له‌لای خۆیه‌وه‌ حاجی سه‌یفه‌ی ئاگادار کردبوو
گه‌رباسی ده‌ستگیرکردنی عومەر بکات ئەوا هه‌موویان له‌ئەمنی سلیمانی
توند ده‌که‌ن...!

تا که هاناو په‌ناگه‌یه‌کیان ته‌نها باره‌گای خوایه‌ی بوو، هه‌میشه حاجی
سه‌یفه‌ به‌ده‌م پارانه‌وه‌و گریانه‌وه‌ فه‌رحیه‌کی ده‌هات به‌سه‌راو ده‌یوت:
سوپاس بۆ تۆ خوايه‌ گیان... به‌س نه‌یه‌ پێگه‌ی تۆمان لێ‌دانه‌خراوه‌...!
خه‌زانه‌که‌یشی به‌به‌ژن و بالای به‌کرو عوسمان و عومه‌ردا هه‌لێ‌ده‌داو
به‌تایبه‌ت عه‌سران شین و شه‌پۆر له‌مالیان هه‌لده‌ستاو ده‌رودراو سی‌کانیان
به‌نه‌ینه‌ی گوی‌یان هه‌لده‌خست یا به‌یانویه‌که‌وه‌ ده‌چوون بۆ لایان ،
ئەوانیش هه‌ریه‌ک لێقه‌وماوی لایه‌ک بوون و زامی مه‌رگی کوپو می‌ردی
کوژراویان له‌مالی ئەوان ده‌کولایه‌وه‌و ده‌گریان به‌ملی خه‌م و کۆستی
نه‌براه‌ی ژیانیا نندا...!

شیت بوونی عومەر کوستیکی گه وره بوو بۆ نازدار، هیچ به هانه یه کی به دهسته وه نه مابوو بۆ شوونه کردنی، داواکاریش بهردهوام له ده رگای مالیانی دهاو، پیاو ماقول و که سایه تی ناسراویان ده هیناو تکایان ده کرد له میرزا نازداریان پی پرهوا ببینیت...!

له پی شهنگی داواکاری ئیسماعیلی مام ره حیم بوو، لایکی خوینده وار بوو، له زوو وه جوانی نازدار که مه ندکیشیان کرد بوو، پشت نه ستووریش بوو به وهی له گه ل تا قمو کو مەلی چاکخوواندا بهینی هه بوو تاراده یه ک خوئی به په سه ند ده زانی لایان...!

تا که عه یبیک ئیسماعیل ههستی به که می ده کرد له ئاستی دا هه ژاری بوو، نه وهش له لای خانه واده ی میرزا گرفتییکی لوه کی بوو، هه رگیز بیریان لی نه ده کرده وه، به لام له نه فسی ئیسماعیلدا کاریگه ریه کی گه وره ی دروست کرد بوو، ههستی به که م و کوری و خو به که م زانین ده کرد له نیو ها وه لانی داو هه رکاتیش باوکی ده بینی پال به عاره بانه وه ده نیست دلی ده گیراو، سه رزه نشتی توندی نه فسی ده کرد له سه ر که مته رخمی و هه ول نه دانی بۆ باشکردنی باری گوزه رانی خانه واده کی...!

له لایه کی تریشه وه ئیسماعیل ها وه لی گیانی به گیانی عومهر بوو، ده رکی به هه واداری عومهر و نازدار کرد بوو، به لام لیقه ومانی عومهر و گو شه گیر بوونی هه موو شتیکی له بیر برد بوویه وه و زیاتر ههستی جوو لاند بوو بۆ نازدار...!

داواکردن و پازی بوونی خانه واده ی میرزا زۆر کتوپر بوو، له ما وه یه کی کورتدا هه موو شتیکی پیک خراو فاتی خیزانی میرزاو دایکی کوره کهش

لەناو خزمەکانیاندا دەیان گووت: نسیبەکهیان قەلەمی لێدرابوو... بۆیە
ئاوا خێرا سەری گرت...

رووداوەکەش بەبەروردکردنی لەگەڵ ئەو هەموو داواکارو هەولەدا بۆ
پازیکردنی نازدار جیگەیی سەرنج و تێپارمان بوو، چەندین داواکار
لەهەڵەبجەو ئۆردوگاکانی دەوری تەنانەت لەسلیمانیشەوه هاتبوونە
داخوازی نازدار بەلام چونکە قەلەمی چارەنووس پەزنامەندی لێنەدرابوو
هەر لەشوینی خووی مابوێهوه، کاتیکیش پەزنامەندی هاتە گۆر ئەوا بێ
گریوگۆ هەمووشتیک ریکخراو هاتە دی...!

مەحمودو نامینەش پێخۆشحال بوون گەرچی تەواو کەسایەتی
ئیسماعیلیان نەدەناسی و لایەنە پەنھانیەکانیان بۆ ئاشکرانەبووبوو، بەلام
بەهەنگاویکی باشیان دەزانی دەرھەق بەحالی پەریشانی نازدارو ئومیدی
خیریان بۆ دەر دەپیری...

ئەزموونی شووکردنیش بەوشیوازە بۆ نازدار ئەزمونیکی تایبەتی بوو،
لەدیارکردن و پۆزانی دەزگرازیدا هەولێدەدا شوپرەسواری خەونەکانی
لەئیسماعیلدا بەرجەستە بکات، سەرەرای پازی بوونی بەلام جوړیک
لەناوئومیدی پالیان پێوەنابوو پازی بیئت و عومەر لەبیروھۆشیدا
بەشیوہیەکی کاتیش بیئت وەدەر بھینیت...!

پۆزانی ئەوہلی دەستنیشانکردنی لەقەیرانیکی نەفسیدا دەژیاو
ھەمیشە بەدەم گریانەوه سەری دەنایەوه، بەبیرکردنەوه لەعومەر
چارەنووسی مەینەتیەکانی زیاتر تاوی ئاگری نیو دەروونیان
ھەلدەگیرساند... شیرین و فاتمی دایکی لەمالەکەدا نزیکترین کەس بوون
ھاوخەمی بۆ بەختی کچەکهیان دەربپەن، فرمیسکەگەشەکانی گۆنای ئالی
نازدار سەرسامی کردبوون، ناوئومیدی یان لەقسەو پەنگو بۆیەدا بەدی

دەکرد، ھەرساتییکی ھەلسوکەوتی کچەکشیان دەیان پرسیاری بۆ
دروست دەکردن و سۆز بەزەیییان بۆ نازدار دەھاتە جۆش...!

شیرین بەدەر لەئەندامانی خانەوادەدی میرزا پلەوپایەییەکی تایبەتی
ھەبوو لەدلی نازدارداو لەدوای ئامینە بەحەشارگای نھینییەکانی دادەنا،
گفتوگۆو نھینیی نیوان شیرین و نازداریش ھەمیشە دەقیکی تایبەتی
گرتبوو بەخۆیەوھو نازدار ھەولئەدەدا پێزی شیرین بیاریزیت و بەخوشکە
گەورەدی مائی دابنیت، شیرینیش بەدلیکی بریندارەوھ نازداری لەئامیزی
دەگرت و جیاوازیەکی ئەوتۆی نەدەکرد لەنیوان پۆژگاری جگەر گۆشەیی و
نازدارداو ھەردوو کیزەکەیی بەنەوھیی خێرنەدیوودادەناو بەدەم گریان و
سوئی ناو دەروونیەوھ دەیگوت: زۆردارو ستەمکار نایەن بەخۆشی
ژیان بەرینە سەر... ئای خویە گیان... کچ و کوری کورد لەچ
بەدبەختییەکدا ژیان دەبەنە سەر...!!؟

ھەر لاویکیش بەتەنھا خاوەنی جۆرە ئەزمونیکی خۆییبوو، کوران
ناچار دەکران دژی زۆلم و ستەم چەک ھەلبگرن، یان مل درێژبکەن و پازی
بەن بەخزمەتی سەربازی و لەیەکیک لەبەرەکانی شەپدا گیان لەدەست بەدن،
ئەوانەشی خەریکی خۆیندن بوون بیانووی ئیمزاو بەعسی بوونیان
لئەدەگرتن، ھاوینانیش دەبوو بچن بۆ بنکەیی مەشقی سەربازی و
ھەرکەسیکیش بەشداری نەکردایە ئەوا دەکەوتە بەرلیشاوی
تۆمەتبارکردن و لەدوایشدا لەزانکۆ پەیمانگاکان دەردەکراو دەبوو بۆ
سەربازی بچیت، یان ھەلبیت بەرھوئیان و ئۆردوگاکی...!!

خواستی کچان ھەمیشە تووشی گۆبەند دەھات و حەزەکانیان
ھەلئەورین و ئەزمونیکی کاریگەریان لەسەر نەفسە ناسک و شووشە
ئاساکیان بەجی دەھیشت...! نازداریش یەکیک بوو لەوکیژانەیی

دآدارهكەى لە دەست دابوو، ئەستەم بوو بئوئىت بەتەنها ژيان بەریتە سەر،
ئامادەش بوو پرچى سپى بەدیار عومەرەو بەهۆنیتەو ئەگەر دەسبەردارى
بونایەو ئەوئەندە بەرۆکیان پىئەگرتایە بۆ شووکردن...!!

دواى مارە پرىنیشى ھەر دللى لای عومەربوو، دەكۆشاو ھەولئىكى
یەكجار گەورەى دەدا زال بىت بەسەر ئەو خۆشەویستىەداو، ھەمیشە
بەشكست و بىدەستەلاتىیەو دەوئستایەو...! چارى نەبوو جگە لەقایل
بوون زیاتر "تازەكار لەكارترازابوو" مارەیان کردبوو "بۆیە چەند شەویك
پیش گواستەوئەى تىرتىر گریا بەتەنهاو بىرى لەو دەكردەو چۆن دەم و
دەستى بەستراو ھەروا بەناسانى رازى بوو لەسەر ئەو شووکردنەى"
كەلەگل سروسشتىدا نەدەگونجاو یەکیان نەدەگرت، شیرینیش
ھەرکەلەوئەوئەو دەیبینى توند باوئەشى پىدادەکردو سەرى ماچ دەکرد،
ئینجا ھەردووکیان زیاتر بەدەم ھەنسکەو پیشیان دەخواردەو شىوئەن و
گریان بالى دەکیشا بەسەریاندا...!

شیرین ھەرچۆنیک بوو لەوئەوئەو خۆى قوتارکردو ھیشتا چاوەکانى
ئەسرىنیان ئى دەرژا کەبەنازدارى وت:

— نازى گىان بۆچى رازى بووئەت...؟! خۆکەس زۆرى ئى
نەکردبووئەت...!!؟

ئەوئەوئەو بەدەم ھەنسکەو وئەى:

- ئاخىر مېشکيان کون کردم، چارم نەبوو، ھەردەبوايە رازى بوومايە...

دووسالە من ئيش دەنۆشم...!

- بەلام مامە میرزا قەناعەتى کردبوو دەستبەردارت بىت...!

- ئاخر خۆت دەزانیت لەچ باریکی دەروونی دا دەژیام ... شیت بوونی
عومەر هەموو پیاوانەکانی ژيانی شیواندم بەسەر یە کدا ... ئەو هی پیشبینیم
نە کردبوو شیت بوونی عومەر بوو...! ئاخر... بو... بو...!!؟

شیرین ئاهیکی هەلکیشاو وتی:

- لەولاتی ئیمەدا بو نی یە...؟! گۆلی جوانی ژیانمان هەمیشە
دەژاکی نریت، پەگی پر لەئەوینی دلداریمان لەبەن دەردەهینن و پۆلەکانمان
دەکوژن و مندالەکانمان بیباوک دەکن... نازدار گیان دەبییت پازی بیت
بەو واقعەو چارەنووسی کچیش هەر شوو کردنە...

تالی چارەنووسەکی ئاهیکی ساردی هیئا بەبەردی داو وتی:

- بەلام من خۆم بو یەکیکی تر دانا بوو...

- من و ئەرسەلانیش دەمانویست تاسەر بەیەکەو هیین ... بەلام لەهەرەتی
ژیانی هاوسەریماندا ئەرسەلان کۆچی کردو منی بەجیھیشت...!
- کەواتە منیش دەبییت گشت حەزەکانم لەم مالدەدا زیندە بەچال بکەم و
تاماوم لەژێر کاریگەری ئەو پروداوەدا بتلیمەو...!!؟

- کەشتی ژیان بەپی خواستی کەشتیوان ناروات بەپێو و پەهیل و
رەشەبا لە دەریای بی بندا و نێدەکات و مەحالە بەئاسایی پەوتی خوی
بگریته بەر...!!

- ئاخر ئیمە خولقینەری ئەو چارەنووسەین نابیت هەروا ئالای
خۆبە دەستەو دەدان هەلبکەین... من لەغەفلەتیکدا پازی بووم
بەئیسماعیل... ئیستا هەرچەند لیکی دەدەمەو ناتوانم بژیم لەگەلی لیم
نزیک ببیتەو پۆحم دەردەچیت...!

شیرین سەختی چارەسەری بوحالی نازدار دەرك پیکردو بەئاهیکەو

وتی:

— گیانه کهم... من هه رچی یه کهم له توانا دابیت دهریغی ناکه م... به لām
هه مووشتیک پراوه ته وه... تۆ ماره پری... مامه میرزا دنیا ده شیوینی
به سه ماندا بلین نازدار په شیمان بوه ته وه...

— گیرۆده ی زامیکی قول و کاریگه رم و ناتوانم مالداری و خیزانداری
یه کیك بم خوشم نه ویت...

شیرین چاری نه بوو توورپه یی سه ری لی داو وتی:

— یه کهم جار بو پازی بوویت...؟! هه ری کهم جار بتوتایه شوو ناکه م...
ئیستا هه مووشتیک پراوه ته وه...
نازداریش به دهم گریانه وه وتی:

— بوئی عومهرم کردبوو پیوه ی به لām هه ر زوو بۆم دهرکه وت زۆر
جیاوازه له عومهر و ناتوانم بژیم له گه لی دا...
شیرین چه ناگه ی خوئی له نیو له پی دهستی توند کردو به سه ر
سوورمانه وه وتی:

— منیش سه رسامم و نازام چی بکه م... ئەو ماله به ته مان پینچ شه ممه
بتگوازنه وه و مامه میرزاش نکوولی نه بووه له سه ری...!

نازدار هاواری لی به رزبوویه وه و دهستی کرد به گریان و باوکه پۆو
ئه وه نده ی پی نه چوو فاتم و پۆژگاریش دهوریاندا و هه موو له حال و
مه سه له که ی تیگه یشتن...

به پراده یه که که وتنه ژیر کاریگه ری ئەو پووداوه وه ماته مینی به پرووی
هه ری که له وئافره تانه دا دیاری دابوو، میرزا ههستی به شتیك ده کردو
سه ره تا به سه ر خوئی داشکاندیه وه و له دلا وتی: دیاره خوُم بی تاقه تم و
حالم ته واو نی یه...

به لأم هر زوو په شيمان بوويه وه له پرايه كه ي و به په نهانی فاطمی هينايه
لاوه و ليی پرسی:

— چی بووه ژنه كه...؟ هه موو ده ليی خولی مردووتان به سه را
كراوه...؟!

فاتم لووت و چاوی سووربوو بوويه وه و به دهم هه نسكه وه وتی:
— كيشه ی نازدار خان زياتر... هيچی ترمان هه يه...؟!
ميرزا وهك له سه ربان بهری بده نه خواره وه وه هابوو په شوکاو به و
حاله وه پرسی:

— فاته چی بووه...؟ پيم بلی نازدار چی يه تى...؟!
فاتم به ترسيكه وه وتی:

— ده ليی شووناکه م به ئيسماعيل...!
ئهم قسه يه ميرزای راجله کاندو به تووره يی يه وه دهنگی هه لپری و وتی:
— ئه ی يه كه مجار بو رازی بوو...؟! ها... خو كه س زوری
لي نه كرده بوو... نو به ی ئه وه مانه بين به ته ها ته حاى خهك...!!
— له به يان يه وه له و ژوره دايه و ده گری و ده ليی گه ريی توو بمگوازنه وه
ئه و اړوحم درده چيی و دهمرم...

ميرزا به نابه دلی دوعای له كچه كه ی كرده وتی:
— ئيشه لالا ناگاته چی و دهمريی...

فاتمی خيژانی كيشای به پرومه تی داو وتی:
— ئه يه رپو ميرزا ئه وه دوعا له نازدار ده كه يت... كه ی تو و ابوويت...؟!

ميرزاش به په شيمان يه كه وه ده ستيكى هيناو برده وتی:
ژنه كه حه يا چوون گرانه... پياو ده ليی بمرم و حه يام نه چيی...
ئهمه ی نازی ده يكات حه يا چوونه بو هه موومان، ده بيی سهر لووتمان

رەش بکەين و نەویرين سەر دەر بهینین لەناو خەلکی دا...! تايه کيک دەلیت نازدار پەشیمان بوویەو دەیان کەس تانەو تەشەر شوینی کچە کەمان دەخەن...! ئەی هاوار... بۆ بە پەنم دەکەن...؟!!

لەئاست ئەم قسانەدا هیچ کامیان زاتیان نەکرد هیچ بلین و تەنها ئەو نەندە نەبیّت فاتم بە هیواشی بە میرزای وت:

- ئامان دەنگ هەلمە پەرە باحە یامان نەچیّت... شووکر هیچ نەبوو... دلی خۆت تەنگ مەکە...

میرزاش تادەهات پەنگی دەخواردەو، لیوی دەگەزی و زمانی بۆراندە دەگیرا و قسەکانی فاتمیش کاریگەر یەکی وەهایان نەبوو لەسەری و لەناکا و هەستایە سەری و بانگی نازداری کرد، خانەوادە کە ی شارەزای تەبیعەتی بوون "هەرگیز جنیوو لیدان لە بەرنامە ی میرزادانە بوو، بە سەرسامی یەو هەموو دەوریاندا و بە حالیکە شپرزەو وتی:

- نازدار خان... خیرت دەگات ئاوامان لی دەکەیت... ها... بۆچی سەرەتا وەهات نەگوت؟! ئیستا من چۆن پووبەرووی ئەو مالهەبە مەو و پییان بلیم جەنابت پەشیمان بوویتەو... ها... وەلام بەدەرەو...؟!!

نازداریش لە پال شیریندا راو هەستابوو، ورتە ی لیو نەدەهات و لەگریان زیاتر، میرزا بەردەوام لیخۆش نەدەبوو هەناو جار ئەم پرسیارە ی دووبارە دەکردهو جار لەگەل جاریش دەنگی دەگۆپا و زیاتر تاوی دەسەند...! تالەدوای ی دا رووی وەرچەرخاندو بە دەم بی دەستەلاتی و ناچار ی یەو وتی:

- من خۆم پیایویکی دلناسک و هیچ و پووچم، ئەگینا دەبوو هەر زوو تۆم بەشوو بدایەو بەقسەم نەکردنایە... بەلام چی بکەم... چی...؟!!

ئىنجا بەھەردوو دەستى توندكىيشاي بەسەرىداو بەھالەھوۋە دانىشت
لەسەر جىگەكەي و دەگريا و پىشى دەخواردەھ...!!
ئەندامانى خانەوادەكەشى بەدەوريا دەھاتن و دەچوون و حالى
ئەوانىش لەمىرزا باشتر نەبوو، بەردەوام دئەنەوايى مىرزيان دەکرد و ھەولى
ھىورکردنەھيان دەداو سەريان ماچ دەکرد و بەقوربانى دەبوون...
نازدار بەتەنھا سووچىكى مائەكەي گرتىبوو ، لەتاو حالى پەرىشانى
سەرباوكى نەدەپەرژا و ھەستى دەکرد ھۆى ئەو گريان و ئالۆزىيە
ئۆبالى ئەھويىت و نىگاي چاوى ھەريەكيان نامەيەكى ئاوى
لەخوگرتىت...!!

گریان و بی‌دهسته‌لای می‌زنا جیگه‌ی نیگه‌رانی خانه‌واده‌که‌ی‌بوو، نازداریش له‌ژیر کاریگه‌ریی و کارلیک‌ه ده‌روونی‌ه‌کانی باوکی‌دا حه‌په‌سابوو، له‌ناخ‌ی‌دا سه‌رزه‌نشتی نه‌فسی‌ده‌کردو هه‌لی دهنه‌ا بو چه‌شتنی نارح‌ه‌تی و رازی بوون به‌ چاره‌نووسی تال له‌پیناوی هیورکردنه‌وه‌ی باوکی و ئاسایی‌کردنی ئه‌و ته‌نگه‌ژه‌یه‌ی له‌ماله‌که‌یاندا به‌رپا‌بوو... .

بۆیه‌ برپاره‌کانی له‌ژیر رکیفی عه‌قلدا ده‌رچوون و جوړیک له‌به‌زه‌یی و شکاندن‌ی نه‌فس زال بوون به‌سه‌ریداو زیاتر بو هیورکردنه‌وه‌ی ئه‌وباره‌ی مال‌ه‌ویان بوو...! ناچار پی‌ی نا به‌جه‌رگی خو‌ی‌دا و په‌زامه‌ندی ده‌رپری له‌سه‌ر گواستنه‌وه‌و شوو‌کردن به‌ئیس‌ماعیل...! شیرین و دایکی‌شی چه‌ند جاریک لی‌یان پرس‌ی هه‌ر هه‌مان وه‌لامی دانه‌وه‌و، دواتر چاریان نه‌ماجگه‌ له‌خو‌ئاماده‌کردن نه‌بی‌ت بو مه‌راسیمه‌کانی زه‌ماوه‌ند“ له‌خه‌نه‌به‌ندان و رازاندنه‌وه‌ی بووک و تایبه‌تمه‌ندی‌ه‌کانی ئه‌وجوره‌ نا‌هه‌نگانه‌... .

روژی پینج شه‌مه‌ش هاته‌ پیش و شه‌وه‌که‌ی ئامینه‌ لای خوشکه‌که‌ی مایه‌وه‌، ده‌یویست دوو به‌دوو متمانه‌ به‌خوشکه‌که‌ی ببه‌خشیت و له‌ناست ژییانی هاوسه‌رداری و داب و نه‌ریته‌کانی‌دا لایه‌نه‌کانی بو‌والا بکات... . قسه‌کانی قالیبکی ئاسایی و پوتینی گرتبوو، نازدار غه‌رقی جیهانه‌ مه‌نگو و تایبه‌ته‌که‌ی بوو، ته‌نانه‌ت له‌کیژیک نه‌ده‌چوو به‌ره‌و کو‌شکی هاوسه‌ری بگوازیته‌وه‌، خه‌نه‌و بابه‌ته‌کانی جوانکاریش ته‌نها پروکه‌ش بوون له‌لای و دلی گوشرایوی و ته‌نگی هاتبوو به‌سه‌ریداو پروداوی نیوماله‌که‌یانی به‌خه‌یال یا خه‌و گوزارشت ده‌کرد، حه‌په‌ساوی و بی‌ده‌نگی

دل و هۆشيان داگيركردبوو، ئىتر قسهى ئامينه و ژنانى خزم و هاوه له كانيشى له پهردهى گوى نه ده چوون به و ديو دا و هك مردويه كه وهابو له بهردهستى مردو و شوڤدا و كاتى جلوه بهرگى زارا و ريكردنى قزو ده موچاويان بوچاكده كرد پيشى ده خوارده وه و زياتر بيزار ده بوو، له ناخه وه رقى له وانهى ده وى ده بوويه وه و هاتوچوو سه رقا لكر دني شياني به كاريكى بى هوده داده نا!، ده رگاني شادى لى قه پات بوو، قوورسى رو دا وه كه به نجيان كرد بوو، ئىدى فرميسك له چاوه كانى نه ده هاتنه ده وه و “ جگه له رهنگى هه لى بزپكا و جوړيك له ماته ميني نه بيت كه به چاوه كانى دا ديارياندا بوو...!

خوشكى گه و رهى له م جوړه حاله تىگه يشت و له نزيكه وه نازدارى جوولاند تا قسه يه ك بكات به لكو يارمه تى بدات و له و قه يرانه پرزگارى بكات، به لام نازدار هيجى نه وت و زياتر ئامينه شى نيگه ران كرد به م هه لوى سته و ته نها نه وهى چه سپاند له شو و كردنه كهى پازى نى يه و كارى مه جبوورى پاليان پيوه ناوه، گواستنه وه شى ته نها كاتىكى كه مى مابوو، له به ره وه به بى دهنگى مه راسيمه ئاسايى يه كانيان به ريكرد و نه و روژه بو عه سره كهى ئيسماعيل به ئوتومبيليكه وه هات به شوين بووكدا و بردى له گه ل خوى...

له و كاته دا نازدار چاوه گه شه كانى هه له ينا به ماله كه ياندا و ئنجا فرميسك ريگه يان به ست و تاوى گريان له سينه ي پهنگ خوراوى دا ته قيه وه و پوژنانى ته مه نى و يادگاريه كانى له و ماله دا له ده ستدانى خوشه ويسته كهى به بيره اته وه، تير گريا به سه ر پوژگارو شيرين و ئامينه و داىكى و هاوه له كانى دا... گريان كه شى ئاسايى نه بوو، بويه هه موو چه په سابوون و به سه رسامى يه وه نه و ساته يان ده بى... نيگاي چاوه كان و فرميسكه كان له قسه و گوته به هيز تر بوو، نه و هه لوى سته ي نازدار نامه يه كى كراوه بوو

بۆيان و ئهوانيش بهغهم و پهژارهوه و هريان گرت و هه موويان كرش و ماتبوون بهو ديمه نه دلته زينه... .

* * *

ئيسماعيل له ميژ بوو عه و دالي ئه و پوژه بوو، له و كاته وه نازداري دي بوو ئالووده ي قه دو بالو و رهنكو و بو سپي يه كه ي بوو، به لام وه لا كردني نازدار بو ي و گو ي پينه داني بي زاريان كرد بوو، له هه مان كاتيشدا كو لي نه دا بوو، هه ميشه له سه ر ئه و ئوميد ه ژيا بوو په زامه ندي شاي جوانان به ده ست به يني ت و ئه وسا بتواني ت لي ي نزيك بي ته وه و حه زه كاني خالي بكاته وه... !
ئه و پوژه ش به يه كي ك له و پوژانه ده ژمي ران له ته مه ني دا “ كه هه رگيز پيش بي ني دا هاتني نه كرد بوو، چونكه پازي بووني نازدار به خه ون ده ژمي ردا و بگره كه سيش به روي نه ده كرد شتي وا پروو بدات، به لام چاره نووس بو چوونه كاني به يه كجار شي واند به سه ريه كدا و ژنان واته ني چا و به ستي كرد لي يان و پازي بوون... !

مانه وه شيان له ژووري كدا به ته نها يه كي كي تري بوو له و خه و نانه ي ئيسماعيل و خو ش ي به روي نه ده كرد له گه ل نازدار دا له ژووري كدا به ته نها به يني ته وه ، بو يه هي شتا تاريكي دانه هات بوو ده رگاي ژووره كه ي قفلا و بي هي چ پيشه كه كه هه لمه تي برد بو نازدارو به چه شني دپنده يه كه ي برسي نزيك بوويه وه ، ئه و يش هه لده هات له م كون بو ئه و كون و خو ش خو ش قسه ي ناشيري ني ده كرد به رامبه ري، ئيسماعيل ده سته به رداري نه ده بوو، نازداريش ئه و هه لو يست و مامه له يه زي اتر سركيان كرد بوو، خو ي نه ده دا به ده سته وه و چه ند جاري كيش وي ستي ده رگا كه بكاته وه و بگه ري ته وه مالي باوكي ، به لام مه چه كه گه وه ره كاني ئيسماعيل توند ده ستيان گرت و

رِیگه یان نه دا ئەو خواستەى بهینیتەدى، ئنجا ئیسماعیل نازدارى
به ژورە که دا بۆ جاریکی تر هینا و بردو ئەویش هەر بەردەوام دەیوت: وازم
ئى بینه... تو چیت بۆ ئاوام لى دە کهیت...؟! ههستت نى یه... من توّم
خۆش ناویت... رقم لیته.... رق...!!؟

ئیسماعیل گالتەى له و قسانە دەهات و لەناکاو بیری ئەوهى که وتەوه
چۆن پیاوانى کرێکار باسى لیدانى ژنیان کردوو له شهوى یه که مداو خیرا
ئەو بیرەى په سه ندرودو به ده ستیک ههردوو دهسته کانی نازدارى گرتو
به دهسته کهى تریشى تا هیزی تیدابوو زلله یه کی لیدا، هاواریکی کپو
خه فه نه بیّت ئیتر هیچ جوولە یه که له نازداره وه نه هات و بی هوش کهوت،
ئیسماعیلیش ئاگای به سه ر خۆیه وه نه ماو درندانه کهوت به سه ر جهسته ی
داو ههست و نه ستی پیشیلکردو دیده خیلەکی و دواکه وتوو ه که ی هینایه
ئاراوه...!!

ههفتهیهك نازدار له مائی ئیسماعیل مایهوهو هه ره له گه له باوه
خونکرایهوه خوئی له وته و قه دامالی و به گریانه وه ره فتاری میرده که ی بو
فاتمی دایکی و ئامینه و شیرین گپرایه وه...

ئه وانیش دلنه واییه کی یه کجار گهرم و گوپیان کردو له دلیشه وه
جنیویان به ئیسماعیل دهدا له سه ره رانه گرتنی ههستی ناسکی کچه که یان،
به لام قسه کانیان کاریگه ری نه بوو له سه ره نازدارو پشت ئه ستورانه وتی:
- ناچمه وه ئه و ماله و ده بیته ته لاقم بدات...

ئامینه به حه په ساوی یه وه وتی:

- نازی گیان تو بوو کی ههفتهیه کی ، ئامان قسه ی وامه که...

ئه ویش قولپی گریانی هه ستاو وتی:

— من ناتوانم له گه له ئه وه وحشه ژیان به رمه سه ره...

وه حشه... وه حش...!!

شیرین بو پراگرتنی باری دهروونی نازدار وتی:

- سبهینی رادییت... ئیستا دلت گهرمه...!

ئه م قسه یه ره گی تووریه ی له ملی نازدار راست کرده وه وتی:

- ئیوه نازان ئیسماعیل چ مروقیکه... هه ست و نهستی ذییه... ته نها

له بهر ئاره زووه کانی منی هیناوه... هه رچه ند بیری لیده که مه وه ناتوانم

بژیم... نا...

فاتمی دایکیشی وتی:

- کچم جاری تو ئه وه لی ژیانته... خو هه موو پوژیک شوونا که یته...!؟

نازدار گری تیبه ره بوو وتی:

- ئەمجارە ناتوانن بەوقسانە ھەلم بخەلەتینن... ئەوشەوہش کہباوکم
تورہبوو ئەوہندہ لۆمەتان کردمو مۆربوونہوہ لیم، بۆیہ پازی بووم لەسەر
ئەم شووہ... شەللا بمردمایہو نہکہوتمایہتہ ناو ئەوژیانہوہ... بەوخوایہ
ناچمہوہ لای چیش دەبیئت با بیئت...

لەترسا کہسیان قسەیان نہکردو ئالۆزی نہفسی نازدار
دلئەنگی کردبوون، لەوڕۆژەش بەدواوہ ھەرکات ئیسماعیل بەھاتایہ
بەشویندی دا بەتوورہیی پیایدا ھەلدەشاخا و ھەندیک جاریش دەری دەکرد،
ئیترا ئەو ھەلۆیستە جیگە ی شاردنەوہنەبوو لای میرزاو خزمەکانی و
کہسیان نہیانتوانی قەناعەت بەنازدار بکەن بچیتتەوہ لای ئیسماعیلی
میاردی، مەحموودیش قسە ی لەگەلدا کردو نازدار ھەر سووربوو لەسەر
جیابوونہوہ، لەبەرئەوہ چاریان نہماو ئیسماعیل بریکی زۆر پارہی
پیوہبەست ھەتا دەستبەرداری بیئت...

نواندنی رەفتاری وەھاش عادەتییک بوو لەو حالەتانەداو پیاو
بەشانازی یەوہ دەیووت: ... دەبیہستەوہ...!!

ھەرچەندە مەحموود ھەوڵی دا ئەو مەسەرەف و خەرجی یە ی ئیسماعیل
کردبووی قەرەبووی بکەنەوہ و بەسەلامەتی نازدار تەلاق بەدات ، بەلام
کەللە رەقی ئیسماعیل و ھاندانی دەورو بەرەکە ی پشت ئەستووریان کرد
لەسەر ھەنگاوەکانی سووربیئت و داخ بیات بەدلی نازداردا...

چارەنووسی نازداریش بەشییک بوو لەو ژیانە ی لەئەنجامی مامەلە ی
دواکەوتوو بەرپادەبوو، بوخانەوادە ی میرزاش مەینەتیەکی نوی بوو ،
ھەرزوو کچەکیان بیوژن بکەویت، دەبوو بکەونە بەر لیشاوی قسە ی
خەلک و ھەریەکیش بوخوی چیرۆک و سەرگوزشتە یەکی دانابوو
لەبەردەرگا و لەسەردانیان بۆیەکیان دەگێرایەوہ...!

به تهنه نازدار گوی بیستی نهوقسانه نهدهبوو، باکی نهبوو
 له قسه و یاسی خه لکی و ههستی به سه رکه وتن ده کرد له بهرام بهر
 دواکه و تووی و داب و نه ریته کانی کو مه لگه ی باوک سالاری دا، کچانی
 هاو ده ردیشی ئیره یی یان پی ده بردو له سه ر پشت نه ستوری و دا کوکی
 کردنی له سه ر جیا بوونه وه له ئیسماعیل، هاو لای وای هه بوو له وه زیاتری
 پی کرابوو، سه رباری قبول کردنی توند و تیژی پیا وه که ی که چی ئامیژیکی
 به سوژو به زه یی شک نه ده برد له میرده که ی داو هه میشه لای دواو گوی
 نه ده دا به هه ست و نهستی ژنه که ی...

نازدار لای نه و ژتانه به پال هوانیک داده نراو بو لوت شکاندنی
 می ره کانیان ده یان وت:

– دهستی خو ش بی ت... پیا و ئا و ابیت له گه لای دا باشه... نه ک وه
 ئیمه...!!

نازادی لای نازدار له هه موو شت گرنگ تریوو، گه رچی نه زمونیکی تال
 بوو بوی و هه ر کات بیری لای ده کرده وه گیانی داده هی زرا و چاوی گه شی
 ده شی و او به کل لای داده نیش ت...

به هه ر حال گه رانه وه ی بو مانی باوکی به له نگه نه ده زانی و له دلا
 خو ش حال بوو، با نه و با جه شی که داویه تی گران و قورس بی ت، مادام
 نازاده و له ژیر یه ک په رده و ده واردا ناژی له گه ل مرو ئیکی دواکه و تووی
 خیل ه که ی دا... نازادی و شادی نیوده ورونی زامی برینداری و نه زمونی
 تالی دهره وینیت ه وه، سه بینه ی پوژگار دهره وانه کانی و الاده کات و سه دان
 دهرگای دی بو ده خاته سه ر پشت هه تا پییدا بچیت ه ژوره وه و قه ره بووی
 له ده ستدانی کچینی و نه وساته ناسوران ه ی ژیانی بو ده کاته وه...

دوا هه مین ئەلقە ی داگرتنی گوندەکان لە پیلانە کە ی صەدام دا جی بە جی کراو، بریار یکی دەر کرد کە وا کە نابیت خە لکی لە 300 م زیاتر لە چوار دەوری هە لە بجه وه دوور بکە ونه وه ...

شاری هە لە بجه ش بە تە نھا لە و نا و چە یە دا مایە وه بە چە شنی مۆ لگە و بنکە یە کی سە ر یازی لی هات، ئە و گۆ رانکار یانە پیک هاتە ی کە سایە تی ی خە لکی نا و چە کە یان گۆ ر ی و گۆ زە رانی خە لکی و بژ یوی یان قات و قە ر ی هات بە سە ر دا ...

دیاردە ی چە کداری پۆ ژانە پە رە ی دە سە ند، کۆ مە لگە ی کوردە واریش زیاتر دا بپران و لیک هە لۆ ه شان پ روی تێ دە کرد ... لا وان کار و کاس بی یان دە ستگیر نە دە بوو، لە و حالە شدا چە کداری لە پێ شترین پێ شە بوو هە لیان ببژاردایە، ئێ رانی ش هە مێ شە لە هە ولی ئە وه دا بوو لە پری گە ی حز بە کوردی بیە کانه وه ئاشووب و پیک دادان لە نا و چە کە دا بە رپا بکات، چە ندین رایە لە ی بە سە ت بوو بە نە ی ن ی و، لە کر ماشان و سە نه و شارە کانی سە ر سنوور چا و پیکە وتنی نە ی ن ی پیدە کردن و نە خ شە و پیلانی بۆ دادە ر شتن ...!

تاقمی پە روە ر دە کاران ئێ رادە یان جە م کرد بوو لە سە ر پێ یازی خۆ یان و بە ر دە وام لە هە و لدا بوون بۆ پە روە ر دە و هۆ شیار کرد نە وه ی لا وان ...

هە والی پیلانگی پ ران دژ بە کورد جار بە جار ی ک دە گە ی شت پی یان و مە حموود پێ شبینی زیاتر ئالۆ ز بوون و شیواندنی بارودۆ خە کە ی دە کرد ... هاهە لە کانی ش ی ها و رابوون و گومان یان نە بوو لە وه ی گۆ رانکار ییە کی زۆ ر روو دە کاتە نا و چە کە و ها و کی شە سیاسی بیە کان ئالۆ ز دە بن و دۆ زی کوردیش نە فە س و کە شیکی لە بار بە خۆ یە وه نابینیت ... !!

شەویك لەمالی مەحموود كۆبوونەو و تانیوەشەو تاوتوی ئەو ئالۆزییە ناوچەكەیان كرد، باسەكانیان دابەشكردبوو بەسەر چەند تەوهرەیهكداو هاوڵەكانی مەحموود داكۆكییان لەسەر ئەو دەكرد كۆچ بكن بۆ ئێران، بەلام مەحموود لەپریگە قوتابیان و كوردەكانی نیشتهجی ئێرانەو هەوایی ئەویشی وەرگرتبوو، بۆیە بەتەنها بەرپەرچی ئەو پرایە دەدایەو، سەرباری ئەو لەئۆردوگادا فشار دەخەنە سەر ئاوارە كوردەكان ناچاریشیان دەكن لەبەرەكانی جەنگ و كەنالیەكانی بەرپەرەكانی عێراقی دا خۆیان ببیننەو...!!

مەحموود چەند نموونەیهکی زیندووی لا گەلێه بووبوو كە پشیوی و نالەباری گوزەرانی ئەو كوردانە دەردەبەری، لەبەرئەو بەتوندی داكۆكی دەكرد لەسەر مانەو هەهەلەبجەداو پارێزگاری كردن لەقوتابیان و تێك نەدانی ئەو پەروەردەیییە بەدریژایی سالانی شكستی كێشەیی كوردی و شكاندنی كەسیتی كوردی و بەرپابوونی شۆرشێکی شپرزو پەرت پەرت لەم لاوлада پێكەاتبوو، جیگەیی خۆی بوو پارێزگاری لەو قەوارەیه بكن و دەستبەرداری قوتابیەكان نەبن و لەوشەو تاریكە داهااتبوو بەسەر كوردستاندا چرا هەل بكن بۆیان .

لەكۆتایی دانیشتنەكەشیاندا پەیمانان تازەكردەو تا دواهەناسەیان دەست لەكاری پەروەردە هەلنەگرن و شارەكەیان بەجێنەهێلن، مەراسیمی پەیماندانەكەش جۆشەییان و بەدەم گریانەو بەرگەكانیان دووبارە دەوتەو دەستیان لەنیووەستی یەك توند دەكرد و بەكۆل و بەدلیش دوایان دەكرد بۆ كورد و ئەو قەیرانەیی هااتبوو بەسەر كوردستاندا...

ئەجا مەحموود یەك بەیەك توند دەستی گۆشین و بەجیا بەپێی كردن و، بەتەنها خۆی مایەو لەبەرەهەیانەكەیاندا و لەئاسمان ورد دەبوویەو،

مانگه شهویك بوو دت وت پرۆژی پووناكه، شاخهكانی دهوری شاریش
هك قهلاو شوورایهك دهردهكهوتن و سروشتی جوانی شاریان
والادهکرد...

ئهو شهوه مهحموود ههستی بهماندوو بوونیکی ئیجگار زور دهکرد،
هیشتا کوّمهلی نیش وکاری له بهردهستدابوو جیگه ی دواخستن نه بوو،
بهماندوویی گه پرایه وه ژوره که ی و که میك له کاغه زه کانی بهردهستی ورد
بوویه وه و ئه م دیواو دیوی کردن، دوا یی ههستا خوشی کیشایه وه و ملی
باداو ویستی ئه وماندوو بوونه پره وینیتته وه، چهند مه شقیکی
وه رزشیی کردو له ناوه راستی ژوره که دا سه ری گیژی خوار دو خیرا خو ی
گه یانده سه رکورسی یه که ی و هه ناسه پر که ی پیکه وت بوو، ماوه یه که له سه ر
کورسی یه که ی مایه وه و چاوی لیک ناو وه نه وز بر دی یه وه ...

له م حاله دابوو ئامینه دهرگای ژوره که ی کرده وه و به هیواشی دهستی
له سه ر شان هکانی توند کردو له دوا وه و به نه رم و نیانی وتی:

- گیانی من بو وابته نها دانیشتوو ه...؟! خو ها وه له کانی پرۆیشتوون و
به جی یان هیشتوو ه...!؟

مهحموود تازه خه ریک بوو دیوه زمه ی ماندویتی ده به زاند، توند دهستی
ژنه که ی گرت و وتی:

- کو لی نیش و کاری ترم ماوه و ده ییت بیکه م...

ئامینه به نازیکه وه دهستی له ملی میرده که ی گیر کردو وتی:

- کات دره نگه ... ئیستاش کاتی ره نگا و ره نگ کردنی شه وه به ئه وین و
دل داری ... دنیا کش و ماته ... شه ویکه له شه وانی رازه جوانه کان ...

مهحموود بو ها وه به شی ی ژنه که ی شیعر یکی گورانی بیر که وته وه و
به دهستی کاری یه وه وتی:

- كام پرهشى ئەگا بەرپهشى چاوت؟
 برژانگ؟ برو؟ ئەگريجهى خاوت؟
 كام بەرزى جوانه وهك بەرزى بالآت؟
 كام تيشك ئەگاتە تيشكى نيؤ نيگات؟
 كام تاسه ، كام مهيل ، كام چاوه پروانى
 تەليسمائىيە وهك هيبى دلدارى؟ ...
 نامينهش ئەوه ندهى تر هوگري ميڤدهكهى بوو خوۋى هاويشته ناميڤزى و
 وتى:

- دل تەنھا بو تۆ مهيلي جوڭشاوه
 ئەگريجهى خاوو زولفى باداوه
 لهگەل تريفهى ئەم مانگە شه وه
 بوئى هەياسه و ميخەك بلاوه

هەردوو كيان دايانە قاقاي پيڤكه نين و ئنجا مه محمود بە نامينهى وت:
 - هەميشە دلّم لاتانە، بە لآم خوۋت دەزانيت ئەركەكانى ئەستۆم ئەوه نده
 زۆرن سەرم ناپەرژيۋت و هەميشە مافتان دەخۆم ... بم بوورن ...
 نامينه هاو كاري ميڤدهكهى بوو له نەرەحهتى و بەرپوه بردنى
 ئەركەكانى داو بى پرامان وتى:

- ئيمەش لەسەر ئەو هيووا بەرزانه دەژين و خەونى پيوه دەبينين ...
 دوينى شهو تۆ درەنگ گەپرايتە وه كرمانچ و ناسك بى تاقەت بوون،
 تا و ناتاويك هەواليان دەپرسى، منيش دەستىم كرد بە باس كردي
 ئيش و كارەكانى تۆو لەدوايى دا و تيان: ئيمەش حەز دەكهين وهك باو كمان
 بين و خزمەت بە ميللەت و پەيامى پيرۆزى پەرودگار بكەين ...

— بۆ من قەلایەکی پتەوی، تەواوکاری ئەرکەکانمیت... بەراستی گەرچی ھەمیشە ماندووم و کاتەکانم بەشم ناکات و خەفەت دەمگریت، بەلام شادی بەدی دەکم لەناخداو سەرچاوەکەشی دەگەرینمەو بۆ تۆ...

- ناخر ئیمە بەدەر لەو خەلکە دەژین... بۆ مەبەستیکی مەزن... لەپال ئەو شدا ھەر ماندوو بوونیک بیّت بەسەرماندا پێشوازی لێدەکەین... مەحمود خەریک بوو گەشکە بیگریت لەخۆشی بیداری ژنەکەیی و بەسۆزو میھرەو بەو شادی پێداکردو وتی:

- ئیستا گەر بمرم ئەوا باکم نەبێ ھەر لەمالەو تائەو کۆمەلگەتە تۆوی چاکسازی و پێداچوونەو ھەشاندوو، پۆژانە ئاوا نەش و نامای بەدی دەکم... لەتۆو خەلکی شارەجووانەکەمدا... قوتابییەکانیشمان لەسلیمانی و ھەولیرو بەغداد و گشت لایەک نمونەن و ئەو فیکرو بۆچوونە بلۆدەکەنەو...

لەم قساندا بوون ئامینە پۆژگای برازای بیر کەوتەو و وتی:
- شیرینی داماویش زۆر پەڕیشانە بۆ پۆژگارو زوو زوو بیری دەکات... لەدارای دنیا تەنھا ئەو تۆلفەیی ھەبوو ئەویش ماوەیەکە لێی دوور کەوتوو تەو لەسلیمانی دەخوینیت...

- پۆژگارو دەستە خوشکەکانی لەنیو قوتابییاندا نمونەیی پەوشت بەرزیی و زیرەکی و دلسۆزی و نیشتمان پەرورەین... پۆژگار داھاتوو یەکی باشی دەبیّت...

ئامینە ھەناسەییەکی ھەلمژیی و وتی:
- باوکی داماوی بوو بەساقەیی شەپری براکوژی ئەو ناپاکانە، خوشکی بمری بۆ ولات و کورد زۆر دلسۆزبوو، ئەوکاتەش خەلکی شوپۆشی کوردی

بەھەمووشتىك دەزانىۋ كاتىكىش بەئاگاھات لەپراستى جەرگى سوتتاو
مالى ويران بوو...! مندالى ھەتتو كەوت...!

- گرنگ ئەھويە مىللەت پراستىيى بۇ دەر كەوت... لەپىناۋى دەر كەوتنى
راستىشىدا دەپىت ئەو باجە بدرىت... ژيان پىكھاتوو لە تىكەوتن و
راست كىردنەھوي ھەنگاۋەكان... ئەرسەلان شەھىد كرا بەلام مېژوويەكى
سەرورەرى بەجى ھېشت و ھىچ كەس لەوانەى لەگەلى دا بوون گومانىيان
نەبوو لەوپەيامەى گەياندى و ھەلى گرتبوو... سەر دەمەكەشى سەر دەمىك
بوو خەلك سادە بوون و لەپىناۋى مەسەلەى رەواى گەلدا گيانىيان بەخت
دەكرد...

لەسەر بور دىردنى ئەم بەشەى مېژوۋى مەينەتى يەكانىاندا واقىيان
و پىما بوو لەپىر شىۋەى خوارەحم ھاتە پىش چاۋى ئامىنەو تەزوۋىەكى پىدا
ھات و وتى:

- خالە خوارەحم دەنگ و باسى ھەر نەبوو... دوانزەسالە ھىچ
لەبارەيەو نازانىن...!

مەحمود دلى گىرا بەباسى مامە شۇر شگىرەكەى و وتى:

- لەداخا سەرى ھەلگرت... خوا دەزانىت پروۋى لەكوى ناۋە...!؟

- بەلام دەبوو بەكاغەزىكىش بىت ھەر دلىنئامان بكات... دايكم سەرەتا
چاۋى وشك نەدەكردەو... ئىستاش كەباسى خالە خوارەحم دەكرىت
دەست دەكات بەگىريان... خۇزگە لەلەيەكەو ھەوالىكمان بزانيايە...

مەحمود چاۋى برىيە پەنجەرەى ژورەكەى و خەيالى پۇيشت بۇ لاي
مامى و، وتى:

- بەشيك لەوپىشمەرگە دىرىنانەى وەك مامە خوارەحم دلسۆزو
راستگۇبوون ھەمان چارەنوسى ئەويان ھەبوو، لەداخا سەريان ھەلگرت و

لەئەوروپا گیرسانەوہ ... لەم زرووفەشدا ئەم ولاتە ئۆردوگایەکی
داخراوہ و پەییوہندییەکان بەدەرەوہ بچراون و، پزیم بزانیٹ خانەوادەییەک
کوپ یا کەسیکیان لەھەندەرانە ئەوا دەستگیریان دەکات...!

بەخەمیکی پەرەوہ ئامینە وتی:

- دەستی شکاوم بۆ پۆلەیی ئەم میللەتە ، بۆ ئەو پیاوانەیی لەدڵسۆزی و

ئەمەکداری دا ئاوا ویل و سەرگەردانی ولاتان دەبن...!

مەحموود غەمی بەدیکرد لەچاوی ژنەکەیی داو وتی:

— بەلام لەداھاتوودا ھەر دەبیٹ راستی سەر بکەویت و ئەم

دەردەسەرییە پەرەویتەوہ...

- ئیەمەش لەسەر ئەو ھیوایە دەژین و چاوەروانی پۆژیکی ئاواین...

ئنجما مەحموود تەماشایەکی سەعاتەکەیی کرد بینی لەسەر دوو ونیوی

شەوہ و بەپەرۆشەوہ ھەستاو چەند ھەنگاویک لەئامینە دوور کەوتەوہو

رووہو مەکتەبەکەیی چوو ، دوو دۆسیەیی دەرھیناوتی:

— دەبیٹ ئەمەشەو ئەم بەرنامەییە پیک بخەم ... ئەرکیکی زۆرم

لەئەستۆدایەو سبەینییش مۆلەتم لەقوتابخانە خواستووہو ئەگەر درەنگیش

بخەوم قەیناکا...

ژنەکەشی بەزەردەخەنەییەکەوہ وتی:

- کەواتە من بنووم باشە...!؟

دلی ژنەکەیی نەشکاندو وتی:

- با لەم سەرقالییە بێمەوہ بەدیدارت شاد دەیم...

ئەوجا ھەریەک بەسۆزو ھەستیکی پاکەوہ باوہشیان کرد بەیەکداو

چەند ساتیکی کەمووخیرا بەیەکەوہ مانەوہ، ئیتەر ئامینە بەزمانە

شیرینەکەیی بەمیردەکەیی وت: - شەویکی شاد ...

داگرتنی گونده نزیکهکان و کۆکردنهوهی خه‌لکه‌که‌ی له ئۆردوگا‌کانی ده‌وری هه‌له‌بجه‌دا خه‌شم‌وقینی خه‌لکی کوردستانیان هه‌لساند، حزبه‌کانیش ئه‌وه‌له‌یان قۆسته‌وه‌و ، به‌نه‌ی خۆپیشاندانیکی سه‌رتاسه‌ری‌یان بریارداو کاتیکی دیاریکراویشیان بۆ ده‌ست‌نیشانکرد ... مه‌حموودو هاوه‌له‌کانی ئه‌و جووره‌چالاکی‌یانه‌یان پێ باش نه‌بوو، پیاوه‌کانی پزیم دل‌ره‌قانه‌ به‌ره‌نگاری ده‌بوونه‌وه‌، له‌نه‌نجامیشدا به‌سه‌ر خه‌لکی داماوو بی‌به‌رگری‌دا ده‌شکایه‌وه‌... ! وی‌پرای ده‌ستی‌وه‌ردانی ئی‌ران و مه‌لا‌سدانی پیاوانی پزیمیش له‌ناو خۆپیشاندانه‌رانداندا " که‌وا ئه‌مه‌ش به‌یه‌کیک له‌بۆسه‌کانی ده‌زگای موخابه‌رات و ئه‌من ده‌ژمی‌ردرا، به‌هانه‌یه‌کیش بوو بۆ لی‌دانی شاری هه‌له‌بجه‌و شی‌واندنی ره‌وتی ناسایی ژیان ...

مه‌لا عی‌زه‌دین و ئه‌وانه‌ی هه‌میشه‌ له‌دووی ناشووبوو فیتنه‌ ده‌گه‌ران شه‌و له‌بل‌ندگۆی مزگه‌وته‌کانه‌وه‌ خه‌لکیان هاندان... بۆبه‌یانی‌یه‌که‌شی له‌سانه‌وی هه‌له‌بجه‌وه‌ به‌یاوه‌ریی چه‌کدار به‌هوتاف دژ به‌پزیمی به‌عس خۆپیشاندانه‌که‌ ده‌ستی پیکردو له‌کانی عاشقانی‌ش ئه‌و پێشمه‌رگانه‌ی خۆیان شار‌دبوویه‌وه‌و به‌شه‌و هاتبوون به‌چه‌که‌وه‌ دابه‌زینه‌ ناو خۆپیشاندانه‌ران ... پیاوانی ئه‌من و موخابه‌رات له‌شی‌وه‌ی مه‌فره‌زه‌دا ئه‌مه‌په‌راوپه‌ری خۆپیشاندانه‌که‌یان گرت، خه‌لکی سه‌ته‌ملیکراو به‌ش خوراویش به‌ش‌داری‌یانکرد، ئه‌وسا شار شه‌لقاو ته‌ق و تۆق به‌ریابوو، پزیم به‌دۆشکه‌و کلاش‌نکۆف ته‌قه‌ی‌کرد، پاشان کۆپته‌ری هه‌لساندو زیاتر پیک‌دادان تاوی سه‌ند، ئه‌وه‌خه‌لکه‌شی له‌تاو بی‌گاری سه‌ربازی هه‌له‌هاتبوون

له ژیر زهبری ته قه و کوشتاردا هلهاتن و شاریان به جیهیشت و پرویانکرده
عه بابیلی و عهنب و باوه کوچکه و...

به دریژیایی ئه و پوژه شاری هله بجه باریکی ناناسایی به خووه بینی،
خه لکی به زمانی به روژووه و ترس و بیم دهکرا به به ریاند او، مندال و
پیروپه ککه و ته و نافرته تانیش له ترسا په رنگیان زهرده لگه پرابوو، کس
نه یه زمانی سبهینی ئاخوچ دهره نجامیک له خو پیشاندا نه ده که و یته وه...!
شه وه که ی ته راویح له مزگه و ته کاند ا کرا و م Hammond دیش به بیزار یی وه
له ماله که ی دانیش تیبوو، ئاراسته کردنی خه لکی بی به نامه و کردنیان
به قوچی قوربان یی و مرامی سیاسی دیارده یه کی به رچا و بوو
له خو پیشاندا نه که دا... خه لکیکی زور له بریندارانی خو پیشاندا نه که و
ئه وان ه ی گولله ی ویلیان بهرکه و تیبوو له نه خوشخانه ده ستگیرکران،
هیژه کانی پژییم ته وقی شاریان دا، خه لکی له مه ترسی یه کی
چاوه پروانکرا ودا ساته کانیان به سه رده برد، ئه و پرو دا ودهش یه کیکی بوو
له پرگه و شوینه بی به نامه کانی شوپرش و حزبه کوردستانی هکان، ئیرانیش
له میژ بوو ده گه را بو ه لیک ی له و جوړه و بواریان ده سازاند بو
ده ستیوهردان و پیگه دا کوتان له ناوچه که دا...

مه لایزه دین و ئه وان ه ی گومانیان له خو بوو به یاوه ری ئیرانی هکان هه
ئه و شه و شاریان به جیهیشت...!

به ره به یانی ئه و شه و پژییم هیژه پیاده و ناسمان یی و زری پو شه کانی
جوولاند و ته وقی گه په کی کانی عاشقانیان دا... ئه و گه په که به خالی
ده ستیپیکردنی خو پیشاندا ن و بهر به ره کانی دانرابوو، بویه بریار یکی
سته مکارانه له لایه ن صه دامه وه دهره ق به گه په کی کانی عاشقان
دهرچوو... خه لکه که ی بهرگی ترسیان پو شیبوو، ده ترسان ه موویان

بەرەنگارى يەك بكن... ناچار تەسلىم بەو واقىعە تالەبوو بوون و بەتەنھا
حەپەساوى و گرىان گۆرەپانى داپۆشىبوو...!

رۆژىكى سەخت و پىرناسۆرى بوو لەژيانى خەلكى ھەلەبجەو بەناشكرا
ھەلقرىوانى خەلك و قات و قىرگىردنىيان لەو مامەلە نامرۆييانەى بەعسدا
دەخوینرايەو، ئەو خەلكەى ئاوارە بووبوون و ھىچ پەناگايەكيان نەبوو،
بۆيە پىريارى كۆچ كىردنىيان دا بەرەو ئىيران، ھەر بۆئەو شەو بەنھيئى
لەكاروانىكى بەرودووادا لەشنىروىو شارىيان بەجى ھيشت...!!

خانەوادەى مەحمودىش پرويانكردە مائە خەزورانى لەگەرەكى
پاشا و ژورىكيان بۆچۆلكىردن، ئەو ئىوارەيەش بەيەكەك لەئىوارە ھەرە
سەختەكانى ژيانى مەحمود و خانەوادەكەى دادەنرا، ھيشتا سوڤى سالىح
نەگەرەبوو ھەناويان و ئەندامانى خانەوادەكەى قورگىيان پىر
لەگىرانبوو...! داوى ژيانىكى پىرچەرمەسەرى و مەينەتى مال و حاليشيان
لەدەست چوو، بۆيە بەبىدەنگ ھەريەك لەسووچىكى ئەو مائەدا دەگىيان و
مىرزا سلىمان و خانەوادەكەشى دئەواييان دەكردن... بەلام ئەندازەى
مەينەتيەكە ئەوئەندە گەرەبوو ئاگرى بەردابوو لەھەناويان "تەنانەت
منداڵەكانيان كەتازە پىدەگەيشتن خەمبارى و ھەست كىردن بەستەم زال بوو
بەسەريانداو لەژىر كاريگەرى ديمەنەكانى ستەمدا تاسابوون...!

ھەركاتيش مالى خويان بىر دەكەوتەو غەم و خەفت دايدەگرتن و،
جگە لەئاو ھىچ شتىك نەدەچوو بەگەرەوياندا...!!

مەحمود ئەو شەو تانىوہشەو لەسەر كورسىيەك بەبىدەنگى
دانىشت و لەبىركردنەو ھەيەكى قوولدا دەژياو مائە خەزورانىشتى دەورىان
دابوون و ئاويان دەكرد بەدەروونى گرتىبەرەويانداو پەيتا پەيتا
دلخۆشىيان دەدانەوہ...!

میرزا ئەو پەردەییەى بەزاندو بەهیمنى وتى:

- كۆرى خۆم... ژيان لەم جۆرە كارەساتانەى زۆر تىدايە... ماشەللا

تۆش مامۆستای ھەمووانیت...

مەحموود لایەكى كۆردەو بەلای خەزورى داو وتى:

- من ھەمیشە نەفسى خۆم وابەبارھیناوە لەناست ھىچ گرفتێك شكست

نەخۆم... بەلام ھىشتا كاریگەرى ئەوستەم و زۆلمە لەبیروھۆشمددا

دەزنگیتەو ھو بیر لەداھاتووی ئەوخەلكانەدەكەمەو ھە ماڵ و حالیان

لێشیواو دەربەدەرى ئێران بوون...

- دەربەدەرى لەژيانى كورد نابریت... لەو تەهى من لەم ھەلەبجەيەدام

سالى بى مەلامەتمان نەبوو...!

مەحموود لەسەر كۆرسىيەكە ئاراستەى دانىشتنەكەى كۆرىو وتى:

- كاكە میرزا... ئەمە دەرهنجامى كاریكى كویرو كورت بینانەيە...!

چما ئەو ھیزانە پرژیمی بەعس نانسین چ زالمیکە...؟! ئەو خۆپیشاندانە

تەنھا كەف و كۆلیك بوو وانیشتەو... ھەك ھەموو كاریك باجەكەى كەوتە

ئەستۆى خەلك و ئەو ھەتا سەدان ماڵ بىلانەو مەنزل مانەو ھو

دەربەدەربوون... بەراستى ئەمە جۆریكە لەچەواشە... ھەلخەلەتاندن...

قۆستەنەو ھى سۆزو ھەستى كوردایەتىو ئاراستەكردنى كویرانەو

تیا بردنى...!

میرزا ئاخیکى ھیناوبردو وتى:

- ھەر جارى قوربانى بێتە پێشەو دەبیت میللەت بیدات...! جەرگیان

بەرىن... مالیان وێران کردین... خۆشیان ھەك بەرزەكى بانان بوى

دەرچوون...! ھەر میللەتە گىرى خواردوو بەدەست سەران و پێشەواى

بىۋېژدانەۋە، ئەۋانەى لەتاران و بەغدادو ولاتان سەۋداگەرى دەكەن بەسەر
مىللەتى خۇيانەۋە...

مەحمود ئەم ھۆشيارىيەى خەزورىلەۋتەۋقى ماتەمىنىيە دەرى
ھىناۋ وتى:

– خۆزگە پۇژىك دادەھات ئەۋ خەلكە ئاۋاىرىيان دەكردەۋەۋ لەبازنەى
تەسكى جزايەتى خۇيان دادەمالىۋ سەريان دەكردە پۇشنىرىۋ
جۇرىكى نوى لەژيان... ھەرىكە لەپژىم و ئەۋ ھىزانەى بەناۋ بەرگرى دەكەن
لەمالى كورد كەچى مەينەتىي مىللەت و نەھامەتىيەكانى زياتردەكەن...!!
رژىم ھىزىكى تاكرەۋى خويىن پۇژى شۇفىنىزمە... حزبەكانىش ھەستىكى
نەتەۋايەتىيان ھەيەۋ لەلايەن ولاتانى دژ بە كوردەۋە بەگەپخراۋن و
گوىنادەن چى دىت بەسەر خىزانى كورد و پۇلەى كورددا... ئەفسوس
بەراستى مىللەتىكى داماو و بىدلسۆزىن...! ھەۋلەكانمان لەكوشتارو
تەق و توقدا بەندىكراۋە، ئىترلايەك ناكەينەۋە بەلاى رەۋتى گشتىي ژيان و
ئەۋ تىكۆشانەى بەرپابوۋە لەگىتىداۋ مىللەتان گرتوۋيانەتەبەر... حەفتا
سالە ئىمە لەسەر رەۋتىكى ھەلەين ، بۇيە مەينەتىيەكان جار لەدۋاى جار
لە بەرگىكى نوىدا دووبارە دەبنەۋە...!

ئىنجا مىرزا باىدايەۋە سەر رەۋتى پىشۋو بەھىۋاشى دەستىكى دابە
شانى مەحمودداۋ وتى:

– بۇيە ھەرگىز خەفەت مەخۇ... ئەمە مالى باۋكى خۇتەۋ ئىمە كەى
مالمان بەشكردوۋە...؟! ھەمىشە يەك مال بوۋىن ...

مەحمود ئەم قسانە ھانىانداۋ بۇ سۆز پۇژىن كەردنى مىرزاۋ وتى:
– ئىمەش ھەمىشە حسابى باۋك و گەرەى خۇمان بۇ تۆ كەردوۋە...

خاۋەنى جوامىرىۋ پىاۋەتتت ، ۋاھەست ناكەين ئاۋارەبوۋىن...!

فاتمی پووری هه لیدایه و وتی:

- له دهووری سهرت گه پریم...! تو ماموستاو مشوورخووری هه مووانی...

خه لاتیکی گه ورهیه له گهل تو دابین له نزیکه وه... ئەم کچانه کی شک ده بهن

له تو زیاتر...!؟

ننجا قسه و باسه کان زیاتر قالبیکی خوشه ویستی و دلنه وایی

به خووه گرت و دانیشتنه که شیان بی بهش نه بوو له باسی سو فی سالح و

شیوازی دهست به سه رکردنی پیا و ما قوولانی شارو، به دهم خه م و خه فه ته وه

ئه و شه و شیان به ری کرد...!!

پاش ئەوہی بارودۆخی شارى ھەلەبجە ھیور بوویەوہو پژیمی بەعس
 دلنیا بوو لەچوونە سەری تاوانەکەى، ئەوسەد پیاوہى ئازادکرد “ کەوہک
 بارتەییەک دەستگیری کردبوون و بەقەلغانیکی دانابوون لەبەرامبەر
 ھەلوئىستی جەماوہرى شارى ھەلەبجەدا...!!

گەرانیوہى سوڤى سالیخ ئەندامانى خانەوادەو خزم و دۆستەکانى وەك
 گولگەشانەوہو كوۆستى مال و ویرانکردن و سەربارى مالانى لائاسان
 کردن، بەلام سوڤى بوۆ خووى ماتەمىزىیەك دایگرت و لەژێر ئەلقەکانى
 زولم و ستەمدا پساو، لەتاوا پشتى لەھەموو شتێك ھەلکردو تەواو تەسلیم
 بە ریبازەكەى بوو، ھەرچەندە میرزاو خزمەکانى پیاوانە ھاتنە پێش و
 خزمەتیكى زۆریان نواند، بەلام سوڤى لەجۆریك لەپلەوپایەکانى
 سوڤیگەرایى دا موڤى بەست و لەخانەقاي شیخ مایەوہو خزمەتى خانەقاو
 مزگوتەكەى دەکرد، وازیشى لەوہزىفەكەى ھینا و بەجاریك دەستى لەدنیا
 ھەلگرت...! ھەركاتیش مەحموودو دایكى قسەیان لەگەلدا بكردایە ئەوا
 بەزمانیكى جیاواز وەلامى دەدانەوہو گەرشارەزای نەفسى نەبوونایە ئەوا
 بەشیتیان دادەنا، مەحموود ئەو حالەى باوكى واپیناسەدەکرد پلەییەكە
 لەپلەکانى تەسەوف و “ سوڤى دەستبەردارى دنیا بووہو ئەو تەمەنەى
 ماویەتى لەكونجى خانەقادا بەسەرى دەبات...

سوڤیش ھەمیشە دەم بەزىكرو دوعبوو، قسەى دونیایى
 لىنەدەبىستراو دەتگووت لەپراستىیەكى گەورە بەئاگاھاتووہ، بەردەوام
 بەدەم ھەنسك و گریانیشەوہ دەيووت:

بەضایع چوو لەمالا یەعنىا وەقتم ھەموو یەعنى

دەبى وەقتى لەبول وەقتى بخوازم دا تىایا بمرم...!

ياخود ھەركات لاويى خۆى بىر دەكەوتەو ھەخەويك دەھاتە پيش چاوى، پۇژانى جەحيلى و جوانى بىر دەكەوتەو ھە جوړيك له قيژەونى و گالته پيكردى بۇ دروست دەبوو پى و دەيووت:

شەوى بەھارى جوانى خەوى بوو پر تەشوير

لەفەجرى پايزى پىرى بەيانى دا تەعبير

بەدەگمە نيش دەبينرا بگه رپتەو ھە مالى ميرزاو تيگە ليش بەدەستە ھاو ھەلە كانى ببيت. خانەوادەكەشى سەرەتا بەلايانەو ھە گران بوو سوڤى وا ژيان بەرپتە سەر، بەلام يەك دوو مانگ بەسەر حالى نوى دا تيپەرى و ئولفە تيان پيو ھەگرت ، ئەو جا ھەركەس باسى سوڤى بگردايە ئەوا دەيانگوت:

– لەگۆشەى خانەقاو مزگەوتدایەو دەست بەردارى ژيانى دنيا بوو...!
خەلكى ناسياوو دۇستانى شارهزاي ژيانى بوون و بەو ھەلىيان دادەناو ئەم رەفتارەشيان نۇبالى زولمى بەعس و تيگچوونى دنياو نزيك بوونەو ھى قيامەت دەکرد، سوڤى بۇ خويشى ھيچ كات لەتەمەنى دا ئەو ھەندە ھەستى بەپاكى و پوختى و نزيك بوونەو ھە پەرورەدگارەكەى نەکردبوو، پەتى دنياى بىرى بوو ، سى ژەمەى بەشورباو نانه رەقە بەسەر دەبردو لەئەلقەى زيكرىشدا بىرى ھاو ھەلە كانى دابوويەو ھە، ئەمەش و ھەلى لەشيخ كردبوو سوڤى بە ھەرە نزيكە كانى دابنى و جار جارەش بەشيخە بچكول بانگى بكات و بەرپرسايەتى ئەلقەى زيكرى خانەقاي بداتى، گەرچى سوڤى بى باك بوو لەوپلە و پايانەو بەتەنھا دلى بەحالەكەى شاد دەبوو، ھەولى نزيكبوونەو ھى دەدا لەخواو پۇژى قيامەت...

شەويك مەحمود بە زور چوو بەدواى باوكى داو ھينايەو ھە بۇ مالى ميرزاو بەيادى جارار دانىشتنيكيان ريگخست و خزمان و دۇستانى

سۆفۈيان بۇ بانگ كرد، بەلام سۆفۈ نوتقى لىۋەنەھات ھاوبەشى
قسەوباسە دىيائىيەكان بكات، مەحمودو ميوانەكان ئەوھيان لا چەسپا
ئىتر سۆفۈ بۇ ھەتاھەتا بپراوھ لەمەجلىسى دىيائىو جارىكىتر
رووناكاتەوھ ناويان...

بۇ بەيانىيەكەشى سۆفۈ پىش خۆرھەلەتن جىگكەھى بەجىھىشتو
بەرھو خانەقا گەپرايەوھ، پىش ئەوھى بگاتە خانەقا ھەناسە پركەھى
پىكەھوتو لەبەردەم مالىكدا دانىشت بەھوئتەوھ، گىيانى ھىزى لەبەر
بپرابوو، جەستەھى خاوبووبوويەوھو دلى تىكەل و پىكەل دەبوو، سەرى
گىزى دەخواردو تەزوويەكى سارد بە لاشەيدا دەھاتو دەچوو، ھەرچەند
كۆشا خوى بۇ پانەگىراو ناچار ئاراستەھى پىروھۆشى خستە سەر زىكىرى
خاوب بەردەوامىش فشارى جەستەھى پال پىۋەدەنا تاجارى نەما، زور
ھەولىدا بىسود بوو، ئنجا لەناكاو لەبەرئەو مالدە جەستەھى
ساردبوويەوھو كەھوت...

* * *

خەلكى لەسەر مەرگى كتوپرى سۆفۈ راوبوچوونى جياوازيان ھەبوو،
ھەيان بوو دەيگوت: دوغاي كردووه خوابباتەوھو لەم زولم و ستەمەھى
بەعس رزگارى بكات... ھەيش بوو بەخواناسى و ئالودەبوونى خويى
دەدەناو دەيان گووت: كوشتەھى دەستى حالە ئىمانىيەكەھتەھى ھەبىو
نەبى گەھىشتووھ بەمەنزلى راستگوئيان و رەزامەندى پەرورەدگارى بەدەست
ھىناوھ، ئەوسا مردن وەك خەلاتىك پىي بەخشاوھ...

خانه واده‌ی سوڤفیش مه‌رگی سوڤی نارچه‌تی و مه‌ینه‌تی خه‌ست کردبوونه‌وه و واهه‌ستیان ده‌کرد به‌مه‌رگی سوڤی موسیبه‌تیکی گه‌وره هاتوو به‌سه‌ریانداو نه‌فسی پاک و دینداری ماله‌که‌یان له‌ده‌ست داوه ...

مه‌حموودو خه‌رامان به‌ده‌ر له‌وانی‌تر زور گریان ، یاده‌وه‌ری‌یه‌کانی مندالی و ژیانی دوورودیژی سالانی رابوردوویان ده‌هاته‌وه بیرو ماته‌مینیان پتر ده‌بوو هاوه‌له‌کانیشی وه‌ک وه‌فایه‌ک بو سوڤی پیش ناشتنی ئەلقه‌ی زیگریان به‌ست به‌ده‌وری‌داو شیخ هاته‌پیش و گولای پرتزانده به‌سه‌ر جه‌سته‌که‌ی‌داو به‌کول هه‌موو گریان بوی ...

دوای به‌خاک سپاردنیشی ته‌عزی‌یه‌کی گه‌رمی بو گیارو چه‌ند جاریک به‌کو‌مه‌ل دو‌عیان بو سوڤی‌کردو شیخ له‌مه‌جلیسه‌که‌دا باسی ژیاننامه‌که‌ی به‌کاریگه‌ری‌یه‌کی زوره‌وه گیاره‌وه ... ده‌ست هه‌لگرتنی سوڤیش له‌دنیا به‌یه‌کیک له‌نیشانه‌کانی عاقیبه‌ت خیری ده‌ژمیردراو له‌گه‌ل ئەو باسه ده‌هاته پیش سوڤی‌یه‌کانی هاوه‌لی حالیان لیده‌هات و کو‌ری زیگرو جیهانی روح تاوی ده‌سه‌ند ...

له‌مالیشه‌وه ژنه سوڤی‌یه‌کان به‌ده‌ف ته‌عزی‌یه‌کیان گه‌رم ده‌کردو سلواتیان ده‌دا له‌گیانی پاکی پیغه‌مبه‌ر(د.خ)...سه‌کینی خیزانیشی له‌ژیر چه‌تری ره‌شی مه‌رگی سوڤی‌دا هه‌ربه‌ساقه‌ی ده‌بوو ، به‌ده‌م گریانیشه‌وه ده‌لالایه‌وه ده‌یگوت: له‌من پویسی ...! توخوا خه‌لکینه سه‌بووریم بو‌نایه‌ت ...! سوڤی له‌من پویسی ...

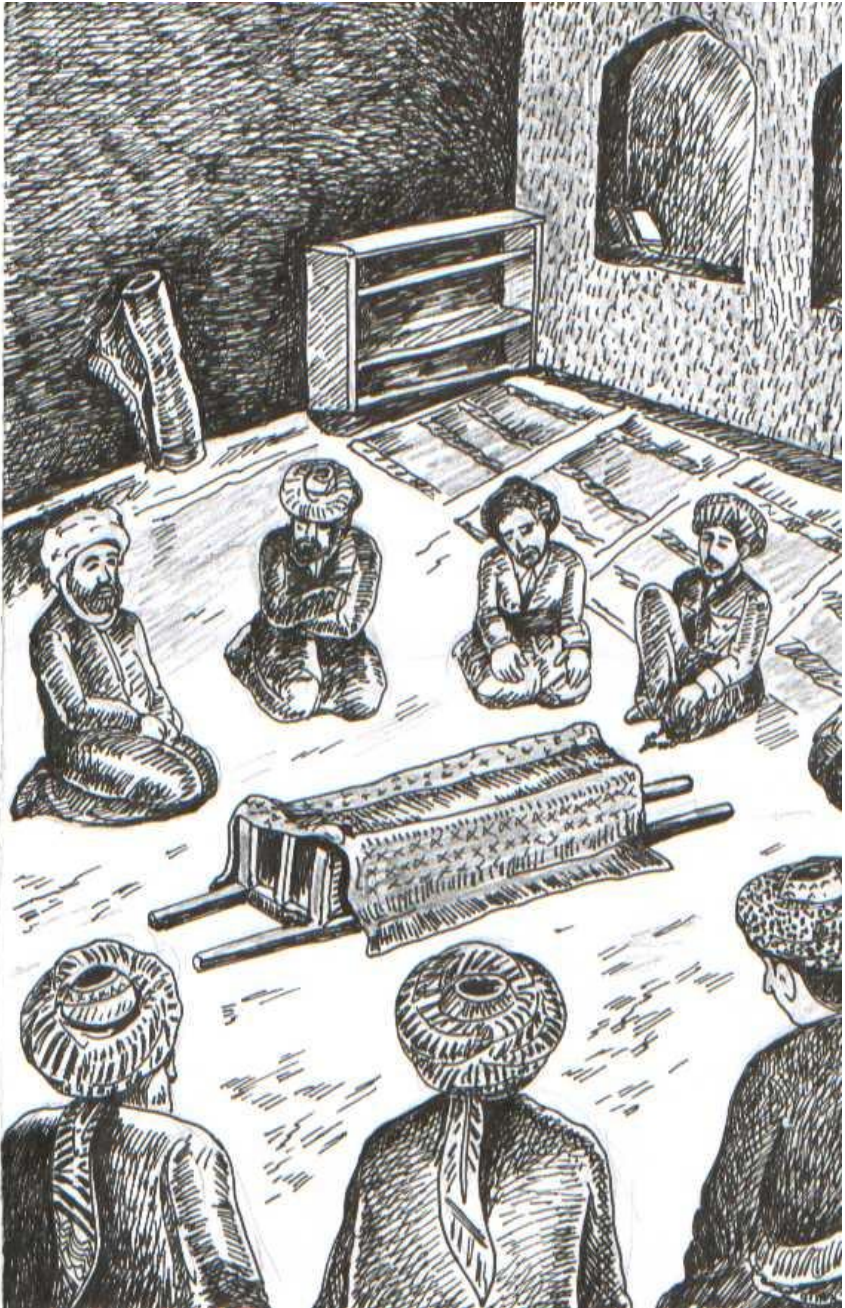
فاتمی خوشکیشی ده‌بوورایه‌وه و قژی ده‌پندی و ده‌یوت: کاکه گیان مه‌رگیکی کتوپرت کرد ... ئەو زالمانه ماله‌که‌یان رووخاندیت ... جه‌رگیان بریت ... لانه‌ی چه‌ند ساله‌ت بوو به‌ویرانه‌و مالت دابه‌شی سه‌ر مالانکرا ... برا پو ... برا پو ...

ژناني خزم و دانىشتووى گه پره كيش به پره وشه وه هاتبوون
به ده ميانه وه و ده يان وت: سوڤى پياوى خوابوو... دنياى پيس و گهنده لى
نه ويست ، پره و ردگاريش بردى يه وه بو لاي خوئى ... دوعاى خيرى بو
بكن...

له ناكاوئيش ده نكيك ده هات: سه يدى عالم محمد سه لاوات...

ژنان به يهك ده نك ده يانگوت:

— صلى الله عليه وسلم ...

عادلی حه مه شاره زووری ههستی تۆله سهندن له دلیدا دهگهراو ئالوودهی
 ئه و پۆژه بوو بتوانییت تۆله له مهحموود بکاتهوه، گهرچی حهزو ئارهزووه
 نهفسی و نزمهکانی ههمیشه له بهغدا و ماله سۆزانی یهکان تیردهکرد، بهلام
 دیمهنی ئامینه و جوانی یهکهی هه رگیز له یاده دهچوو " پیلانه کهی
 قهحتانیش ئه وه له بو که عادل له دووی دهگهراو به دریزایی سالانی
 پییشووی خهوی پیوه دهبینی، بهلام له ناکا و قهحتان و پیلانه کهی
 له گۆرهران و گۆرانکاری بهردهوام له ناوچه کهدا و نی کرد له بهرچاوان...
 زۆریش ههولیدا بهرپرسی نویی ئه من هان بدات بو رویشتن له سه
 ریگی قهحتان و به لایه نی که مه وه دهستگیرکردنی مهحموود و دهسته یه که
 له هاوه له کانی، بهلام بهرپرسی ئه من گویی نه دا به پییشنیاره کانی و
 دۆسیه ی جهنجالی ناوچه که سه رقالیانکرد و پیکدادان و یاخی بوونی
 خه لک زیاتر سه رنجی راکیشنا، جیگی گرنگی و به دوا داچوون بوو...
 ویران بوونی مالی مهحموود و سه رباربوونی مالان مایه ی خوشحالی
 عادل بوو، له دلایشدا پاساوی نواندنی رهفتاری درندانه ی ده دایه وه و
 ده یگوت:

— هه مووشتی له پیناوی له شولا ری سپی و سنگی قوت و نیونیگای
 که وانی دایه...!! دهرووم دانا مرکی تانه گم پیی...!!
 ئنجا شهیتان چوو به بن کلیشه ی و بیری تاوان و خراپه به لیشا و هاتنه
 نیو دای و له گه ل هه ریه که له و تاوانانه دا گه ش ده بوویه وه، پییش ئه وه ی
 بریار له سه ره یچ کام له پیلانه شهیتانی یه کانی بدات بریاری دا چاودیری
 مالی میرزا بکات و له نزیکه وه ناگاداری جموجوولی خانه واده که ی بیته...!!

به یانیان زوو چهند سه عاتیك ده وستا و ئیوارانیش چهند سه عاتیك و بهم پیشه یه ش ژنانی گه پره کی هه راسان کردبوو... ژنان به نازادی نه یان ده توانی هه نس و كهوت بکه ن و هه میشه ده رگای حه وشه یان پیوه ده دا...!

له یه کیك له و پوژانه دا بوو نازدار له مال هاته ده ره وه و عادلیش وایده زانی ئامینه یه شوینی كهوت... له پیچی كو لانیكدا لووتی ته قی پیوه ی و ته ماشای کرد ئامینه نی یه، به لام كتومت هه ر له و ده چوو، نازداریش تازه پیده گه یشت و نه زمونی شوو کردنی کاریگه ری یه کی وه یان لی نه کردبوو، عادل بی شه رمانه وتی:

— نه و هه موو جوانی یه... مالت ناوا میرزا ده لی یی کارگه ی جوانان له مالی تو دایه...!!

نازدار عادل نه ده ناسی و شه رمی کرد وه لامی بداته وه، به خیریایی كو لانه که ی بری و سه ری دانه واندو ئاوری نه دایه وه... کاتی گه پرایه وه ماله وه نه و روودا وه ی گپرایه وه بو ئامینه و بی پیچوو په نا وتی:

— نه وه عادل به ده ره وشته دیسان سه ری كو لان ده گریت لی مان...!

نازدار پیشت تاراده یه ك ئاگاداری کی شه ی عادل بوو و، وه یس چو ن هه ره شه ی لی کردوو و دووری خستوو ته وه له مه حموودو ئامینه، به لام دوای تیپه ربوونی نه و سالانه جاری کی تر چو ن نه م پیاوه بایدا وه ته وه سه ری ان و ناوا یه خه یان پیده گریت...؟! هیه چ کام له و ئا فره تانه ش نه یان ویست نه و باس و خواسه بگه یه ننه ده می میرزا و مه حموودو هه رله وی دا كوژان دیانه وه و په رده یه کیان دا به سه ری دا...

له و روژه ش به دووا وه عادل زیاتر تامه زرو ی به ده ره فتاری بوو، به ناشکرا چوو بو لای میرزا و له چایخانه که ی داخوازی ده ستی نازداری لی کرد، پاش نه وه ی هه وال و باسی ده رباره ی نازدار کو کردبوویه وه و

سەرىشى دەسوورما چۆن نەيزانىوہ میرزا جگہ لەئامینہ کچیکی ئاوەها
جوانی ھەیه؟!

عادل لەگەڵ میرزادا بەفیزیكەوہ دانیشت و وتی:

– ئەوپارەیه دەدەمەوہ بەئیسماعیل و مارەى بپرەلیم...

میرزا ھەپەسابوو لەوقسانەو ھیچ کاتیك چارەو دیاری عادلی

نەدەویست و بەتوورەیییەوہ وتی:

– توژی شەرم بکە لەخۆت... تۆکەى لەپرزەى کچی مندایت... ھەى

ناپیاو...!؟

عادل بەم وەلامە قارس بوو لە خەشم و قینا وتی:

– خۆ کچ نىیە... بیوہژنە قوڵ تریکە... بیوہژن...!؟!! چارەسەرى

کیشەکەى دەکەم بۆتان ئیتر چیتان دەویت...!؟!!

میرزاش گەى بەتینى و وتی:

– تۆ ناپیاویت... پیاونیت... ھەیاو شەرەفت ھەبوايە ئاوات

نەدەگوت...!

بەھەلەداوان عادل لەسەر کورسى چایخانەکە ھەستایە سەریو

توندکیشای بە میژەکەى بەردەمیداو وتی:

– ئەمەش مەکە بەئامینە... ئەمجارە بەزەبرى شەق زەوتى دەکەم...

ریش چەرمووی گ...! ئیوہ بەشەق نەبیٹ نایەنە سەربار...! ئیوہ

لەحکومەت قاچاخن و دالەدى مالى خولە تان داوہ...!! خولە یاخىیە

لەحکومەت...!

میرزا ھۆشى بەسەر خۆوہ نەماو ھەر ھەستاو جامیک لەبەردەستى دابوو

ھەلیگرت و دای بەسەرى عادل داو، خوین بەلێشاو فیچقەى کردو

بەنیوچاوى دا ھاتە خواروہ...!!

خەلکی دانیشتووی چایخانه که کهوتنه نیوانیان و عادل دەمانچه کهی
هەلکیشا و تی:

- هەر دەیکوژم ئەو ... گ... گ... !!

لەویا هەرچۆنیک بوو خەلکه که کهوتنه نیوانیان و عادلین
دوورخستەو هەو میرزاشیان پەوانە ی ماله و کردو شەرە کهیان لەو ئاستەدا
راگرت...!!

* * *

دەستەویە خەبوونی میرزاو عادل خزم و خویشی کۆکردەو هەو بو
جاریکی تر بەرگری بکەن لە حەیاو شەرەفی میرزای زاویان... هەریە کهیان
خاوەن راو بوچوونیک بوون، هەندی که دەیان گووت: لای حکومەت شکات
لە عادل بکری، هەیش بوو دەیگووت: با بیکوژین و ئەوسا یەکیکمان بچیتە
ژێر بارو تەسلیم بە حکومەت ببیت و چەند سالی که لەزندان بەریتە سەر، یا
رابکات بو ئیران...!

مەحمود لەگەڵ ئەم راو بوچوونانەدا نەبوو، خزمانیش هەمیشە ریزی
راو بوچوونەکانیان دەگرت و بەگرنگی یەو گوی بیستی قسەکانی دەبوون،
بەهوی بوونی دلسۆزی و ئەمە کداری یەو خزمان پایە یەکی بەرزیان پی
بەخشی بوو، مردنی باو کیشی یەکی بوو لەو هۆکارانە ی زیاتر دەیان برده
پیشەو لای خزمەکانی و کەسی تی یەکی بالاو بەهیزیان بو دادەتاشی و
لەریزی ریش سپیاندا دەیان بژاردو گوتهکانی بەهەند دەگیران...

مەحمود دەمی که بوو لەدوای هەلی که دەگەرا هەتا نازدار بتوانیت
خویندە که ی تەواو بکات و هاوشانی رۆژگار بخوینیت لەسلیمانی،

بەپرابوونى شەپرىش لەسەر نازدار بارەكەى بەلای بۆچوونەكەى
مەحموددا خستوو بزەيەك گرتى و وتى:

- كاكە ميرزا كەرامەتى عادلى شكاندوو و پيويست ناكات زياد لەو ەبىر
لەتۆلەسەندەو ە بكەين...! بۆئەو ەى نازدارىش بەدووربىت لە چەكەمەى
چەپەلى ئەو داوین پيسە من بەباشى دەزانم نازدار لەگەل رۆژگاردا بچىتە
سليمانى و بەخويندەو ە خەريك بىت... .

هەندىك لەخزمەكانى ئەم رايەيان بەدل نەبوو، شەرميان كرد لەو ەى
نارەزايى دەرىپن و بەپەنھانى وتیان:

- بابە كچ خويندنى بۆچىيە !!؟

كۆمەلىكى تىرش ھاوپى مەحمود بوون و بەگەرمى پيشوازىيان
لەپراكەى كردو وتیان:

- رايەكى پەسەندەو ئەم كيشەيە كال دەكاتەو ە لەدلەپراوكەو گرتى
دەكەوين...

ميرزاش بۆخۆى مەحمودى لەجى ئەرسەلان دادەناو نكوولى نەبوو
لەپراكانى ھەرچەندە لەگەل دووركەوتنەو ەى كچدا نەبوو، چوونى
رۆژگارىش بۆ سليمانى لەژىر گارىگەرى شيرين و مەحموددا برىارى
لەسەردابوو، ئەمجارەش پروگىرېوو بەساردىيەكەو ە وتى:

- ئىو ە خزم و كەسى منن و برىار لەسەر ھەرچىيەك بەدن ئەو من
دەست ناھىنمە رىتان... مامۆستا مەحمود براگەو ەى ھەموولايەكەو
پرواناکەم لەدلسۆزى و مشوورخواردندا كەم و كوپى نواندىت...

ئىنجا يەككىك لەخزمەكان سەبارەت بەعادل وتى:

– ئىمەش دەستەۋەستان ناۋەستىن لەبەردەم ئەو خويپىيەداۋ گەر
پىاۋە بابتوانىت بەتۆ بلىت بەرى چاۋت كلى پىۋەيە... ئەوسا يەككىمان
دەستبەردارى ژيان دەيىن لەخويىنى خويىدا دەيگەۋزىنن...!

مەحمۇد لەبەردەم ئەم رايەدا ھەلۋىستەيەكى كرد، بەلام بەئاشكراش
نەيويست پروشكىنيان بكات“ چونكە سروشتى ئەوناۋچەيە واپىكھاتبوو“
ھۆزۈ عەشیرەت و ھاۋگوندى رۆلىكى كاريگەريان دەيىنى و ھەندىك
جاریش دەبوو بە قەلغانىك بۆ خويپاراستن لەدەستى زولم و مەترسى
بەرامبەرۈ لەو جورە كارەساتانەدا پارىزگارى دەكرد لەو خەلكەي
پەيۋەندىيان نەبوو بەرژىم و دەزگاكانیەۋە...!

دانیشتنى خزمان لەمالى میرزا دوايى ھات و ئەو پروداۋەش بوۋبە
ھەلىكى باش بۆ نازدار تابتوانىت خويىندن تەواوبكات و لەگەل رۆزگاردا
ئەزمونى قوتاببەتەي بگرنە بەر ، دور لە مال، لەھەمان كاتیشدا ھۆكارىك
بىت بۆ بىرکردنەۋە بەھىمنى و ساپىژکردنەۋەي برىنەكانى ئەزمونى
پىشۋى...!

عادلىش ھەستى بەسووكايەتى و شكاندن دەكردو كەم رۆژ ھەبوو
سەرى كۆلانەكەي مالى میرزا نەگرىت، خزمەكانى میرزا بەم پەفتارە پەست
بوون و بەجۆرىك لەئىھانەۋ دەست درىژىيان دادەنا بۆ سەر نامووسى
مىرزاۋ دەستەيەك لەچەكدارەكانيان چوونە سەرمانەكەي و ھەپەشەيان
لىكرد... ئىتەر عادل لەشۋىنى خۆي تۋايەۋەو ديسان دەست و پىۋەندى
بەسترا“ چونكە ئەوانەي ھاتبوونە سەرمانەكەي ھەمان دەستەلات و تواناي
ئەويان ھەبوو، لەتۋورەيىدا بەناخىدا دەچۋويەۋەو جارى واش ھەبوو
دەھات بەسەرىدا گۆي نەدا بەھىچ بەرەستىك و بەئاشكرا دەرگاي مالى

میرزا بقلیشینیته وەو کچەکیان بفرینیت، ئەوجا چی دەقەومی و
روودەدات باکی نەییته بەسەری یەو...!!
بەلام هەر زوو مەترسی و دەرەنجامی ئەو کردارە ی بۆ پۆشن
دەبوویە وەو پەشیمان دەبوو وەولی ی — لەبێ دەستە لاتیدا پیشی
دەخواردە وەو لە ناخا وەختە بوو دەتەقی ... ناچار دەیوت:
— بۆ کوی دەچن کچەکانی میرزا...؟! پۆژیک دیت ماران گازبن و
بەزەلیلی هەلتان بسوورپنم و یاریتان پی بکەم...!! تاسەر ئاوا زال نابن
بەسەر مندا... ئەی... قە...!!!

لهسهرهتای سالی خویندندا مهحمود لهگهل ئەو قوتابی یانەدا چوو بۆ سلیمانی و پڕی و جی سی بۆ دەست نیشانکردن و، بەچەند مامۆستایەکی هاو پڕی ناساندن و وانه پەرور دەیی یەکانی بەنهیانی بۆ دیاری کردن...

ئەو ئەلقە پەرور دەیی یانە هاو شیوازی ئەلقەکانی هەلەبجە بوون و مامۆستا هاو بیرەکانی مهحمود بە پڕیو هیان دەبردو جار جاریش مهحمود سەردانی دەکردن و سوودی پێدەگە یاندن، ئەوانیش کیشەو گرتەکانیان بۆباس دەکردو بەبرایەکی گەورەیان دەزانی و پراکانیان پەسەند دەکردو ئەو پڕۆگرامەشی داینا بوو بەوردی لهسەری دەپڕیشتن...

هاو لەکانیشی چەند جارێک پێشنیاری ئەو هیان کردبوو بە مالهو و بیته سلیمانی و لهناویاندا بژێ و لهسنووریکی فراوانتردا چالاکییە پەرور دەیی یەکانی ئەنجام بدات...

مهحمود پێشنیاری هاو لەکانی بەدل بوو، بەلام خۆشەویستی شارەکە یو چاودیری ئەو قوتابی یانە پەرور دەیی کردبوون و ایان لێدەکرد جار له دوا ی جار پێشنیاری هاو لەکانی دوا بخت و ئەم سال بۆئەو سال هەر لههەلەبجەدا بمینیتهو...

له دوا ی تیکدانی گەرەکی کانی عاشقان ئەو پێشنیاره هاتهو سەرو هاو لەکانی لهگەرە کەکانی سابوونکەران و گوێژەو مهلکەندی مالیان بۆگرت و چەند جارێکیش هاتن بە دوایداو بەگەرمی پێشوازی یان دەربری و چاوپڕی بوون له ژێر کاریگەریی ئەو بارەدا هەلەبجە بە جی بهیلت بەلام مهحمود هەر لههەلەبجە مایه و دەستبەرداری نه بوو...

ئامینهو پووره فاتم و دایکی و خزمەکانی رایان نه بوو لهو بارودۆخەدا هەلەبجە بە جی بهیلت بۆیه ناچار سووربوو لهسەر ژیان لهنیو هەلەبجەو

دلخۆشى و سوكنايى به قوتابى و چالاکى يه كان بۆدهات، هاوه لانیشى
ئاومید نه ده کردو به لینی ددانى زوو زوو سهردانیان بکات و له نزیکه وه
ئاگاداریان بییت...

له وسهردانه دا به تایبته نازدارى له مالى يه کیک له مامۆستاکانى هاوه لى
دانیشان دو حه زى کرد چه ند ئامۆزگارى يه کى بکات، مه حموود خو شى
نهیده زانى بو چى دلى ئاوا گهرمه له سه ر ئامۆزگارى کردنى نازدارو ئاخو
ده ستى قه در بو چى هه لگرتبن و ئاراسته ی ژيانیان به ره و کوى به ریت...؟!
نازدار هه ستى به نازادى ده کردو، نه و پۆژه بوو که ده میک بوو له دوای
ویل بوو و خه ونى پیوه ده بینى... هیشتا شادى سه فه ر له سه ر لیوه کانى
بوو مه حموود پى وى وت:

- نازدار ده مه ویته بو چه ند ساتیک به یه که وه بدویین... پيش نه وه ی
بگه ریمه وه بو هه له بجه ...

نازدار به ره وشتیکی به رزه وه دانیشته و وتی:

- مامۆستا فه رموو...

مه حموود بزه یه ک گرتى نه و جا وتی:

- نازى گیان تو نزیکتىن که سى له ئیمه وه وه ده میکه قوناغ به قوناغ
له په ره رده ی ده روونه وه خه ریکىن و ره وشى پۆژانه داده پرێژین... نه مپرو
من وا هه ست ده کم که یه کیک له قوتابى يه گه وه ره کانم لى ده بریت و زور
نیگه رانم، به لام دلخۆشى خو م به وه ده کم لیرده ا بتوانیت خوشکیکی
گه وه بیت بو پۆژگارو هاوه له کانى و چاودیریان بکه یته... سالى پار
خه مى رۆژگارمان بوو، به ته نه ایه له سلیمانى... نه مسالیته له گه ل نه م
مامۆستایانه دا قسه م کردوه وه تو هه فتانه له و مالا نه دا ده رسیان پى بلى

كەدىارىمان كىرووھو خۇشت لەگەل مامۇستايانى ئىرەدا پرسو رابكو
ئەو قۇناغ بەندىيە پىادە بكو لەگەلىان...

نازدار ھەستى بە بەرپىسىارىيەتى كىرو بەشانازىيەو ەوتى:

– مامۇستا غەمى ھىچ كام لەوكچانەت نەبىت... پىشت بەخوا لەرەوتى
چاكسازى لاناھىن و ئەو پەرورەدەيەى دەستمانداوەتى بەردەوام دەبىن
لەسەرى...

پاشان مەحمود لايەنىكى گىرنگى ژيانى شارى سلىمانى خىستە پرو و
ەوتى:

– ئىرە ەك ھەلەبجە نىيە... دەبىت لەھەموو پرويەكەو ەگا داربىن و
تىنەكەون...! خەلكى جىياواز لەملاولاو ەسلىمانى دەژىن... پىاوەكانى
ئەمنىش لىرە زال و بالادەستىن... متمانە مەدەن بەھەموو كەسىو فىكرو
بۇچوونتان ھەروا پەھامەكەن، پىش ناسىنى خەك تىكەلىان مەبىن...
سوود لەرۇژانى پىشوو ەربگىر بۇ خوىندەو ە دانىشتنى پەرورەدەيى...
بۇ دلنىا كىردنى مامۇستا كەى ەوتى:

– دلنىابە ەك چاوم پارىزگارى دەكەم لەرۇژگارو دەستە
خوشكەكانم... ئەو دانىشتنانەش يەك لەدواى يەك لەرىگەى نامەو
ئەگادارت دەكەمەو...

ئىجا مەحمود چەند كىتەبىكى بۇ دەستنىشان كىردو ەوتى:

– تامانگىك بىانخوینەرەو ەو كورتەيەك لەسەر ھەرىكەيان بنووسە
بۇم...

بەپەرۇشەو ە كىتەبەكانى ەرگىرتو سەيرى ناونىشانەكانى كىردن
بەبچووكى لەسووچىكەو ە ناونىشانەكەى نووسرابوو سەرى سووپماو،
مەحمود بۇ ئەگادار كىردنى ەوتى:

- ئەو بەرگانەى لەگۆڧارو پوژئانامە عىراقىيەكان دروست كراون باوەك
خۆيان بىمىننەو دەستكارى نەكەيت...

بەترسىكەو پەرسى:

- بۆچى ياساغن !؟

- ھەمووشتى لەم ولاتەدا جىگەى ياساغىيەو پزىم لىي رازىنىيە...
ئەو ھاوولانەى ئىيرە دەلىن: ئىمە قورئاننىش دەشارىنەو چ جاي
كتىب...!؟

- كەواتە ھەلەبجە جوړىك لەئازادى ھەلس و كەوتى تىدايە كەسلىمانى
لەدەستى داوھ...!؟

- بەلى... لىرە ئەمەن بالادەستەو پىش مانگىك ژمارەيەك لە مزگەوتدا
گىراون و تۆمەتيان بۆھلەبەستراوھو ھەر لەئەمنە سوورەكە گوللەباران
كراون...!!

سامىك دابارى بەسەر نازدارداو كەوتە جىھانى ترسەوھو مەحموود
بەدەنگە ناسكەكەى لەسەر خۆ بانگى كردو وتى:

- نىگەرەن مەبە... ئىيوە لىرە قوتايىن... ھات وچۆشتان بۆ ئەو مالانەى
لاى بەرپەرسانى بەشى ناوخويى بەئاسايى دەربخەن، ھەرگىز وەك ھەلەبجە
چالاکى نەنوئىن و تابوئان دەكرىت و رىابن...

دواى ئەوقسانە مەحموود خواحافىزى لەنازدار كردو لەكاغەزىكدا برك
پارەى پىداو وتى:

- ئەم پارەيەت با پىبىت... ئەگەر ئەوخوشكانە پىويستيان بەيارمەتى
ھەبوو يارمەتىيان بدەو لەنەخۆشىو مەسرروفى پوژئانەتاندا خەرجى
بكەن...

بەتەرىقىيەكەو دەستى برد پارەكەى وەرگرتو وتى:

- سوپاست دهكەين لەسەر گرنگی پیدان و كۆمهكیت ...

بە دەم رۆیشتنەوه مەحمود وتی:

- سوپاسی ناوی ئیمە دەبیّت هەمیشە دەستمان بەیەكەوه بیّت ...

ئێوهش بەشیكێن لە ئیمە و رۆلەو كچ و خوشك و كەسمان ...

لەوهه لۆیستەدا نازدار كەسیتی تەواو كالمی مەحمودی بۆ دەرکەوت و لەدیدو بۆچوونی دا دەت وت كیویكەو هەرگیز دارمان و رۆوخان بەخۆه نابینیّت ... لای قوتابی یەكانی هاوئێشی ئەو كەسایەتی یە پاكە بوو بەنمونه دەیان هینا یەوه لەبەرچاویاندا راستی و چەمكەكانی بەرجەسته دەبوون، مەحمود مشوورخواردنی بۆ قوتابییان و بە دەمهوه چوونیان بەیەكێك لەئەركەكانی سەرشانی دادەنا و سالانە لەسەرەتای سالەوه لەگەڵیان دەهات بۆ سلیمانێ و ئەوانەشی لەمووسل و هەولێر و بەغدا وەر دەگیران تا داینەمەزاندنایە دەست بەرداریان نە دەبوو ... بۆیە قوتابیەكانی هەستیان بەهەیبەت و ویقاریکی زۆر دەكردو بەببینینی گەش دەبوونەوه و هەرگرفتییكیان هەبوا یە لای ئەو هەلیان دەپشت، ئەمەش كاریکی وەهای كۆبوو هەندێك لەكەس و كاری ئەو كۆرۆكچانە بەباوك و براو دایكەوه لەكۆرۆ كۆبوونەوه كانیاندا باسی بكەن و چاكیتی یەكە ی بگەرێننەوه بۆ ئەسل زادهیی و پەرودە ی بەرزی ...

مەحمود گوی ئە دەدا بەپیاھە لدان و باسكردنی خەلك و ئەو ئەركانەشی بەبەشیك لەپیشە ی مامۆستای دادەنا، مامۆستا لەدید ی مەحمود دا بنیاد نە رەوه ی كۆمە لگە ی كۆر دەواری بوو، ئەو دیار دە دزیوانەشی لە مامۆستایان دەگێر درا یەوه “ بە دەره نجامی كی ئاسای دادەنا بۆ حالی مامۆستا و ئەو فشار و پیلانە ی دەگێر درا لەود یو پەر دەوه بۆ بنە پر كردنی رەوشی بەرزو مایە پووچ كردنی مامۆستا بەچە ندین شیوازو

جۆر، ویپرای داتاشینی قالبی سوك و به بالابرینی مامۆستا و دهیان
پیلانی هاوچهشنی ئەو پیلانە پیس و گەندەلانی پژیمی به عس...!
مه حموود به پیچه وانە ئه و دیدو بۆچوونانە وه دهجوولایه وه و
هه ولیکی بی و چانیسی دها بۆ راستکردنە وهی بۆچوونی خهك به رامبه ر
مامۆستا و سروشتی پیشه که ی له پینمایدی و بنیادنانی نه وهی داهاتوو...

شارى ھەلەبجە ئاسايىشى لەبەر ھەلگىرابوو خەلكى بەزۆر خۇيان و مال و منداليان بەكيش دەکرد... ژيان پەنگو بوى لە دەست دابوو... سروشتى جوانى ئەو ناوچەيە پەنگى پايزى بەسەرداپرابوو، خەلکەكە لەدەلەپراوگەو مەرگىكى پوژانەدا دەژيان و ھەلکردنیش لەژىر فشارو پەنگى مەرگدا ئەستەمە مەگەر ئەو مروقانه خاوەن ئىرادەيەكى بەھىزبن دەنا كەم روژ ھەبوو نەچن بەگژى مردنداو زوران نەگرن...!!

تۆپبارانى شارو ستەمى دەزگاكاني بەعسو ھەول و تەقەلای بى شومار بو بژيوى كوئل و بارى ئەوخەلکەيان چەند قات قورس کردبوو، ژيانیش جورىك بوو لەمردن و زیندووى پوچ سپىردراو...!!

لەومانگانەى كوٹايى سالى 1987دا كومارى ئىسلامى ئىران بەدقيقەت ئاوپرى دايەو بەلای كوردستاندا "پاش ئەوہى ھىزەكاني لەبەرەكاني جەنگى (فاو . بەسرە) فشارىكى تونديان خرايە سەر، ئەوسا دەرگاكاني كوردستان چارە سەرىك بوون بو سووك كردن و كەمەرشكاندنى ھىزەكاني بەعسو، ھۆكارەكاني دەست تىووردان لەناوچەكەو بەدەستھينانى پلەومەقامى سەرورەى و پيشەنگى پارىزراوو بو كومارى ئىسلامى ئىران... ! حزبەكاني كوردستانى باشوور ھەموو لەباوہشى ئىراندا بوون... يارمەتى و كوّمەك ھەميشە بەرپۆھبوو، لەئىرانیشدا بەبەلگەنامەى تايبەت دەسوورانەوہو تا ئەوپەرى سنوورەكان دەچوون و دەگەرانەوہ، ھاوتاي ئەو پشتگىرىيەش دەزگا تايبەتىيەكان ئەرك و چالاكى تايبەتى بو دەستنيشان کردبوون...

هەر حزبیك له لایه كهوه دهجهنگان دژ به پژیمی به عس و هه مووش
دانیشتنی تایبه تیان هه بوو له گه ل قه رارگای په مه زان و هیزه کانی سوپای
پاسداران و ئیتلاعاتی ئیراندا...!!

ده زگا نه خشه سازه کانی ئیران هه له بجه ی له چوارچیوه ی
نه خشه کانی دا به شاریکی ستراتیژی و گرنگ دانابوو، له زووه وه خه ریکی
لیکۆلینه وه بوون سه باره ت به په لاماردان و ده ست گرتن به سه ر شاری
هه له بجه دا...! پوچوونی سوپای عیراق به گشت توانا کانی یه وه له به ره ی
(فاو . به سه ره) هه لیکی په خساندبوو بو نه خشانو کارمه ندانی جهنگ
له ئیران پشت نه ستوورانه خه ونی سالانی رابردوو به یینه وه ئاراو هه ولی
پراکتیزه کردنی هه نگاوه کانیان بدن له مه ر داگیرکردنی هه له بجه ...

کوچکردنی مه لا عیززه دین و ژماره یه که له خه لکی شار بو ئیران
فاکته ریکی یاریده ده ربوو بو قه رارگای په مه زان تا فشار بخاته سه ریان و
زوربه یان له ریزی نه وه حزبه دا کوپکاته وه که له سه ر ده ستی مه لا
عیززه دین و هاو پیشه و بیره کانی دا به ناوی ئیسلامه وه دامه زین رابوو،
هه ریه که له حزبه کانی ش له سه ر خه ت بوون و چوست و چالاکانه به دیده
ته سه که ه ی خویانه وه بو میله ت و خاکی خویان ده روانی...!!

ئاغای ته ه رانی له به رزترین ناوه ندی جهنگی یه وه راسپیڤردرابوو بو
سه رپه رشتی دۆسیه ی هه له بجه و ده ستگرتن به سه ر به شیك له زه وی و زاری
کوردستانی باشووردا...! به سواری فرۆکه یه که گه یشته کرماشان و پاش
چهند کاتر میریک جه ردی حزب و نوینه ره کانیان کراو له هوئیکی تایبه تی دا
دانیشتن له گه لیاندا و نیازی کو ماری ئیسلامی بو ده رخستن ...

نوینه رانی حزبه کان بی قه یدو شه رت پازی بوون و هه ر دوا به دوای
دانیشتنه که که و تنه خو بو جی به جی کردنی داخوازی یه کانی ئاغای

تەھرانى و داخوازى يەكەن و ابەستەى چىمكەكانى ئەو نەخشە يە بوو
كەناوھەندىكى ئەندازە يى سەربازى كىشاپووى بۇ داگىر كوردنى ھەلەبجە و
گواستەنە وەى جەنگ و پىكدادانى عىراق . ئىران بۇ كوردستانى باشوور...
دەبوو ئەو حزبانە ھەلبىستەن بەگرتنى رەبايە و سەربازگەكانى
دەور و پىشتى ھەلەبجە و دابرانى ھەلەبجە لەناوچەى شارەز و ورو تىكشكانى
سوپاى عىراق لەناوچەكەدا... پىش دەست پىكردنیش دەبوو بەقۇناغى
يەكەم ھەلسەن بە و كارە ئەویش برىتى بوو لەگواستەنە وەى پسپوور سەربازە
ئىرانىيەكان بۇ ناوچەكە و رىنىشاندىان بۇ ئەوەى بتوانن كۆمەك و
يارمەتى يەكەن بەرپىگە و بانىكى گونجاودا بنىرن و خالى نامادەگى
لەنەخشەى داگىر كوردنى ھەلەبجەدا دەستە بەرىكەن...!!

رۇژانە سەدان پاسدار لە بالانپوۋە دەگەيشتنە دىكانى (كەوتە) و
(سازان) و (بوين) و (گريانە) و (قلاگا)، ئەو رىگايەش تابلۇى رىگەيەكى
شاخاوى و سەخت بوو، رىگەيەكى وەھا ئاسان نەبوو بگاتە سەر رووبارى
سىروان، ئىرانىيەكان زۇريان بۇ حزبەكان ھىنا تارىگەيەكى و ايان بۇ
بدۆزەنە وە جەخانەكانىان بەنھىنى بگويزنە وە رووى كوردستانى باشوور،
ئەمەش زۇرى نەخاياندو لەدىى بوين و مۇردىنە وە قەراخ و رىگەى
تەنكايىيان بۇ ھىزە ئىرانىيەكان دۆزىيە وە شەوانە بەنھىنى تۆپ و
كۆمەكىيان دەگواستە وە لەو ئەشكە و تانەدا جىگىريان دەکرد، لەدىوى
ئىرانىشدا پىشمەرگەى حزبەكان ھاوشانى پاسدارە ئىرانىيەكان دەجوولان
بۇ گواستەنە وەى پىداوويستىيەكانى جەنگ و بەدىھىنانى بەندى يەكەمى
نەخشەكە...!!

سەردارو پېشەنگى حزبەكانىش بەردەوام لەكرماشان چاويان دەكەوت بەئاغاي تەهرانى و ئاگادارى دەكردن لەبەريارى سەروو و نزيك بوونەوہى وادەى ھېرشەكە...

حزبەكان وایان دەزانى دەست گرتن بەسەر ھەلەبجەدا دەبیتە ماہى ھەوانەوہى ھیزەكانیان و داہینکردنى ناوچەيەكى ئەمین لەكوردستانداو شكاندى ھیزەكانى پزىمى بەعس و دەست گرتن بەسەر شارو ناوچەكانى نزيك ھەلەبجەداو، بېئاگابوون لەوہى كۆمارى ئىسلامى ئىران نەخشەو پیلانىكى بالای كیشاوہو گشت توانايەكى لۆجستى و سەربازى بۆ فەراھەم ھیناوە لەپیناوى دەستكەوت و مەبەستەكانى جەنگەكەى لەگەل پزىمى بەغداو، فروانکردنى پانتايى جەنگ و گواستنەوہى بەشيك لەو شەپە بۆ كوردستانى باشوور...!

ساويلكەيى بەدرىژايى ميژوو پەوشى كوردو سەركردەكانى بوو...!! ھەردەم بۆ مەرامىكى كورت و تاكەكەسى كەوتبوونە بۆسەى دوژمن و رۆلى كارىگەريان بينيبوو لەبەجى ھينانى خواستەكانى دوژمنى كورددا، لەئەنجاميشدا بەدەستى بەتال گەراپوونەوہ دواوہ...!!

ھاوكارى حزبەكان بۆداگيرکردنى ھەلەبجە پىگەيەكى دوورى بۆ ئىرانىەكان نزيك كردهوہو ئاسانكارى يەكيش بوو بۆ پركردنەوہى كەم و كورتى يەكانى سوپاي ئىران لەنەناسىنى سروسشتى ناوچەكەو ديارىکردنى خالە گرنكو ستراتىژىەكانى...!

بەدرىژايى ئەومانگانە دەزگای زانىارى سەربازى لايەنى لۆجستى و تەواوكارى ھېرشەكەى ھەلدەسەنگاندن و چەند مەشقىكىشى بەسوپاي بەشداربووکردو ئەگەرەكانى بەرپەرچ دانەوہى سوپاي عىراق بەدووردريژى تاوتوىكران، پسپۆرە ئىرانىەكان پيشىبىنى بەكارھينانى

چەكى كىمىاويان دەكرد لەلایەن پرژىمى بەعسەوہ“ چونكە لەبەرەكانى فاو و كووت و عەممارەدا هەمان چەك بەكارهێنرابوو، ئىرانىيەكانىش بۆ پاراستنى گىانى پاسدارو سوپاكيان و هاوپەيمانەكانيان لەحزبە كوردستانىيەكان ماسكيان بەسەردا دابەشكردن و دەرزىو دەرماني دژە كىمىاويان پيدان...!

بەدوايى هاتنى ئەو هەنگاوانە حزبەكان گومانيان نەبوو لەوہى شەپرى دەست گرتن بەسەر هەلەبجەدا نزىكەو بەتەنھا پەيوەندى بەكاتەوہ هەيە ، بۆيە لەجۆرێك دووداىدا دەژيان و لەهەولێ ئەوہدابوون بزانن ئاخۆكەى كۆمارى ئىسلامى فەرماني دەست پىكردنى هێرش دەردەكات...!!

ئىرانىيەكان“ كەخاوەن سروشتيكى ساردبوون لەئيش و كارەكانيانداو پەلەيان نەبوو لەبەگەرختنى هەنگاوى هێرش بۆ سەر هەلەبجە، نەفسيان بەهيمنى دەخستەكارو بىروباوہرپيشيان زادەى پيلان و نەخشەى تايبەتیی خۆيان بوو... ! لەبەرئەوہ كاتى دەستپىكردنى هێرش بۆ هەلەبجە لەدەستى خۆياندا ماىەوہو هيج يەك لەو حزبانە نەيانتوانى وادەى هێرش بردنە سەر هەلەبجە وەرېگرن...!!

هەرچەندە پرۆبىيانوويان دەهينايەوہو مەترسىدارى دواخستنى هيرشەكەيان بەهەند دەگرت بەلام ئاغاي تەهرانى دەيگوت:

– هيج گرنگ نىيە... ئيمە زيانمان لى ئاكاەويت... ئەزموونىكمان بپيوە لەهاوکارىو“ چۆن جبەخانەمان گواستەوہ بۆ بنكەكان لەديوى عىراق ئاواش دەيگيرىنەوہ... ئيوە خووش بن هيج ئەستەنگو گرقتيك شك نابەين...!!

نوینەرى حزبەكانىش بەحرسەوہ دەيانگوت:

— ئەگەر بەعس بزانییت ئەوا سوپاۋا پشستگىرى زۆر دەنىرىت بۆ
ئاۋچەكەۋ ئەۋ ھەلە لە دەست كۆمارى ئىسلامى دەچىت بۆ گرتنى
ھەلەبجە...!

ئاغای تەھرانى بەساردى يەۋە دەىگوت:

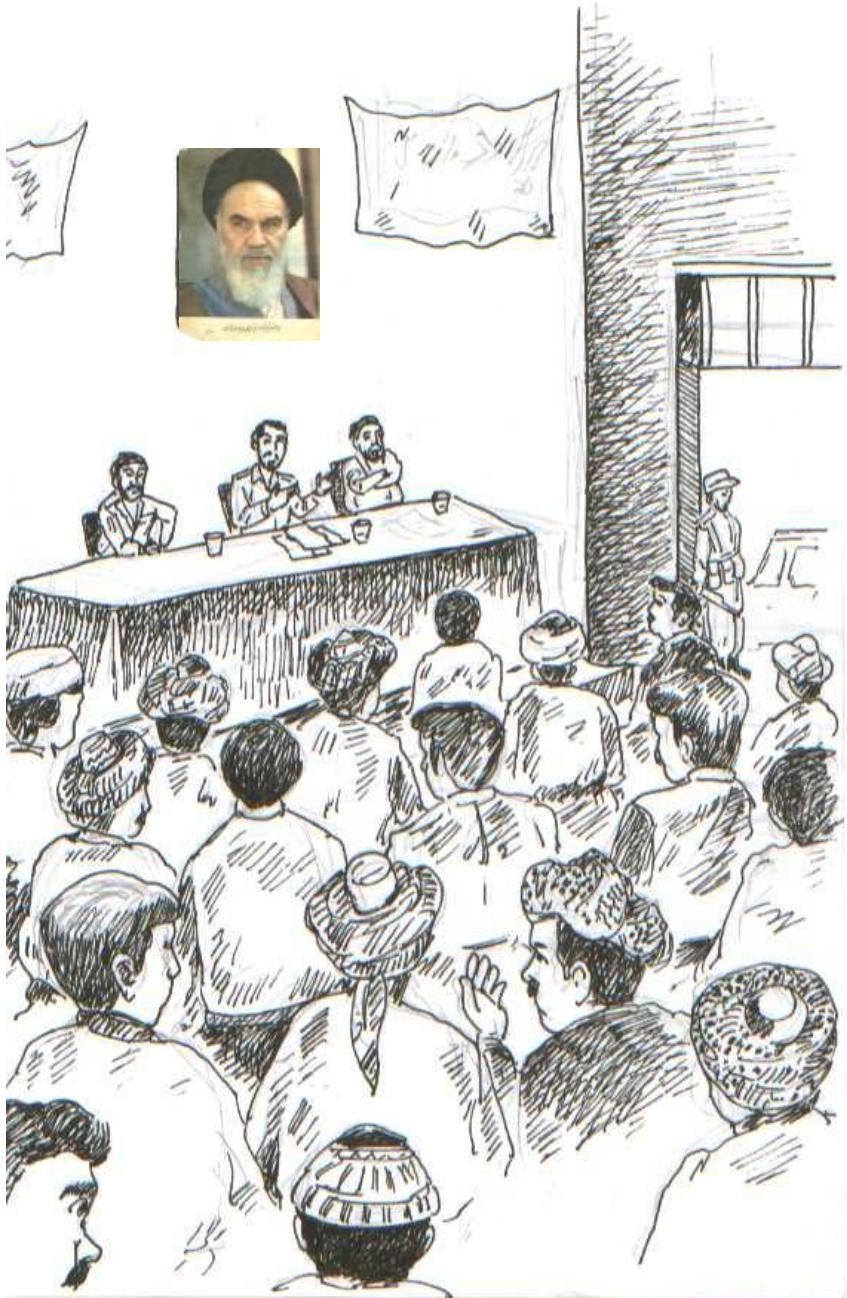
— ئىۋە لە دیدى خۆتانەۋە وادەبىنن... سەركردایەتى سوپای ئىران
وانابىنىت... پزىمى صەدام لەم قۇناغەدا ھەۋلەکانى بۆ
دەستگىرکردنەۋەى فاۋ خستۆتە گەر... نایەۋىت بەرەيەكى نوى
بكاتەۋە...

لەدۋای گفتوگۆيەكى بى ئەنجام ئەۋجا سەريان كز دەکردو ناچار
رەشمەى نەفسىان دەسپارد بەئاغای تەھرانى و دەيانگوت:

— ئىمە لەبەرژەۋەندى كۆمارى ئىسلامى ئىران قسە دەكەين...!! مادام
ئىۋە وابەباش دەزانن ئەۋا ئىدى ھىچ نالىين...!
ئاغای تەھرانىش دلنەۋایى دەکردن و دەىگوت:

— بافەرمان دەربچىت ئەۋسا دلشاد دەبن بەشكستى پزىمى كافرى
بەغداۋ دەست گرتن بەسەر ھەلەبجەدا...!

ھەركات گفتوگۆكان بەم دەرەنجامە دەگەيشتن دۋایى پىدەھات و
نۆینەرى حزبەكان سارد دەبوونەۋەۋ نائومىد دەبوون لە دەست پىکردنى
ھىرش بۆ سەر ھەلەبجەۋ لەدلا نەفرەتيان لەخۆيان دەکرد بۆ ئەۋ ئاستەى
پىكى گەيشتۋون و لەداخا لىۋيان دەكرۆژى ۋ ھەناسەى ساردیان
ھەلەكيشا...!

سەرکردایه‌تی گشتی سوپای ئێران دواو زۆر لیکردنی حزبه‌کان
جه‌نگی هه‌له‌بجه‌ی هه‌لگیرساندو له‌شه‌ویکدا به‌خه‌ستی هه‌ر شه‌ش
سه‌ریازگه‌که‌ی پڕژیمی عێراقیان ته‌فروتووناکرد...!

سه‌ریازگه‌ی پشته‌ی هه‌له‌بجه‌و تۆپخانه‌که‌ی ده‌له‌مه‌ر به‌یه‌ده‌ک و
پشته‌یوانی په‌بایه‌کان داده‌نران و به‌دیق‌قه‌ت و هاوکاری حزبه‌کانی
کوردستانی باشوور کۆماری ئیسلامی توانی له‌کاریان بخات و ، شاری
هه‌له‌بجه‌ دابیریت له‌شاره‌زور...! ئێران شوین و په‌بایه‌کانی بۆ حزبه‌کان
دیاری کردبوو، سه‌رباری ئه‌وه‌ش خۆی له‌گه‌ڵ هیزه‌کانی مه‌لاعیزه‌دین دا
به‌پوژی نیوه‌رۆ خۆیانکرد به‌شاری هه‌له‌بجه‌دا...

شه‌وی 1988/3/ یه‌کیک بوو له‌شه‌وه‌ مه‌ینه‌تاوی یه‌کانی خه‌لکی
هه‌له‌بجه‌و تابه‌یانی که‌س خه‌و نه‌چوو چاوی، له‌خوله‌کیکدا سه‌دان تۆپ
ده‌یدا به‌زه‌وی‌داو می‌شکی خه‌لکیان ده‌شله‌قاندو تووشی ترسو
راچله‌کانیان ده‌کردن...!!

مه‌حموود و هاوه‌له‌کانی به‌نه‌یژی و له‌نزیکه‌وه‌ چاویان ده‌که‌وت به‌یه‌ک و
ئه‌وه‌ی‌ر شه‌ش جیگه‌ی نیگه‌رانی‌یان بوو، مه‌حموود دواه‌مین قسه‌ی بۆ
هاوه‌له‌کانی ئه‌وه‌بوو: له‌سه‌ر بپینی هه‌له‌بجه‌دا هه‌موو لایه‌ن و حزبه‌کان
به‌شداربوون و ده‌ستیان سووره‌ به‌خوین ، با ئیمه‌ دووربین له‌و
تاوانه‌وه‌...!

له‌به‌ره‌به‌یانی ئه‌و پوژده‌دا مه‌لاعیزه‌دین به‌ئه‌للاهو ئه‌که‌به‌ر له‌گه‌ڵ تاقمیک
له‌پاسداران گه‌یشتنه‌ ناوشارو له‌پریگه‌وبانه‌کانی شاریشه‌وه‌ حزبه
کوردستانی یه‌کان به‌یاوه‌ری پاسداران ته‌وقی شاریان داو ، به‌گه‌رمی

لهسەرا هوتاڤيان كيشا، پەيتا پەيتا خەلكيش بەهاوكارى پيشمەرگه دامودەزگاكانى شارىيان تالانكرد...!!

دیمەنى شار لەو پوژەدا تىك و پىك شىواوبو بەسەر یەكدا و پەفتار و كردهى خەلكى لەژىر كوۆتروۆلى عەقڵدا نەمابوو...! خەلكەكە دەیانزانى رژیمی بەعس ھەروا بەئاسانى دانانىشییت و شارى ھەلەبجە خاپوور دەكرییت و واباشە تازوو ھەلبیین و شار بەجیبھیلن... لەشنرووی و بالانبوو خەلكى پىچكەیان بەست برون و شار بەجى بهیلن، بەلام ھیزەكانى پيشمەرگه رىگەوبانى دەریازوونىيان لیگرتن و ھەریەوشەو پەوانەى شارىيان كوردنەو، بەبیانووی پزگار كوردنى كوردستان و نازاد كوردنى شار، بو دلخوشى خەلكيش دەیانگوت:

— كۆمارى ئیسلامى ئىران (ارض جو) مووشەكى ھۆك دەھینیت...
فرۆكەى صەدام ناتوانییت لەئاسمانى ھەلەبجە نزیك ببیتەو...!!
ئەوبەلینانە نەبوون بەمايەى خووشحالى خەلكى و تازە ژيان لەھەلەبجەدا مەحالى بوو... تووانەو ھىزەكانى پزیمیش بەو خیرایىیە سەرنجى خەلكى راكیشابوو...! بەپرسى ئەمن و منظمە لەپرى جاشەكانەو ھەلھاتبوون... پیاوانى پزیم و ئەوانەى گومانىيان لەخویان ھەبوو ناوچەكەیان بەجى ھیشتبوو پيش تەقاندنەو ھى پردەكەى زەلم و داپرانى ھەلەبجە لەشارەزور...!

بەشىكيش لەمووچەخۆران چووبوونە ژىر پارىزگارى خزمەكانىيان و رابوردوویان داپوشیبوو بەو دۆستایەتىیەى ھەیان بوو لەگەل پيشمەرگەدا...!

لەكاتىكدا خەلكى بەشپرزەى و پشیوى ساتەكانىيان بەسەر دەبردو لەناكاو فرۆكەكانى پزیم ھاتنە ئاسمانى شارو، ئیتر مەحموود و ھاوولانى

گومانیان نه ما له وهی پڙیم بۆ شیوازی تۆ له سه نندن ده گه پښت و نه وفر پوکانه
فرۆکه ی پشکنینن...!

له چیشته نگاودا بۆردومانی شار دهستی پیکردو تا قم له دواى تا قم
فرۆکه هیرش به ره کانی سه دام هیرشیان برده سه رشاری هه له بجه...!
له سه نته ری شاریان داو مووشه کی که له نزی که مائی میرزا دای به زه وی دا
هیشتا میرزا له به رده رگا بوو پارچه یه که دای له ملی و بی هوش که وت!
مه حموود میرزای کرده کۆل و ویستی بیگه یه نیته نه خوشخانه، به لام
له پښکه گیانی قورس بوو شل بوو به کۆلیه وه له بن دیوار یکدا دایناو
خه لکه کهش به رده وام به کۆل و باره وه هه لده هاتن و شاریان به جی
ده هیشت...

مه حموود دهستی دا له دلی میرزا جووله ی تیدانه بوو بۆی ده رکه وت
گیانی له ده ستدا وه و بردنی بۆنه خوشخانه بی که لکه...!
خه لکی شار به کۆمه ل په ویان ده کردو شاریان به جیده هیشت...
مه حموود دامابوو له وه ی چی له جه سته ی میرزا بکات، ئیراده ی
کۆ کرده وه و جاریکی تر میرزای خسته کۆل و له ژیر بۆردومان و ناله ی
ته قینه وه ی مووشه که کاندای میرزای گه یاننده وه ماله وه، ئامینه و
خانه واده که ی میرزاش له ژیر زه مین هاتبوونه ده ره وه و به هه له داوان هاتن
به ره و پیری و که وتن به سه ره جه سته ی میرزادا به شیوه ن و گریان...
مه حموود دامابوو له نیوان نه و حاله و قوتار کردنی خیزانه که ی داو به په له
هه ره له حه وشه ی مائی میرزادا چالیکی هه لکه نده و میرزای به جل و به رگه وه
تیکردو دایپوشی، مال و مندالی خوشی و میرزاش له ترسا په نگیان
سپارد بوو، سوئی مه رگی میرزا بیرو هوشی داگر تیبوون...!!

له ژير ئه و بوردومانهدا پيگه ي عه نه بيان گرته بهرو له پري كو مه ل كو مه ل
خه لك شاربان به جي ده هيشت ... مالى خه رامانيش له سيروانه وه
به پيگه وتبوون و له وكاته دا گه يشتنه وه به مه حمود و ئه وان و پيگه يه كي
نادياربان گرته بهر ... ! ديمه ني خه لكي تراژيديا يه كي خه ماويي نمايش
ده كرد ، پياوي وا هه بوو دا يكي به جي ده هيشت ... يامندال ده گرياو
خاوه ني نه بوو ... يا خود ژن و پياو به برينداری له و ناوه كه وتبوون كه س
ئاو پيشی نه ده دا يه وه به لا ياندا ... !

هه رچونيك بوو مه كينه يه كيان ده ست كه وت و به ترسو له رزه وه
سواربوون له گه ل ژماره يه كي زور له خه لكي ئاواره ، به رده و اميش فرۆكه كان
مووشه كيان ده ته قانده ئاسمانی شار لي ل و تاريك ده بوو ... !!

فرۆكه كان بواريان نه ده دا به خه لكه كه و كو مه ليك ده هاتن و باره كيان
خالی ده كرد هه و پرسته وخو دواي ئه وان كو مه ليكي تر ده هاتن ، هه نديك له و
بو مبان هه ش ده نگی نه ده هات جگه له ويزه يه كه نه بيت ! ، حزبه
كوردستاني يه كان له گه ل ئيرانيه كان ئاگاداری ئه وه بوون ئه و جوړه بو مبان ه
كيمياوي يه و ماسكيان له سه ركرد بوو ، به ته نه ا خه لكي بي نه وا به
بو مبارانيان ده زانی و ئاگايان نه بوو به سه ر چه كي ره شبكوژي
كيمياوي يه وه ...

له مه راسمی ره وي مه رگدا مه حمود و ها وه لانی به رده وام بوون
به سواری مه كينه كه وه له ناكاو مه كينه كه وه ستاو بونی سيو هات به سه ر
خه لكه كه داو دواي چه ند ساتيك قورگيان گيراو مه حمود هي زوتوانای جه م
كردو با وه شي كرد به ناسكداو بازيكي دا يه خواره وه له مه كينه كه و
له وكاته شدا يه كيك له خه لكه كه هاواری كرد :

– كيمياوي يه ... ! كيمياوي رشت ... !

ئىتر دەنگيان كپ بوو ، چاويان زەق دەرپەرى و ھەناسەيان سواربوو،
كەس نەيتوانى ھەنگاۋ ھەلبىگرى و لەباۋەشى يەكتىرى دا گيانيان سپاردو
رۇحيان دەرچوو...!!

مەحمودو خانەوادەكەى بوون بەجەستەيەك لەنيوان ھەزاران جەستەى
بىرۇح دا. ھەر تۆپەل تۆپەل لاشە لەملاولا بەمل و سەرى يەكدا
كەوتبوون... ھىچ كەس جگە لەئىران و ھاوپەيمانەكانى رەچاوى ئەوھيان
نەكردبوو پزىمى بەعس دېرندەيى يەكەى بگاتە ئاستىك ئاۋا گوىنەدا
بەمندال و پىرو پەككەوتەو ئافرەت و گازى كوشندە پىرئىت
بەسەرياندا...!!

لەسەراۋە تا دەرى ھەلەبجەو ناۋچەى كانى ھاشقان و دەوروبەرى شار
كىمياۋىي بەركەوتبوو... شارى ھەلەبجە لەمىژۋوى پىر مەينەتى پىشۋودا
ھەرگىز بەلاۋ نەھامەتى وانەھاتبوو بەسەرىدا... ژىر زەمىنى مالان پىر
لەجستەى خەلك بوو، لەدەروازەى شار تاسنورەكانى دەوروبەرو
چوارچىۋەى بەلاشەى مردوو گىرابوو، كۆلانەكانى پىرمەد بەپىز
خەلكى لەملاولا كەوتبوون و ژيان لەشاردا رىچكەى بەستبوو مائىۋاىي
دەكرد، مەرگىش بالادەست بوو بەسەريانداۋ سۆزو بەزەيى بۇ خەلكى
بىنەۋا نەدەھاتە جۆش...!

دارودرەختەكان بەھىۋاشى دەلەرىنەۋەو مەلى ئاسمانىش بەرشالائى
كىمياۋى دەكەوت و دەست لەملانى مەرگى ئازەل و گياندارانى ھاۋەلى
دەبوو...!

پىلانى سەدامو عەلى ئامۇزاي بۇ تۆلە سەندن لەشارى ھەلەبجە
مەرگەساتىكى بىۋىنەى بەرپاكردبوو...! بەھەزاران جەستە ۋەك گەلاى

دار هه لۆهرین و له دیمه نی دلته زیندا به سهر زه ویدا به کۆلی ترس و بیمه وه
چاویان لیک ناو شه کوای حالیان برد بو باره گای په روهر دگاریان...!
ژیان و بوون له هه له بجه هه لگیرو مردن و فهوتان جیگه یان گرته وه،
رۆحه پاکه کان به ره و ئاسمان ریگه یان به ست...! شاری دیرین و
نه شمیله یان بو دوا هه مین جار به جیهیشت...! بزهی سهر لیو له دهم و چاوی
مردو و اندا به دی ده کراو حالی په ری شانیان باس ده کردو به دهم
دوا هه ناسه وه له با وه شی خاکی گهرمدا بی ناز که وتبوون...!!

پیلانگی پان له ئاسمان و زهوی به ئاسو و دهیی ده سو و پانه وه و باکیان
نه بوو له و رۆحه پاکانه ی بوون به قوربانی پیلانی گلاویان و خواسته
نامرۆیه کانیان...!

به دریی ژایی شه و و رۆژیك خه لکی له ژیر بو و دومانای چه کی
کیمیای دابوون و به یه کجار گوهره پانی شار به دریی ژوی پانی جهسته ی
مندال و نافرته و پیایوی پیش سپی و لاو و گشت گیانداریکی تیدا په رش و
بلا و بو و بوویه وه...!!

* * *

پاش تیپه ر بوونی دوو رۆژ به سهر تاوانی به عسداو، په واندنه وه ی
کاریگه ری چه کی کیمیای ، نوینه ری حزبه کوردستان ییه کان
به ناگاهاتن و ماسکه کانیان داکنه... به نیو شاردا تییر تییر سو و پانه وه
به یاهه ری پاسداران!، هیشتا ئومیدیکیان ما بوو بتوانن حوکم پانی
هه له بجه و نه و ناوچانه بگرته ده ست... به لام مه خابن سوپای پاسداران هه
زوو هه لئس و که وته کانی پاوان کردن و مؤلته تی هاتوو چو ی ئازادی لی
زه و تکردن...! هه رچه نده کو شان و به نده کانی ریکه و تننامه ی کرماشانیان

بیرخسته وه به لām بی سوود بوو... ئیتر پژی می کۆماری ئیسلامی دهستی
به سه شاری چۆل و پر مردوودا گرت و به شۆفل جهسته کانی کرد به ژیر
گله وه...! کاره ساته که نه وه نده گه وره بوو مروقه له خه ویشدا شتی وه های
ببینیا یه نه واشییت و سه رگه ردان ده بوو... کۆتایی هاتنی پۆلی حزبه
کوردی یه کانیش کۆستیکی گه وره بوو بو خاوهن ویزدان و کورد په روه ران و
هه یان بوو چه کیان فری ده داو نه فره تیان ده کرد له حزبا یه تی و کلکایه تی بو
ئییران...!

ئنجا کۆماری ئیسلامی ئییران شت و مه کی نه و خه لکه ی گواسته وه
به ره و ئییران و وه غه نیمه و ده سته که وتی جهنگ مامه له ی له گه لدا کرد...!
ئه وانه شی ئاواره ی ئییران بوون بی کوزراو و قوربانی نه بوون و چه ندین
رووداو و چیرۆکی دلته زین هات به سه ریا نداو سه ره له نوی به ره و نه لقه یه کی
نوی مه رگیکی بی کۆتا هه نگاویان هه لگرت...!!